

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

<36622101880016

S

<36622101880016

Bayer. Staatsbibliothek

Numism.

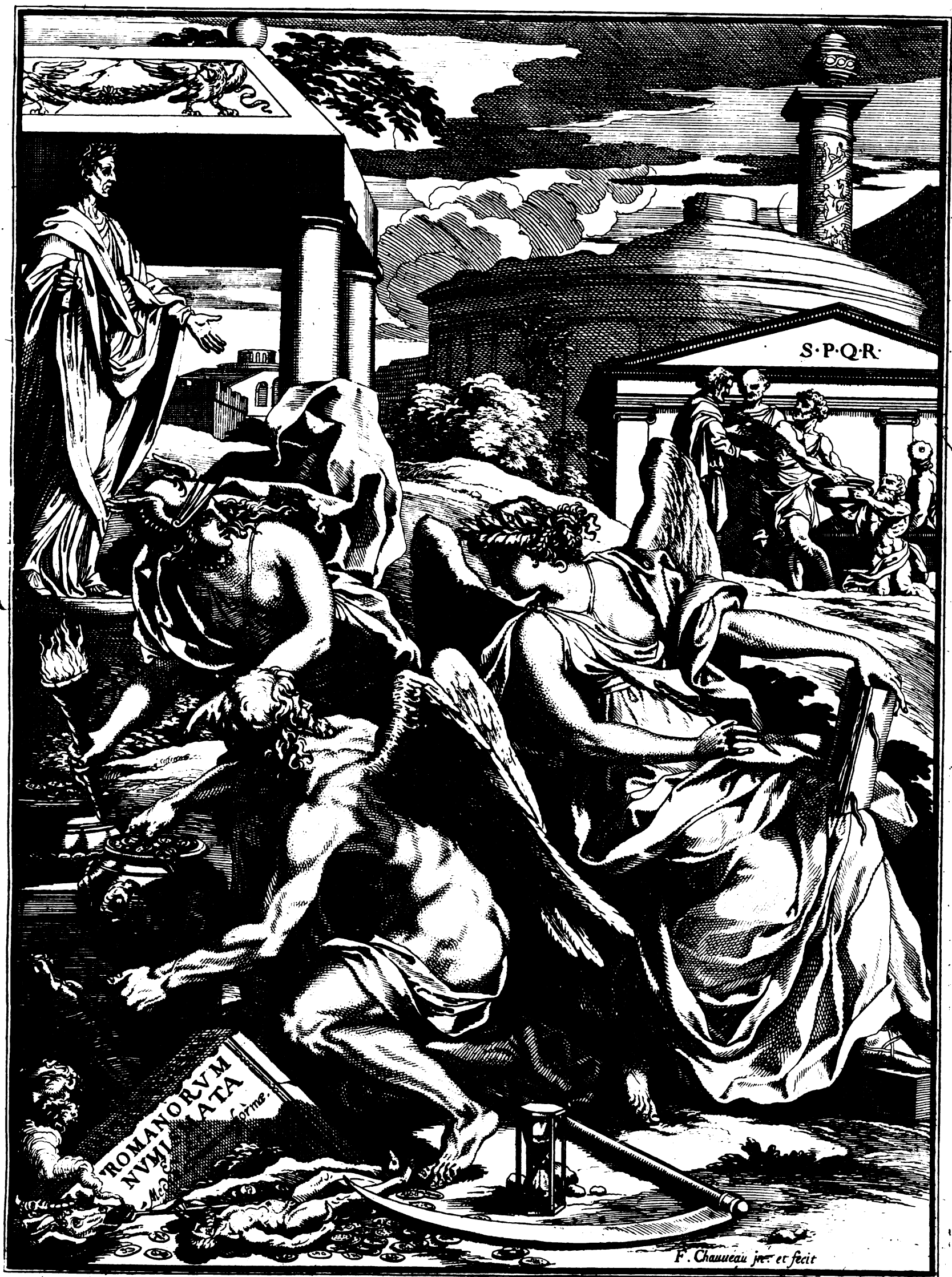
4th Numism. 66

IMPERATORUM ROMANORUM NUMISMATA

EX ÆRE MEDIÆ ET MINIMÆ FORMÆ:

Descripta & Enarrata

Per

CAROLUM PATINUM

Doctorem Medicum Parisiensem.

Monasterii Benedictoburani.

ARGENTINAE,

Prostant apud SIMONEM PAULLI Bibliopolam.
M. DC. LXXI.

CUM PRIVILEGIO REGIS CHRISTIANISS.

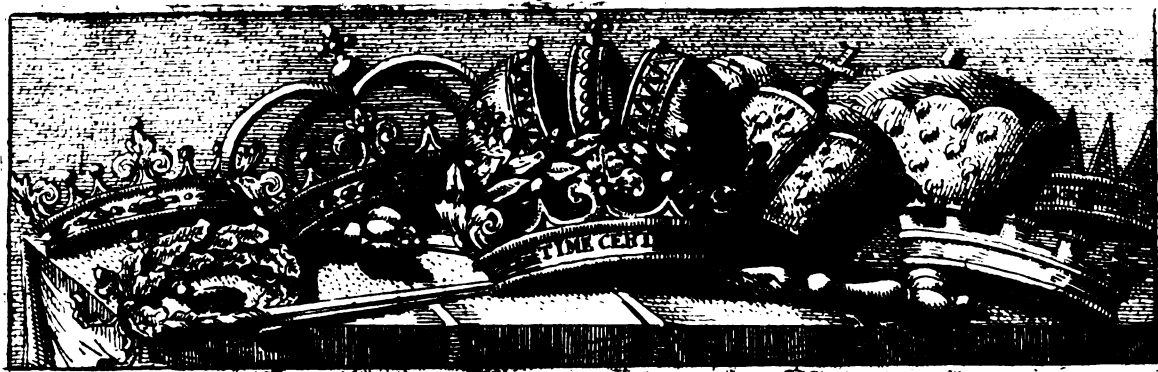

LEOPOLDUS D.G. ROMANOR.
IMPERATOR SEMPER
AVGVSTVS.

Joan. Walter delineavit

J. Boulanger sculp. 1671.

IMPERATORI
CAESARI
LEOPOLDO

AUGUSTO OPTIMO MAXIMO
PRINCIPI,

ROMANORUM, GERMANIÆ,
HUNGARIÆ, BOHEMIÆ, DALMATIÆ,
CROATIÆ & SCLAVONIÆ

REGI,
ARCHIDUCI AUSTRIÆ &c. &c. &c.
PATRI PATRIÆ

ET
TRIUMPHATORI INVICTISSIMO,

Vita, Salus, Gloria.

*on potest fieri, quin in dedicatione hujus
libri animum meum iste ex reverentia
Numinis Majestatisque Augustæ horror subeat, quem*

Poëta disertissimus Cæsari Germanico Fastos suos consecraturus expressit :

Pagina iudicium docti subitura mouetur

Principis, vt Clario missa legenda Deo.

Trepidat, inquam, ad thronum, quo nullum suo propiorem Deus in terris esse voluit, viam affectans, & circa limen templi quod Augusta Majestas insidet, obstupefcit hic liber. Propitium tamen admissionis officium sperare incipit, argumenti sui fiducia. Sacratos enim Cæsarium Romanorum vultus, verenda Augustæ domus pignora, decora, honores & vota publica præferentem arceri aditu, Augusta comitate nemini præcluso, vt crederet, induci non potuit. Antiquitas tota Historiæ Augustæ auro, argento, ære consecrata AVGVSTO vero & unico antiquitatis melioris specimini se hic sistit; & in vno LEOPOLDI nomine quidquid sex amplius sæculorum Augusti, diuinum, cæleste, immortale, augustum denique habuere, venerari cupit. Hic mos libri, hoc institutum scripturæ, et si non facundæ, pietate tamen, quæ solares diuinas & sacras aspirare nouit, satis confisæ. Dum enim illa tracto ad singulas paginas, ultro in oculis in animo fuit sacrosancta LEOPOLDI AVGVSTI majestas. Modo Augusto qui primus hoc nomen meruit, comparari debere videbam: modo Trajani, Antonini, Constantini Magni, Theodosii, & reliqua meritorum Augustorum genera in unum caput congruere videbam, quod Deus auitis gloriarum elogiis tanquam coronâ Cæsarea cinxisset. Nunc SALVS AVGVSTA, SECVRITAS AVGVSTA, FELICITAS AVGVSTA, PROVIDENTIA AVGVSTA,

In effigiem V. C. CAROLI PATIN Doct. Med. Par.
Numismatum Impp. Interpretis egregij.

Cæsareos qui non patitur vanescere vultus ,
Effigie notus debuit esse sua :
Hic est qui geminas Phœbi complectitur artes ,
Arte iuuat Musas , et leuat arte febres .

FRANC. OGERIVS .

*ut in folio OPTIMI PRINCIPIS inscripta nomina
se legenda præbebant. Sonant imo in auribus piorum
ciuium, leguntur & splendent in oculis, æmula omnibus
sæculis VOTA DVODECENNALIA: in quibus
non potest obliterari memoria tot discriminum, quæ
à LEOPOLDO AVGVSTO non aliter
tāquam ab Hercule Christiāno Benefico & Victore
superanda fuerunt, & Diuinâ manu pignus & caput
Augustum, quod solandis sæculi malis dedit, in sinu
tuate, feliciter superata sunt. Quare non potest esse
alia incitatio pietas quam ut*

Cum tot ab hac Anima populorum vita salusque
Pendeat, & tantum caput hoc sibi fecerit orbis,

*publica VOTA ad altera DVODECENNALIA
& ultra proclament. In quo omnium bonorum desi-
derio & bona omnia complexo: finio, Deumque*

Comprecor ut repetas cœlestia sidera tarde
Parsque siem turbæ parua precantis idem.

*Exaudi vocem meam CVSTOS IMPERATORIS,
ÆTERNE DEVS: Respice tu quoque, AVGVSTE,
nec dedignare tenue deuotissimæ Numini Maje-
statique Tuæ subjectionis testimonium, quod offert
humillimè*

Carolus Patin.

V. CL.

CAROLO PATINO

Doctori Medico & Professori
Parisiensi.

S. P.

*Ugustos vultus, venerandaque nomina sacris
Expresit calo hic elogiisq, liber.
Commodat artificem calamus ingeniumque PATINVS,
Vrsini pridem qui reparator erat.
Felices chartas, qua Magni Caesaris audent
Iudicium ac oculos veste subire novâ.
Hujus si Solis radios perferre valebunt,
Pignora quis, mihi dic, hac aquilina neget?*

gratulandi causa scribebat

JO. HENR. BOECLERUS.

Ex Epistola Viri Illustris

EZECHIELIS SPANHEMII

Serenissimo Electori Palatino à Consiliis status

*et p. t. in tractu inferioris Rheni Residentis,
ad Autorem scripta.*

*S*ed de usu acidularum aliâs. Cæterum dici non potest, quanta me voluptate perfuderit optatissimus nuntius, de proxima libri, seu verius Thesauri tui editione, cujus me ἐργασίας nosti. Ergo non in ventos abiire cohortationes illæ assiduæ, quibus præsentem te aut absentem, χαίρων ἀχαίρων, ad urgendum omni animi contentione hoc opus, solebam inflammare. Scis autem valde me velle, quæ cupio; nihilque habere jucundius, quam ut delicias illas & suavitates nostras, ornatas novo & insigni aliquo laudis testimonio videam. Quale autem luculentius, aut quod plus ponderis ac auctoritatis erit habiturum, quàm

quam quod iis apud imagines & signa Romanorum Cæsarum , suo isto opere perhibetur? Vnde non putes quidquam à te aut ad dignitatem horum studiorum utilius; aut ad tui nominis transmittendam ad posteros memoriam accommodatius fieri potuisse. Volitabis per ora Virum, mi PATINE, principibus non Achivis, sed orbis verius permixtus, qui tuâ arte, tuo certe beneficio redivivi, gloriæ tuæ vicissim servient. Adde, nihil mihi privatim optatius, quam ut exstaret hic velut prodromus & adsertor illius industriæ, quam mihi quoque, prout facultas tulit, ornandam suscepi. Tantum abest, ut doleam factum, quod dum opus illud nostrum, cuius te haud minus avidum ostendis, nondum iteratò, prout dudum potuerat ac certè debuerat, è preli carceribus solvit, nonnulla forte habeat tuus liber utrique communia, quippe ex iisdem fontibus hausta. Immo volupe imprimis, si in dispari valde, ut nosti, utriusque operis ratione, viâ, consilio, in eodem tamen versetur curriculo; seu verius ad unum scopum tendamus, excitandi nempe hæc studia, eorumque usum & præstantiam adserendi. Quamquam nec erunt eadem longo intervallo disjuncta, si quam spem facit Elzevirius noster adimpleat, de meo scilicet intra duos tresve menses ad finem tandem perducendo. Quod Seguinum monuisti, de delato, quem ad me curatum voluerat, fasciculo, rectè & ex ordine factum. Mirum est, quanta sit in illo viro facilitas, urbanitas, elegantia, tum in promovendis his studiis non similis certè, sed florentioris ætatis alacritas. De altero illo tuo Opere Selectorum & thesauro tuo Numismatum, de quo spem quoque excitas, valde te amo. Vrge illud quoque, si me amas, si te respicis, si gloriæ tuæ faves: De repertis novis nummis, quos nuntias, præclaris adeò & insignibus, gaudeo in sinu, immò Tibi impensè gratulor. Næ tu illos homines, qui in hauriendis seu veritis investigandis defossis Thesauris, (quales vidisse memini haud paucos) totos se nihil inveniundo exhauriunt, ista tuâ felicitate ac industriâ ad restim adiges. Cave autem credas, hic loci, utpote in Romana Colonia, tale quidpiam haberi in pretio. Ita me amet Plutus, si omnes æreos Agrippæ aut Agrippinæ, conditorum suorum nummos, uno splendido aureo redemptos ullus hodie Mercuialis colonus vellet. Sed desino, Eram enim fortè, cum me ad scribendum accingerem, paulò occupatior; neque adeò tamen, quin paulisper traductum ab aliis curis animum, ad suavitates nostras referrem. Habes proinde Versiculos, non quia digni, qui æterno tuo Operi inserantur; sed quia ita voluisti. Quare in puncto temporis quo tuas accepi, & illos effudi, & tuis respondendum putavi; ut mea saltem si non in Te laudando industria saltem in Tibi obsequendo diligentia probaretur. De aliis tuis ζητήμασι, aliàs. Vale Colonia Agrippinæ prid. Non. Decembr. clō lbc LXX.

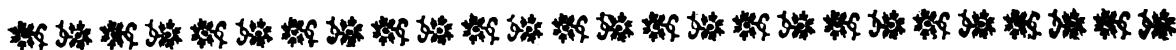

AD ROMAM,
In Numismata
ROMANORVM CAESARVM
eleganti industria
CAROLI PATINI Medici Parisiensis
in lucem adserta.

*Quod sacros vultus, quod qua licet ora videmus,
Queis dominà quondam cultus in urbe fuit;
Et facies operum, & Latia miracula gentis,
Queis oculos pavit qualibet ora suos;
Totaque Cesarei quod vis veneranda resulget
Numinis, ac priscum spirat in ore decus;
Seu decus hoc Pacis, seu quid quondam ære vetusto
Signasti laudis, Martia Roma, tuæ;
Eruta cineribus quod tandem tota resurgis,
Quodque ipsum senii ponere visa metum:
PATINI laus ista mei, qui forte jacenti
Sollerti medicas attulit arte manus.
Crede mihi, valeat tuus ille salutifer anguis,
Præsentem sensit quem tua turba Deum.
Per quam parta salus Dominis, & viva Deorum
Ora vides, priscis contumulata rogis;
Tabida seu quidquid consumpserat ante vetustas:
An, præcor, haud majus numen habere putas?*

EZECHIEL SPANHEMIVS.

ILLUSTRI VIRO
CAROLO PATINO
Antiquitatis Vindici.

*Pingitur, Ægiden dias revocasse sub auras,
Et caput innocuum surripuisse neci,
Maximus Alcida, post fusa minantia cælo,
Fusæque terrarum monstra, fuisse labor.
Qui regum vultus, exesæque nomina sanat,
Divinasque notas, Cesareasque notas,
Templa, triumphales arcus, sacra vasa, coronas,
Eruit è tenebris, funereoque situ:
Nonne, Deum vindex, rapit immortalia morti,
Et patrat in nummis, Hercule majus, opus?*

*Afferat unum hominem natus Iove: quantula res est.
 Quanta sed, unum hominem mille juvare Deos?
 Praestitit hoc, scripto vigilem spirante lucernam,
 Artis inexhausta non imitanda manus.
 Maeste, PATINE, Tibi decus aere perennius ara
 Aera, quibus per te reddita vita, ferent.
 Donec erit pretium rebus post funera pulcris,
 Donec erit studii nobilioris honor,
 Vivere tu facies alios, tuaque ara librique
 Vivere te facient, & superesse neci.
 Nae, licet antiquo per Te propiora metallo,
 Sunt satis in laudes sacula nostra tuas.
 Quem labor Hercules viventem exercuit, astris
 Hunc decet, at sero! post sua fata capi.*

Ita Virum Summum publicè veneratur

JO. CHRISTIANUS KECK,
 Serenissimi Principis March.
 Durlaco-Badensis Consiliarius Aulicus.

*****

GUIDO PATIN

Doctor Medicus Parisiensis,
 & Professor Regius.

Longioris absentiae tuae desiderium utcumque levare
 cogor datis acceptisque litteris. Video autem Te
 ad umbilicum perduxisse Opus quod parabas,
 Numismatum Caesareorum à Julio Caesare usque
 ad Heraclium. Animadverto etiam Te aliqua anti-
 quitatis monumenta alia raritate aut arte notabi-
 lia inseruisse suis locis. Bene factum arbitror, quod
 otii & negotii tui rationem reddere studuisti. Faxit DEUS ut in
 tuis studiis mea senectus possit quodammodo acquiescere. Vale.

*****

V. CL. CAROLO PATINO

Medicæ artis & antiquitatis peritissimo
 Distichum hoc amicitiae ergo objicit

FABER,

Serenissimi FRIDERICI Würtembergiae &c. Ducis Medicus
 Imperialis ciuitatis Hailbrunnensis Physicus ordinarius.

*Roma tibi canitur, dubium est magis anne trophæa
 Ipse pares illi, an paret illa Tibi.*

V. CL.
CAROLO PATINO Do&. Med. Paris.
Amico suo summo,

Gratulatur JACOB SPON Lugdunensis
Do&tor Medicus.

*Et aliquid docto celebratum in carmine nomen,
Famaque quo Virtus crescere possit, habet.
Hac alios, quos & plausus & gloria blandis
Abripit obsequiis ambitioque, juvent:
Sed quod Casareos vultus & sacra PATINI
Auspicio vivis exhibet ora notis;
Hoc se jam testatur Opus. Sint cetera laudis
Indiga; sat de se predicat iste liber.*

V. CL.
CAROLO PATINO D. Med. Paris.
OB
RESTAURATAM ROMANORUM NUMISMATVM
GLORIAM
DENVO FAMAM PRÆCIPVAM MERENTI.

*Qui novus Ausoniis quondam subtracta ruinis
Complexus monumenta liber, per pignora prisci
Temporis, & Latij, sed adhuc florentis, honorem,
In tantum surrexit Opus; majora triumphis
Nomina & æternum non interitura, PATINO
Continuat: toties cui debellata vetustas
In titulos jam tota subit: Quo dante Quirites
Accepit modo Roma suos, pridemque renatos
Æterno augurio mirata est curia fasces
Et radiis fulgere novis. Nunc grandior astris
Descendit rerum series: longo ordine vultus
Cernimus Augustos: hinc Cæsar & omnis Juli
Progenies descripta patet. Quanta ecce superbis
Ostentant vel bella notis, vel mitia pacem
Ora gerunt. Quos aut virtus Heroas in altum
Extulit, aut vitii mersit vesana cupido,
Hinc pretium pœnasque ferunt: hinc viva Tyrannis
Obijcit in tristi sceleris vestigia fronte
Majestas, damnatque truces Clementia vultus:
Quæque coloratis alibi assentatio verbis
Et mendax confundit honos, hinc ora tueri*

*Incorrupta juvat: quanto presentior illis
Et Genius & numen inest: quo vindice supra
Elogii mortale decus, durabit in ævum
Atque instaurati splendet gloria seculi.*

VLRICVS OBRECHT,
Argentinensis.

Epigramma

IN

MUSEUM

V. CL. CAROLI PATINI

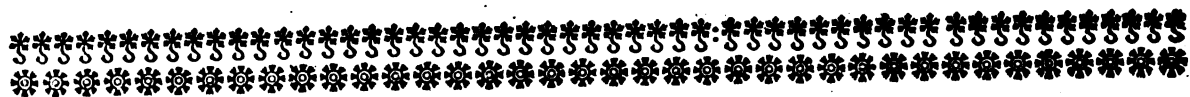
Doctoris Medici Parisiensis in rebus antiquis
celeberrimi.

*pectatum admissus quorsum se verterit hospes,
Inveniet, quacunque queant, fugientia quamvis
Lumina, vel tantum cupientia rara morari,
Hac Tibi parte patet nitidissima Bibliotheca:
Parte alia seculi stant plurima signa vetusti:
Effigies illic magnorum mille virorum:
Hinc ævi cuiusque vides armaria raris
Plena numismatibus digestis ordine pulchro,
Qualia nulla tibi monstrant araria Regum:
Multaque preterea qua ponere pectora Musis,
Culta solent in deliciis sunt obvia passim.
Cuncta sed hac superat mens enthea, gratia morum,
Alloqui veneres, qui possidet ista, PATINI.*

Observantiae testimonium fautori studiorum suorum
scribebat Parisiis A. M. DC. LXVI.

HENRICVS AVEMAN
Brunsvicensis, nunc Reip.
Patriæ Secretarius,

V. CL.

CAROLO PATINO

Gloriæ Orbis Romani Restauratori.

Amicitiaæ M. P. L. M.

JOHANNES RODOLPHUS WETSTENIUS, Filius.

Basileæ Kalendis April. M. DC. LXXI.

ἡμοβόρος Τοτίλας ὅτε ὤλεσεν ἀσπετον ὄλβον,
Σήντε βίλῳ, Ρώμῃ, ῥήξατο θαρσαλέῃ,
Γῆτε πρὸς πύξασα κεχνηότι δέξατο χάλπω,
Ἄθινα ἐκ κείνῃ πώπολε ὠρύχεται.
Δὴ τότε Ἀονίδες Φωνὴν γονόεσσιν ἔρβξαν.
Φεῦ γῆς θησαυροὶ νῦν ἐκρύβησιν ὅλως.
Ρώμῃ ἔλω, Ρώμῃ ἐν Ρώμῃ τίς ῥα κηχρήσῃ;
Τὸ πρὶν ὑπὲρ Ρώμῃ πᾶν βαθείως ἐκρύβη.
Ταῦτα πάλα. ὅλως πᾶν νῦν φορμίζῃ Ἀπόλλων,
Νῦν ὕμνῃ Φοῖβος. Ρώμῃ ἀνῶκεται ἔπαψ.
Ῥωμὴ ἀνισαρχὴ ἐπ' ἀνέρχεται ὡς τὸ πάρος περ
Φαίδιμος, ἐκ χερσὶ Φαιδρέ ΠΑΤΕΙΝΕ τῆς.
Ἄρα σὺ Ἀυγῆσιν ἐπάγεις, αἰδῆλον ὄμιλον,
Θησαυροὺς κρυφίως δείξας ἀνδραρχεύεις.

Versio latina.

*I*mpore quo Totilas magnam pervertit opum vim,
Et fregit vires inclyta Roma tuas;
Atque sinu obscuro tellus sua cuncta recepit,
Splendida, qua solers eruit inde manus;
Miscuit Aonidum chorus his suspiria verbis:
Heu thesauri orbis, qui patuere, latent!
Roma fuit! Romæ frustra est inquirere Romam,
Pristina sub Româ cuncta sepulta jacent!
Hæc olim: nervos aliter nunc pulsat Apollo,
Exclamat Phæbus: Roma adapertha patet!
Excita Roma redit, prisco fulgore corusca,
Auxiliante manu, Clare PATINE, Tuâ:
Induperatorum series Romana resurgit,
Et modò thesauri, qui latuere, patent.

Ad

Ad Virum Celeberrimum

CAROLUM PATINUM

Antiquitatis Restauratorem,

Opus suum de Numismatibus Imperatorum Romanorum
evulgantem.

*sterilem thalamum, vacuumque propagine stirpem
Æthereum fingunt ingemuisse Iovem.
Vxor erat Regina Deum, non illa marito
Principio peperit pignora chara thori.
Ne tamen exiguo Superum genus omne periret
Tempore, consuluit Iuppiter ipse sibi;
Percussitque caput, duro hoc disrumpitur ictu,
E cerebro Pallas protinus orta fuit:
Et galea fulgebat apex, clypeoque corusco
Virgineum statim muniit illa latus.
Egregium facinus! non indignumque Tonante,
Quod stupuere homines, quod stupuere Dii.
Sed licet hoc unum perfecerit, attamen ipsum
Æternos constat non genuisse Deos.
Ille quidem tutum Ledaum à morte putavit,
Per tamen Elysios non secus iuit agros.
Scilicet humana mentis solertia vicit,
Nunc demum vires, ingeniumque Deum.
Orci qui primus ferali recluserat antrum,
Augustosque rapit; CAROLVS ecce fuit.
Qui poterat primus reges subducere morti,
Multosque Heroes; ecce PATINVS erat.
Qui vocat e tenebris homines, quo Tullus & Ancus
Decidit, hunc magnum na patet esse Virum.
Hic hominum solus proferre Deosque, Deasque
(Audi Posteritas) e cerebro potuit.
Inunc & jacta tua numina magna vetustas,
Hic hominum solus numine major erit.*

gratulabundus fecit

JOH. JOACHIMUS BOCKENHOFFER
Argentinenfis.

c

PRAEFATIO.

vanquam videri poterat locus iste non inconueniens esse, quo vel Notitiæ Numismatum in uniuersum suus in elegantioribus disciplinis ordo assereretur, vel singillatim illis quæ sunt ex ære mediocri conflata, proprium præ reliquis alterius modi & generis, decus, & precium quo præcellunt eximium vindicaretur: Non aliud tamen nunc mihi permittit propositi mei ratio, quam vt æquo & fauenti Lectori legem huius Operis & si quæ illam propius contingunt, interpreter: quo hinc evidentior eorum publicè ratio constet, quæ vel sine legentium dispendio, vel certè citra laboris mei fraudem nequeunt ignorari. Non sum nescius equidem, fore plerosque, quos hæc tam ingens nummorum, qui à me publicantur, multitudo & copia ex admiratione in suspicionem abripiet; qui me conijcient eadem licentia usum esse, quam sibi permiserunt plures ex illis, quorum ante me in hoc argumento versata industria est: quibus neque pudori, & non nisi apud peritos, id est, paucissimos opprobrio fuit, quod cum genuinis ex antiquitate monumentis destituerentur, fingendis nummis & supponendis inscriptionibus, quarum nullum uspiam vestigium extitit, suæ & aliorum conscientiæ sive per imperitiam, sive quod ita famæ suæ & utilitatibus conducere arbitrarentur, illuserunt. Neque ego tantum arrogauerim illi sive peritiæ, sive facultati quam in dignoscendis his rebus, & vsu & studio non mediocri mihi poteram acquisiuisse; vt sub eius authoritate sperem quenquam à me posse ad mitiorem sententiam reduci. Nimis mihi, quid recusent ferre humeri mei cognitum perspectumque est, quam vt me eius litis idoneum iudicem feram, quæ inter primores huius doctrinæ arbitros ambigua est. Defendit me ab omni tam gloriosæ ambitionis sensu, hinc ætas mea; à qua radios expectare tam densis tenebris discutiendis suffecturos non possum: Inde reliqua vitæ meæ munia; à quibus nihil impetraui aliud unquam, nisi vt mihi liceret huic disciplinæ inter aliud agendum intento esse. Ingenti id quidem cum iucunditate semper, & perpetuo fructu tam ingenuæ voluptatis

PRÆFATIO.

qua simul & delectari me & aduersus feueriorem legem quotidianæ consuetudinis, quam in vivendo mihi pro præcipua delegeram recreari atque ad alacritatem incendi adeo efficaciter subinde sentiebam; ut hîc me tandem illas delicias reperisse gloriarer, quas alibi quæsieram frustra: Sed quæ omnia oblectamenta, quibus homines ætatis meæ & ordinis distrahi decipique sæpius consueuerunt, longo sub se intervallo despicerent.

Ipsa itaque rerum Natura, quæ me voluit simul & Medicæ arti & huic tam eleganti curiositati deditum esse, aliquas sibi jure suo partes vindicare poterat in concilianda dictis meis fide & authoritate ea quam in animo Lectoris ambio. Successit in supplementum eius labor & diligentia: cui cum ingenii naturalis propensio velut obstetricaretur; insigne ab utraque deliciis meis incrementum accessit. Quo pene inducor, ut me credam citra ullius arrogantiae suspicionem asseuerare posse: Vix metui debere, ut successus destituat industriam, ad quam in quocunque propositi studii genere tanto quis animi ardore incenditur. Quam tamen opinionem quo minus ad me transferam, satis prohibet virium & facultatis meæ mediocritas: Cuius quanto magis mihi conscius eram, tanto sum studiosius annixus, ut eam quibus possem subsidiis & auxiliis redderem solidiorem. Fauor & amicitia illorum, quorum inter manus noveram hos antiquitatis thesauros recondi, ita erat instituto meo necessaria: ut citra illum vel in minima huius studij parte conari proficere, si non penitus stulti, certe, ne quid grauius dicam, non valde circumspecti hominis indicium deputari potuisset. Nulli quippe alij hîc nisi oculorum sensui fides est. Multum equidem splendoris, dignitatis, venerationis denique accedit Antiquorum Scriptorum dictis, cum veteris alicujus sed genuini numismatis imago & illorum authoritatem stabiliuit, & firmavit fidem, & argumentum, non legendum & lustrandum obiter, sed penitus atque pleno obrutu inspiciendum objecit. Verum præsentî hæc omnia penetranda visu sunt, palpanda manibus, examinanda judicio. Quo amplius curæ & solitudini meæ incubuit, ut non perfunctoriè vterer felicitate temporum, in quæ natum me esse & reuerenti erga seculum animo agnosco, & gratulor mihi; præ quibus nulla ætas unquam digniore æmulatione literas coluit, nulla sinceriore veneratione antiquitatem prosecuta est, nulla vetustatis reliquias integriori affectu amplexa est, aut sua æternitati pignora generosiore studio consecrauit. Conjuncta cum his lubentia, comitas, affabilitas velut publica, effecit, ut cum ego ad exequenda, quæ semel destinaueram cœpta summorum quorumque & Amplissimorum Virorum ope vehementer, neque minus necessitudine indigerem; illi non secius suæ erga me & dignitatis & amicitiae existerent prodigi. Et cum eam ego ambiciosissimè amplecterer, illi non minus cupide offerebant: non meo id

PRÆFATIO.

quidem sed Reipublicæ literariæ intuitu quam sibi persuasum habebant, posse sub suo auspicio, operâ & ministerio meo magis magisque reddi ampliorem. Non ferunt huius loci angustia ut enumerationem instituam illorum omnium, quorum in me non exiguis talis fauoris pignoribus beneuolentia defluxit. Quicquid est in Gallia hominum selectioris elegantia curioforum, in hoc censu mihi computandi forent; quorum vix queo vllius recordari, à cuius non vel doctrina facem, vel in submittendis numismatibus humanitate facilitateque præsidium aliquod mihi sim mutuatus. In quo tamen generaliori elogio non debet à me inuolui memoria Sacratissimi Regis, & quem vlla vnquam sæcula vel tulere elapsa, vel ferent ventura, Optimi, LVDOVICI XIV. Ad quem cum ante octo circiter annos perlata de specimine fama esset, quod augendis Romanorum Familiis totum fere ante sæculi spatium à Cl. Fulvio Ursino primum editis, parabam publicæ luci; Clementissimè passus est à se impetrari, vt thesauri sui insignem labori meo accessionem, vel si verius loquendum est, illustre præberent complementum. Et tametsi huic Regiæ munificentia non vna difficultas intercederet; est ea tamen omnis maiestatem tam benefici fideris facile dissipata, postquam auctoritas eius expresso iussu interposita, eâ me felicitate beavit, ad quam non nisi his temporibus & sub hoc Rege fas erat vel spe vel votis aspirare. Et diffusa quidem in vniuersum orbem hæc gratia, quam latè literis, eruditioni & omni denique elegantia honor patet, ipsam etiam aliquando posteritatem vberrimo ditissimorum fructuum prouentu demeritura est: sed in me tamen sicut propiore & singulari prorsus beneficio descendit, sic mihi debet eximio semper peculiaris reuerentia cultu ante prima fortunæ meæ munera sancta eius & venerabilis recordatio superesse.

At enim vt reuertar eo, vnde paulo ante digressus sum; vltra genitale incitamentum, quo me sum professus ad hæc studia esse perlatum; præterque necessitudines quæ me cum plerisque eiusdem disciplinæ studiosius cupidis coniunxerant; sumptibus quoque quantum in me erat manu non illiberali huc erogandis, minimè fuit parcendum. Non alibi quippe magis intempestiua auaritia, vel damnosa minus prodigalitas est. Cuius hîc neminem temerè poenitentia subire potest; nisi qui id quod raritas eximia, quod singulare pretium, quod venerabilis antiquitas, quod genuina elegantia, quod nativus, & vt ita loquar, originalis decor non ficto splendore commendat, ab iis quæ vulgaria sunt, quæ protrita, quæ rudia, quæque non nisi superbiunt adscititio cultu secernere non nouit: quod tamen ut discatur nisi ab iis, qui ipsa hæc monumenta possident, quique ea assiduâ tractatione versant, mihi equidem ratio nulla apparet. Sed neque in hac quoque parte me destitutum à fortuna, jure conqueri possum: quæ tametsi me non permisit magnis

PRÆFATIO.

opibus gloriari; abunde tamen & quantum satis erat, ardori meo nunquam non suffecit, si quid esset in mercem tam caram & cuius primum semper apud me æstimum steterat, erogandum. Quo factum est, ut in jus meum complura cimeliarchia transirent, quæ in hanc ætatem, fors desideriis meis mirum in modum amica & fauens, venalia exposuit. Dixisses, duo ista, quæ ante nostrum ævum secula effluxerunt, ob id vnum præclara & intenta tam doctæ curiositati ingenia aluisse, vel ad colligenda quicquid ex vetustate rudera servari potuit, incitavisse; ut ea tandem quasi pleno & unito alueo in meas manus deoluerentur. Inter quas, an sit illis, quem merebantur, honos redditus, dicere non ausim: Id certè sedulo providi, ne qua ex otio ærugine vel situ obsiderentur: Huc animi, huc ingenii mei nervos omnes, huc meipsum denique flagrantissimo zelo converteram, ut si quid abditum in iis, si quid interiorius abstrusum aut penitus reconditum lateret, id nisi eruerem, at certe eruere laborarem. Quo factum est, ut mihi quoque ea in his tenebris fax interdum alluceret, quam alii multis votis sollicitauerant frustra, magno fuerunt labore pacti.

Et capiebam quidem ego exinde omnem qua vnquam honesta mens perfundi potest, maximam voluptatem. Sed quam illa mihi non vili impensa steterit, publicè aliquando testabuntur nummi non consulares tantum, sed quos præterea vel ex auro, vel ex ære maioris juxta & mediæ moduli possideo; quibus quod privatum vnicè delector, non illiberalis ut judico recreatio est, & quod palam gloriæ, ambitio nulli nocitura. Non enim me ad eam fortuna in deliciis suis habet, ut dum eius beneficia prædico, queam alicuius erga illam adulationis me suspectum reddere; sed superavit ea certè omnem, si qua vnquam in me fuit, indulgentiam, dum inæstimabili dono, illustre mihi cimeliarchium contulit, cuius hoc toto libro descriptionem tradere sum aggressus: Quo minus expectari à me debet, ut dignitatem eius, in hoc transcurso tenui & perfunctoriâ commendatione attrectem. Vbi primas tantum eius origines brevi commemoratione perstrinxisse suffecerit, ut exinde aliquatenus & laboris mei occasio, & circa quod is occupatus fuit, gravitas argumenti pateat.

LOMENIORUM nomen ad eam publica jam pridem per uniuersum orbem fama celebratum est, ut neminem opiner etiam in exteris gentibus facile repertum iri, ad quem vel minima siue politioris literaturæ, siue de civilibus rebus aura penetrauerit; quin cognitum ei simul sit, quibus hæc familia curis, negotiis, operibus obtinuerit, ut inter præcipua instrumenta, quibus dudum Regum nostrorum Regniue salus & felicitas sustentata est, communi omnium bonorum & honestatis amantium plausu consensuque haberetur. Et

PRÆFATIO.

quanquam hæc gloria dudum jam in summo ciuilis honoris fastigio constitisset, accessit ei tamen novum atque ingens incrementum ab HENRICO LVDOVICO LOMENIO: qui sicut natalium prærogatiua nomen & dignitatem huius gentis sustinet; ita virtute suâ collectam à majoribus suis famam vel supergressus est, vel certè nobili accessione locupletauit. Indoles eius non nisi rebus laude & veneratione dignis intenta & amore omnis elegantiae acerrimo, inter principia ætatis statim supra curam, quæ in educationem illius infumebatur, euecta, rarum illi in tanto fortunæ & dignationis culmine decus conciliavit, ut cum eloquentia præsertim & genuinis atque propriis politissimæ dictionis gratiis nulli ex æuo nostro concederet; ex ipsa antiquitate nomina M. alicuius Antonii, Bruti, Ciceronis repetenda sint, quæ ad facundiam in epistolis eius præfulgentem dignè contendere queant & comparari. Quantulacunque inde portio publicæ luci donata est, satis hoc elogium meum à vanitatis & assentationis suspitione absoluit. Quin imò si grauissimæ, quibus distringebatur, occupationes tantum ei ad priuata studia temporis indulgissent, inter opera eius reliqua ITINERARIUM ab ipso publicatum loco non nisi infimo legeretur. Sed enim excelsa muneris amplitudo, cum qua secretiora Regis Acta & externarum necessitudinum cura fidei & diligentiae eius concredita fuerat, exigebant ab eo, ut omne tempus suum & oblectamenta omnia in solidum Regis & Regni utilitatibus sacra esse iuberet. Hoc ego rerum & occasionis exoptatissimæ momento in notitiam eius euectus sum. Inter cuius auspicia suauissimo me colloquio deliniuit, de pretio, pulchritudine, splendore, vel si magis huc conuenientibus nominibus vri licet, maiestate potius thesauri, quem in re nummaria sibi curâ, prouisu, labore summo, nec minore sumptu parauisset. Et quanquam tum hæc, tum deinceps prolixior quàm ut hîc recenseri debeat, nobilissimi & inæstimabilis depositi prædicatio, ab eo ore profluebat, vnde rebus etiam vilibus facile ingens potuisset honor & dignitas accedere: postquam tamen ipse sum ad inspiciendum id & noscendum propius, cuius antea laudem tantum audiueram, gratiosè admissus; præsentis experimento edoctus sum, quantum facundissimi laudatoris eloquentiam, rei laudandæ amplitudo infra se reliquisset: siue quod eam coërcuerat modestia: siue quod elogium suo merito excluserat omni elogio majus ipsum præconi argumentum. Quid enim omninò credas ei cimeliarchio vel ad nobilitatem accedere, vel ad complementum deesse posse, cui amplificando cunctæ penè vniuersi orbis prouinciæ sua munera contulerant. Si quis rarior ex Ægypto, si quis ex Græcia elegantior nummus expectari potuit, is huc tanquam in aliquod sacrarium æternitatis & commune contra vim temporis asylum confluxerat. Et Italia præterea ipsa

PRÆFATIO.

sentiebat suas opes non indignabunda exhauriri, ut splendori huius musei suffragarentur. Ut non difficulter exinde, quoties rarissimorum nummorum aliquod quasi concilium designandum esset, museum Illustrissimi Briennæ Comitis in hunc usum solenni proverbio nominaretur. Atque hæc tamen, quæ modo memoravi, nihil aliud quam fastigium tam superbo monumento addiderunt; cui summam manum imposuit Musægetes Illustrissimus itinere Gallico ex occasione profectionis Regiæ ad Pyrenæos montes, instituto. Non autem minus insigne fundamentum, à quo surrexit hoc Opus haberi debet: utpote quod primum Illustri manu PEIRESCII positum est. Cuius Viri nomen sicut eousque Musarum favore inclaruit, ut pridem jam non suis magis quam Mæcenatis Gallici titulis celebratum sit; ita tota eius vita tot civiliū laudum exemplis effloruit, quot facundissimus eius enarrator Petrus Gassendus vel sagacissimo animo complecti valuit, vel assequi politissimistyli facultate. Huius postmodum exquisitissimam in hoc instituto sollicitudinem excepit MEMMIUS ille, cuius honori primum datum est, ut sua merita videret Magni Præsidis cognomento honestari. Ne indicandum quidem est, quo æstimo metiri fas sit conjuncta duorum istorum Virorum industriæ pignora; in quibus singulis tanta heroicæ virtutis decora, tanta in his præsertim rebus iudicii & perspicacitatis atque intelligentiæ lumina eminuere. Fuerunt nihilominus postea, quibus copiosiores redderentur hæc diuitiæ, cimeliarchia Domini de Rascas Bagaris aliorumque multorum, suo jam seorsim pretio commendata & illustria. Quibus colligendis atque conducendis in vnum, Lomenius noster eum authoritatis & operæ suæ fructum tulit, quem nemo in hoc eruditionis genere sibi polliceri ausit, nisi quem similis ardor & par felicitas eò vel accendit vel prouehit: Verum non existimauit se inde satis beatum esse, nisi aliquam eius partem in publica commoda deriuaret. Natum est igitur hinc illud plenum sublimioris generositatis consilium describendi, & in publicum emittendi thesauri sui, sine cuius non arbitrabatur injuria fieri posse, ut diutius in scriniis suis delitesceret; idque cum mihi aliquando ad se vocato indicasset, professus simul est; non superesse sibi tempus aut otium exequendo desiderio suo necessarium, in me itaque oculos coniecisse, cuius speraret industria facile sibi omnem eximi sollicitudinem posse, qua nunc ab hac parte distringeretur, si modo non refragarer aliquas horarum mearum, suis & communibus eruditorum omnium votis indulgere. Erubui ad hoc alloquium non minus quam ad reliquas quibus eadem opera me onerabat, laudes; quæ ex ipso quidem argumenti genio colligi queunt, à me autem enumerari non debent: Et quanquam notis sat manifestis aliqua portio defensionis meæ in vultu meo legeretur, longè tamen intensior erat pudor, quo animum

PRÆFATIO.

meum imbecillitatis propriæ conscientia confuderat. Idcirco eo minore negotio certa potuit verbis meis fides fieri, quàm me sincero pectore tanto operi imparem judicarem: Sed cum omnia conqui-
fuissem, quibus tam splendidum onus ab humeris inæqualibus amo-
lirer; nihil obtinui aliud quàm vt mihi regeretur: Satis abundeque
in antiquitatis notitia profecisse, si quis ejus esset amore & venera-
tione imbutus: Meas denique quas allegassem, & à quibus mihi fu-
eram vacationem pollicitus, excusationes non recipi.

*Quid facerem? neque seruitio me exire licebat
Nec tam praesentes alibi cognoscere diuos:*

Amplexus sum obsequii tam speciosi, tamque honorifici gloriam:
& vt mihi ad paratiores in meo labore usus prompti essent, num-
mos quibus destinabatur nostra commentatio, ordine atque serie
continuâ consignavi: atque eos quidem mille octingentos, inter
quos vix vnus erat, qui non mereretur inter pretiosissimos compu-
tari. Qui utique satis amplam erant materiam complexi, vt exerce-
rer indies, in requirendis vrbibus, eruendis coloniis, scrutandis
ænigmatibus, quæ sculpturis eorum præferebantur. Vbi aliquid
reperissem, quod perferri ad Illustrissimum Heroem nostrum dignum
videretur, exprimi non potest, quanta is consueuerit lætitia exultare:
indeque mox beneuolentia eius in amicitiam erga me conuersa est,
quæ me deinceps ad eam necessitudinem & familiaritatem extulit,
quam inter præcipua felicitatis meæ pignora nunquam desinam re-
censere. Vt enim præteream hic quibus me subinde lauticiis &
muneribus amplissimè profecutus est, longè mihi eminentiùs pro-
fuerat fauor ejus; quem facile possem omnibus intelligendum præ-
bere, si me hujus scriptionis institutum pateretur referre, quàm gra-
tiosâ suffragatione mihi viam aperuerit ad ambiendam Regiam bene-
volentiam. Quam si obtinui, si inde infinita in me beneficia & majora
quàm pro sortis meæ modo commoda deriuata sunt; si multis ma-
gnisque exemplis aliquoties benignissimum & indulgentissimum
Principem sum expertus: Cuncta hæc tametsi ab altiore fonte, non
alio tamen mihi intercessore sunt conciliata. Sed enim

*Inuida fatorum series, summisque negatum
Stare diu, nimioque graues sub pondere lapsus;*

Quemque alias

-- -- *Latis Numina rebus
Crescendi posuere modum:*

Hæc meum quoque Mæcenatem eo quem in aula tenuerat gra-
du deturbarunt: nouo documento futurum, quàm in ea palæstra
nulla sit nisi quæ in complexu Principalis gratiæ vita ducitur.
Citiùs

PRÆFATIO.

Citius stirpem videas subtracto quo fouetur Sole florere , quam ut quodcunque animi robur (experto credi potest) subducta Principis sui beneuolentia non marcescat. Amplexus tamen est noster, quem vnum potuit, omnis solatii fontem: mundum abdicat, deserit quibus antea tantopere capiebatur studia sua , omnibus denique humanæ vitæ deliciis & illecebris nuntium mittit. Quo in statu cum me paulo post ad se in cœnobium aliquod, in quod se à turba vulgi subduxerat, accersiri curâisset; Nullum, inquit, vltius cujusquam curiosioris studii cura locum in pectore meo sibi vindicat , neque ex iis, quibus antea oblectatus sum quicquam mihi reliquum feci , quàm quod amore te meo & memoriâ nunquam desinam amplecti. Numismata quæ habui, apud te, & si tanti putas, tua sunt , laborem iis impendes, qualem ipse volueris, ad quem te nihil attinet mea porro commendatione incendi: quantum enim me vides, mundo & eius vniuersæ iucunditati defunctus sum. Non aliter me his verbis quàm aliquo fulminis ictu afflatum sensi, cùm cernerem eum, cuius modo vita erat in selectioris studii disciplina penitus reposita, tantum ab illo mutatum repente esse, ut eius nullam prorsus rationem & vix memoriam penes se haberet. Innocentissimamque voluptatem quam exinde perceperat, sub tam durâ lege vel extinguere, vel potius vlcisci. Neque quicquam mihi supererat, quod in euentu tam insperato dicerem vel sentirem omnino: quàm ut admirarer tacitus tam sublimem pietatem, quæ sub hoc specimine ex infimo recessu generosi cordis adeò manifestis radiis exsplendescbat.

Poteram ego quoque in eisdem affectus trahi, & cum eo in societatem eiusdem propositi abripi, cum quo me jam in communes animi motus excitatum lacrymæ inter nos mutuis gemitibus profusæ testabantur: si vel æquè ac illi, mihi quoque tum in propinquo diuina gratia stetisset, vel constantiæ minus habuissem, qua tam præclari exempli efficaciam resisterem. Tantum certè abfuit, ut perdiscendæ antiquitatis studium atque cupiditatem deponerem; ut me potius ambitio inuaserit, & desiderium parandi mihi, quod sciebam cunctos totius vetustatis thesauros vero æstimo superare. Et, Illustrissimus noster, cum primum id aduertisset promptissima votis meis benignitate annuit. Nec ego gaudia mea reprimere potui, quin subito exclamarem: Hic est amor meus & ardor, hæc deliciæ:

*Quas propter tutum Pisæa lege trementem
Currere & Oenomai fremitus audire sequentis.*

Pro quibus nihil à me experi potest, quin id sim lubentissimè profurus. Sit, respondit ille, sit maneatque tua hæc Venus sine conditione vlla, sine lege: Nimis eius sincerus amator extitisti, quam ut ab ea repulsam ferres. Quid multa? transactum est inter nos de

d

PRÆFATIO.

pretio: sed quid pretium dico? imò de eo, quod mihi pro merce in-
æstimabili esset persoluendum: & ego ea sum auctus lætitia, quam
ex quotidiana contemplatione rerum, quæ sub sensus cadere possunt,
venustissimarum ingenua mens recipere potest. Nequè tamen sine
riualibus amaui. Testes aduocare possum mille nobilium peregrina-
torum; nulli unquam, quousque apud me fuit, hoc sacrarium præclu-
sum fuisse; sed cum proprietatem quidem jure meo mihi vindicarem,
vsum ejus patuisse omnibus. Inde illud tempus processit, quod de-
scribendis enarrandisque tot numismatibus impendi. Nulla præ-
teribat dies, quâ non aliquot lineas ducerem: neque aliam magis
me perdidisse arbitrabar, quam qua nullum inquirenti, lumen in his
rebus affulsisset. Donec tandem, cum septem jam circiter annis
huic tam innocenti studio vacassem, mihi quoque novum è coelo
fulmen propositum omne, & calamus, quo diis meis veluti penati-
bus operabar, excussit. Invidum quoddam & non satis amicum
fortunæ meæ caput, instar VE-Iouis alicuius, omnium, quæ mihi pro-
pitia erant, Numinum fauorem conculcauit, & me propriis damnis
edocuit, quanto plus ab inimico vno periculi, quàm à centum ami-
cis præsidij immineret. Sed hæc DEO & REGI Clementissimo curæ
erunt. Vt ad cimeliarchium nostrum reuertar, Regi denique indi-
catum est, me huius tam eximii thesauri possessorem esse: Illustrissi-
mus itaque COLBERTUS, vt in cæteris quoque omnibus ad salutem &
desideria Principis omni opere, industriâ, conatu intentus, quò à me
flagitaretur, curauit: Intercessoribus vsus Illustribus Domino de
BRIENNE, Domino SEGVINO & Domino de CARCAVY. Ex quibus is
quem postremo loco memorauimus, postquam in me nulla offerendi
omnia tradendique mora esset, curæ suæ habuit vt ea reciperet, &
eodem mihi pretio rependeret, quo primum à me cognouerat esse
comparata. Atque hoc quidem modo proprietate tantarum opum
orbatus, infinitum tamen ampliore gloriâ auctus sum, quod in tam
Illustres tamque pretiosas manus illam deposui. Quid enim gratius,
quid gloriosius esse vsipiam potest, quam Regi suo & tam generosi
spiritus Principi inferuisse, amplificando thesauros eius adeò locu-
plete incremento, vt illi æquale non potuerit nisi à paucissimis expe-
ctari.

Post hæc nihil mihi reliquum erat, quàm vt laborem meum in
publicam lucem emitterem, qui tanta mihi, quanquam cum maxi-
mo meo oblectamento, temporis impensâ steterat. Sed hîc non vna
difficultas animi mei intentionem in diuersa trahebat. Operis statim
frons exigebat à me titulum, ipsâ inscriptione obseruantiam meam
& recordantem beneficiorum mentem testaturum: quæ vix mihi
videbatur aliter quam sub elogio THESAURI LOMENIANORVM
NUMISMATVM, idoneè posse declarari. Verùm quod hinc jubebat
debiti officij ratio, ab eo inde absolutâ parendi necessitate arcebat.

Quodque

PRÆFATIO.

Quodque Illustrissimus Comes noster non posse citra injuriam modestiæ suæ fieri persuasum habebat, id ego facere me prohiberi ipsâ semel addicti obsequii lege censebam. Quæsiui tamen temperamentum, quo componeretur hæc lucta: Cumque in prima pagina obediendiæ satisfecissem, debebam, & ut opinor, non incongruè poteram & reuerentiam & pietatem meam in hoc præloquio placavisse.

In ipso progressu operis emerfit novæ sollicitudinis materia ex eo quod per itinera mea recentiora, ultra ducentos optimæ notæ nummos mihi comparaueram: quibus neque fraudari eruditos volebam, & verebar tamen, ne si, ut suadebatur, in appendicem aliquam eos coëgissem, simul ordinem laboris mei perturbarent, & hinc eum redderent in publicum ingratiorem. Malui itaque providere, ut denuò reficerentur tabulæ, quotquot decentiori dispositioni videbantur impedimento esse. Cui causæ imputandum est potissimum, quod hic non ejusdem sculpturæ genius apparet. Peritissimus cælandi artifex Dn. Chauveau consuetam sibi, & suo merito placituram industriam in plerisque, decursu septem annorum, quorum superius indicium feci, mihi commodauerat. Quam non illaudabili itidem dextertate excepit Ammanus, Helvetius. Reliqua à rudiori manu sunt; à cuius culpa, eadem, quæ me illi adstrinxerat, necessitas absoluet. Vix potest expectari, ut feliciter cælatura succedat, nisi quæ ad ipsos Numismatum ectypos exigitur, vnde cum inscriptiones præsertim, meam præsentiam omnibus modis exigerent, amplectendum fuit quodcunque subsidium, quo meum propositum qualitercunque vel promoueri potuit, vel maturari.

In ipso denique complemento libri, cui destinaueram dignam clausulam indice majusculis characteribus expresse, adjicere, destituit me ex inopinato literarum & typorum inopia: meque coëgit alij loco refarciendum emendandumque, in quo hîc peccatum est, sumptu prouisuque majore referuare. Si me aliquando simili instituto sorte magis propitiâ contingat applicari.

Quanquam autem de cætero hîc nulli constituiissem impensæ parcere, prospexi tamen quantum fieri potuit, ne eius cuiquam in minus necessariis prodigus ultra modum viderer. Vnde cum sæpius ultra quinquaginta aut sexaginta essent ab vno Imperatore nummi producendi, arbitratus sum sufficere, si faciem ejus semel exhiberem, contentus si qua illam extra ordinem nosci digna inscriptio nobilitaret, eius seorsim breuem, quantum sat erat, fecisse mentionem. Nam ut prolixiori à me enarratione obrueretur, neque opus vtique neque consilium erat. Pridem enim hanc operam alii mihi lucrificerant, & ego nunquam is fui, quem vel ex mustaceo laurea iuaret, vel qui agendo actum, possem delectari.

d ij

PRÆFATIO.

Non decebat me tamen eousque vel pecuniæ, vel sudoris par-
cum esse, quo minus infinitæ multitudini coloniarum, vrbium, pro-
vinciarum, fluviorum, montium, quibus hæc numismatum series
vndiquaque præfulget, suus separatim honor haberetur. Coercui
nihilominus illum duabus Geographicis tabulis partim auspicio, par-
tim ductu etiam & operâ meâ incisis, & peculiari consignatione,
quam index tabulis adjectus complectitur. Vterque iste utilior for-
tasse, quàm speciosior labor est: sed fuit tamen hîc quoque aliquo
judicio, neque minore diligentia opus: non in disponendis tantum
locis quæ certæ, sed in repudiandis etiam & dissimulandis, quæ erant
dubiæ positionis. In quibus præoptavi silentium meum argui, quàm
in decidendo errorem fortasse reprehendi. Ne autem diffusio-
rem in his me præberem, satis itidem certâ ratione inhibebar. Cum hîc
quoque si quid vltius præstari potuisset, id jamdudum amplè satis
ab aliis sit occupatum. Sicut fidem inprimis præter experientiam
propriam facit, quem non ita pridem perindustrius & mihi amicus
DN. SIMON PAULLI Bibliopola Argentinen-sis Orbem Terraqueum
publicavit, quo prolixâ & laboriosâ recensione omnes quæ nominari
merebantur terrarum descriptiones enumeravit. Vnde, si quid ali-
cui huc videatur desiderari, Ad ex tantâ copia seligi est in promptu.

Ducebat me nunc ordo huius scriptionis ad commemorationem
Virorum dignatione vel meritis illustrium, penes quos hodie vel præ-
cipuorum cimeliarchiorum, vel potissimæ partis ex illis monumen-
tis, quæ hîc describuntur, gloriâ consistit: & huc quoque toto animo
propositoque ferebar. Sed hanc viam ingressuro manum injicit co-
natus Illustr. Ez. SPANHEMII, Viri qui dudum gentile nominis decus
& hæreditariam eruditionis famam rarissimâ ingenii felicitate & in-
genti doctrinæ atque scientiæ reconditoris laude tuetur vel vincit.
Is quia, sicut pro comperto habeo huic argumento jamjam aliquam
in æterno quod meditatur opere sedem destinavit; nolo cum eo de
palma contendere in eo certamine, in quo me Illi lubens meritoque
inferiorem agnosco. Silentio tamen præterire non possum Serenif-
simos Fratres EBERHARDVM & FRIDERICVM Duces Würtembergi-
cos &c. &c. Horum museis curandis præsunt, illi quidem Clar.
SCHMIDLENVS Stutgardia, huic Neostadii Cl. STOFFELIVS, quos
ambos amicitia, honoris, amplitudinis causâ nominatos cupio. Et
potest sanè ex utroque hoc thesauro nihil aliud expectari, quàm de
quo sibi omnes, quos numismatum & antiquitatis reuerentia atque
amor tenet, jure summo queant gratulari. Præsto me huius pro-
missi publicum sponforem cunctis, qui suum in hoc studio censuque
nomen profitentur: quos inuicem spero grata reverentia culturos
eam benignitatem atque lubentiam, quâ me Celsissimi Principes per-
miserunt suas opes in publicam discentium vtilitatem conuertere.

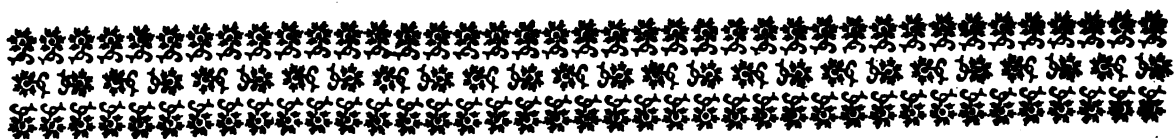

PRÆFATIO.

Fuerunt præterea alii, qui suæ quisque diligentiae, observationis, acuminis specimina comiter admodum & beneuolè mihi voluerunt ad proferendos operis mei terminos patere. Sed ego de iis potius coercendis eram sollicitus: Eoque etiam consilio ex nummorum typis nullos admisi, nisi quorum ipse prototypos oculis viderem. Ne in illum errorem vel inciderem ipse, vel alios inducerem, quo HVBERTVS GOLZIUS tantâ cæterum ex his artibus famâ celebris, tertiam partem Fastorum suorum Consularium iis numismatum exemplis impleuit, quorum genuinas origines nemo vnquam hominum vidit, nemo fortasse videbit vnquam.

Sed nec cæterorum nomina tacitus transilire debeo, quorum labore præuio, sum aliquid temporis & cogitationum lucratus: Occonis præsertim Medici, cuius me in concinnandis nummorum inscriptionibus plurimum diligentia iuuit. Et inprimis Illustris TRISTANI, cuius Commentarii historici non tantum elegantissimis & valdè accuratis calaturis artificum meorum manus rexerunt, sed ante omnia mihi omnigena variae eruditionis copia exoptatum lumen affulserunt. Vt vel hinc asseuerare proprio experimento auisim, nihil post hoc nomen Galliae nostrae deesse, in quo se ab Italia in hac solida literarum celebritate metuat prouocari.

Quæ hoc loco refero, non quod existimem horum Virorum tam exigua merita esse, ut possint præconia illorum vel harum paginarum, vel ingenii mei angustiis constringi. Sed quo magis imposterum si qui fortean ex nostro quoque labore urut non admodum specioso, non tamen supervacuo penitus aut inutiles, proficient, in hoc exemplo incitentur, non quò laudent extollantque mea, id enim neque mereor, neque affecto, sed ut ijs facilius ignoscant. Nam ego quidem sic animum induxi meum, ut me reputaturus sim satis vberem horarum mearum & laboris fructum esse consecutum, si me boni & cordati homines vtriusque vsum non malè penitus collocasse arbitrabuntur. Cæterorum qui his dissimiles sunt, an iudicium admodum & fauorem exoptare debeam, nescio: malignitatem certè, inuidiam, iniquitatem non pertimesco. Præterquam enim quod non tam sterilis bonorum exemplorum hæc ætas est, ut mihi ad solatium sola debeat facti conscientia sufficere: attamen etiam si, quod non ominor, ævum hoc parum gratum esset, quid noui: suum cuique pretium posteritas rependet.

INDEX

PROVINCiarVM, VRBIVM, OPPIDORVM,
FLVVIORVM & MONTIVM,

Quorum nomina leguntur in Numismatibus
sculptis in hoc Opere.

A.

AΒΑΣΗΝΩΝ Pag. 286.
AΒΔΕΡΑ 74
 ΑΒΥΔΗΝΩΝ 256
 ΑΒΩΝΟΤΕΙΧΕΙΤΩΝ 224
 ΑΧΑΙΑ 194
 ΑΙΓΥΠΤΟΣ 191
 ΑΕΛΙΑ CΑΡΙΤΟΛΙΑ 159, 220, 235,
 322, 396
 ΑΦΡΙΚΑ 124, 191, 194
 ΑΔΡΑΝΝΩΝ 258
 ΑΔΡΙΑΝΗ 266, 267
 ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ 203, 206,
 227, 252, 266, 282, 302, 318
 ΑΓΧΙΑΛΕΩΝ 319, 373
 ΑΙΓΑΕΩΝ 5, 344
 ΑΚΡΑCΙΩΤΩΝ 282
 ΑΚΜΟΝΕΩΝ 109
 ΑΛΑΜΑΝΝΙΑ 467, 470
 ΑΛΕΧΑΝΔΡΙΑ 191, 339, 427, 464,
 466
 ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ 373, 421
 ΑΜΑCΤΡΙΑΝΩΝ 9, 189, 227, 236
 250, 340
 ΑΜΑCΣΕΑ 102
 ΑΜΙCΟC 227
 ΑΜΟΡΙΑΝΩΝ 4
 ΑΜΦΙΠΟΛΕΙΤΩΝ 408
 ΑΝΑCΑΡΒΕΩΝ 256, 337
 ΑΝΘΗΔΟΝ 306
 ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ 4, 253, 304
 ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ 8, 48, 76, 200, 246,
 302, 304, 331, 304, 386, 388, 391, 394,
 398

AΝΤΙΟΧΙΑ 142, 150, 163, 218, 234,
 281, 301, 384
AΠΑΜΕΙΑ 392
AΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ 319, 333
AΡΑΒΙΑ 175
AΡΕΛΑΤΕ 465
AΡΑΔΙΩΝ 166, 187, 246
AΡΜΕΝΙΑ 257
AΡΜΕΝΙΑ 255, 257
AΡΟΧΕΩΝ 101
ACΙΑ 353, 373
ACΚΑΛΟΝΙΤΩΝ 45, 151, 227
ACΠΕΝΔΙΩΝ 398
AΤΤΑΙΤΩΝ 7
AΥΓΥCΤΑ ΤΙΒΕΡΙΙ 74
AΥΓΟΥCΤΗ ΤΡΑΙΑΝΗ 282, 333

B.

BΕΙΘΥΝΙΑC 164, 185, 205
BΕΡΟΙΑΙΩΝ 184
BΕΡΥΤΥC 18, 39, 179, 195, 234, 241,
 299, 369, 370, 385, 406
BΕΡΟΙΑΙΩΝ 184
BΙΛΒΙΛΙC 35, 69, 93
BΟCΤΡΑ 264, 343
BΡΙΤΑΝΝΙΑ 191, 217, 279, 295
BΥΖΑΝΤΙΩΝ 186, 188, 267, 302, 327,
 342, 352, 398

C.

CΑΒΕ 25
CΑCΑΡΕΑ ΑΥΓΥCΤΑ 33, 67, 92,
 322

GEOGRAPHICVS.

CÆSAREA FLAVIA 195, 220, 249, 255, 261

CALAGVRRIS 34, 71

CAPITOLINA 195, 235

CAPPADOCIA 191

CASCANTVM 68

CASSANDRENSIS 115

CELSA 34, 71

CIBARIS 100, 115

CLAVDIOPOLIS 100

CLVNIA 71

COMMODIANA Colonia 261

CONSTANTINOPOLIS 462, 466, 480, 493, 497, 498, 499

CORINTHVS 18, 41, 94, 116, 127, 195, 206, 236, 256, 282, 289, 298, 312, 317

Γ.

ΓΑΒΑΛΕΩΝ 243, 323

ΓΑΔΑΡΕΩΝ 229, 306, 334

ΓΑΖΑ 200, 246, 313

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗC 274

ΓΕΡΜΗΝΩΝ 267

ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ 85, 204

Δ. D.

DACIA 175, 191, 382, 385, 387, 390, 597, 404, 411

DAMASCVS 382, 385, 397, 399, 404

ΔΑΜΑΣΚΗΝΩΝ 47, 308, 334

ΔΕΛΦΩΝ 200

ΔΕΣΣΗΝΩΝ 353

DEVLTVM 301, 343, 349, 358

DEVSONIVM 420

ΔΙΟΝΥCΟΠΟΛΕΙΤΩΝ 370, 372

E.

ΕΔΕCΣΑΙΩΝ 77, 373,

ΕΓΗCΤΑΙΩΝ 47

ΕΛΑΙΤΩΝ 290, 313

EMERITA 37, 71

ΕΜΙCΗΝΩΝ 228, 290

ΕΡΕΙΤΩΝ 118

ΕΡΓΑΥΙCΑ 34.

ΕΡΜΙΩΝΕΩΝ 290

ΕΥΚΑΡΠΕΩΝ 290

ΕΦΕCΙΩΝ 19, 57, 169, 186, 226, 241, 264, 267, 289, 290, 302, 319, 323, 344, 351, 354, 356, 373, 378, 383, 388, 392, 407, 412, 415, 416

F.

FLAVIA CÆSAREA 195, 220, 249, 255, 261

G.

GALLIA 420

GERMANIA 157, 234, 260, 356

GOTHIA 435.

GRACCVRIS 68

H.

HELVIA Colonia. 281, 298, 317, 382, 411

HISPANIA 191, 194

Z.

ZAKYNOIΩN 243

ZEYΓΜΑΤΕΩΝ 223, 224, 256, 383.

H.

ΗΛΕΙΤΩΝ 200

ΗΛΙΟΠΟΛΙΤΩΝ 262

ΗΡΑΚΛΕΙΤΩΝ 319, 333

Θ.

ΘΕCΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ 59, 120, 143, 243, 282, 290, 291, 374, 383, 416,

ΘΕCΣΑΛΩΝ 202, 306

ΘΗΡΕΩΝ 243

ΘΗΑΤΕΙΡΗΝΩΝ 55, 155, 334

INDEX.

I.

ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ 5, 182, 186, 228,
256, 302, 332, 386.
ILERDA 35
ΙΑΙΕΩΝ 95, 290
ILLICE 72
ILLYRICUM 390
ΙΟΥΔΑΙΑΣ 151
ΙΟΥΔΑΙΕΩΝ 86, 185, 229, 230, 408
ISCA 420
ICTPOΣ 324, 333.
ITALIA 174
ITALICA 35, 67, 84
JVDEA 141, 147
JVLIA 42, 163
ΙΩΝΙΑ 304

K.

KΑΙΣΑΡΕΙΑΣ 50, 130, 263, 274,
302, 351, 413.
ΚΑΛΟΗΝΩΝ 169
ΚΑΛΛΑΤΙΑΝΩΝ 372
ΚΑΛΥΚΑΔΝΟΥ 304, 375
ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ 186, 244, 290,
302, 319, 379.
ΚΑΡΡΗΝΩΝ 306, 373
KARTHAGO 15, 279, 296, 453, 454, 455
ΚΑΡΥΣΤΙΩΝ 184
ΚΑΣΙΩΣ 180, 228
ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ 201
ΚΛΑΖΟΜΕΝΙΩΝ 418
ΚΛΑΡΙΩΝ 164
ΚΛΑΥΔΙΟΠΟΛΙΤΩΝ 164
ΚΝΙΔΙΩΝ 336
ΚΟΛΟΦΟΝΙΩΝ 375, 400
ΚΟΜΑΓΕΝΗΣ 201, 227, 244
ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ 304, 319, 327
ΚΟΤΙΑΕΩΝ 109
ΚΡΗΤΙΕΩΝ 290
ΚΡΗΤΩΝ 164, 181, 204
ΚΥΔΟΝΙΑ 50
ΚΥΔΟΥΤΑ 164
ΚΥΜΑΙΩΝ 5
ΚΥΠΡΙΩΝ 80, 101, 143, 180

* ΚΥΡΗΝΗ 151
* ΚΗΡΡΗΣΤΩΝ 184, 226, 256, 383
* ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ 238, 252, 262, 302, 373, 388,
416
* ΚΩΙΩΝ 43, 95, 383

Λ. L.

* **Λ**ΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ 203, 244.
* ΛΑΜΨΑΚΗΝΩΝ 262
* ΛΑΟΔΙΣΕΑ 117, 298, 318, 331, 382
* ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ 86, 117, 185, 229, 230, 340,
351.
* ΛΑΥΣ JVLIA CORINTHVS 18
* ΛΙΒΑΝΟC 228

M.

* **M**ΑΓΝΗΤΩΝ 5, 169, 253, 267, 344,
373, 386, 388, 413
* ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ 11, 12, 13, 14, 120, 164,
239, 306
* ΜΑΡΕΔΕΣΣΑ 304
* ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ 282, 302, 333,
351, 370
* ΜΑΣΤΑΥΡΕΙΤΩΝ 306
* ΜΑΥΡΕΤΑΝΙΑ 191
* ΜΕΙΛΗΤΟΠΟΛΙΤΩΝ 267, 373
* ΜΕΛΗΣ 9, 207
* ΜΗΣΑΜΒΡΙΑΝΩΝ 384
* ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝ
ΙΩΝΙΑ 304, 413, 416
* ΜΙΔΑΕΩΝ 304
* ΜΙΛΗΣΙΩΝ 87, 94, 186, 243, 290, 364
* ΜΥΩΝΩΝ 101.
* ΜΟΡΑ 230

N.

* **N**ΑΚΡΑΣΙΤΩΝ 185
* ΝΕΑΠΟΛΙΤΩΝ 151
* ΝΕΜΑΥΣΥΣ 38
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ 102, 143, 224, 228, 257, 265, 289,
306, 309, 319, 323, 334, 140, 151, 356, 375, 398,
400, 412
* ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ 143, 164, 185, 209, 226,
241, 247, 257, 262, 263, 206, 351, 358, 375, 379,
386, 392, 412, 416
* ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ 310, 324, 333, 372

GEOGRAPHICVS.

NILVS 191
NISAEON 238, 306

ΞΑΝΘΟΣ 5

ΟΔΗΣΣΕΙΤΩΝ 304, 307, 372
OSCA 37, 73
OSICERDA 71
OSTIA 113
ΟΥΛΠΙΑΣ 250, 263, 282, 309, 311

Π. Ρ.

ΠΑΘΜΩΣ 285
ΠΑΛΕΣΤΙΝΗΣ 253
PANNONIA 211
PARTHIA 279, 322
ΠΑΤΑΡΕΩΝ 375
PATRAS 38, 98, 99, 127, 163, 234, 261, 298
PELLA 195, 370
ΠΑΥΤΑΛΙΑ 250, 263, 282, 290, 309, 319
ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ 53, 188, 201, 224, 262
ΠΕΡΓΑΙ 286, 383, 418
ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ 164, 185, 188, 207, 253, 290, 302, 319, 340, 379
ΠΕΤΡΑ 200
PHILIPPI 29, 99, 163
ΠΕΡΙΑΣ 180, 228
ΠΛΟΥΣΙΑΣ 45
ΠΛΩΤΕΙΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ 253
ΠΟΝΤΟΥ 185, 282, 302, 318, 319, 373
ΠΡΟΥΣΑΕΩΝ 257, 290, 304, 413
ΠΡΥΜΝΗΣ 308
PTOLEMAIS 299, 317
ΠΥΛΙΩΝ 309

Ρ. Ρ.

RAVENNA 390
REGENSPURG 74

PHNIΩΝ 358
RHENVS 234
PHCAINΗΣΙΩΝ 391, 402
ΡΟΑΙΩΝ 222
ROMA, 2, 16, 31, 191, 301, 360, 432, 454, 460, 485, 486, 487, 488, 489, 493, 495, 496.
ROMAION 118, 265
ROMHS 3, 4, 21, 58, 123
ROMVLEA 75

Σ. Σ.

SAGVNTVS 70
ΣΑΛΕΙΤΩΝ 206, 394
ΣΑΜΑΡΕΙΑ 151
ΣΑΜΙΩΝ 58, 151, 377, 413
ΣΑΜΟΣΑΤΕΩΝ 201, 227, 244, 286, 310
ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ 53, 102, 208, 334, 358, 373
SARMATIA 466
ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ 265
SEGOBRIGA 71, 93
ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ 180, 228, 282, 304, 351, 375
SEPFVRVS 322
ΣΕΠΦΟΡΗΝΩΝ 183
ΣΕΡΔΙΚΗΣ 311
SICILIA 217
ΣΙΔΗΤΩΝ 356
SIDON 298, 340, 349
ΣΙΔΟΝΟC 182, 201
ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ 319
SINOPEs 299, 317
ΣΙΠΥΛΟΥ 5, 169, 267, 344.
SISCIA 437, 467, 470, 473, 476, 484, 487
ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ, 5, 55, 56, 107, 119, 167, 169, 207, 209, 267, 290, 302, 343, 351, 412, 416
STABIAE 317
STOBENSIVM 142, 281, 289, 298, 318, 331

INDEX GEOGRAPHICVS.

ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΕΩΝ 319
 ΣΥΝΝΑΔΕΩΝ 3, 166, 172
 ΣΥΡΙΑC 180, 182, 200, 228, 241, 253, 256,
 265, 285, 302, 304

T.

TΑΡCΟΥ 266, 267, 310
 ΤΑΡΡΑCΟ 36, 61, 73
 ΤΕΜΝΕΙΤΩΝ 5, 353
 ΤΕΡΕΒΙΝΤΙΝΩΝ 353
 ΤΗΜΕΙΤΩΝ 5, 353, 376, 386
 ΤΗΜΕΝΟΘΥΡΕΥCΙΝ, 3
 ΤΗΝΙΩΝ 353
 ΤΙΑΝΩΝ 226, 227, 241, 247
 ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ 185, 205
 ΤΙΒΕΡΙC 214
 ΤΟΜΕΩΝ 182, 302, 308, 318, 373
 ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ 164
 ΤΡΑΠΕΖΥΝΤΙΝΩΝ 265
 ΤΡΕΥΕΡΙC 459, 460, 464, 465, 466,
 484
 ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ 44, 187, 204, 244,
 334
 ΤΡΟΑC 221, 235, 262, 281, 289, 298, 349,
 358, 370, 407, 411
 ΤΥΡΙΑCΟ 36, 66
 ΤΥΡΑΝΩΝ 186, 290

TYRUS 299, 326, 331, 338, 388, 349,
 370, 397, 406

V.

VΑΛΕΝΤΙΑ 18, 234
 ΒΙΜΙΝΑCΙΥΜ 369, 382, 394, 396,
 397, 399, 401, 404, 406

Υ.

ΥΠΑΙΠΗΝΩΝ 290, 360, 375
 ΥΡΚΑΝΩΝ 383, 388
 ΥΤΥΡΑΝΩΝ 286

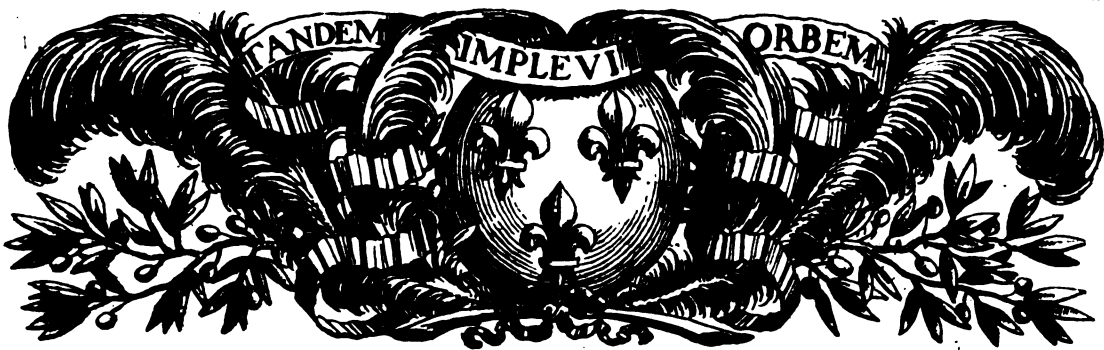
Φ.

ΦΑΝΕΑC 241, 253, 323, 327, 400
 ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ 7, 200, 253, 340
 ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΕΙΤΩΝ 7, 253, 266,
 282, 302, 308
 ΦΛΑΟΥΙΟΠΟΛΕΙΤΩΝ 246, 290
 ΦΟΙΝΕΙΚΑΙΩΝ 187
 ΦΩΚΑΙΕΩΝ 5, 207, 263, 290, 383

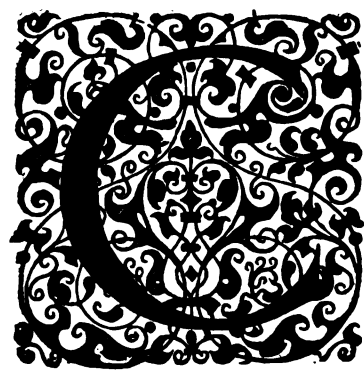
X.

XΑΛΚΙΔΕΩΝ 184, 202

SUMMA PRIVILEGII.

autum est autoritate Regia, ne quis in Galliarum Regno librum, cui titulus est IMPERATORUM ROMANORUM NUMISMATA EX ÆRE MEDIÆ ET MINIMÆ FORMÆ, DESCRIPTA ET ENARRATA PER CAROLUM PATIN, DOCTOREM MEDICUM PARIISIENSEM, absque prædicti Caroli Patin permissu intra viginti annos excudat, vendatve. Si quis secus fecerit, multa ter mille libellarum, confiscatione exemplarium, omniumque hac de causa impensarum, prout amplius in ipso Diplomate continetur, coercebitur. Lutetiæ Parisiorum vii. Februarij A.S. M.DC.LXII.

LVDOVICVS.

Subsignatum

et ad mandatum Regis proprium

PHELIPEAVX.

*Concessit istud Privilegium dictus CAROLVS PATIN Doct.
Med. Parisiens. SIMONI PAULLI Bibliopola.*

Impressus est Liber Anno M. DC. L. XXI.

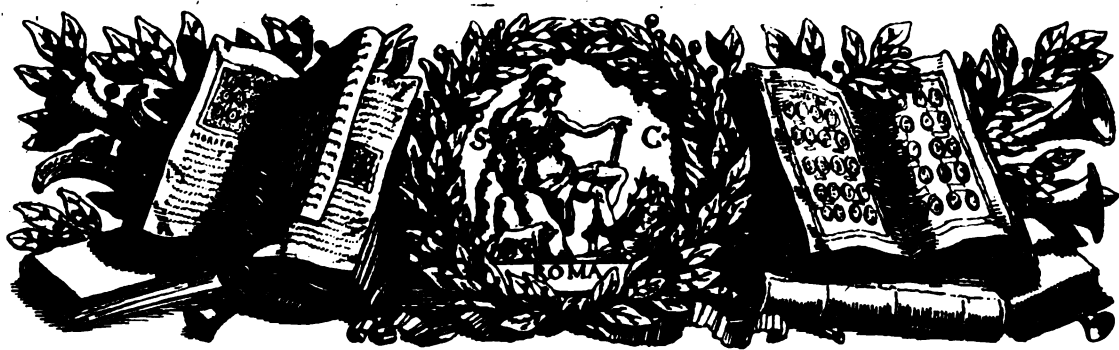

NVMISMATA INVICTÆ ROMÆ 1

NVMISMATA
IMPERATORVM
ROMANORVM,

EX ÆRE MEDIÆ ET MINIMÆ FORMÆ:

Descripta & enarrata per

CAROLVM PATIN

DOCTOREM MEDICVM PARISIENSEM.

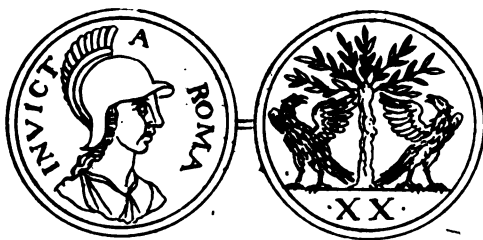
Violati instituti ordinis atque fraudati tituli nemo me opinor accusabit, si Romanis Imperatoribus, Urbis illius quæ hos genuit & aluit, sacrique eius Senatus & Populi monumenta præmittam; atque huic subiungam æmulam urbem Karthaginem. Iulio autem Cæsari Imperatorum Principi adiungam Alexandrum: ad cuius imaginem ingemuit, cuiusque ex victoriis virtuteque bellica exemplum sibi fabricatus est. Alexandro autem Homerum, quem quod laudatorem non habuerit, vehementer doluit, ut ait Cicero, & secum ^{Pro Archia.} ubique circumtulit.

A

INVICTA ROMA. *Caput Roma galeatum. In aversa parte, XL. Lupa lactans Romulum & Remum.*

Siue reuera lupa expositis fratribus vbera commodauit, seu quæstum Scorpore faciens vxor Faustuli pastoris, atque ideo lupa dicta, hoc nomine significetur, notior est res, quam vt vberiore interpretationem desideret. INVICTÆ ROMÆ atque Constantinopoli monumenta honorifica consecrauit Constantinus qui hos nummos cudit: sunt etiam, qui faciem armatam in nummo signatam & Imperatoris Constantini & Urbis æternæ Geniū esse asserant.

INVICTA ROMA. xx. *Dua aquila arbore intermedia.*

Nihil coniunctius: Aquilis enim hoc est armis quorum apud Romanos signa fuere,

*Orbem iam totum victor Romanus habebat,
Qua mare, qua terra, qua sidus currit utrumque
Nec satiatus erat. —*

cum omnia vicisset Roma, à nemine vinci potuit, ipsa seipsam confecit. Binas autem aquilas nummus habet, indicans orbem vtrumque, hoc est ad Orientem & Occidentem armis Romanorum deui-ctum iri: eodem fortasse consilio bicipitem aquilam exhibet Imperatorum Romanorum nostræ ætatis scutum. Arborem credibile est, ficum Ruminalem esse, sub qua Romulum & Remum aluit lupa.

ΘΕΑ ΡΩΜΗ, Dea Roma. *Caput Roma turritum.* ΣΥΝΝΑΔΕΩΝ, Synnadenſium, *Victoria ſtans ſiſtro è manu ſiniſtra pendente, è dextra autem perpendiculo aut bulla.*

ΘΕΑ ΡΩΜΗ, Dea Roma. *Caput Roma galeatum.* ΝΕΙΚΟΜΑΧΟΣ ΑΡΧΙΕΡ. ΘΗΜΕΝΟΘΥΡΕΥΣΙΝ. Nicomachus ſacerdos. Themenothuritis. *Figura ſtans coram ſedente.*

Gentium Deam, vt vocat Horatius, hi nummi exhibent, qua vt nihil potentius ſic ſuperbius nihil. *Terrarum Dea gentiumque Roma, cui par eſt nihil & nihil ſecundum,* inquit Martialis. Huius inſcriptionis factum repræſentauit poſterior ætas, dum in alio nummo ΘΕΟΝ ΣΥΓΚΛΗΤΟΝ Deum Senatū cum Auguſti facie coniunxit. ΘΕΑΝ ΡΩΜΗΝ Deam Romam Liuiæ imagini inſcripſit. Huic autem Romæ capiti turris impoſita eſt, ſolemne vrbiū ornamentum. Synnada autem ſeu Synnas vrbs Phrygiæ Pacatianæ, inde nomen videtur accepſiſſe quod conuentus eſſet quindecim populorum, quos Romæ aſſentatos credibile eſt hunc nummum cudſſe; niſi forte ipſi Romæ templum aliquod dedicauerint, quam vt Deam venerabantur. De ſiſtro & perpendiculo è manibus Iſidis pendentibus, vide quæ in nummo Triumuirorum R. P. C. dicentur.

Plin. lib. 5.
cap. 29.
Theodoret.
hiſt. eccleſ.
l. 4. c. 8.

Hæc eadem Temenothuritarum nummum ſpectant, vrbiſ in Lydia, quæ quamquam *ſatis obſcuri nominis & non magni*, vt ait *La Attica.* Pauſanias, tamen in tanto tot gentium cultu ſuam ſymbolam contulit. Quid ſibi velint figura ſedens & alia ſtans quæ neſcio quid manu oſtentat, ignoro. Apparet in capite ſedentis criſta quædam ſeu vmbella quæ Serapim aut Iſidem videtur innuere. reliqua coniecto-ribus relinquo. Nicomachus certe ille qui inſcribitur videtur huic vrbi præſuiſſe & cudendo nummo, ſeu, quod magis placet, ſacris, quod indicat ΑΡΧΙΕΡ. ita enim nummus meiſ maximi moduli ΝΕΙΚΟΜΑΧΟΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΘΗΜΕΝΟΘΥΡΕΥΣΙΝ, qui ab alia parte ſacrum Senatū celebrat.

ΘΕΑ ΡΩΜΗ. Dea Roma. *Caput muliebre galeatum.* ΑΜΟΡΙΑΝΩΝ. Amorianorum. *Manus iuncta.*

ΘΕΑ ΡΩΜΗ Dea Roma. *Caput muliebre turritum.* ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ ΕΠΙ ΜΗΤΡΟΥ. Ancyranorum sub Metro. *Figura stans, fortasse Jovis cum aquila.*

Strabo.

Plinius.

Ptolem.

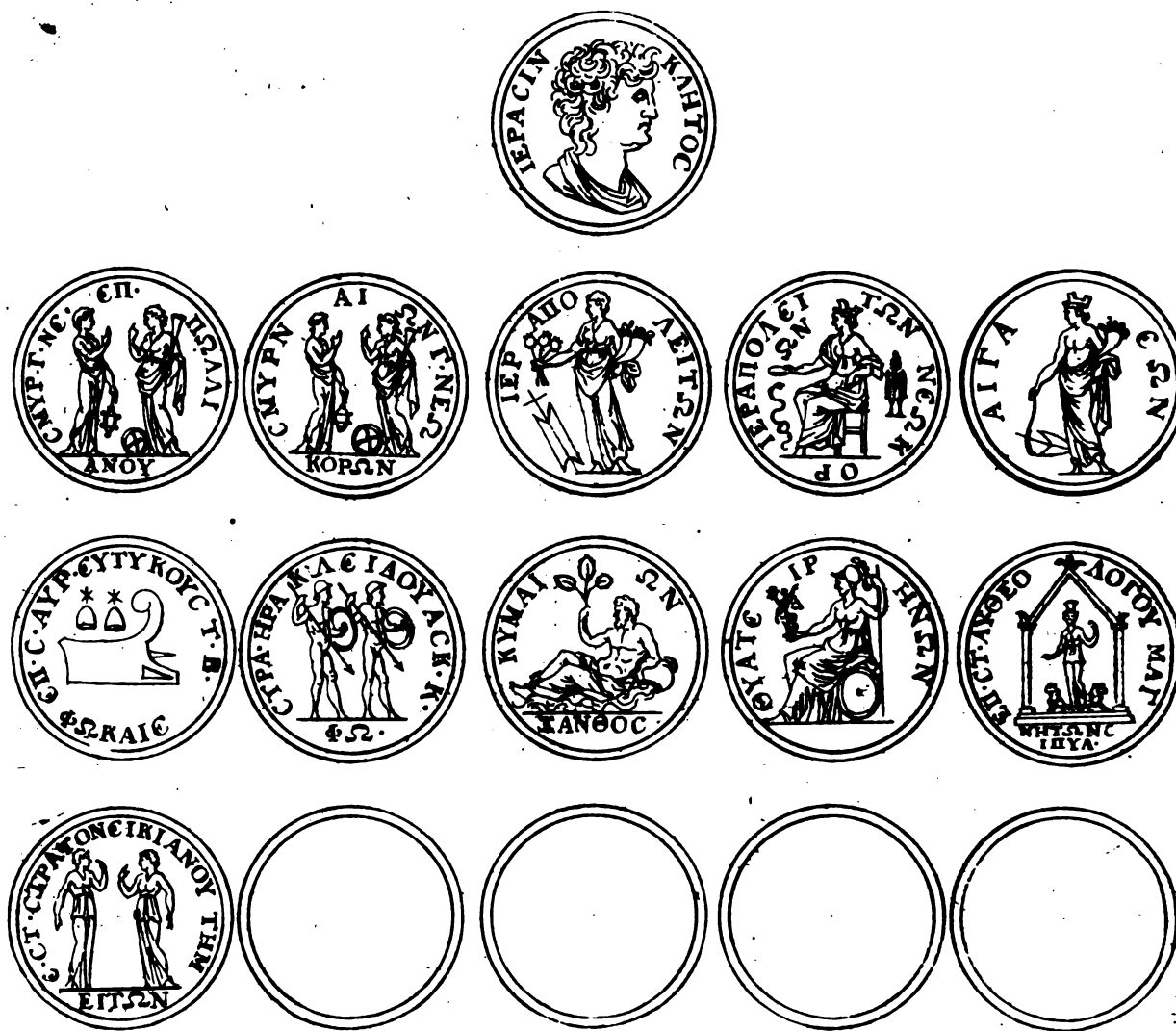
Tzetes chil.
a. hist. 2.

Idem venerationis signum erga Deam Romam præstiterunt Amoriani & Ancyрани, quale & Synnadenses & Temenothuritæ, idem tributum idemque officium persoluentes. Amorium vrbs episcopalis sub archiepiscopatu Synnadensi in Phrygia, cuius frequens est mentio in libris Conciliorum & passim apud autores. Ancyra vrbs est Galatiæ primaria, Concilio Ancyrano clara; ad illam tamen secundum nummum referri non puto, sed potius ad eam Ancyram, seu, ut testantur codices Græci Ptolemæi, Angyram quæ vrbs est episcopalis Phrygiæ Pacatianæ: hanc coniecturam opinor satis probat vrbum vicinia, quæ pariter Romam ut Deam sunt veneratæ.

SACRI SENATVS.

5

IEPA CYNKAHTOC. Sacer Senatus. *Facies Genii Senatus quam Antiquarii non ignobilis nota Augusto etiam tribuunt. Partes auersæ infra explicantur.*

Qui Romam Deam indigitauerant, eos non mirum est Diuum Senatum suis nummis inscripsisse: nec ab vna gente aut vrbe factum est; & credibile est à plerisque omnibus quos Romani domuerant aut sociis eorum, omnibus iis denique qui ab illis aliquid vel sperabant boni vel mali metuebant. Solent enim homines, maxime vero ciuitates nationesque officia vtilitate vel metu metiri. Huius rei specimina, vt in tanta multitudine pauca, sic in tanta vetustate permulta & illustria subiunximus.

1. Primum quidem & secundum à Smyrnæis tertium Neocoris,
2. sub eorum Præfecto Polliano cusa sunt. In eis stant duæ figuræ: dextra quidem Isidem cum sistro, de qua in nummo Triumvirorum dicitur. altera Nemefin indicat quæ *Dea ultrix est facinorum impiorum, bonorum premiatrix, arbitra rerum, regina causarum*, quæ omnia DEO SENATVI (quandoquidem hunc ita vocare stolidi & attoniti antiquitas non dedignata est) tam bene conveniunt, vt Nemesis

*Ammian.
Marcell.*

A iij

In Atticis. nomine videatur indicatus; alas adiunxerat eius simulachro innuen-
dæ celeritati: quanquam testatur Pausanias *quondam alas defuisse*,
quo tempore forte cusus fuit nummus, sed postea apud Smyrnæos
additas fuisse. Rota vero cum gubernaculo subiicitur, vt intellige-
retur vehementem Deam, vt ait Catullus, magnarum rerum conuer-
sioni præesse.

Claudian.

*Sed Dea qua nimis obstat Rhamnusia votis
Ingemuit, flexitque rotam —*

Ad Eude-
mum.

Rhamnusia enim vocabatur ab Atticæ pago vbi colebatur. Adraſtea
Ἀδράστεια, vt ait Phurnutus. Nemelin autem Aristoteles interpre-
tatur Ἀπὸ τῆς ἀγενεμῆσεως, à suo cuique tribuendo. *Fanum ei prope Ma-
rathonem sacratum erat in quo eius signum è marmore Pario, Phidia
opus, dextra phialam tenet, sinistra ramum mali.* hæc Pausanias.

In Atticis.

Lucian.in
Dea Syria.

Proxima dua numismata in eiusdem Sacri Senatus honorem 3.
cudi iusserunt Hierapolitani. Inter tot populos eiusdem nominis 4.
eos esse arbitror quos Ptolomæus Cyrresticæ regionis in Phœnicia
nuncupat. Hierapolis vrbs est non procul ab Eufrate hodie dicta
Alep. quamvis eam esse quam in Phrygia indicat Strabo, scribat
Tristanus. Dea stans in primo dextra cornucopiæ gerens, sinistra tria
papauerum capita temoni imposita, & Dea Salus cum Telephoro
patera & serpente in altero, soli fertilitatem, regionisque temperiem,
sanitatis comitem perpetuam demonstrant. De quibus singulis
infra suo loco dicetur. Coniecturam faciunt tria papauerum capita,
Hieropolitanam tellurem horum esse feracissimam, quippe quæ in
medicina facienda frequenter tunc vsurpabantur: ex his enim suc-
cus colligebatur Opium dictus, summis doloribus placandis sopo-
rique inducendo apprime conueniens, de quo Hippocrates & Gale-
nus passim.

Galenus in
Suasoria.

Deam Ægænsium sub Fortunæ typo cuius capiti turris impo- 5.
sita est refert quintus nummus: quem cusum cum Tristano arbi-
tror à populo vrbs illius Achaïæ in Peloponneso quæ Ἀχαΐα dici-
tur: quamvis altera sit eiusdem nominis in Macedonia, altera in
Cilicia, in Locride, in Lydia, in Eubœa, in Myrrhine, in Thracensi
Chersoneso, in Æolide, & in Ætolia. Ἀχαια etiam vrbs Emathia
regionis in Macedonia. Quæ quoniam omnes pari ratione sena-
tum P. Q. R. venerari potuerunt, cuinam earum adscribam, pro certo
affirmare non possum. *Fortuna indicare nequitiam cum antiqui
vellent, illam vel pingentes vel fingentes famina specie formabant: non
contenti gubernaculum illi attribuebant, &c.*

Strabo
lib. 14.

Sextum nummum à Phocænsibus cusum, cum illis Præfectus 6.
esset Aurelius Eutyches seu Fortunatus, inscriptio docet. Illi sunt
qui Ionix & Æolidis oram accolunt à Phocide orti, & qui tandem
Massiliam

SACRI SENATVS.

7

Massiliam in Gallia coloniam deduxerunt. Phocæa sub archiepiscopatu Smyrnæensi *Foia vecchia* ab incolis hodie nuncupatur. Prora navis Castoris & Pollucis signis illustrata maritimum locum esse satis denotat. Eorum stellæ securum nauigantibus euentum perpetuo portendebant, quapropter eos in mari Deos inuocari scribunt authores passim, maxime Plinius. Hæ stellæ galeris seu pileis eorum sunt impositæ quod Castor & Pollux ab antiquis fratres pileati dicebantur, *A pileatis nona fratribus pila.*

T. Livius.
lib. 47.

Lib. 2. c. 37.

Catullus.

7. Id illustrat nummus septimus qui ipsos fratres nudos & armatos demonstrat, cum stellis illorum symbolis: illos sic describit Pap. Statius.

— — Chlamys hic, chlamys ardet & illi
Ambo hastile gerunt, humeros exertus uterque,
Nudus uterque genas, simili coma fulgurat astro.

8. Cumæ vrbs Æolidis maritima quæ hodiè *Foia nuova* pari veneratione in postremo nummo erga Senatum cum Phocæa sibi vicina certauit: quæ cur Xanthum fluuium signauerit non satis scio. Xanthus enim Ilius siue Scamander procul distat, nec alium eius nominis noui: nisi fortassis Xanthus Psophidis pater qui regioni præerat, nomen fluuiio dederit qui Cumas præterfluit.

Pausanias
lib. 8.

9. De Thyatira in nummo Iuliæ Titi dicitur, & de Magnensibus

10. Sipyli, cum Domitiæ nummos explicabimus. De Cybele inter leones in templo stante plura passim.

11. Vndecimus duas refert figuras muliebres, cum insolito populi nomine, nunquam enim quod sciam Temetorum *Τημετων* nomen legi, si hunc nummum excipias. Temnus quidem est Asiæ minoris vrbs in Æolide iuxta Hermum fluuium.

Pausan. lib. 5

12. Obscuri characteres nummi duodecimi non satis rem declarant: donec integrior suppetat nummus, eundem typum cum primo huius tabellæ nummo arbitrabor.

ΔΗΜΟC, Populus. *Caput diademate cinctum.* ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ, Philadelphensium Neocororum. *Diana venatrix.* ΙΕΡΟC ΔΗΜΟC, Sacer Populus. ΑΤΤΑΙΤΩΝ. Attaitarum. *Æsculapius.*

Nullius

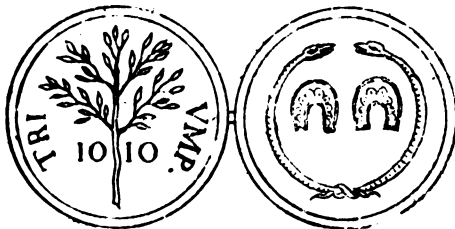
T. Lilius
passim.

Demosth.

Nullius vnquam Populi gloria sese superbius extulit quam Romani: dum enim Senatus tantum decernebat, Populus iubebat, qui nisi rata & fixa habebat senatus-consulta, statim abrogabat, pacem bellumque indicebat; inuitoque Senatu rempublicam administrabat. Hanc forte potestatem Philadelphenses & Attaitæ in suis nummis venerati: illi quidem in Lydia Dianam, hi vero in Laconia Æsculapium repræsentarunt, sua præcipua numina. Minus placet aut Attaitensis populi aut Philadelphensis Genium hic esse sculptum, cum id moris non esset. Sacri nomen Populo Romano datum, vt Vrbi & Senatui, quibus totus orbis regebatur, ex superioribus à Græcis assentatorie concessum, non difficile est interpretari. Græci autem & inter eos præcipue Athenienses suos ciues diuidebant εἰς τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον, sicuti Romani in Senatum & Populum.

Nuperrime in meas manus incidit iste nummus, senicula non Niuenili facie vt in prioribus videre est insignitus, quem Antiochienses cudi curauere: an illi se ipsos celebrent, an Populo Romano adulentur, aucto scire, certe alterutrum est.

IO IO TRIUMP. Laurus. In auersa parte, duo serpentes caudis impliciti se inuicem respicientes; in quorum medio calces equorum ferrei aut quid non absimile.

Fam. Roma-
nz, in gente
PAPIA.

Percelebris acclamationum formula, exultantium propria apud Romanos: Io Triumpe, Io Pæan, Io Hymenæe, Io Inuicte, &c. Triumphus autem prisce pro triumphus, quod propius ad originem nominis accedat quod à Græco *Σπίαμβος* dicitur. Laurus victorum propria. qui victorias suas nuntiabant, laureatis epistolis ad Senatum. ipsi

ipsi lauro coronati vectabantur, dum triumphabant, qui honor quibusdam senatus-consulto in perpetuum datus est, ut Pompeio. *Solitus est*, inquit Dio, *laurea redimittis incedere diebus festis*; Eundem honorem Iulio delatum esse tradit Suetonius, his verbis: *Et ex omnibus decretis sibi à Senatu Populoque Romano honoribus, non aliud aut recepit aut usurpavit libentius, quam ius laurea perpetuo gestanda.* Altera facies tam pace quam bello posse Romanos indicat. Etenim tranquillitatis signum serpentes exhibent, atque etiam eloquentiæ, qua non minus quam armis gloriam quæsierunt. Bellum autem calces equi *πολεμικὴ ζώνη*, ut vocat Galenus. Soleas equorum vel quidquid illud est, neque enim liquet, serpentes complectuntur; qui aut prudentiam inter virtutes bellicas vel principem, aut gloriam, aut æternitatem apud Ægyptios significant.

ΟΜΗΡΟΥ. Homerus. *Caput Homeri.* ΑΜΑΚΤΡΙΑΝΩΝ, ΜΕΛΗΣ. Amastrianorum, Meles. *Fluvii decumbentis typus, dextra lyram tenentis.*

Et ordo temporum postulat ut Alexandro præmittamus Homerum, ^{Anni mundi 3004.} & coniunctio, ut statim post Homerum, Alexandri mentionem habeamus. tanto enim illum in honore habuit Alexander, ut secum in Asianam expeditionem Homeri versus circumtulit. nec sane otiosus & tacitus itineris comes Homerus fuit; nam cum Alexandriam condere destinasset Alexander, de designando loco sollicitus obdormiuit; huic autem in somnis obuersata est species senis decora canitie & facie veneranda conspicui, à quo monitus est, ut ad Pharum ædificaret, inquit Plutarchus. Frequens est distichon de eius patria,

Ἐπὶ πόλεις διερίζουσι παρὰ ῥίζαν Ὀμήρου
Σμύρνα, Ῥόδος, Κολοφών, Σαλαμίν, Χίος, Ἄργος, Ἀθήναι.
Septem vrbes certant de stirpe insignis Omeri
Smyrna, Rhodus, Colophon, Salamin, Chios, Argos, Athenæ.

Smyrneis tamen fauent nummi Amastrianorum, quos Smyrnæorum coloniam esse certum est, vnde apparet cur Homerum cum fluuio coniunxerint. Illorum ciuitatem *elegantem & ornatam* nominat Stephanus. Plinius. Quis autem scit an Amastriani Paphlagoniæ populi victo Darii exercitu ad inuidiam nominis declinandam, quod ab Amastri Lyfimachi vxore & Darii ex fratre nepte traxerant, oblique per Homerum assentati sint Alexandro, quem Homeri imprimis studiosum nouerant. Fluuius Meles appositus nomen Homero dedit Melesigenis. Smyrnam præterfluit hic fluuius, ad quem natum esse confirmant Homerum. Ad Meletis caput antrum est in quo sua fecisse carmina traditur Homerus, quem ideo hoc titulo sibi vindicant. De iis omnibus sic scribit Herodotus, Η Κελθὺς μετ' ἄλλων γυναικῶν &c. hoc est, *Progressu deinde temporis Critheis cum aliis mulierculis ad festum quoddam egressa, iuxta fluuium Meletem, quum partui iam vicina esset, Homerum peperit, non cacum sed videntem, nominauitque eum Melesigenem, à fluuio videlicet prope quem editus esset, vbi porticum quadratam in honorem Homeri, Smyrnæi condidere.* Cicero delubrum nomine Homeri dedicasse scribit, Homeræum nuncupauere: sua autem numismata imagine Homeri signauisse, autor est Aristoteles: illaque ex ære esse Homeraque dicta asserit Strabo: illorum tria hic exempla subiecimus.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Caput Alexandri Magni nudum, aut cum diademate, Leonis exuuiis, aut galea.

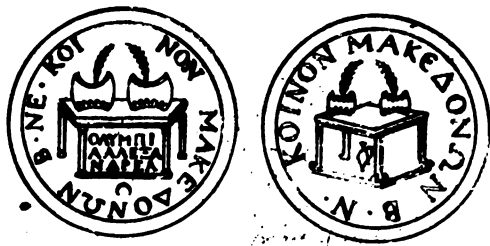
Quoniam eorum omnium quos exhibituri sumus Imperatorum vultus primum enarrare nobis est propositum, ab Alexandro Imperatorum omnium Principe ducemus exordium, cuius quatuor omnino effigies exponemus, seu potius quatuor capitis eiusdem habitus. In quo præter formam iuuenis egregiam, animaduertenda vbiq; hæc ἀντάσις τεχνίλης *reclinatio cervicis*, quam commemorat Plutarchus, & à Lysippo feliciter expressam fuisse ait. Idem *collum in sinistram flectere solitum* testatur, sed id in tam leui extantia fingi vix poterat. Cæterum hæc *pectorosa*, vt cum Plinio loquar, *cervicis repanda ostentatio*, superbum animum & lasciuientem indicat, qualis Alexandri fuit.

De Fort. vel
virtute Ale-
xandri, l. 2.

Alexandri natalia respiciunt, hoc est vel ostentum illud quod Plutarchus commemorat, vel gentis originem. Nam quod ad primum nummum spectat, cum gravida esset Olympias, visa est Philippo per quietem obsignari sigillo leonis effigiem insculptam habente; quod cum ad harios retulisset, uxorem gravidam esse responderunt, non enim obsignari vacua, filiumque parituram leonini animi. Potest etiam & ad originem Alexandri pertinere qui paternum genus ab Hercule ducebat, quem indicat claua leoni imposita. Credibile autem est & capita exuviis leonis induta, & clauam & pharetram & sagittas & arcum, quæ omnia vel passim vel coniuncta in superioribus nummis occurrunt, eodem pertinere. Nummos Alexandri quibus ΒΑΣΙΛΕΩΣ Regis, titulus adscriptus est, explicat locus Plutarchi. Cum Byzantinos Philippus obsideret, curam rerum domesticarum Alexandro tradidit, sexdecim annos nato: ille rebellantes Medarenses fugavit, urbem cepit, coloniam misit, & cum indigenis miscuit, urbem Alexandropolim vocavit. In Eubœa circa Cheroneam, sua manu dimicavit, primusque in confertissimum, qui sacer dicebatur, Thebanorum globum impetum fecit. Quibus rebus gavisus Philippus, sic amare filium cœpit, ut Macedones hunc REGEM, se vero Ducem vocitantes iucunde saepe audiuerit. Ὡς καὶ Χαίρειν τῷ Μακεδόνων μὲν ΒΑΣΙΛΕΑ, Φίλιππον δὲ στρατηγὸν ἀποκαλούμενον. Omnes autem hos honores congeffit Alexandro Conuentus Macedonum, seu Commune, ut numismatibus inscriptum est KOINON MAKEΔONON, cui ludorum exhibendorum cura incumberebat, quod per Neocoros intelligere lubet, quique B. Γ. bis aut ter eundem assequebantur honorem: quod apertius etiam hæc duo sequentia testantur.

In vita
Alexandri.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Caput Alexandri magni.* KOINON MAKEΔONΩN. B. NE. Commune Macedonum iterum Neocororum. *Duae urnae altari impositae è quibus palma: inscriptum est basi, ΟΛΥΜΠΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΑ.*

Cistae vel urnae potius altaribus impositae, palmis exstantibus indicant suffragia in ludis ferri solita, quibus victores palma donabantur, quod à Neocoris factum fuisse testatur nummus apud Tristanum, ΑΚΤΙΑ ΠΥΘΙΑ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ, *Actia & Pythia certamina Perinthiorum Neocororum cura adhibita; unde patet quasi Aediles sacrorum fuisse, hoc est ludorum religionis causa inuentorum curatores.* Prætermittendum non est Diodori testimonium narrantis Alexandrum post Tyrum expugnatam Apollini catenas & vincula detraxisse; & Deum hunc deinceps *Ἀπόλλωνα φιλάλεξάνδρον* *Apollinem amicum Alexandri* vocari iussisse.

Bibliot. hist.
I. 17.

KOINON MAKEΔONΩN B. NE. Commune Macedonum iterum Neocororum. *Alexander Bucephalum domans.*

In vita
Alexandri.

Spectant hæc ad Bucephalum, quem cum à Philippo Thessalo adductum tredecim talentis venalem experturus, per equifones Philippus in arenam adduci iussisset, nemo vnquam conscendere potuit. *ἀπὸ πάντων ἀντεξαισάμενον*, inquit Plutarchus, cum contra omnes se erigeret. Huius ferociam cum fastidiret Philippus, aduolauit Alexander, & in equum ad Solem conuersum, ut umbræ territorium adimeret, infiliit, equi pretium pactus nisi conscendisset. Tantum sessorem gaudenti similis excepit Bucephalus, quem cum manu & voce quietum reddidisset Alexander, tandem gestientem

ALEXANDRI MAGNI.

13

currere, laxatis habenis, vociferatione, calcaribus sic incitavit, ut attoniti omnes silentesque quid iuvene factum esset vehementer expectarent. hunc statum exhibet alter nummus. Redeuntem ingenti acclamatione exceperunt amici, Pater descendente amplexu fouens, *Quarendum*, inquit, *par tantis animis regnum, neque enim te capit Macedonia.* Quis scit autem num eiusdem Bucephali sint effigies equus pascens, & equus tolitim currens? quem omni habitu Græcia Domino exhibuit, cui sciebat inter instrumenta bellicæ virtutis nihil esse hoc equo acceptius: Itaque Poro devicto in regnum remisso, duas ille vrbes condidit, alteram Nicæam, Iustinus. alteram nomine equi Bucephalen.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Caput Alexandri magni.* ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΔΙΕ ΝΕΩΚΟΡ. Commune Macedonum iterum Neocorum. *Bigæ triumphales, moderante currum victoria, anguis sub curru repens.*

Idem. *Anguis è cista semiaperta caput emittens.*

Fortassis Alexandro gratulaturi Macedones, & præsagium futuræ magnitudinis Alexandri in vtero matris concepti, & nuntium hunc quem natalibus Alexandri Philippus accepit, in vnum coniungere. Fabulantur cum angue concubuisse Olympiadem, quam hac specie decepit Iuppiter Ammon, indeque coclitem factum fuisse Philippum qui oculo ianux cubiculi Olympiadis nonnihil dehiscenti, curiosius applicito, Dei furtum detexerat. Hoc rumore usus est Alexander, voluitque se Iouis Ammonis filium haberi. Quo die autem natus est, Philippus Potidæam cepit, audiuitque se per Legatum Parmenionem apud Illyrios, equis autem in ludis Olympicis vicisse. Quæ tamen coniectura ideo minus placet, *quia quadrigis vicit*, ait Iustinus. Itaque verisimilius arbitror victoriam Asianam eiusque celeritatem hoc typo contineri: Asiæ enim symbolum anguis est. Qui autem è cista caput exerit, in secundo nummo, is mysteria Bacchi arguit, quibus ita dedit se Olympias ut cicuratos angues thyrsis intortos gestare solita sit. Hac superstitione sic tentavit animum Philippi, ut eam tanquam *εὐδαιμονία* & Deo plenam nunquam

B iij

nisi timens & raro sit aggressus. Ipsa confessa viro se dum cum magno angue volutatur Alexandrum concepisse, hunc postmodum non vt regem sed vt Deum militibus in expeditionem Asianam proficiscentibus commendauit. Quoniam autem mire semper Alexandro cum Olympiade conuenit, Commune Macedonum maternæ religionis, quæ illi diuinitatis origo fuit, monumentum hoc nummo repræsentasse arbitror.

Fortitudinis bellicæ non absurdum signum Alexandro à Macedo-1. nibus primo nummo tribuitur, ita enim est apud Martialem de Parazonio,

Lib. 14.

*Militia decus hoc, & grati nomen honoris,
Arma tribuniciū cingere digna latus.*

Traianus certè, vt ait Dio, Suræ quem Præfectum Prætorii renuntiabat porrexit gladium ὃ παρὰ ζώνης αὐτῶν ἐχέτω quod lateri accingere debebat, ideo enim Parazonium dictum est quod è zona dependeret, *Et accipe, inquit, gladium, hoc si ex legibus impero pro me, secus contra me usus.* Illud autem carebat acumine, quod Dux in suos sæuire non debeat.

Ant. August.

Quod autem spectat ad secundum nummum, Alexander 2. pugnam ad Arbellas contra Darium destinans, non aliàs magis territus, ad vota & preces Aristandrum vocari iubet: Ille in candida veste verbenas manu præferens, capite velato præibat preces Regis, Iouem, Mineruam, Victoriæque propitiantis, inquit Curtius: quibus facile adducor, vt credam hunc nummum ea de re percussum fuisse, postquam Alexandri doctissimi fortissimique Regis vota rata fecit Dea litterarum & armorum præses: in eius Deæ honorem templum aliud Cyrno vel Corcyræ, aliud magnificentissimum Troiæ extrui iussisse Alexandrum, autor est Dio.

KARTHAGO. *Figura stans iaculo dextra innixa. XII. Caput equi ferocius.*

*Lucus in urbe fuit media latissimus umbra
Quo primum iactati undis & turbine Pœni
Effodere loco signum, quod regia Iuno
Monstrarat, caput acris equi, sic nam fore bello
Egregiam & facilem victu per secula gentem.*

Virgilius
I. Æneid.

Vtramque faciem exponunt hi versus: vtrumque enim bellicam virtutem indicat. locum quærentes condendæ vrbi Phœnices, eruere caput bouis: displicuit omen, scilicet animal ferendo iugo natum: Alio loco fodere, caput equi comparuit. Fertilitate soli & armis excelluit hæc vrbs. hanc Caccaben Punica lingua dictam olim fuisse testatur Cælius Rhodiginus, quod caput equi denotat. Quod autem ad rationem nominis attinet,

Lib. 18.
cap. 38.

*Urbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni
CARTHAGO Italiam contra &c.*

Hoc indicio impulsî coniectores ad Tyriorum linguam, hoc est, Syriam confugere Hebrææ propinquiorem, Chaldææ dialectum. At apud Chaldæos CARTHA urbem, CHADTA nouam significat, quo nomine nouam coloniam innuebant non longe ab Utica missam, quæ vt sonat nomen, urbem veterem eadem dialecto significat. Et certe Phœnices & Pœni idem sunt, vnde scenam hanc Pœnuli apud Plautum, in qua Hanno loquitur indagantes litteratores hanc ex Hebræorum lingua latinam ex dimidio fecerunt, nam Libycis quibusdam verbis est interpolata. hæ autem gentes duplici lingua utebantur,

Quippe domum timet ambiguum, Tyriosque bilingues,

inquit Virgilius. Eadem coniectura etiam assequuti sunt, quid Byrsa, quid Megara, quid Hanno, Hannibal, Dido sibi velint. Hanc urbem anno v. c. D L I I. diruit Scipio Æmilianus, cum plus ducentis annis

Virgilius
I. Æneid.

3. De Natura
Dcorum.

annis post Æneæ aduentum hanc condidisset Dido. Carthaginem ab Carhagine Herculis filia dictam credibile est, eo maxime quod Tyrii *illam ut Deam coluerint*, inquit Cicero. & magis placet alia coniectura, quam ab homine Romano ignorari non mirum est, nam sua tantum Romani mirabantur, externis illudebant.

NUMÆ POMPILI, ANCI MARCI. *Capita iugata.* ROMA C. CENSO. *Dua porta aperta, prima habet victoriam in columna stantem, altera rostrum navis.*

Numam Pompilium & Ancum Marcium in vnum meritò coniunxit is qui post eorum tempora hunc nummum percussit. Nam Ancus Marcius Numæ ex filia nepos fuit, ut ait Aurelius Victor, æquitate & religione auo similis. Quamquam autem antiquissimus nummus videatur, tamen non ipsa Anci Marcii ætate cūsum fuisse argumento est, quod sub Seruio Tullio primum ære signato uti cœperant Romani, teste Plinio. Aversus autem ex Vrsini Antiquarii doctissimi sententia Ostiæ coloniz monumentum est, quam deduxit Ancus. Ego vero ut nauim eo pertinere puto, ita existimo exiguum Victoriz simulachrum in Obelisco stantis ad victoriam de Latinis referri posse, quos Ancus domuit.

DIVOS IVLIVS. *Caput Iulii Caesaris laureatum.*

Laciem vides illius, cui si fidem habes, vix credas. Μη δεδίεμαι, inquit ille ipse apud Plutarchum, τὰς παχεῖς ὀκνεῖν καὶ κομῆτας, ἀλλὰ τὰς ὠχρεὰς τε καὶ λεπτὰς. hoc est, *Obesos illos & opimos non habere suspectos, sed graciles & pallidos*, quod ab illo in Cassium Brutumque iactum, in hunc ipsum redundare videtur. Quamquam Suetonius non tantum excelsa statura fuisse ait, nigris vegetisque oculis, colore candido, sed etiam teretibus membris, ore paulo pleniore: quod si verum est, fides nummis omnibus deneganda, in quibus facies filo longiore & extenuato pingitur. Vides etiam morositatem eius in tondenda & radenda atque etiam vellenda barba: nam rusticitatis habebatur apud eos barbam alere, vnde barbatus rex apud Iuvenalem pro antiquo. Atque hæc vellendi pili cura ad Hadrianum viguit, ut ait Dio. Caluitii deformitas minus apparet, quam iniquissime tulisse ait Suetonius. Primus ille Reipublicæ Romanæ libertatem euertit, sibi dictaturam, morum præfecturam, Patris patriæ agnomen, imperiumque summa cum potestate arripuit, post devictum in acie Pharsalica Pompeium, anno v. c. DCCVII. Tandem confossus est in Senatu tribus & viginti plagis, æt. LVI. M. Bruto & C. Cassio coniurationis autoribus. In Deorum numerum relatus est non ore modo decernentium, sed & persuasione vulgi. Ut fortissimus Imperator, sic eloquentissimus fuit orator, cui nil nisi sobrium ad evertendam rempublicam aduenisse exprobrant inimici.

C

Suetonius,
cap. 6.

Plutarchus
in Cæsare.

Pausanias in
Corinthiacis
c. 44.

Lib. 2. c. 47.

Cum nullus à Regibus ad Cæsarem Imperator ex ære expressus
occurrat, sequitur ut de eo statim dicamus; quod etiam fit pro-
cliuius per cognationem quæ inter Ancum & Iulium intercedit.
Amita mea Iulia, inquit Cæsar, *maternum genus ab Regibus ortum,*
paternum cum Diis immortalibus coniunctum est. Nam ab Anco
Marcio sunt Marcii Reges, quo nomine fuit mater: à Venere Iulii,
cuius gentis est familia nostra. Est ergo in genere & sanctitas Regum
qui plurimum inter homines pollent, & ceremonia Deorum, quo-
rum ipsi in potestate sunt Reges. Id sibi vult caput Veneris in primo
& tertio nummo expressum. Indicium autem ac veluti typus Co-
rinthi, ala Pegasi sedenti homini retro apposita. Quantum autem
Corinthum demeruerit Iulius, Dio docet. Carthaginem enim &
Corinthum vrbes excisas ipse refecit, colonias deduxit, ἀνέστησε καὶ
ἀπέκτισε. Idcirco quæ alias COLONIA IULIA CORINTHVS dici
solet, hic LAVS IULIA dicitur, quod ille sibi sempiternam gloriam
in restituenda Corinθο stabiliverit. Ita LAVS POMPEIA quæ nunc
Lodi dicitur in Vmbria. Corinthii omnium maxime novi sunt in
Peloponneso, inquit Pausanias, abhinc enim annos ferme ducentos
decem & septem, colonia hac ab Imperatore deducta est. quæ qui-
dem annorum computatio ad Iulium Cæsarem reflectitur, viue-
bat enim Pausanias temporibus M. Aurelii. Typus autem Corinthi
frequens est Bellerophon Pegaso insidens, sicut notat Iulius Pollux:
Pullus est moneta Corinthiaca, ita dicta quod Pegasum habet insculptum.
narrat Pausanias: *Minervam præ cæteris Diis Bellerophonti cum aliis in*
rebus opitulatam, tum vero à se domitum freno iam imposito Pegasum
dedisse, quapropter fanum ei extructum est: hinc frequenter in agris
Corinthiacis & templis Bellerophontes visuntur, & ex ipsa Pegasi
vngula manantes aquæ, ait Pausanias. De Corinθο plura dicuntur
in M. Aurelii nummis.

3. Tertius nummus Veneris caput in Iulii honorem exhibet, inscriptionem ad Valentiam in Hispania reuocare non placet, quæ à Pompeio deleta est, deinde colonia à Plinio nominata. Nummum sic illustrat Solinus, *sunt qui videri velint Roma vocabulum ab Euandro* Cap. 2. *primum datum, cum oppidum ibi offendissent, quod extructum antea VALENTIAM dixerat iuventus Latina, seruataque significatione im-* Festus. *positi prius nominis ΡΩΜΗΝ* *græcè, VALENTIAM latinè nominarunt, &c.* sic Roma Iulio Cæsari gratulatur & veteri sua appellatione & Dea Anchisis amasia, quibus suam Iulius debebat originem.

*Capita iugata C. Cæsaris Octauiani, Marci Antonii, & Marci
Æmilii Lepidi, Trium-Virorum Reipublica Constituenda.
APXIEP. Diana Ephesia.*

Quæ ratio tria capita coniunxerit ita manifestum est, ut nec sine meo nec sine legentium fastidio iterari queat. Ecquis enim ignorat studiis alioqui discrepantes Trium-viros & suarum vnum- Plutarchus in Vita M. Antonii. quemque partium, cruentum hoc foedus inter se percussisse prodendæ patriæ, atque effundendi quodcunque supererat liberi sanguinis. Itaque terribili bonis omnibus collegio demerendo ipsemet templi Ephesii sacerdos verbis totius ciuitatis hunc nummum impressit, ita detricto nomine ut reliqui nihil supersit, præter sacerdotii nomen. An autem vni Antonio gratulabunda ciuitas fecerit, dubitari potest. illi certe hæc obuenerat prouincia, & ut ait Plutarchus, *trucem alioqui cæteris ciuitatibus Antonium ac vere τετραχην, aduersus hanc comem admodum fuisse.* Principem autem Asiæ minoris eam ciuitatem abunde testantur plures nummi sub diuersis Imperatoribus cusi, quibus titulus est ΕΦΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΣΙΑΣ. Typus autem Ephesiæ Dianæ ab Ægyptiis ductus esse videtur, quorum fuit figuris naturas ipsas exprimere: atque adeo simulachrum illud ad eorum Isidem pertinere videtur: huius enim existimabant esse quod Nilus intumescens Ægyptum foecundaret: quod spectant & sistrum & perpendiculum alias huic Deæ attributum. Sistri enim modulamine fabulati sunt increfcere & decrefcere aquas, quibus ut lacte pueri, sic terra ipsa quasi vberibus pinguior, atque, ut ita dicam, vberior fieret.

Perpendiculum autem quod Deæ tutelaris nutu quasi libramento constaret aquarum incrementum. Eòdem quo mammæ spectat calathus capiti impositus, fœcunditatis & abundantia signum.

Isidem eandem esse cum Luna supra diximus. Lunam autem & Dianam vnius rei diuersa esse nomina tradit Isidorus.

Prudentius
contra
Symm. lib.
priori.

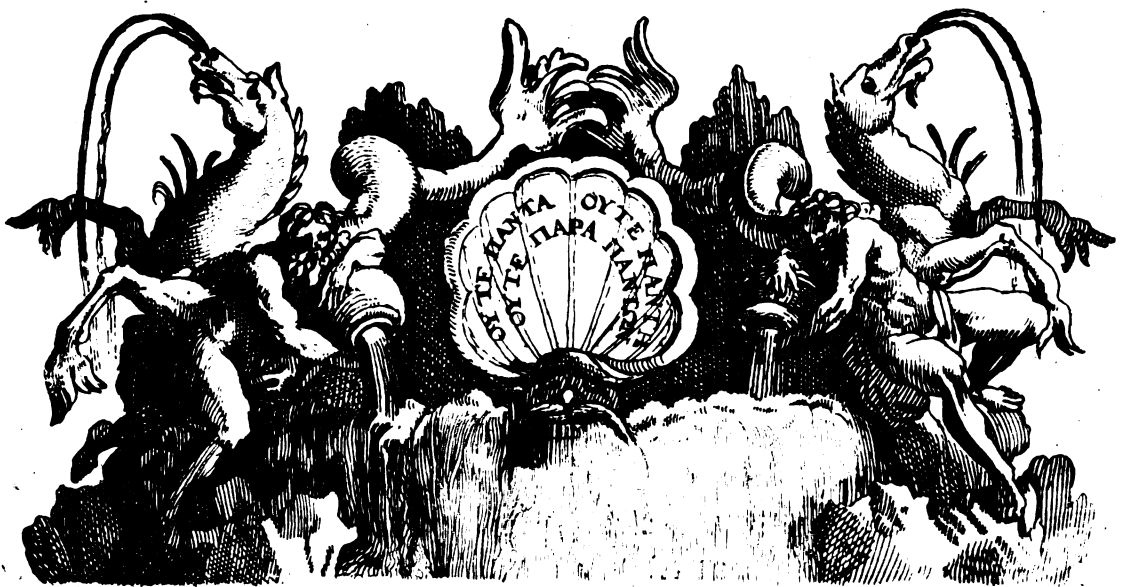
*Quando etenim Luna est, sublustri splendet amictu,
Cum succincta iacit calamos, Latonia virgo est,
Cum subnixa sedet solio, Plutonia coniux.*

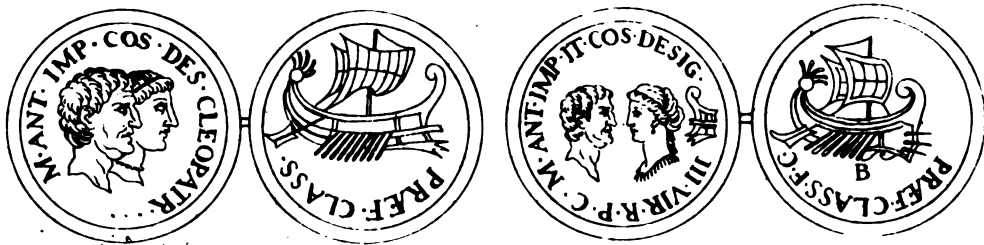
In Messenii.

In Lucullo.

Præfatio in
Epist. Paul,
ad Ephesios.

Quidni autem ut alia permulta sic Deos ab Ægypto Græci mutuati fuerint? Et certe neque ea Diana cuius signum ab hoc longe diuersum finxerunt, iis vacat nominibus quæ nonnihil exprimant eorum quæ tam inusitatum atque tam longe accersitum simulacrum indicat. Quorsum enim quæ virgo habita est, nihilominus *παιδὲς φος* *puerorum nutrix*, ut est apud Diodorum & Pausaniam; Priapina apud Plutarchum, *Λυσισώμ* apud Theocritum à pudore soluendo, ut ait Virgilius, & Lucina à Latinis obstetrix Dea diceretur. Dianæ Ephesiæ templum apud antiquos ita celebre fuit ut id inter septem orbis miracula fuerit clarissimum. De ea sic D. Hieronymus D. Pauli ad Ephesios epistolam explicans. *Scribebat, inquit, ad Ephesios Dianam colentes, non hanc venatricem quæ arcum tenet, atque succincta est, sed illam multimammam quam Græci πολυμαστόν vocant, ut scilicet ex ipsa quoque effigie mentirentur omnium eam animantium esse nutricem. Eius meminit Minucius Felix, his verbis, & Ephesia multis mammis & uberibus extructa &c.*

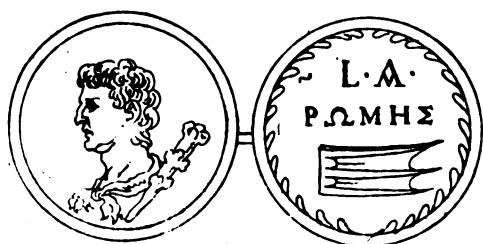

M. ANT. IMP. COS. DES. CLEOPATRA... *Capita Antonii & Cleopatra iugata. PRÆF. CLASS. NAUIS.*

M. ANT. IMP. IT. COS. DESIG. III. VIR R. P. C. *Capita Antonii & Cleopatra aduersa; retro prora nauiis. PRÆF. CLASS. NAUIS.*

Ingenti classi quam quingentarum nauium coëgerat Antonius, Alexandrinæ nomen imposuit, siue quod ebrius Imperator cum mulieri Ægyptiæ, vt ait Florus, pretium libidinum imperium Romanum esset pollicitus, expeditionem eius nomine susceptam non alio titulo celebrari, seu exercitum naualem, in quem ducentas naues contulerat Cleopatra, totum Reginæ e cuius nutu pendebat Imperator esse & dici voluerit, vt ait Plutarchus. Huius autem Præfectum hunc nummum percussisse credibile est. Alias coniecturas habes in nostris FAMILIIS ROMANORVM.

Caput Antonii Trium-viri cum exuviis leonis & claua. L. A. PΩMHN. Anno primo. Alexandria. Prora nauiis.

Faciem Herculi similem hic habes, quam Antonio III-Viro propter cæterorum eius numismatum conformitatem tribuere non dubito. Claua retro posita exuviæque leonis collo appensæ eum veluti nouum Herculem referunt. Erat enim fabula antiqua Antoniorum familiam ab Hercule natam, ab Anteone Herculis filio cognomen accepisse, quam familiæ suæ famam confirmare non

In vita An-
tonii.

solum forma corporis, sed etiam vestitu nitebatur. *Accedebat ad*
» hac dignitas forma, inquit Plutarchus, barba quadam haud sane illibe-
» ralis, latitudo frontis, eminentia nasi, videbaturque Herculis imaginibus
» picturisque persimilem aspectum habere. Eum illo habitu repræsentat
 hic nummus, quem in Ægypto cūsum esse ex tribus conicio, minus
 politâ fabricâ, characteribus Græcis Alexandriam ΡΩΜΗΝ Αἰγύπτου
 dictam designantibus, & prorâ navis victoriam maritimam indicante,
 quâ Pelusium ceperat, Ptolemæumque in auitum regnum restitue-
 rat. *Quas ob res magna erat Antonii apud Ægyptios fama, in exercitu*
vero clarissimus habebatur, inquit Plutarchus. De characteribus L. A.
 dicetur in Augusti nummo Ægyptiaco, in quo palma & spica.

Ibidem.

Caput Cleopatra habitu Diana. ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ.
 Cleopatraz Reginae. *Duplex cornucopia.*

In altero nummo Aquila fulmini innixa cum cornucopia.

Plutarchus
in vita An-
tonii.In Cæsare
cap. 52.

Faciem vides inflammandis Imperatoribus & miscendis rebus
 humanis destinatam. Quamquam quid faciem accuso, cum
 vocis atque sermonis & conuictus illecebræ & quidam dictis factisque
 aspersus lepos pluris longe ipsa facie fuerint. Neque enim ea fuit
 pulchritudine, cui non facile comparari alia posset, sed ita se gessit, ut
 illius laqueos vix quisquam effugerit. Itaque & Cæsarem Dictato-
 rem *omnium mulierum virum*, ut ait Curio pater, ita cepit atque
 incendit, ut interfecto Ptolomæo regnum Ægypti inter eam & fra-
 trem diuiderit, atque inter omnes habuerit eximiam. *Itaque cum ea*
es conuiuia sæpe in lucem protraxit, es eadem naue thalamego, pene
Æthiopia tenuis Ægyptum penetravit, inquit Suetonius. Marcum autem
 Antonium tantum non in rabiem atque furorem egit, cum tamen
 infensum primum viderit quod Cassio opem tulisset. Habitum
 Dianæ non est quod miremur, nam cum in publicum prodiret sacra
 Isidis stola induebatur, atque noua Isis indigitabatur. *σὺν ἑτέρῃ ἱερῇ*
Ἰσίδος ἐλάμβανε καὶ νέα ἱστὶς ἐχημάτισε. Isis autem Romanis est Diana, ut
 apparet ex imaginibus. nam *κερασφόρα καὶ μελανοστόλος* pingebatur, ut ait
 Plutarchus, hoc est *cornigera es nigra veste induta.* Duplex autem
 cornucopiæ ideo fortasse sculptum fuit, ut coniunctis Marci Antonii
 & Cleo-

ANTONII ET CLEOPATRÆ. 23

& Cleopatrz opibus vbertatem Asiæ gratularentur: nam quanto profligatior atque impotentior dominatio premit, tanto proiectior atque impudentior adulatio grassatur. Aquila fulmen librans & Romanos simul spectat & Ægyptios, quorum Regibus hoc insigne fuit.

Cum frustra tentauisset oculos Augusti Cleopatra, seseque simu-
lata clementia atque insidiosis sermonibus duci, reuera autem
ad triumphum destinari subolfecisset, in locum solum se recepit, *Et*
Antoni, inquit, *non diutius indignabere me superstitem, neque de* Plutarchus
in vita
Antonii
te per me triumphum duci patiar, μηδὲν ἐμοὶ περὶ τῆς θριαμβολίας οὐ-
αὐτῶν. Cum hæc lamentabili voce fudisset, coronata ad mensam in-
structissimam, balineo transacto decubuit, atque transmissa per in-
cautam custodiam cistula ficuum plena, cum duabus ancillis clausit
sese, missis ad Cæsarem codicillis, quibus tumulari se cum Antonio Strabo, lib.
17.
miserabiliter postulabat. Cursores quos festinanter miserat Cæsar,
veneni celeritas anteuertit. Inuenta est mortua, ornatu regio, in aurea
sponda reclinata, alteram ancillarum ad pedes eius lamentantem,
iam pharmacum extinxerat, alteram cespitantem & graui iam capite
labantem viderunt, atque ea etiam diadema Reginz capiti impone-
bat. Cum autem iratus aliquis dixisset, *grande facinus Charmion?*
grande per Iouem, inquit, *& tot Regum nepte dignissimum*. Hanc
videtur exhibere signum elegantissimum labanti iam Reginz opitu-
lantem. Fidem eius & pietatem canis exhibet appositus: canis enim
Plin. c. 40.
lib. 8. &
Aristoteles
de hist. ani-
mal.
φιλητικὸν καὶ θωπευτικὸν ζῷον & homini ante omnia fidelissimum.

*Caput Alexandri, filii Antonii & Cleopatra. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΩΣ. Alexandri Regis. Iuppiter sedens.*

Appianus.
Plutarchus.
Dio.

Qua ratione Antonius Trium-vir Herculem vt patrem erat imitatus, ea ipsa Alexander M. Antonii & Cleopatraz filius Iouem eius genitorem coluit. Hunc parentes, ebrius scilicet Imperator & callidissima Ægypti Regina Solem, sororemque eius Cleopatram, quæ postea Iubæ filio nupsit, Lunam indigitauerant: cui fortassis honori indicando apposita est hæc corona, ab imitatione radiorum solis radiata dicta, fortassis etiam innuendis regnis Armeniæ, Mediæ & Parthiæ, quibus si quando subigerentur, à patre Rex designatus erat. Iouem sedentem dextra aquilam tenentem auersus nummus exhibet, siue reuera sic eum sit veneratus Alexander, siue ob nominis gloriam Alexandri Magni Macedoniæque Regum ænigmata symbolaque sit imitatus. Non me fugit, hunc nummum à quibusdam Alexandro Belæ Syriæ Regi tributum esse, quod sit verum nec ne, dubito.

COLONIA. Caput Lepidi galeatum. CABE. Caput muliebri in laurea.

Faciem armatam Lepidi cernis, Lector, quem citra potentiam & periculum pugnasse multi testantur historici. *Is homo natura sua* Hist. Rom. lib. 48. *ignavus erat*, inquit Dio, ὁπὸ τῆς εἰμύτης καθείας, quem nec bonis succurisse, nec quidquam in Reipublicæ commodum præstitisse memoria est: Ο γὰρ Λέπιδος ἐν τοῖς ὀνόμασι μόνον ὥσπερ εἶπεν ἦρχε, καὶ πολλάκις γὰρ οὐδὲ τὸ ἐν τοῖς γράμμασι παρσιγενεφέλο, hoc est, *Lepidus enim nomine tantum imperabat, ac idipsum quoque saepe in litteris mittebatur.* De eius gestis, & de Colonia CABE quam in Africa constituit, vide FAMILIAS ROMANAS in Gente ÆMILIA.

ATIVS BALBUS PR. Caput Balbi. SARD. Caput rusticum cum sceptro.

Atius Balbus paterna stirpe Aricinus, inquit Suetonius, multis in familia Senatoriis imaginibus à matre magnum Pompeium ærtissimo contingebat gradu, functusque honore praturæ inter xx-Viros agrum Campanum plebi lege Iulia diuifit. Hunc honorem praturæ indicant litteræ P R. Nummus rudis & antiquitatis subrusticæ, sed rarus & ad Augusti historiam illustrandam percommodus. Auus enim erat Augusti Atius ille cuius filiam Ariam Octavius pater duxerat. Atius autem Iuliam C. Cæsaris sororem duxerat: ita cognatione

D

& affinitate & adoptione, tres hæ familiæ Cæsarem Augustum attingunt, cuius historiam quantum ex hoc numismatum genere coniecere licet, deinceps tractabimus. Aversus autem nummus ad Atym ne pertineat, unde *genus ATII duxere Latini*, ut ait Virgilius, an ad Sardum patrem qui filius fuit Herculis, in dubio est. Certe huic eo nomine fanum dedicatum fuit *Σαρδοναῖον ἱερόν*. Sardi Patris templum, ut ait Ptolemæus. Plura vide in nostris FAMILIIS ROMANORVM, sub gente ATIA.

Fig. 44.

AVGVSTVS forma fuit eximia, & per omnes ætatis gradus venustissima quamquam & omnis lenocinii negligens. Vultu erat vel in sermone vel tacitus adeo tranquillo serenoque, ut quidam è primoribus Galliarum confessus sit inter suos, eo se inhibitu ac remollitu, quo minus ut destinarat in transitu Alpium per simulationem colloquii admissus in præcipitium propelleret. Oculos habuit claros ac nitidos, quibus etiam existimari volebat inesse quiddam diuini vigoris: gaudebatque si quis sibi acrius contuenti, quasi ad fulgorem Solis vultum submitteret; sed in senecta sinistro minus vidit: Dentes raros & exiguos & scabros: capillum leuiter inflexum & subflauum, supercilia coniuncta, mediocres aures; nasum & à summo eminentiorem & ab imo deductiorem: colorem inter aquilum candidumque: staturam breuem &c. Hereditate Diui Iulii adita, quinque seorsim bella ciuilia gessit, Mutinense aduersus M. Antonium, Philippense aduersus Brutum & Cassium, Perusinum aduersus L. Antonium r. i. viri fratrem, Siculum in Sextum Pompeium Cn. filium, & Actiacum contra M. Antonium & Cleopatram. Mæcenate & Agrippa summis suis amicis vsus est. Obiit Nolæ æt. LXXVI. anno v. c. DCC LXVII. hunc aut nunquam natum esse, aut diutius vixisse oportuit. Anno eius imperii XLII. Christus Saluator mundi in Bethleem Iudæ natus est.

Suetonius in
Augusto, 79.

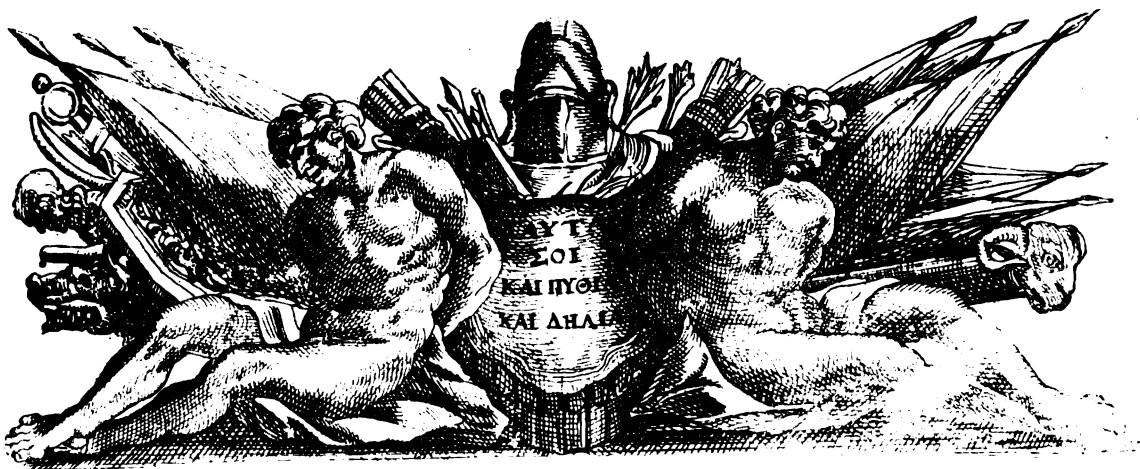
S. P. Q. R. CÆSARI AVGVSTO. *Facies Augusti*: Vota Publica SVSCEPTA PRO SALUTE ET REDITU Ioui Optimo Maximo SACRUM. *Miles dextra labarum, sinistra paraſonium gestans.*

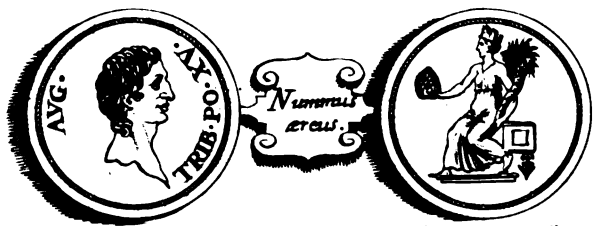
In Augusto
cap. 97.

Solebant vota suscipere pro salute, & si forte abessent, pro reditu Imperatorum; de iis ita Plinius Traiano. *Solemnia vota pro incolunitate tua (qua publica salus continetur) & suscepimus, Domine, pariterque & solvimus, precati Deos ut velint ea semper solui, semperque signari.* Vnde Suetonius, cum lustrum in campo Martio conderet, aquila eum sapius circumvolavit, transgressaque ad vicinam adem super nomen Agrippa ad primam litteram sedit, quo animadverso, vota qua in proximum lustrum suscipi mos est collegam suum Tiberium nuncupare iussit. Nam se quamquam scriptis paratisque tabulis negavit suscepturum, qua non esset soluturus: nam hoc augurio mortem sibi instare cognoverat. Cum autem sæpe & diu ab Urbe abfuerit Augustus, non ita est facile conicere, quem reditum hæc vota spectent, nisi fortasse eum intelligamus in quem anno v. C. DCCXLI. Senatui visum est in ipsamet curia aram ob Augusti reditum ponere, quod recusavit. ἔδοξε βωμὸν ἐν αὐτῇ τῇ βασιλικῇ ὑπὲρ τῆς τῆς Αὐγούστου ἐπανόδου ποιήσασθαι. Redibat autem rebus Gallicis & Germanicis & Hispanicis confectis, ut est apud Dionem, aut quod magis placet rebus in Græcia peractis. Cum enim exinde Augustus in Syriam pervenisset, Phraates quia nihil dum eorum qua pactus fuerat prestitisset, veritus ne bello ab Augusto impeteretur, signa ei militaria & captivos omnes misit, eaque Augustus quasi bello aliquo Parthum vicisset, accepit; Nam hanc rem magna sibi laudi ducebat, &c.

Lib. 54.

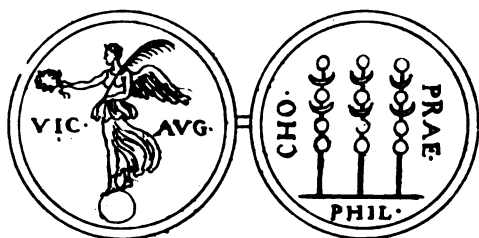
Dio lib. 53.

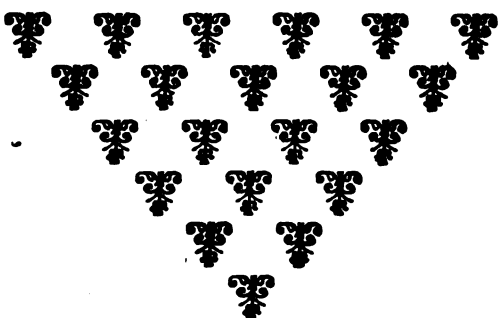

VIC. AVG. *Victoria globo insistens.* CHO. PRAE. PHIL. *Tria signa militaria.*

Goltzius legit COHOR. quod si ita se res habet, celebrandæ cohortium Prætorianarum virtuti, quarum opera Philippenſi prælio fuit egregia, nummus hic percussus est.

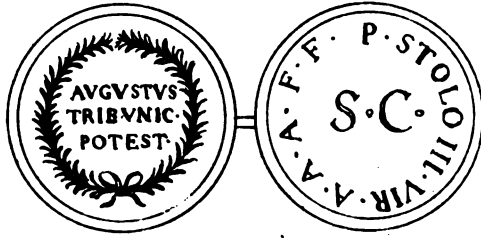

Nummi cum Augusti effigie laureata vel radiata. III. X. XVI.

Multi eiusmodi nummi variis numerorum notis ad xxxv. vsque Mexcurrunt. credibile est singulis tribuniciæ potestatis annis, ab Augusto cudi curatos fuisse; anno autem xxxvi. trib. pot. mortuus est Augustus. Alii sunt nummi cum his notis qui auersa facie monstruosas spintriarum libidines exhibent, sed hi Tiberio potius quam Augusto tribuendi videntur: sic enim Suetonius, *Secessu vero Capreenſi sellariam excogitavit, sedem arcanarum libidinum, in quam undique conquisiti puellarum & exoletorum greges, monstrosique concubitus repertores, quos spintrias appellabat &c. Cubicula plurifariam disposita tabellis ac sigillis lasciuissimarum picturarum & figurarum adornavit.* Quid autem sigilla hæc esse possunt præter impressas æri figuras. harum exemplum hic ne quæſiueris, quorum mentionem fecisse penè pudet.

In Tiberio cap. 43.

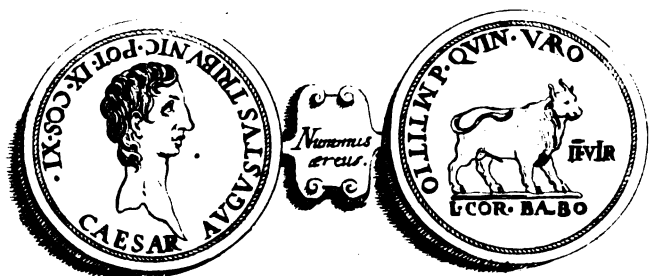
AVGVSTVS TRIBVNIC. POTES. *in laurea.* P. STOLO III. VIR A.A.A. F.F.

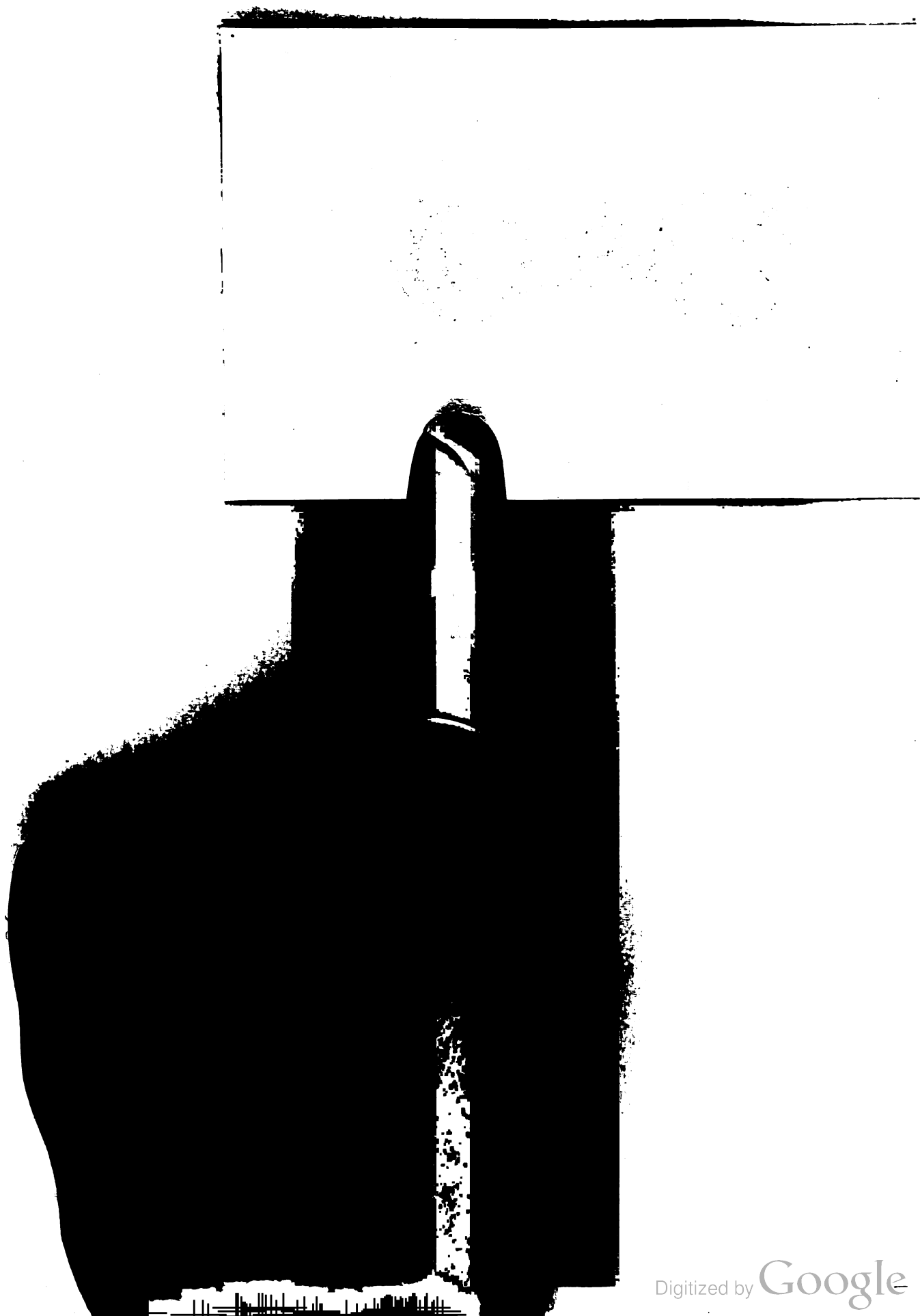
Suetonius
in Aug. 37.

Lib. 54.

Trium-Viri Auro Argento Aeri Flando Feriundo, quod munus indicant litteræ A. A. A. F. F. pluribus nummis vno Trium-virorum nomine diuersis impressæ, Mensarii apud Liuium nominantur. *Et Roma quoque, inquit, L. Æmil. Paulo iterum, C. Terentio Varrone Coss. hoc est anno v. c. DXXXVII. Trium-Viri Mensarii rogatione Minutii Trib. plebis facti.* Atque his parebant Nummularii omnes atque formæ percussores. Horum numerum auxit C. Iulius Cæsar & III-Viros fecit, ut ait Dio. Hi tamen sub Augusto Trium-Virorum numerum & nomen retinuerunt, ut ex illis nummis apparet, *qui etiam Trium-Viros creauit legendi Senatam & Trium-Viros recognoscendi turmas equitum*, anno DCCXLI. horum meminit Dio, his verbis, *Porro hi Viginti-viri in locum Viginti & Sex-virorum successerunt: eorum tres ad capitalia iudicia sunt ordinati, alii tres cuedo numismati presunt*, &c. Apud Liuium sunt Trium-Viri Epulorum, Trium-Virorum Monetarium ministri: Flatores qui ducendis metallis operam dabant, Suppostores qui rudem nec signatam pecuniam subiiciebant percutientibus malleatoribus, atque hi formam signabant. Quorum quidem nomina in veteri inscriptione Romæ videntur, quam infra in nummi expositione à Tripolitanis cusi in honorem Augusti exhibebimus. Laurea in qua Augusti nomen, forte ea est quæ ipsi a Senatu concessa est, ut jampridem Pompeo Magno, & Iulio Cæsari.

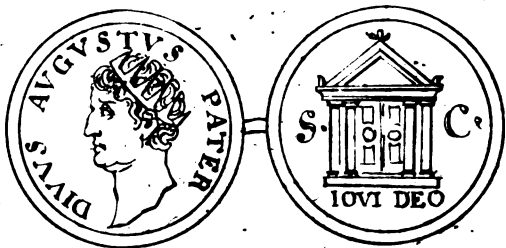

CÆSAR AVGVSTVS DIVI F. PATER PATRIÆ. *Caput Augusti laureatum. ROM. & AVG. Romæ & Augusto. Ara, utrinque victoria alata palmam & coronam gerentes.*

Quod solebat in honorem Pro-Consulis decerni à provincialibus ut his templa dedicarentur, & Augusto contigisse non mirum est. Illud vero insignis aut dissimulationis aut modestiæ quod in nulla provincia; ut ait Suetonius, nisi communi suo Romæque nomine recepit: nam in Vrbe quidem pertinacissime abstinuit hoc honore. Defuncto Lepido Pontificatum maximum est adeptus, nec enim viuenti adimere sustinuerat. Nomen Patris patriæ plebs prima per Legatos, tum frequens & laureata: demum Senatus omnium consensu detulit in curia, cum Val. Messala mandantibus cunctis: *Quod bonum, inquit, faustumque sit tibi, domuique tue, Caesar Auguste, sic enim nos perpetuam felicitatem Reipublica & lata huic precari existimamus: Senatus te consentiens cum populo Romano, consalutat PATRIÆ PATERM. cui lacrymans Augustus respondit his verbis, ipsa enim sicut Messalla sunt verba, Compos factus votorum meorum, Patres Conscripti, quid habeo aliud Deos immortalis precari, quam ut hunc consensum vestrum ad ultimum vita finem mihi perferre liceat.* In quam rem percussus est iste nummus. In Aug. cap. 52.

Augustus publice opera plurima extruxit, de quibus vel præcipua Suet in Aug. cap. 29.
Forum cum ade Martis Vltoris: templum Apollinis in palatio, adem Tonantis Iouis in Capitolio. quod nummum explicat. Tonanti Ioui adem consecrauit liberatus periculo, cum expeditione Cantabrica per nocturnum iter lecticam eius fulgur perstrinxisset, seruumque praludentem exanimasset. In eius cellam sedecim millia pondo auri, gemmasque ac margaritas quingenties H-S una donatione contulit. Cap. 30.

Facies Augusti. AVGVSTVS: capricornus cornucopia gerens.

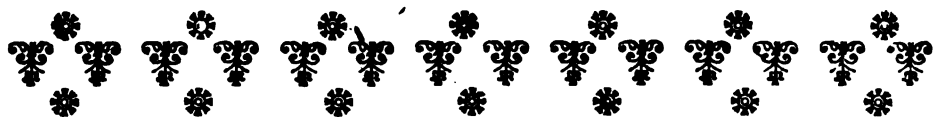
Suetonius
cap. 94.

IN secessu Apollonia, Theogenis mathematici pergulam comite Agrippa Augustus ascenderat, cum Agrippa qui prior consulebat, magna & pene incredibilia pradicerentur, reticere ipse genituram suam, nec velle edere, perseverabat, metu ac pudore, ne minor inueniretur: Quâ tamen post multas adhortationes vix & cunctanter edita, exsiluit Theogenes, adoravitque eum. Tantam mox fiduciam fati Augustus habuit, ut thema suum vulgaverit; nummumque argenteum nota sideris capricorni, quo natus est, percusserit. Eodem spectat nummus aureus, apud Occonem, & æreus, in quo capricornus signatus est, tenens globum & temonem cum cornucopiæ, quibus indicatur orbem regimine suo beasse & locupletasse Augustum, quod illi fata præstiterunt.

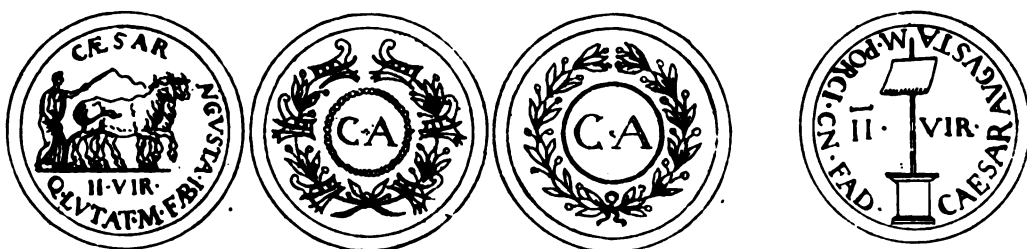

**Ant. August.
dialog. 6.**

Qui munus Duum-Virorum coloniæ deducendæ ignorat, is rerum Romanarum non satagit. Etenim non minimæ erat gloriæ ad exteras gentes natiuam propagare gloriam quam tot sub Augusto monumentis firmatam vident posterii. Romani, interdum etiam extranei idem munus in coloniis obibant quod Consules Romæ, senatum quem curiam vocabant convocabant, Decurionibus Senatorum vices obtinentibus : vnde tot nummi duplici DD signati quod Decreto Decurionum perpetuò interpretamur. Et ut Romæ omnia ad nutum Imperatoris transigebantur, sic in coloniis arbitrato Præsidis aut Proconsulis. Eiusmodi Duum Virorum exempla sunt hæc quatuor numismata in nostris Familiis Romanorum iam descripta. Primum quidem *ÆBVTIA*, gente, alterum in *POSTVMIA*, tertium in *QVINCTILIA*, quartum denique in *TERENTIA*.

Victori pacatorique orbis Augusto in vniuersarum gentium applausu Hispania, quam missis constitutisque colonis auxerat, non defuit: cuius numismatum in hanc rem cuforum hæc sunt exempla.

AVGVSTVS DIVI F. Facies Augusti. CAESAR AVGVSTA in corona rostrata aut laureata. Colonus instigans boues ad aratrum iunctos. Ara super qua vexillum.

Augusto ne per generum Agrippam, quem primum rostrata corona donatum Siculo prælio Dio testatur, gratulaturus Cæsar-Augustanus conuentus hunc nummum cuderit, an Augusti ipsius terra marique victorias innexa rostris laurea celebratura Cæsar-Augusta, dubium est. Nunc vocatur Caragoça Aragoniæ caput ad Iberum sita vulgo *Ebro*. *Cæsar Augusta colonia immunis amne Ibero affusa, ubi oppidum antea vocabatur Salduba regionis Sedetania recipit populos CLII. Ex his ciuium Romanorum Bellitanos, Celsenses &c. Sunt enim septem Hispania citerioris conuentus, Carthaginensis, Tarraconensis, Cæsar-Augustanus, Cluniensis, Asturum, Lucensis, Braccarum.* Quod ad vexillum spectat, quod in quarto nummo cernitur, in ara erectum, Romanorum indicat reuerentiam erga Deos, quos omnium suorum bonorum autores potestatisque datores religiose venerabantur. Dum enim in aliquam regionem Coloniam deducebant, primum aram extruebant, cui tandem vexillum militare imponebant, Diuinæ & Romanæ potestatis indices.

Plinius
lib. 3. c. 3.

Colonia Victrix Iulia Celsa nunc *Xelſa*. Cæſar-Auguſtanus con-
 ſuetus ciuium Romanorum, vt ſupra dictum eſt.

Calagurris aut Calagurrium ciuitas Hiſpaniæ in Vaſconibus col-
 locata, hinc Calagurritani qui in ea habitant, quorum alii
 Subulacenſes aut Fibularenſes, alii Naſaci cognominantur, inquit
 Lib. 3. cap. 3. Plinius. Calagurris vulgò dicitur *Calahorra*.

AVGVSTVS DIVI F. *Facies Auguſti laureata*. MVN. ERGAUICA,
 Bos.

Dialog. 7.

Lib. 3. c. 3.

Municipium Ergauica nonnulli Ergauiam vocant. Citerioris
 Hiſpaniæ locus apud Valcones, quorum regio nunc Nauarra
 dicitur. Atque hoc municipium vel deletum iam vel ſane ita obſcu-
 rum, vt nullam eius mentionem inuenerim apud recentiores, niſi
 illud ſit quod Ant. Auguſtinus *Alcaniz* vocat. *Latinorum veterum*,
 inquit Plinius, *Calcantienses, Ergauicenses* &c. Niſi ſane Ergauica illa
 vetus Celtiberorum intelligitur quæ non longe à Mantua; nunc
 vocatur *Mandegiar*: ſed ea longè diſtat Turiaſſone & Calcanto,
 cum quibus tamen Ergauienſes coniungit Plinius. Cæterum bouem
 coloniæ ſymbolum eſſe quod colonia dicta ſit à colendo; bobus
 autem arari ſolet, omnibus ita notum eſt, vt nihil magis.

IMP. AVGVST. DIVI F. *Caput Augusti.* MVN. ILERDA,
Lupa.

Eiusdem prouinciæ Ilerda nunc Lerida Cæsar-Augustani conuen-
tus cuius hæc pars nunc Catalaunia dicitur: vrbs est per se nobi-
lis & bello quod ad eam Iulius Cæsar contra Afranium & Petreium
Cn. Pompeii patris legatos summo discrimine gessit, interclusus ab
exundante flumine Sycori, nunc *la Segre.*

*Ptolemæus
lib. 2. cap. 6.*

*Colle tumet modico lenique excreuit in altum,
Pingue solum tumulto super hunc fundata vetusta,
Surgit Ilerda manu placidis pralabitur undis.
Hesperios inter Sycoris non ultimus amnes.*

*Lucanus
lib. 4.*

Plura vide apud Cæsarem. *Ilerdenses Sardonum gentis*, inquit Plinius.
De ea meminit Horatius,

*De bello ci-
uili & in
Comm.*

Aut fugies Vticam aut unctus mitteris Ilerdam.

1. epist. 26.

& Lucanus,

Fundata vetusta-Surget Ilerda manu.

Lupa autem an Ilerdæ tessera an Romanæ dominationis signum
dubito.

AVGVSTVS DIVI F. PATER PATRIÆ. *Caput Augusti lau-
reatum. M.*

AVGVSTABILBILIS M. SEMP. TIBERI. L. LICI. VARO II VIR.
in corona quercea.

BILBILIS *Caput Augusti.* ITALICA. *Equos cum hasta currens.*

AVGVSTVS *Caput Augusti.* BILBILIS. *Equos cum hasta currens.*

Municipium Augusta Bilbilis Val. Martialis natalibus celebra-
tum, nec me tacebit Bilbilis, inquit ille, & ferrariis officinis
nobilis. *Hæc alibi atque alibi utilior aqua nobilitavit loca gloria ferri*

*Plinius,
lib. 34. c. 14.*

sicut Bilbilim in Hispania & Turiaffonem. ambæ citerioris Hispaniæ vrbes. Bilbilis nunc dicitur Calataiud vrbs in Arragonia, eundemque equitem quem nummus alter refert pro insignibus suis seruat. hæc autem dicitur ITALICA quod iure gaudeat Italico, priuilegiis nempe vni Italiæ concessis de quibus abunde Car. Sigonius. De ITALICA Beticæ vide infra nummum Tiberii. Curiosus lubens indicabo ineptum quendam cetera doctum mihi persuadere voluisse, hanc, quæ in secundo nummo, effigiem cernitur, non Augusti esse sed Regis cuiusdam Hispanici, quod falsissimum esse tertii nummi inspectio ideo apppositi satis probat: non enim modo Augusti faciem exponit, sed & in eo legitur AVGVSTVS quod omnem aufert dubitandi locum.

De iure Ita-
liæ & pro-
vinciarum.

IMP. AVGVSTVS P. P. *Caput Augusti laureatum.* TVRIASO
Caput ἀδελφῶν.

Lud. Nonius
in Hisp. c. 76.

Turiaffo à Plinio ex supra dictis celebratur: eius autem nullum vestigium reperitur, nisi vrbs quæ nunc dicitur Tarazona in Arragonia.

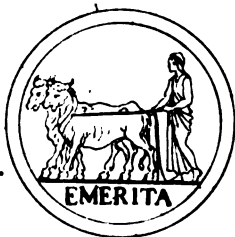
IMP. CAES. AVG. TR. PONT. MAX. *Caput Augusti laureatum.*
TI. CAESAR C. V. T. *Caput Tiberii.*

Lib. 3. c. 3.

Potest intelligi COLONIA VICTRIX TARRACO, Tarracona nunc dicitur Archiepiscopalis sedes, in Catalaunia ad mare sita. Tarraconensis olim conuentus caput. Colonia Tarraco, inquit Plinius Scipionum opus, sicut Carthago Pœnorum. Tiberius autem hic exprimitur qui in gloriæ partem venit post deuictam Hispaniam.

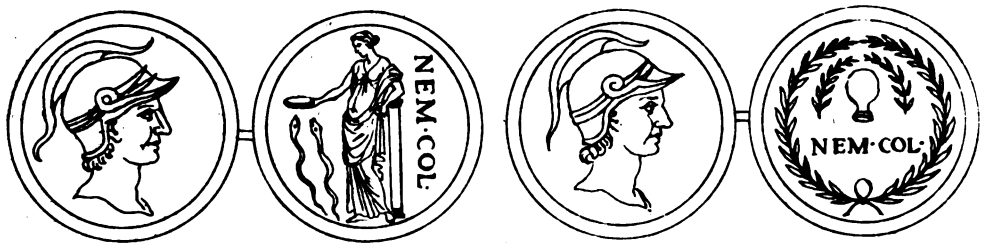

Vrbs Victrix *OSCA* Hispaniæ citerioris in Arragonia, nunc dicitur *Huesca*. Oscenses regionis Vescitaniæ, inquit Plinius, hos ^{Lib. 3. c. 2. & 3.} inter Hispaniæ populos non ignobiles fuisse modo sed inter principes connumeratos docet Cæsar; vrbis antiquitatem nomen fortassis ^{L. 1. de Bel. civili.} indidit: oscum enim pro antiquo vsurpabatur. Oscensis argenti meminit Liuius, cuius centum & viginti millia pondo quadringenta triginta octo in ærarium tulit Heluius, & ducenta septuaginta octo ^{L. 34. c. 10.} millia Q. Minucius. Nomen fortassis dederunt celebres argenti fodinæ quibus Hispaniam abundare docet Liuius. ^{Lib. 27.}

. . . . CAESARIS AVG. *Caput Augusti.* EMERITA, *Colonus agens iugum boum.*

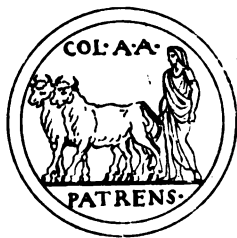
Vrbs Lusitaniæ cocci baphici ferax. *Coccum Galatia rubens granum aut circa Emeritam Lusitania in maxima laude est,* inquit Plinius. ^{Lib. 9. c. 47.} Ab emeritis militibus quos eo Cæsar miserat sic appellata; nunc vocatur *Merida* ad Tagum, caput Emeritani conuentus, nunc *Estremadura*. hanc Strabo 'Αυγύστα 'Ημερῖτου Augustam Emeritam vocat, quod secundum nummum illustrat ab Augusto nimirum conditore, de quibus Dio consulatur & Familiæ nostræ Romanæ in ^{Pag. 62.} gente CARISIA, cuius plures nummi hanc coloniam celebrant. *In Lusitania Pacenses sed & Emeretenses iuris Italici sunt.* De castri ^{Leg. VIII. Dig. de Censib. Lib. 51.} repræsentatione videas quæ scripserit Dio, & quæ ad eiusdem typi illustrationem in Tiberii nummo dicentur.

Caput armatum. NEM. COL. Dea stans arrectos pascens colubros.

Caput armatum. NEM. COL. Olea rami super vas inversum, in laurea.

Nemausus colonia Galliae braccatae apud Aremoricos hodie *Nismes*, sic dicta à Nemauso Deo cuius effigiem auersus nummus exhibet, si Scaligero & Grutero credimus: & certe apud *De Urbibus* Stephanum, Nemausus vrbs Galliae à Nemauso Heraclide sic dicitur. Placet tamen Gaillardo Guirano eo libello quem de Nemauso scripsit doctissime, caput Romae esse vel quod mauult Martis ipsius, atque Arecomicos ita dictos quasi *Ἀρεως κώμην*, hoc est Martis pagus, quasi ii præter ceteros Gallos religiosissimi Martis cultores fuerint. *Martem autem studiosissime coluisse Gallos*, ait Cæsar. Salus in auerso nummo cernitur colubris lancem præbens ad quam assurgunt. Quo spectent oleæ rami, vas inversum & laurea in altero perexili Nemausensi nummo, non facile est coniicere.

DIVVS AVGVSTVS PATER. *Caput Augusti radiata corona cinctum. COL. A.A. PATRENS. Colonus agens iugum boum.*

Lib. 4. cap. 4. **V**rbs est Peloponnesi, de qua sic Plinius: *Patra Colonia in longissimo promontorio Peloponnesi condita ex aduerso Ætolia & fluminis Eueni M. passuum ut dictum est intervallo.* Propter opidum *cap. 13.* Patras Scioessa locus est, inquit Solinus, nouem collium capacitatem umbrosus, & radiis solis ferme inuisus, nec aliam ob causam memorabilis. Inscriptionem erudite explicat Illustrissimus Seguinus. *in Select. numism.* Vrbs Patrensis primum conditorem suum agnoscit Eumelum regionis illius indigenam, qui cum frumenti ferendi rationem accepisset à Triptolemo, urbem suam Aroam appellauit à terræ cultu sumpto nomi-

nomine, Ἀποὺν ὠνόμασεν ἐπὶ τῇ Ἐργασίᾳ ὃ ἦν vt tradit Pausanias. Patreus in Achaïcis Agenoris nepos Aroës pomœrio ampliato illam de suo nomine PATRAS vocauit. At Augustus post Actiacam victoriam, ciues Patrenses bellorum iniuria dispersos in illorum urbem reuocauit, quod eius portum nauigationi opportunum existimaret; vnde ter-
no nomine dicta est AROA AVGVSTA PATRENSIS, à tribus condi-
toribus seu restauratoribus Eumelo, Patreo, Augusto, quorum cha-
racteres in nummo leguntur. Iuxta hanc Io. Austriacus Christiano-
rum Præfectus in Turcas feliciter pugnavit, 1571.

DIVO AVGVSTO. *Caput Augusti.* COL. IVL. AVG. FEL. BER.
Colonus agens iugum boum.

DIVVS. AVGVSTVS. *Caput Augusti.* BER. *Neptunus stans.*

Coloniam Iuliam Augustam Felicem Berytum interpretor, de qua
sic Plinius, *At in ora etiamnum subiecta Libano fluminis Magoras,* Lib. 5. c. 20.
Beritus colonia qua Felix Iulia à Iulio Cesare appellatur. Augustæ
deinde titulum consequuta est, quod in proelio Actiaco Phœnices,
in quibus Beritus, auxilium Augusto tulerant, qui etiam ius Italicum
iis dederat, de quo ita Vlpianus, *sed & Berytensis colonia est in eadem* Leg. 1. Dig.
provincia Augusti beneficiis gratiosa, Augustina colonia dicta, qua ius de Censibus,
Italicum habet. & leg. 7.
Nonnus Beritum omnium urbium non modo an- In Dionysia-
tiquissimam verum & præstantissimam asserit, quam etiam τὴν μη-
τέρα τῶν πόλεων Legum parentem nominat. Zacharias Scholasticus Epi-
scopus Mitylenensis, Græcarum litterarum scholam, Iurisprudentiæ
omniumque disciplinarum academiam, Musarumque domicilium. Lib. 16.
Hodie vocatur *Barut*. Secundum nummum explicat Strabo. Beri-
tum enim non ab Augusto, sed sub Augusto ab Agrippa genero
restitutam fuisse scribit. *Cum enim Trypho tyrannus eam pene dele-*
uisset, Agrippa totius maris & ora Præfectus Imperator & victor eam
reparauit, colonia superaddita stabilivit, duabusque legionibus firmavit.
His de causis grata ciuitas nummum percussit Diui Augusti facie
impressum, & Neptuno dextro pede proram navis calcante, dextra
manu delphinum, sinistra tridentem ferente; is autem Neptuni
typus in Agrippæ nummis eodem modo cernitur, de quibus infra
suo loco dicetur.

IMP. AVG. DIVI. F. *Caput Augusti. retro caduceus. in auersa
verò parte Labyrinthus.*

Bibloth.
hister. lib.

Quid sibi velit labyrinthus Hispanico ut Occoni placet nummo impressus non facile est coniicere. Si vero in Ægypto percussus fuerit quod magis congruum videtur, utrumque tamen videtur innuere impolitus, rusticus & minus bene sculptus nummus, non erit difficile Thebanum seu Memphiticum labyrinthum in memoriam reuocare quod deuictam cum Ægypto Cleopatram denotat, pacemque orbi redditam, quare appositus est caduceus, in gloriam nimirum gentium victoris Augusti. Quod autem in eam adducar sententiam, facit nummus M. Aurelii Imp. simili labyrintho signatus, cui appositus est crocodilus, Ægyptum perpetuo denotans. De quo quidem labyrintho hæc Diodorus Siculus; Μένδης ὃν τινες Μάρρον πρῶτον ὀνομαζούσιν, τάφον αὐτοῦ καὶ θεοσκεύασε τὸν ὀνομαζόμενον λαβύρινθον &c. hoc est; Mendes quem nonnulli Marum vocant Ægypti Rex sepulchrum labyrinthi nomine sibi construxit, non tam mole admirandum, quam artificio inimitabile. Ingressus enim ipsum non facile exitum, nisi ducem peritissimum nactus, reperire potest. Sunt qui Dadalum quoque in Ægyptum ferunt delatum, demiratumque operum illic solertiam. Minoi Cretensium Regi labyrinthum ad Exemplar Ægyptii concinnasse, in quo Minotaurum quem dicunt, versatum esse fabulantur. Atqui Cretensis vel à Regum aliquo exstructus, vel longinquitate temporis vitiatum intercidit; cum Ægyptius ad nostra atatis tempus structuram prorsus integram conseruarit. Florebat autem Diodorus temporibus Augusti.

CÆSAR AVGVSTVS. *Caput Augusti.* COR. M. BELLIO
PROC. II. VIR. *Pegasus Corinthi typus.*

CAIVM DVELLIVM M. *filium qui Pœnos classe deuicerat redeun-*
tem à cœna saepe videbam puer : delectabatur crebro funali & tibi-
cine, quæ sibi nullo exemplo priuatus sumpserat, tantum licentia dabat
gloria, inquit Cato maior apud Ciceronem. Duelliam hanc gen- De Senectu-
tem inferioris ætatis quadam in loquendo mollitia Belliam esse te.
appellatam ex Cicerone facile colligitur : *Quid vero licentius,* inquit, In Oratore.
quam quod hominum etiam nomina contrahebant quo essent aptiora,
nam ut duellum bellum, & dueis bis, sic DVELLIVM eum qui Pœnos
classe deuicit, BELLIVM nominauerunt. M. hic Bellius primùm Anto-
nio militauerat, cuius & ad Cleopatram Ægypti reginam & ad
Artauasdem Armeniæ regem legatus fuerat, deinde Augusti partes
secutus est cui erat & a consiliis & a secretis; sic enim Dio, Lib. 49.
ἥ δὲ καὶ Καῖσαρ καὶ τὴν ἐξένοιαν σφῶν τοῦ τε ἄλλων καὶ τοῦ τε ΔΕΛΛΙΟΥ &c. Lib. 50.
hoc est, *Sed ubi Cæsar consilium eorum ex aliis ac maximè DELLIO*
intellexit &c. & hoc ipso die pugnae Actiacæ contigit. In quorum
fortassis pretium, Duum-viratum naualem apud Corinthum accepit,
cuius monumentum hic habes : si plura de Duellia gente quæras,
consule, quæ scripsimus in FAMILIIS ROMANORVM, de gente
BELLIA. Beneficiorum Iulii gratam apud Corinthios recordatio-
nem nummus hic declarat. *Vltra forum,* inquit Pausanias, *Ὀκταρία* In Corinth.
ades est Augusti sororis qui Cæsari in Imperium Rom. successit, ei Lib. 2.
nempe à quo est Corinthus restituta. de Corintho & Bellerophonte
vide in Iulii nummis pag. 18.

REX PTOL. *in corona.* . . . . . SAPILVS II-V. Q.

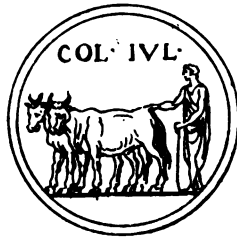
Detrimentum nummi reliquam inscriptionem eripuit: Vnum Ptolemæum Regem demonstrat, quem certum est filium fuisse Iubæ Mauritanæ Regis, desponsatum M. Antonii Trium-Viri & Cleopatrz Reginæ filiz. Hanc *Cleopatram* Plutarchus, *Helenam* Suetonius nominat, hoc est *σελῦτω*, quod à parentibus Luna & Isis diceretur, vt frater Alexander Osiris. *Caterum Caius Caligula Ptolemaum Iuba filium euocauit, ac cum cognouisset de eius diuitiis necauit*, quod quidem bellum excitauit in Mauritania. *Romana arma primum Claudio principe in Mauritaniam bellante Ptolemaum regem à C. Cesare interemptum vlciscente liberto Ædemone*, inquit Plinius. Illius Ptolemæi exhibet numisma Læuinus Torrentius, faciem ab vna parte cum inscripto nomine, ab auersa sistrum cum ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ vxoris eius characteribus. De Sapilo, an sit pars nominis, an totum nomen, dubitatur; tota res ignoratur.

Dio lib. 59.

Turnebus lib. 27. cap. 20.

Lib. 5. cap. 2.

In comment. ad Caligulam Suetonii.

IMP. CAESAR AVGVSTVS. *Caput Augusti.* COL. IVL. *Colonus agens iugum boum.*

Coloniarum symbolum, sed cuius hoc sit monumentum, ignoro. Plures enim coloniz dictæ sunt Iuliz, vel quod beneficium aliquod accepissent à Iulio vel quod ab eo fuissent conditæ, sic Corinthus, Berithus, & Leptis ex superioribus Iuliz dictæ sunt. *Ad hunc modum vrbe urbanisque rebus administratis, Italiam duodeviginti coloniarum numero deductarum ab se frequentauit; operibusque ac vectigalibus publicis plurifariam instruxit: etiam iure ac dignatione vrbi quodammodo pro parte aliqua adequauit, excogitato genere suffragiorum, quæ de magistratibus urbicis decuriones colonici in sua quisque colonia ferrent: & sub diem comitiorum obsignata Romam mitterent.*

Suetonius in Aug. cap. 46.

Maris Ægei incolis omnibusque adeo gentibus maria aperuerat Augustus, plenamque commercii, quo vno constant maritimarum urbium opes, potestatem fecerat. Id testatur Suetonius nautas Augusto thura libantes, fausta omina & eximias laudes congerentes prædicans, *per illum eos vivere, per eum nauigare, libertate atque fortunis per illum frui.* Debitam ergo mercedem gloriæ retulerunt Cap. 98.

Coi quorum insula nobilis est & Herculi dicata. *Ῥόδος δ' ὡ καὶ Κῶς, ἀλλ' ἀπέετο ὑφ' Ἡρακλείδων,* inquit Strabo, hoc est, *Fuerunt autem Rhodius* Plinius.

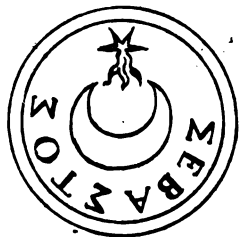
ἔς Κο, sed ab Herculis posteris incolebantur. ἐν τῷ δὲ παραδείῳ τὸ Ἀσκληπιεῖον ἔστι σφόδρα ἐνδοξόν καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μετὸν ἱερὸν. . . . φασὶ δ' Ἰπποκράτει μάλιστα ἐκ τῆς ἀνακειμένης θεοπετιῶν ἐλθεῖν γυμνάσασθαι καὶ τοῖς τοῖς ἀσκήσας. Hoc est, *In suburbio Æsculapii templum est celeberrimum ἔς donariorum plenum* Lib. 14.

. . . . Aiunt autem ex descriptis ἔς appensis ac dedicatis curationibus Hippocratem exercuisse ea quæ ad victus rationem pertinent. Inde

1. claua atque serpens intortus virgæ. Sophoclem autem cuius nomen additum est, aut huius ædis, aut urbis ipsius atque insulæ Præfectum fuisse credibile est. Forsitan Augusto ex morbo conualescenti cusus est ille nummus & Æsculapio; ob quam rem iuxta Æsculapii signum Antonio Musæ medico statua ære publico posita fuerat, *καὶ τὸ θεοῦ παρασκευάζει* inquit Xiphilinus, hoc est, *Dei beneficia sibi arroganti.* In Augusto.

2. Eodem spectat alter nummus cum capite Iouis laureati, aut Herculis, in quo Augustus hoc vno verbo notatur ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Σεβαστὸν autem cur dixerint Romani, docet Dionis abbreviator: *Volebat, inquit, Romulus vocari, sed inuidia declinanda causa ne Regis ullius nomen affectare videretur, maluit dici Augustus.* ὡς πλείον τι ἢ καὶ ἀνδραγῆτος ὤν. Xiphilinus in August. Suetonius cap.

πάντα γὰρ καὶ ἐπιμύτατα καὶ ἱερώτατα Ἀυγυστὰ παρασκευάζει. Ἐξ οὗπερ καὶ Σεβαστὸν αὐτὸν ἐλλειψίζοντες προσεῖπον διαπὲρ τινα σκῆλον. Hoc est, *Tanquam aliquid esset supra hominum conditionem; nam quæ in honore atque cultu sunt ea Augusta vocantur, unde qui gracissabant σεβαστὸν vocabant quasi Sanctum.* Dio lib. 53.

ΚΑΙΣΑΡ. Cæsar. *Caput Augusti.* ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Augustus.
Luna falcata cum cometa.

Stellam crinitam seu astrum Diui Iulii in gratiam Augusti Cæsaris, quænam ex ciuitatibus Græciæ signauerit in hoc nummulo, mihi non liquet.

ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. Tripolitanorum. *Facies Augusti habitu Apollinis cum cithara. In auerso nummo Græci characteres sed sine sensu barbaris admixti, forte ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ.*

Tripolis alia Syria est Phœniciæ, quæ nunc Turcis *Trapoli* dicitur, ut ait Leonclavius, Italis *Tripoli di Souria*, à Sultano Babylonis vastata anno Christi M C C L X X X I X. postea resecta: sic dicta vel quod tribus urbibus constaret, vel quod trium populorum esset colonia, *Aradi, Tyri & Sidonis*, ut ait Stephanus: Alia urbs Africæ littoralis apud Syrtim paruam Taphris, & ipsa constans Abrotono & Lepti magna, nunc *Tripoli di Barbaria*. Erant & aliæ eius nominis minus celebres: Vnam in Thessalia collocat Liuius, alteram in Caria Stephanus, aliam Plinius in Lydia. Quænam autem hunc nummum fabricauerit, ignoro. Certe quod ad Augustum spectat; *Cæna eius*, ut ait Suetonius, *secretior in fabulis fuit quæ vulgo δωδεκαθεος vocabatur, quasi Deorum duodecim, in qua Deorum Dearumque habitu discubuisse conuiuas & ipsum pro Apolline ornatum.* Sic fortassis Apollinem reuerbatur post prælium ad Actium commissum, in cuius promontorio Apollinis templum erat, quod testantur nummi hisce typis toties signati, *ΑΠΟΛΛΙΝΙ ΑΚΤΙΟ*. Suetonius narrat, *Augustum etiam Apollinis filium existimatum esse.* vnde etiam Augustus Apollo dictus est, quod testantur plures inscriptiones ex quibus sequentem selegimus.

Ex Gruter.
inscript. pag.
1066.

APOLLINI AVG.

SACR.

FELIX AVG. LIB. OPTIO ET

EXACTOR AVR. ARG. AERIS

ITEM SIGNAT. SVPOSTORES

MALLEATORES MONETÆ CAESARIS N.

Romæ in ædibus
Sabellorum in
theatro Marcelli.

A latere sinistro
sunt nomina
Officinatorum.

ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΠΛΟΥΣΙΑΣ ΥΠΑΤΟΣ. *Cæsar Augustus Plutia Consul, Caput Augusti.* ΑΠΟΛΛΑΞ ΦΑΝΙΟΥ ΑΜΕ.. *Minerva victrix.*

Verecundiam Augusti & ciuilitatem ignorat nemo, nisi qui Augustum ignorat. præclarum monumentum quod in oppido consulum sibi deferri æquo animo tulerit, ita ut eius etiam rei quasi accepti beneficii testimonium existere non sit dedignatus. Plutia autem nunc *Piazza*, teste Aretio, oppidum fuit in Sicilia geminum, nouum & vetus, optime habitatum, cuius mentio exstat apud Ciceronem. Apollax Phaniæ filius vrbs Præfectus suum nomen adiecit, vel Apollonius. Cætera vetustate detrita sunt, ut legi non possint. Mineruam victricem insculpsit, vel vrbs illius stemma, vel commendando pacatori & victori orbis Augusto.

ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput Augusti.* ΑΣΚΑΛΩΝΙΤΩΝ. *Ascalonitarum.* *Figura stans.*

Ascalon vrbs est Palæstinæ nunc *Scalona*, vna ex quinque primis Philistinorum vrbus. *Strabo lib. 16. Lib. 5. cap. 13.* *hoc est, Interiacet Gadaris, quam ipsam quoque Iudæi suam fecerunt, postea Azotus & Ascalon.*

F iij

Strabo
lib. 16.

Biblioth.
histic.
lib. 2.

Plin. lib. V.
cap. XIII.

Lucian. de
Dea Syria.

Oppidum Ascalo liberum, inquit Plinius. Ascalonensium regio præcipue cepas fert, urbs ipsa non est magna. Quid in auerso nummo significetur non satis liquebat, hanc tamen eo expressam Semiramidem coniicio, tum ex sceptro coram appposito, tum ex habitu illustris illius Reginæ corona capiti imposita, columbaque ramo innixa: cuius originem sic narrat Diodorus Siculus, ἡ δὲ Συρία πόλις Ἀσκαλὼν &c. hoc est, Est in Syria urbs Ascalon, à qua non procul ingens & profundus lacus piscium copia abundans, & in vicinia illustris Dea templum quæ Derceto Syris vocatur, facie mulierem & toto aliàs corpore piscem referens: idque has ob causas, acolarum hic disertissimi fabulantur: Venerem ab illa offensam, acrem iuuenis in sacrificantium turba non inelegantis amorem Dea iniecisse; susceptaque è complexu Syri filia, cum facinoris eam puderet, iuuenem necasse, puellulamque in petricosum quemdam locum ac desertum exposuisse; ipsam vero pudore & mærore compulsam in lacum se abiecisse, in piscem inde transformatam: hinc factum ut Syri etiam nunc ab id genus animante abstineant, Deorumque ritu pisces colant. Cum vero ad exposita infantis locum magna columbarum vis nidularetur, miro quodam fato & nutritio & salus ei contigit; alarum enim complexu corpusculum infantis fouere, & in vicinis attegiis derelictum à bubulcis aliisque pastoribus lac observare rostrisque exceptum mediis eius labris, ut altera nutrices, instillare. Cumque annum egressa firmiore indigeret nutrimento, de caseis quantum sat esset decerptum illi suggerebant. Pastores autem reuersi cum caseos viderent circumrosos, primo rem insolitam mirari, tum observatione adhibita causam deprehendere. Virgunculam enim decora forma insignem reperere, quam in magalia deportatam, regionum iumentorum magistro, cui Simma nomen, donarunt. Is liberis carens puellam uti filiam accuratissime educavit, & Semiramidis nomen imposuit, Syrorum lingua à columbis deriuatum, quas Syrarum deinde natio ut Deas perpetuò veneratur. Hac de Semiramidis ortu fabulosè narratur, quam iam maturam nuptiis formaque pulchritudine longe virgines alias supereminentem, Menones regii Senatus Princeps & Syria totius Administrator amore captus in uxorem duxit. & paulo post, Eam tamen Ninus Rex Assyriorum & propter corporis venustatem morumque elegantiam & propter egregia facta & præcipue ob expugnatam eius astra Bactram, tantopere dilexit ut Menoni marito persuadere sit conatus, ut sponte sibi illam concederet, suam ei filiam Sosanam pro merito isto in matrimonium pollicitus. Eo conditionem repudiante oculos se homini evulsurum, ni pareat, Rex minatur. Menones igitur regia interminationis metu & amoris impotentia ad rabidum furorem adactus, iniecito se laqueo suspendit; atque hac Semiramis occasione ad regium euecta est splendorem, &c. Credibile est horum memoriam suis nummis Ascalo-

Ascalonitenses posteris consignasse. Cur autem id sub Augusto factum fuerit, arbitror deuictam Syriam Ægyptumque post pugnam ad Actium, harumque vrbes M. Antonio iampridem fauentes aut veniam petentes aut gratulabundas Cæsari, hisce gloriosis testimoniis animum eius placare voluisse.

Caput Augusti absque inscriptione. ΔΑΜΑΣΚΗΝΩΝ.
Damascenorum.

Damascus Syro-Phoeniciæ caput vrbs fuit celeberrima. Genius urbis capite turrato rupi insidet, quemadmodum frequens est in vicinæ Antiochiæ nummis typus, cum eadem infra pedes figura natantis specie: quid illa teneat præ manibus obscurum foret, nisi palmarum vbertas in iis regionibus fructus denotaret, dactylos nempe seu dactylorum pruna: hinc pruna Damascena, de quibus Athenæus facit mentionem. *Aliquantulum agrorum Damascensibus Magnus Pompeius dedit, inquit Paulus Diaconus, quo locus ibi spatiosior fieret, delectatus loci amœnitate & palmarum, alii legunt aquarum, lib. vi. abundantia.* Doctissimus Tristanus duos Damascenos nummos excudi curauit, quos pro more accuratissimè explicauit; illi tamen à meo plurimum differunt.

ΕΙΗΣΤΑΙΩΝ. Segestanorum. Caput Augusti. in auerso nummo
Æneas Anchisem cum Penatibus exportans, sequente Iulo.

Segestanos vocat Cicero, de cuius nominis formatione Festus, la Verrem. *Segesta, inquit, qua nunc appellatur oppidum in Sicilia est, quod videtur Æneas condidisse prapósito ibi Egesto, qui eam Egestam nominauit: sed prapósita est littera s, ne obscuro nomine adpellaretur, ut factum est in Maleuento, quod & Beneuentum dictum est. Εγετα πόλις Σικελίας ἀπ' Εγέστου τῆς τρωός.* Egesta, inquit Seruius, Hippotis filia ne bellua In lib. i. Æneid. obij-

obiiceretur à patre nauigio imposita ventis procellisque permittitur. Hæc ad Siciliam delata à Criniso fluuio in vrsum aut canem verso compressa edidit Egestum quem Virgilius Acestem vocat, qui ex matris nomine ciuitatem Troianis condidit quæ ante Egesta, post Segesta dicta est.

Virg. lib. 5.
Æneid.

*At procul excelsis miratus vertice montis
Aduentum, sociasque rates, occurrit Acestes
Troia Criniso conceptum flumine mater
Quem genuit.* —

Quid mirum ergo Æneæ effigiem auerso nummo ab Segestanis impressam fuisse, cum apud eos à Dionysio Halicarnasseo memoretur templum in Æneæ memoriam conditum. Ἰερὸν Αἰνείας ἰδρυμένον ἐν Αἰγέστῃ τῇ ὑπολειφθέντων ὑπὸ τῷ σόλῃ τῇ μήμῃ ὅ σῶσαυτος σφᾶς ἀνάθημα ποιησάμενων; relictis ibi è naufragio seruatori suo gratiam referentibus. Εμπόριον Σεγασάνων apud Ptolemæum nunc *Castello à mare* vocatur, vt ait Aretius.

ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ. Cæsar Augustus Pontifex. *Caput Augusti.* ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΣ. Pontificiam Antiochen-
ses. *Corona.*

In gloriam Augusti Pontificum collegium apud Antiochiam magistratus delati benigne accepti monumentum æternitati consecrauit. Antiochia vna est in Ciliciæ littore à Ptolemæo commemorata nunc Antiochetta, Episcopatus sub archiepiscopatu Seleuciensi quæ occasionem dedit Antiquariis typum nummi portum repræsentare. Appianus tradit sexdecim ciuitates nomine Antiochias à Seleuco Nicatore conditas in memoriam paterni nominis, quarum illustrissima fuit Antiochia illa quæ sub Libano monte condita erat; sed cum pleræque sint mediterraneæ, portusque nullus ibi esse possit, has omittimus, alioque typum reuocandum censemus: refert enim potius coronam quam portum, quæ inscriptioni iuncta *ἐφ' ἃν δεξιερὰν* coronam supremo sacerdoti dicatam Imperatori ab Antiochen- sibus oblatam repræsentat. Coniecturam auget inscriptio circum caput CÆSAR AVGVSTVS PONTIFEX, quasi eius pontificatui is honor deberetur: nec me mouet tot Antiquariorum sententia, Tristani præcipuè, qui portus tantum mentionem fecerunt, coronæ nequaquam.

ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ. Cæsaris Augusti. *Caput aut solum,*
aut Linia capiti iugatum. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΟΙΜΗΤΑΛΚΟΥ. Regis
 Rhœmetalcis. *caput aut solum, aut uxoris capiti iugatum.*

Cum Rhœmetalce diademate coronato Augustus aut laureatus,
 Caut capite nudo cernitur: nihil enim ita timebat vt Regis
 nomen & insignia. Mutuis autem officiis Augustum Rhœmetalces,
 illum vicissim Augustus demeruerat. Nam M. Lollius in Thracia
 Rhœmetalci auunculo & tutori liberorum Cotyos auxiliatus Bessos
 fugauit, anno V.C. DCCXXXVIII. Rhœmetalces autem Batonem Dio lib. 54.
 Dalmatam profligauit. *At ea pars quæ obuiam se effuderat exercitui,*
quem Aulus Cæcina & Siluanus Plautius Consulares ex transmarinis ad-
ducebant prouinciis, circumfusa quinque legionibus nostris auxiliaribusque
& equitatu regio, (quippe magnam Thracum manum iunctus predictis
ducibus Rhœmetalces Thraciæ Rex in adiutorium eius belli secum tra- Vcl. Paternus lib. 2.
hebat) pene exitiabilem omnibus cladem intulit, &c. Cum autem in
 Macedoniam rursus impetum Dalmatæ facerent, καὶ τότε μὲν ὁ, τε
 Ῥοιμητάλκης καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ῥασκόπολις μάχῃ κατέλαβον. hoc est, *Hos Rhæ-*
metalces & frater eius Rascupolis pugnando confecerunt, anno V.C. Dio lib. 55.
 DCCCLIX. Maxima postea durauit hunc inter & Cæsarem coniu-
 ctio, cui Cotyos ditionem dedit Caligula, anno V.C. DCCXIC.
 Capricornus his nummis appositus quo spectet nemo nescit, de
 quo adi Suetonium, & nummum supra sculptum pag. 32. Cœterum In Augusto cap. 94.
 tacere non debeo similem primo nummo videri apud magnum
 Hetruriæ Ducem, in quo quintum caput videre est, nempe Veneris,
 quod ad originem gentis Iulix pertinet.

*Caput Apollinis aut Augusti, malleum utriusque. ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ
Caesareæ. Aquila in vertice montis.*

In Augusto.
cap. 60.

De bell. Iud.
lib. 1. cap. 16.

Breviarii
lib. 7.

Ita multæ sunt Caesareæ, ut vix sciri possit ad quam earum hic nummus pertineat. *Reges, amici, atque socii*, inquit Suetonius, *et singuli in suo quisque regno Casareas urbes condiderunt, et cuncti simul adem Iouis Olympici, Athenis antiquitus inchoatam, perficere communi sumptu destinaverunt, Genioque eius dedicare.* Testis sit Iosephus his verbis, *Oppidum autem provinciae dedicavit, rebusque adnectitis portum, Casari vero conditoris honorem, unde civitati nomen Casarea imposuit.* Eutropii verba rem nostram fere dirimunt. *Tanto autem amore etiam apud Barbaros fuit, Augustus, ut Reges populi Romani amici in honorem eius conderent civitates, quas Casareas nominarent: sicut in Mauritania à Rege Iuba, et in Palestina, quæ nunc est urbs clarissima.* ad quam postremam pertinere videtur noster hic nummus.

KAICAP AYTOYCTOC Cæsar Augustus. ΚΥΔΩΝΙΑ.
Cydonia. *Lupa lactans puerum.*

Lib. 51.

Lib. 3.

Cydonia, una ex præcipuis Cretæ urbibus hoc monumentum Augusto consecrauit ob restitutam libertatem. hæc illi auxilium tulerat. de quo consulendus Dio. Huius præclaram facit mentionem Florus his verbis, *Metellus*, inquit, *totam insulam igni ferroque populatus intra castella et urbes redegit, et Gnossum et Erythraam, et ut Græci dicere solent, urbium matrem Cydoneam.* Cydonios Cretenfesque magnanimos nuncupat Homerus,

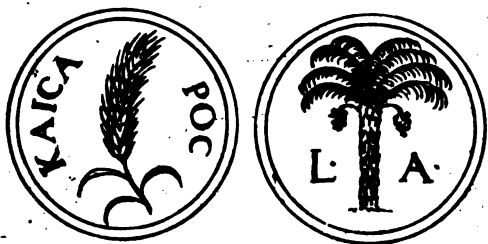
Ἐν δὲ Κρήτες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες.

Anton. Libe-
ral. Meta-
morph. 30.

Quod exhibet auersus nummus, ad Miletum pertinet. Is Apollinis & Acal-

& Acallidis filia Minois filius, expositus à matre lupæ vberibus educatus est, grandior factus in Cariam fugit, vbi Miletum condidit. Ceterum Cydonia hodie Canea nuncupatur Turcarum & Venetorum continuis fere pugnis, & obsidionibus, clara.

KAICAPOC. Cæsaris. Spica. L. Palma.

Cum Augustus M. Antonium vicisset ad Actium, illum cum Cleopatra in Ægyptum fugauit: illo mortuo hæc etiam serpentis morfu mortem sibi intulit. Vtriusque fato Ægyptus tota in Augusti potestatem devenit, quæ quasi Imperatori suo gratulabunda hoc anno fecunditatem suam auxit. vnde Virgilius de Augusto:

— *Es te maximus orbis*
Auctorem frugum tempestatumque potentem
Accipiat —

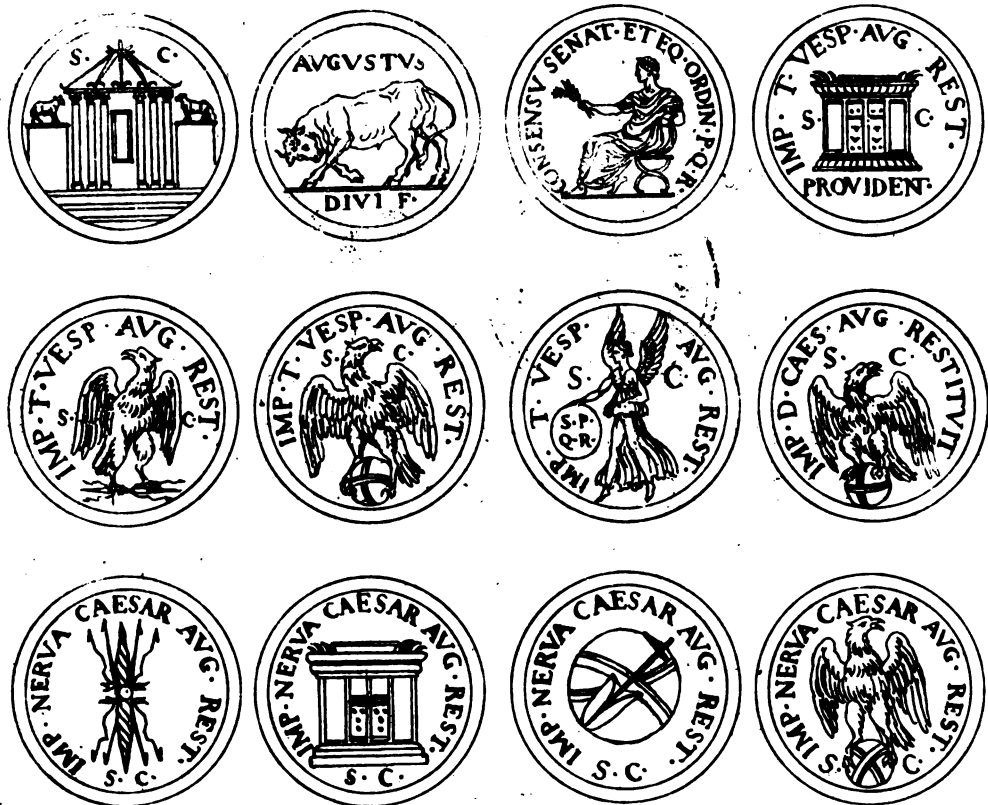
Lib. 1.
Georgicorum.

Augustus Ægyptum in provincia formam redactam, ut feraciorem habilioremque annona urbica redderet, fossas omnes in quas Nilus exarsuat oblimatas longa vetustate, militari opere deterfit. Hæc omnia denotat exiguus nummus, ab vna parte spicam repræsentans fertilitatis Symbolum, ab altera palmam Alexandria typum.

Sucton. in
Augusto.

Quoniam numerales characteres frequenter in nummis occurrunt, de his differendum est. Annum primum Imperii L. A. denotant. alphabetico quodam ordine litterales characteres numerum designare, apud Græcos mos est. sic A. primum, B. secundum indicat, I. decimum, II. vndecimum, X. vigesimum, XI. vigesimum primum. de quibus consulantur Grammatici Græci. L. autem sic explicat Macrobius, Prisci Græcorum primam lucem qua præcedit solis exortus *λύκω* appellauerunt, *ἀπὸ τῆς λευκῆς*, id est luce temporis. Annum quoque vetustissimi Græcorum *λυκαῖα* appellant τὸν ἀπὸ τῆς λύκῃς id est sole βαϊνόμενον καὶ μετρίμενον. *λύκω* autem solem vocari, etiam Lycopolitana Thebaïdos ciuitas testimonio est, qua pari religione Apollinem, itemque lupum, hoc est *λύκον* colit, in utroque solem venerans, quod hoc animal rapit *ἐς* consumit omnia in modum solis. hæc Macrobius.

Saturnal.
lib. 1.

DIVVS AVGVSTVS PATER. *Facies Augusti radiata corona ornati. Typi averse infra explicantur.*

Divinitatis monumenta & honorum Augusto post excessum S.C. decretorum, hic habes. corona radiata quæ inclinante & labante iam imperio viuis atque in Diuos relatis fuit promiscua tunc temporis, nonnisi post apotheosin tribuebatur. Pater autem dicitur Augustus, quasi caput gentis suæ, ut Sardus Pater dicitur, vel ut Pater patriæ, quod nomen ille à cunctis solennitate ludorum per Val. Messallam delatum præ gaudio lacrymabundus acceperat: vel ut Liber pater, à liberando, vel ut Iuppiter quasi *iuvans pater*, nomine *Diis conveniente*, quod omnibus sese æquum & humanum præbuerit, inquit Diod. Siculus, καὶ παρεχόμενον ἑαυτὸν πᾶσι ὅτι κεν καὶ φιλαδέλφειαν, ὑπὸ τῷ πλήθει πατέρι παροτρυνόμενον. Aræ autem viuo etiam videntique Augusto ponebantur;

Biblioth.
hist. lib. 3.

Epist. 2.

Prudentius
cōtra Symm.
libro priori.

*Præfenti tibi maturos largimur honores,
Iurandasque tuum per numen ponimus aras.*
inquit Horatius.

*Hunc morem veterum docili iam ætate sequuta
Posteritas, mensa atque adytis & flamine & aris
Augustum coluit, vitulo placavit & agno,
Strata ad pulvinar iacuit, responsa poposcit.
Testantur tituli, produnt consulta senatus
Cæsareum Iovis ad speciem statuentia templum.*

Eò spectant & agnus & vitulus iuxta templum Augusto dicatum

1. collocati in primo nummo; siue templum illud Romæ constructum fuerit, siue Nolanum intelligitur, *Nola enim domus in qua decessit Augustus, in templum mutata est*, inquit Dio, καὶ οἱ καὶ ἡ ἐν τῇ Νώλῃ οἰκία Lib. 56.
2. ἐν ᾗ μετήλλαξεν ἐπεμενιάδῃ. Bos etiam procumbens in secundo, quasi victimario ferienti collum præbens eandem indicat venerationem: quam etiam testantur plura inscriptionis fragmenta apud Fratres Aruales,

. . . . MINERVÆ VACCAM

DIVO AVGVSTO BOVEM MAREM . . Trifanum qui-
dem vir de antiquitate optimè meritis coniecturam præbet huic
explicando nummo quem ad taurum cœlestem reuocat: sed inscri-
ptio hæc antiqua mihi veriùs rem declarare videtur.

Gruter. in-
script. pag.
117.

Comm. hist.
t. 1, p. 32.

3. Tertius statuam consularem exhibet in sella sedentem & togatam, orbem sinistra, dextra ramum oleæ gerentem, quasi orbis pacatori CONSENSV SENATVS ET EQVESTRIS ORDINIS POPVLIVQVE ROMANI signum hoc publicè positum fuerit. Eò etiam spectant ara, fulgur, temo & gubernaculum orbi impositum, & victoria clypeum præbens cui S. P. Q. Romani characteres impositi sunt. Iouis ales in plerisque cernitur toti orbi quasi prædæ incubans, qua animas heroum in cœlum rapi credebant, vt de eodem Augusto narrat Dio his verbis, καὶ τέττε δαδὰς ἐκατὶς ἀρχοὶ ἄς πε τῇ βελῇ ἐδεδώκει Lib. 56. λαβόντες ὑφ' ἑαυ αὐτῶν, καὶ ἡ μὲν ἀμλίσκετο, ἀετὸς δὲ πε εἰς αὐτῆς ἀφ' ἑαυ αὐτῶν ἀνίπτατο, ὡς καὶ δὴ τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐς τὸν ἕρανὸν ἀναφέρων; hoc est: *Post hac Centuriones acceptis facibus iussu Senatus rogum succenderunt: eo absumpto, aquila ex eo emissæ sursum volauit, quasi animam Augusti in cœlum ferens. Quæ omnia tanti fecere Augusti posteris, vt ea restituere dignati sint, ne horum memoria intercederet, passim Titi, Domitiani, Neruæ nomina inscripta sunt.*

ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΔΗΜΟΦΩΝ. Augustum. Demophon. *Templum in quo figura stans.*

ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΚΑΙ ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ. Pergamenorum & Sardoniorum.

Figura stans alteri coronam imponens.

Aliud cum diuersa inscriptione

Augustum templum hic cernitur quod in honorem Augusti totus
A fere orbis in omni regione ædificari curauit. καὶ αὐτῶν ἐν τῇ Ρώμῃ Dio lib. 56.

G iij

ἡρώων ἡφιλαδέν μὲν ὑπὸ τῆς γερσίας, οὐκ ὁδομηθέν ὃ ὑπὸ τε τῆς Λιβίας καὶ ὑπὸ τῆς Τιβερίας ἐποιήθη &c. hoc est, *Decretum enim Roma Augusto sacrarium à Senatu, à Liwia autem & Tiberio factum.* alibi quoque multis locis ei fana extructa sunt à populis, partim volentibus partim invitis, idque sub annum DCCCLXVI. Templum in sua regione condiderunt Sardiani & Pergameni gratiam referentes Imperatori, quem & Diuum colebant: Augusta nominata sunt. Quisnam sit ille Demophon in primo nummo mihi non liquet; ut ille Cephalion in secundo siue reuera nomen sit, siue Præfectum scribarum significet. Cur figura stans alteri coronam imponat scire maxime cuperem.

..... AVGVSTA. *Caput Liwia velatum.* .... *Caput Augusti.*
ΛΙΟΥΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ, Liwia Augusta. *Caput Liwia.* ΠΑΤΡΟΣ
ΠΑΤΡΙΔΟΣ, Patris Patriæ. *Duplex cornucopia.*

Sueton. in
Aug. cap. 62.

In Tib. c. 3.

In Clauo. c. 1.

Lib. 48.

Plinius 15.

Tacitus lib. 1.
Annal.

Sueton. in
Aug. c. 63.

Liuia Drusillam matrimonio Tiberii Neronis & quidem pregnan-
tem Augustus abduxit, dilexit & probauit unice ac perseueranter,
Drusumque Germanici patrem intra mensem tertium peperit, fuitque
suspicio ex vitrico per adulterii consuetudinem procreatum, statim certè
vulgatus est versus:

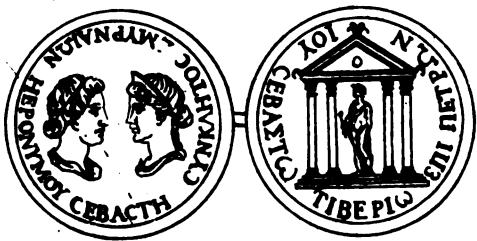
Τοῖς εὐτυχῶσι καὶ τρίμηνια παῖδία,

Veniunt beatis & trimestres liberi.

Cuius mentionem facit Dio his verbis, *Livia cum Casare agens Clau-
dium Drusum Neronem peperit, eumque Caesar tollens patri eius misit,
ac idipsum in sua commentaria sic inscripsit, CAESAR FILIOLVM
QVEM SVA CONIVX LIVIA PEPERIT NERONI PATRI REDDIDIT.*
Ὅτι Καῖσαρ ὃ γεννητὴν Λιβία τῇ ἐαυτῇ γυναίκε παῖδιον Νέρωνι πατρὶ ἀπέδωκε. Testa-
mentum Augusti illatum per Virgines Vestæ Tiberium & Liuiam
hæredes habuit. Liwia in familiam Iuliam & nomen Augustæ, quod
nummus exhibet assumebatur; *Ex ea tamen nihil tulit liberorum cum
maximè cuperet, atque inde nouercalia in Caium Luciumque Casares
odia. Ita tamen quamuis liberorum expers imperiosa & callida mulier
Augustum deuinxerat, ut nemini magis seruerit: nullum enim officii
genus etiam infame pratermiserat, conditionibus etiam querendis atque
arcessendis mulieribus quas corrumperet. Interroganti cuidam, Quanam
ratione Augustum ita in suam potestatem redegisset, respondit, Exquisita
pudi-*

*pu-
dicitia, omnia eius mandata libenter exequendo, nullas eius res scruta-
tando, iussus eius venereos neque persequendo & dissimulando, inquit
Dio. Mortis etiam Marcelli causa Liuiæ à quibusdam imputata est,
quæ eum suis filiis præferri indigne tulisset, Αἰτίαν μὲν οὖν ἡ Λιβία τοῦ* Dio lib. 54.
*Μαρκέλλου ἔχον, ὅτι τῷ υἱέων αὐτῆς παροτρύνει. Augustæ delatum nomen hi
nummi repræsentant, quod beneficio Augusti acceperat. Ea etiam
post mortem Drusi solatii causa statuis donata est. Η δὲ δὴ Λιβία εἰχόνων τε* Dio lib. 55.
ἐπὶ παροτρύνει ἔτυχε &c.

Et quoniam auersus nummus duplicem cornucopiæ figuram
exhibet, quæ eadem in pluribus huius Operis numismatibus occurrit,
non inutile fore arbitror testimonium Diodori ad eius explicationem
proferre, cuius hæc sunt verba, Φαόν δ' οὖν Ἀμμωνα βασιλεύοντα ἐν τῇ. hoc Biblioth.
hist. 1.
est, *Narrant Ammonem Libya Regem virginem cui Amalthea nomen
forma longe pulcherrimam offendisse, cumque ea amoris impulsu congres-
sum filium genuisse tam robore quam specie insignem. Post hæc Amal-
theam cum imperio vicina regioni præfecit, quæ cum figura sua bouis
cornu referat, Hesperium propterea cornu indigitatur. Et quæ soli hic
est ubertas, vitibus aliisque arboribus quæ esculentos fructus gestant
redundat. Mulier rerum illic potita de se Amalthea cornu locum
nuncupavit: & hac de causa posteri solum aliquod geniale & fructibus
omnigenis refertum Amalthea cornu pari modo appellant. Hinc per-
petuo abundantiam, opes, fertilitatem sub hoc vel illo Principe
Amaltheæ cornu in numismatibus indicat.*

ΣΕΒΑΣΤΗ ΚΥΝΚΛΗΤΟC C ΜΥΡΝΑΙΩΝ. ΙΕΡΟΝΥΜΟΥ.
Augusta, Senatus Smyrnæorum. Hieronymi. *Capita Liuiæ & Augusti
sub specie Senatus aduersa. ΤΙΒΕΡΙΩ CΕΒΑΣΤΩ ΕΠΙ ΠΕΤΡΟΝΙΟΥ.*
Tiberio Augusto, sub Petronio. *Templum quatuor columnarum,
figura togata stante in medio.*

Quum rumor increbuisse, Tiberium Casarem Agrippina exitium
parare, Ille inquit Cornelius Tacitus, quosamam auerteret, adesse Lib. 4. Annal.
frequens Senatui, Legatosque Asia ambigentes quam in ciuitate tem-
plum Tiberio statueretur plures per dies audiuit. Undecim vrbes cer-
tabant pari ambitione viribus diuersa, Hypapeni, Tralliani, Laodicensi,
Magnetes, Ilienses, Halicarnassii, Pergameni, Ephesii, Milesii, Sardiani,
Smyrnai. Omnibus reiectis præter Sardonios Smyrneosque inter eos delibe-

*deliberatum. Sardiani sua iusta narrauere, at Smyrnæi, inquit C. Tacitus, repetita vetustate, seu Tantalus Ioue ortus illos, siue Theseus diuina & ipse stirpe, siue una Amazonum condidisset, transcendere adea queis maxime fidebant in populum Romanum officiis, missa nauali copia, non modo externa ad bella, sed qua in Italia tolerabantur, seque primos templum Urbis Roma statuisse, M. Porcio Cos. magnis quidem iam Populi Romani rebus, nondum tamen ad summum elatis, stante adhuc Punica urbe & validis per Asiam Regibus: simul L. Syllam testem adferebant, grauisimo in discrimine exercitus ob asperitatem hyemis & penuriam vestis: cum id Smyrnam in concionem nuntiatum foret, omnes qui adstabant detraxisse corpori tegmina, nostrisque misisse legionibus. Ita rogati sententiam patres Smyrneos prætulerunt. Senatus consulto tam celebri ea de re lato, Smyrnæi non tantum condidere templum, sed eius etiam effigiem hoc numismate expressam in omnes gentes atque perpetuam futuri æui memoriam transmissere. Huic operi præfuisse videtur PETRONIVS quem Tiberii Legatum fuisse non verò Smyrnæum, ex nomine Romano suspicio est. Num vero illud templum notauerit Dio sub annum DCCCLXVII. dubito. καὶ αὐτὰς ἔντε τῇ Πώμῃ ἡρώον &c. hoc est, *Decretum quoque Romæ Augusto sacrarium à Senatu, à Liuiæ autem & Tiberio factum: alibi quoque multis locis ei fana extructa sunt à populis partim volentibus partim inuitis. Eodem nummo cum sui erga Tiberium cultus, tum huius aduersus vtrumque parentem pietatis argumentum exstare Smyrnæi voluerunt: itaque Augusti & Liuiæ capita inter se spectantia in altera nummi facie repræsentarunt.**

Dio lib. 56.

ΣΜΥΡΝΑΙΟΙ ΣΕΒΑΣΤΟΙΣ. Smyrnæi Augustis. *Capita Augusti & Liuiæ iugata.* ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΟΛΛΥΒΑΣΙΟΣ. Dionysius Collybasius.

Aliud venerationis testimonium Augusto & Liuiæ Smyrnæi præstiterunt, vtriusque faciem coniunxerunt, concordiam, designantes qua vir & vxor iungebantur. Quis sit Dionysius Collybasius in nummo expressus ignoro, suspicor tamen eum Smyrnæorum Præfectum fuisse. Figura stans sinistra exiguum victoriæ simulachrum tenens, dextra sceptrum, ad quid referatur, mihi non liquet, nisi Romam capite quodammodo turrato & aquila pilo præfixa mauis intelligere.

Facies iugata Augusti & Livia absque inscriptione. ΕΦΕσιων. Ephesiorum. Cervus.

Suam pariter venerationem testantes Ephesii ceruum Augusti & Liviae numismatibus suis apposuerunt. Ἐφέσιοι δὲ καὶ τὸ νόμισμα καὶ τὸ ^{Libanius} ἔλαφον ἔφερον ἀμειβόμενοι τῇ Θεῷ τῇ μεγάλῃ ἀγαθῇ. Ephesii Deæ ex qua magnas utilitates acceperant, quasi mutuum reddituri nummum & ceruum dicauerunt; quod illa victima pro Iphigenia ei data fuisse credatur; inde cerui Dianæ mactabantur, quæ à ceruorum venatione Elaphizæ dicta est; vnde apud Athenienses dies festus ἐλαφοβολία nuncupabatur. ^{Pausanias lib. 6.} Cur Tristanus hunc nummum Caligulae vxorique Cæsoniae tribuerit non video, cum etiam repetita imago Augustum & Liuiam quales in aliis nummis cernuntur plane referat.

Hic nummus priori ferè similis est. ærugo plura erosit luctu digna: quod ex characterum copia coniicimus: supersunt tamen Smyræorum & Ephesiorum nomina, quæ procul dubio coniuncta vnanimem erga Augustum Augustamque Liuiam venerationem testantur. Coniectura est regnante Tiberio conflatos fuisse eiusmodi nummos. qui Suetonium, Velleium, Dionem intelligunt, eos puto lubenter assensuros.

MHNH CAMION. Luna Samiensium. *Liua cum capite turrito, l. iuxta quam luna falcata.* ΘΕΟΝ ΚΥΝΚΛΗΤΟΝ. Deum Senatum caput Augusti.

ΘΕΑΝ ΡΩΜΗΝ. Caput Liua. ΘΕΟΝ ΚΥΝΚΛΗΤΟΝ. Caput Augusti.

In Andriam,
A2.3.Sc.1.

Samienſes Iunonem ſuam quam *Dianam* appellat Menander, inquit Donatus & Virgilius in Bucolicis, ſub ſpecie falcatae lunae repraeſentauerunt. inde Iuno Lucina partibus praest, *quod edendis in lucem infantibus inuēt puerperas*, inquit Donatus. At idem eſſe Lunae officium ſeu Dianae ſatis conſtat, cum menſibus lunaribus & cruoris per naturalia vacuatio & concepti partus maturitas tota conſtet. Samii autem Iunonis toti fuere, vt indicat Virgilius dum ait,

*Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam,
Poſthabita coluiſſe Samo.*

Lib.1. Encid.

quaſi non aliter indicare potuerit Iunonis amorem in Karthaginenſes, quam ſi eos ipſiſmet Samiis praetuliſſe dicat. Nec iniuria. nam *in Samo nata fuerat Iuno*, vt innuit Seruius, dum eam genitalia Iunonis appellat. *Fanum Iunonis quod Sami eſt ſunt qui dicant Argonautas ipſos dedicaſſe: Enimvero Samii natam in Samo Iunonem tradunt ad flumen Imbraſum ſub vitico qua hac ipſa aetate in Iunonis ſacro ſolo oſtenditur: eſſe vero templum maxime priſcum ex ipſo ſimulacro facile coniici poſſit.* Μῑνῶν autem vocabant Lunam hoc eſt Iunonem, ἂν γὰρ τὸν, inquit Iſidorus Peluſiacus, καὶ μῑνα πᾶντα ἐαυτῆς πληροῦν τὴν καὶ νόνα. *Eo quod uno quoque menſe ſuam regulam impleat.* Μῑνῶν γὰρ ἡ σελῶν καλεῖται. Luna enim σελῶν & μῑνῶν vocatur. *Dea Mena*, inquit Diuus Auguſtinus, *menſtruis fluoribus praest*, & hanc prouinciam fluorum menſtruorum ipſi Iunoni idem Varro aſſignat. Idem fere ſtemma ſuis in nummis appoſuere Cartheni Meſopotamiae populi, Deum Lunum per id venerabantur, de quo dicetur in Antonino.

Pausan. lib. 7.
in Achaic.
Lib. 4. epist.
88.

Lib. 7. de ci-
uit. Dei c. 11.

Auguſti faciem cum inſcriptione Diui Senatus ſupra explicaui- 2.
mus pag. 5. Quod autem Liua hic Deae Romae ſpeciem induerit, & propriae dotes, & perpetuus Auguſti erga eam amor ſatis declarant.

quem-

AGRIPPÆ.

59

Quemadmodum enim Sacer Senatus & Dea Roma omnia peragere videbantur, Augustus & Liuia reipsa efficiebant in vtriusque commoda.

Perrarum hunc nummum alteri quam charissimæ Augusti coniugi tribuere qua ratione fieri posset non video. Vultus conuenit, adulationis aut reuerentiæ formula similis est, quam à Samiensibus Liuiæ exhibitam superior nummus declarauit. Thessalonicenses autem Macedoniae populi frequenter occurrunt in nummis antiquis Romanorum, sed qua ratione ii Liuiam coluerint, non video. certum est eam fuisse prudentissimam, quæ primum Augustum demeruerat etiam omnibus artibus: nullas deinde omisisse quibus tum se tum filium Tiberium ad Imperium destinatum populis & exteris commendaret. Mutuorum & vicissim acceptorum beneficiorum Thessalonicenses arrham quamdam seu gratitudinis *τεκμήριον* hoc nummo dedisse probabile est.

M. AGRIPPA L. F. COS. III. *Caput Agrippæ. S. C. Neptuneus stans tridentem sinistra tenens, dextra delphinum.*

Postremi duo per Titum & Domitianum restituti sunt.

Marco Agrippæ nouitas familia non obstitit quominus ad multiplices consulatus triumphosque peruenerit, inquit Velleius. *Quippe*

H ij

vt idem ait alibi, *ille virtutis nobilissima labore, vigilia, periculo inuictus parendique sed uni scientissimus, aliis sane imperandi cupidus, & per omnia extra dilationes positus, consultisque facta coniungens.* Hanc viri δεινότης, constantiam, grauitatem, fidem, celeritatemque facies ea & adducta supercilia clarè loquuntur. *In pedes procedere nascentem,* inquit Plinius, *contra naturam est, quo argumento eos appellauere agrippas, ut agrè partos: qualiter M. Agrippam ferunt genitum unico prope felicitatis exemplo, in omnibus ad hunc modum genitis. Quamquam is quoque aduersa pedum valetudine, misera iuuenta, exercito suo inter arma mortesque ad noxia successu infelici terris stirpe omni praterea breuitate cui quinquagesimo uno raptus anno in tormentis adulteriorum coniugis, socrisque pragraui seruitio luisse augurium preposteris natalis existimatur.* Gentile nomen propter ignobilitatem loci, vt loquitur Tacitus, omisit. atque hanc causam tegendi nominis satis apertè docet Seneca pater. *Vipsanii nomen, inquit, quasi argumentum paternæ humilitatis sustulerat & Marcus Agrippa dicebatur.* Itaque admiror quid sibi velit alter Seneca dum ait, *Vtrum maius beneficium dedit M. Agrippa pater, ne post Agrippam quidem notus, an patri dedit Agrippa nauali corona insignis.* Nihil enim patri dedisse satis intelligitur qui suam originem quantum potuit occultauit; neque enim in nomismatis præter vnum quod sciam, aut lapidibus Vipsanii nomen apparet. Aquitanos rebellantes obtemperare coëgit, Pompeii legatos ad Mylas, ipsum Sextum Pompeium ad Naulochum vicit, Antonium apud Actium,

Lib. 7. c. 2.

Lib. 3. benefic. cap. 32.

Apud Illustr. Gotifredum Roman.

Virgilius.

*Parte alia ventis & Diis Agrippa secundis
Ardens agmen agens, cui belli insigne superbum
Tempora nauali fulgent rostrata corona.*

Sueton. in Aug. c. 25.

Lib. 55. In Aug. c. 16.

Lib. 53.

Quas ob res fortiter strenuèque gestas vexillo cæruleo donatus est ab Augusto, cui Neptunum reconciliauerat, ipseque Neptuni habitu fabrefactus est, vt hæc numismata docent & Neptunus vocari sustinuit, vt ait Dio his verbis, Ὅθεν περ καὶ Ποσειδῶνα ἑαυτὸν ἐπωνόμαζε. De illa Augusti aduersus Neptunum indignatione sic loquitur Suetonius, *quasi classibus tempestate perditis exclamauerit, etiam inuito Neptuno victoriam se adepturum.* Quanta autem Augusti gratia flourerit, testis sit Dio. Augustus xi. Consul cum Calp. Pisone adeo graui morbo decubuit vt nulla salutis spes adesset, itaque omnibus vt fato concessurus dispositis, Pisoni libellum in quem exercituum & redituum publicorum indicem conscripserat, Agrippæ annulum tradidit, τῷ δὲ Ἀγρίππᾳ τὸν δακτύλιον. Vnde fortè Mæcenæ Augustum alloquens τηλικῶτον αὐτὸν πεποίηκας, ὥστε ἢ γαμβρὸν γενέσθαι ἢ φονεῦσθαι, hoc est, *Tantum, inquit, Agrippam iam fecisti vt vel gener tuus fiat, vel occida-*

occidatur necesse sit. Τάτε ἀλλὰ ἄριστος &c. inquit idem Dio, hoc est, ^{Lib. 54.}
*Caterum erat vix optimus, omnium sua ætatis, amicitiaque Augusti ad
 eius rei que publica summam utilitatem usus. De M. Agrippa vide gen-
 tem VIPSANIAM in nostris Familiis Romanis.*

AVGVSTVS &c. *Caput Augusti.* C.L. AVG. F. C.V.T. Caius
 Lucius Cæsares Augusti filii, Colona Victrix Tarraco.

*Cæteri nummi eisdem indicant sed varia inscriptione, varioque
 typo signati.*

Iuliam quam ex Scribonia suscepit Augustus, omnium virorum uxore ^{In Aug. cap. 63.}
 Irem primum Marcello Octavia sororis sue filio, tantumque pueritia
 egresso, dein ut is obiit M. Agrippa nuptui dedit, exorata sorore ut sibi
 genero cederet. Nam tum Agrippa alteram Marcellarum habebat,
 & ex ea liberos, inquit Suetonius. Igitur ex Iulia M. Agrippa liberos
 tulit, masculos tres, fæminas duas Iuliam & Agrippinam. Duos
 masculos Augustus reiecto tertio Agrippa, nepotes suos præpositis
 Caii & Lucii nominibus adoptavit, inquit Velleius. Quibus in fami-
 liam Cæsarum inductis, Augustus nec dum posita puerili prætexta
 Principes iuventutis eos appellari, quod patet ex nummo argenteo,
 destinare Consules quamquam specie recusantis flagrantissime cupi-
 uit. Ouidius tamen Caium solum nomine Principis iuventutis
 compellans subindicare videtur non simul ad hanc dignitatem eue-
 ctos fratres fuisse.

*Tale rudimentum tanto sub nomine debes,
 Nunc iuuenum Princeps, deinde future senum.*

Hos Tiberio Neroni priuigno longè prælatos, quidquid causetur &
 garriat Velleius, vtroque functos magistratu, cum Augustus alte-
 rum Lucium ad Hispanienses exercitus, vtrumque vnius anni, ut ait
 Velleius & Suetonius duodeviginti mensium spatio amisit. Prior
 Lucius Massiliæ excessit; posterior Caius cum circa Artageram in
 colloquio cui se temerè crediderat grauiter sauciatus, deinde ægrum
 corpus trahens reuocatus in Italiam invitatus rediret (ut ait Velleius
 ut Tiberii assentator, sic æmulorum iuuenum obtrektor perpetuus)
 in Lyciæ vrbe, Limyram nominant, morbo obiit, vel ut suspicatur

Annal. lib. i.

Tacitus *nouerca* *Linia dolo*. Charissima capita Colonia Viētrix Tar-
 raco Augusto quem demereri volebat exhibuit. Quamquam Lucii
 maximè causa fecisse facit ut credam huius ad Hispanienses exercitus
 legatio: quemadmodum tot nummulis Græcis, de Caio Græcos
 potissimum cogitasse probabilis est coniectura.

Auctor. in-
 script. pag.
 134.

Illorum duæ restant inscriptiones in basibus æqualibus ex
 Tiburtino Romæ repertæ anno M D LI.

<p>C. CÆSARI AVGVSTI F. PONTIFICI COS. DESIGNATO PRINCIPI IVVENTVTIS.</p>	<p>L. CÆSARI AVGVSTI F. AVGVRI COS. DESIGNATO PRINCIPI IVVENTVTIS.</p>
--	---

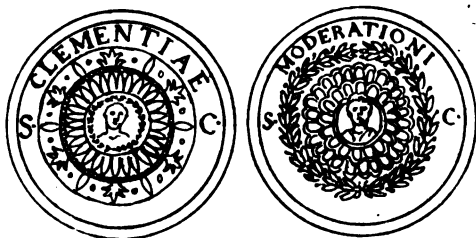
Nobilitatem Tiberii exponit Suetonius: Illi genus ^{Suet. in Tib. cap. 6.} utrumque ex Claudiorum gente patricia fuit, patre Ti. Claudio Nerone, matre Liwia Drusilla Augusta, anno V. C. DCCXI. pubescens Actiaco triumpho currum Augusti comitatus est. Tria bella gessit Rhæticum, Pannonicum & Germanicum, de quibus & ouationem & triumphum egit. ^{Cap. 7.} Vxorem duxit primum Agrippinam M. Agrippa genitam sublato ex ea filio Druso, quamquam bene conuenientem, rursusque grauidam dimittere ac Iuliam Augusti filiam confestim coactus est ducere, non sine magno angore animi, cum & Agrippinæ consuetudine teneretur, & Iuliæ mores improbareret. Post Caii Luciique mortem, Augustus Liuiæ precibus expugnatus Tiberium annorum LVI. adoptauit, quem, ut ait Dio, ^{Lib. 56.} successorem ordinauerat quo magis ipsius gloria floreret, ambitione tractus, inquit, Suetonius ut tali successore desiderabilior ipse quandoque fieret. Eum enim necessitate magis quam iudicio adoptauerat quem oderat, ferturque de eo tunc dixisse, Miserum populum ^{Suet. in Tib. c. 21.} Romanum qui sub tam lentis maxillis edit. Imperium adeptus ingenii fuit peculiaris, nam neque præ se ferebat quæ cuperet & sermone ab animi sui sententia diuersissimo utebatur, negando quæcunque desideraret, annuendo iis quæ odio haberet. Omnium virtutum capax, omnium vitiorum compos fuit. Obiit Miseni, anno V. C. DCCCLXXXIX. ætati LXXVIII. à morte Christi Saluatoris quarto. ^{Suet. cap. 86.} Corpore fuit amplo atque robusto, statura quæ iustam excederet, latus ab humeris & pectore, colore erat candido, capillo prope occipitium

submissiore, facie honesta, in qua tamen crebri & subtiles tumores cum prægrandibus oculis, qui & quod mirum esset noctu etiam & in tenebris viderent. incedebat ceruice rigida & obstipa adducto ferè vultu, plerumque tacitus, nec sine molli quadam digitorum gesticulatione. Quæ omnia ingrata atque arrogantia plena & animaduertit Augustus in eo & excusare tentauit sæpè apud Senatum ac populum, professus Naturæ vitia esse non animi.

TI. CAESAR AVGVSTVS. *Caput Tiberii, coram aquila, pone laurus. In auersa parte characteres incogniti cum capite Apollinis & lyra, in laurea.*

DE Apolline plura dicta sunt in Augusto pag. 44. Sed cur illum Tiberio in numismate conjunxerint, ignoro. Nec enim è characteribus quidquam licet coniicere, qui nec Romani sunt nec Græci. Credibilius videtur Punicos esse à parte Apollinis, cum tamen ab auersa, Romanè scriptum sit. Eius esto exemplar nummus argenteus effigie Regis Mauritaniae signatus cum hac epigraphe REX IVBA, in cuius auersa facie templum litteris incognitis, quas Punicas esse arbitror, circumdatum est.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVST. IMP. VII. *Caput Tiberii. CLEMENTIAE; Clypeus. Idem MODERATIONI. Clypeus in cuius medio effigies Dea.*

Lib. 37.

Clementiam Moderationemque impurissimi tyranni laudant. Hæc numismata adeo huius æui luxuria & fucum populis & adulationem Imperatoribus pepererat. Harum meminit Dio his verbis, *πολύτιμω ὑπερείκειαν ἥσκει* &c. hoc est, *Tanta utebatur clementia ut quum aliquando Rhodiorum magistratus data ad eum epistola non sub-*
scripsissent

scripsissent illud consuetum, quod vota ipsi facerent: celeriter eos excitos, quasi male mulctaturus, quum id quod decrat adiecissent, indemnes dimiserit. Quasi in populari reipublica si viveret imperio, ita magistratus quovis tempore honorabat, etiam Consulibus assurgens; quumque eos conuiuio acciperet, ingredientes apud ianuam excipiebat, abeuntes prosequebatur. Ita agebat ut expeditissime & quam minimo labore homines ad ipsum accedere possent: saepenumero etiam equestres ludos de liberti domo spectauit: frequenter enim ad spectacula veniebat in honorem eorum qui hac edebant, adeo aequalitati in omnibus rebus studebat &c. Nummum fortassis propius attingit locus Suetonii, Imputauit etiam In Tiberio cap. 53. quod non laqueo strangulatam nurum Agrippinam in Gemonias abiecerit, proque tali Clementia interponi decretum passus est, quo sibi gratia agerentur, & Capitolino Ioui donum ex auro sacraretur. Ad eius Moderationem fortè refertur illud Dionis, χρόνῳ γὰρ τὴν σωφρονέσσαν Lib. 57. διεξέρετο &c. Hoc est, Aliquandiu moderatissime vixit Tiberius, &c. cuius etiam in sequentibus plurima refert exempla. Sed hac ab eo ita sunt acta quamdiu in viuis mansit Germanicus; eo autem defuncto plurimum immutatus est; siue quod eum animum ab initio gerens qualem postea ostendit ita se composuerit dum Germanicus vita frueretur, quem principatui imminentem ante oculos habebat; siue quod aduersario sublato ab egregia natura in vitia cursum deflexerit: & alibi: Parem Moderationem minoribus quoque & personis & rebus exhibuit: Clypeos autem in nummis signatos in quorum medio aut CLEMENTIA aut Suit. in Claud. c. 32. MODERATIO sculptæ sunt, verisimile est ad exemplar esse factos eorum, quos Tiberius aureos in Capitolio dedicatos suspendit.

Iustitiam exhibent hi nummi; quorum primum quidem Tiberius Iudi iussit, alterum Titus: virtutes omnes infectatum fuisse astutissimum Imperatorem palam testatur Suetonius, quamuis eas minimè
 1. exercuerit. Quod Clementiæ & Moderationi primum vouerat, hoc nummo Iustitiæ testatur qui inclementissimus, immoderatissimus
 2. & iniustissimus fuit toto sui imperii tempore. Raram hanc iustitiæ faciem Imperator Titus restituit & vulgavit.

Lib. XI.
Ann. cap. III.

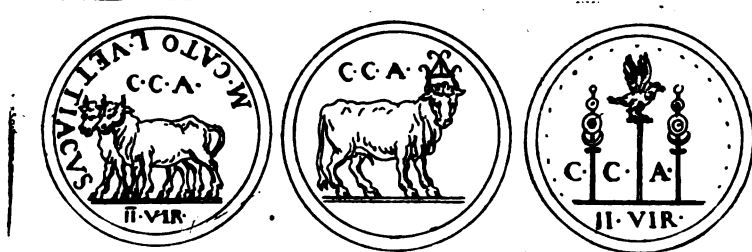
Hunc esse Deæ Vestæ habitum qui in nummo expressus est omnes affirmant Antiquarii, de cœteris tacentes: Quid significant Duplex DD: Decreto Decurionum coniiciunt: sed duplici P. P. M. M. & I. V. nihil tribuunt, sicut inscriptionis parti. Certum est Vibium Marsum Pro-Consule Syriam sortitum obtinuisse anno V. DCCXCV. cum Agrippa Iudæorum Rege simultates gessisse & Ierosolymæ munitiōnem à Rege cœptam impediisse. Prouinciæ vltra quadriennium præfuisse declarat Tacitus in actis anni DCCCIC. Vibium Marsum scribens Bardani Armeniam tentanti obstitisse: licet Iosephus referat non diu post Agrippæ Regis mortem successorem à Claudio Imp. ei datum fuisse. Sed quod hæc omnia post nummum cūsum euenerint, illum non attingunt.

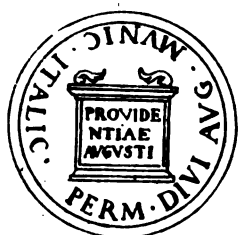
De Turiaffone pauca dicta sunt in Augusti nummo. Diui 1. Augusti faciem Tiberio coniunctam exhibet primus nummus, quem post eius mortem & ex corona radiata & ex Tiberii titulis cūsum fuisse constat: hunc enim vt bonorum hæredem sic & virtutum æmulum prædicabat. Alter bouem exhibet, coloniarum & 2. municipiorum typum vulgarem. De Duumviris coloniæ deducendæ id vnum doleo, temporis iniurias tot præclara quot licet coniicere facinora, tantosque heroas nobis eripuisse, quorum nomina vix superessent absque numismatum auxilio.

De Cæsarea Augusta satis dictum in Augusto pag. 50. Credibile est hanc coloniam etiam Tiberio gratulantem hos nummos cudisse, quem Augusti benefactoris sui & successorem & filium ex eius testamento cognouerat, quod etiam imitatae sunt plures aliae Hispaniae urbes, quod patet ex nummis infra descriptis. Boues aratrum ducentes, & bos solus coloniarum municipiorumque typi fertilitatem soli, pacem incolumitatemque Principis beneficio partam videntur innuere. Signa vero militaria fortitudinem bellicam quae se militiamque Romanam aduersus hostes tueri praedicabat, indicant.

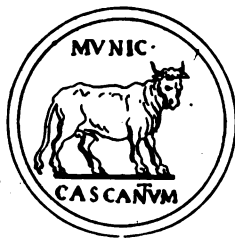

TI. CAESAR AVGVSTVS PONT. MAX. IMP. *Caput Tiberii.*
MUNIC. ITALIC. PERM. DIVI AVG. *et in ara, PROVIDENTIAE*
AVGVSTI.

Italica municipium fuit & vrbs Hispaniae Beticae, Hispali vicina, Traiani, Hadriani & Theodosii senioris patria, hodie dicitur *Sevilla la vieja*. Cum Scipio Africanus rebus in Hispaniae compositis, de reditu in Italiam cogitaret, omnes Italos vulneribus affectos in vna vrbe collocavit, quam de ipsorum patria Italicam nominavit. *Italiensibus ius colonia non municipii petentibus, Hadrianus bonis eorum consulens, recusavit.*

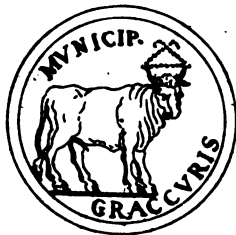
Appianus,
Alex. ab Alex
cap. 10. 4. de
iure Latii,
munic. &
coloniarum.

TI. CÆSAR DIVI AVGVSTI F. AVGVSTVS: *Caput Tiberii.*
MVNIC. CASCANTVM. *Bos.*

Cascantum oppidum est Hispaniæ Tarraconensis ad Iberum fluvium in Nauarræ regno, inter Cæsar-Augustam & Calagurrim.

TI. CÆSAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. *Caput Tiberii.*
MVNICIP. GRACCVRIS. *Bos vittatus quasi victima.*

Graccuris oppidum Hispaniæ Tarraconensis nunc dicitur *Graia*, vel *Agreda*, ædificatum à Ti. Semp. Graccho Scipionis Africani genero, post victos Celtiberos anno V. C. DLXXI. Eius incolas privilegiisque Latinorum veterum gaudere scribit Plinius. Taurum ut solent coloniæ & municipia, exhibet auersus nummus, cuius caput mitra quadam triangulari seu infula ornatum est. *Infule*, inquit Festus, *sunt filamenta lanea, quibus sacerdotes & hostia templaque velabantur.*

*Sapè in honore Deum medio, stans hostia ad aras
Lanea dum niuea circundatur infula vitta:
Inter cunctantes cecidit moribunda ministros.*

Inde bos vittatus ab antiquis dicebatur, qui dum ad aras immolandum ducebatur, floribus, coronisque religionis ergo ornabatur.

TI. CÆSAR DIVI AVGVSTI F. AVGVSTVS. *Caput Tiberii laureatum.* MV. AVGVSTA BILBILIS. TI. CÆSARE V. L. ÆLIO SEIANO COS. *in laurea.*

De Municipio Augusta Bilbili in Hispania abundè dictum in Augusto, pag. 35. Perrari nummi inscriptioni diutiùs immorandum censeo, qui superbum L. Ælium Seianum in consulatu Tiberii collegam demonstret, anno scilicet V. C. DCC. LXXXIII. Is est quem fortuna Romanis irata ad summum culmen euexerat grauiore lapsu exinde detrusura. Pueritiam suam M. Apicio ^{Dio lib. 57. passim.} prostituerat; patre in Ægyptum misso solus prætorianis militibus præfuit, eosque in castra coëgit, vt simul celeriter omnes mandata accipere possent, omnibusque deinde terrori essent. Hunc Tiberius propter morum similitudinem adsumptum non tam benevolentia, quam vt esset cuius ministerio ac fraudibus liberos Germanici circumveniret, prætoriis honoribus qui nemini antehac eius conditionis hominum obtigerant, ornauit, Consiliarioque & Ministro in omnibus rebus vsus est, suum suarumque curarum participem identidem vocans, etiam in epistolis quas ad S. P. Q. R. scriberet. Seianique etiam viui statuam æneam in theatro posuit; inde multæ eiusdem imagines à multis factæ, patriciis, equitibus, tribubus, ac primariis viris, quas inire nemo possit, eiusque natalis decreto Senatus celebratur. Quum Seianum sibi Collegam in quinto consulatu designasset, statim ex hoc ipso homines Seiano perniciem vaticinati sunt, neque enim Tiberii in consulatu collega nisi violenta morte obierat; exemplo Quintilii Vari, Cn. Pisonis, Germanici, Drusi que astu Seiani veneno extincti: nimirum hoc erat Tiberii Imperatoris fatum. Seianus autem fastu potentiaque adeo efferebatur, vt, quo paucis rem expediam, inquit Dio, seipsum pro imperatore, aut Imperatoris tutore, Tiberium pro insulæ rectore quodam habuerit, quod in insula cui Capræ nomen Tiberius agebat. hinc summa erga eum omnium ordinum studia, quibus compescendis, salutique propriæ studens Tiberius, epistolam ad Senatum per Næuium Sertorium Macronem misit, qui custode nocturnorum vigilum Lacone assumpto in palatium ascendit, Senatus enim in Apollinis templo indictus erat, mili-

tibus in locum prætorianorum circum dispositis , ingressus litteras Senatui exhibuit, quibus Imperator Seianum lenta quidem oratione insectabatur, tandemque duos Senatores Seiani familiares plectendos, illumque in custodia habendum dicebat : neque enim eum palam necari iubebat, non quod hoc nollet, sed quia verebatur, ne quem id tumultum concitaret. Eadem die prope carcerem in ædem Concordiæ conuenit Senatus, morte eum damnauit : itaque capite mulctatus in Gemonias proiectus est, eumque totum triduum populus ludibrio habitum in Tiberim misit : liberi eius ex Senatus consulto necati sunt : filia quam pactus erat Claudii filio, constuprata prius à carnifice, quasi impium esset virginem in carcere perire. De quibus omnibus consulatur Iuuenalis. Nummum adhuc illustrat annus quo Christus Saluator mundi crucifixus est. Is enim Tiberio quintum & Ælio Seiano Coss. passus est : nempe ab vrbe condita DCCLXXXIII.

Sat. 10.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVG. *Caput Tiberii* SAG. L. SEMP. GEMINO L. VAL. SVRA II. VIR. *Nauis.*

Saguntus, vt pleræque vrbes Hispaniæ, suam etiam gratiæ conciliandæ tesseram Tiberio Imperatori obtulit. Vrbs olim erat florentissima Hispaniæ Tarraconensis, tandem ab Hannibale obsessa expugnataque est & euersa. Prouerbiū fecit SAGVNTINA FAMES, extrema nempe quam in obsidione Saguntini passi fuerant, qui maluerunt se & sua comburere accenso rogo, quam Hannibali deditionem facere. Nunc & oppidum regni Valentiae non obscurum, sermone patrio dicitur *Monuiedre*.

Silius. l. 2.

Eminet excelsō consurgens colle Saguntos.

Nauis in auersa parte ea est qua coloni ab Insula Zacintho Saguntum vecti sunt, qui nomen patriæ suæ, nouæ mansioni etsi quodammodo corruptum dederunt. Quare vt dicitur Zacynthus non Zacinthum, sic Saguntus non Saguntum exactius scriberetur.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. *Caput Tiberii.*
COL. AVGVSTA EMERITA *Castris figura.*

Hanc coloniam ab Augusto fundatam esse in Lusitania testantur Augusti nummi pag. 37. Cur vero castrum referat is quem iterum in honorem Tiberii fabricauere coloni, opinor Dionem explicasse ^{Lib. 53.} his verbis, *Finito Hispanico bello, Augustus emeritos milites exautoravit, urbemque eos in Lusitania Augustam Emeritam nomine condere iussit: iis qui militari etiamnum erant aetate, spectacula quadam per Marcellum ac Tiberium quasi adiles in ipsis castris exhibuit* &c. anno scilicet ab v. c. DCCXXVIII.

TI. CAESAR AVGVSTVS. *Caput Tiberii laureatum. Quinque coloniarum typi.*

Quinque coloniarum Hispanicarum typos & nomina exponit hæc tabella.

1. Primus quidem nummus bouem circum quem Duumvirorum nomina exhibet. Characteres Coloniam Victricem Iuliam Celsam indicant, de qua dictum est in Augusto pag. 34.
2. Alter Municipium OSICERDAM exhibet, quod oppidum erat Tarraconensis Hispaniæ, hodie dictum *Offera*. Eius meminerunt Plinius Ptolemæus, & alii.
3. Frequens coloniarum symbolum etiam in tertio nummo cernitur, Bos nempe qui siue aratro trahendo siue colonorum alimoniam, siue Deorum sacrificiis destinatus, in ejusmodi nummis usurpabatur. M. C. I. Municipium Calagurrim Iuliam interpretor, de qua dictum est in Augusto pag. 34.

SEGO-

Plin. l. 36.
c. 22.

SEGOBRIGA legitur in sequenti, circum quam corona 4
è quercu. Hæc vrbs Hispaniæ Tarraconensis non obscuræ famæ.

Plin. l. 3. c. 3.

Quintus nummus CLVNIAM exhibet, urbem olim præci-
puam ac conuentum juridicum Hispaniæ Tarraconensis in Areuacis.
Celtiberiæ finis erat apud Durium fluuium, nunc dicitur *Corunna*
del conde. Hanc coloniam vocat Ptolomæus. In cæteris urbibus
Duumviri, hic Quatuorviri quos sic interpretor, CNEUS
POMPEIUS, Marcus AVONIUS, Titus ANTONIUS, Marcus IULIUS
SERANUS IIII. VIRI.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. *Caput Tiberii.* SAL. AVG.
in ara, C. I. I. A. M. IULIUS SETTAL. L. SES. CELER. II. VIR.

Lib. 3. c. 3.

Coloniam Illicem interpretantur Antiquarii, quam Plinius Im-
munem vocavit, Augustamque nominavit Augustus. In huius
memoriam aram repræsentarunt, cui SALUTI AVGVSTÆ inscriptum erat,
è qua palmæ prodeunt, quas narrat Dio ibi natas esse. Ad flumen
Tader Illice sita est, vnde Illicitanus sinus. Inscriptionem nummi
In Vmbria. illustrat tabula marmorea quæ adhuc legitur Interamnæ ante sum-
mum templum.

SALVTI PERPETVÆ AVGVSTÆ
LIBERTATIQUE PVBLICÆ POPVLI ROMANI
GENIO MVNICIPI

ANNO POST INTERAMNAM CONDITAM DCCIIII.
AD CN. DOMITIVM AHENOBARBVM

..... COS.

.....
PROVIDENTIÆ TI. CAESARIS AVGVSTI
NATI AD ÆTERNITATEM ROMANI NOMINIS
SVBLATO HOSTE PERNICIOSISSIMO &c.

Quæ omnia in Tiberium congesta sunt ob sumptum de Seiano
supplicium.

TI. CAESAR DIVI AVGVSTI F. AVGVSTVS. *Caput Tiberii laureatum.* DIVVS AVGVSTVS PATER C. V. T. *Caput Augusti radiatum.*

TI. CAESAR AVG. PONT. MAX. TRIB. POT. *Caput Tiberii laureatum.* IVLIA AVGVSTA DRVSVS CAES. TRIB. POT. C. V. T. *Capita aduersa Iulia & Drusi.*

De hac colonia Victrice Taracona, cuius prænomen vel Thyrrenicam vel Togatam cum Ant. Augustino interpretor, jam dictum in Augusto, cum hujus nummum cum facie laureata descripsimus. In his autem nummis Hispani Græcos ipsos, à quibus artem assentandi didicerant longo intervallo superasse videntur: ita nimirum arcto spatio omnes & Augusti & Tiberii affinitates germanitatesque contraxerunt: nam & Augusto per Tiberium, & Tiberio per ipsum adoptivum patrem & vxoris nobilissimam affinitatem & Drusum charissimum pignus gratulati fuerant. Dialog. 7.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. *Caput Tiberii laureatum.* V. V. OSCA D.D. *eques currens lanceam dextra tenens.*

Idem monumentum Tiberio dicavit Vrbs Victrix OSCA quam Augusto fecerat, eos ambos suos victores agnoscens: de illa dictum est pag. 37.

Interpretatio characterum C. A. I. qui in nummo leguntur mihi plane est difficilis, ideo tamen sculpi curavi, quo excitetur quispiam aut doctior aut felicius in illis investigandis & explicandis. Si pro I. substitueretur T. quod signo non plurimum differt, ad Ratisbonam Germaniæ urbem celebrem referri posset, ad quam Goltzius reuocat nummum hisce insignitum characteribus COLONIA AVGVSTA TIBERII. vocatur ab incolis *Regensburg*, ad Danubium sita est. An ibi templum aliquod in æternitatem Augusti fuerit ædificatum, nescio; quod tamen videtur nummus innuere. Coeterum videntur Imperatores posteriorum temporum sic loqui, nostra æternitas statuit, jubet &c. sic in Codice passim.

T. CAESAR DIVI AVGVSTVS. *Caput Tiberii.*
ABDERA. *Templum quinque columnarum.*

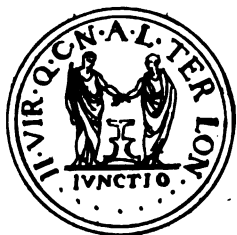
Huius nominis urbem esse in Thracia quam à Clazomeniis Clazomenem dictam esse meminit Solinus, sitam in ora maris Ægei, quæ patria fuit Democriti.

Abderitana pectora plebis habes,

de nat. Deo-
rum.

inquit Martialis exprobens adagium ABDERITICA MENS; Abderitanos enim stupori mentis obnoxios scribit Cicero. Hanc tamen in nummo signatam suspicor eam esse quam Αὐδρίδα vocat Strabo, Αὐδρίδα Ptolemæus & Pomp. Mela, in Hispania Boetica sitam, quæ nunc *Adra* dicitur: neque enim Græcæ vrbi characteres Latini conueniunt.

Sculptura nummi minus polita, coniecturam supeditat in Hispania Scutum esse. Sed quid sibi velit ara super quam protendunt iunguntque manus duæ figuræ consulari habitu, ignoro. IUNCTIO quidem rem quodammodo declarat, fortassis enim qui prius in stabilienda colonia dissenserant, manus mentesque iungebant, aramque intermediam suæ fidei testem in nummo signauere.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. *Caput Augusti laureatum.*
DRVSVS CAESAR, GERMANICVS CAESAR. *Capita Drusi
& Germanici aduersa.*

Romulea oppidum fuit Samnitium inter Equotutium & Hydruntum. Romuliam Stephanus appellat. eò deductam coloniam PERMISSV DIVI AVGVSTI, nummus ille non satis aperte docet. Meminit Plinius Hispalensis coloniae cognomine Romulensis, quam fortassis nummus hic indicat; sculptura enim meo iudicio Hispana est. Hispanorum mos Imperatoribus blandiri per vxores, filios, propinquos, quales Tiberio fuerunt Drusus & Germanicus, ille filius, hic ex fratre nepos, de quibus suo loco dicitur.

ΠΑΤΗΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ. *Pater patriæ. Caput Tiberii.* ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Augustus. Sex spica.*

Fertilitatem perpetuò indicant spicæ, cuius beneficium Tiberio tribuebant populi adulantes. quoniam sint illi qui nummum cuderunt, ignoro. Dissimulare quippe non audeo in hoc nummo Augustum forte repræsentatum fuisse, magis tamen placet Tiberio quam Augusto tribuere.

ΤΙΒ. ΚΑΙ CΑΡ. *in corona è lauro. Palma.*

Minutum hunc nummum hic apponi curavi, quod Tiberium exprimat sine capite, palmamque in aversa parte referat, quemadmodum in Augusti nummo, cuius imaginem supra exposuimus pag. 51. Circum litteræ quædam temporis iniuria detritæ videntur, quæ fortassis ciuitatem declarabant, quæ nummum percusserit. Ægypti vel Syriæ aliquam fuisse suspicor.

ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΚΑΙ CΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Tiberius Cæsar Augustus. Caput Tiberii laureatum.* ΕΠΙ ΦΛΑΚΚΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *Sub Flacco Antiochenum. in laurea.*

Quidni hoc etiam numisma ab Antiochiensibus sub Flacco eorum præfecto cûsum sit in honorem eiusdem Tiberii, quem

ut

TIBERII.

77

vt Augustum , supremum Pontificem agnoscunt : eundem enim typum , coronam nempe ipsi consecrarunt quam Augusto , de qua abundè dictum est pag. 48. cuius interpretatio huc referri debet.

ΤΙ. ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Tiberius Cæsar Augustus. *Caput Tiberii.* ΕΔΕΣΣΑΙΩΝ ΣΕΒΑΣΤΗ. Augusta Edessanorum. *Caput Iulia.*

Tantarum virtutum compotem Iuliam in Augustam assumpserant Edessani , qui nihil gratius Imperatori esse arbitrabantur , quam eius matri tot honores decernere. Eodem consilio Samii & Thessalonicensis eandem Iuliam repræsentauere: illi quidem cum hac inscriptione ΜΗΝΗ CΑΜΙΩΝ, Luna Samiensium. hi vero cum hac ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΣΕΒΑΣΤΗ: de iis dictum est pag. 59. Edessa Strabo, Plinius, Ptolemæus. vrbs Mesopotamiæ ad Euphratem , olim Antiochia Osroënorum dicebatur.

NERO ET DRVSVS C. . . . Q. C. VINC. *Capita aduersa Neronis & Drusi.*

Cum ex Germanico tres nepotes , Neronem & Drusum & Caium , Suetonius in Tiberio cap. 54. ex Druso unum Tiberium haberet Tiberius , destitutus morte liberos , maximos natu de Germanici filiis Neronem & Drusum P. C. commendauit ; diemque utriusque tirocinii , congiario plebi dato , celebravit. Sed ut comperit , ineunte anno , pro eorum quoque salute publice vota suscepta , egit cum senatu , non debere talia premia tribui , nisi expertis & atate prouectis : atque ex eo patefacta interiore animi sui nota , omnium criminationibus obnoxios reddidit , variaque fraude inductos , ut & concitarentur ad conuitia , & concitati perderentur , accusauit per litteras , amarissime congestis etiam probris , & iudicatos hostes fame necauit , Neronem in insula Pontia ; Drusum in ima parte palatii.

K iij

Putant Neronem ad voluntariam mortem coactum, cum ei carnifex, quasi ex Senatus auctoritate missus, laqueos & uncas ostentaret. Druso autem adeo alimenta subducta, ut tomentum è culcita tentauerit mandere: amborum sic reliquiis dispersis, ut vix quandoque colligi possent. Miseros fratres nummus rarissimus exhibet, quem in Hispania cūsum esse arbitror.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. *Caput Tiberii.*
Retro restitutionis nota ex Senatus-consulto.

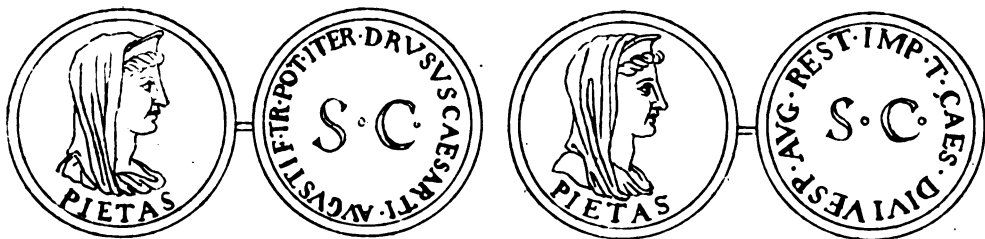
Quos nummos Titus & Domitianus fratres in honorem Tiberii Imperatoris restituerunt, hic habes. Ne temporum iniuria eius effigies intercideret, curauere ut frequenter in nummis occurreret: Solebant enim Imperatores superiorum Principum monumenta aut reparare, aut denuo fabricare, quod ex multorum monetis nobis probare licet. Nec à vero alienum esse opinor, tot statuas signaque quæ supersunt ex ære aut marmore temporibus illorum quos referunt non esse conflata, sed ab iis quos illorum virtus factaque egregia demeruerant. Quis enim Diogenem in modio, qualis apud Regem Christianissimum prostat, eius ætate è porphyro repræsentasset? quis Homerum cuius nummos superius declarauimus, homines ultimæ fortis, si fortunam spectes? Verisimilius esse duco, philosophiæ, poëseos, litterarumque politiorum cultores, harum auctores posteris commendare atque consignare gloriosis hisce testimoniis voluisse.

Cum Agrippina M. Agrippæ filia, Tiberio marito Drusum peperisset, quamvis ei esset gratissima, Augusti impulsu repudiata est, ut Iuliæ filiæ nuberet. Drusus quæsturam gessit & post compositos

Dio lib. 57.

sitos legionum Pannonicarum motus ouans urbem ingressus est; Consul fuit, & tribunitiæ potestatis. Liuillam Drusi Germanici sororem duxit, ex qua duos sustulit gemellos. Illius fraude Seianique adulteri consilio, veneno tollitur, Romæ anno v. C. DCCLXXIV. Suetonius in Tib. cap. 62. *Illic legatis paulo seriùs Tiberium consolantibus, quasi oblitterata iam doloris memoria irridens, se quoque respondit vicem eorum dolere, quod egregium ciuem Hectorem amisissent, adeo parùm charitate patria illum diligebat. Drusus paternis vitiis imbutus virtutes auitas neglexerat; doctrinam, prudentiam, calliditatem, litteras oderat. impurissimus homo extremæque sæuitiæ Baccho ita indulgebat, vt nec alio magis Drusus Caesar regenerasse patrem Tiberium ferretur.* Sueton. c. 52. Plinius lib. 14. c. 22.

PIETAS. *Dea velata.* IMP. T. CAES. DIVI VESP. F. AVG. REST. S. C.

Difficile prorsus conicere cur Deam velatam retro Drusi nummum Antiqui signauerint. quid enim cani cum balneo? aut Druso viro impurissimo cum Pietate? difficilius cur illorum memoriam posteris consignare voluerit optimus Imperator Titus, qui sublato Drusi nomine, suoque imposito, hanc ipsam in hoc monumento restituit. Pietas Dea quidem, & ipsa culta qua & cæteros Pestus. Val. Maxim. lib. 5. cap. 4. Deos colebant Antiqui, cuius facellum ab Attilio dicatum in quo mulier habitasse dicitur, ea quæ uberibus patrem in carcere aluit, ibique imago factum hoc indicans ostendebatur. Vocantur Linus l. 40. Plinius lib. 7. cap. 36. & Sanctitas & Pietas, quæ summa animi integritate peraguntur; quæ omnia nullo modo Druso conueniunt. Rarum aliud numisma PIETATE AVGVSTA insignitum vulgavit liber noster de In Fam. Celia, FAMILIIS ROMANIS. sed de Druso ne 2° quidem.

DRVSVS CAESAR. *Caput Drusi. Templum Veneris Paphia cum area.*

Lib. 2. c. 96.

2. Hist.
2. & 3.

Pausanias
Lib. 1.

Iustinus
Lib. 18.

Virgilius
Æncid. 6.

Celebre fanum habet Veneris Paphos, in cuius quamdam aream non *impluit*, inquit Plinius. Vtrumque cernitur in numismate; area quidem hoc miraculo clara conspicua est, cui sanguinem offundere vetitum, precibus & igne puro altaria adolent, nec ullis imbribus quamquam in aperto madescunt, inquit Tacitus, nec fuerit longum initia religionis, templi situm, formam Deæ, neque enim alibi sic habetur paucis differere. simulachrum Deæ non effigie humana, continuus orbis latiore initio, tenuem in ambitum meta modo exurgens, & ratio in obscuro; quæ omnia nummi nostri explicationi mirè conveniunt. Paphos autem vrbs est in insula Cypro Veneri sacra, quod ad eam Venus primum appulerit. *Ab Assyriis Paphii in Cypro Venerem cælestem coluerunt, cum Phœnicibus qui in Palaestina Ascalonem urbem incolunt.*

Mos erat Cyprii virgines ante nuptias statutis diebus dotalem pecuniam quesituras, in questum ad littus maris mittere, pro reliqua pudicitia libamenta Veneri soluturas,

*Ipsa Paphum sublimis abit, sedesque reuisit
Lata suas, ubi Templum illi centumque Sabao
Thure calent ara, fertisque recentibus halant.*

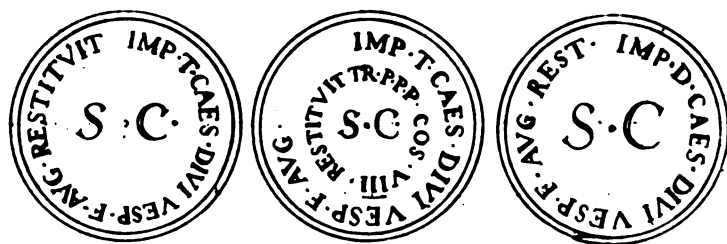
Cur Paphos suum Templum in Drusi nummo signauerit non satis scio, nisi quod ipsa Tiberio propter tot Asiæ ciuitates restitutas gratulabunda quantum potuerat effigiem filii patri offerebat, quod & Venerem celebrabat, & dilectissimam vxorem Agrippinam, ex qua Drusum susceperat.

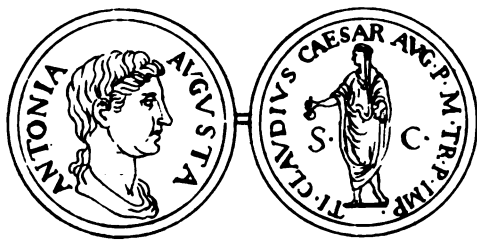
ΔΡΟΥΣΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. Drusus Cæsar. *Caput Drusi.* ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. Germanicus Cæsar. *Caput Germanici.*

Quænam Græciæ ciuitas Cæsarum effigies imperante Tiberio signauerit, ignoro: rem fane mirandam & Græcis solitam, hac arte blandiri voluisse Principi & per filium, quem natura Cæsarem indicabat, & per fratris filium quem Augusti iussu Tiberius adoptauerat.

DRVSVS CAESAR TI. AVG. F. DIVI AVG. N. *Caput Drusi. Nummi ab Imperatoribus Tito & Domitiano restituti.*

Cur Tiberii filium ut ipsum Tiberium in nummis restitutis celebrauerint Imperatores Titus & Domitianus, fane non video: huic enim nequidem umbra virtutis illucescebat quæ aut Principibus, aut populis gratam suppeditaret recordationem. Fortassis infelicis Principis sortem pessimis Seiani artibus subuersi, miserati Titus & Domitianus eius monumenta salua esse voluerunt.

ANTONIA AVGVSTA. *Caput Antonia minoris.* TI. CLAVDIVS CAESAR AVG. P. M. TR. P. IMP. *Imperator stans habitu Pontificali, dextra simpulum.*

Antonia M. Antonii Triumviri & Octaviæ, sororis Augusti filia Auxor Drusi Germanici fuit. *Femina laudibus virilem familia*

Val. Max.
Lib. 4. c. 3.

Cap. IV.

Dio, lib. 59.

Dio, lib. 60.

Plinius.

Inscriptio-
nes Gruter.
p. 226.

sua claritatem supergressa, amorem mariti egregia fide pensavit, quæ post eius excessum forma & ætate florens cubiculum socrus pro coniuge habuit, in eodemque thoro alterius adolescentiæ vigor extinctus est, alterius viduitatis experientia consenuit. Abstemia fuit. Antoniam Drusi nunquam spuisse percelebre est, inquit Solinus. A Caligula nepote AVGVSTA & SACERDOS DIVI AVGVSTI, quod testatur nummus argenteus, facta est. Vestalium deinde honoribus ornata, ac tandem iis omnibus quos Liwia Augusta susceperat uno Senatus-Consulto est cumulata. veneno tandem extincta est, quod optima mulier compescendæ iuuenis libidini acrius insisteret. Claudius tandem Imperator factus in illius memoriam, patrisque Drusi ludos equestres instituit, Templumque condidit, in quo *Herculem appendit Apellus opus.*

ANTONIAE AVGVSTAE

DRVSI

SACERDOTI DIVI AVGVSTI

MATRI TI. CLAVDII CAESARIS AVG. P. P.

Antiq. Iud. lib. 18. c. 2. Hanc summopere extollit Iosephus.

GERMANICVS CAESAR TI. AVG. F. DIVI AVG. N. *Caput Germanici.* TI. CLAVDIVS CAESAR AVG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P. S. C.

Dio lib. 55.

Annal. lib. 1.

In Calig. c. 3.
4. 5. 6.

Germanicus Drusi & Antoniae filius fuit, & corporis forma & animi bonis institutioneque iuxta ac robore, clementia ac modestia præstantissimus. Imperium pessimo generis humani fato à militibus & populis oblatum sæpius est aspernatus, tanta eius erat erga Tiberium pietas, à quo iussu Augusti fuerat adoptatus. *Iuveni,* inquit Tacitus, *ciuile ingenium, mira comitas, & diuersa à Tiberii sermone, vultu, adrogantibus obscuris.* Omnes, inquit Suetonius, Germanico corporis animique virtutes & quantas nemini cuiquam contigisse satis constat. formam & fortitudinem egregiam, ingenium, in utroque eloquentia doctrinaque genere præcellens &c. Quo defunctus est die, lapidata sunt templa, subuersa Deum ara, Lares à quibusdam familiares in publicum abiecti, partus coniugum expositi &c. Roma equidem cum
ad

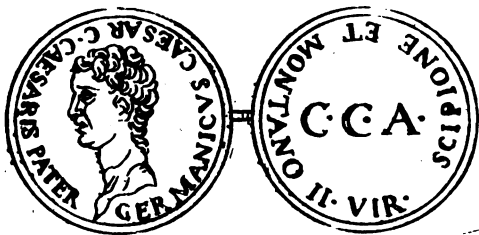

ad primam famam valetudinis attonita & mæsta ciuitas sequentes nuntios opperiretur, & repente iam vesperi incertis autoribus conualuisse tandem percrebuisse, passim cum luminibus & victimis in Capitolium concursum est, ac pane reuulsa templi fores, ne quid gestientes vota reddere moraretur. Expergesfactus e somno Tiberius est gratulantium vocibus atque undique concinentium, SALVA ROMA, SALVA PATRIA, SALVVS EST GERMANICVS, &c. Eius imago in clypeo post excessum à Tiberio inter Oratores exquisitos fuit appensa. Obiit ^{Tacitus lib. 2.} Antiochiæ veneno per Pisonem oblato, ætatis xxxiv. Nummus à Claudio Imperatore Germanici fratre restitutus est.

GERMANICVS CAESAR. *Imperator in curru triumphali.* SIGNIS RECEPTIS, DEVICTIS GERMANIS. *Imperator stans in habitu militari, sinistra à aquilam.*

Germanicus à Tiberio patruo adoptatus questuram quinquennio ^{Sueton. in Calig. cap. 1.} ante quam per leges liceret, & post eam consulatum statim gessit, missusque ad exercitum in Germaniam, excessu Augusti nuntiato, legiones uniuersas Imperatorem Tiberium pertinacissime recusantes, & sibi summam Reipublica deferentes, incertum constantia an pietate maiore compefcuit, atque hoste mox deuicto triumphauit. Qualem hunc Suetonius describit, exponit nummus. Auerfus Germanicum demonstrat paludatum Aquilam tenentem, quam satis explicat inscriptio. Quæ signa de Varo deuicto reportauerant Germani, hæc recepta ^{Tacit. lib. 2. Annal. cap. 4.} tradit Imperator Senatui Populoque Romano, post captos Duces barbaros Segimundum Segeftique filium & sororem, vxoremque ^{Strabo, lib. 7.} Ariminii qui Varum vicerat. anno v. C. DCCCLXIX. Cum aquilas ante pugnam in syluas Germanorum volantes vidisset, milites iussit vt sequerentur Romanas aues, propria legionum numina. Bructeros sua vrentes expedita cum manu L. Stertinius, missu Germanici fudit, interque cædem & prædam reperit vndeicesimæ legionis AQUILAM cum Varo amissam, inquit Tacitus: Ipse (Germanicus) maioribus co- ^{Lib. 1.} piis Marfos irrumpit, propinquo loco defossam Varianæ legionis ^{Lib. 2.} AQUILAM, modico præsidio seruari cognoscit. Missa extemplo manus, quæ hostem à fronte eliceret, alii qui terga circumgressi recluderent humum: vtrisque adfuit fortuna. In quorum memoriam & currum suum triumphalem & aquilam in vtraque parte signauit.

GERMANICVS CAESAR C. CAESARIS PATER. *Caput Germanici.* C. C. A. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR.

Hos characteres C. C. A. interpretati sunt Coloniam Carthaginem Antiquam: potiori iure Coloniam Cæsaream Augustam designari arbitror, quæ est in Hispania Sedetaniæ regionis, de qua vide Augusti nummum pag. 33. Huius cultum erga Germanici uxorem Agrippinam pariter exhibet alter nummus, similemque venerationem erga Caligulam filium exhibent alii qui vel solis characteribus vel iugo bouum à colono acto coloniæ auctionem aut beneficium aliud acceptum indicant. Coniecturam firmat

hic nummus in quo *Municipium Italica* legitur, cum Germanici effigie, cuius egregia facta ad Romani imperii seu orbis limites venerationem merebantur, quam suis monetis palam facere populi conabantur: an *M. D.* inter signa militaria *Mandato Decurionum* significet? frequentes sunt inscriptiones *EX D D.* quas ex Decreto Decurionum interpretantur. De Italica dictum est pag. 35.

GERMANICVS CAESAR. *Caput Germanici.* C. HEIO POLLIONE III. L. MVSSIDIO PRISCO II. VIR. *in corona.*

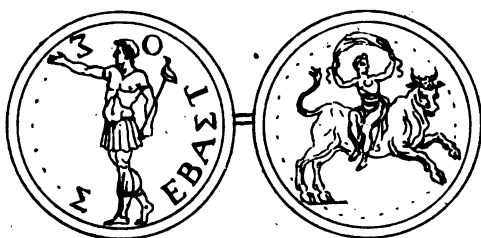
Quænam sit illa colonia cuius Duum-viri in nummo leguntur, non facile est coniicere: certum est Germanicum ab illis celebrari, cuius opem fortassis apud Imperatorem implorabant vel cuius mores & ingenium mirabantur. Quæ enim alia potest esse causa cur eum qui non erat Imperator, honore tam inusitato prosequuti sint?

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ. ΓΟΡΤΥΝΙΟΝ. Germanicum Cæsarem. Gortyniensium. *Caput Germanici laureatum.* ΓΑΙΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ, Caium Cæsarem Germanicum Augustum. *Caput Caligulae laureatum.*

Germanicum celebrat hic nummus quem Gortynienses Caligulae consecrant. Gortyna vrbs Cretæ mediterranea quondam clara & episcopalis, nunc exiguus pagus, de quo passim. Γόρπυς vel Γόρπυς est etiam Arcadiæ oppidum & Γορτυνία Macedoniæ: ad has tamen nummum non pertinere arbitror, quod iidem Gortynienses, Cretenses nummum suum argenteum Tiberio tribuerunt cum ciuitatis suæ iure, eundem Γορτυνίων appellantes: quo forte honoris genere Caium eiusque parentem Germanicum eodem nomine nuncupant. Eripit enim ultimam syllabam detritio nummi, nec satis apparet num Γορτυνίων sint characteres vel Γορτυνίων. Cæterum *iuxta Γορτυνίδα in* Plin. hist. n. lib. 22. cap. 1. *insula Creta, platanus quadam semper virens fuit, lous & Europa thalamo famosa. Gortynam amnis Lethæus præterfluit, quo Europam tauri dorso Gortyni ferunt vectitatam. vnde Gortyni Atymnum colunt* Cap. XI. *Europa fratrem, inquit Solinus.*

L iij

ΣΕΒΑΣΤΟΣ Augustus. *Vir paludatus aquilam tenens . . . . .*
Europa à Iove sub bovis specie rapta.

Eosdem Cretenses hunc nummum cudisse facit ut credam Europa hæc à boue rapta in averso nummo signata : sed cum nullius Imperatoris nomen legatur, sed tantum honorificus ille titulus ΣΕΒΑΣΤΟΣ circum militem paludatum aquilam legionariam sinistra tenentem, manum quasi pacificam extendentem, libuit eidem Germanico tribuere, quem supra eodem Typo insignitum explicauimus pag. 83. Germanico fortassis sunt gratulati quamuis Augusti nomen nunquam assumpserit, vel potius Caligulae, Germanici patris triumphum in filium transmittentes.

Iulienfes Laodicensibus iuncti frequenter nummos suos Imperatoribus Romanis dicauere : fieri solebat aut ob aliquod acceptum beneficium aut in alicuius spem. Neutrum legisse me memini quod illorum cum Germanico necessitudinem faciat.

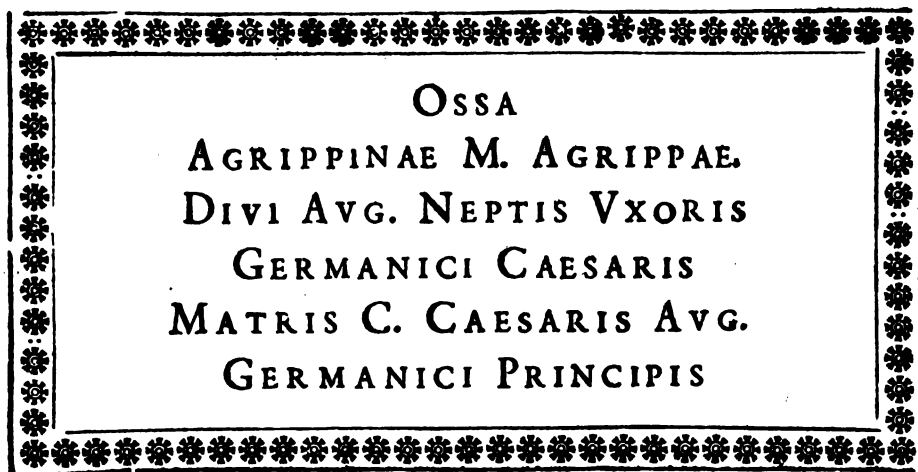
GERMANICVS CÆSAR TI. AVG. F. DIVI AVG. N.
Caput Germanici. IMP. D. CAES. DIVI VESP. F. AVG. REST. S. C.

Optimi Principis per nequissimum Imperatorem restitutionem hic habes. Cuius coniunctionis causam recenset Suetonius: ^{In Claudio c. 45. in Vespas. c. 4. & 9.} honores enim dignitatesque Germanici filio Caligulæ fratrique Claudio debebat pater Vespasianus.

ΑΓΡΙΠΠΙΝΑ ΜΙΛΗΣΙΩΝ. Agrippina Milesiorum. *Caput Agrippina* ΓΑΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ.
Caput Caii. Caius Cæsar Germanicus Augustus.

Agrippina M. Agrippæ filia & Iuliæ Augusti filia, Augusti neptis Tiberii nurus, Germanici vxor, Mater Caii. Hanc Germanicus vitæ finem imminere sentiens per sui memoriam perque communes liberos obtestatus ferociam exueret, neue æmulatione potentiæ validiores irritaret. Epitaphium eius cernitur in vna quadrata ex marmore supernè excauata, quæ etiamnum hodie Romæ visitur.

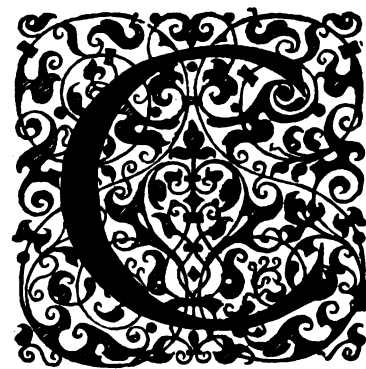
Gruter. in-
 script. p. 2.
 237.

Beneficiorum à Mileto per Caligulam acceptorum testificationem probat nummulus, qui matris eius Agrippinæ facie illustris illam veluti suam Deam celebrat, vt plures alii populi Germanicum patrem cæterosque Caligulæ maiores interpellauere. Illustrat priorem alter nummus in quo Agrippina cernitur sub habitu Palladis circum quam, nisi me in detrimento nummo fallant oculi, adhuc ΜΙΛΗΤΙΩΝ legitur: cæterum ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ ΓΕΒΑΚΤΗΝ legitur quasi inuocarent illam populi. Sic sæpè ΙΥΝΟΝΕΜ, ΙΥΝΟΝΕΜ ΜΑΡΤΙΑΛΕΜ, ΜΑΡΤΕΜ ΠΡΟΨΥΓΝΑΤΟΡΕΜ, ΗΕΡΕΥΛΕΜ, ΔΙΥΥΜ ΣΕΝΑΤΥΜ, ΔΕΑΜ ΡΟΜΑΜ, pluresque alios in accusatio nummi antiqui exhibent. Non ausim autem affirmare hanc Agrippinam matrem fuisse Caligulæ: infra nummos apponi curauim, ad matrem Neronis spectantes non plurimum differentes. quisque pro placito iudicet.

Filios maiores natu Germanici & Agrippinæ exhibet hic numus. De iis supra dictum est pag. 61. lis Cæsaribus nominatis & ad imperium natis præmaturam mortem Tiberius nefariè procurauit.

aius Germanici ex Agrippina filius Antii natus Sueton. in Calig. c. 8. est, anno V. C. DCC LXIV. Caligula cognomen castrensi joco traxit quia manipulari habitu inter milites educabatur. Statura fuit eminenti, pallido colore, corpore enormi, gracilitate maxima Cap. 50. cervicis et crurum, et oculis et temporibus contauis, fronte lata et torua, capillo raro, ac circa verticem nullo, hirsutus cetera. Vultum vero natura horridum ac tetrum etiam ex industria efferabat, componens ad speculum in omnem terrorem ac formidinem. Imperium ingressus thesauros maximos breuissimo tempore exhaustit. Sese adorari voluit. statuam suam misit collocandam in templum Hierosolyma. Adulterius fuit inquinatissimus; tres suas sorores stuprauit; ex una etiam natam filiam agnouit. Libidines Tiberii et parricidia non modo imitatus, Eutropius. sed etiam excessit. Oderint, inquit, dum metuant: conatus est abolere Homerum, Virgilium, Liuium, librosque Iurisconsultorum: tyrannide tandem omnibus exosa, à Cassio Cherea trucidatur, triginta vulneribus confossus, ætatis XXVIII. Senatus numismata eius imaginem referencia conflare iussit, vnde non cur tam pauca, sed cur tam multa supersint mirandum est.

C. CAESAR AVG. GERMANICI IMP. P. M. TR. P. COS.
Caput Caligula. SAL. AVG. C. CN. AT. EL. FLAC. CN. POM.
 FLAC. IL VIR. Q. V. *Caput Salutis.*

Hunc nummum cūsum esse in honorem salutemque Caii indicat Deæ Salutis facies, sed ubi, non constat, nisi Hispaniam subindicerent, rustica isthæc fabrica, Duumvirorumque nomina.

In Caio c. 14. Illum fortassis exponit Suetonius his verbis, *Ius arbitriumque omnium rerum illi permissum est, tanta publica latitia ut tribus proximis mensibus ac ne totis quidem supra centum sexaginta millia victimarum caesa tradantur. Cum deinde paucos post dies in proximas Campaniæ insulas trajecisset, vota pro reditu suscepta sunt: ne minimam quidem occasionem quoquam omittente in testificanda sollicitudine & cura de incolumitate eius. Ut vero in adversam valetudinem incidit, pernoctantibus cunctis circa palatium, non defuerunt qui depugnaturos se armis pro salute agri, quique capita sua titulo proposito vouerent.* Dio narrat P. Afranium Potitum plebeium hominem stulta adulatione inductum non modo volentem, sed iureiurando etiam sese obstrinxisse vitæ cessurum si Caius reualuisset: Ataniusque Secundus eques, qui promiserat se depugnaturum gladiatoris ludis, salute Caio reddita: vterque spe pecuniæ à Caio accipiendæ, vitam suam pro eius anima se daturum pollicitus, coacti sunt promissum persolvere, ne perjurii se alligarent. Quidni populus quidam cautior numisma cuderit, Saluti eius etiam quam detestabatur, gratulans? à Græcis & Hispanis summis adulatoribus nihil prætermittebatur quod Principis gratiam quodammodo posset demereri. Frequentissima iurisiurandi formula apud Romanos fuit *per genium Caesaris aut salutem*. Plurimæ supersunt inscriptiones, Genio Cæsaris dicatæ, plurimæ etiam: Saluti ex quibus hanc selegimus

Lib. 59.

Gruter.
 inscript.

SALVTI PERPETVÆ AVGVSTÆ
 LIBERTATIQUE PVBLICÆ
 POPVLI ROMANI. &c.

C. CAESAR AVG. GERMANICVS P. M. TR. POT. *Caput Caligulae.* AGRIPPINA, DRVSILLA, IVLIA. *Tres figurae stantes:*

Agrippina, Drusilla, Iulia filiae Germanici ex Agrippina, fuere sorores Sueton. in Calig. c. 24. C. Caligula quas omnes tres constuprauit & pleno conuiuio singulas infra se vicissim collocabat. Agrippina quidem Cn. Domitii vxor fuit cui peperit Neronem Imp. postea Claudii Imperatoris. Drusillam frater eius Caligula vitiaſſe virginem praeſtatutis adhuc creditur, atque Tacitus anal. lib. 6. cap. 4. etiam in concubitu eius quondam deprehensus ab auia Antonia apud quam simul educabantur, mox Lucio Caſſio Longino conſulari collocatam abduxit & in modum iuſtae vxoris propalam habuit. Ager eam heredem quoque bonorum atque imperii inſtituit. Eadem deſuncta inſtitutum indixit, in quo riſiſſe, lauāſſe, cœnaſſe cum parentibus aut coniuge liberisue capitale fuit, nec vnquam poſtea niſi per numen Drusilla deiecit. Illa mortua Prætoriani milites cum ſuo Tribuno ac ſeorſim Dio, lib. 59. equeſter ordo, ſeorſim patricii pueri Troiæ decurſione circum tumulum eius obequitarunt. Decreta ei omnia quæ Liuiæ, ac inſuper vt immortalis haberetur, aurea in curia effigies eius vt poneretur, vt in foro imago Veneris, ſtaturæ eius æqualis collocaretur, eamque ſtatuis ſacris, non modo viri, ſed mulieres etiam venerarentur, vt mulieres eam iurarent, quoties aliquid Sacramento confirmarent &c. itaque tunc Panthea vocata eſt & diuinis honoribus per omnes vrbes culta. Iulia autem quæ & Liuia & Liuilla dicebatur M. Vinitio à Tiberio vxor data eſt. Hanc Caligula nec cupiditate tanta nec dignatione vt ſororem Drusillam dilexit, tamen cum ea ſtupri conſuetudinem fecit, poſtea in Pontiam inſulam in exilium deportata Dio lib. 60. à Claudio Imperatore vnâ cum ſore Agrippina reducta eſt: bona iis reſtituta fuerunt. Meſſalina tandem Claudii vxor indignè ferens non honorari ſe ab illa, non adulari, formæque eius æmula, ac quod ſæpius ſola cum Claudio ageret, extorrem egit, peractis cum aliis tum adulterii criminibus, ob quæ Seneca etiam in exilium pulſus eſt, neque multo poſt Iuliam necauit. Has tres ſorores nummus plumbeus repræſentat, primam quidem habitu Deæ Conſtantiæ, alteram Concordiæ, tertiam Fortunæ. Occurrit idem ex auro & ex ære magno.

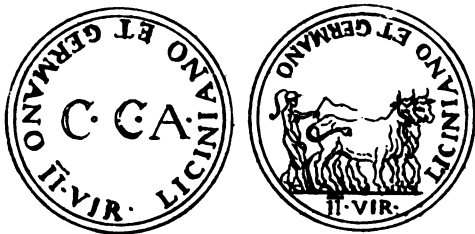
M ij

C. CAESAR AVG. GERMANICVS *Caput Caligula.* GERM. CAESAR, PVLCHRO III. VARIO II. VIR. *Caput Germanici.*

C. CAESAR AVG. GERMANICVS. *Caput Caligula.* GERM. CAESAR DOSSENO PVLCHRO II. VIR. *Caput Germanici.*

Caligulae gratulantes Duumviri Dossenus & Pulcher in primo nummo & Pulcher & Varius in altero, Germanici eius patris faciem expresserunt, cuius memoriam populus Romanus & vniuersus orbis venerabatur. Eius indolem fortassis Imperatori optantes quam optimam nouerant. Hispanum nummum Tristanus suspicatur, de quo, quod egregie caelatus sit, dubito.

C. CAESAR AVG. GERMANICVS IMP. *Caput Caligula.*
C. C. A. LICINIANO ET GERMANO II. VIR.

Idem. Iugum boum actum à colono.

Eandem Cæsaream Augustam hi nummi exhibent quam Germanici & Agrippinae nummi celebrant. De ea supra dictum est in Augusto pag. 33. quæ cur hanc familiam peculiari amoris testificatione sit prosequuta, ignoro.

A re nostra alienum fecisse non arbitror, si eorundem Duum-Virorum nomina exponam in hoc nummo quem penes me habeo; ab eadem Colonia cuso, & iisdem temporibus.

C. CAESAR AVG. GERMANICVS IMP. *Caput Caligula*
M. AVG. BILBIL. C. CORN. REFEC. M. HELV. FRONT. II.
VIR. *in laurea.*

Municipium Augusta Bilbilis, in Augusto fuit explicatum pag. 35.
Quid indicet querna corona circa quam Duumvirorum
nomina, præter ciues seruatos, non satis liquet; eandem enim
municipium illud Augusto aliisque Imperatoribus obtulit. Ea for-
tassis est quam suo capiti imposuit Caligula cum pontem præter-
gressus est qui Puteolos ac Baulos coniungit. *Is enim thoracem qui* Dio, lib. 59.
Alexandri fuerat & supra eum chlamydem sericam purpurei coloris,
multo auro, multis gemmis Indicis ornatam induit, gladioque se accinxit,
& clypeum sumpsit, querna corona capiti imposita, & d'pui ἐκφανώσατο.

Eandem quernam coronam Caligulæ defert Segobriga, quam
Tiberio iampridem obtulerat de qua dictum est. pag. 71. Id erat
Hispaniæ ferè totius fatum, vt Imperatoribus etiam nequissimis ser-
uiret, adulationisque suæ tesseram posteris consignaret. Forsan ne
suum assentandi morem etiam in pessimo Imperatore omitteret
aliàs imperiosa natio.

Pegasus Corinthi symbolum esse nemo non nouit. Detritus nummus Duum-Virorum nomina non suppeditat. Similem typum exhibet Augusti nummus pag. 41. & nostræ FAMILIÆ ROMANÆ in gente BELLIA.

ΑΥΤ. ΚΑΙΣΑΡ ΓΑΙΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΣΕΒΑΚΤΟC. Caput Caii. ΔΙΔΥΜΕΥΣ ΜΙΛΗΣΙΩΝ. Didymeus Milesiorum. *Apollo citharædus.*

Pomp. Mela
lib. 1. c. 17.

Strabo l. 14.

Herodot. l. 1.

Orpheus,
in hymno.

In Caio c. 21.

Sabellicus.

Lib. 8. in Ar-
cadic.

Lib. 7. in Ar-
chaic.

Lib. 1. & 2. c.
35. & l. 8.

Lib. 5. c. 29.

Miletus vrbs est Ioniæ princeps quam primum Cretenses iuxta mare condiderunt : à Sarpedone in locum vbi recentior vrbs fuit, coloni à veteri Mileto deducti, quam deinde Neleus instaurauit. Ibi celebre fuit Apollinis Didymæi templum, qui ideo Milesius dictus est,

Βάκχιε καὶ Διδυμῶν ἐκείργε λῶξία ἀγνέ.

Didymus dictus est Apollo quasi Geminus, quia sol lunam etiam illuminat: vel qui vno partu cum Diana editus est, hos enim Διδύμους Græci nuncupant, vt alii Iouem & Apollinem. Hæc omnia probat nummulus in quo stat Apollo lyram tenens. In eius honorem

Caligula *Mileti Didymaum peragere destinauerat*, inquit Suetonius, templum nempe vetustate collapsum. Interpres quidam eo loci Cybeles seu Didymææ matris templum intelligit; si nummum hunc

nouisset, non aliud quam Apollinis fuisset interpretatus: meminit quidem Pausanias μήδης Διδυμῆος matris Dindymenæ, sed ad aliud re-

fertur: imò ipse testatur Apollini templum esse in Didymis, siue Mileti. Strabo scribit oraculum clarum fuisse Milesium Didymæi

Apollinis. *Seleucum quidem iustitia & pietate Reges omnes antecelluisse facile adducor*, inquit Pausanias, quippe qui Apollinis colossum Milesius à Xerxe ademptum & Ecbatana asportatum in Branchidas reportan-

dum curauit, quod idem scribit Plinius & Demonactem aras Apol-
lini

lini Didymæo statuisse. Didymæum Milesiis & Thebanis Ismenium Lib. 6. c. 16.
 Apollinem fecit Canachus Sicyonius. Eiusdem Apollinis Milesii
 meminit Apuleius, cum Psyche parentem *Dei Milesii vetustissi-* Lib. 4. me-
 tamorph.
um percontari oraculum fabulatur, de futuris eius nuptiis sollicitum:
Apollinemque quamvis Græcum & Ionicum propter Milesia condito-
rem latina sorte respondisse. Idem etiam celebrat Papinius his verbis, Lib. 8. The-
 baid.

*Nec Clarias hac luce fores, Didymæaque quisquam
 Limina, nec Lyciam supplex consultor adibit.*

At reliqua sortes, inquit Lucianus, quæ in Didymis Claro Delphisque In Pseudo-
 mante.
redduntur utrum ab authore profiscuntur Apolline, an vana sunt quæ
illic redduntur oracula? Eius meminit Iurisconsultorum Princeps his In fragm. In-
 stitut. lib. 9.
verbis, Deos publica autoritate receptos hæredes bonorum institui posse,
sicuti Iouem Tarpeium, Apollinem Didymæum &c.

Coorum typus solemnissimus hic exhibetur, quorum cum
 Caligula ne quidem minimam coniunctionem suspicor: nummi
 tamen raritas id fecit ut illum prætermittere mihi non licuerit.
 Cos insula ex Cycladibus supra Cretam posita est Diuini nostri Hip-
 pocratis patria. Memoratur quidem Claudium Cois tributa remisisse
 propter Xenophontem familiarem Medicum. in eius honorem for-
 tassit Æsculapii typus expressus est.

ΓΑΙΟC ΚΑΙCΑΡ ΘΕΟC ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ CΕΒΑCΤΟΙ. *Duo*
capita aduersa cippis imposita Augusti & Caii. ΘΕΑ ΡΩΜΗ. ΙΕΡΑ
 CΥΝΚΛΗΤΟC. ΙΑΙ. *Dea Roma, Sacer Senatus, Iliensium. Capita*
aduersa Roma & Senatus Pallade intermedia.

Mirum profecto quot quantaque contineat iste nummulus.
 Capita Augusti & Caligulae se inuicem respicientia cippis Deo-
 rum more sunt imposita: utriusque viuo videntique aras, templa, sta- Dio, lib. 51.
 tuas

Dio lib. 59.

tuas dicauerunt & populus Romanus & gentes exteræ. De Augusto quidem supra dictum est. *Caligula autem quum initio prohibuisset ne qua sui effigies fieret, deinde ad statuas sibi ponendas ita delapsus est, ut passus sit decretum de sacrificando fortuna ipsius in columna incidi, iussitque templa sibi extrui, & rem sacram tanquam Deo fieri, & vases*

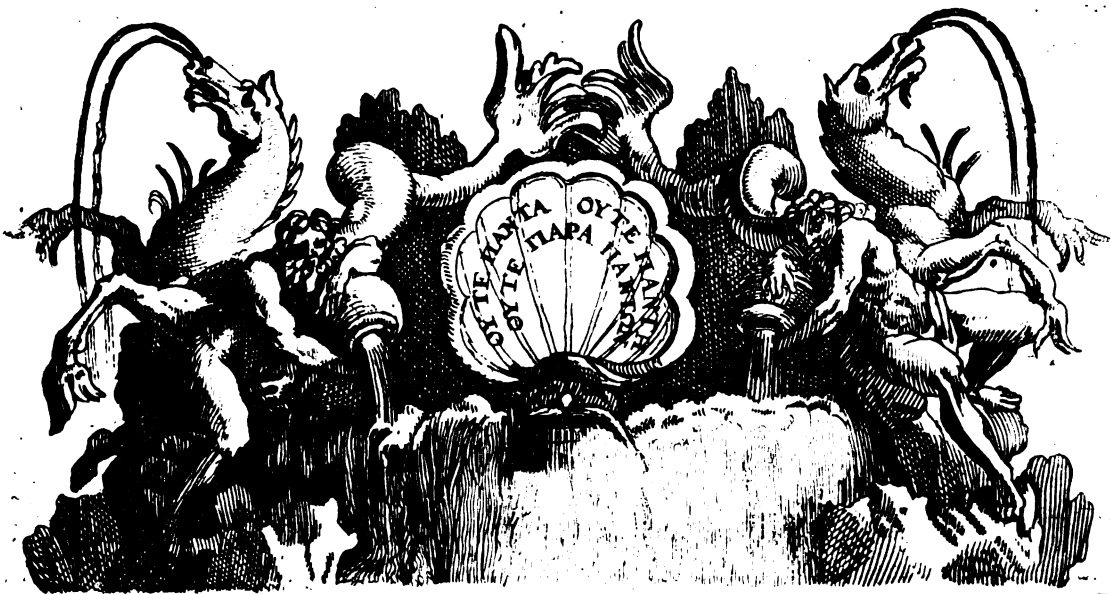
Ibid.

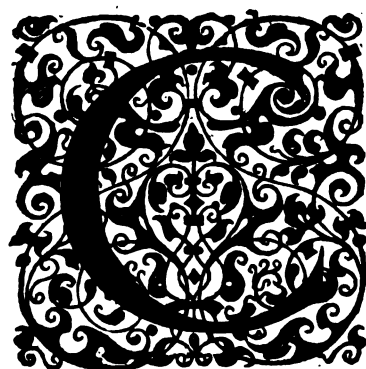
ἐαυτῶν καὶ θυσίας ὡς καὶ Θεῶν γίνεσθαι ἐκέλευσε. Deinde Caius habitu triumphali templum Augusti dedicauit, nobilissimis pueris ætate florentibus cum virginibus eiusdem ordinis hymnū canentibus, epulumque Senatoribus & earum vxoribus ac populo datum, variaque spectacula edita &c. Se etiam Augusto & ipso Ioue fortiorem & sanctiorem arbitrabatur, qui indignatus est dum à quodam Iuuenis Augustus est nuncupatus. Et hæc sunt quæ erga Augustum & Caligulam parem venerationem populis indiderunt, & quæ fortassis Ilienses Asiaticum populum impulerunt, ut in eodem nummo vtriusque faciem signarent. Nisi forte eæ sint quibus Artabanus sacrificauit. De quo sic Dio. *Lucius Vitellius Imp. pater inter alia egregiè acta Artabanum qui Armeniam impune aggressus, Syriam quoque inuadere instituerat, obuiam ei repente ad Euphratem factus exterruerat, ita ut in colloquium veniret, ac sacrificare eum Augusti & Caii statuis cōegerat, καὶ θυσιά τῷ τῷ Αυγούστῳ τῷ τε Καίῳ εἰκόσιν ἡνάγκασε.* De Diua Roma, sacroque Senatu iam in prolegomenis dictum est. Pallas intermedia vtriusque victorias fortitudinemque indicat, cui adulantes Ilienses Augusto & Caio seruire demonstrant. Iliensibus quasi Romanæ gentis autoribus tributa in perpetuum paulo post remisit

Ibidem.

Sueton. in Claudio. c. 24.

Claudius, recitata vetere epistola Græca Senatus populique Romani Seleuco Regi amicitiam & societatem ita demum pollicentis si con sanguineos suos Ilienses ab omni onere immunes præstitisset.

laudius Germanici frater Lugduni natus anno
v. c. d c c x l i i i . patre Druso , matre Antonia.
annum agens quinquagesimum regnare coepit,
à Prætorianis militibus è latebris extractus ; pri-
mus imperium mercatus est, promittens singu-
lis militibus quatuor dena sestertia. Hic fuit
despectissimus infans , hebes & stolidus ado-
lescens, tandem in studiis eloquentiæ eo pro-
cessit, vt historias scripserit ; qua in re magistrum habuit Liuium. Sed
fatuitas eius multipliciter exagitata est , cum præcipuè regeretur à
libertis, quorum ingentia furta & sycophanticam populus detestaba-
tur. Agrippinam , Germanici fratris sui filiam , duxit vxorem per
incestum. Rîsus ei fuit indecens, spumantibus labris, humentibus
naribus , caput in quantulocunque actu vel maximè tremulum,
quod Agrippina tandem in cœlum conscendere iussit , porrecto ei
boleto veneno infecto , conscio Nerone qui successit. Imperauit
annos x i i i . De eo extat hæc inscriptio Rauennæ.

Gruter. in-
script. p. 136.

TI. CLAVDIVS DRVSI F. CAES. AVG.
GERM. PONT. MAX. TRIB. POT. II.
COS. DESIG. III. IMP. III. PP. DEDIT
OB MEMORIAM PATRIS SVI & c.

N

Lib. 55.

Legionum signa hic exhibentur, aquilæ nimirum alis expansis
 cippis suis impositæ. Characteres inter vtrumque signati per Dio-
 nem explicatos arbitrør his verbis. Κλαύδιος ὁ καὶ π. hoc est, At Claudius
 qui ea tenus in tanto metu fuerat, vt paratus ultro ei, Camillo,
 principatu cedere esset, recepto tum animo, militibus cum aliis
 donis gratias egit, tum effecit, vt vrbanae legiones septima & vnde-
 cima CLAUDIANÆ, Fideles, Piæ, à Senatu nominarentur: in cuius
 rei memoriam nummi cum nominibus vtriusque legionis cusi sunt.
 Idem tamen Dio legiones enumerans sub Augusto, septimæ memi-
 nit, quæ in Mysia superiori Claudia vt plurimum nuncupabatur,
 καὶ οἱ ἑβδομοὶ οἱ ἐν τῇ Μυσίᾳ τῇ ἀνω οἱ καὶ ἱεὶς μάλιστα Κλαυδίῃσι ὀνομάζον. Potuit
 autem Dio septimam legionem vocare Claudianam per πρῶτην
 quia eius tempore ita dicebatur.

Alia legionum signa hic cernis. Aquila volitans fulguri imposita
 est; pila, vexilla, lanceæ, imagines, clipei vtrunque sunt disposita
 veluti in acie. Legio vigesima secunda quæ Primigenia, Pia, Fidelis
 ab Augusto in Ægypto constituta, hoc monumentum sui erga Prin-
 cipem Claudium amoris, erexit. locum in quo cusus fuerit nummus
 inscriptio docet, Coloniam Aroem. Augustam Patrensem, de qua
 dictum abunde in Augusti nummis pag. 38.

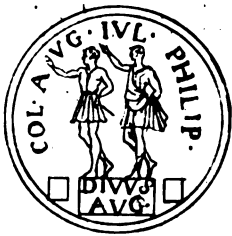

TI. CLAVDIVS CAESAR AVG. GERM. *Caput Claudij.*
LIBERIS AVGVSTI. COL. A. A. P. *Duplex cornucopia, in cuius vertice*
capita muliebria, intermedio capite adolescentuli.

Eandem Coloniam Aroam Augustam Patrensem iterum vides, cui
si nummi integritatem adiunxeris, Claudijque liberos sese inui-
cem respicientes, haud dubie praestantissimum monumentum cen-
sebis. De Colonia illa dictum est pag. 38. Quanam sint tria illa
capita adolescentuli in medio puellarum vtrunque ex Suetonio colli-
gere licet. *Liberos ex tribus vxoribus tulit Claudius, ex Vrgulanilla*
Drusum & Claudiam: ex Petina Antoniam, ex Messalina Octauiam,
& quem primo Germanicum, mox Britannicum cognominavit. Drusum
Pompeii impuberem amisit, pyro per lusum in sublime iactato, & hiatu
oris excepto strangulatum, cui & ante paucos dies filiam Seiani despon-
disset. Claudiam ex liberto suo Botere conceptam, quamvis ante quin-
tum mensem diuortii natam aliquae coeptam, exponi tamen ad matris
ianuam & nudam iussit abiici. Antoniam Cn. Pompeio Magno, deinde
Fausto Sulle nobilissimis iuuenibus, Octauiam Neroni priuigno suo collo-
cavit, Silano ante desponsatam. Britannicum vigesimo imperii die, inque
secundo consulatu natum sibi, paruulum etiam tum & militibus pro
concione manibus suis gestans & plebi per spectacula gremio, aut ante se
retinens assidue commendabat, faustisque ominibus cum acclamantium
turba prosequabatur. Cumque impubi teneroque adhuc quando statura
permitteret, togam dare destinasset, adiecit ut tandem populus Romanus
verum Casarem habeat. Tres postremos superstites parenti charissi-
mos hic nummus exhibet.

In Claudio
cap. 27.

Philippi vrbs est & Colonia Macedoniæ ad mare mediterraneum
Ægeum. Philippum Alexandri patrem conditorem habuit,
à quo nomen. Romanis in æternum memoranda propter Cæsaris

N ij

& Pompeii pugnam. Alii enim sunt campi Philippi in quibus paulo post Augustus & Antonius vicerunt Brutum & Cassium.

Virg. l. l.
Georg.

Romanas acies iterum videre Philippi.

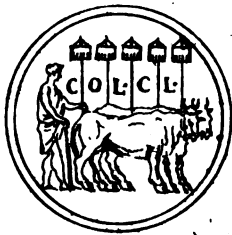
Adeo ut duo illi viri militari habitu non alii mihi videantur quam Iulius Cæsar & Augustus. Coniecturam firmat DIVVS AVGVSTVS basi inscriptus. *In Prouincia Macedonia Dyrracheni, Cassandrenses, Philippenses &c. iuris Italici sunt.*

Leg. 8. Dig.
de Censib.

In Claudio
cap. 17.

Duplex DD: in nummo signatum solent Antiquarii interpretari Decreto Decurionum. Ii erant quasi coloniae Præpositi cuius res gerebant. gratulantes itaque Decuriones Cibiritani in Lycaonia, Claudio palmam quasi gentilitiam & coronam dedicauerunt. Id forte spectabant, quod narrat Suetonius his verbis: *Atque inter hostilia spolia naualem coronam fastigio Palatina domus iuxta ciuicam fixit Claudius, traiectionis & quasi domiti Oceani insigne. Pantherarum Cibiritarum meminit Cicero.*

Solemne coloniarum typus hic exhibetur. Colonus agit iugum bouum vexillis militaribus ornatum: hæc inter, characteres COL·CL· meo iudicio coloniam Claudiopolim indicant, de qua Amm. Marcellinus: *Isauriam due ciuitates exornant, Seleucia opus Seleuci Regis, & Claudiopolis quam deduxit coloniam Claudius Casar.*

Lib. 14.

Typum insolitum & percelebrem exhibet hic nummus; si illi detricto fas sit credere, Neptunus tridentem tenens æquora & ventos placat. Concha est pro curru quem Tritones trahunt. Insigne fortassis victoriæ Britannicæ monumentum.

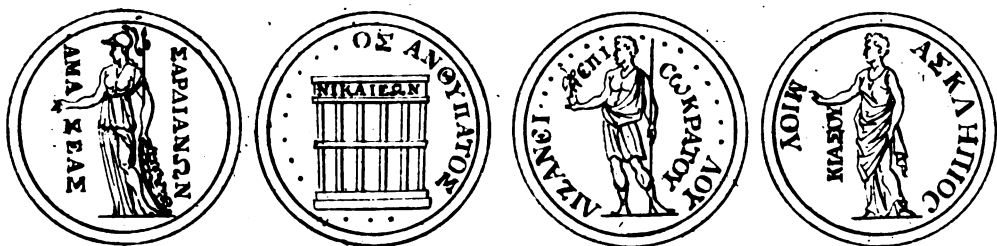
Quamvis Arochæorum qui in nummo signati sunt, nullam apud Geographos mentionem repperim, quod in eodem inscriptum est, eorum regionem patefaciet. Flumen idque nauigabile describit Plinius in Locride Italica, Arocham nomine, à quo Arochæos dictos fuisse suspicor. Quid illi cum Myone, de quo ita Thucydides. *Et ante omnes Myonenses sibi finitimos, qua parte Locris inaccessa est maxime, aut cum Anchiælea Cilicia vel Anchiælo Mysia*, non patet; nisi alteram Anchialam Myonensibus proximam supponamus: quos simul victoriolam in honorem Claudii repræsentasse verisimile est, quam ad Britannicam, quod vnica ea sit, reuocare placet. Myon & Anchialus vrbes Epiri ab Ortelio recensentur.

Raritatem horumce nummorum velex eo intelligas quod duplici Rexarati sunt idiomate: Cyprii more patrio, Græcè loquuntur in aduersa parte: cum Claudii nomen dignitatesque Romanis characteribus legantur, fortassis ob reuerentiam. Alter insuper nomen

Gruter. in-
script. p. 168.

habet magistratus quem non nisi ex nummo noui : Cominius Pro-
culeianus ab Imperatore vel Prætor vel Legatus Cypriis præpositus
erat. L. COMINIUS nominatur in inscriptione antiqua, sed ad
rem nostram pertineat, nec ne dubito. Cyprum autem in mari
mediterraneo Veneri sacram fuisse nemo non nouit. de ea
dictum est pag. 80.

Metamorph.
Lib. 6. fab. 19.

Is erat Claudius Imperator, de quo adhuc incertum est, dotes ne in
Ipsa maiores fuerint an vitia : eum tamen in præcipuis Græciæ
urbibus celebratum nummi probant antiqui. ne quid quod præstare
possumus deesset, quatuor hosce apposui quamuis ex parte mutilos.
Primus Sardianos celebrat qui in Asia propria siue in Syria erant.
Palladem eam esse quæ galeata est è clipeo in quo Medusæ caput
cernitur, nullum est dubium, de illa sic Ouidius,

*At sibi dat clypeum dat acuta cuspide hastam,
Dat galeam capiti, defenditur agide corpus,
Percussamque sua simulat de cuspide terram &c.*

De AMASIA apposita non facile est exponere, videant acutiores: eam
enim ad Galaticam reuocare non placet. Secundus à Nicænsibus
cusus est; sed quale sit illud templum aut potius porticus vt & qualis
sit ille Pro-Consul cuius nomen detritum est, docebit nummus inte-
rior, si quandoque occurrat. Cæteri duo & Socratem celebrant &
Æsculapium, quibus de causis & à quibus cusi fuerint fateor me
nescire, cum tamen illos rarissimos arbitrer.

Perrarus hic nummus Claudii facie insignitus non est, sed quod
eius nomen in eo legatur & ad eius historiam plurimum faciat,
ideo sculpi curauimus. Caput senile Herodis exprimit fascia regali
præ-

præcinctum: Illum ita benè explicat Illustrissimus Seguinus, ut aut addere aut detrahare nefas esse duxerim: Herodes Agrippa senior ^{In Select. Numism.} à quibusdam magnus appellatus, filius Aristobuli, quem pater Herodes Ascalonita peremit, tantum Caio Caligulae adhuc Cæsari familiaris extitit, ut in lectica cum eo iter agens, Tiberio celerem mortem optaret, quò Caius citius imperio potiretur. Quod cum rescisset Tiberius, eum in carcerem detruxit. At mortuo opportunè Tiberio, Caius Agrippam carcere liberatum, regem Iudææ constituit, eique catenam auream eiusdem ponderis atque ferream, qua detentus fuerat, dedit, & ius etiam concessit, in templum Hierosolymitanum, in Sacerdotium, & res sacras: tantaque amicitia inter eos coaluit, ut vulgò Romæ iactaretur, Agrippam cum Antiocho Comageno, ipsum Caium ad tyrannidem instituere. Nec minori apud Claudium gratia valuit, cui post Caium occisum, egregiam in adipiscendo imperio operam præstitit. Ab eo enim impetravit regnum Chalcidis ad Libanum, HERODI fratri suo, cuius gratia regum Iudæorum familiam attigimus. Hic postquam Agrippa (cuius filiam Berenicen in matrimonium acceperat) Cæsareæ ab Angelo percussus interiit, ut narrat D. Lucas: plurima idem à Claudio ^{AA. 22.} obtinuit, & eadem qua frater potentia, Iudæorum summos Pontifices pro arbitrio mutavit, quod ius in successores usque ad excisam Hierosolyma transmisit. Quo fit, ut minimè mirum videri debeat relictum esse ab eo grati animi monumentum, nummum insignem æreum secundæ magnitudinis, in quo CLAVDII STUDIOVS dicitur, φιλοκλαύδιος.

Imperatorem Romanum suo modo venerabantur exterae gentes. Iouem cuius cognomen celat nummi erosio, Nilum cum cornu copiae duplici, è quorum vno prodit infans, Deam cum elephantis proboscide Africam referentem, & aquilam fulguri insistentem, diuersi populi repræsentarunt, quos omnes Africanos esse ex typis & fabrica certum est.

Dio, lib. 60.

Solin. c. 29.

Lib. 5. c. 11.

Senatus Claudio persuasit ut propter res in Mauritania gestas honores triumphales acciperet, non modo ab ipso non gestas, sed ne sub eius quidem imperio. Paulo post, Claudius Mauretaniam subditam in duas partes diuisit Tingitanam & Casariensem, duobus iis equitibus prapostis. Casariensi colonia Casarea inest à D. Claudio deducta. Oppidum ibi celeberrimum Casarea, inquit Plinius, antea vocitatum Iol, Iuba regia, à Dino Claudio colonia iure donata, eiusdem iussu deductis veteranis. Eodem tempore finitimi barbari quum Numidiæ quasdam partes infestassent victi bello sunt ac Numidia pacata. Hæ prouinciæ Senatui assentientes, honores quantum potuerunt in Claudium congegserunt. Caduceus pacem, Manus iunctæ fidem publicam, Hippopotamus Nilum, bos Apim, fruges Ægypti fertilitatem indicant: Prioribus Imperatoris nomen adiectum est ut summi Principis, cæteris anni imperii.

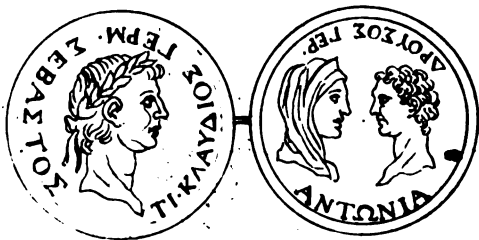
ΘΕΑ ΚΕΒΑΧΘΗ. Dea Augusta. Caput Liuiæ.

In Claud.
cap. 11.Apolog.
cap. 28.

Diu cunctati sunt nummorum Interpretes, cuinam hunc tribuerent: cum enim plures vxores habuerit Claudius, ex illis quamdam seligunt suæ interpretationis fundamentum. Ego Iuliam Augustam D. Augusti postremam vxorem Claudii Imperatoris auiam, in nummo expressam esse sine vlla dubitatione censeo. Primum enim nulla ex Claudii vxoribus Dea facta est, quod tamen in nummo legitur ΘΕΑ ΚΕΒΑΧΘΗ. Deinde coniecturam firmat necessitudo, nepotis cum auia quam exprimit Suetonius his verbis: *Conuersus hinc ad officia pietatis, iusiurandum neque sanctius sibi neque crebrius instituit quam PER AVGVSTVM.* (quem sacrilegum per capita humana iurandi morem indignatus Tertullianus his verbis infectatur, *Citius*, inquit, *apud vos per omnes Deos quam per unum genium Caesaris peieratur.*) *Auia Liuiæ diuinos honores & circensi pompa currum elephan-*

elephantorum *Augusteo similem decernendum curavit. Parentibus, Druso scilicet & Antonia in ferias publicas, & hoc amplius Patri circenses annuos natali die, matri Carpentum quod per circum duceretur & cognomen Augusta ab Aulia recusatum*; hæc Suetonius. Verum Plinius Liuiam dictam fuisse Augustam asserit cum primùm pacta esset Cæsari: *magnitudo chrystalli amplissima*, inquit alibi, *adhuc nobis visa erat, quam in capitolio Liuia Augusta dicauerat librarum circiter quinquaginta.* Rem propiùs attingit Dio, his verbis, *Claudius Liuia Augusta effigiem in templo D. Augusti dedicauit, ac rem sacram ei fieri à Vestalibus mandauit, mulieresque per nomen eius iurare voluit.* Quibus adducor vt credam, nullam aliam nisi Liuiam Augusti in hoc nummo signatam esse: cum enim illi tantos honores & tam diuinos decreuerit, hic honos imaginis aliàs satis vulgaris prætermitti vix potuit.

Hist. natur.
lib. vltimo.

ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΓΕΡΜ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Tiberius Claudius Germanicus Augustus. *Caput Claudii.* ΔΡΟΥΣΟΣ ΓΕΡ. ΑΝΤΩΝΙΑ. *Capita aduersa Drusi & Antonia coniugum.*

Filii pietas erga parentes optimos hic cernitur. *Claudia gentis Drusus erat, cuius solemnis cognominis rationem repetunt ab Drauso hostium Duce comminus trucidato. Is in quaestura praturaque honore Dux Rhatici deinde Germanici belli, oceanum septentrionalem, primus Romanorum Ducum nauigauit, transque Rhenum fossas noui & immensi operis fecit, quae nunc etiam Drusina vocantur: inde Germanici cognomen senatusconsulto ipsi posterisque eius decretum est, quod in nummo legitur. Quas ob res ouandi ius & triumphalia ornamenta percepit, ac post praturam confestim inito consulatu, atque expeditione repetita, supremum diem morbo obiit, in aestiuis castris, quae ex eo scelerata sunt appellata. Corpus eius per municipiorum coloniarumque Primores susipientibus obuiis scribarum decuriis, ad urbem deuectum, sepultum est in campo Martio. Caterum exercitus honorarium ei tumultum excitauit: circa quem deinceps statim die quotannis miles decurreret, Galliarumque ciuitates publice supplicarent. Præterea Senatus inter alia complura, marmoreum arcum cum Trophæis via Appia decreuit. De illo pulcherrima leguntur apud Suetonium & Ouidium.*

Suetonius in
Claudio. c. 1.

In fastis.

*Et mortem & nomen Druso Germania fecit,
Me miserum virtus quam brevis illa fuit.*

Lib. 55.

Nec prætermittendum censeo Dionis Testimonium, his verbis, *καὶ ὁ μὲν ἐστὶ τὸ Ἀπείρον &c.* hoc est, *Drusi funus ab iis qui ordinem equestrem cum dignitate seruabant, & à Patriciis in campum Martium est allatum: ibi cremati reliquia in Augusti sepulchrum condita sunt, Germanique nomen ei & filiis datum, honoresque statuarum & arcus triumphalis & honorarii ad ipsum Rhenum tumuli dati.* De Antonia minore Drusi vxore, Claudii matre quæ è regione videtur, dictum in pag. 82. Vnum addam illam suum filium *Claudium* portentum hominis dictitasse, nec absolutum à natura, sed tantum inchoatum; ac si quem socordiae argueret, stultiorem aiebat filio suo Claudio. Scire cuperem à qua Græciæ ciuitate cūsum fuerit hoc numisma.

Suet. in
Claud. c. 3.

Capita Claudii & Messalinæ.

Suet. in
Claud. c. 26.

Claudius sponfas admodum adolescens habuit *Æmiliam Lepidam*, *Liuiam Medullinam*: priorem virginem adhuc repudiavit, posteriorem ipso die qui erat nuptiis destinatus ex valetudine amisit. Vxores deinde duxit *Plautiam Vrgulanillam* & mox *Æliam Petinam*: cum utraque diuortium fecit. Post has *Valeriam Messallinam* Barbatī *Messallæ* consobrini sui filiam in matrimonium accepit; quam cum comperisset super cetera flagitia atque dedecora *C. Silio* etiam nupsisse, dote inter auspices consignata, supplicio affecit, confirmavitque pro concione apud *Prætorianos*, quatenus sibi matrimonia male cederent, permansurum se in cœlibatu: ac nisi permansisset, non recusaturum confodi manibus ipsorum.

Dio. lib. 60.

Messallina verò adulterius & stupris non contenta, iam enim etiam in lupanari in palatio sese & alias primarias fœminas prostituēbat, maritos quoque simul multos, scilicet lege quadam habere cupiuit &c. Erat enim illa extremæ libidinis ac impudiciæ femina: *Narcissus* Claudio ab ea seiuncto, pellicum ministerio omnem rem aperit, qui reversus in urbem *Mnesterem* & multos alios trucidauit, ipsam deinde *Messallinam*. De hac plura *Iuuenalis*,

Satyr. 6.

*Respice riuales diuorum, Claudius audi
Quæ tulerit, dormire virum cum senserat vxor, &c.*

Tl.

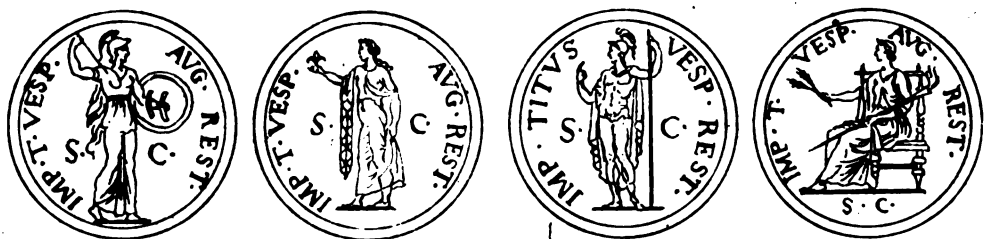

ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΓΕΡΜ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput Claudii.* ΚΛΑΥΔΙΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ. *Capita Claudii & Agrippina aduersa.*

Coniunctos vides hoc in nummo coniuges. *Post nechatam Messallinam Claudius fratris sui filiam Agrippinam, matrem* Dio-lib. 60. *Domitii Neronis, uxorem duxit, forma insignem & qua ad eum ut patrum crebro commearet, solaque cum eo esset blandius accepta quam fratris filiam decet. Agrippina ubi primum in regiam venit mulier tractandis negotiis aptissima, Claudio quamquam ipse, ex se natos liberos haberet, persuasit ut filium suum adoptaret, eumque ad gerendum imperium instruxit sub Præceptore Seneca &c. Agrippina tandem marito suo, Neroni quodammodo subinfenso & Britannico fauenti, boleto medicato vitam eripuit. Nescio quænam ciuitas Græciæ primum hunc nummum cuderit.*

Capita Claudii & Agrippinæ in sequenti nummo iunxerunt Smyrnæi innuendæ coniugum concordiæ, quamuis ea diu inter eos non permanferit. Astuta fæmina virum sustulit, quo filium Neronem summæ rerum præficeret. Victoriæ quæ serpentem baculo regere videtur salutem referre verisimile est. Creschius ille per quem cusus fuit nummus, qui fuerit, ignoro.

Nummi Claudii per Titum restituti.

Quos nummos Claudii Imperatoris incuria raros fecerat, eos denuo cudi curauit, Titus partim Claudii virtutibus ductus, partim necessitudine. *Claudius Vespasianum cum fratre Sabino in* Suet. in Claud. c. 4. *Britanniam legatum miserat, qui ipsi traiecto amne permultos barbaros improuiso interfecerunt. In eadem expeditione, socius paterni honoris*

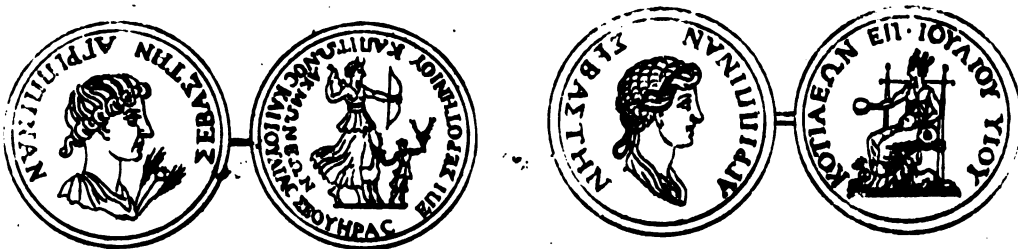
- atque fortuna versabatur Titus qui circumdato à barbaris Vespasiano
 & in extremo periculo versato, patri metuens coronam hostium incre-
 dibili audacia disiecit, fugientesque insecutus cecidit. Huius legationis
 meritum compensaturus erga Claudii patroni sui memoriam Vespasianus
 Claudium funeratum solenni Principum pompa & in numerum Deorum relatum, postea hoc honore exutum à Nerone, vt narrat Suetonius, restituit. fecit & templum D. Claudii in Calio monte
 ceptum quidem ab Agrippina sed à Nerone prope funditus destructum. Pallas in primo nummo repræsentatur vulgari habitu: in secundo 1.
 L. i. c. 79. Spes florem manu tenet, quem ex forma & Artemidori interpreta- 2.
 tione lilium interpretari placet: Corona, inquit, ex liliis concinnata
 Hieroglyph. res in spes differunt atque dilatant. Pierius vberius explicat lilium esse
 lib. 35. c. 9. symbolum spei. Constantia quæ in argenteo Claudii nummo sedet 3.
 hic stat, quo modo vigiles in columna Traiana repræsentantur, quibus Constantia maximè opus est: hac Claudius demonstratur constanter pro salute Reipublicæ excubare. Eius gestum sic explicat
 Lib. XI. Quintilianus; Index in exprobrando & indicando, unde ei nomen est, valet, & alleuata ac spectante humerum manu paulum inclinatus affirmat. Cererem quæ in quarto est, explicat Suetonius, his verbis; 4.
 In Claud. c. 18. Urbis annonæque curam sollicitissimè semper egit Claudius, & paulo post, nihil non excogitauit ad inuehendos etiam in tempore hiberno com meatus: nam & negotiatoribus certa lucra proposuit, suscepto in se damno, si cui quid per tempestates accidisset, & naues mercaturæ causa fabricantibus magna commoda constituit. Clariùs adhuc Dio his verbis: Fame ingenti exorta non modo ad præsens tempus copia alimentorum, verum in perpetuum etiam prospexit, idque maximis sumptibus.

Quam hi nummi repræsentant vix conicerent Antiquarii, nisi in vno ΑΓΡΙΠΠΙΝΑ legeretur, quæ omnem dubitandi locum tollit. Ea est Germanici & Agrippinæ filia, Caligulæ soror, sexta Claudii vxor, Neronis ex Domitio mater. Tanta eius fuit ambitio, tantaque erga filium propensio, vt ne suæ quidem mortis metus imperii spem leuare potuerit; *Occidat*, inquit, *modo imperet*. Nec ^{Xiphilin.} Chaldæorum responsum fefellit euentus: Nero enim Imperator ^{Tacit. l. XIV. cap. III.} factus illam veneno aliisque artibus necare tentauit, quibus frustra adhibitis, per Anicetum gladio confodit, ad quem tunc Agrippina, *Hanc tu percute*, Anicete, *percute, quoniam peperit Neronem*.

Fertilitatem referunt quæ in auersis nummis cernuntur effigies. Formam Agrippinæ & Veneris & Cereris in vnum cogentes Græci more suo vsi; etenim Principes tanquam Deos celebrabant, ΕΥΘΗΝΙΑ dilucidè legitur, V B E R T A S, quam spicæ denotant, in cuius tamen locum ΕΙΡΗΝΗ substituitur ab Ant. Augustino, for- ^{Dial. 2.} tassiss ob characterum conformitatem aut nummi detritiōem. Nulla vrbis in qua nummi fuerint cusi apparet nota.

ΣΕΒΑΣΤΗΝ ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ. Agrippinam Augustam. *Caput Agrippina è cuius sinu prodeunt spica intermedio papauere.* ΕΠΙ ΣΕΡΟΤΗΝΙΟΥ ΚΑΠΙΤΩΝΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΑΣ ΣΕΟΥΡΑΣ, ΑΚΜΟΝΕΩΝ. Sub Serotinio Capitone & Iulia Seuera, Acmonensium. *Diana cum nympa.*

Nummulum faciunt exquisitissimum raritas & integritas. Agrippina sexta Claudii vxor in eo repræsentatur sub Deæ habitu quam Cererem ex spicis interpretari licet. Is tamen Romanorum mos fuit suas Augustas spicis & papauere intermedio insignire, fœ-

cunditatis indicandæ & laudandæ gratia. Διὸ καὶ κατέστηται ὁ Βρετας
 Apud Eusebium lib. 3. de præp. cap. 11. de Cæsar. αὐτῆς πῶς εἶχουσι, μήκωνές τε παρὲς αὐτῶν τῆς πολυγυνίας σύμβολον. Sponsi eadem
 ratione coronabantur papauere, *quod etiam urbes indicat*, inquit Por-
 phyrus, Πόλεως ὁ μήκων σύμβολον, eas nimirum quæ Augustæ sunt subdi-
 tæ: quamobrem inter spicas sæpe Augustis præmittitur, ut paulò
 ante Meissallinæ. Aversa facies Dianam exhibet sagittam è pharetra
 prominentem, arcu vibrandam quem expeditum tenet, cum ceruo ad
 pedes & nympa caput cerui tenente. Certum est his in regionibus
 Dianam supra cæteras Deas coli. Acmonenses populos esse Phrygiæ
 Pacatianæ & ex eius conuentibus docet Plinius. Acmonii episco-
 patus mentio fit in Conciliorum opere. Quid illi cum Agrippina
 Lib. 5. c. 29. & quis sit ille Serotinius Capito & Iulia Seuera, ignoro. nisi ædituos
 aut sacerdotes templi Dianæ intelligas.

Eiusdem Agrippinæ effigiem vulgauere Cotyenses Phrygiæ
 salutaris metropolitani, illam ut alteram Cybelem suæ regionis Deam
 præcipuam venerantes, quæ ex suis Leonibus dignoscitur. Quis fuerit
 Iulius ille filius qui nummum cudit, nescio.

Nero Romæ nascitur, Cn. Domitio Ahenobarbo patre, Iulia Agrippina Germanici filia, matre. Nequitiam & petulantiam Neronis Domitius pater, non ex vaticinio sed ex suis & Agrippinæ moribus prædixit. Non enim, inquit, fieri potest ut ex me & illa vir bonus nascatur. Vndecim annorum à Claudio est adoptatus. ^{Xiphil.} Ætatis xvii. Imperator fit à militibus, cum promississet eis tantumdem pecuniæ quantum Claudius dederat. Agrippinam matrem, Octaviam & Poppæam uxores, Senecam Præceptorem necavit. Exercuit magnam sævitiam in Christianos hac occasione quod cum magna pars urbis incendio periisset, quod ipse excitauerat, falsò dixit autores esse Iudæos, quo nomine tunc & Christianos comprehendebant. Senatum universum veneno necare voluit. Audita contra se Galbæ defectione collapsus & animo fractus, diu sine voce iacuit, postea caput conuerberavit & vestem scidit. Galbæ exercitu accedente fugit, & militibus ad supplicium eum quærentibus, ferrum iugulo adegit, iuvante Epaphrodito à libellis, exclamans, *Iuppiter, qualis artifex pereo!* Interitum eius lauri quæ à Liwia plantatæ fuerant, & genus albarum gallinarum quæ ante occiderant, non obscurè denunciarunt. Vixit annos xxxii. imperavit xiii.

IMP. NER. CLAVD. CAES. AVG. *Caput Neronis, ad cuius collum serpens. S. C. in laurea.*

In Nerone
c. VI.

Lib. XI.

Suæ fortunæ Symbolum hic exhibet Nero, serpentem collo appensum. Narrat Suetonius, *missos à Messallina uxore Claudii qui Neronem meridianum quasi Britannici amulum strangularent: additum fabula est eosdem dracone è puluino se proferente conterritos refugisse: Quæ fabula exorta est deprehensis in lecto eius circum cervicalia serpentis exuviis, quas tamen aurea armilla ex voluntate matris inclusas dextro brachio gestavit aliquandiu, ac tadio tandem materna memoria abiecit, rursusque extremis suis rebus frustra requisivit.* Eius rei mentionem facit Tacitus, his verbis, *vulgabatur affuisse infantia Neronis dracones in modum custodum: fabulosa res, et externis miraculis assimilata: nam ipse haud quaquam sui detractor unam omnino anguem in publico visam narrare solitus est.*

Xiphilinus.

MACellum AVGVSTI interpretari non dubito: quod ædificium tantis fultum columnis Romæ fecit Nero hoc nomine donatum fuit: τότε καὶ πρὸς ἀγορὴν τῆς ὀψωνίας μακελλοῦ κατέβηκε, hoc est, Forum obsoniorum MACELLVM nuncupatum dedicavit. Et ne eius memoria intercideret, hic nummus à Romanis fuit conflatus, quos euentus non fefellit. Multi enim nummi supersunt hoc idem significantes, cùm nullum prorsus Macelli restet vestigium.

Portus cernitur in nummo elegantissimè sculptus, qui quamvis ex maiori modulo frequenter occurrat, non mihi nisi semel contigit hunc de mediocri ære vidisse. Scribit quidem Suetonius *Neronem Antium Coloniam deduxisse, ubi & portum operis sumptuosissimi fecit.* Nullum superesset dubium eum, in nummo sculptum esse, nisi inferior inscriptio aliò rem traduceret. indicatur enim **POR-tus OSTiensis** quem à Claudio Imp. extructum fuisse scribit idem Suetonius, *Circumducto dextra sinistraque brachio, & ad introitum profundo iam solo mole obiecta, quam quo stabilius fundaret, navem ante demersit, qua magnus obeliscus ex Aegypto fuerat aduectus, congestisque pilis superposuit, altissimam turrin in exemplum Alexandrini Phari, ut ad nocturnos ignes cursum navigia dirigerent.* Ea ferè omnia in nummo cernuntur, & insuper statua quæ siue sit **AVGVSTI** siue istius portus Conditoris, in superiori parte conspicua est. Scribit tamen Suetonius *Neronem fecisse fossam ab Auerno Ostiam usque ut navibus nec tamen mari iretur, longitudinis per centum sexaginta millia.* Neroni autem eos attributos fuisse honores quos Claudius erat meritis apud Romanos, dubium esse non debet: li frequenter successoribus eosdem decrevere quos priores Imperatores suscipere non potuerant. sic decretus Hadriano triumphus ob rem præclare ab Traiano gestam, quo ipse morte præventus gaudere non potuerat. Firmant coniecturam apposita **S. & C.** indicant enim Senatus-Consulto percussum fuisse nummum.

In Nerone
cap. IX.In Claudio
cap. XX.In Nerone
cap. 31.

Omnium meo iudicio antiquarum inscriptionum superbissimam hic nummus exhibet. In medio cernitur templum Iani Quirini quod Numa secundus Romanorum Rex extruxit, qui index pacis foret & belli, ut apertus in armis, clausus in pace ciuitatem esse significaret. Ab ipso Numa primùm clausum est. Iterum post

Plutarchus.

P

primum Punicum bellum anno v. c. DXIX. Tertiò post Actiacam pugnam ab Augusto DCCXXV. quartum ab eodem post bellum Cantabricum anno DCCXXIX. quintum ab eo ipso circa tempora CHRISTI Saluatoris. sextum clusit Nero DCCCXI. *Ianum Geminum clausit tam nullo quam residuo bello*, inquit Suetonius; & id nummus indicat. Sed quia Nero sine vera causa clauserat, prætermiserunt Tacitus & Orosius. septimum Vespasianus anno v. c. DCCCXXIV. à quo magnum apud historicos silentium super Iani portis. Eam tamen mansisse consuetudinem antiquam testatur Capitolinus; ait enim anno DCCCCXCV. Gordianum Iano aperto quod signum erat indicti belli profectum esse contra Persas. Sed & sub Christianis Imperatoribus seruatum aliquandiu vetus hoc institutum, testis locuples Ammianus Marcellinus, qui in historia rerum gestarum à Constantio, clausi ab eo Iani mentionem facit, cum deuicto Magnentio & sublatis omnibus tyrannis, vnus ille Romani orbis Dominus exstitit anno v. c. CIO CV. formulam autem quæ in nummo legitur frequentem esse & illustrem probat Suetonius his verbis, *Ianum Quirinum semel atque iterum à condita vrbe memoriam ante suam clausum, in multo breuiore temporis spatio, terra mariq; pace parta, Augustus ter clusit.* Iani templum fuisse in medio foro ex aduerso Capitolii tradit Procopius; *Erat, inquit, Sacellum totum ex ære constitutum, quadrata quadam dimensione tantaque altitudinis quanta integra Iani statua poterat aenea quinquepedalis capi, capite duntaxat bifrons.* Captis Faliscis, inquit Seruius, ciuitate Thufcia ibi inuentum est sanulachrum Iani cum frontibus quatuor, fuerat enim bifrons apud theatrum Marcelli, unde quod Numa instituerat translatum est ad forum Transitorium & quatuor portarum vnum templum institutum.

NERO CLAV. CAE. AVG. IMP. VRINO VOLV MNIO.
Caput Neronis. NERO CLAV. CAE. AVG. IMP. OCTAVIA
 AVG. *Capita sese invicem respicientia Neronis & Octavia, hoc Luna
 illud Solis figura insignitum.*

Vir & vxor sese inuicem respiciunt, syderum modo, quorum in capite gestant symbola, lunam hæc refert vt ille solem, mundi præci-

præcipua lumina quibus in cœlis cœtera vt Imperatoribus sublunaria inferuiebant. Cœterum circum Neronis caput VRINO VOLVMNIO legitur, quod Trifanum interpretatur quasi cœlesti & beneuolenti. Οὐρανὸς enim apud Græcos Saturni parens fingebatur, rerum omnium Seruator. Iouis Vrii meminit Cicero his verbis, *Quid ex ade Iouis religiosissimum simulachrum Iouis Imperatoris, quem Græci Vrion nominant, pulcherrimè factum nonne abstulisti?* & Arrianus ὁ ἰσχυρὸς τῷ Διὶ τῷ ἑαίῳ διέχεται ἀπὸ Βουλῆς καὶ ἐκείνου ἐκείνου. Volumnus à D. Augustino sic explicatur, *Deo Menti*, inquit, *vt bonam haberent, Deo Volumno & Dea Volumna vt bona vellent*, quæ recensentur inter coniugalia numina. Is est fortassis qui Volianus in inscriptione antiqua nominatur.

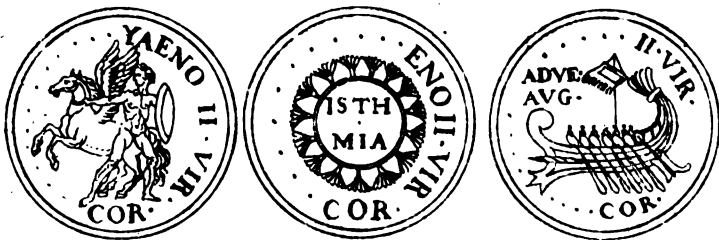
Hos titulos Neroni non tantum dicat nummus, verùm & Sardonix antiqua, in qua NERO VOLON. id est Volonico aut Volonio, vt bona vellet.

NERO CLAVDIVS CAESAR AVG. IMP. TR. P. P. P. *Caput Neronis.* COL. IVL. AVG. CASSANDRENS. *Caput Iouis Ammonis.*

Colonium Iuliam Augustam Cassandrensem interpretor, quæ in prima Macedonia iuxta mare in Isthmo Pallenensi sita est; hanc quondam Potidæam nunc Cassandriam coloniam nuncupat Plinius. Vbi lapidem è cœlo delapsum coli scribit, terramque in mare demersam lapidescere. Autorem Colonix nomen indicat Cassandrum: sed cur Iulia, cur Augusta nominetur, non video. Certum est hanc id debere alicui ex sex primis Imperatoribus Romanis, sed legisse non memini. Quemadmodum Claudio colonia Cibaridis erat gratulata vt dictum est pag. 100. sic Neroni filio suum obsequium hoc nummo testata est. Doleo plura nesciri quæ hanc coloniam spectant: coniicio EX CONSENSV omnium ordinum hunc nummum fuisse conflatum qui taurum sacrificandum exhibet.

Lib. 4. c. 10.
Lib. 2. c. 58.
Lib. 35. c. 13.

Triplex Corinthi erga Neronem officium hi nummi repræsentant. In primo quidem Bellerophon Pegasus domans, Corinthi symbolum explicatum est in Iulii nummo pag. 18. Coronam alter refert quam fortassis propter inchoatam in Isthmo Achaico fossam Corinthiaci Neroni detulerunt. De hac expeditione sic Suetonius, *In Achaia Isthmum perfodere aggressus, Pratorianos pro concione ad inchoandum opus cohortatus est: tubaque signo dato, primus rastello humum effodit & corbula congestam humeris extulit.* Eam tamen coronam potius ad Isthmios ludos referri arbitror, qui & Achaici & Corinthiaci à loco in quo celebrabantur, nominantur. Fauces sunt angustæ inter maria Ægæum & Ionium, Achaiam Helladi iungentes, in quibus illi ludi omnium celeberrimi in honorem Neptuni sunt instituti. Post quos suo tempore exactos Nero prouinciam vniuersam libertate donauit, simulque iudices ciuitate Romana & pecunia grandi: quæ beneficia è medio stadio Isthmiorum die sua ipse voce pronuntiauit. Isthmi pars altera cum delubro Neptuni quinquennialibus inclyta ludis, inquit Plinius. Isthmici ludi ne excisa quidem à Mummio Corintho intermissi sunt, sed etiam in ipsa vrbe vastitate, vt eos faciundos curarent, datum negotium fuit Sicyoniis: restituta Corintho ad eos, qui nunc sunt, inquilinos pristinus honos rediit. Cæterum corona illa ex Apio, Σῆν Græci vocant, rem totam dirimit, ἢ ἐν ἀγῶνι βαρυκλύπευ θάλλησι Κορινθίοις σελίνοις, hoc est, quo pacto in certamine Neptuni decoratus fuerit Corinthiacis Apiis. Solebant Corinthii suos athletas Isthmiorum victores Apio coronare,

Græcæque Apium meruisse corona,
inquit Iuuenalis: meminit etiam Horatius,

Quis udo deproperare

Apio coronas curatue myrto.

In Bucol. ipse etiam Virgilius huius mentionem facit,

Floribus atque Apio crines ornatus amaro.

Lib. 2. de Dicta. Illud est Apium quod Galenus vrinas & κατὰ μένιν ciere tradit, & magis semen quam herbam ipsam, quodque iucundum, familiarissimum & stomacho gratum esse scribit. Hippocrates vrinam mouere potius quam aluum etiam asserit.

*Est Apium dictum quod Apex hanc ferre solebat
Victoris, veterum fieret dum more triumphus.*

Macer.

Ipse sibi talem prior imposuisse coronam

Dicitur Alcides; morem tenuere sequentes.

Nec prætermittendum Timoleonta pro Syracusanis in Carthaginen- Diodorus.
ses depugnaturum, quum forte Apii vis magna extruendis toris sub-
uectaretur, victoriæ omen inde concepisse, quoniam Isthmiaca coro-
na contexi Apio consueffet, proinde milites sic iussisse coronari,
moxque insigniter hostium copias concidisse.

3. Tertius nummus nauim prætoriam exhibet qua vectus censetur
Imperator: Duum-viri circum nummos inscripti vix leguntur.

ΝΕΡΩΝ ΚΑΙΣΑΡ. Nero Cæsar: *caput iuvenile Neronis.* ΓΑΙΟΣ
ΠΟΣΤΥΜ. ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ. Caius Postumius Laodiceæ. *Vir
togatus aquilam dextra tenens, sinistra veluti ara innixa, iuxta colu-
mnam super qua corona in qua B.*

Quis fit ille Caius Posthumius quem nummus demonstrat,
ignoro: Cur Laodicea in honorem Neronis adhuc viuentis
Claudio nummum cuderit, non satis liquet, nisi huic vrbi Cæsar
priuilegia quædam contulerit. Narrat Tacitus, *Neronem ut studiis* Lib. XII.
cap. XII.
*honestis & eloquentia gloria nitesceret, causa Iliensium suscepta, Roma-
num Troia demissum & Iulia stirpis authorem Æneam, aliaque haud
procul fabulis vetera facundè executum, impetrasse ut Ilienses omni publi-
co munere soluerentur.* Plures sunt Laodiceæ: sed ex iis non liquet
cui illarum hic nummus tribuatur. Aquila quidem & ara foelici-
tatem & imperium videntur portendere Neroni: corona columnæ
innixa in qua B legitur æternitatem fortasse τῆς Βασιλείας subindicat.
Scribit Suetonius, *instituisse ciuitates apud quas musici agones edi solent,* In Nerone
cap. 22.
*omnes citharædorum coronas ad Neronem mittere, quas adeo gratè
recipiebat, ut legatos, qui pertulissent, non modo primos admitteret, sed
etiam familiaribus epulis interponeret: aiebat solos scire audire Græcos,
solosque se & studiis suis dignos.* Caius Posthumius Laodiceæ fortassis
Legatus fuit. Quidni spectaret hæc corona ad eam quam obtinuit
citharædorum, de qua sic Xiphilinus; *cæteris enim omnibus ut indi-* In Nerone.
*gnis victoria iudicatis, corona ad Neronem ex omnibus certaminibus,
quasi solus victoria dignus esset, postea mittebantur.* Leues coniecturæ
probabiliorem fortasse suscitabunt.

Populum Romanum primum huius tabellæ nummum obtulisse 1. Neroni ex inscriptione notum est : sed quis fuerit populus ille Romanus examinandum est. Certè Roma in Italia latinè scribebatur : nummus græcis characteribus inscriptus coniecturam facit, Byzantii in Thraciæ parte quæ Romania dicitur signatum fuisse, quare Constantinopolitani dicti sunt Romæi. Vernacule hæc provincia *Romeli* nuncupatur. Byzantium à Constantino Magno Νέα Πόλις dictum est, quod & Constantinopolis.

Citharoædi mores affectasse Neronem palam est, quamobrem 2. sæpe in nummis eorum habitu cernitur. Græci ingeniosiores eum sub Apollinis figura repræsentabant, qualis cernitur in nummo. Populos qui nummum cuderunt, non satis noui.

Tertium nummum interpretari difficile. Clarum est quidem 3. per Aulum CAIVM ERISIPPVM cusum fuisse : sed quis fuerit ? qua de causâ & à quo populo, obscurum.

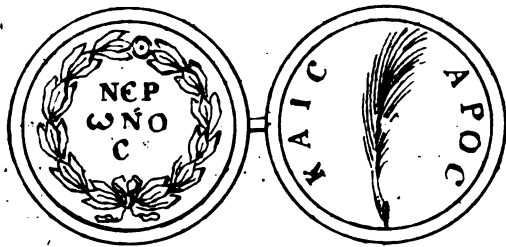

Suet. in Ner.
c. 24. & 25.

Cap. 12.

Neronem habitu Apollinis & citharoædi vides, qualem post tot acquisitas in variis certaminibus coronas Suetonius describit his verbis: *Item statuas suas citharædico habitu, quâ nota etiam nummum percussit.* Quod Romanis & Græcis characteribus insignitos eius formæ nummos videamus, id indicat & in Italia & in Græcia signatos esse, è qua discedens provinciam vniuersam ciuitate donauit, citharam à certaminum iudicibus ad se delatam adorauit, ferrique ad Augusti statuam iussit. *In theatrum prodiit, inquit Xiphilinus, stetitque Cæsar in scena, habitu citharædi.* Neronem dictum fuisse Apollinem cuius nomen in nummo legitur, docet idem Xiphilinus, dum adulantes ipsi viros exclamasse frequenter ait, *Quam pulcher Cæsar, Apollo, Augustus, unus veluti Pythius &c.* & alibi Νέρωνι ὁ Ηρακλεῖ, Νέρωνι ὁ Απόλλωνι, *Neroni Herculi, Neroni Apollini &c.* Victorias has quæ coronas

coronas tenent in nummis forte celebrat Eusebius, dum ait Neronem Romæ in citharistarum agone contendentem cunctos superasse. Dio ^{Suet. in Ner. cap.} etiam narrat Neronem post victoriam in omnis generis certaminibus adeptam sic per virum consularem præconium instituisse ΝΕΡΩΝ ΚΑΙCΑΡ ΝΙΚΑ ΤΟΝ ΔΕ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΟΙ ΤΟΝ ΤΕ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΔΗΜΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΔΙΑΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΝ: hoc est *Nero Cæsar victor huius certaminis coronat populum Romanum & suum orbem terrarum.* Hunc citharædi habitum Neroni exprobrat Angla nobilis Bunduica, dum ^{Xiphil. lib. 62.} exercitum in Romanos concitans, illos citharædo feruire dicit, muliebriterque ornato, voce sua & cithara canenti. *κίθαρωδὴ καὶ τέττα κακῇ δουλεύοντα.* Idem fere dicebat alter in vinculis qui aduersus Neronem coniurauerat, *non possum citharædo seruire.*

Neronis nomen in corona legitur, palmam circumdat Cæsaris dignitas, sic ferè Tiberio nummulus dicatus est supra sculptus pag. 76. Coniectura est eos in Ægypto aut Syria cufos: Græca lingua id indicat; rudis confirmat celatura.

ΑΥΤ. ΚΑΙCΑΡ ΚΛΑΥ. ΝΕΡΩΝ ΣΕΒ. Imperator Cæsar Claudius Nero Augustus. *Caput Neronis.* ΚΛΑΡΟC ΕΠΙ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥC ΕΡΜΟΓΕΝΕΙ. Clarus sub Ermogene, Smyrnæorum. *Flavius decumbens dextra & humero arundinem gestans, sinistro cubito urna ex qua aqua fluit, imposito.*

Vnum hunc nummum vidi in quo Clarus legatur: hæc Colophonis vrbs fuit oraculo suo celeberrima. Eius meminit Tacitus ^{Pausan. l. x. Pomp. Mel. l. i. c. 17. Lib. 2.} his verbis, *Germanicus relegit Asiam, appellitque Colophona ut Clarii Apollinis oraculo uteretur.* In Apollinis Clari specu, inquit Plinius, ^{Lib. 12. c. 102.} lacuna est, cuius potu mira redduntur oracula bibentium breviora vita.

Ob Smyrnæorum viciniam quibus parebat Clarus illorum fluvius Meles hic est appositus, quemadmodum in Homeri nummo supra explicato pag. 9. De Ermogene nihil legisse memini: coniectura est illum rexisse Clarum Smyrnæorum nomine.

ΑΥΤ. ΚΑΙC. ΚΛΑΥΔ. ΝΕΡ. CEB. *Caput Neronis.* ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. Augustus Macedonum. *Clypeus.*

Pollux lib. 1.
cap. 9.

De milit. or-
din. institu-
end. c. 12.

Pluribus Romanis Imperatoribus suum clypeum obtulerunt Macedones, quasi ut suis Principibus & patronis. Macedonum clypei sæpe ex auro & argento aut utroque ingeniosa arte fabrefacti varioque ornatu erant conspicui. Clypeos Macedonicos ex ære laudat Ælianus ut optimos, eosque parum cauos longitudinis VIII. palmarum esse ait. *Ααπίς μὲν οὖν ἐστὶν ἀείκη Χρυσῇ Μακεδονικῇ ἢ λίαν χρύσειον ἀπαλάμειος.*

Sueton. cap.
XXV.

Thessalonicensium cum Nerone necessitudinem ullam me legisse non memini. Peragrauit quidem vniuersam Græciam, ubique cantauit, ac ex omnibus ciuitatibus coronas etiam per legatos accepit. Fortasse Thessalonicenses quam Neroni miserant, in suo nummo signari voluerunt. *Romam introiit eo curru quo Augustus olim triumphauerat, et in veste purpurea distinctaque stellis aureis cblamyde coronamque gerens Olympiacam, dextra manu Pythiam, praecunte pompa ceterarum cum titulis, ubi, et quos, quo cantionum, quoque fabularum argumento vicisset, sequentibus currum ouantium ritu plausoribus &c.* Sacras coronas in cubili circum lectos posuit &c.

Nihil peculiare in his nummis cernitur præter illam maiestatem, quæ Romanos Imperatores apud exteras gentes celebrabat. Nilus cum suo duplici cornucopiæ & aquila Ægypti Deum & Iouem repræsentantes quasi diuisum imperium cum Ioue Cæsarem habere, in orbe, vt in nummo demonstrant. Moneta ab antiquis sacra per se dicebatur, sanctioremque existimabant si sui Dei & sui Principis imagine signata fuisset.

ΑΓΡΙΠΠΕΙΝΗ ΣΕΒΑΣΤΗ. Agrippina Augusta *sedens*.

Sedet Agrippina, lauream dextra tenet, sinistra copiæ cornu : hæc Sillam vt Deam indignant, Imperatori adulante Græciæ quodam populo, cuius nomen non exstat in nummo.

ΟΚΤΑΟΥΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ, Octavia Augusta. ΑΥΤ. ΝΕΡ.
ΚΛΑΥΔ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. Imperator Nero Claudius Cæsar Augustus.

Suet. in
Ner. c. 35.

Octavia Claudii Imperatoris & Messalinæ filia primùm L. Sil-
lano nupsit, deinde Neroni. Iratam habuit fortunam optima
mulier, matre Messallina per Claudium patrem necata, patre per
vxorem Agrippinam, fratre Britannico per eandem Neronemque
veneno extincto, ipsa demum in Pandatariam relegata apertis venis
obiit. In perraro nummo cernere cuperem cuinam vrbi Græcæ
hanc Octaviæ effigiem debeat posteritas.

Effigies Poppææ & Neronis, aut sola, aut iugata, aut aduersa.

Effigiem Poppææ diuersis modis exponit hæc Tabella, cultum Imperatoris subindicans: tanto enim amore illam est prosequutus Nero, vt nullis sumptibus eius causâ pepercerit. Quam ab Othone abduxerat etiam viuente Octauia omnibus muneribus magnificentissimè cumulauit. Quingentarum asinarum, quarum lacte pro balneo utebatur, Soleas aureas esse iusserat. *Defunctæ tantum in concremando rogo cinnamomum profudit, quantum annuo fœtu suppeditare par non fuerit tota Arabia:* hæc Plinius, cuius errorem obiter notabo, Arabiæ cinnamomi fertilitatem falsò tribuentis, nam in sola insula Ceilan apud Indos nascitur; sed commercio per Arabas Romanis innotuerat. Elegantiam formæ mirabatur impurissimus Princeps, & in cæteris suis portentis, inquit idem Plinius, capillos quoque coniugis suæ Poppææ in hoc nomen adoptauerat, quodam etiam carmine succinos appellando. Hæc nitorem capitis tanto studio curabat, vt quum aliquando se non satis bona forma in speculo cerneret, mori prius quam senescere optauit. Hanc curam exhibent Poppææ nummi, capillis mirum in modum dispositis & cincinnatis supra cæteras Principes: primi quidem nummi coniugum effigies demonstrant. Tertius & quartus iugatas & aduersas facies Romæ simulachro oppositas quam capite turrito aut comato fingeant Romani. hac arte Nero suam vxorem Genium Urbis esse persuadere contendebat.

Plin. l. i. c. 18.

CLODIVS MACER S.C. *Effigies Clodij.* PROPRAETOR AFRICÆ.
Navis pratoria.

Sueton.
Tacit.
Plutarch.

Cum Neronem publicum humani generis odium oppressisset, multis rerum nouarum ea visa est occasio. Vindex in Gallia viuo Nerone ceciderat. Galba Hispaniæ Tarraconensi Præfectus, Imperator Senatus decreto destinabatur, Romæ Nymphidius turbabat, in Germania Rufus postque eum Capito. Hos inter L. etiam Clodius Macer Africæ Proprætor auaritia & crudelitate magnus, de cætero tantis cœptis per omnia impar sese eminere prorsus sperauit: molientem Trebonius Garucianus Procurator, iussu Galbæ interemit. Eius effigiem refert perrarus nummus in vna parte, in altera nauim qua sibi mare liberum, cæteris clausum contendebat: quibus artibus Italiam fame pressurum minabatur, si alter eligeretur Imperator, frumentis ditaturum si sibi cederet imperium.

ascitur Galba prope Terracinam, patre Servio Sulpicio Galba, matre Achaia. Vir iustæ staturæ, capitis calui, & cœruleis oculis, adunco naso, qui in vniuerso corpore morbo articulari conflictabatur. famæ nec incuriosus nec venditor, pecuniæ alienæ non appetens, suæ parcus, publicæ avarus. Hunc tandem aliquando de-^{Xiphil.} gustaturum imperium Tiberius prædixerat. Nec euentus fefellit, Nerone enim mortuo in Imperatorem eligitur à S. P. Q. R. Prætorianis militibus pecuniam petentibus, Legere, inquit, soleo milites non emere: sed coniuratione in ipsum facta trucidatur in foro Romano ætatis LXXIII. imperii mense IX. anno Christi LXX. Eius caput ad Othonem delatum est, qui lixis & caloni-^{Sueton.} bus deridendum donauit. Vxorem, & quos ab ea liberos ediderat, amisit ante adeptum imperium. Piso, quem ante sex dies adoptauerat, Othonis artibus etiam necatus est.

SER. GALBA IMP. AVG. *Caput Galbae.* QVADRAGENS. REMISSAE.
Arcus triumphalis super quem duo equites: infra quatuor captiui.

Annal. lib.
XIII.

Rem mirandam & dolendam Romanos suæ famæ ita cupidos
 infinita pene gessisse, quæ vel temporum iniuria vel scriptorum
 negligentia perierunt, ut in hoc nummo cernitur. Circum arcum
 triumphalem magnificentissimum quantum magnitudo nummi
 capere potest legitur Remissio Quadragesimarum. Quadragesimæ
 autem vectigal erant, à summa nomen habent. Eam exactionem
 ut plures alias eiusdem generis Neronem quondam sustulisse autor
 est Tacitus; verum eo loco addit illa Neronis decreta *brevi servata
 dein frustra habita.* Illam abolitionem adhuc sua ætate mansisse
 scribit. Quis hoc vectigal remiserit ignoraremus, nisi singularis ille
 nummus doceret in huius beneficii memoriam hunc arcum fuisse
 extructum. Cur siluerit Tacitus, ea ratio est: Principum qui non
 diu regnauere, ætas frequenter ut nulla præteritur. Tanti autem
 momenti esse hunc nummum existimauit doctissimus Casaubonus
 ut eum vnum sculpi curauerit in iis quos scripsit Suetonii Com-
 mentariis.

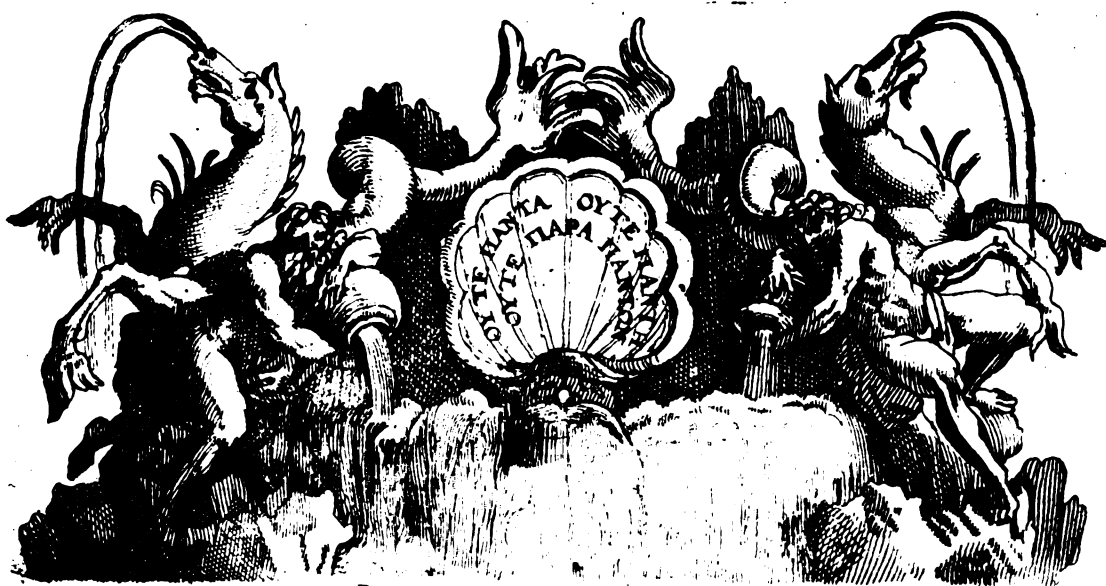

SVL. GALBAE AVG. IMP. P. P. *Caput Galba.* L. CAN. AGRIPPAE
II VIR. COR. *Templum.*

Rarissimum hunc nummum Corinthi signatum fuisse ex inscriptione certum est: alter videtur ROMAE ET IMPERIO dicatus, à cuius àversâ parte eiusdem Lucij CANINIJ AGRIPPAE II VIRI nomen legitur cum Corinthi nomine: quem ex utroque nummo constat Corinthi Duum-virum fuisse. De templo nisi sit Corinthiacum nihil certi coniicio. Sed quo animo Galbam in suis nummis Corinthus sit venerata, præter generalem adulationem, res est obscurior.

De COLONIA Aroe Augusta PATrensi dictum est in superioribus pag. 38. ut & de Legione vigesima secunda. sed eius cum Galba necessitudinem scire plurimum auerem: nullum apud antiquos eius mihi occurrit vestigium.

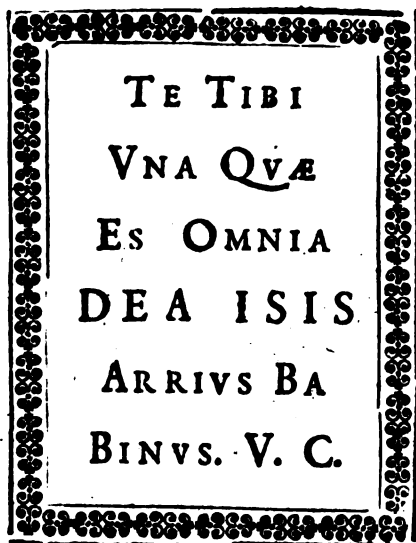
Hic nummus Isis effigie signatus est, quæ Ægypti est Genius. Sistrum in plerisque nummis gerit, quod etiam in marmoreis monumentis frequens est, cuius motu Nili accessus significatur. *Ego Isis sum*, inquit, *Ægypti regina à Mercurio erudita: qua ego legibus statui, nullus soluet. Ego sum Osiridis, ego sum prima frugum inuentrix, ego sum Hori regis mater. Ego sum in astro canis refulgens: mihi Bubastia urbs condita est: Gaude Ægypte, gaude, qua me nutristi.* Plutarchus quoque pavimentum templi Isis inscriptum his litteris refert, *Ego sum quidquid fuit, est & erit, nec meum peplum mortalium quisquam retexit.* *Εγώ εἰμι πᾶν ὃ γεγονὸς καὶ ὄν καὶ ἐσόμενον καὶ ὃ ἐμὸν πέπλον ὁσέως τῆς θεῆς ἀπεχέλυεν.* Inscriptionem ad id pertinentem refert Gruterus. Flos eius capiti impositus Abrotanum refert, roborando vtero, vel Erucam de qua sic dictum,

Excitat ad venerem tardos Eruca maritos.

Perseam etiam interpretantur cuius fructum Persis venenosum, Ægyptus frequentem & sanum, Theophrastus, Dioscorides & Galenus exhibent.

Inscript. antiq. pag. 82.

Inscriptionem ad id pertinentem refert Gruterus:

M. Salius Otho ex Principibus Etruriæ natus in ambitionibus nihil omisit: homo nimis elegantis & molitudinis, corporis studiosus, nam vulso corpore galericulo capiti propter raritatem capillorum adaptato & annexo ut nemo dignosceret: faciem quoque radere & pane madido linire consuevit à prima lanugine ne barbatus unquam esset. Pueritiam incuriosè, adolescentiam petulanter rexit. A Vitellio per Legatos ad Bebricum victus est, cum imperasset dies vix se ipsum confodit. Multi manus & pedes eius deosculati sunt, & cum incolumem gravissime eum detestari essent, mortuum laudibus extulerunt, & dixerunt Galbam non tam dominandi quam Reipublicæ & libertatis causa ab Othone fuisse interemptum. Imperium quod magno scelere inuaserat, maxima virtute deposuit.

Suetonius
cap. I.

Suet. c. 12.

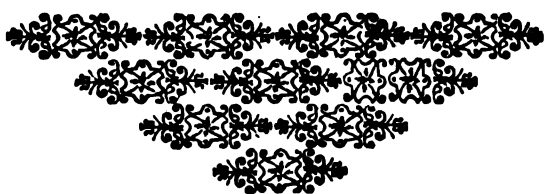
Tacitus.

Sex. Aurelius

Dio.

Suet. cap. 12.

Xiphilin.

Sed quum lex mihi à me ipso dicta sit, ne quidquam aut commemorarem aut depingerem numisma quod non esset indubitata veritatis, videam autem à nonnullis non tantum pro certo haberi, sed doceri, nullos superesse imo nec cusos fuisse Othonis nummos æreos: Putavi officii mei esse, de re tantis studiis agitata, quænam

R

mihi sit sententia sine cuiusquam iniuria breuiter dicere. Aiunt multos iactatos falsos pro veris : non nouum in re tanti pretii peccatum esse in fidem publicam à nonnullis rei suæ quam publicæ diligentioribus. Itaque non mirarer si plures supposititios quam veros affirmarent; illud miror quod videri non posse putent, quod à se visum non est. Testes adducunt illustres viros qui se vidisse pernegent: probarem, nisi plus in iudicio duo testes oculati valerent in re probanda, quam in refellenda decem qui se vidisse negarent. Vtuntur etiam auctoritate Serenissimæ Suecorum Reginae CHRISTINAE ALEXANDRÆ, omnium rerum quæ ad litteras pertinent vt cætera taceam, peritissimæ, atque huius dictum commemorant : Qui æreum, inquit, Othonem repererit antiquum, philosophicum lapidem inuenerit. Graue procul dubio testimonium & illis peropportunum, nisi mihi etiam faueret. Nummus Othonis philosophici lapidis instar habendus est, credo si Reginae magnificentissimæ atque in his sumptuosissimæ offeratur, thesauro fortassis, vt est harum rerum cupida, nummum rarissimum redempturæ. Quanquam quid in interpretando Reginae Serenissimæ dicto laborem, cum certis nuntiis compererim, habere eam apud se collectum olim ab Illustrissimo FRANCISCO GOTTIFREDO nummorum antiquorum thesaurum, inter quos vnus est æreus Othonis indubitatus, cuius typum hic expressum ad me humanissime misit idem Gottifredus.

Negatur de Occone quemquam vidisse ; sed ipse tantum abest vt fateatur, vt quinque afferat. Qui nummos negant vltos æreos Othonis ætate cusos fuisse, huius rei causam quærunt: Senatus-consulto ærei nummi cudebantur, inquiunt; At Senatus Othoni à quo pessimè fuerat acceptus, infensissimus erat: Quid tum? nempe nec sponte nec ex animo nummum æreum Othonis effigie signauit: sed an cogi non potuit vel terrore vel vi vt faceret? sed ab ipso Principe non expectata Senatus, quem despiciebat, autoritate, imperari monetariis non potuit? Addunt materiam vilem & olentem delicatissimum Imperatorem tolerare non potuisse, quasi omnes nummos Imperatoris facie expressos, ab ipsomet Imperatore teneri manibus & teri oportuisset. Æreis nummis in largitione vsus nusquam legitur: forte ab historicis omissum est. Præterea aliud est

est eudi nummum, aliud ab ipso Principe dari : at hic de eudendo nummo agitur. Denique æs flauum ab Italis *Ottone* dicitur, forte per *auspicionem* quod æs Otho contemneret ; forte etiam naturali verbi huius & plebeio sensu, quod æs amaret.

Hæc igitur omnia vt in re dubia vel vera acute, ita in re falsa frustra quæsitæ sunt. nam quod censuram attinet fictitionum nummorum quorundam, id vt libenter concesserim diligenter ab eo scriptore (quem potissimum hæc spectant) & ingeniosè factum, tamen ad me non pertinent. Tu vero eos quos subieci nummos, si mihi credis, veros arbitrabere : sin contra, quod malim, tibi tantum fidis, apud me penes quem sunt otiosè recognosces : quæ mihi probandorum Othonis æreorum nummorum ratio certissima breuissimaque visa est. Nam qui rem esse negat ; obiecta re ipsa facillime, oratione & verbis ne vix quidem conuincitur.

Quæ cum scripsissem, admonitus per libellum à me nuper editum vir præstantissimus THOMAS CHIFLETIVS Serenissimæ Suecorum Reginæ Christinae Alexandræ ab elemosynis, mihi non vsquequaqum probari sententiam eorum qui negant vllos superesse Othonis æreos nummos, videretque eorum nomine, libellum quem ille olim ea de re adolescens peringeniosè commentatus fuerat, in Disceptationem & iudicium a me tacite vocari ; sponte sua vt est homo non minus ingenuus quam doctus ad me scripsit elegantes & plenissimæ humanitatis literas, quibus quoniam non tantum aliam ac olim super ea re sententiam præ se fert, sed etiam multa affert argumenta quæ ad rei confirmationem & celebris illius Othonis ærei illustrationem faciunt qui in Serenissimæ Suecorum Reginæ scriniis seruatur ; putavi pergratum me iis facturum quos auctoritas tanti viri detertere posset, si earum litterarum quibus sententiam mutasse testatur exemplum subiungerem.

CAROLO PATINO,

THOMAS CHIFLETIVS,

S. D.

Honoro te Medicum non propter necessitatem sed propter necessitudinem, qua tuum inter meumque patrem vetus coaluit. sed in Opusculo tuo gallico omitte spes illas concipere, ex quo regii fruor honore obsequii, me posse tibi nummorum CHRISTINÆ REGINÆ Domina maximorum congeriem accurate exponere, anigmata soluere, obscura elucidare. ingenue fatebor enim Vopisci verbis, sum vnus ex curiosis, quod In Probo.

R ij

infinita scire non possim, incenditibus vobis, qui cum multa sciatis, scire multo plus cupitis. Hoc me nimirum nomine tacite compellas, Patine Guidonis fili dignissime, cum ais in eodem opusculo tuo Gallico curiosum quemdam Antonii Pisonis opinioni adhasisse de inaudito & incomperto Italis Antiquariis numismate Othonis areo, & dissertationem arguis quam admodum adolescens auditor tantum nondum inspector Othonum areorum edidi & inscripsi Leopoldo Guillelmo Austria Archiduci, ad quem Ferdinandus III. Imperator à Patre Archiducali Medico primario & patruo Abbate Eleemosynario examinanda miserat area quatuor numismata Othoniana, qua illi ut pote nouerant quam rectissime Horatianum,

Quid sculptum infabre quid fufum durius esset.

fiçta censuere ex Augusti, Galba, Hadriani numismatis & Antonini. Vestrates Othones areos Ludouici Henrici Lomenii Brienna comitis, Achilles Harlei, & amicissimi Abbatis Seguini, Taciti verbis loquar, neque confirmare argumentis neque refellere in animo est: ex ingenio suo quisque demat vel addat fidem. Tantum de Othone loquar, qui Francisci antea Gottifredi Patritii Romani; nunc CHRISTINÆ REGINÆ Domina possessione inclaruit, cum antica inscriptione CA. OΘΩNOC KAIC. CEBACTOY, & postica KAICAPEIAC cum montis simulacro. Reus tandem temeritatis efficiar, si uni, quod omnium instar sit, CHRISTINÆ REGINÆ Domina iudicio, si Leopoldi Principis Medici consensui, si regii thesauri Praefecti Francisci Gottifredi in cuius verba solent iurare Antiquarii approbationi, si magni Ducis Etruria gaze custodis Fittoniano calculo, si Abbatis Seguini in nummorum veterum intelligentia & copia Antistantis viri confirmationi accedere verear, aut sequi potius tot tantarum de eius nummi fide autoritatum testimonia, ipseque ego antiquum nunc ex veteri formula EX VISV, qua valeo in nummis dignoscendis autoritate iudico, cum in hoc genere industria transalpinorum non aequè sit ac Italarum Romæ laudata solertia. Insignitum Othonem pronomine Saluii, Victor uterque memorat, & Casariensem qua in postica parte visitur inscriptionem mons indicat referendam ad Cappadocia Casaream, cui prouincia noua iura dedisse Othonem, ut & noua Africa, leges in Tacito. Nummum hunc sola visa inscriptione damnaui, simul reputans nullos reperiri gracos nummos cum figura monticuli & Casarea inscriptione signatos ante Macrini Mauri Imperatoris, ut Dio testatur, Casarea oriundi tempora. Exhibuit mihi in vrbe ectypum nummi arei è thesauro magni Ducis cum eadem Casarea inscriptione & montis simulacro cufum Claudii temporibus doctissimus Spanhemius, cuius non minus celebrabitur quam Minutii olim Felicis Octauius, siue praelara illa de prestantia & usu numismatum antiquorum editionis Romana, quàm

me

De moribus
German.

Hist. l. l.

me donauit vir humanissimus dissertatio. Exhibuit mihi alios areos Titi Vespasiani, Commodi & Seueri temporibus cufos, cum simili schemate è thesauro CHRISTINÆ REGINÆ Domina Franciscus Gottifredus. Exhibuit mihi Lutetia Parisiorum è nummorum suorum diuite penu alium arcum Antonini Pii cufum temporibus, immodicus mea crescentis curiositatis astimator Regii ararii Senator Seuius, & argenteos binos Antoninorum fratrum Caracalla & Geta, ille & cuius amicitia gloriari soleo, Petrus Abbas Seguinus. Licet erroris gloriam ex Othonis speculo à Iuvenale memorato, siue ut in alium sensum conuertam exemplo Othoniano occupare, quod se proprio Imperator mucrone confoderit, unde & measmet ipse rationes iugulabo quas duas in ea dissertatione attuli, cur Othones arei non requirentur. Tertiam enim quæ coniectura verius dicenda est ut non despiciam, paterni nominis reuerentia facit: & primam quidem imperii Othoniani breuitatem aliorum Caesarum imperia breuiora debilitant: alterum insensum Othoni Senatum & pene nullam aut certe modicam Othonianam memoriam, quamuis probare conatus sim ex aliquot autorum locis, sunt alii eorundem fauorem Senatus Othoni conciliantes. Omnia decreta fuisse Othoni à Senatu quæ solent Principibus decerni notat Plutarchus, & disertis verbis confirmat Tacitus. Accurrunt Patres, decernitur Othoni tribunitia potestas & omnes Principum honores. Ipsius Othonis verba differentis apud Tacitum leges, Senatus nobiscum est. Si pro Othone iam olim Senatus, si principalis potestas & Triumvirorum Gottifredi, Fittonii, Seguini Senatus contra me est, quæ diutius tergiuersandi ratio relinquitur? Sequor, sequor suffragante responso Modestini Constitutiones tempore posteriores, potiores sunt his quæ ipsas præcesserunt.

Lib. II. Excu-
lat. dig. I. 44.
de Constit.
Princip.

IMP. M. OTO. CA. . . . . *Caput Othonis laureatum.* S. C.
in laurea.

Mendum monetarii miror qui in nomine Principis litteram H. prætermisit: nec ideo tamen antiquitas nummi in suspensionem adduci debet, cum nihil penitus meo quidem iudicio in eo desideretur. Laureæ senatus-consulto Othoni oblatae, ut olim Cæsari aut Pompeio, nullus quod sciam classicus autor mentionem facit.

.... ΟΘΩΝΟΣ ... *Caput Othonis laureatum.* L. A. Anno primo *Canopus.*

Rarissimum hoc Othonis monumentum esse arbitror, de quo nulla prorsus legitima suspicio esse possit. In minuto ære legitur Othonis nomen ΟΘΩΝΟΣ, quod tanti mihi pretii videtur esse, ut reliquæ inscriptionis iacturam facile compensare possit. Aversus Canopum exhibet pedibus exiguis, attracto collo, & quasi suggillato, ventre tumido in modum hydriæ, cum dorso æqualiter tereti, qualis à Rufino describitur. Eius quidem originem & claritatem sit commemorat. *Ferunt Chaldaeos per omnes orbis regiones I G N E M circumtulisse, cumque omnium nationum Diis contendisse, ut qui Deus vicisset ab omnibus coleretur: quare cum aurei, argentei, ærei, terrei aliisque generis Dii igne consumerentur, omnibus in locis Chaldaorum Deus cæteros superavit. His cognitis CANOPI sacerdos astu rem aggressus est: nam unum è vasis illis quas vulgò hydrias vocant, minimis foraminibus pertusas cepit, cera foramina obturat, extrinsecus elegantissimè depingit aqua complet, atque instar Dei cuiusdam efformat, excisumque à veteri simulacro caput ei quam scitissimè adaptat. Venientibus itaque cum igne Chaldeis itur in conflictum, accensoque circa hydriam foco, cera liquecit, itaque apertis circumquaque foraminibus quibus inclusa tenebatur effluxit, ignisque extinctus est. Quo quidem astu Canopus superato Chaldaorum Deo ab Ægyptiis potissimum cultus est. Qui Sacerdotia gerunt moribus Ægyptiorum, inquit Vitruvius, ostendunt omnes res è liquoris potestate consistere. Itaque cum hydriam tegunt, qua ad templum, ademque casta religione deferitur, tunc in terra procumbentes, manibus ad cælum sublatis, inventionibus gratias agunt diuine benignitatis.* Inscriptus annus primus est Imperii Othonis qui cūsum esse nummum probat quamprimum Imperator est salutatus. *Sacra Isidis sæpè in linea religiosaque veste is propalam celebrauerat, quod fortassis nummus innuit: per quæ factum putem ut mors eius minimè congruens vitæ, maiori miraculo fuerit.* L. Otho Imperatoris pater proconsulatum Africæ administrauerat, & huius fortassis memoria per effigiem filii Canopique posteris citò fuit consignata. Insularum vna est in Canopico ostio Nili, à Canopo Menelai gubernatore ut ferunt dicta, inquit Plinius, quindecim millibus Alexandria distans.

Girald. de
Diis gent.

Lib. XI. hist.
Eccl. c. 26.

In præfat.
8. libri.

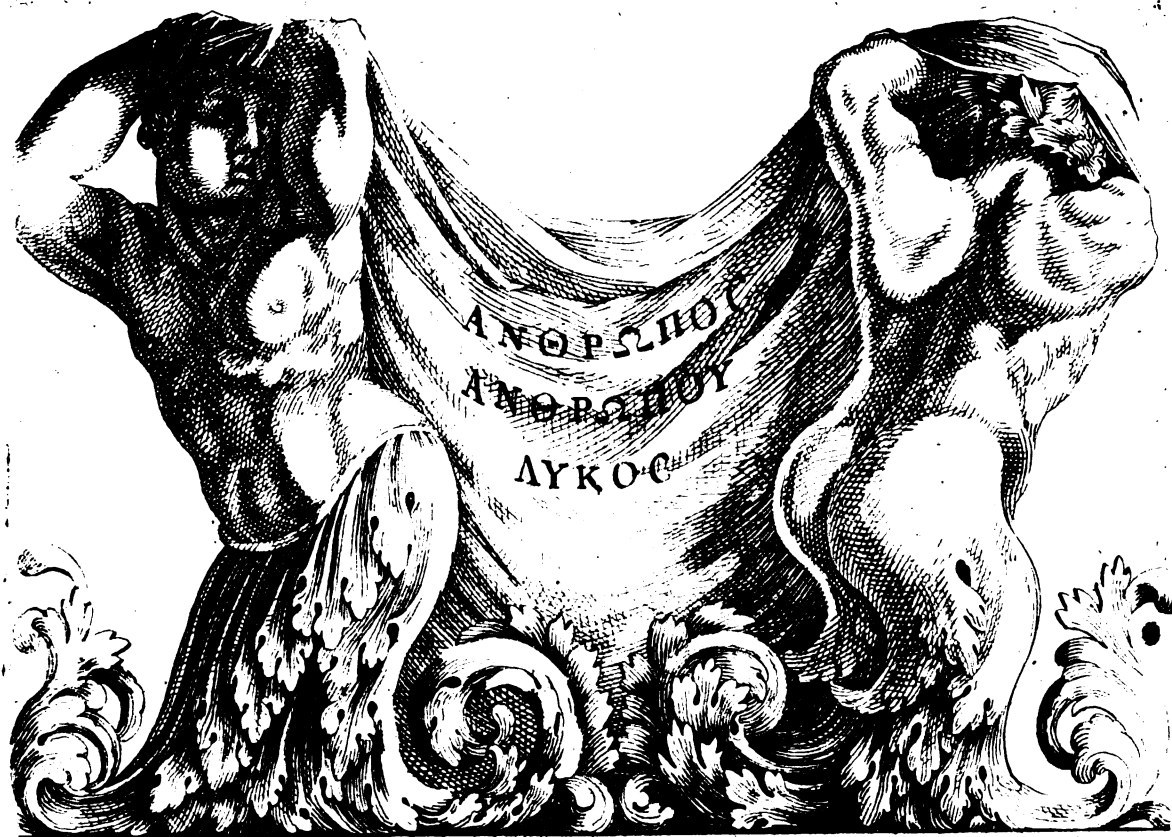
Sueton. in
Othon. ci. 2.

Cap. 4.

Hist. nat. l. 5.
cap. 31.

Quoniam autem de nummis Othonis ex ære frequens fuit apud antiquitatis studiosos disceptatio, horumce duorum exemplaria his apposuimus quæ rem magis declararent: eorum copiam nobis fecit Illustrissimus Seguinus: ille est cuius autoritas tanti apud me valet quanti quis existimare potest. Summa probitate, eruditione insigni, prudentissima in rebus antiquis ut in cæteris omnibus sagacitate, ita is innotuit per orbem, ut quos antiquos iudicavit nummos suspectos habere religio sit: nec immerito dictaturam obtinet, si quæ sit in dignoscendis nummis: quam eleganter hosce explicauerit, tu ipse videas in eius *SELECTIS NUMISMATIS*.

Aulus Vitellius nascitur obscuro genere, auo ^{Suet. in Vi- tel. cap. 2.} Cassio Seuero sutore veteramentario. Vir fuit enormi proceritate, facie rubida, ventre obeso, tam sordidæ gulæ fuit vt ne in sacrificio vnquam aut itinere vlllo temperauerit quin inter altaria ibidem statim viscus & farra pœne rapta è foco manducaret, circaque popinas viarum fumantia obsonia vel pridiana atque semesa. Fuit satis comis mulionibus & viatoribus, vt manè sin- ^{Cap. 7.} gulos num iam ientassent sciscitaretur, seque fecisse ructu quoque ostenderet. ^{Cap. 15.} Vespasiani fratrem Sabinum compulit in Capitolium quo succenso ipsum cum fociis cremauit. Pannonici, Mœsiaci, Iudæi & Syriaci exercitus defecerunt ab ipso ad Vespasianum: ipse ^{Cap. 17.} Romæ in cellulam ianitoris confugit in palatio, vnde ab exercitu Vespasiani extractus est, iniecto cervicibus laqueo, reducta à capite coma, atque etiam mento mucrone gladii subiecto vt visendam præberet faciem, tractus est in forum, quibusdam stercore & cœno incessentibus, tandem ad Gemonias scalas paruis ictibus excarnificatus & vnco tractus est in Tiberim.

A. VITELLIVS GERM. IMP. AVG. P. M. TR. P. *Caput Vitellii: Aversi typi infra explicantur.*

Suet. in Vitell. c. 7. & 8.

Vitellius à Galba in inferiorem Germaniam contra opinionem missus 1. est, quod Galba præ se tulit nullos minus metuendos quam qui de 2. solo victu cogitarent, ac posse provincialibus copiis profundam eius. expleri gulam, ut cuius evidens sit, contemtu magis, quam gratia electum. In castris degens subito à militibus è cubiculo raptus Imperator est consalutatus; circumlatusque per celeberrimos vicos strictum Diui Iulii gladium tenens detractum delubro Martis, atque in prima gratulatione porrectum sibi à quodam egc. consentiente deinde etiam superioris provinciae exercitu qui prius à Galba ad Senatum defecerat cognomen GERMANICI delatum ab universis cupide recepit, AVGVSTI distulit &c. Hæc Suetonius, quæ meo iudicio duos priores nummos explicant. FIDEM EXERCITVVM iunctæ dexteræ repræsentant, CONSENSVM EXERCITVVM Imperator Martis habitu. Apertius etiam exponit inscriptio circum caput A. VITELLIVS IMP. GERM. cum Augusti nomen quale in sequentibus legitur nondum assumpserat.

In Othone cap. 9.

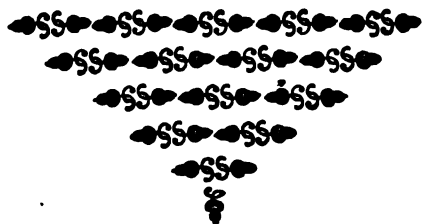
Hanc VITELLII AVGVSTI VICTORIAM quæ in duobus sequentibus nummis legitur ad eam referre non dubito quam ad Bebriacum 4. per legatos nouissimo maximoque prælio, ut ait Suetonius, fraude consequutus est, cum eam unam felicem me legisse meminerim.

Pacem miror in nummo eius qui arma viuo Othone ponere non potuit: nisi forte vir paludatus togato dexteram porrigens reconciliatum Othone sublato Senatum exercitui significat.

Sextum

6. Sextum nummum illustrat Suetonii locus, *Tunc solutum à latere pugionem, consuli primum, deinde illo recusante, magistratibus, ac mox Senatoribus singulis porrigens, nullo recipiente quasi in ade Concordia positurus, abscēsit: Sed quibusdam acclamantibus ipsum esse Concordiam, rediit; nec solum retinere se ferrum affirmavit: verum etiam CONCORDIÆ recipere cognomen.* ita ut ille A. VITELLIUS CONCORDIA diceretur, quemadmodum L. ANTONIUS Triumviri frater dictus erat PIETAS quod in nummis & Dione legitur. In Vitellio cap. 15. Fam. Rom. in gente Antonia.
7. Ostendere videntur sequentes nummi non titulorum minus
8. quam ciborum avidam fuisse hanc belluam; nec stultitiæ Vitellii
9. minus adulatos esse Romanos quam gulæ, cum in eum vnum sapi-
10. entissimorum felicissimorumque Principum ut Augusti, elogia con-
- gesserint.

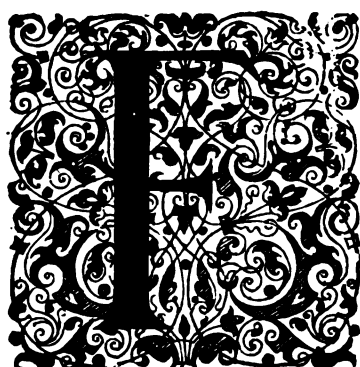

Nullum hic, Lector, nummum quæras qui coloniarum gerat insignia, quiue in Græca vrbe percussus sit: tanta fuit imperii breuitas, tanta Imperatoris incuria, ut mirum videri possit aliquos hodieque superesse.

Suetonius
cap. 26.

lauius Vespasianus vir fuit staturæ quadratæ membrisque compactis & firmis, vultu veluti nitentis, valetudinis prosperrimæ, quam abstinentia & frictionibus fouebat. Res grauitè administrauit in Syria, copias legiones & ciuitates in se conuertit, Hierosolymam oppugnauit. Auaritia in eo notata est quod exprobrauit ei bubulcus, qui negata sibi liberalitate suppliciter oranti proclamabat, vulpem pilum non mores mutare. Eos irrisit qui Flauiam originem ad Herculis comites referebant. Ingenia & artes maximè fouit; primus enim è fisco latinis & græcis Oratoribus annua salaria constituit. Præstantes poëtas & artifices coluit. Intestina creberrimo frigida aquæ vsu corruerat, vnde aluo vsque ad animi defectionem soluta, mortuus est æt. 69. imperii 9. Imperatorem stantem mori oportere dicebat. Prima quoque morbi accessione mores Romanorum irridens inquit, vt puto Deus fio.

Xiphil.

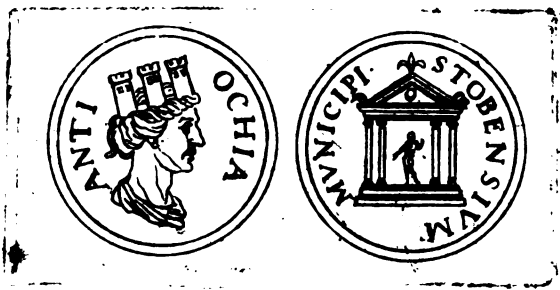

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III. *Caput Vespasiani.*
IVDEA CAPTA. S.C. *Provincia lugens inter arma juxta palmam.*

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. VIII. PP. *Caput Vespasiani*
VICISTI CAES. S.C. *Iudea lugens sub palma.*

1. *Cum ad motum Syria comprimendum cum exercitu ampliore* Sueton. cap. 4.
2. *Non instrenuo duce, cui tamen tuto tanta res committeretur, opus esset, Vespasianus potissimum delectus est, ut et industria experta, nec metuendus ullo modo ob humilitatem generis ac nominis. Inuenit igitur Nero solum Vespasianum necessitatibus Iudææ parem, & qui tanti belli magnitudinem suscipere posset, virum ab adolescentia usque ad senectutem bellis exercitatum, & qui populo Romano iam pridem pacasset occidentem Germanorum tumultu concussam, armisque ante illud tempus incognitam Britanniam vindicasset. Additis igitur ad copias duabus legionibus, octo alis, cohortibus decem: atque inter legatos maiore filio assumpto, ut primum provinciam attigit, proximas quoque conuertit in se. Post Neronem Galbamque Othone atque Vitellio de principatu certantibus, in spem imperii venit, iam pridem sibi per ostenta conceptam. Titus in Iudea relictus totam devastavit provinciam, Hierosolymam cepit, cuius facinoris in utriusque Imperatoris gloriam nummi simili typo sunt percussi, quem in Tito fusius explicabimus. Acto de Iudeis triumpho, consulatus octo veteri addidit, inquit Suetonius. Palma ideo Iudeam designat quod ea potissimum regio palmis abundet, et quod Iudæi in sacris suis eius foliis uterentur. In noui templi idea, quam per exsionem vidit Propheta Ezechiel, frequentissima fit palmæ mentio; sculpta etiam erat palma in Sancto Sanctorum; sed de palma satis.* Ioseph. de bello Iudæo lib. 3. c. 1.
3. *Eundem prorsus typum repræsentat tertius nummus: morem antiquum non retinet inscriptio, quamquam nummus ita sit indubitus ut nullus magis. Solebant veteres in inscribendis monumentis verbis simplicibus & rectis uti, ne translatis & figuratis verbis posterius fallerentur. Itaque miror unde talis inscriptio cuiquam illius sæculi obrepserit. Cæterum satis aperta res est, aut Iudæa afflictæ & in sinu suo lugens se victam fatetur & victorem suum compellat, aut nummi inuentor de Iudæa victa Vespasiano gratulatur.* Suetonius. Cap. cod. Cap. 7. Cap. 2. Leuit. 23. Villalpandus. 2. Paral. 3. v. 5. 3. Regum 6. v. 29. 35. Num. cap. 7. v. 36.

IMP. VESP. AVG. P.M.T.P. *Caput Vespasiani. ANTIOCHIA. Caput turritum.*

IMP. CAES. VESP. AVG. P.M.TR.P. COS. IIII. CENS. *Caput Vespasiani. MUNICIPII STOBENSIVM. Templum.*

Antiochia præcipua Syriæ vrbs cum capite turrito in primo nummo designatur. *Prima Roma, secunda Alexandria, tertia Antiochia, quarta Constantinopolis*, inquit Egesippus. Idem confirmat Iosephus his verbis, Vespasianus Antiochiam exercitu adducto quæ Syriæ metropolis est magnitudine simul aliaque felicitate sine dubio tertium inter omnes, quæ in Romano orbe sunt, locum obtinens, &c. Antiochiæ multæ sunt, illam tamen quæ in nummo sculpta est propter excidium Hierosolymitanum conterminam esse non dubito. Id monumentum autem fortassis Vespasiano consecrauit, quod pacatori suo debebat, is enim motus contra Iudæos compescuit, qui totam ciuitatem euertere poterant. Abunde narrat Iosephus, collapsam restituit, in ea posuit Cherubin ex ære, Seraphinque Salomonis donum quos Titus in templo Hierosolymitano ceperat. Macedoniam describens Plinius Municipii quod in secundo nummo describitur facit mentionem his verbis: *Oppidum Stobi ciuium Romanorum*. Eius etiam meminit T. Liuius, Pæoniæ aut Pelagoniæ illud ascribens. Pauli Iuris-consulti hæc sunt verba: *In prouincia Macedonia Dyrracheni, Cassandrenses, Philippenses, Dienses, Stobenses, iuris Italici sunt*. Legio XXXII. vt legitur in antiqua inscriptione STOBENSIS nominabatur. Cur hæc ciuitas Vespasianum suo nummo celebrauerit, mihi obscurum est.

Lib. 3. c. 5.

De bello

Iud. lib. 3. c. 3.

Strabo l. 16.

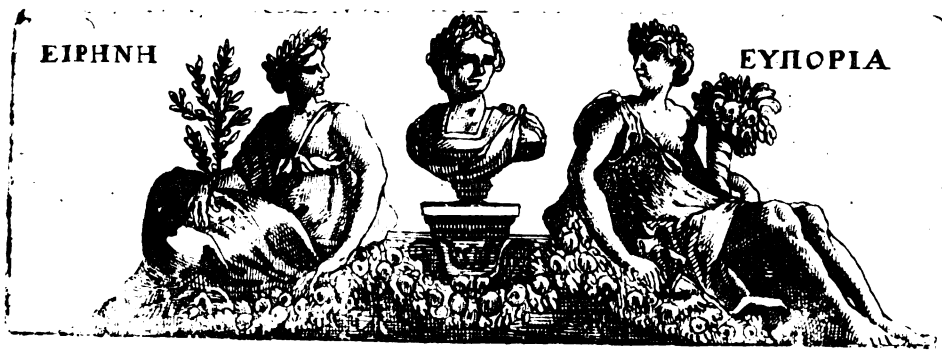
De bell. Iud.
lib. 7. c. 9.

Chronicon.
Alexand.

Lib. 4. c. 10.

Lib. 5. & 45.

Dig. de Cenf.
lege 2.

ΘΥΕΣΤΡΑΙΑΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ *Caput Vespasiani laureatum.* ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΕΤΟΥΣ Η. *Communitas Cypriorum,*
Anno VIII.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. *Theſſalonicenſium. Aquila palmam gerens in corona querna, roſtro coronam.*

Plura dicta ſunt de Venere Paphia cuiusque celeberrimo templo quod in primo nummo ſignatum eſt, in Druſo pag. 81. Quod attinet ad Veſpaſiani nummum explicat Suetonius his verbis; *Adi- In Tito c. 5.*
toque Paphia Veneris oraculo, dum de navigatione conſulit, etiam de imperij ſpe confirmatus eſt. De quo fortassis gratulantes Cyprii benevolentiam Principis hocce monumento ſibi demereri cupiebant. Cur Theſſalonicenſes Macedoniæ populi ſuam ſymbolam Veſpaſiano contulerint, ignoro.

Rariſſimum nummum hic habes elegantiffimo ænigmate inſignitum. Tigris urnam cuſtodire videtur, aut aliquid in illam immittere, ſed quo conſilio non novi. Ex inſcriptione patet Nicomediennes forte vel Nicænenſes hoc nummo fuiſſe veneratos, quibus Plancius Varus præfuiſſe videtur. Huñc eundem typum in Achate antiquitus ſcalpto me OEniponti vidiffi penes Cæſareum cimeliarchium Lectorem certiore facio.

IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III. *Caput Vespasiani.*
TVTELA AVGVSTI. *Dea sedens utraque manu Titum & Domitia-*
num stantes fouens.

T. VESP. COS. . . . D. CAESAR AVG. F. COS. DESIG. IMP.
Capita aduersa Titi & Domitiani.

T. ET DOMITIANVS CAESARES PRIN. IVVENT. *Equites.*

In Vespas.
cap. 5.

In Esaiam
lib. 26. c. 58.

Flauiae gentis gloria hic cernitur. Curauit Vespasianus in suis i. auerfis nummis apponi filiorum suorum effigies, quos successores sibi, & orbi imperatores designabat. Eos primum Deae TVTELA committit quam antiqui custodem & Genium arbitrabantur. Hac utrosque ambabus fouet manibus, seque tuto seruaturam demonstrat, donec ipsos totius orbis dominos constituerit. Firmat coniecturam Suetonii locus: dum enim ostenta narrat quibus Vespasianus in spem imperii veniret sic scribit, *Non defuerunt, qui interpretarentur, quandoque proculcatam desertamque Rempublicam civili aliqua perturbatione in TVTELAM eius, ac velut in gremium, deuenturam.* Rem illustrat D. Hieronymus his verbis, *Nullus fuerit locus qui non idololatriae sordibus inquinatus sit in tantum ut post fores domorum, idola ponerent, quos domesticos appellant Lares & tam publice quam priuatim animalium suorum sanguinem funderent. Hoc errore & pessima consuetudine multarum prouinciarum urbes laborant, ipsaque Roma orbis domina in singulis insulis domibusque TVTELAE simulacrum cereis venerans & lucernis, quam ad Tuitionem isto appellant nomine.*

Postremi nummi proVectiores Principes exhibent capita aduersa 2. designatorum consulum quos alter nummus equis insidentes ac 3. veluti ad expeditionem aliquam properantes, quae etiam aliis in nummis inscribitur. Reliquos dignitatum gradus partim ex argento partim in aere maiori cernas. Argenteus enim nummus eos in sellis sedentes & praetorio munere fungentes, aes autem maius pilam & scipionem tenentes quasi imperio maturos exhibet.

ΦΛΑΟΥΙΑ ΔΟΜΙΤΙΛΛΑ. Caput Domitillæ. L. 5. anno sexto. *Serpens equi currentis dorso impositus.*

Vxorem Vespasiani perrarus hic nummus exhibet, de qua sic Suetonius, *Inter hac Flauiam Domitillam duxit uxorem, Statilii* In Vesp. c. 3. *Capella equitis Romani Sabratensis ex Africa delegatam olim, latinaque conditionis, sed mox ingenuam & ciuem Romanam recuperatorio iudicio pronuntiatam: patre asserente Flauio Liberale Ferenti genito, nec quidquam amplius quam Questorio scriba. Ex hac liberos tulit, Titum, & Domitianum, ac Domitillam. Vxori ac filie superstes fuit: atque utramque adhuc priuatus amisit. Vxoris imaginem (cuius memoriam Imperatori iucundam Græci nouerant) quasi rediuiuæ, ex ære cuderunt dignitatis summæ quam illi fata inviderant participem facturi. Hoc vero symbolum serpentis & equi vitæ breuitatem Domitillæ designare videtur, serpente enim annus in se recurrens, equo currente celeritas exprimitur.*

Affirmare autem non ausim hanc vxorem fuisse Vespasiani, cum eius filia eodem nomine donata fuerit. Huius exstat inscriptio ad D. Clementis.

FLAVIA DOMITILLA
FILIA FLAVIAE DOMITILLAE
IMP. CAESARIS VESPASIANI NEPTIS
FECIT GLYCERAE I. ET LIBERTIS
LIBERTABVSQ. POSTERISQVE EORVM.

Gruteri
inscript.
pag. 245.

Sueton. c. 2.

Cap. 3.

Cap. 8.

Cap. 10.

Tilius Vespasiani & Domitillæ, Titus natus est Romæ eo anno quo Caius occisus est. Eloquentissimus fuit in pace, fortissimus in bello semper. In puero statim animi corporisque dotes magis ac magis splenduerunt: Forma enim fuit egregia, memoria singulari, accessit docilitas ad omnes tam belli quam pacis artes. Latinæ & græcæ linguæ in orando vel fingendis poematibus promptus & facilis. Princeps fuit liberalissimus qui quemquam à sermone Principis tristem discedere non oportere aiebat. Amici diem perdidit, sub cœnam exclamavit, quod toto die cuiquam nihil præstitisset. In imperio quod rarissimum est omni caruit invidia. Solus Domitianus frater insidiari ipsi non desinebat quamvis secreto lacrymans precibus eum Titus orasset ut tandem mutuo erga se animo vellet esse. Veneno ut putant, extinctus est, multum conquestus eripi sibi vitam immerenti, neque enim extare ullum suum factum poenitendum; excepto duntaxat vno. Qui viuis amor & deliciæ generis humani fuerat inter Diuos post mortem relatus est.

T. CAES. IMP. AVG. P. TR. P. COS VI. CENSOR. *Caput Titī. IVDEA CAPTA S. C. Iudaea lugens sub palma inter arma.*

Titus ad perdomandam Iudæam relictus, nouissima Hierosolymorum, ^{Suetonius cap. 5.} oppugnatione duodecim propugnatores totidem sagittarum confecit ictibus, cepitque eam natali filia sua, tanto militum gaudio ac fauore ut in gratulatione IMPERATOREM eum consalutauerint, & subinde decedentem provincia detinuerint. hæc Suetonius. Capta vrbe in- ^{Xiphil.} censum est templum, existimantibus Iudæis non suum interitum sed victoriam salutem & felicitatem esse quod vnâ cum templo caderent. Barphoras qui apud eos principatum tenebat, is solus in triumpho supplicio est affectus. Iudæi à Tito iussi sunt quotannis didrachmum pendere Ioui Capitolino, ii scilicet qui patrias leges seruare vellent. His de causis vterque, Vespasianus nempe & Titus, Imperatoris nomen obtinuit, quamuis neuter Iudaicus cognominatus sit, sed alia multa ut par erat tam magna parta victoria atque inprimis arcus triumphales eis decreti sunt. Priores nummi qui etiam à Vespasiano signati sunt Iudæam lugentem sub palma referunt, qualem exhibuerat Ieremias Propheta post captam urbem à Rege Persarum: *Quomodo sedet sola ciuitas plena populo,* ^{In lament.} *facta est quasi vidua domina gentium: princeps prouinciarum facta est sub tributo: Omnes qui glorificabant eam spreuerunt illam, quia viderunt ignominiam eius, ipsa autem gemens conuersa est retrorsum, &c.* Hoc ipsum & clarius demonstrat Christus dum crucem ^{Lucas in Euang. cap. XXIII.} baiulans mulieribus plangentibus illum sequentibus, dixit, *Filia Ierusalem ne flete super me, sed super vosmetipsas flete & super filios vestros: quoniam ecce venient dies in quibus dicent, beata steriles & ventres qui non genuerunt, & ubera quæ non lactauerunt.*

3. Tertius nummus his Suetonii verbis explicatur. Triumph- ^{Cap. X.} uit cum patre. De eo abundè Iosephus. *Pro merito autem nar-* ^{De bel. Iud. lib. VII. c. XVI.} *rari multitudo eorum spectaculorum & magnificentia non potest, in omnibus quisque cogitauerit vel artium factis, vel diuitiarum opibus, vel nature nouitate: nam quæcunque aut mirabilia aut magnifica sunt hæc vniuersa illa die Romani Imperii magnitudinem probauere. Ar-* ^{Cap. XVII.} *genti aurique nec non eboris in omni specie operum multitudinem non ut*

in pompa fieri solet, sed ut ita dixerim omnia diffluere: vestes ex rarissimis generibus purpure portari, alias diligentissima pictura variatas arte Babylonia: gemma autem clarissima, alia coronis aureis, alia aliis operibus incluse traducta sunt. Eminebant quae apud Hierosolymam in templo reperta sunt, mensa aurea ponderis talenti magni, & candelabrum similiter &c. post hæc portabatur lex Iudeorum nouissima spoliolum. In hoc bello nonaginta septem millia hominum in captivitatem sunt redacti, undecies centum millia cæsi, quapropter triumphus magnificentissimus Romæ visus est. Effossum fuit superiori sæculo marmor in Circo in quo titulus hic erat sculptus.

Gruter.
p. CCXLIV.

IMP. TITO CAESARI DIVI VESPASIANI F.
VESPASIANO AVG. PONTIFICI MAXIMO
TRIB. POT. X. IMP. XVII. COS. VIII. P. P.
PRINCIPI SVO S. P. Q. R.
QVOD PRAECEPTIS PATRIS CONSILIIQUE ET
AVSPICIS GENTEM IYDAEORVM DOMVIT ET
VRBEM HIEROSOLYMAM OMNIBVS ANTE SE
DVCIBVS REGIBVS GENTIBVSQVE AVT FRVSTRA
PETITAM AVT OMNINO INTENTATAM DELEVIT.

T. CAES. IMP. PON. TR. P. COS. II. CENS. *Caput Titi.*
VICTORIA NAVALIS. S. C. *Victoria coronam dextra gerens, sinistra palmam, prora insistens.*

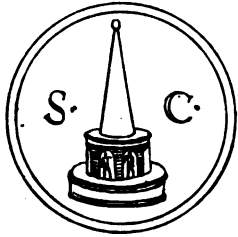
Nullum nummum VICTORIA NAVALI insignitum vidi, si Vespasiani & Titi excipias. hunc Tristanus tribuit pugnae maritimæ qua Iudæos Titus deuicit ad lacum Genesareth post captam Tiberiadem, de qua sic Apollonius, quamuis nuperus scriptor,

*Iam de tot lembis nullum superesse videres,
Partem ignis, partem gurgis absumpserat altus,
Romana plausit volitans Victoria classi.*

Lib. III. de
excid. Hierosol.

Eius etiam meminit Iosephus, dum in Vespasiani Titique triumpho ait, *rostra navium à militibus portata esse.* Alii post victoriam Germaniam naualem in Rheno adeptam, nummum cūsum esse arbitrantur. *Titus enim Tribunus militum in Germania & in Britannia meruit,* inquit Suetonius. *Vespasianus in Britannias transf-* Cap. IV.
In Vesp. cap. IV. *latus tricies cum hoste conflixit: duas validissimas gentes superque XX. oppida & insulam Vectem Britannia proximam in deditionem redegit, quare triumphalia ornamenta &c.* Vtriusque Imperatoris nummum eodem typo insignitum hæc satis declarant. Ad eius memoriam fortassis refertur illud Suetonii, *Dedit & navale prælum in veteri naumachia: ibique & gladiatores, atque uno die quinque millia omne genus ferarum.* Duo sequentes nummi aliud declarare videntur dum VICTORIAM AVGVSTI celebrant & eius triumphum. Etenim cum demonstrari certum est, quem adeptus est Titus cum Patre post Hierosolymam captam. Elegantem nummum ex auro inter mille alios vidi Vindobonæ, in nobilissimo LEOPOLDI Augusti Cæsaris cimeliarchio, in quo circum trophæum armis Iudaicis refer-
tum legitur DE IVDÆIS.

In Tito
cap. VII.

IMP. T. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. COS. VIII. *Caput Tit. S. C. Meta.*

Lapides coni imagine quadam prominentes à Romanis Metæ siue metulæ dicebantur. Plures in Vrbe exstabant à variis extructæ. Meta sudans in quarta Urbis regione fuit extructa, cuius gloriam sibi vindicavit Domitianus, si Paulo Diacono credamus, qui P. Victor. huius opera sic commemorat, *Pantheum, Capitolium, Forum* Lib. IX. *Transitorium &c. Vespasiani templum &c.* METAM SVDANTEM. Hæc tamen in nummo Titum conditorem veneratur. Meta hæc Marlianus. latericia erat, iuxta arcum Constantini: Sudans dicta est à Sex. Rufo quod ex ea aquas manasse dicitur, quibus populus sitim extingueret:

T iij

in eius vertice Iouis simulachrum olim fuisse proditum est. In eius locum nostris temporibus Innocentius Papa X. aliam quam è circo sumpserat erexit suæque familiæ symbolum columbam in vertice posuit: non iniucundum erit eius nummum hac de re cussum subiicere: Recentiores nummi suam habent elegantiam, quorum maximam copiam à Carolo Magno ad nostra vsque tempora, Deo dante, publici iuris faciemus.

T. CAES. IMP. TR. POT. *Caput Titi.*
ANTIOCHIA. *Caput turritum.*

Debell. Iud.
lib. VII.
cap. XIII.

De Antiochia dictum abundè in Vespasiano, pag. 142. Sed quæ Titum respiciunt, eiusque fortassis nummum explicant, scribit Iosephus his verbis: Ο δὲ τῷ Ἀντιοχείων δήμος &c. hoc est, *Antiochensis autem populus post quam Titum aduentare cognouit, manere quidem intra mœnia præ gaudio non sustinebat: omnes autem obuiam ei pergere properabant & usque ad tricesimum vel amplius stadium progressi non modo viri sed etiam femina cum pueris expectabant, & cum appropinquantem vidissent ex utroque via latere stantes dextras cum salutatione tendebant, multisque fauoribus exultantes cum ipso reuertebantur. crebro autem inter omnes alias laudes, precabantur ut Iudeos expelleret ciuitate, &c.* Caput turritum velut Genius vrbis perhibetur, cuius plurima in sequentibus exempla declarabimus.

T. ΑΥΤ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΥ. *Caput Tit. Aversis
typi infra explicantur.*

- Græcos nummos refert hæc tabella, omnes in honorem Titi cufos.
1. Primi quidem eius victoriam de Iudæa designant: vtraque lingua tantum exprimi triumphum Romanorum gloria postulabat.
  2. Victoria clypeo palmæ appenso quæ tum acta erat scribens, aut trophæum ex armis Iudæorum constructum externis gentibus auiditatem famæ Romanorum celebrabant. Iudæam perditam esse indicant.

3. Tertius nummus Neapolim Samariæ exponit: sic enim lego ΦΛΑΟΥΤΙΕΩΝ ΝΕΑΠΟΛΙΤΩΝ ΣΑΜΑΡΕΙΑΣ. Samariæ Palæstinæ pars in qua vrbs eiusdem nominis, quam mutato nomine Sebastiam appellavit Herodes in honorem Augusti, à quibusdam mendosè Neapolis etiam dicitur, cum ab hac 8000. passibus distet. Flavia Neapolis alio nomine Sichem dicitur, quæ victoris Titi cognomen sibi absumpserat. Corona in qua est inscriptio, Imperatori forte post deuictam Iudæam ab Samaritanis fuit oblata,

Joseph. Ant.
lib. XV. c. 2.

— — — — — tum enim more vetusto

Insuper Eoi Reges misere coronas.

Appollon. de
Excid. Hierosol.

mentionem facit Scaliger nummi Domitiani cum hac epigraphæ ΦΛΑΥΤΙΟΠΟΛΙΤΩΝ ΣΑΜΑΡΕΙΩΝ, sed illum non vidimus.

in Animad.
ad Eusebium

4. Eandem fortunam secuti Ascalonitæ, suam etiam tesseram victori Tito hoc in nummo tribuerunt, de iis & Semiramide nummo impressa dictum est in Augusto pag. 46. hæc tamen adiungenda sum arbitratus quæ Titum respiciunt & bellum Iudaicum. Ascalon ciuitas est antiqua DCCXX. stadiorum spatio Hierosolyma distans & Iudæis semper inuisa. Ideo fortassis Titum in suis nummis celebravit cuius opera hostes infensissimi fuerant debellati, gratum hocce monumentum eius victoriæ superaddens.

Joseph. de
bell. Jud. l.
III. c. 11.

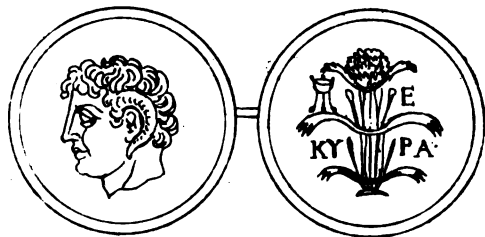
ΦΛΑΥ.

Suet. in
Vesp. c. II.
& IV.

De bel. Iud.
lib. VII.
cap. vlt.

Hist. nat.
lib. XIX.
cap. III.

ΦΛΑΥ. ΚΥΡΗΝΗ in quinto nummo scripta est, cuius caput s. elephantis proboscide decoratum est, ob illorum copiam. Vespasianus *Quaestor Cretam & Cyrenas sorte cepit quas integerrime, nec sine magna dignitate administravit.* In hac regione plures Iudæi sunt interfecti post excidium Hierosolymitanum per Catulum regionis Præfectum, ut narrat Iosephus. Huius fortassis gratulantes Tito, aut beneficiorum a parente Vespasiano acceptorum memores Cyrenæi hunc nummum cudi iusserunt. Cyrenæ vrbs est primaria Cyrenaicæ regionis in Africa. Læserpitifera interdum dicitur quod sola Læserpitium producat seu Sylphium, cuius succus Cyrenaicus nuncupatus, *magnificum in usu medicamentisque & ad pondus argentei denarii pensum* scribit Plinius, unde & Cyrenæi Sylphii figuram in nummo expresserunt, de quo inter Cl. Dieuxiroye & Doute Medicos Parisienses nuper scripto docte sed acriter disceptatum est: cuius typum egregium hic publici iuris facio. Flaviæ cognomen in utroque nummo considerandum venit quod à Flavia gente, ex qua Vespasianus, honoris causa accepisse credibile est. Tota hæc regio sterilis prorsus est, nec aliud hodie quam deserti Barce nomen obtinet.

Lib. III.
cap. V.

Victoria cum Palma & corona ut solet Tito gratulatur in sequentibus nummis per Agrippam Regem qui in eo est designatus. ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΓΡΙΠΠΑΣ. Is illi auxilium tulerat in bello Iudaico, inquit Iosephus. De illo sic Xiphilinus: *Per id tempus Berenice maxime florebat ob eamque causam cum Agrippa fratre Romanum venit.* Is prætoriis honoribus auctus est: ipsa habitavit in palatio cœpitque cum Tito coire. Spes erat eam Tito nuptum iri, iam enim omnia ita ut si esset vxor, gerebat: Sed Titus quum intelligeret Populum Romanum id molestè ferre eam repudiavit inuitus inuitam &c. Annus vigesimus tertius in septimo nummo hisce characteribus notatus ETO. ΚΓ. regnum Agrippæ denotat.

De bel. Iud.
lib. VII.
c. XVIII.

D. Hieron.
Dion. Chrysost.
Tacit. l. XV.
Plin. lib. XXXIII.
cap. VIII.

EIPHNH Pax quæ in octavo nummo cernitur Iosephi verbis dilucidè explicatur. *Post triumphos vero & Romani imperii firmissimum statum, Vespasianus PACI templum adificari decreuit; itaque mira celeritate & quod hominum cogitationem superaret effectum est: magna enim largitate usus, insuper perfectis id pictura ac figmentorum operibus exornavit.* Omnia namque in illud sanum collecta ac deposita sunt, quorum visendorum studio per totum orbem qui ante nos fuerunt vagabantur. hic autem reposuit etiam qua Iudæorum fuerant instrumenta, his se magnificè ferens &c. Statuas innumeras quibus Græ-

ciæ templa Nero spoliauerat in eo reposuit : in eo frequentes decumbebant valetudinarii , quo pristinam recuperarent sanitatem : Illud autem templum Commodi tempore incendio exhaustum esse, sic scribit Herodianus ; nam cum neque imbres neque nubes tantumque exiguus terræ motus antecessisset, seu nocturni casu fulminis, seu igni aliquo in ipso terrarum motu veluti extrito , totum de improviso Pacis templum consumptum incendio est , quod vnum scilicet opus, cunctorum tota vrbe maximum fuit atque pulcherrimum. Locus ille ædes nunc continet Deo sacras sub inuocatione SS. Cosmæ & Damiani. Gloriam patris per filii hic nummus celebrat.

Galen. lib. 4.
de pulfib. &
in sermone
de lib. propria

9. Diana sagittam è pharetra feriendæ belluæ detrahit. Ephesii frequentissimè eam in suis nummis repræsentarunt , qui fortassis hunc cudere : nullum enim aut ciuitatis aut populi nomen apparet : ad Cretenses referri potest quibus solis ex omnibus Græcis gentilitium telum sagittas fuisse scribit Pausanias. Vnde frequenter vt in nummo cernitur, eo habitu pingebatur quo à Græcis πολέμαχος, πύξοτης, ἐκβολός, Bellatrix, Iaculatrix, & Sagittaria nuncupatur. de iis vide nummum Domitiani.

Lib. 1.

Lucian. in
Dial. Lexiphanis.

10. Decimus Vespasiani filios refert, Titum vt Imperatorem, & Domitianum vt Cæsarem. A Samiis cūsum esse numisma inscriptio docet. Ad id fortassis refertur quod scribit Suetonius, *Achaiam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samum libertate adempta in Prouinciarum formam redegit Vespasianus*, cuius fortè recuperandæ spe Tito & Domitiano adulabantur.

In Vespas.
cap. VIII.

Τ. ΑΥΤ. ΚΑΙC. ΣΕΒ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΥ. Titus Imperator Cæsar Augustus Vespasiani filius : *Auersi typi infra explicantur.*

Mos erat antiquus signare in nummis annos imperii : sic Ægyptii Reges & Græci , sic Romani Imperatores qui nobis illud hodie etiam præstandi exempla dedere : Quod Pontifices, Reges, Principes in suis diplomatibus etiamnum imitantur.

1. Harpyiæ fabulosæ Deæ sunt Aello , Ocypete & Celæno, Iridis sorores,

Virgil.
Æncid.

*Virginæ quibus est vultus fœdissima ventris
Proluvies, uncaque manus & pallida semper
Ora fame.* — —

Vnam ex iis repræsentat hic nummus, cum anni designatione, litteræ enim apud Græcos numerum indicant, A. primum B. secundum Δ. tertium imperii annum demonstrant. Vt dictum est in Augusto pag. 51.

Secundus nummus Isidem refert, cuius historiam & symbolum abundè in Galbæ nummo descripsimus.

Pausanias
lib. 1.

P. Victor.
Eusebius.
lib. 4. de
præp. Euæg.

Pausanias
lib. 1.

Tacit. lib.
XX. hist.

Suet. in Vesp.
cap. VII.

Xiphil. in
Vespas.

Tertius & quartus nummus Serapidem demonstrant, qui quamvis proprius & peculiaris esset Ægyptiorum Deus, nihilominus & in Græcia multis in locis cultus fuit, & in primis Athenis, Romæ etiam ei in circo Flaminio fanum fuit conditum, cuius nonnulla supersunt vestigia. Inde est quod eius imago in multis urbium nummis adscribebatur. Serapidis templorum omnium habent clarissimum Alexandrini, antiquissimum Memphitici, quo neque exteris hominibus neque sacerdotibus ipsis aditus patet, priusquam Apim bovem humarint. Interdum Pluto, Osiris, Dionysius, Ammon, Jupiter dicebatur. Calathum, inquit Macrobius, eius capiti affingunt & simulachro signum tricipitis animantis adiungunt, quale in quibusdam nummis cernitur. Libet insuper Rufini verba subtexere quæ de Serapidis origine leguntur in historia. Alii, inquit, Iovem putant cuius capiti modius superpositus, vel quia cum mensura modoque cuncta indicet moderari, vel vitam mortalibus frugum largitate præberi. Cum in Ægypto de firmitate imperii Vespasianus capturus auspiciis, ædem Serapidis, submotis omnibus, solus intrasset; ac propitiato multum Deo, tandem se convertisset, &c. E plebe quidam luminibus orbatus, item alius debili crure sedentem pro tribunali pariter adierunt orantes opem valetudinis demonstratam à Serapide per quietem, restitutum oculos si inspiciisset, confirmaturum crus si dignaretur calce contingere: cum vix fides esset rem vlllo modo successuram, ideoque ne experiri quidem auderet; extremo hortantibus amicis palam pro concione vtrumque tentavit, nec euentus defuit. Vespasiano ingresso in Alexandriam Nilus inundavit vno die ultra quam consueverat amplius quatuor digitis, quod nunquam antea nisi semel factum esse dicebatur. Mortuum Imperatorem per nummos Ægyptii laudabant, qui eius miracula celebrabant, idque filio Imperatori gratissimum fore arbitrabantur: Serapidem etiam fortassis Tito obtulerunt quod hic Vespasiani Legatus qui Africam sortitus erat quamque integerrimè rexit nec sine magna dignatione.

IVLIA IMP. T. AVG. F. AVGVSTA. *Caput Iulia. VESTA. S. C. Dea Sedens.*

CERES AVGVSTA. S. C. *Dea stans.*

CONCORDIA AVG. S. C. *Dea Sedens.*

Julia Titi & Marciae filia Sabino nupsit, quamvis Domitiano patruo fuerit promissa. hic amore eius tandem captus adulterio & incestu corruptus ad mortem illam coëgit cum abortivum eam abicere persuasisset. Aversi nummi Deas exhibent quas Imperatorum vxores sibi tribuere solebant, pudicitiae, abundantiae & tranquillitatis publicae tum privatae innuendae.

ΙΟΥΑΙΑ CEBACTH. Iulia Augusta. ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ, Thyatirenorum. *Tripus.*

Similitudo faciei cum superioribus hunc nummum tribuit Iuliae Titi filiae, quamvis eius cum Thyatira Lydiae oppido nullam coniunctionem sciam, praeter illam obsequii erga dominantes. Id ex septem ecclesiis Asiae in Apocalypsi Diui Ioannis memoratur. Macedoniae coloniam faciunt Strabo & Tertullianus: Alia etiam Thyatira una ex Aechinadibus. *Thyatira ciuitas Lydiae quae est prouincia Asiae, templo quondam Aesculapii famosa, cuius ciuis erat illa Lydia purpurae venditrix, quae in Philippis fidem Christi suscepit.* Ad Aesculapii filium Apollinem tripus videtur referri.

Ptolemæus.

Cap. 2.

L. 13.

lib. de pudicitia.

Plin. lib. 4.

C. 12.

D. Hieronymus.

Suet. c. 1.

C. 18.

Xiphilin.

Cap. 14.

Domitianus natus est Romæ patre Vespasiano, matre Domitilla. Statura fuit procera vultu modesto ruborisque pleno, grandibus oculis, verum acie hebetiore, pulcher ac decens toto corpore maxime in iuventa, postea caluitio & obesitate ventris & crurum gracilitate deformis: homo audax & iracundus, insidiator & vafer, temerarius & fraudulentus, inopia rapax, metu sæuus: neminem vnquam verè & ex animo dilexit præter paucas mulieres. Patrem, fratrem & amicos ignominiosè tractavit, eos enim oderat, quod ei non concessissent omnia quæ postulauerat. Erat non solum impatiens laboris corporis, sed etiam animo timido & imbelli, petulansque & libidinosus non modo in mulieres, sed & pueros. Omnia insolenter egit & ad rapinas & cædes conuersus, amicorum libertorum & vxoris conspiratione in cubiculo suo trucidatur, æt. xlv. imperii xv. Cadauer eius Phyllis nutrix furata sepeliuit in templo Fulviæ gentis.

Vtriusque effigiem hic habes, Parentis & filii. hic per illum sese commendare S. P. Q. R. voluisse verisimile est. Vnum addam, cum multæ in nummis facies occurrunt eò rariores sunt habendi.

IMP. CAES. DIVI VESP. F. DOMITIAN. AVG. GER. COS.
Caput Domitiani. Equus, Victoria, tropæa, clypei, quadriga.

Domitianus expeditionem in Galliam, Germaniasque, neque necessa- Suet. cap. 2.
 riam, & dissuadentibus paternis amicis inchoavit: tantum ut fratri
 se & operibus & dignatione, adequaret: Cur etiam id in nummis spon-
 te non tentauerit? In Germaniam cum exercitu profectus hoste nunquam
 viso reuertit, deinde in Dacos & Decebalum, sed bellum nulla ex parte
 attigit: magna militum parte turpiter amissa, ut victor Romam litteras
 misit. De Cattis Dacisque post varia prælia duplicem triumphum egit.
 Trophæa variè disposita barbarorum quidem armis onusta sunt: sed

GERMANIA CAPTA,
 quæ legitur in nummo
 ex ære maiori cum simili
 trophæo & hæc etiam
 eadem mente in ære mi-
 nori signata fuisse aperte
 demonstrat. Ex tanto
 eiusmodi triumphorum

viætoriarumque numero, hos tantum nummos cæleri curavi, qui
 Domitiani historiam illustrent, omissis eius ambitionem demonst-
 rantibus; cupiditati enim gloriæ sic seruebat, ut nihil prætermiserit. Primus
 quidem nummus equum æneum auro superfusum repræsentat, qui
 in honorem Domitiani erectus est prope Milliarium Aureum, quod
 stat in medio foro: sub altero pede erat Rhæni simulachrum Ger-
 maniam indicans de qua Domitianus triumphauerat.

Ænea captiui crinem tegit ungula Rhæni.

Papinius

IMP. &C. *Caput Domitiani*. COS XIII. LVD. SÆC. FEC. *Sacrificium multiplex quale in ludis secularibus fieri solebat.*

Cap. 4. **H**os nummos exponit Suetonius his verbis, *Domitianus fecit & ludos seculares : computata ratione temporum ab anno, non quo Claudius proximè, sed quo olim Augustus ediderat*, quod etiam commemorat Sextus Aurelius. De his ludis è re nostra esse arbitror paulisper differere. Celeberrimi erant apud Romanos ludi sæculares, sic dicti non quod post centum annos fierent, sed quod plerumque semel hominis ætate fierent ; vt multa alia quæ rara sunt post sæculum euenire loquentium consuetudo vsurpat. Instituti primi sæculares ludi post exactos Reges à P. Valerio Poplicola, qui primus Consul fuit, existimantur, cum enim morbus ciuitatem grauissimus inuasisset, ita vt foetus perfectus nullus à mulieribus ederetur, hic ex libris Sybillinis & Ditem placauit & ludis quibusdam qui oraculo traditi erant reuocatis, depulso morbo, ciuitatem in spem meliorem adduxit. Diuus Augustus abolitos eos paulatim atque intermissos instaurauit magno apparatu. Huic hac de causa hymnum dicauit Horatius acclamantis formula,

Val. Max.
lib. 2. c. 1.

Plin. l. 7.

T. Liuius.

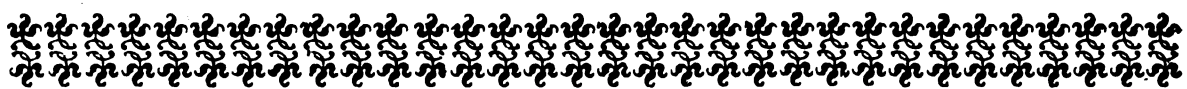
*Iam fides & pax honor pudorque
Priscus & neglecta redire virtus
Audet, apparetque beata pleno
Copia cornu.*

Claudius quasi anticipatos ab Augusto nec legitimo tempore reseruat, sextos edidit : in iis vox etiam irrita præconis traditur, inuitantis more solemniter ad ludos quos nec spectauisset quisquam, nec spectaturus esset, cum superessent adhuc qui spectauerant, & quidam histionum producti olim, tum quoque producerentur, vt Stephanio.

Septimos in nummis variis sacrificiis descriptos Domitianus fecit Consul xiv.

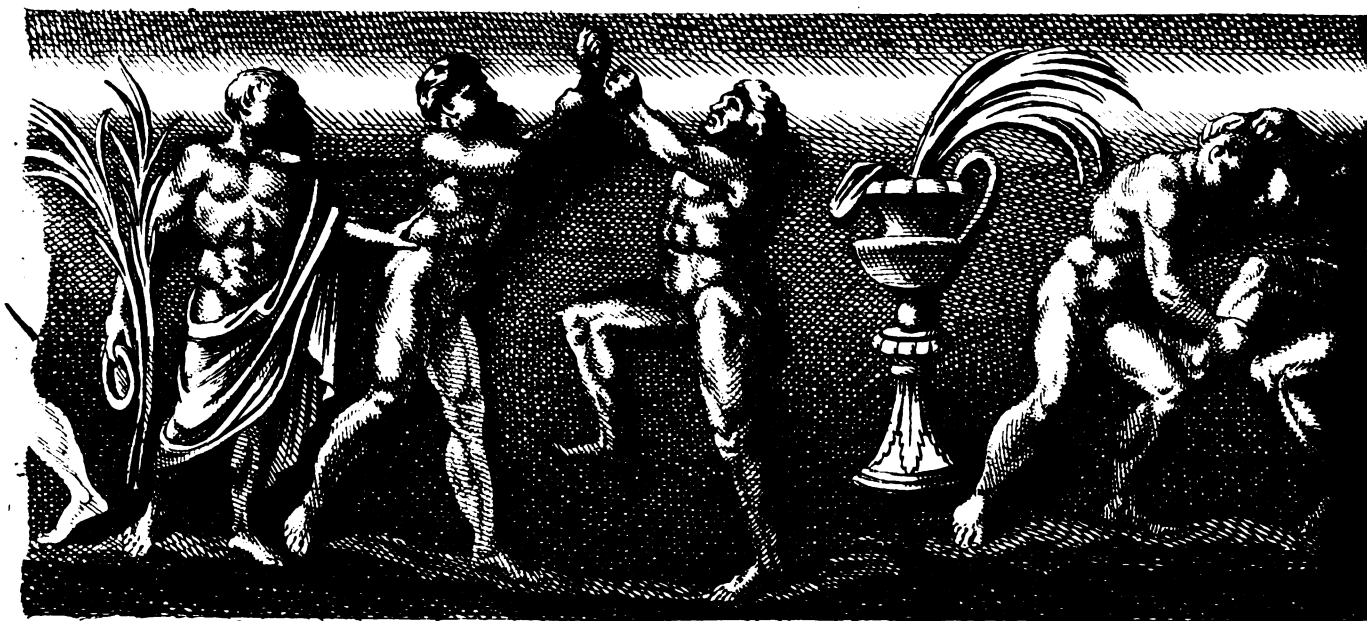
Restat vt de illorum ritu pauca perstringam. Instantibus itaque ludis tota Italia præcones missitabantur, convocatum ad ludos qui nec spectari nec spectandi iterum forent : tum æstatis tempore paucis antequam spectacula edebantur diebus, Quindecim-Viri sacris faciundis in Capitolio & Palatino templo pro suggestu confidentes, piamina diuidebant populo quæ erant tæda, sulphur & bitumen. Coibat autem

autem populus cum in loca supra dicta, tum in Dianæ templum, quod erat in Auentino, & cui triticum, faba, hordeumque dari mos. Tum ad instar Cereris initiorum pervigilia fiebant. Vbi vero iam aduenit festus dies, triduum trinoctiumque sacris intenti in ripa ipsa maximè Tiberis agitabant. Sacrificia vero Ioui, Iunoni, Apollini, Latonæ, Dianæ, prætereaque Parcis & quas vocant Ilithyas, tum Cereri & Diti & Proserpinæ suscipiebantur. Igitur secunda primæ noctis hora, Princeps ipse tribus aris ad ripam fluminis extructis, totidem agnos & vna Quindecimviri immolabant, & sanguine imbutis aris, cæsa victimarum corpora concremabant. Constructa autem scena in theatri morem, lumina & ignes accendi, & hymni concini ad hunc usum compositi, & item spectacula edi solemniter solebant, data celebrantibus hac mercede tritico, faba, hordeo &c. Manè vero Capitolium ascendere, sacra ibi de more agitare, tum in theatrum conuenire ad ludos in honorem Apollinis & Dianæ faciundos consueverunt. Sequenti die nobiles matronas qua hora præcipitur ab oraculo conuenire in Capitolium, supplicare Deo, frequentare lectisternia, canere hymnos ex ritu, mos habebat. Tertio denique die in templo Apollinis Palatini, ter noueni pueri prætextati, totidemque virgines, patrimi omnes matrimique, Græca Romanaque voce carmina & Pæanas concinebant, quibus imperium suum & incolumitatem populi Diis immortalibus commendabant. Ludi celebrabantur omnibus theatris, atque omne genus, & sacrificia templis omnibus noctu pariter atque interdiu.

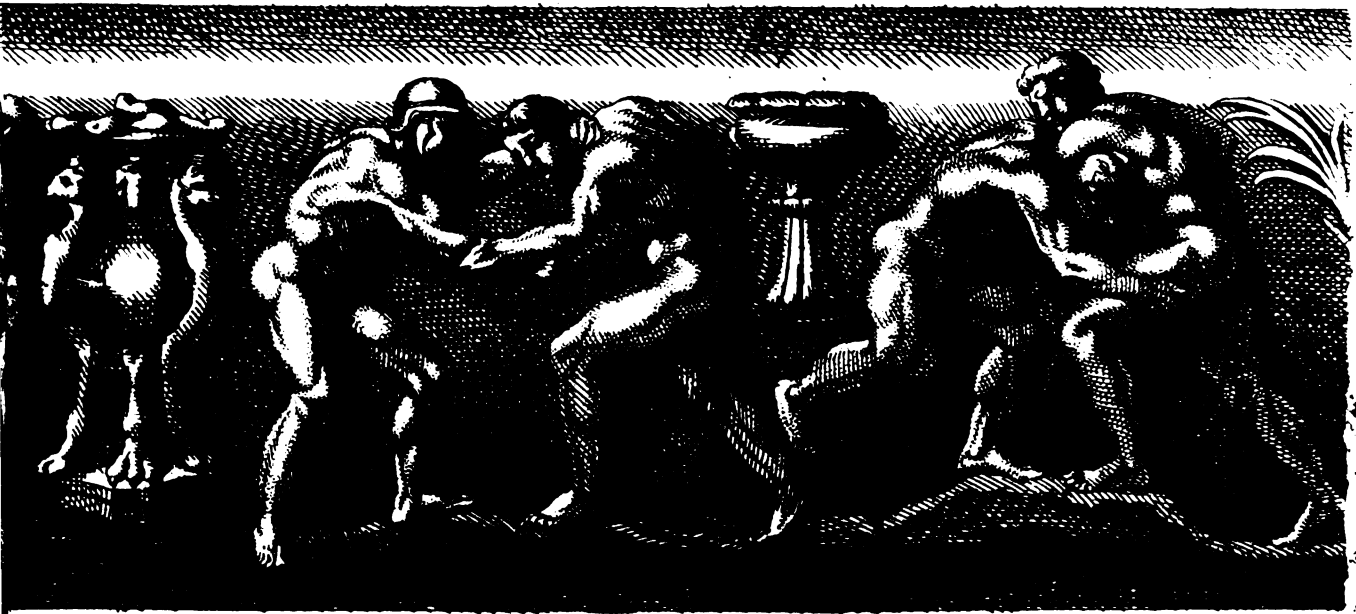
Ludorum sæcularium appendix esto vrna perelegans cuius ambitus figuris aliquot ex opere exstantibus ornatus est. Hæ *πάλλευ* hoc est ludum exhibent, vt simplicissimum ita antiquissimum palæstræ genus. Hanc expresso exemplo publici iuris facio, iniquum enim mihi visum esset opus integerrimum & pulcherrimum vni mihi reseruare, quod & doctorem eruditioni, & artificum industriæ promouendæ nonnihil conferre posse, visum est. Quod autem id monumentum ad solemnes ludos & res sacras veterum pertineat, vel hoc esto argumentum, quod Colluctatorum paria quæ diuersa & multa efficta sunt, vel ara vel labro lustrali distincta sunt. Prima mihi figura videtur *ἀγωνοθέτης* stans seminudus coronam dextra & palmas tenens, sinistra vicinum par ad luctam capescendam impellens. Sequuntur Luctatores bini per intervalla dispositi. Qui primi mihi videntur ii sunt qui brachiis extentis & elatis sese mutuo prensare velle videntur, hoc enim ad supplantandum aduersarium vel præcipuum est, expansa manu aliquem ex eius artubus comprehendere,

quem postea raptare & circumducere & torquere possis. Itaque nulla mihi πάλης verior ἐτυμολογία videri solet quam quæ ἀπὸ τῆς παλαίου, hoc est, expansa manu, deducitur: hîc ergo lucta incipit. Primum hoc par à secundo labrum diuidit, in eo palma vel aspergendæ aquæ

lustrali vel potius victori donando, & corona. Secundi paris certamen propè iam confectum est: alter enim alterum apprenso pede resupinat frustra capillos victoris raptantem & editiori cespiti innixum casui autem proximum. Sequitur tripus seu potius ara cui imposita sunt vel ferta & coronæ vel coliphia spissi & grauis panificii genus, augendæ corpulentiae cuius pondere in deiiciendo aduersario uteban-

bantur qui luctam hoc est, vt vocat Galenus *χελαστικὴν* exercebant. Post aram, tertium par quasi iam inito certamine cernitur pari vtriusque Marte susceptum, vt vter sit victurus, nescias. Cur alteri è luctatoribus caput sit opertum casside, non satis assequor; nec cur corpus pube tenus stricta veste veluti thorace sit indutum. Certè quod ad cassidem attinet quamquam non vtrique manifestum sit cur capiti luctatoris sit imposita, quum luctator nudus esse debeat, tamen ea rei alioqui dubiæ satis plausibile signum esse videtur: nam quo sæculo sit celatum præclarum monumentum subindicat. Vix enim ac fortasse ne vix quidem talis capitis armatura cernitur ante vel post Traiani ætatem. Succedit aliud labrum vt apparet vacuum, nisi aquam intus latere suspiceris. Quartum prouecta & iam affecta pugna cernitur, sic vt primo aspectu agnoscas quinam sit futurus superior; alter enim alteri ceruicibus comprehenso rotas imminet eximia conatus significatione & vultus ferocia. Inferior ita nutat vt reluctetur etiam & non tam cito lapsurus videatur. Hæc paulo fusius fortasse quam fert consuetudo mea & necessitas postulat, breuius certe quam venustissimum opus postulare videtur. Coniectura probabilis est fuisse fabricatum condendis Illustris alicuius Athletæ cineribus, quamquam enim certum sit columnæ Traiani impositam fuisse urnam seruandis eius cineribus destinata, ætas præterea conueniat, nec indigna plane tanti operis existimatione sit urnæ illius mea

celatura, tamen non ausim tantum huic aut meæ fortunæ tribuere, vt eam esse arbitrer quæ olim huius columnæ summum occupabat.

Vrceolos addidi sacris olim vsibus vel domesticis vsurpatos. Ænei sunt. Vnius ansula quoniam multis figuris protuberat scorsim plana sculpta fuit. in ea multæ arietum caprarumque formæ. Imum

puer occupat quasi mulgendæ capræ: Vt suspicio sit sacerdotis Iouis aut Flaminis Dialis fuisse, nam capræ

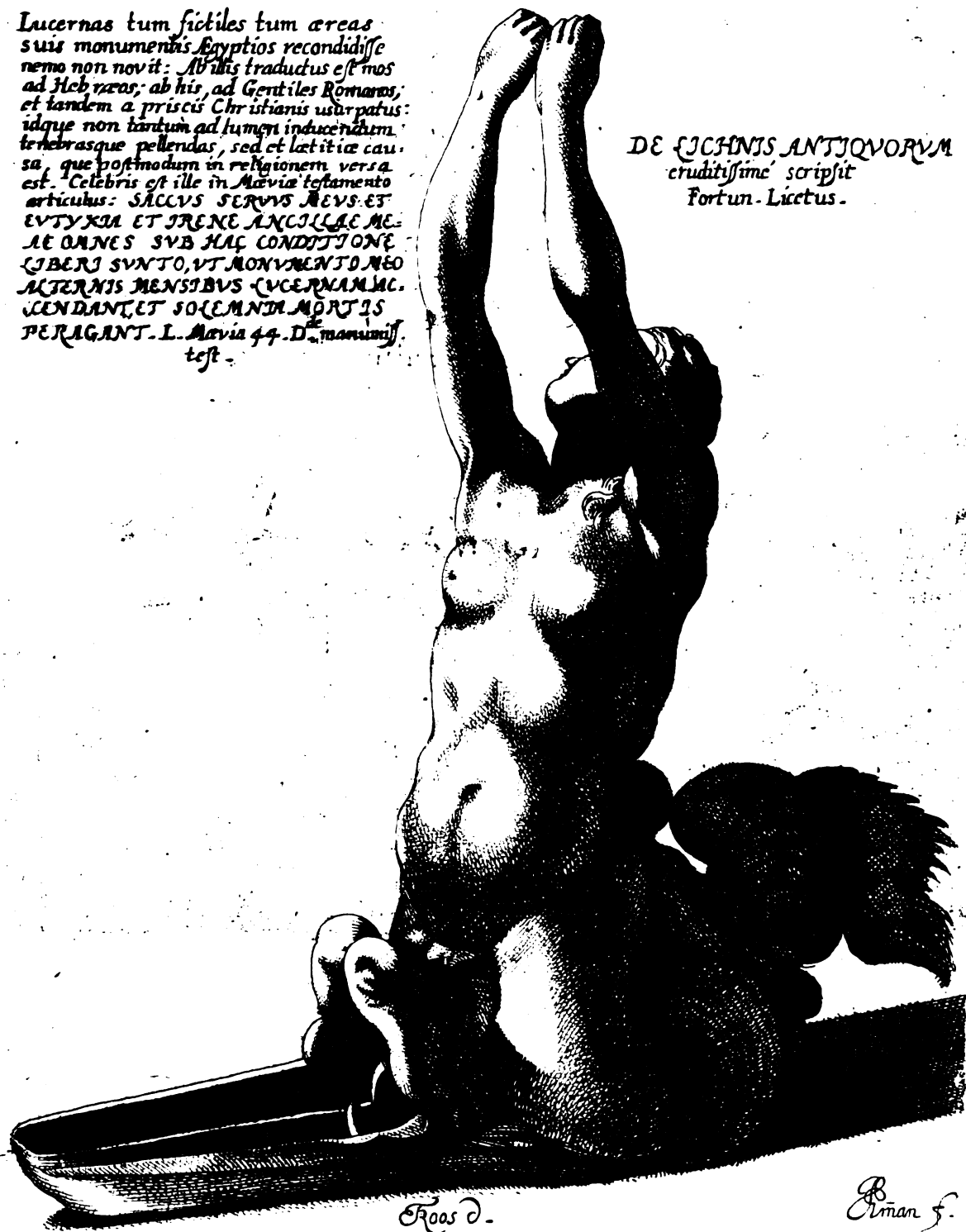
Dictæo cæli Regem pauere sub antro.

Nec graue erit fortasse Lectori si occasione data capræ antiquæ cum Panisco insidente & vrgente typum illi exhibuero. Quam coniunctæ res sint capræ, Fauni, Satyrisci, Panisci & reliquum genus capripedum nemo non nouit. Longiori sermone res non indiget: ipsa per se loquitur.

Alia etiam hic habes antiqua signa, quæ quamuis præcisè ad hanc rem non pertineant, tamen quod antiquitatem illustrent & hac de causa mei iuris fecerim intueri non pigebit.

Lucernas tum fictiles tum areas
suis monumentis Egyptios recondidisse
nemo non novit: Ab his traductus est mos
ad Hebræos; ab his, ad Gentiles Romanos;
et tandem a priscis Christianis usurpatus:
idque non tantum ad lumini inducendum
tenebrasque pellendas, sed et lætitiæ cau-
sa, que postmodum in religionem versa
est. Celebris est ille in Marcia testamento
articulus: SACCVS SERVVS MEVS ET
EVTYKIA ET TRENE ANCIILLÆ ME-
Æ OMNES SVB HAC CONDTTONE
LIBERI SVNTO, VT MONVMENTO MEO
ÆTERNIS MENSVBVS CVGERE MANEAT.
SCINDANT, ET SOLEMNIA MORIS
PERAGANT. L. Marcia 44. D. manumiss.
test.

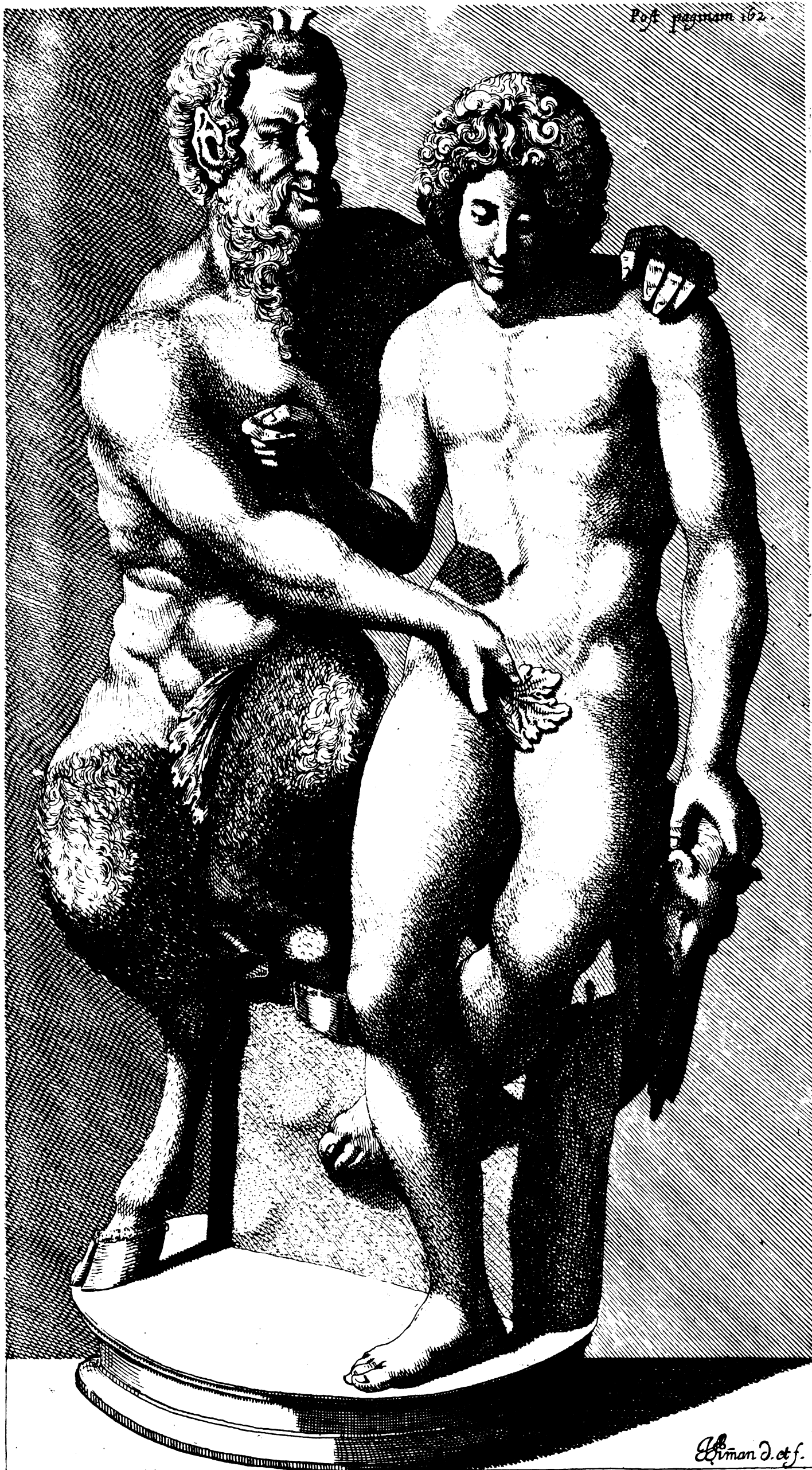
DE EICHNIS ANTIQVORVM
eruditissime scripsit
Fortun. Licetus.

Roas D.

Roman f.

Stanetti sculp.

1. **C**olonias à Domitiano deductas quæ nobis supersunt in nummis exhibet hæc tabula : Coloniam Augustam Philippensem primus refert, de qua dictum est in Claudio pag. 99. Alicuius coloniae Iuliae
2. restitutionem in secundo nummo sibi fortassis vindicare voluit superbus Imperator ; sed quænam illa sit, in hoc ut nec in cæteris Imperatoribus, non licet interpretari. In tertio Genium Coloniae Antiochenensis fortassis repræsentat figura sacrificans, sed quo animo id faciat non novi.

Triplex Domitiani nummus Coloniam Aroem Augustam Patrensem celebrat cum diuersissimis typis. Primus Neptuno est insignitus Delphinum tenente : horum copiam in Ponto, & Græciæ littoribus esse maximam nemo non novit : obliterari characteres aliquid designasse videntur, præter loci situm qui ad mare Ionium est: *Prope portum Patrensis urbis Neptuni ades sunt cum signo eius marmoreo*, inquit Pausanias. De Legione vigesima secunda quam sæpius in Patrensis nummis vidimus dictum est pag. 98. Colonum agentem boues coloniam indicare res satis per se nota est, quæ vltiori interpretatione non indigeat, siue ad coloniae fundatores is referatur, siue ad Domitianum eorum habitum præferentem.

Lib. 7. in
Achaic.

Iam in Tito fuit explicatum pag. 152. quis fuerit Agrippa Iudææ Rex, Iquapropter denuo commemorare superfluum. Domitianus in partem triumphis Iudaici venit, cum equo albo insidens patrem & fratrem triumphantes sit comitatus: Huius etiam gloriæ participem demonstrant hi nummi qui victoriam & Agrippam exhibent. Coeteri palmam & Canopum, hunc Ægypti, illam Iudææ symbolum, quasi Imperatori seruientes & sub eius ditone constitutas repræsentant. De Canopo vide Othonis nummum pag. 135.

ΑΥΤΟΚ. ΚΑΙΣΑΡ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. ΓΕΡΜ. Imperator Cæsar Domitianus Augustus Germanicus. *Caput Domitiani. Populorum nomina infra explicantur.*

Herodotus
l. 4. & 5.
Diod. Sicul.
l. 16.

Perinthiorum numen Iupiter vel stans vel sedens in duobus primis 1. nummis signatus est. Perinthus cognominata Mygdonia & 2. Heraclea, in Thracia sita erat, ἐν τῇ Προποντίδι, hodie dicitur *Pera*. De illa passim.

Athenæus
lib. 12.

Iouem Cretenses ut suum Deum perpetuò coluere, quare illum Cretensem & Cretagenem nominauere, quod in Creta nutritus fuerit, ne à Saturno patre voraretur. Aquilam dextra tenet qua venari iuuenis consuevit. Fingunt Poetæ hanc illi nectar è rupibus, & columbas ex Oceano Ambrosiam deportasse: in cuius beneficii remunerationem illis impertiuit immortalitatem, iussitque ut æstatis hyemisque essent prodromi, Pleiadum nomine.

1. Occurrit primùm ea illustrissima statua ex ære, quæ Satyrum representat cum juvene ludentem. Pudor huius mirus est, & qualem depingit Alciatus:

*Ergo sedens velat vultus, obnubit ocellos,
Ista verecundi signa pudoris erant.*

In Emblem.

Alterius cernitur & petulantia & libido: eam indicant oculi, os, nares, aures arrectæ, vno verbo facies tota. Arietis pellis ideo fortassis est appositæ, quod Satyrus lingua Laconica, ut ait Seruius, *arietem significet*. Referri potest ad Sylvanum, pecorum & agrorum Deum, ita dictum, quod in sylvis versaretur: Is Cyparissum puerum amasse perhibetur, qui mansuetissimam habebat cervam, quam cum Sylvanus ignarus occidisset, puer est dolore extinctus. Eum Deus amator in cupressum arborem eius nominis vertit, & eam pro solatio portasse dicitur. Quidni etiam ad Pana Deum, qui veluti vniuersi Deus censebatur. Illius Dei simulacrum caprina facie pingebant, rubro colore, hirtis cornibus, quæ huic signo mirifice conueniunt: *Pan Deus rusticus*, inquit Seruius, *in natura similitudinem formatus est, unde ὅς τᾶν dicitur, id est omnis; habet porrò cornua in radiorum Solis ὅς Luna cornuum similitudinem: Rubet eius facies ad atheris imitationem, superior pars est hominis inferior hispida, propter arbores, virgulta, feras. Caprinos habet pedes, ut ostendat terra soliditatem.* Lascivum & libidinosum hunc ipsum Deum induxerunt propter copiam spermaticarum rationum, & quæ commixtiones ipsarum sunt: inquit Gregor. Gyraldus, hinc ipsum dicunt consequi Nymphas: sed & famosos pueros, ut est apud Theocritum, quare ἀγῆρος θεός dictus est. De illo sic Sylvius:

Lib. XV.
De Diis
gentium.

lib. Panic. 13.

*Ac parua erumpunt rubicunda cornua fronte,
Stant aures, summoque cadit barba hispida mento:
Pastorale Deo baculum, pellisque sinistrum
Velat grata latus, tenera de corpore dama.*

Satyros dictos volunt παρὰ τὴν σάβην, qua voce membrum virile Antiqui significabant, quod perpetuò erectum habebant *ad declarandam omnem virtutem veneram*, ut ait Eusebius. Id instar veli folium operit, mirificè adornatum Pontificis Maximi Urbani VIII. iussu, ne quod Magnatibus traderetur, aliquid adhuc haberet impuditiæ. Illa mihi statua olim accessit beneficio Illustrissimi Lomenii Briennæ Comitis, mihi gratulor, quod in cimeliarchio reposuerim amplissimo, Illustris Eliæ Brackenofferi inclytæ ciuitatis Argentoratensis Quindecimviri. Is ille est, qui supra suæ sortis viros antiquitates amat, nummos antiquos & recentes, & omnis generis cimelia.

lib. 3. Pre-
par. Evang.

2. Ad illustrandam Satyrorum historiam, de quibus in hoc Opere frequens est mentio, scalpendam curavimus illam Satyram foeminam

* x ij

ex argento, quam jam pridem Cl. Senator P. Petaius vulgauerat: quantum hæc delineatio aliam superet, judicent, qui vtramque viderint, qui peritiam scalptoris eximii D. Chauveau cognoscunt.

In Attica.

Scribit Pausanias: *insulas esse quasdam, quæ Satyrides vocantur, quas Satyri incolunt, & caudas haud multo equinis minores intra clunes habentes: &c.* Illam breuiorem quidem repræsentat hocce antiquissimum monumentum. Satyrî autem suas habebant fœminas, sicuti Deus Faunus seu Fatuellus suam vxorem Fatuam, qui à vaticinando & fando dicti, inconsideratè loquentibus Fatuorum nomen dederunt: Hæc traditur mulierum castissima, quare eam Romani Bonam Deam appellarunt, cuius templum in Auentino, in quo fœminæ tantum sacrificabant, ingressu maribus prohibito. Obseruandum est maximè, *eius templi fores non manibus, sed precibus solis aperiri posse*, quod mulierum propensionem quodammodo declarat, Eas enim flecti potius precibus quam vi nemo est qui non noscat.

3. Tertium signum cuius scalpturam copiosis laudibus apud me extulerunt præstantissimi delineatores, Silenum repræsentat. *Provectionis ætatis Satyri dicebantur Sileni*, illosque ait Plutarchus, ἀπὸ τῆ σιλαΐης, id est, ab inuidendo & oculis præcipuè cognominatos; quod in hoc signo patet. Quod manu sinistrâ retrò humeros tenet, caue ne clauem existimes in modum Herculis; baculus est siue pedum recurvum, propter annum, qui in se recurrit, quia hic totius naturæ est Deus.

Pausanias.

Lib. 3. de præpar. Evang.

4. Fauni, Satyri, & Panes cognominati sunt semicapri & capripedes à formâ, quam gestabant à fistula Cicuticines. *Sub hirci autem specie cultus Pan fuit.* Legimus mulieres cum hircis coisse: non mirum est, si puer Satyrus hirco infideat ferulam tenens.

Herodotus.
Suidas.
Diodorus.

5. Quantum valeat ista Floræ ænea statua, satis docet elegantissima delineatio: illam vltro indicant & nuditas & flores in calatho: *Flora cum magnas opes ex arte meretrice quasivisset, Populum Romanum scripsit heredem, certamque pecuniam reliquit, cuius ex annuo fœnore suus natalis dies celebraretur, editione ludorum, quos appellabant Floralia: Quod quia Senatui flagitiosum videbatur, ab ipso nomine argumentum sumi placuit, ut pudenda rei quadam dignitas adderetur, Deam finxerunt esse, quæ floribus præesset &c.* Ludi autem Florales Calendis Majis celebrabantur, in quibus omnes nequitie, & lascivie nudis mulieribus peragebantur. *Fuit simulacrum Floræ in ade Castoris & Polucis à Praxitele summâ industriâ formatum, in cuius dextrâ flores, &c.*

Laërtius
lib. 1. cap. 20.

Valer.
Maxim.

Plutarchus.

6. Varijs modis Minerua ab Antiquis picta est, Phurnutus eam vultu virili, & armis insignem; Pausanias simulacrum describit aureum cum veste ad talos demissa, Medusæ capite eburneo ejus pectori inserto: Plinius hanc ipsam statuam à Praxitele effectam commemorat. Apulejus galeam ejus describit. Ei adsunt vel noctua, vel cornix, vel draco. Quæ omnia huic signo mirè conueniunt, quod ab artis scalptoriæ peritissimis supra antiqua opera à se visa laudatum audiui.

In Attica.

Lib. 34.

Lib. 10.

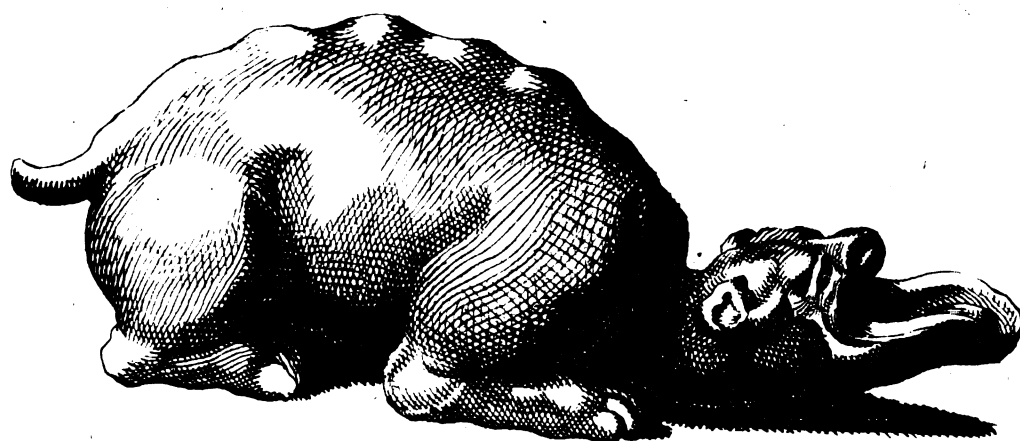

F. Ch. D.

Alm. Sc.

F. Chauveau Del.

I. Aman Sc.

D.

Poj. paginam 104. C.

F. Ch. d.

I. Am. Sc.

4. Iouem etiam Claudiopopolitanorum quartus nummus refert; hi Isauriæ seu Ciliciæ populi suum nomen ab Imperatore Claudio trahabant huius coloniæ conditore: cum prius eorum vrbs Andrapa vocaretur. Ammian. Marcel. l. 14.
5. Trallianorum seu Tralliensium Deus in quinto signatus est. Apollo sinistra lyram dextra laurum tenet. Ludorum Pythiorum qui Trallis celebrantur mentionem facit marmor antiquum inter Arundelliana à doctissimo Seldeno explicatum, in quo enumerantur Victorix C. Sept. Publii Citharœdi, *Ἐπίδανον Ασκήπεια, Ἀθήνας Ἀδειάχεια, Σάρδεες Χρυσάσθινον, ΤΡΑΛΛΕΙΣ ΠΥΘΙΑ &c.* quod rem nostram mirificè illustrat. Trallis Lydiæ vrbs ad Mæandrum est sita. Huius nummi meminit Ill. Falconerius in eleganti libello quem nuper edidit de Nummo Apamensi.
6. Diana multimamma à Clariis vt & Ephesiis colebatur. Locorum vicinia id forte præstabat. de illa dictum est in Triumuiorum nummo pag. 20.
7. Sub Agathone quidem cūsum esse septimum nummum ex inscriptione constat, sed quis fuerit illa Agatho; quænam eius ciuitas lubenter scirem: certe nummi fabrica Græca quidem est, sed longe inferior cælaturæ vulgaris Græciæ, quare nummum in ora Persidis cūsum arbitrer.
8. Nicomedienses vt Nicæenses de principatu Bithyniæ sæpe certauerant, utraque sibi hunc honorem vindicante. Illos sic differere facit Dio Chrysostomus, *ἡμεῖς δ' οἰόμεθα ἐπὶ ἐπιτραφῶμεν πρῶτον, το πρώτον ἔξω;* hoc est, *Nos autem putamus sibi nos inscribimus primos* Orat. 38. *primas habituros partes.* Id dissidium ita erat frequens apud Græcos vt horum nomine redarguat Dio, *ἐλληνικὰ ἀμύθηματα.* Anguis serpens Libanius orat. 6. Nicomediæ originem procul dubio refert in nummo: cum enim eius populi ciuitatem condere destinassent, subito aquila caput victimæ ex igne rapit, illam anguis exiliens terruit, atque ultra fretum fugere coëgit; sequitur, tunc populi illos veluti Deos & ciuitatis condendæ indices arbitantes consilium mutauere, ibique Nicomediam condidere.
9. Cur Cydutenſes templum in nummo Domitiani cuderint, ignoro: coniectura est in eius honorem fuisse constructum, cum Deum se & Dominum appellari coëgit. ΚΟΔΟΥΤΑΙ à Ptolomæo memorantur & Cydum vel Cudum à Mela his verbis, *Ab Iolide ultra Gangem ac Cudum recta sunt littora, timidique populi ex marinis opibus affatim dites.* Alterum nummum eiusdem oppidi in honorem Suet. c. 5. Lib. 7. c. 2. Lib. 3. c. 7. Domitiani cūsum exponit Tristanus, in quo Dea sedens capite turrito spicas & papauerem tenet.
10. De Macedonum clypeo Imperatoribus offerri solito, dictum est in Nerone pag. 120.

Caput minutum Domitiani, retro Caput Dea. ΕΣΤ. ΑΡΑΔΙΩΝ. Aradiorum. Bos currens.

Aradus in mari Phoenicio sita sic describitur à Dionysio ,
Pomp. Mela. l. 2. c. 7. *Αρχὴ δὲ Φοινίκης Ἀραδος μεγάλη ἐνὶ πόντῳ.*
Strabo. l. 16. In Phoenicio mari est Arados, inter quam & continentem quinquaginta cubitos alto mari ut autor est Mutianus, *à fonte dulcis aqua tubo coriis facta usque à vado trahitur*, inquit Plinius. *Ante Ioppe est Paria tota oppidum in qua obiectam bellua Andromedam ferunt, & iam dicta Arados.* Tripolim Tyrii & Sidonii & Aradii obtinent. Gerostratem Aradiorum Regem Alexandro Magno auream obtulisse coronam narrat Arrianus : Q. Curtius eorundem etiam mentionem facit. Ventidius pro M. Antonio eam quidem oppugnauit, sed frustra : paulo post Sosius expugnauit & deleuit. Bos fertilitatem soli indicat, fortassisque colonorum missionem. Dea Domitianum quasi suo sinu fouens ornato capillitio Venus est fortassis quæ Astartis nomine his in locis summa veneratione colebatur. Fortuna temoni imposita vel Isis quo pertineat, præter generalem ergo istas Deas Syrorum & Ægyptiorum venerationem non satis perspectum habeo.

Synnada de qua dictum est pag. 3. hunc nummum cudi curauit in honorem Domitiani cum Iouis adscripto peculiari nomine: is ΠΑΝΔΗΜΟΣ sospitator seu seruator dicitur : an quia Domitianus nouam excitauerit ædem in capitolio Ioui custodi, ut ait Suetonius.

In Domit. c. V.

KAICAP AOMITIANOC. *Caput Domitiani.* AOMITIA SEBACTH AOMITIANOY CEB. *Caput Domitia.*

Contrectatis multorum vxoribus, Domitiam Longinam Aelio ^{Suet. in Dom. c. 1.} Lamiae nuptam etiam in matrimonium abduxit Domitianus, ex qua in secundo suo consulatu filium tulerat, alteroque anno con- ^{cap. 3.} salutauerat vt Augustam : eandem Paridis histrionis amore deper- ^{cap. 7.} ditam repudiavit , intraque breue tempus impatiens dissidii quasi ^{cap. 13.} efflagitante populo reduxit. Hæc erat Domitii Corbulonis filia cuius viuentis gloria, mortui fama in æternum valebit. Venerat in ^{Xiphilinus.} odium mariti Domitia vxor, timebatque ne se interfici iuberet, deprehensis tabulis quibus interficiendorum nomina erant inscripta.

AOMITIANOC CEB. AOMITIA CEB. *Facies aduersa Domitiani & Domitia* ΘΕΩΝ ΣΕΒΑΣΤΩΝ, Deorum Augustorum. *Templum.*

AOMITIANOC KAIC. SEB. GERMANIKOC. AOMITIA SEBACTH. *Facies aduersa Domitiani & Domitia.* ΕΠΙ ΔΙΜΟΣΤΡΑΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ, ΣΜΥΡ. Sub Dimostrato Præfecto Smyrnæorum. *Figura stans dextra urceolum, sinistra clauam & exuvias leonis.*

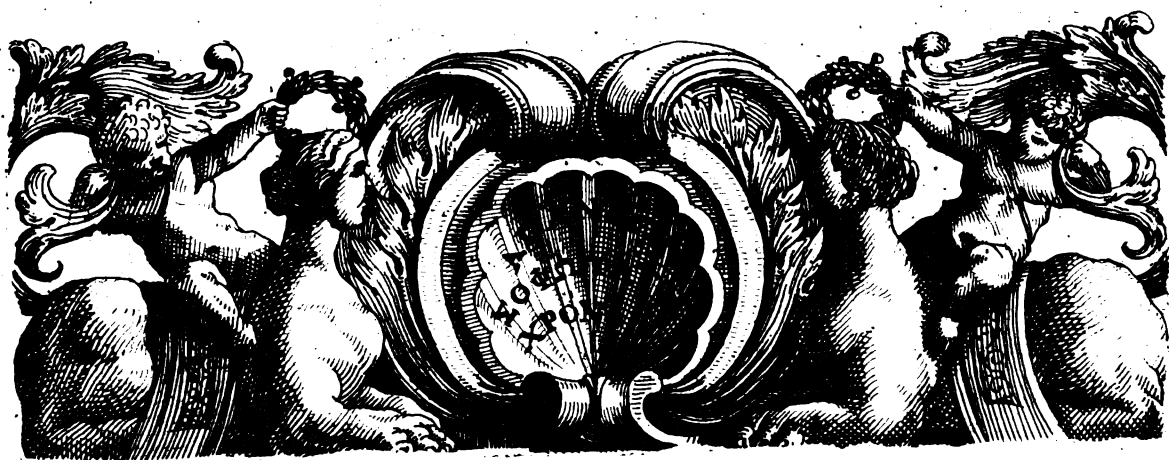
Domitiani & Domitiæ auersus nummus templum exhibet vtri- ^{Sueton. in Dom. c. 13.} que sacrum sub inuocatione Deorum Augustorum : Is Imperator eò deuenit insanix vt Deus appellari voluerit. Pari arrogantia cum procuratorum suorum nomine formalem dictaret epistolam, sic cœpit : Dominus & Deus noster sic fieri iubet, vnde institutum posthac vt ne scripto quidem ac sermone cuiusquam appellaretur aliter : In reducenda post diuortium vxore edixit vocatam eam in puluinar suum ; acclamari etiam in amphitheatro, epulari die, libenter

ter audiit DOMINO ET DOMINÆ FELICITER. A quo Græciæ populo constructum fuerit illud templum, erosus hac parte nummus coniecere non finit.

Alter à Smyrnæis cusus est sub Dimostrato, illorum Præfecto, Herculis specie insignitus est, vrceolus enim in dextra est; in sinistra claua & exuuiæ leonis. sed quid Baccho cum Hercule?

Domitiani nummorum facies auersas hic habes, quos numerales vocant. In iis enim Græci characteres numeri locum obtinent iuxta illorum morem. Serapis & Isis quales fuerint supra fuit explicatum. Aquila fulguri innixa Iouem designat cui Domitianum comparabant. Bos vittatus flore inter cornua insignitus Apim Deum Ægyptium indicat. Equus currens cui draco est impositus etiam in Domitiani nummis reperitur, sed quid sit non satis scio. Anni Græcis characteribus sunt notati.

ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Domitia.* ΟΜΟΝΟΙΑ ΣΜΥΡ. ΕΦΕ.
Communitas Smyrnæorum & Ephesiorum. *Diana Ephesia.*

Eadem inscriptio: Dua figura muliebres.

ΚΑΛΟΗΝΩΝ Caloenorum; *Diana Ephesia.*

ΜΑΓΝΗΤΩΝ CIP. Magnetensium Sipilus: *Fluvius decumbens.*

Smyrnæos & Ephesios simul nummos cudisse exempla sunt primi duo nummi. Tacitus narrat vndecim populos inuicem certasse, contententes sibi deberi gloriam ex ædificatione templi in honorem Augusti & Liuiæ: Ephesios causa tandem cessisse qui soli cum Smyrnæis volente Romano senatu disputabant. Ea fortassis ratione ducti, societatem iniit vterque populus, quam ΟΜΟΝΟΙΑΝ nominabat. Diana Ephesia in primo signata est; de qua dictum est in Trium-virorum nummo pag. 20.

Alter duo signa exhibet, quæ cum Pausania interpretor Hygææ Lib. 1. fuisse & Mineruæ Sospitæ quæ etiam Hygæa dicebatur, cum altera Æsculapii filia fuerit.

Coloes meminit Strabo his verbis quæ quodammodo nummum explicant. Κολήν ὅπου ἔστιν ἡ Ἀρτέμιδος μεγάλῃ ἀγείῃ ἔχον: hoc est, Lib. 13.
Prope Sardim in Lydia est Coloe, ubi est templum Diana maximè venerandum. Caloe pro Coloe nostram, vt arbitror, non impedit coniecturam. *Ephesiam autem Dianam vrbes prope cuncta eodem celebrant cognomine, & præsertim viri omnes præ cæteris eam diis prosequuntur honoribus. hoc opinor cum Amazonum glorie tribuunt, à quibus fanum illud cum simulacro dedicatum fama vulgavit, tum operis prisci antiquitati. Tria præterea templi celebritatem augent; magnitudo primùm qua cætera omnia hominum opera anteit: Ephesiorum deinde ciuitatis splendor, & ipsa postremò Dea claritas.* Pausan. lib. 4. Meffen.

Reiectis Ioniæ & Macedoniæ Magnesiis, quantum nummum
 iis tribuere non dubito, qui in Lydia proximi Sardibus sub Archie-
 piscopatu Smyrnæensi. Id probat mons Sipylus in nummulo nomi-
 natus, cuius quidem nomen & fluvii simul & oppidi fuit. Plinius
 Lib. 2. c. 91. Sipylum in Magnesia describit, oppidum quod absorptum est, &
 L. 5. c. 29. Magnetes quos à Sipylo nuncupat: conueniunt loca. Magnetes
 Lib. 1. commemorat Pausanias, *Sipyli incolas qui Mithridatis ducem Arche-*
 In Epist. *laum fines eorum vastantem vulnerauerant. De Te, scribens Cicero*
ad Quintum fratrem, à Magnetibus ab Sipylo mentio est honorifica
facta.

erua post Domitiani cædem Romæ Imperator designatus est: Vir nobilissimus atque humanissimus, princeps iustus ac beneficus. Is statim eos qui rei facti erant impietatis, absoluit, exsulesque restituit; prohibuit sævitiam quæ in Christianos exercebatur: Afflictas ciuitates releuauit, puellas puellisque parentibus natos egenis, sumptu publico per vniuersa Italiæ oppida ali iussit: Sustulit speciosa spectacula: vsque adeo bonus Princeps fuit, vt aliquando dicere ausus sit se nihil fecisse quo minus possit deposito imperio priuatus tutò viuere: id quod præstitit haud ita multo post: nam cum propter senectutem minime honoraretur, sed contemptui esset, Capitolium conscendens M. Vlpium Traianum Hispanum natione adoptat, censebat enim virtutem cuiusque non patriam existimari & ponderari debere, eundemque postea in Senatu Cæsarem designauit. Vir probus & honestus omniumque laude dignus, omnibus rebus in ordinem bonum redactis & constitutis, febre correptus moritur, æt. LXV. Imperauit annum vnum menses I V.

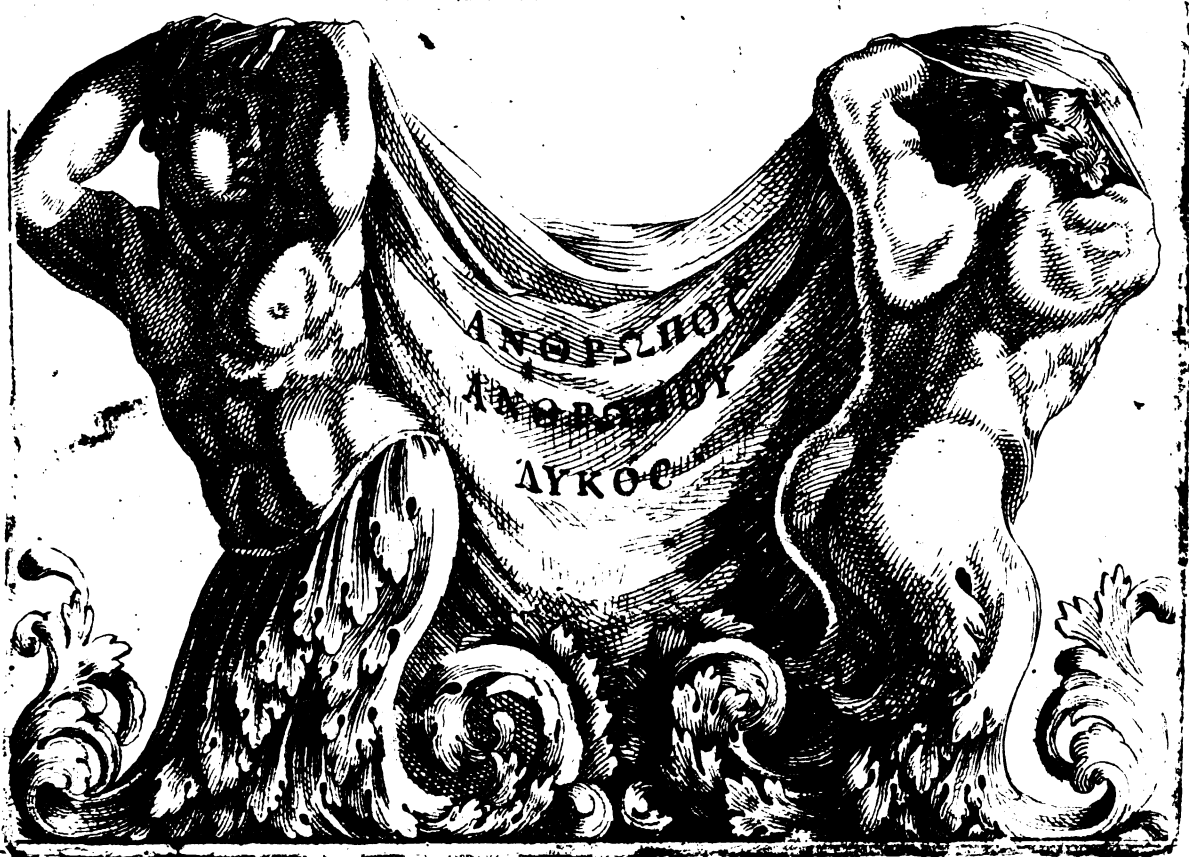
Vide Fam.
Romanas in
in gente
COCCEIA.

Xiphilin.

Frustra virtutes Imperatorem in nummis celebrant, cum virtus eius ex factis abunde sit cognita: **ÆQUITAS** quidem **FORTVNA**, **LIBERTAS PVBLICA**, **CONCORDIA EXERCITVVM**, quæ frequenter occurrunt, Romanorum benevolentiam & felicitatem sub hoc Imperatore testantur. Utinam Græcos characteres tam exactè liceret interpretari. Inscriptio circum caput nomen & dignitatem Imperatoris exponit. Facies auersa Ioue sedente Victoriolam dextra tenente insignita est, **ΔΙΑ ΠΑΝΔΗ ΜΟΝΕΤΥΝΑΣΙΣ** à pluribus legitur; Ego autem **ΔΙΑ** Iouem interpretor, **ΠΑΝΔΗ** vero videtur prima pars vocis *πανδημων*, quod Iouis *ἐπιθετον*. Forte Neruam Iouem suum Pandemum, id est, Sosпитatorem vocat aliquis populus quem ex cœterorum characterum detritione dignoscere non licet; nisi ad eosdem Synnadenenses reuocemus, qui eiusdem Iouis *Πανδήμης* nummum iam Domitiano sacrauerant.

Nerua Traianus natione Hispanus erat: Æt. XLII. Agrippinæ Coloniz dum Germaniæ præest à Nerua Imperator declaratur; vir iustus & robore præstans. De Dacis, eorumque Rege Decebalo triumphauit; quo denuo deficiente Daciam repetit, vbi ex insidiis propemodum extremum discrimen adiit, tamen deuictis Dacis coloniam eo deduxit, in Istro pontem lapideum struxit, opus mirandum. Euphratem ponte iunxit. In foro ingentem columnam erexit pro sepulchro. Bellum in Armenios & Parthos mouit, ductus gloriæ cupiditate: quibus deuictis, Optimus à Senatu appellatus est, & Parthicus, quemadmodum antea Dacicus. Ineunte vere Assyriam ingreditur, & Babylonem occupat. Post Ctesiphontem ingreditur, & Messenem cepit: inde venit ad Oceanum, in Indiam traiecturus si iuuenis fuisset, tamen id nauigauit: dum reuehitur prouinciæ occupatæ deficiunt, quas per Legatos recuperat: inde Ctesiphontem reuersus, Regem Parthis dedit. Profectus in Arabiam adoritur Agarenos, quos reliquit, & haud ita multo post in morbum incidit, quo ingrauescente, iter in Italiam cepit, Hadriano in Syria cum exercitu relicto. Traianus morbi sui causam venenum existimauit, alii hæmorrhoidum suppressionem. Apoplexia quoque laborauit, vt parte aliqua corporis sensum amiserit; sed omnino aqua intercute correptus in Cilicia Selinuntem delatus obiit. Regnavit annis XIX. vixit annis LXIV.

Xiphil. de
Traiano.

In Panegy-
rico.

In Hadriano.

Humanitatis summæ perillustre exemplum exhibet hic nummus. Solebant Imperatores congiaria distribuere, certa quadam frumenti aut olei portione singulis distributa, quæ à congiis nomen habebat: numerum adaucturæ matres, filios & si parvulos deducebant, quibus ut cæteris, Imperatoris munus tribuebatur. Traianus verò præcauens periculis quibus aut incauti aut imbecilli infantes in tanta hominum multitudine exponebantur, absentibus iis sua munera est elargitus. *Quocirca, inquit Plinius, nihil magis in tua tota liberalitate laudaverim quam quod congiarium das de tuo, ALIMENTA de tuo, & alibi; ut iam inde ab infantia parentem publicum munere educationis experirentur, crescerent de tuo qui crescerent tibi quantum parentibus tuis quisque deberet &c. Hæc prima parvulorum civium vox aures tuas imbuit, quibus tu daturus alimenta, hoc maximum prestitisti, ne rogarent. Pueris ac puellis, inquit Spartianus, quibus etiam Traianus alimenta detulerat incrementum liberalitatis adiecit. Romam deinde regressus, inquit Xiphilinus, multa fecit ad emendam Rempublicam atque in bonorum gratiam, quorum imprimis curam gessit: nam civitatibus Italia multa largitus est ad educationem liberorum, in quos magna beneficia contulit. Materfamilias filios suos Imperatori sedenti quasi gratias agentes offert in nummo. Eius superest inscriptio antiqua*

Gruter. In-
script.
pag. 1084.

IMP. NERVAE TRAIAN. AVG. GERM.
P. MAX. TRIB. POTEST. COS. IIII. P. P.
NOMINE PVELLORVM PVELLARVMQVE
VLPIANORVM
EX S. C. P.

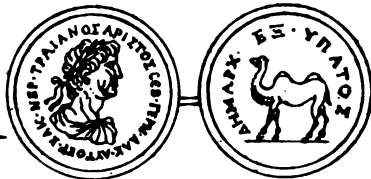
1. **Q**uod nunquam aut Persæ aut Macedones præstiterant, sub Traiano factum fuisse asserit primus hic nummus in quo legitur, ARABIA ADQ. VISITA. *Palmas Syria præfectus eam Arabia partem qua ad Petram vergit, edomuit, inquit Xiphilinus, redegitque in ditionem populi Romani. Arabiam prouincia imposito nomine rectoreque attributo obtemperare legibus nostris Traianus compulsi Imperator incolarum tumore sæpè confuso, cum glorioso Marte Mediam urgeret & Parthos.*

Ammian.
Marcellin.
l. 14. c. 27

Nummus alter ARABIAM AVGVSTI PROVINCIAM VT
2. Daciam alter celebrat, quod Traianum Augustum primum suum Imperatorem hæc prouincia receperit, vt Bithynia Hadrianum: *leges barbarorum inde abrogata, ritus Romanorum recepti, inquit Bardefanes Syrius. Camelus iuxta appositus Arabiam denotat, vt equus Mauritaniam, crocodilus Nilum, noctua Athenas. Strabo Arabiam equis carere ait, quorum cameli implent officium: Lilius Romanorum pugnam aduersus Antiochum scribens sic narrat; Ante hunc equitatum falcata quadriga, & cameli quos Dromades vocant, his insidebant Arabes sagittarii gladijs tennes, longosque quaterna cubita, gerentes vt ex tanta altitudine contingere hostem possent. Aristoteles velociores camelos Arabes esse asserit equis Nyseanis. Attamen quoniam Amicus quidam meus non camelum sed struthionem hic sculptum esse pertinaciter asseruit, quod struthiones in Arabia occurrant, ideo nummum argenteum ex cimeliarchio nostro vulgauimus quò rem apertius declararemus.*

In Eusebio
lib. 6. c. 10.
Præparat. E.
vang.
Lib. 16.

Hist. animal.
lib. 9. c. 12.

Arabiam accuratius denotant quæ in manibus figuræ stantis cernuntur. Ramus arboris thus ferentis in dextra est, de qua sic Theophrastus, *Γίνεται μὲν ἐν τῷ Λιβύῳ &c. hoc est, Gignitur ergo thus & myrrha & casia & cinnamomum regione Arabum media circa Saba &c. Arborem thuris non magnam sed quinque fere cubitis attolli, permultosque ramos gerere ferunt. Folium pyri nisi quod multo minus & colore plane herbidum modo rutæ: corticem leuem omni ex parte, lauri modo, quæ omnia prior nummus exponit. Rem*

Hist. plant.
lib. 12. c. 14.

Hist. nat. lib. 12. c. 14. cap. 22. Lib. 9. c. 7. Lib. de anti-dotis.

conficit Plinius, his verbis, *Thura prater Arabiam nullis, ac ne Arabia quidem uniuersa &c. Thus collectum Sabotam camelis conuehitur, porta ad id una patente, digredi via capitale leges fecere: ibi decimas Deo quem vocant Sabin mensura non pondere sacerdotes accipiunt, nec ante mercari licet &c.* In sinistra Arabiae stantis calamus est odoratus quem *praeantissimum in Arabia trans Libanum nasci* narrat Plinius, in qua propter eum aspirationem agri odoratissimam esse inter omnes constare scribit Theophrastus. Ad id fortassis refertur quod narrat Galenus, *cinnannomi virgulas absque ramis & foliis in scriniis Imperatorum Traiani & Hadriani asseruari, quas & ob usum & ob elegantiam & ob opus maximi faciebant.*

Quem optimum Principem Senatus populusque Romanus iudicauerat hic triumphans variis modis cernitur. Post deuictos Dacos eorumque Regem Decebalum, innumera victoriarum monumenta vbique extructa fuere. Trophæa, arcus, statuae, columnæ, nummi, omnisque generis signa adhuc exstant. Primus huius tabellæ nummus Traianum exhibet equitem, Decebalum calcantem: proximi duo trophæa in quorum postremo, vnum amplectitur Imperator ad alterum manum tendens: quo quidem significatur breuissimo tempore duas fuisse partes victorias,

Virgilius,

Et duo rapta manu diuerso ex hoste trophæa.

In Panegyrico.

Xiphil. in Traiano.

Pax in quarto cernitur stans more solito, cornucopiam sinistra tenens quæ bonorum omnium prouentum significat: arma in globum congesta dextra, face admota comburit, velut humanæ felicitatis impedimenta, quæ quidem omnia imperii tranquillitatem indicant. Postremus tandem triumphum demonstrat, qualis frequens in Imperatorum nummis occurrit: de illo sic Plinius; *Accipiet ergo aliquando Capitolium non inanes currus, non falsa simulachra victorie, sed Imperatore veram ac solidam gloriam reportante, pacem, tranquillitatem & tam confessa hostium obsequia, ut vincendus nemo fuerit. Pulchrius hoc omnibus triumphis &c.* Traianus itaque de Dacis triumphauit, & Dacicus cognominatus est; Hunc nummum arbitror mortuo iam Traiano Hadrianum cudi iussisse. Coniecturam Spartianus suppeditat, his verbis: *Quum triumphum Hadriano senatus qui*

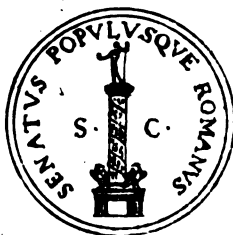
TRAIANI.

177

Traiano debitus erat, detulisset, recusavit ipse, atque imaginem Traiani curru triumphali vexit, ut Optimus Imperator, ne post mortem quidem triumphum amitteret dignitatem. Redeunti enim Traiano ex India, inquit Xiphilinus, parabant ciues longius obuiam procedere, sed is nunquam in urbem reuersus est. De his superest egregia hæc inscriptio antiqua.

Gruter. pag. 246. ex Panvinio.

IMP. CAESAR DIVI NERVAE F.
NERVA TRAIANVS AVGVSTVS
GERMANICVS DACICVS PONTIF. MAXIMVS
TRIB. POT. IIII. COS IV.
VICTO DECEBALO.

I. **M**agnificentissima Traiani opera exponit hæc tabella: primum quidem, quod huc vsque Antiquarii pontem interpretati sunt per quem nempe trans Danubium Romani tuto deduci potuerant, alio reuocandum esse censerem. Norunt qui portum Anconæ viderunt Piceni ciuitatis primariæ, hanc illi formam esse vtrinque turribus ornatam, in modum amphitheatri concauam, in cuius medio naus cernitur, citra quam catena tutiori reddendo portui. coniecturam firmat arcus Traiani adhuc integer in Anconæ portu,

<p>PLOTINAE AVG. CONIVGI AVG.</p>	<p>IMP. CAESARI DIVI NERVAE F. NERVAE TRAIANO OPTIMO AVG. GERMANIC. DACICO PONT. MAX. TR. POT. XVIII. IMP. VIII. COS. VI. PP. PROVIDENTISSIMO PRINCIPI SENATVS P. Q. R. QVOD ACCESSVM ITALIÆ HOC ETIAM ADDITO EX PECVNIA SVA PORTV TVTIOREM NAVIGANTIBVS REDDIDERIT.</p>	<p>DIVAE MARCIAE AVG. SORORI AVG.</p>
---	--	---

Gruter. Inscript. p. 247.

Nouimus quidem Traianum fundatorem fuisse pontis super Danti-
bium, sed an id cum nummo conueniat videant acutiores, ego certe
non video.

Templum sumptuosissimum repræsentat alter nummus, colu-
mnis, porticibus, figuris ornatum. Sed quale sit illud inter tot à
Traiano ædificata non facile est affirmare.

Lib. 9. c. 8.
meth. med.

Tertium nummum in quo figura muliebris humi procumbens,
rotam dextra tenet, satis explicat inscriptio, VIA TRAIANA. Ne ta-
men eius breuitas obscurum opus relinquat, Galeni nostri verba rem
totam definient; *Veluti nunc quoque videmus quasdam veterum in
terris viarum, quibus pars quæpiam est lutosa, vel lapidibus sentibus
que impedita, vel moleste ardua, vel periculose prona, vel feris obsessa, vel
propter magnitudinem fluminum in via, vel longa, vel aspera: itaque
cum sic se haberent omnes in Italia via, eas Traianus ille refecit. Qua
quidem earum humida ac lutosa partes erant, lapidibus sternens, aut edi-
tis aggestionibus exaltans, que senticosa & aspera erant, eas expurgans,
ac flumina qua transiri non possent, pontibus jungens: ubi longior quam
opus erat via videbatur, aliam breuiorem excindens: sicubi vero pro-
pter arduum collem difficilis erat, ab illa transferens ac per habitata du-
cens, tum asperas complanans.* Omnium viarum maxima & celeberrima
Appia dicebatur, quæ ideo *Regina viarum* dicta est, quæ ab Vrbe
ac porta Capena initium sumebat ab Appio Claudio Censore ad
Capuam usque munita. Brundisium usque stratam quidam pro-
diderunt, quare sunt qui à Iulio Cæsare, cui eius viæ cura commissa
fuit, Brundisium usque Capua munitam tradant. Ea fuit latitudi-
ne vt plaustra duo ex aduerso inuicem occurrentia liberè exciperet,
longitudine passuum CCCXXXM. Hanc nouissimè Traianus restituit,
desiccatisque paludibus, excisis collibus, aggeratis vallibus ac ponti-
bus extructis permeabilem fecit, & de suo nomine Traianam appel-
lauit. Viarum Traianarum trium est mentio in marmore antiquo
quod Auximi superest.

Tacitus.

Dio.

Topogr. Ro-
maz. c. 4.

Quartus peculiari symbolo AQVAM TRAIANAM repræsentat, ea
quæ inter 20. vrbes Aquas à P. Victore commemoratur: *Aqua Mar-
tia partem Traianus in Auentinum deriuauerat unde Traiana dicta
est.* hanc laudat hæc inscriptio.

*****
* AQVA TRAIAN. Q. ANICIVS Q. F. ANTONIAN. *
* CVR. THERMARVM VARIANARVM. *
*****

Aliam aquam Traianam in Hispania fuisse, docet marmor antiquum,
quod ad nummum nostrum facere non arbitror.

Quintus columnam superbissimam repræsentat, quæ adhuc
hodie ab authore Traiana dicitur. Opus mirabile & omnium totius

antiquitatis integerrimum, cuius *singularem sub omni cælo fuisse structuram* *et vel numinum assensione mirabilem*, scribit Amm. Marcellinus. *In foro ingentem columnam statuit*, inquit Dionis abbreviator, *sive ut ea pro sepulchro esset, sive in ostentationem eius operis quod ille circa forum egit*: In ea etiam Traiani ossa sepulta esse idem asserit. Structa est lapidibus xxiiii. tantæ vastitatis, ut opus videatur non hominum, sed gigantum. alta cxxviii. pedibus. In eius circuitu res gestæ ab Imperatore, bellum Dacicum aliæque expeditiones elegantissimè sculptæ sunt, quarum imaginibus non Roma tantum, sed totus orbis gaudet hodie ac fruitur, impensis Christianissimi Francisci I. Gallorum Regis, rerum antiquarum percuriosi, eruditorumque omnis generis Mæcenatis, libello 130. figuras in ære cœlatas continente, hac de re edito. Audiui Pictorem illum Illustrissimum RAPHAELEM Vibinatem ex eius figuris, eam quem adeptus erat suæ artis elegantiam excerptisse. Superfunt enim integræ absque vlllo fere detrimento: cum hac inscriptione,

Xiphil. in Traiano.

In Hadriano.

*****
 SENATVS POPVLVSQVE ROMANVS
 IMP. CAESARI DIVI NERVÆ F. NERVÆ
 TRAIANO AVG. GERM. DACICO PONTIF.
 MAXIMO TRIB. POT. XVII. IMP. VI. COS. VI. P. P.
 AD DECLARANDVM QVANTAE ALTITVDINIS
 MONS ET LOCVS TAATIS OPERIBVS SIT EGESTVS
 *****

Gruter. in-
 script. pag.
 247.

De Colonia Augusta Felice Beryto abundè dictum in Augusto pag. 39. Quæ Traianum respiciunt, veniunt examinanda. *Gloria auditas bellicue studium*, ut loquitur Xiphilinus, *illum in Orientem compulit, Parthos, Arabes, vicinosque populos, Romanis subiicere meditantem*. Terra marique omnia expediuit, militum robore, nauium copia, quam subministrasse Berytum verisimile est, quod idem fecerat temporibus Augusti, ad quod etiam typi similitudo refertur. Boues soli fertilitatem, aquilæ legionum in laurea quasi eò deductam aut amplificatam à Traiano coloniam indicant.

In Traiano.

Xiphil. in
Traiano.

De templo Veneris Paphiæ, quod in insula Cypro celeberrimum erat abunde dictum est in nummo Drusi pag. 80. Hoc monumentum fortassis Traiano dicavit Cypri communitas, suum erga illum amorem patefaciens & prolis Vlpiaë desiderium, quam à Veneris generationis parente summopere postulabant. Fortassis etiam ob subactos in Cypro Iudæos ope Lucii quem eò Traianus miserat, quod ii in Ægypto Cyproque ducenta quadraginta hominum millia trucidauerant: ex quo fit vt Iudæo in Cyprum venire non liceat, quod si forte vi tempestatis appulerit, interficitur: gratam huius beneficii recordationem insulares Cyprii hoc nummo testantur.

Solin. cap.
XLVII.

Iupiter Casius in monte colebatur de quo Lucanus,
Et Casio præferre Ioui . . . . .

Stephanus.
Strabo. l. 16.
Plin. l. 5. c. 12.
& 22.
Laët. Fir-
mian.
Libanius in
Antioch.

Qui prope Pelusium est ad ostium Nili, in cuius colle magni Pompeii tumulus: hæc tamen nummum non attingunt: quæ enim ei inscripta sunt ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ, ad montem Casium in Seleucide referuntur: Seleucis autem pars est Syriæ quæ τετράπολις ob vrbes suas quatuor dicitur, Antiochiam, Apameam, Laodiceam & Seleuciam, quarum hæc rem nostram conficit. Dicebatur enim Seleucia in Pieria Syriæ sicut nummus exponit ΠΙΕΡΙΑΚ ΚΥΡΙΑΚ: illam expugnato Tigraue liberam Pompeius reddiderat. *In promontorio autem,* inquit Plinius, *Seleucia libera Pieria appellata, cuius latitudo ad oppidum in Euphrate Zeugma CLXXV. M. P.* Antiochus Seleuci filius eodem loco restituit Seleuciam, ait idem Plinius. Eius mons non Iouis templum tantummodo fundamentum censebatur, sed Iupiter ipse ab incolis vicinisque regionibus cultus, vnde ἐπάκριος Ζεὺς quasi montanus dicebatur, & mater eius Rhea petrosa & montana qualem

lem nominat Theodoretus, Πέαν πετρώδη καὶ ὄρειον. *Quomodo autem*, inquit Cicero ad Trebatium, *tibi placebit Iouem lapidem iurare, cum* Lib. 7. epist. *scias Iouem iratum esse nemini posse*; quod apud Romanos sanctissimum erat iusiurandum. *Quid igitur*, inquit Apuleius, *iurabo per Iouem lapidem?* vnde Iupiter Lapis, siue lapideus dictus est. Aber- Erasmus in Adagijs. rauit fortasse Ptolemæus, quod sæpius illi contingit, in huius Casii montis designatione: illum enim in Mesopotamia exponit qui in Syria est versus Euphratem. Traiani munera post Dacicam expeditionem in Parthos properantis exponit Spartiani illustrator Salma- sius, dum Vri cornu, pelues argenteæ, crateres, aliaque magnifica Ioui Casio oblata sunt, de quibus epigramma confecit Imperator Hadrianus.

Ζηνὶ τὸ δ' Αἰνεάδης Κασίῳ Τραιανὸς ἄγαλμα &c.

Vnde Seleucensium gratam recordationem interpretari non erit dif- ficile: Spartianus narrat Hadrianum ad verticem Casii montis ascen- disse Ioui sacrificaturum. *In eius vertice talis specula est, ut lucem* Solinustap. XLIX. *prius videas quam auspicetur dies.* Cæterum, templum in quo mons super quod Aquila Iouis esse censetur, quod idem est ac templum in monte, cuius inæqualitates mali Punici formam referunt, vt loquitur Achilles Tati- us, tereti ambitu in sublimi porrectum est: coronam Lib. 3. Amm. Mar- cel. lib. 22. refert apex, qui etiamnum in nummo cernitur.

- Communitas Cretensium hos nummos in honorem Traiani cudi- curauit; eius prædecessoris Neruæ origine Cretensis memoriam
1. laudantes & Plorinam patria Cretensem Imperatoris vxorem. Iupiter
  2. Europam rapit in primo, sedet in altero, aquilam habens iuxta pedes: hoc Rex Dei habitu, illo famosus ille legislator Minos celebrabatur Iouis ex Europa filius, quibus supra omnia Creta gloriabatur: quos ideo deuinciendis Romanis Imperatoribus perpetuo eorum imagi- nibus suis in nummis iungebant. De Cretensium erga Iouem cultu dictum est supra in Domitiani nummo, pag. 164.
  3. Tertius Æsculapium & Hygæam repræsentat, Medicum Sanita- tis parentem. De iis plura passim.

Lucianus
de Dea
Syria.

Europa boui infidens quo habitu à Ioue rapta est, in primo num-1.
mo signatur. *Est & aliud templum in Phœnicia quod Sidonii tenent Astarta ut ipsi quidem dicunt. Vtque mihi aliquis ex sacerdotibus narrauit, inquit Lucianus, Europa illud est, Cadmi sororis: quam, cum esset Agenoris Regis filia, nec amplius appareret, Phœnices templo honorarunt, & sacrum de ipsa sermonem evulgarunt, nimirum Iouem eius amore captum, quod esset pulchra, formam in taurum mutata eam rapuisse, & in Cretam deportasse: atque hac quidem etiam à cæteris Phœnicibus audiui, & nummus quo Sidonii utuntur, habet Europam tauro, Ioui videlicet insidentem: hæc Lucianus.*

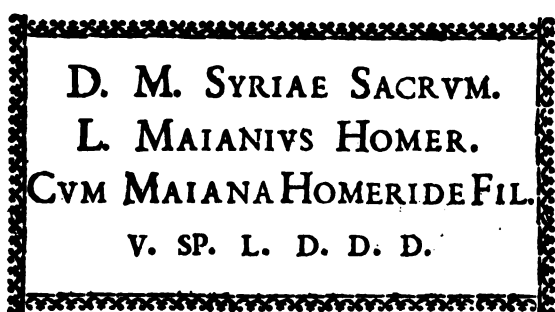
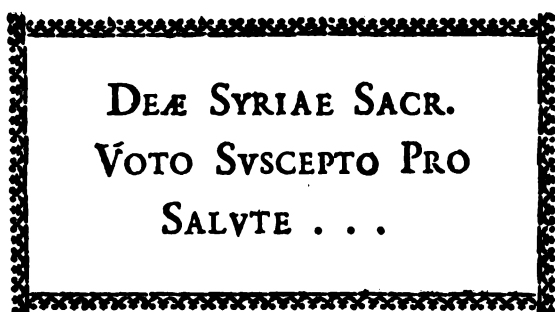
Alter nummus mulierem in naui dexteram protendentem, 2.
sinistra vestem circa femem attollentem repræsentat, quam Didonem Sidoniam Principem interpretantur! Quæ siue, vt narrat Virgilius Æneam deperiuerit, siue quæ trecentis annis ab illo vixerit, Carthaginem fundauit, quasi gradiens exteras terras quærere tentat. Hæc Sichæo Herculis Sacerdoti nupserat, quem Pygmalion eius thesauris inhians necari iussit; Vidua, opum quod supererat, pluresque tum viros tum fœminas in naues suas transportauit, occidentem versus pergere iussit. Characteres lubet interpretari **DIDONE SIDONIA CLASSIS DVCE.**

ΑΥΤΟΡΚ. ΚΑΙΣ. ΝΕΡ. ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. ΓΕΡΜ. Imperat. Cæsar Nerua Traianus Augustus Germanicus. *Caput Traiani.*
ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΡΙΑΚ. Communitas Syriæ. *Caput turritum.*

ΘΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. Deæ Syriæ Hierapolitanorum, *in laurea.*

Communitas Syriæ Opim in terris, Rheam in cœlis, Cybelem quæ vtraque est, venerabatur. testantur inscriptiones antiquæ,

Has explicat Diodorus Siculus qui Cybelem Deam Magnam & Lib. 34. Syriam interpretatur. Nihil iucundius fore Imperatori arbitantes Eclog. 2. Syri quam suam Deam illi offerre, hanc in suo nummo qui primus cælatus est solemmniter pro more ornatam obtulerunt.

Alterum explicat Lucianus. *Ἔστιν ἐν Συρίᾳ πόλις &c.* hoc est, De Dea Syria. *In Syria non procul ab Euphrate fluuiio est ciuitas qua vocatur sacra, estque sacra lunoni Assyria; sed nomen hoc urbi simul atque fuit condita, non inditum fuisse videtur, imo aliud illi erat antiquitus, cum vero Magna Sacra ibi celebrarentur, hoc cognomentum accepit, ideoque à Græcis ἱερὰ πόλις: & in sequentibus cum multa sint magna & antiqua De Dea Syria. templa in Syria, nullum tamen maius eo est quod in sacra ciuitate, ἐν τῇ ἱερᾷ πόλει habetur, neque etiam ades alia sanctior, nec terra magis sacra.* Plura leguntur de Hierapoli in Sacri Senatus nummis pag. 8.

Sepphoris urbs est opulenta & totius Galilæe primaria, in meditullio regionis tutissimo loco sita, arce, portu, mœnibus, murisque firmissimis munita & habens circa se vicos plurimos. A Sephore Moabitaram Rege, de quo in Numeris & Iosue, fortassis nominata Adrichomius de terra Sancta. fuit, aut à Sepphora Moysis vxore, de qua in Exodo. Palmarum in tota regione fecunditas hanc quæ in nummo videtur fieri fecit; nisi hac etiam Traiani victoriæ contra Arabes celebrantur.

ΑΥΤ. ΚΑΙΣ. ΝΕΡ. ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ ΣΕΒ. ΓΕΡΜΑΝ.
ΔΑΚ. ΠΑΡΘ. *Caput Traiani*. ΚΥΡΡΗΣΤΩΝΑ. *Cyrrehestensium*
in laurea, ΒΕΡΟΙΑΙΩΝ Γ. *Beroensium in laurea*.

ΦΛ. ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ Κ. Ε. *Flauiensium Chalcidensium. in laurea*.
ΚΑΡΥΣΤΙΩΝ, *Carystiorum. Caput Iouis*.

Coronas ex auro Imperatoribus Romanis Græciæ populos sæpius
misisse, palam notum est. Exempla hic apposui plurima.
Populorum nomina in mediis coronis leguntur quasi offerentium.
Cyrum vrbs est Syriæ-cauæ prope quam Ventidius Parthos vicit:
Lib. de bello Parthico. ἐν τῇ Κυρρησικῇ inquit Appianus. *Cyrrehestæ* sunt quidam Macedoniae
populi quorum Plinius mentionem facit: Iis nummum Κυρρησίων tri-
buit Golzius.

Vicinae vrbes Beroæa & Chalcis quæ etiam sunt in Cæle-Syria prope
Strabo. l. 16. Palmyrenos, hac laurea Traianum suum victorem testantur. Beroæa
Plin. l. 6. cap. 28. à Seleuco condita hodie nuncupatur *Alep*. Chalcis variis bellis
diruta à Tito Imperatore Flauia dicta est, vt multæ aliæ quæ aut co-
loniæ ab ipso factæ sunt, aut instauratæ, aut priuilegiis donatæ. Est
etiam alia Chalcis primaria Eubœæ vulgo *Negroponte*, Carysto pro-
xima quam refert tertius nummus, quæ etiam Chalcis habita est
apud priscos vt Callidemus autor est *are ibi primum reperto*, inquit
l. 2. c. 7. Solinus. Vtramque *opulentissimam* nominat Mela. Hæc in
Euboico mari insula & oppidum à Carysto Chironis filio nomen
habet, & ab Ægæone gigante Ægæa dicta est. *Vnde Briareo rem
diuinam faciunt Chalcidenses, sicut Ægeoni Carystii, Titanas utrique
venerantes, qui ibi regnauerant.* Celebris hic olim erat latumia ex
qua nobilissimum marmor effodiebatur, vnde Carystiæ columnæ
excindebantur. *Carysti etiam lapis nascebatur ἡξαινομένον quem lana
instar pectere εἰς nere poterant, ex illoque parabantur mantilia egregiè
contexta, quæ ubi sordibus inquinata, erant, in flammam proiecta non
secus emundantur, quam si maculas elueres.* Neque diu est quod
Strabo. Plinius. Carystia rupes desiit, simul cum marmore &c. inquit Plutarchus.
Lib. de O-rac. defectu. Quod Græci Ασβεστον lapidemque Carystium vocabant, id fortassis
Amiantum intelligimus.

Frequenter occurrunt in nummis characteres quibus dignitates designantur, Consulatus præcipuè & Tribunitia potestas, cæteris maiores: has etiam in longinquis regionibus populi venerabantur. horum enim numorum scalpura & typus Africam denotant.

1. Caput Elephantis ornatum proboscide Cyrenaicam indicat regionem, ut & Iouis cornigeri quem Ammonem incolæ nuncupant.
2. Iisdem etiam Africam totam repræsentari palam nummi testantur: hos autem ideo cufos arbitor quibus non modo generali cultu. suam Imperatoribus reuerentiam populi testarentur, sed peculiariter eam quam ob summum ab Traiano acceptum beneficium Ægyptii debebant. Is enim propter deficientem Nili inundationem Ægypti sterilitati annonæ abundantiam opem tulerat: de quo sic Plinius. *Igitur inundatione id est ubertate regio fraudata, (Ægyptus) sic opem Caesaris inuocauit ut solet amnem suum, nec longius illi aduersorum fuit spatium quam dum nunciat. Tam velox, Caesar, potentia tua est tamque in omnia pariter intenta bonitas & accincta, ut tristius aliquid saculo tuo passis ad remedium salutemque sufficiat, ut scias &c.*
3. Triumphus supra memorati pag. 177. recordationem sibi gratam esse significant illi Græciæ populi qui tertium nummum cuderunt. Eos vel Syros vel Ægyptios ob nummi characteres fuisse suspicor.

In Panegy-
rico.

1. **P**erinthiorum Fortunam refert primus nummus, qua fortassis frui se per Traianum asserebant. De iis dictum est in Domitiano pag. 163.
2. Nacrasa vrbs est Lydiæ cuius meminit Ptolomæus. Nummum Seueri subiiciemus, in quo Æsculapius stat, circum quem ΑΚΡΑCΙΩΤΩΝ. num eandem urbem indicent nummi dubito, potuit quidem N. subduci ob detrimentum.

A a

Iulienſes & Laodicenſes nummum ſimul cudiffe probat hæc³ inſcriptio. Id moris erat, Græcas ciuitates non ſeorſim tantum, ſed & coniunctim ſuos Imperatores in nummis venerari. Communitates tunc vocabant quæ frequenter leguntur in inſcriptionibus antiquis & nummis, hoc verbo ΟΜΟΝΟΙΑ. Placet etiam vni Laodiceæ nummum tribuere quæ Iulia dicta fuerit ob aliquod acceptum beneficium : ſic plures aliæ vrbes Iuliæ dicta ſunt.

De Nicomedia abundè dictum eſt in Domitiano. pag. 164. Epi-⁴ graphæ hic obſeruanda venit, Nicomedia enim ſe metropolim, & primariam Ponti & Bithyniæ in hoc nummo iactitat, cum Nicæa eundem ſibi honorem vindicet, quare acris fuit inter has ciuitates contentio.

Tiberienſes hos eſſe ex remone & prora nauis ſuſpicor qui Gali-⁵ læam iuxta mare accolunt. Τιβεριὰς paſſim legitur in ſacris litteris. Tiberia quædam à Tiberio in Thracia conſtructa eſt.

Inuſitatus & inſolitus typus exhibetur à Byzantiis in primo nummo¹. Iqui Traianum non tantum vt Imperatorem, verum etiam vt ſuum peculiarem magiſtratum venerabantur : id forte tot priuilegia à Plinio commemorata effecere : ſed cur galea criſtata ? Antiqui Auctores id videntur explicaffe fuſius, cum recens quidam Traianum ſuum caput ornaſſe ſcribit non diademate, ſed galea : Heroem ſuum Byzantem interdum galeatum in nummis expreſſere Byzantii, cur eodem habitu Imp. Romanum non designarent ?

Lib. X. Epist.
tribus locis.

M. Zuerius
Boxhornius
de vita &
morib' Tra-
iani.
Goltz. in
Græcia.

Vicini Chalcedonenſes ſecundum nummum cudere, grati erga² Traianum animi ob ſua firmata auctaque priuilegia teſtificationem præbentes. Eos ab oraculo Pythio cæcos appellatos fuiſſe, tradit Tacitus, quod priores Byzantiis ad Boſphorum Thracium aduecti, minus prouiſa locorum vtilitate peiora elegiſſent, vbi urbem conde-
rent. Apollinem ſupra cæteros Deos venerabantur in eius hono-
rem ædificauerant. Καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὴν χαλκηδόναν ἐν ᾧ Ἀπόλλωνος ἱερῷ ὅπερ ἀρχαιοτάτην ἔστι χαλκηδονίους &c. Teſtantur plures nummi apud Goltzium, Deum lauro coronatum Apollinem ſcilicet & tripodem & lyram in Chalcedonenſium nummis referentes. Apollo rapitur ad cælum cygno inſidens, de quo ſic Mart. Capella, ſed ſcandente Phæbo muſa-
rum

Lucian. in
dialog. Ale-
xand.

Lib. I.

Musarum pedisequus adhaerensque comitatus candenti canoraque alite vehebatur. Cygnos currum Apollinis, cui sacra sunt aues, vehere finxerunt Poeta, fortassis ob harmoniam quam paulo ante obitum edunt. Cæterum ΧΑΛΚΙΔΟΝΙΩΝ passim apud autores legitur, in nummis vero ut apud Strabonem solum, semper ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ aut ΚΑΛΧΗΔΟΝΙΩΝ. Eundem typum exhibet Trifanum in Tranquilinæ nummo: Cygno pauonem substituit Strada in Plotina: eodem consilio fortassis quo in consecrationibus Imperatorum aquilæ semper occurrunt, Augustarum vero pauones

3. Dianam Ephesiorum & Ierapolitanorum referunt duo sequentes nummi, de qua passim in superioribus & præcipuè pag. 6.
4. Quintum nummum Milesii condidere: de his vide Caligulæ nummum pag. 94. Inscriptionem nobis eripit erosio nummi in qua integrum superest φιλομήτορος nomen, quod mihi ad explicandum nummum non sufficit.

1. De Tripolitanorum & Aradiorum coniunctione dictum est in Domitiani nummis pag. 165. quare Tripolim eam esse Syriæ certum est. Tripolitani autem Imperatorem sibi ipsi trophæa struentem maluerunt in auerso nummo repræsentare quam eius caput, cuius loco suæ urbis Genium exhibent, quod fermè huic nummo peculiare est.
2. Castorem & Pollucem exhibet alter nummus, quos ideo vrbes ferè omnes maritimas veneratas esse dictum est, quod hi ventos & æquora placare prædicabantur: de his dictum est pag. 7.

Equidem Traianum exhibent Phœnices, cum in Arabiam properaret. Tanta fuit illius Imperatoris virtus bellica, ut ipsi Alexandro comparari potuerit. mirum itaque non est, omnes

fere orbis populos illum in suis nummis celebrasse. Hæc prouincia nomen videtur accepisse à palmis quibus sola abundat, Græcis enim Φοίνιξ dicitur. Nummum in Antonini Pii honorem fabricauit in quo Palma cernitur retro stantem figuram quod suum est symbolum.

De Pergamo iam abunde dictum est pag. 53. in detrimento nummo non satis licet prospicere quænam sint figuræ in templo, an Iouis an Æsculapii? vtrumque enim colebant Pergameni. Inscriptionis pars prior quæ abolita est, fortassis dignitatibus Traiani ritè restitueretur, apparent enim vestigia quædam quæ eas indicant, sic ergo legerem ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙΣΑΡ. quæ si characteribus manifestis iungantur sic sonant. IMPERATOR CAESAR TRAIANVS PERGAMENORVM.

Lib. 9. epist.
ad Roman.

Aur. Victor.

Xiphil.

In Panegy-
rico.

Plotina sanctissima femina, vt loquitur Plinius, Traiani vxor fuit. Palatium ascendens ex gradibus ad populum conuersa, Talis, inquit, huc ingredior qualem me etiam egredi opto. Exactiones improbens, fiscum lienem vocabat, quod eo crescente reliqui artus contabescant. Hæc vna fortassis ex Principibus modestè & sanctè in summa potestate ita se gessit, vt de ea nullus iure conqueri potuerit. *Tibi vxor in decus & gloriam cedit*, inquit Plinius Traiano, *Quid enim illa sanctius? quid antiquius? nonne si Pontifici maximo eligenda sit coniux, aut hanc, aut similem, ubi autem similis, elegerit? &c. Eadem quam modica cultu? quam parca comitatu? quam civilis ingressu? &c.* Harum virtutum admiratores Perinthii nummum cudere, viri & vxoris facie insignitum.

Eidem

Eidem officio non defuere Byzantii, qui pisces suos Plotinæ obtulerunt. Pelamydes esse & forma & Strabo, & Hesychius docent. Strabo. Est cornu Byzantio muro coniunctum, Sinus versus occidentem ad sexaginta stadia penetrans, similis cornui ceruino, quod in multos sinus quasi in ramos finditur, in quos incidens Pelamys facile capitur, cum ob copiam, tum ob vim fluctus intro compellentis & angustiam sinuum, ob quam etiam manibus potest comprehendi. Εστὶ γὰρ τὸ Κέρας &c. Hæc oraculum Apollinis explicant ab Hesychio Milesio commemoratum,

Ολβιοι οἱ κύνες ἱερῶν πόλιν οἰκήσουσιν
 Ἀκτῶν Θρηκίῳ τ' ἐνύχρον αὖτε τε σῶμα πόντε,
 Εἴθ' αὖ δύο σκύλακες πολὺν λείψουσιν θαλάσσης
 Ἐνθ' ἰθὺς ἐλαφόστε νομὴν βοσκοῦνται ἐς αὐτόν.

hoc est, Felices qui habitabunt sacram hanc urbem littusque Thracium prope Ponti ostia, ubi lambunt mare duo canes, & in eodem pascuo ceruus piscisque vescuntur. Gillius de Bosphor. Thr. Cydarus enim & Borbyzes flumioli hunc in locum defluunt. Pelamys piscis etiam ceruus dicitur à loci figura cornu referente, in quem fluctuum violentia, delatus nutritur & saginatur. Byzantii Imperatorem optimum per optimam vxorem sibi demereri conabantur.

De Amastrianis dictum est in Homeri nummis pag. 10. Eorum cum Plotina ullam legisse coniunctionem non memini : sufficit ad nummi dilucidationem omnes imperio Romano parentes populos Traiano blanditos esse quem sibi interdum per optimam vxorem deuincire conati sunt.

Hadrianus filius Traiani per adoptionem fuit Hadrianus, idque Plotinæ artibus: Vir erat procerus statura, forma comptus, promissa barba quam primus Imperatorum nutriuit, ut vulnera quæ in facie erant, naturalia regeret, flexo ad pectinem capillo. Memoriam & omnis pæne artificii incredibilis, ingenii lucidi & lasciuui, & ad ostentationem sui insolentis. Princeps alioquin humanissimus. Bellum nullum mouit sed mota composuit: nullius bona pro iniuria proscripuit. Priuatis debitoribus in vrbe & Italia in prouinciis etiam ex reliquiis ingentes summas remisit, syngraphis in foro Diui Traiani quo magis securitas omnibus roboraretur, incensis. Ob sanguinis effusionem contabuit & in hydropem incidit. Moribundus exclamauit Πολλοὶ ἰατροὶ βασιλέα ἀπώλεσαν. Vixit annos LXII. imperauit xx. sepultus est ad Pontem Ælium in sepulchro à se condito, quod & Moles Hadriani dicitur nunc verò Castrum Sancti Angeli.

HADRIANVS AVGVSTVS. *Caput Hadriani. Aversus typi infra explicantur.*

Superbissima hæc sunt monumenta rerum ab Hadriano gestarum variis in regionibus. Nullus unquam Imperator tantis deditus studiis aut felicius peregrinatus est, aut magnificentius populos ditavit. Singulæ quas peragrabat provinciæ suum erga Principem beneficentissimum amorem in nummis omnis generis & modi signabant. De his quæ in ære mediocri occurrunt breuiter nobis dicendum.

1. Primus quidem alter & tertius Mauretanium indicat. Hanc
2. inter & Imperatorem stat ara quàm hæc sua patera aspergit, Principis libans salutis & ADVENTVS. Eius vota benignè audit Imperator, suoque habitu gratum sibi esse hoc sacrificium testatur. Cum hæc provincia velocissimis equis sit fecundissima, hos ideo nummis ^{Spartian.} insculpsit. *Lusum Quietum sublati gentibus Mauris quas regebat, quia suspectus imperio fuerat, exarmavit Hadrianus, Martio Turbone Iudæis compressis ad deprimentum tumultum Mauretania destinato. Germanis Regem constituit, motus Maurorum compressit & à Senatu supplicationes emeruit &c.* In quorum fortassis facinorum memoriam hi nummi fuere signati.

Ægyptos

Ægyptus cubat in quarto nummo sistrum dextra tenens, sinistra calathio floribus pleno innixa. Ibis sacra eius aus iuxta pedes veluti obsequens stat in basi: quæ omnia & fertilitatem Ægypti, ut in triumvirorum nummo dictum est, & religionem, indicant. Sistrum crepitaculum æneum quo Ægyptii sacerdotes in Isidis sacris uti solent *ἀπὸ τῆς σείδης* hoc est à quatiendo, propterea quod concussum, argutum sonorumque ederet tinnitum,

Virgil. VIII.
Æncid.

Patrio vocat agmina sistro.

*Quid nos sacra iuvant, quid nunc Ægyptia profunt
Sistra?*

Ouid. 3.
Amor.
Plin. lib. X.
c. XXVIII.

Inuocant & Ægyptii Ibes suas contra serpentum, aduentum, ut Elei Myiagron Deum muscarum multitudine pestilentiam adferente, quæ protinus intereunt qua litatum est illi die. Hadrianus per Iudæam in Ægyptum transiit ubi Pompeio parentauit, carmenque hoc addidit, dum disiectum monumentum instaurauit, &c.

Dio.

Alexandria in quinto spicas habet adiunctas fertilitati indicandæ: Ægyptus enim, cuius caput est, & Siciliam & Italiam & Græciam, totasque pene maris mediterranei accolas suis nutrit messibus.

Nilum qualem demonstrat Philostratus, sextus nummus exhibet: senex decora facie, cornucopiæ sinistra tenens, Ægyptum alluendi ditandique impressam sibi vim denotat. Crocodilus veluti blandiens adstat. Nilum in itinere suo Hadrianus nauigauit.

In septimo, Africa elephantis ornata proboscide scorpionem ut solet & copiæ cornu tenet. Calathus ad pedes floribus & fructibus refertus est. Africæ monstra fertilitatemque eius hæc indicant.

Claudian.

*Tunc spicis & dente comas illustris eburno
Et calido rubicunda die sic Africa fatur.*

In Dialog.

Cappadociam miles refert in octauo nummo vexillum sinistra tenens, Deam putat Ant. Augustinus.

Æl. Spart.

Dacia sub habitu militis in rupe sedentis dextra aquilam legionariam, sinistra palmam tenentis ideo in sequenti nummo signata est, quod Hadrianus & pugnae & victoriæ Dacicae fuerit particeps. Post quæsturam acta Senatus curauit, atque ad bellum Dacicum Traianum familiaris prosequutus est. Secunda expeditione Dacica, Traianus cum primæ legioni Mineruiæ præposuit, secumque duxit, quandoquidem multa egregia eius facta claruerant: quorum memoriam renouat eius figura, quæ exstat in columna Traiana, & hæc inscriptio antiqua.

IMP. CAES. DIVI NERVAE TRAIANO HADRIANO
PONT. MAX. COS. III. PP.
CVIVS VIRTUTE DACIA IMPERIO ADDITA FELIX EST.

10. Hispaniam decumbentem cui suum nomen dederat non deserit cuniculus, hic enim apud Hebræos dicitur *עֵשׂוֹן* Saphan, vnde *Σαφάν* à Græcis & Phœnicicibus quasi *cuniculosa* Hispania dicta est. Meminit Medicinæ Princeps Galenus his verbis: *Non igitur opus erit amplius pluribus exsequi animalia omnia quæ apud singulas gentes propriè nascuntur, cuius generis est animalculum in Iberia, quod lepori simile est, cuniculum vocant.* M. Varro autor est à cuniculis suffossam in Hispania oppidum. Hispaniæ cuniculos appellat fecunditatis innumeræ, famemque Balearibus singulis populatis messibus afferentes. Certum est Balearicos aduersus prouentum eorum auxilium militare à D. Augusto petisse. In Ebuso cuniculi, non sunt, scatent in Hispania, Balearibusque. Cuniculosam Hispaniam nominat Catullus, *Cuniculosa Celtiberia fili.* Oliuæ ramus non tantum pacem prouinciæ demonstrat, sed & abundantiam illius stirpis in Hispania, vnde Claudianus,

Bochart de animal. fact. script. l. III. c. XXXIII.

Lib. III. de alim. facult. cap. I.

Plin. I. VIII. c. XXIX.

Plin. I. VIII. cap. LV.

Plin. lib. 8. cap. 51.

— — Flauis dum prima Minervæ
Nexa caput foliis, fuluæque intexta micantem
Veste Tagum, tales profert Hispania voces.

Lib. II & laud. Stille.

11. Britannia quam ante Iulium Cæsarem non nouerant aut neglexerunt Romani, eorum armis tandem cessit, quorum Duces ideo dicti sunt Britannici. Sub Hadriano Britanni teneri sub ditione Romana non poterant, ergo conuersis regio more militibus Britanniam petiit, in qua multa correxit, murumque per LXXX. millia passuum primus duxit qui barbaros Romanosque diuideret. Cui expeditioni adiungendus venit alter nummus maioris modi, in quo EXERCITVS BRITANNICVS per Imperatorem & milites designatur, alterque Imperatori dicatus RESTITVTORI BRITANNIÆ. Hasta clypeus prouinciæ arma demonstrat.
12. Roma denique gratulatur suo Principi quem omnium prouinciarum, populorum, urbium nouerat benefactorem. Pluribus modis pingitur. Hunc habitum militis dextra Palladium, sinistra hastam puram tenentis conuenientiorem arbitror, nomenque Græcum explicans. ΠΩΜΗ enim robur sonat: ut dictum est ex Solino, pag. 19.

Strabo.

Solino.

HADRIANVS AVGVSTVS COS. III. P. P. *Caput Hadriani.*
Auersi typi infra explicantur.

Quod de nullo vnquam Principe dictum fuerat, de Hadriano in nummis scriptum est. Restituit nempe prouincias ferè singulas imperii Romani; & interdum orbis terrarum suam in nummis demonstrat restitutionem.

In vita
Hadriani.

Hispania quam peragrauerat suam in duobus primis refert testem per oliuæ Ramum & cuniculum vtrumque à copia, supra explicatum. *Post hac Hispanias petit, inquit Spartianus, & Tarracone hyemauit, ubi sumptu suo adem Augusti restituit. Omnibus Hispanis Tarraconem in conuentum vocatis, delectumque ioculariter ut verba ipsa ponit Marius Maximus, detrectantibus Italicis vehementissimè, cæteris prudenter & cautè consuluit.*

Ibidem.

Restitutæ Africæ in tertio nummo exstat monumentum. *Inde Romam venit, inquit idem Spartianus, atque ex ea in Africam transit, ac multum beneficiorum prouinciis Africanis tribuit. Fortassis quod esset ipse Africanus, aut quod eius in Africam aduentus pluvia celebratus fuerit, cum superioris quinquennii siccitate Afrorum agri squallerent.*

Idem. ib.

Achaïam eodem habitu sua manu subleuat Imperator. *Is postquam per Asiam & insulas ad Achaïam nauigauit, & Eleusinia sacra exemplo Hercules Philippique suscepit, multa in Athenienses contulit & pro agonothea resedit. Et in Achaïa quidem etiam illud obseruatum ferunt, quod cum in sacris multi cultros haberent, cum Hadriano nullus armatus ingressus est. Beneficiorum Imperatoris Hadriani erga prouinciam testis sit eius statua è marmore Pario, quam in templo Iouis, Achæi collocari iusserunt. Nummum illustrat Lipsius, Achaïam pro tota Græcia designatam esse tradens tempore Hadriani, de quo sic Pausanias, Hic tum de omnibus nationibus Imperio Romano subditis, tum de Græcis optimè meritis.*

Pausanias
lib. V.

In Tacit.
lib. I.

1. De colonia Corintho iam dictum in Iulio, pag. 81. & Augusto pag. 41. quod hic reponere superfluum. Grata Corinthus Hadriano suis nummis rependit honores eius magnificentiae debitos. *Is balnea Corinthiis aliaque sua impensa exadificavit*, ut ait Pausanias. *Λεβαὶ δ' ἔστι μὲν πολλαχῇ Κορινθίοις καὶ ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπὸ τῆς χροινῆς τὸ δ'* Lib. 2. c. 46

&c. hoc est,
enim Corin-
thia è Stem-
maphaliorum
enia deduxit. Pausanias
lib. 8. in
Arcad.
em digna qua
fulgidis lapidi-
bus Hadriani
tot Corinthi
facile est con-

venatricem

1. Colonia Aelia Hadriana Augusta in veteri inscriptione & fortassis in nummo legitur: ea est Zama regia Iubæ in Africa.

Et Zama est uberior Rutulorum sanguine Tapsus.

Silius lib. 3.

Iuxta quam Africanus maior Annibalem insigni clade affecit, inquit T. Livius. Iuppiter sedens in medio templo dispositis hinc inde stantibus figuris, quid significet, mihi obscurum est. Duarum quidem statuarum meminit Pausanias, his verbis, *Ibidem Iuppiter stat* Lib. 1.
cognomento Eleutherius, et Imperator Hadrianus, vir cum de aliis

Bb ij quibus

quibus imperabat gentibus, tum de Atheniensibus optimè meritis, apud quos Iouis Olympii adem & aram sibi dedicauit. Probabilius tamen est COLONIAM AELIAM CAPITOLIAM in nummo indicari, quæ caput erat Iudææ, Hierosolyma dicta. Cum enim Iudæi seditionem in toto orbe excitassent Traiani & Hadriani temporibus, ab hoc per Martium Turbonem compressi fuere: Hadrianus postea illam instaurauit, quam inde Æliam à se nuncupauit, Capitolinam à Ioue Capitolino ibi consecrato.

Spartan. in
Hadriano.

Dio.

De COLONIA BERYTHO abunde dictum in Augusto pag. 39. Hoc monumentum Hadriano ut aliis benefactoribus consecrauit hæc ciuitas ob aliquod peculiare beneficium quod innuere videtur lex i. Dig. de Censibus, *Sed & Berytensis colonia in eadem prouincia, Augusti beneficiis gratiosa, & ut D. Hadrianus in quadam oratione ait, Augustana colonia que ius Italicum habet.*

S. Sed &
Bcr.

Pomp.
Mela Lib. 2.
cap. 3.

Quamuis Pella alia sit in Achaia, alia in Cœlesyria & in Thessalia; coniectura tamen est COLONIAM IULIAM AVGVSTAM PELLAM Macedoniæ urbem, Philippi Græciæ domitoris, & Alexandri Magni natalibus celebrem in hoc nummo signatam esse, de qua sic Iuuenalis,

Sat. 10.

Lib. 16.

Lib. 4. c. 10.

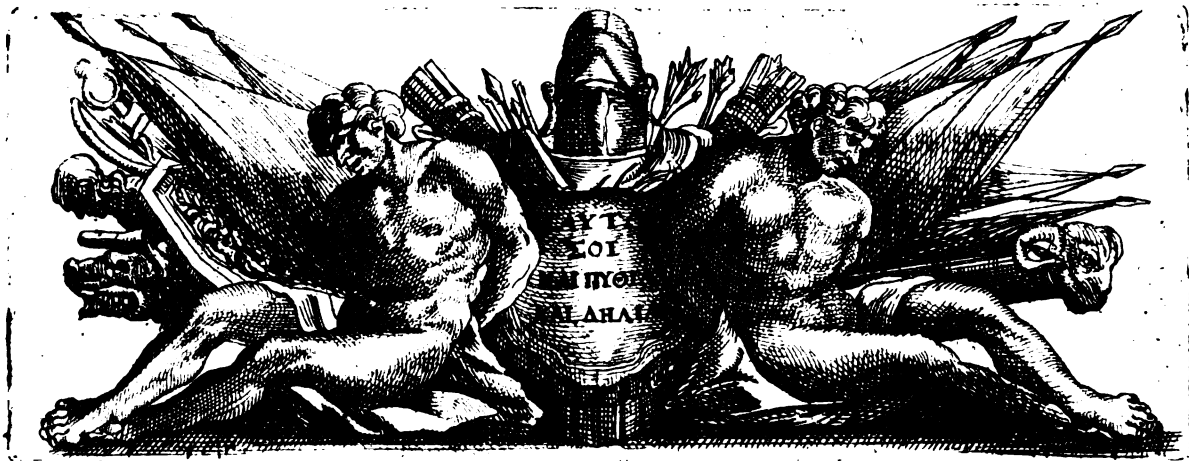
Lib. 42. 44.

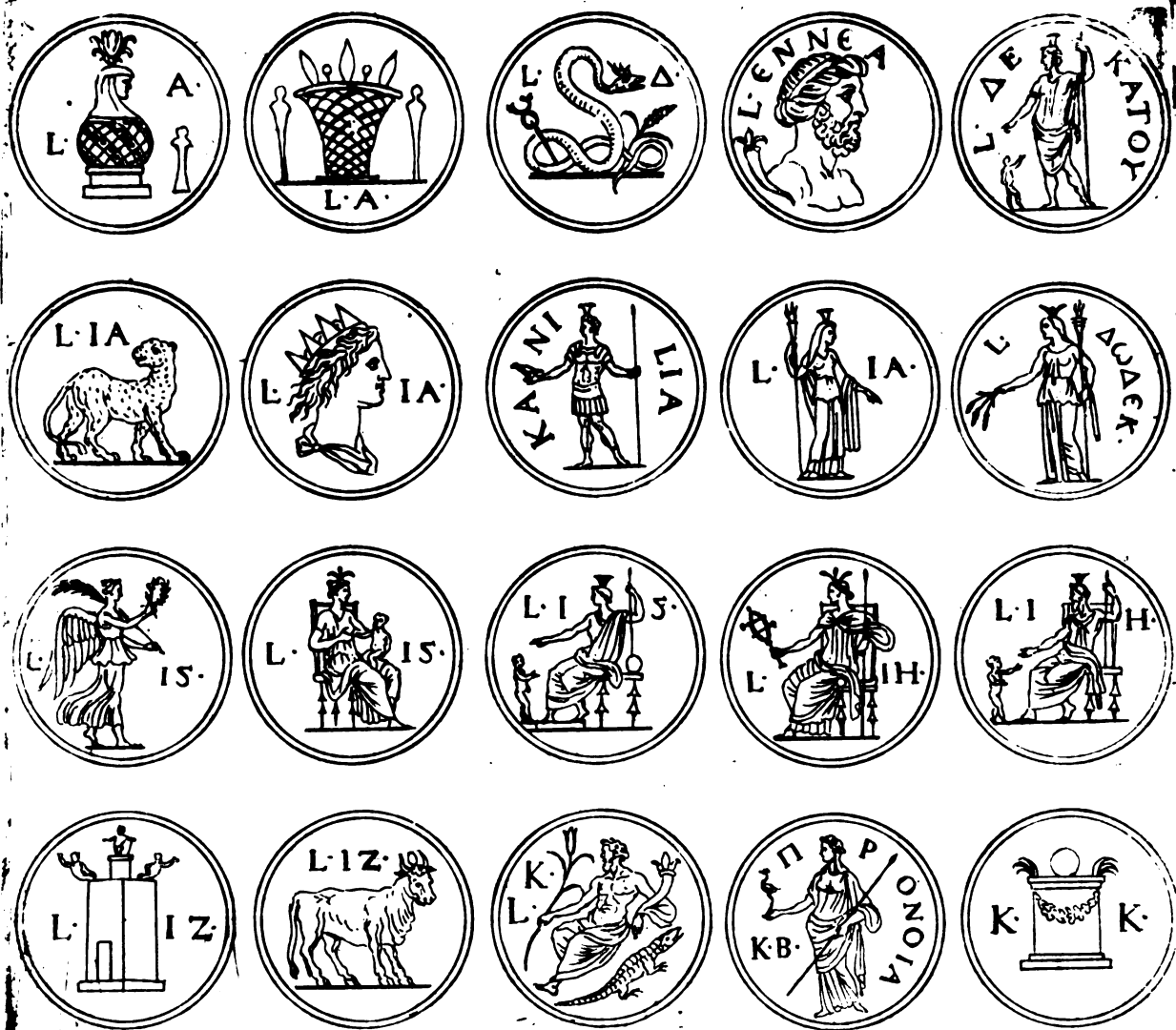
& 45.

Vnus Pellao iuueni non sufficit orbis.

Hanc Strabo Macedoniæ metropolim, Plinius coloniam nominat; veteremque Macedonum regiam T. Liuius, cuius situm abundè explicat in sequentibus.

Cæsarearum numerus obstat huius nummi explicationi. Multas enim peragrauit Hadrianus, sed quæ ex his nummum cuderit, in quo figura turrita caput dextra tenens, captiuum dextro pede calcatur, ignoro. nisi fortè Romam ipsam barbarico opere designet. characteres sic interpretor Colonia FLAVIA CAESAREA quæ vrbs est Palæstinæ, quam etiam hodie Cæsaream nuncupant. De hac fusius in Antonini nummo dicetur.

- S**olebant Orientales singulis annis noua munera Imperatoribus offerre, suosque Deos aut fructus aut rarum quid aliud illis consecrare: id refert hæc tabula, quæ Ægyptiorum præcipuè & Græcorum vota in nummis refert. Primus quidem Canopum representat, de quo in Othone abunde dictum est pag. 135.
2. Alter calathum fructibus & floribus plenum, indicandæ nempe horum fecunditati: vterque anno primo imperii Hadriani cusus est.
3. Tertius annum quartum designat, cum serpente giris multiplicibus. caduceus retro & spica coram est apposita innuendæ videlicet vbicunque paci & vbertati. Serpens imperii apud Ægyptios symbolum vtramque tueri videtur.
4. Quartus capite Iouis signatus est anno nono; alicuius fortassis templi in eius honorem extructi ab Hadriano, græca quædam ciuitas monumentum posuit.
5. In quinto Serapis stat, de quo vide nummos Titi pag. 153.
6. Cur tigris in sexto nummo sit signatus, aut à qua Græciæ ciuitate anno vndecimo, ignoro; nisi forte ob aliquod inter venandum facinus,

nus, quo potissimum delectabatur Hadrianus, ut de leone quem propria manu interemissee passim legitur apud autores, aut propter Bacchi cultum.

Caput Solis seu Orientis eodem anno percussum, diuinitatis 7. symbolum erat apud antiquos, cuius Græci Hadrianum participem prædicabant.

Quid significet figura in sequenti nummo expressa non facile 8. est conicere, paludata enim est quæ calathæ suo capiti imposito Serapidem mentitur: Auiculam, ni fallor, dextra tenet, sinistra hastam, illam doctioribus discutiendam relinquo.

Ceres stat in duobus sequentibus cum face & spicis quæ Impe- 9. ratorem etiam venerari videtur: hanc populi Hadriano obici- 10. bant, pro tot erga eos collatis beneficiis, & præcipuè frumenti copia.

Victoriam aliquam Hadriani celebrat undecimus nummus, 11. corona & palma, ut solet, ornatam: inscripti characteres annum sextum & decimum denotant, ut in sequenti, Iside Orum nutriente 12. insculpto: τῆς ἀθανάσιας φάρμακον *immortalitatis pharmacum* illa suo lacte præbet, ut ait Diodorus Siculus; unde τιβύη nutrix dicebatur: retro præfericulum est appositum innuendæ aquæ cui omnia suam debent originem, maximèque in Ægypto.

Bibli. Hist.
lib. I.

Decimus tertius sedentem exhibet Serapidem. 13.

Decimus quartus Isidem sistrum dextra gerentem exprimit, de 14 qua vide nummum Græcum Titi pag. 153.

Decimus quintus Serapidem sedentem. 15.

Decimus sextus anno decimo septimo signatus turrinam exhibet 16. super quâ turricula cernitur: hanc vidi ab Antiquariis peritis referri ad Alexandrinum Pharum nauigatoribus perutilem; quod si ita sit perrarum numisma & elegantissimum arbitror.

Solin.
cap. XLV.

Apis bellua diuina Ægyptiorum in decimo septimo cernitur, 17. *Bos in Ægypto etiam numinis vice colitur, Apin vocant*, &c. inquit Plinius; de eo plura dicta sunt in superioribus.

Hist. nat.
lib. VIII.
cap. XLVI.

Sequens Nilum repræsentat cubantem cum cornucopiæ & 18. & ramo, cui crocodilus pro more blanditur.

Cicero de
nat. Deor.

Decimus nonus anno vigesimo secundo percussus Deam Pro- 19. uidentiam stantem exhibet, hæc ut anus fatidica interdum pingebatur, quæ mundum & mundi partes administrare tradebatur ut optima & frugum materfamilias.

Postremus denique nummus quo anno fuerit signatus non 20. liquet propter duplicem K. K. Ara cum solitis ornamentis veluti Deo suo iusta persolvere parata cernitur.

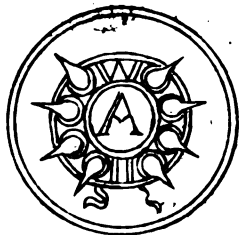

Duplex priori tabellæ adhiberi potest nummus, vterque Ægyptiacus. Prior Canopo est insignitus, de quo in Othonis nummo dictum est pag. 135. Harpocrates in altero sculptus est: eum describit Plutarchus *non puerum fuisse sed Deum, iuuenilis adhuc imperfecta & inarticulata orationis presidem ac moderatorem: ex quo digito ori admoto illum effingebant, ut pote silentii & taciturnitatis symbolum.*

Quique premit vocem digitoque silentia suadet.

Ouid. met.

Proboscis qua ornatus est Africam designat in qua primum & summo opere colebatur.

Coronam refert hic nummulus in qua littera A Antinoum procul dubio significat, à quo corona hæc dicta est Antinoia ab Athenæo descripta. Ex Loto parari iussit Hadrianus Alexandria in honorem sui Antinoi, de quo suo loco dicetur. Illam poëta Pancrates natam esse fabulatur ex sanguine leonis quem sua manu Hadrianus occiderat, cuius colore Lotus purpurea intelligitur, atque hæc ἀντινομαστικὴς vocatur στεφάνωμα: huius coronæ meminit Gruterus; quatuor pinxit, in vniuscuiusque medio nomen scripsit, quarum vna ἀντινόδα inscribitur. Eius etiam meminit Tertullianus, his verbis: *Nunquid & agonistica causa disputabantur quas statim tituli sui damnant, & sacras & funebres scilicet, hoc enim superest ut Olympius Iupiter & Nemeus Hercules & misellus Archemorus & Antinone infelix in Christiano coronentur, ut ipse spectaculum fiat.*

Lib. 19.

Pag. 317.

Sub Bacchi habitu exprimitur Antinous, cuius imaginem gratissimam fore Hadriano arbitrabantur Philadelphenses qui Syriam cauam incolunt: hanc enim indicat perrarus nummus, quam *fertilem* Plinius nuncupauit. Rem accuratè designat Pausanias cum *se plurimas Bacchi statuas uidisse asserit quarum ceteris impositum erat Antinoi caput*. Thyrsus quo coronatur, tygridis pedes ad Bacchum pertinent.

Petra vrbs præcipua Arabiæ inde dictæ Petreæ hunc nummum ². Hadriano dicauit quem potentissimum Imperatorem nouerat. Mulier in rupe sedens situm non tantum prouinciæ sed vrbs denotat, quam Plinius *circumdatam montibus inaccessis amne interfluente* scribit: *Arabes mitratos esse aut intonso crine*, scribit Plinius, quare mitram capiti muliebri impositam esse dicunt. Nummus tamen quem integerrimum habeo turrim denotat quemadmodum Genii urbium signari solent.

Vicini Gazeenses tertium nummum in honorem Hadriani cude- ³. re, in quo Pax & Abundantia videntur iunctis manibus innuere imperii tranquillitatem.

Quarundam Ciuitatum Græcarum vota exponit hæc tabella, ¹. *Delphi liberum oppidum Phocidis in Achaia sub Parnasso monte clarissimum in terris oraculo Apollinis* in primo nummo exprimitur. Umbilicus terræ dicitur τῆς γῆς ὀμφαλός suum Deum per lyram significat rupi impositum.

Elea Ηλεία Peloponnesi regiuncula Cauconia etiam dicta est ². iuxta Arcadiam. Aquila rostro coronam gerens frequenter in nummis occurrit, quæ Imperatorem veluti coronare videtur, ad id à Ioue

à Ioue mandata, cuius fulguri insistit. Eleos autem à Ioue suam deducere originem per Protogeniam Deucalionis filiam, narrat Pausanias. Lib. 5. in Eliacis.

3. De Antiochia abundè dictum in nummis Vespasiani, & Titi.
4. In quarto nummo Imperator sedens nauigio moderatur : FELICITATEM fortassis indicat, quam pari fere typo describit alter nummus latinis characteribus inscriptus.

ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ . . . . . Cilbianorum. *Hygieia & Aesculapius stantes.* ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΕΠΙ ΚΕΦΑΛΙΩΝΟΣ. Pergamenorum sub Cephalione; *Telephorus.*

ΦΛΑβίας CAMOσατης ΜΗΤΡΟπολεως ΚΟΜαζηνς. *in corona.*
ΣΙΔΩΝΟΣ ΘΕΑΣ ΗΚΣ. Sidoniæ Deæ. *Currus.*

1. Cilbiani campi & Cilbiani populi à Plinio memorantur. Cil- Lib. 5. c. 29. Strabo.
bium olim sub conuentu nunc archiepiscopatu Ephesino in Lydia ad Caystrum Fluum, cygnæum dictum à cygnorum copia. Propertius.
Cilbium in libris conciliorum *Valentinianopolis* nominatur. Alterius populi nummo inscripti nomen desideratur : erosi characteres coniecturæ locum vix faciunt. De Aesculapio & Hygeia passim.
2. Telephorus, qui in secundo nummo sculptus est, ut Deus Pausanias. lib. 2.
à Pergamenis cultus fuit, ex oraculo sic nuncupatus : non desunt qui Telephorum vatem interpretentur perfectum aut *ἐνταρμυθον*, id est, ventriloquum. Lingonicum bardocucullum nominat Mar- Lib. 14. Epig. 128.
tialis eiusmodi vestem à capite ad genua deuolutam.
3. Flauiam Samosatam metropolim Comagenes lego in tertio nummo, quæ excisa, deinde reparata, *Scempsat* hodie vocatur ad Euphratem. Patria fuit Luciani qui sub Traiano vixit : De ea sic Plinius : *In Comagenes urbe Samosatis stagnum est, emittens limum maltham vocant fragrantem.* Hist. nat. lib. 2. c. 104.
Comagene quæ interdum duplici M M scribitur in Syria est propè Armeniam maiorem & Adiabenem, non procul ab Euphrate. Flauia dicta est à Flatio Vespasiano qui *Tracheam Ciliciam & Comagenem ditionis regie usque ad id tempus in prouincia formam redegit*, inquit Suetonius. In Vespas. lib. 8.
4. Sidon cuius symbolum in quarto nummo est, vrbs est Phœni-
ciæ maritima, cui Ven u sAstartes nomine dominabatur, ideoque

Lib. 5. c. 19. Sidonia Dea in nummis dicta est. *Sidon artifex vitri Thebarumque Beotiarum parens*, inquit Plinius, *Ex massis vitrum rursus funditur in officinis, tingiturque: & aliud flatu figuratur, aliud torno teritur, aliud argenti modo cœlatur, Sidone quondam iis officinis nobili, siquidem etiam specula excogitauerat.* Hunc currum fuisse Cybeles omnes autumant Antiquarii.

Id. lib. 1.
cap. 26.

ΑΔΡΙΑΝΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΙ. Hadrianum Cæsarem Thessali. *Caput Hadriani.* . . . . . ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ Nicomachi, *Pallas gradiens.*

Hadrianum suum Cæsarem Tessali celebrant in hoc nummo, sed quo consilio Palladem armatam cum iaculo & clypeo cuderint, non satis constat; ut nec quis fuerit ille Nicomachus cuius nomen inscriptum est. Thessaliam vicinam esse prouinciam Macedoniæ, fertilissimum solum, nemo non nouit.

ΦΛΑΧΑΛΚΙΔΕΩΝ. Flauiensium Chalcidensium, *in corona.*

Lib. c. 12. Nullam memini Chalcidem Flauiae nomen habuisse, nec constat quænam ex tot eius nominis in hoc nummo sit signata. Alia enim in Eubœa quæ & Oechalia, teste Plinio, Atheniensium colonia Negroponte nunc dicitur, verbum fecit chalcidissare, quod fœdos puerorum amores exprobat. Alia in Ætolia; alia ultra Palmyræ solitudines. *Chalcia etiam Rhodiorum insula locum habet in tantum fœcundum ut suo tempore satum demetant hordeum, sublatumque protinus serant, & cum aliis frugibus metant.* Idem Plinius

Lib. 5. c. 26. Chalcidem memorat cognominatam ad Belum unde regio Chalcidene fertilissima Syria. Quæ nam hunc nummum cuderit in Hadriani gratiam, difficile est affirmare, præsertim cum hæ omnes Græcè scripserint.

Lib. 17. c. 4.

Lib. 5. c. 23.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙΣΑΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΑΔΡΙΑΝΟΣ ΣΕΒ.
Imperator Cæsar Traianus Hadrianus Augustus. *Caput Hadriani.*
ΑΔΡΙΑΝ . . . . ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ. Hadrianea metropolis. *Mulier
in rupe sedet, sinistra trophaum gerens.*

Hadrianopolim suspicor, non licet enim erosi nummi postremos
characteres legere : sed quænam sit ex septendecim eodem
nomine donatis, non facile est interpretari : *multas ciuitates*
Adrianopoles appellauit Hadrianus *ut ipsam Carthaginem, &*
Athenarum partem, inquit Spartianus. Duæ tamen notissimæ ^{In Hadria}
Hadrianopoles dictæ sunt nec alio nomine cognitæ, cum reliquæ ^{no.}
sub prioribus nominibus remanserint : prima est in Cyrenaïca quæ
Hadrianopolis in vetusta Peutingerorum tabula appellatur ; altera
in Thracia 24. millibus passuum distans à Plotinopoli.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Lacedæmoniorum. *Castor & Pollux*
equites.

Lacedæmones Castorem scilicet & Pollucem repræsentat hic num-
mus. Spartiæ antiqua Dioscurorum ἀφιδρύματα hoc est simu- ^{Plut. vii. φιλadelphίας.}
lachra dedicata δόναξα vocabant illisque templum dedicauerant.
Fuerunt Castores etiam interdum in equis albis sedentes efficti,
quales apud Sagram Locrensum in notissimo prouerbio celebrati : ^{Solin. c. XII.}
historia est notissima Ciceroni, Val. Maximo, Quintiliano. Sed ^{Gregor. Gyrald.}
& Phormioni Lacedæmonio eorum ædes possidenti, à quo cum
partem ædium non accepissent, in qua eius filia virgo custodiebatur
abiisse ferunt, ac postridiè nec puellam inuentam nec comites. ^{Pausanias in Lacon. & Messen.}
Amyclæi præterea fratres nuncupati sunt ab Amyclis notissimo
Laconiæ oppido, vbi nutriti dicuntur. Differunt ab Amyclæis de

Cc ij quibus

Eraſmus.
Sextius
Æncid, l. 10.

L. X. met.

quibus exſtat adagium *Amiclas perdidit ſilentium*. Plura vide in ſuperioribus pag. 17. dum Senatus nummos expoſuimus. Meminit Pauſanias Dioſcurorum templi perantiqui in quo ipſi iuuenes equis infidentes ſpectantur. Nonne id cum nummo congruit? Stellas ipſis ſemper appoſitas commemorat Horatius, *ſic fratres Helena lucida ſydera*. Apuleius refert eos caſſides in capite geſtare ſtellarum apicibus inſignes.

ΑΥΤ. ΚΑΙΣΑΡ. ΑΔΡΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. *Caput Hadriani.* ΚΟΙΝΟΝ ΚΡΗΤΩΝ ΓΟΡΤΥΣ *Communitas Cretensium, Gortys. Mulier equo infidens.*

Plin. l. 4.
cap. 12.

In Atticis.
lib. 1.

Communitas Cretensium in honorem Hadriani ſuam contulit ſymbolam: nec prouinciæ tantum, ſed & vrbiſ nomen, quod rarum eſt, nummo inſcriptum eſt. Gortys ſeu Gortyna vrbs eſt Cretæ mediterranea olim clariffima, de qua dictum eſt in Germanici nummo pag. 85. An nummus equeſtrem Mineruam repræſentat, dubito. Ei pleræque aræ in Græcia extructæ erant, teſte Pauſania, cur nummis etiam eadem non celebraretur?

ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ ΗΚΥ. *Tripolitanorum. Genius vrbiſ capite turrito dextra tridentem tenens, pede proram calcans.*

Quæ ſit illa Tripolis quam designat nummus, non facile eſt conſiicere: videtur tamen vnam eſſe ex duabus aut quæ in Phœnicia aut quæ Leptis magna dicebatur apud Syrtim paruam. Vtrique, cum ſint maritimæ, conuenit prora nauis pede calcata figuræ ſtantiſ quæ ſuo capite turrito urbem denotat. hanc autem eſſe probat alter nummus maioris moduli eadem inſignitus inſcriptione, in quo Hadrianus eques leonem hafta configit, quod Lepti patratum fuiſſe deſcribit Athenæus. cuius memoria etiam ſuper eſt in marmore antiquo.

ΑΥΤ. ΚΑΙC. ΤΡ. ΑΔΡΙΑΝΟC CEB. *Caput Hadriani.* ΚΟΙΝΟΝ ΒΙΘΥΝΙΑΚΟΝ Communitas Bithyniæ. *Templum.*

Bithyniam supra omnes prouincias diligebat Hadrianus. Antinum suum non satis laudasset, nisi etiam eius patriam summis cumulasset beneficiis. Hæc Principi gratulabunda in ære mediocri & magno nummum cudit, in quo templum eius memoriæ dicatum à communitatibus Bithyniæ consecratum cernitur: id fortassis locus Dionis exponit: *Seuerum dein debellatis Iudeis in Bithyniam misit In Hadriano Hadrianus, non quidem ad bellum, sed indigebat prouincia Preside & gubernatore isto sapienti, & qui in dignitate fuisset, auctoritatemque haberet, quæ omnia in eo inerant. Hic res Bithynicorum tam priuatè quam publicè ita disposuit & correxit, ut nos omnes Bithyni in hanc usque diem semper eius memoriam magni faciamus.*

ΑΥΤ. Κ. ΤΡ. ΑΔΡΙΑΝΟC CEB. *Caput Hadriani.* ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ. Tiberiensium: *Templum in quo Iupiter.*

Vrbem in Thracia suo nomine construxit Tiberius Imperator: quæ cur templum & Iouem in eo sedentem Hadriano obtulerit, non satis scio, nisi forte templum referat quod Ioui Olympio dedicauit Hadrianus, in quo signum, quod magnitudine cum Romanis & Rhodiensibus colossis conferri possit, posuit: de quo Pausanias. *In Attica, Lib. 1.* qui, plurima de Hadriano diligentissime scripsit eorum præsertim quæ ad signa antiqua pertinent. obseruandum venit, illum non ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ *Imperatorem sed* ΒΑΣΙΛΕΑ *Regem* perpetuò nominasse; cuius non aliam suspicor rationem nisi apud Græcos parem fuisse nominis rationem cum Romani vnum extollerent, alterum contumeliosum haberent, quare Augustus illum recusauerat.

Imperatoris Hadriani & Sabinæ coniugis effigies coniunxit antiquitas indicandæ eorum concordiæ. Quid detritus nummus sua vetustate Curiosus omnibus eripiat, coniiciat lector ex Pallade Tritonem calcante, cuius & inscriptionem & typum omnium fortassis pulcherrimum suspicor. Alter quidem ab Hadrianopolitanis in eorumdem honorem cusus est, de quibus supra dictum est pag. 203. Victoria coronam dextra, sinistra palmam gerens eis fortassis gratulatur.

Easdem exhibet facies Hadriani & Sabinæ iste nummulus : sed à quibus fuerit cusus docebit integrior: Ceres ex frugibus dignoscitur, quæ aliquam potest suppeditare coniecturam.

Triplicem qui in nummis Sabinæ cernitur capitis ornatum hic habes: flexi capilli & veluti diademate cincti, aut coronati, aut sursum elati, inconstantiam morum eius æui in ornamentorum frequenti mutatione exhibent. Quod priscæ rusticitatis indicium posterioris

posterioris & delicatioris æui mollitie antiquatum fuerat, id Hadrianus in ornamentum vertisse videtur: primus enim barbam alere instituit. Huius exemplum quod ad capillitium attinet sic æmulatæ mulieres eiusdem ætatis videntur vt longo interuallo superauerint: exemplum in Plotina, Marciana, Matidia, Sabina cernitur: nam superiori ætate tam delicatus & subtilis capillorum cultus tam contorti & compositi cincinni etiam ornatissimis mulieribus non occurrit. Sabina ex sorore Marciana neptis & Matidiæ soror, Hadriano Imperatori vxor fuit. Hanc vt asperam & morosam & quod cum ^{viator.} Claro præfecto prætorii & Suetonio Tranquillo epistolarum magistro familiarius quam reuerentia domus aulicæ postulabat, egerat, dimissurus erat, si priuatus fuisset. Seruilibus pene iniuriis affecta ad voluntariam mortem compulsæ est, nec sine fabula veneni dati ab Hadriano expirauit. Palam autem testata est quam immane ingenium Hadriani pertulisset & se studiosè conatam ne ex eo in perniciem generis humani grauida fieret. Frequentes tamen sunt nummi illius PVDICITIAM & CONCORDIAM cum marito referentes & ipsum quoque Hadrianum. Vnum subiecimus in quo arbor est conspicua infra quam puer delphino incumbit: Corinthi percussus esse inscriptio docet, quæ tangere videtur historiam Delphini, pueri cuiusdam amatoris. ea legitur apud Pausaniam.

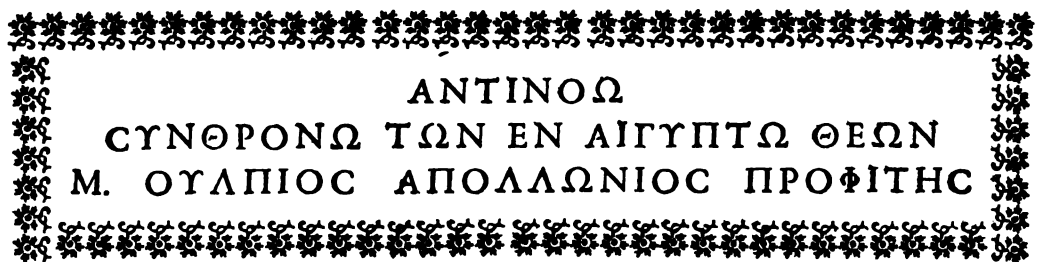
De Phocænsibus dictum est pag. 6. vt & de pileis stellatis Castorem & Pollucem indicantibus. De Smyrnæis quoque & Melete fluuio in nummo Homeri pag. 9. De Perinthiis pag. 163. Dea cum canistro capiti imposito Isidem refert, & eatenus ab Ægyptiis aut vicinis cūsum esse quartum nummum verisimile est: sed quid illi cum Sabina præter summam erga eius virum reuerentiam, non satis scio. Multoties iam diximus id vnam esse adulandi formulam quam Græci præcipuè vsurpabant.

Pausanias
lib. 8.
In Hadriano.

Antinous Claudiopoli Bithyniæ ortus, eximiæ pulchritudinis puer ab Hadriano in deliciis habitus, cui statuas per vniuersum terrarum orbem atque etiam effigies erexit, templum apud Mantineam constituit, *quinquennale ludicrum instituit*, multaque numismata in honorem eius procudit. Antinorum suum dum per Nilum nauigat, perdidit, inquit Spartianus, quem muliebriter fleuit, de quo varia fama est, aliis eum deuotum pro Hadriano asserentibus, alii quod & forma eius ostentat & nimia voluptas Hadriani, & Græci quidem volente Hadriano eum consecrauerunt, oracula per eum dari asserentes. Eius exstat Romæ antiquum hoc monumentum.

De cuius interpretatione vide commentarios Casauboni & Salmafii in Spartianum.

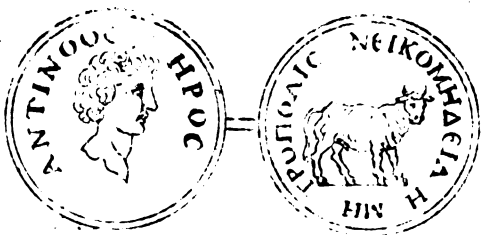
Primus nummus à Sardianis cusus est Asiæ propriæ populo in 1. Lydia. Saturnus filium voraturus quo consilio sculptus sit non est facile coniecere: Quid si Iuppiter Bacchum è femore recens extractum gestans, Antinoi enim sub habitu Bacchi multæ colebantur imagines teste Pausania, his verbis, Αἱ δὲ Ἀντινός εἰσιν αἱ πολλαὶ Διονύσω μάλιστα εἰκασμέναι.

In Arcadici

Antinorum equo impositum refert alter quem Heroem designauerant Hadrianus & Hadriano aduantes; inscriptus est in nummo ille titulus. Flos capiti impositus indicat Antinorum iamiam Deum fuisse renuntiatum ab Hadriano, quem ideo sub stellæ specie venerabatur. Caduceus quodammodo ad Mercurii similitudinem reuocatur.

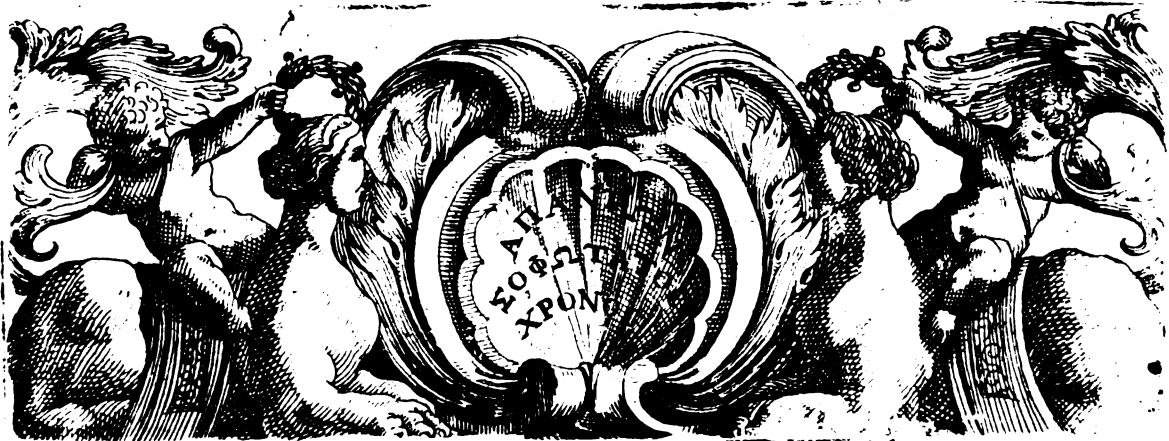
Nicomedia quæ Bithyniæ fuit metropolis, Antineo ex Bithynia Norto suam offert tesseram, seu potius Hadriano qui eum in deliciis habuerat. Bouem in nummo duplici modo interpretantur Antiquarii: coniiciunt bouis statuam in Antinoi honorem erectam fuisse, quod sub Polemone factum esse probat elegantissimus is quem possideo nummus

maximi moduli, in quo circum bouem CMYPNAIOIC ΠΟΛΕΜΩΝ ΑΝΕΘΗΚΕ.

Smyrnais Polemon posuit. Autumant alii bouem in Antinoi nummis repræsentatum in eius honorem matatum fuisse, quamvis aut

Principum aut populorum nomine tantum immolabatur, idque Ioui soli aut Augusto. Quæ omnia summam tunc fuisse Antinoi famam indicant. Addendum censeo quod Strabo docet *pascua* Lib. 1. *Bithynia fuisse fertilissima*, quod quidem per bouem etiam significatur. Gemmam antiquam possidet Amicus quidam meus in qua Antinoi nomen & vrna & serpens conspiciuntur, quæ illius cum Nicomedia coniunctionem probant & illius originem referuntur vt dictum est pag. 164. Lunam & stellas appositas ad Talismannos & aliquid magicum referunt. Investigent qui has res curant.

Dd

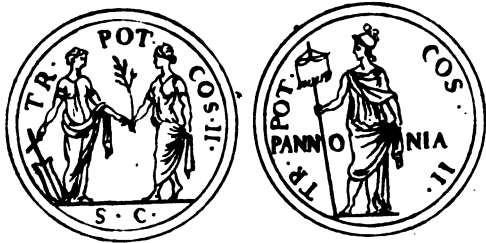

Spart. in
Hadrian.

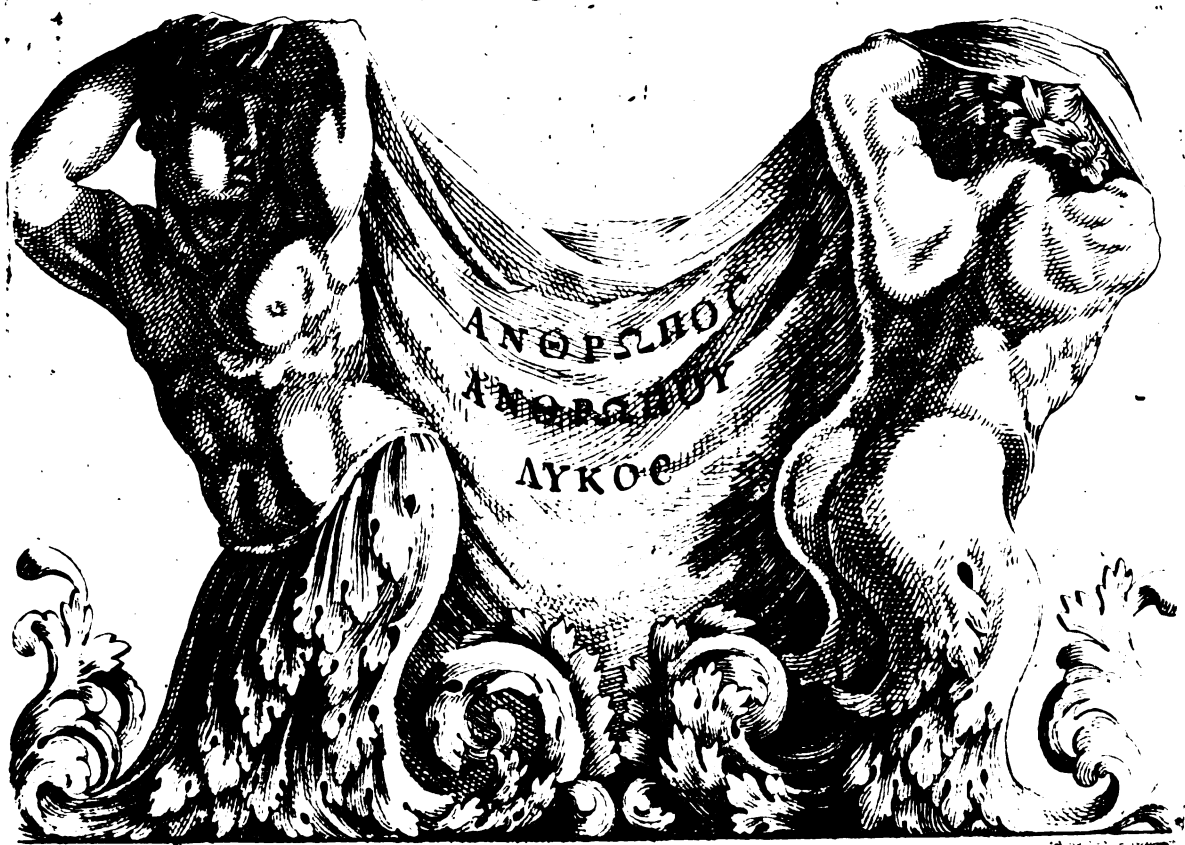

ELIVS vir fuit comptus, decorus, pulchritudinis regiae, oris venerandi, eloquentiae celsioris, versu facilis, in Republica non inutilis, vitae latissimae bonisque litteris praeditus. Ab Hadriano adoptatus est, sed cum illum minus sanum videret saepissime dictavit, in caducum parietem nos inclinavimus & perdidimus quater millies H-S. quod populo & militibus pro adoptione Commodi dedimus. Hic autem praevaletudine nec gratias quidem in Senatu agere potuit Hadriano de adoptione: Denique accepto largius antidoto, ingrauescente valetudine per somnum periit, ipsis calendis Ianuarius. Sepultus est in mole Hadriani cum hoc epitaphio.

L. AELIO CAESARI
DIVI HADRIANI AVG. F. COS. II.

Hadrianus ergo, inquit Spartianus, adoptavit Ceionium Commo- In Hadr.
 dum Verum inuitis omnibus, eumque Ælium Verum Casarem
 appellavit. Ob cuius adoptionem ludos circenses dedit & donatium
 populo ac militibus expendit, quem pratura honoravit ac statim Panno-
 niis imposuit, decreto consulatus cum sumptibus, eundem Commodum
 secundum Consulem designavit &c. statimque Prator factus & Pan- In Ælio.
 nonius dux ac rector impositus, mox Consul creatus. Nec provincia
 quidem cui prepositus erat defuit, nam bene gestis rebus vel potius felici-
 ter, etsi non summi medii tamen ducis obtinuit famam. Hæc fortassis
 Spem & Fortunam in nummo Ælii coniungere, quo utramque sibi
 inuicem successisse significatur.

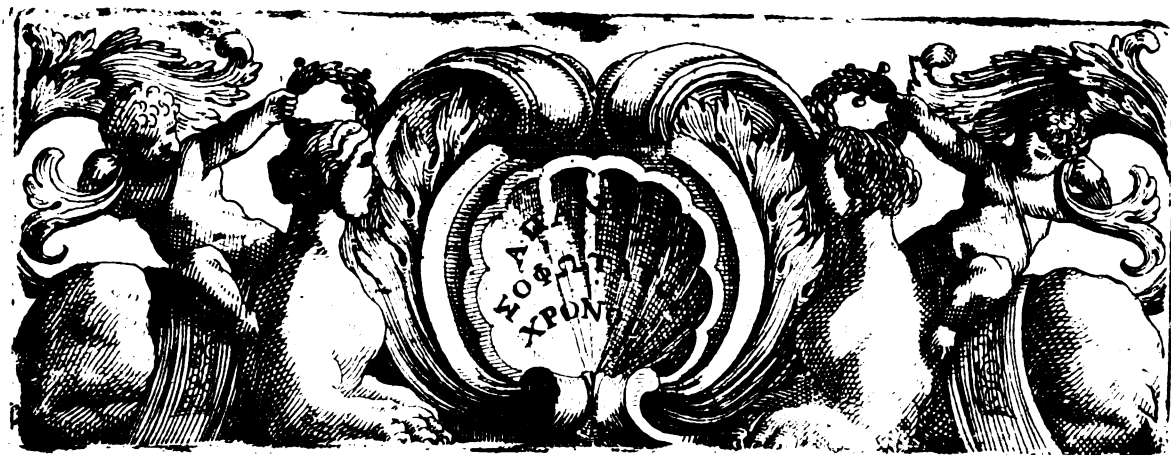

Iul. Capitol.

Oros. lib. 7.
cap. 14.

Lib. 8.

Aelius Hadrianus Antoninus, post mortem L. Ælii, ab Hadriano fuit adoptatus, ea lege ut sibi adoptaret M. Antoninum fratris vxoris suæ filium, & is L. Verum L. Ælii filium, quod factum est. Vir forma conspicuus, ingenio clarus, moribus clemens, nobilis vultu & placidus, singularis eloquentiæ, nitidæ litteraturæ, præcipuè sobrius, diligens agri cultor, mitis, largus, ab alieno abstinens, & omnia hæc cum mediocritate & sine iactantia. Illud encomium ab Hadriano tulit, quod nihil temere propter iuventutem, nihil negligenter propter senectutem posset facere. Adeo tranquillè & sanctè rempublicam gubernauit ut meritò Pius & pater patriæ nominatus sit. *Hunc Romani Pium cognomine appellarunt, quod unus omnium religionum studiosissimus fuerit,* inquit Pausanias. Senex obiit, fuitque ei mors dulcissima similis somno iucundissimo. Regnavit annos XXIV. vixit LXXIV.

Aequissimum Imperatorem sub habitu Genii exprimit S. P. Q. R. illumque tanquam sui tutelarem Deum veneratur. Hic Senatus Genius ut in argenteo nummo Genius Populi Romani nuncupatur. Mos ille ad inferiora etiam tempora viguit, Diocletianum enim, Maximianum, Licinium aliosque Principes referunt nummi cum inscriptione GENII CÆSARIS. Imperatores enim suos inter se & Deos Romani collocabant, quibus etiam interdum viventibus diuinos tribuebant honores: sic Numam suum possent Genium dicere, inquit Dio Chrysostomus, οὕτω ὃ καὶ τὸ Νεμῶν μὲν Ρωμαῖοι τυχοῖν ἀνέλεγειν αὐτῷ δαίμονα; unde fortassis Antoninum in cunctis laudabilem scribit Capitolinus, merito Numæ Pompilio ex bonorum sententia comparandum, cuius felicitatem potestatemque & securitatem ceremoniasque semper obtinuit. Quo sensu Dio Chrysost. optimos Imperatores Genios nominabat, eodem prorsus καὶ δαίμονα Domitianum nuncupat. Hanc etiam inscriptionem GENII SENATVS referre possemus ad gratiarum actionem propter legem ab Antonino latam, qua Senatores totam suam hereditatem legare poterant, cuius dimidium Caligula lex Imperatoribus addixerat. Hæc exstat inscriptio Romæ in via Ostiensi.

Orat. XXV.

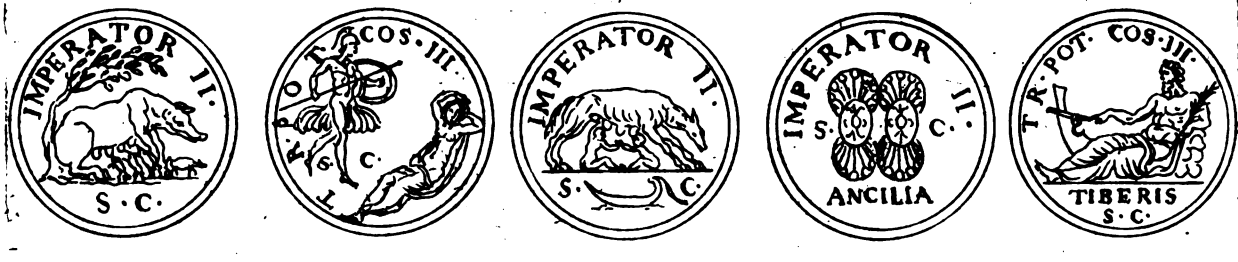
Nicephor. l. III. c. XXXI.

Suet. c. 38.

Gruter. p. MLXXXV.

GENIO AC MAIESTATI
IMP. ANTONINI PII FELIC. AVGVST.
M. AVRELIVS AVRELIANVS DEVOTISSIMVS
NVMINI EIVS

Primordia Romæ hæc attingunt, quæ Romani ad Antonium veluti eiusdem restitutorem referunt. Illi enim Æneæ pietatem, Martis fortitudinem, altricis lupæ fatum, Numæ religionem Tiberisque quietem tribuebant.

Lib. I.

Primi nummi typum eleganter exprimit Dionysius Halicarnassæus his verbis : Aeneas vero & socii paratis omnibus ad sacrificium coronati consistunt circum altaria. Interea dum hi vota faciunt, porca destinata ad victimam, grauida tum & vicina partui, parantibus eam mactare sacrificis, proripit se excussis vinculis petens mediterranea. Sensit Æneas hanc profecto quadrupedem designasse oraculum, eamque cum paucis mox subsequitur à tergo paulo remotior, veritus ne strepitu territam à via fatali auerteret. Illa ferme viginti & quatuor stadiis à mari digressa in collem quemdam procurrit, ibique fessa quieuit. At Æneas qui animaduvertebat finem oraculi, videns se agrum & terram habere non bonam & procul abesse à mari, eoque importuoso, incertus erat animi vtrum deberet parere vatum monitis, & male per omnem vitam habitare in bonarum rerum inopia, an longius meliorem terram quærere. Hæc agitati & incusanti numina, repente vox quædam è nemore accidisse dicitur, incerto autore edita, iubens maneret ibi & celeriter oppidum conderet, neue præsentis hæsitati indulgens, quasi agrum habiturus ad degendam vitam parum commodum, breui post venturam felicitatem pateretur elabi è manibus : esse enim in fatis vt ex hoc inopi & modico profecti domicilio tandem multos ac bonos agros acquirant, eorum vero liberi & posterì sibi parent imperium longe amplissimum & pluribus duraturum sæculis : in præsentiarum Troianos debere contentos esse his sedibus ; post totidem annos quot sus porcellos peperit, fore vt illius posterì condant aliam urbem magnam & florentem opibus. Tum vero Æneam ratum diuinam esse vocem imperata fecisse, Lauiniumque condidisse, Romanæ gentis in Italia imperiique Romani fundamentum. Ficum Ruminalem ramos extendentem idem ostendit nummus, de qua sic Ovidius,

Lib. 2 Fast.

Dion. Halyc.
lib. 1.

*Arbor erat, remanent vestigia, quaque vocatur
Romula, nunc ficus, rumina ficus erat.*

Secundum nummum sic explicat Liuius, pulso Numitore fratre Amulius regnat ; addit sceleri scelus : stirpem fra-

tris virilem interimit : fratris filiæ Rheæ Siluiæ per speciem honoris , quum Vestalem eam legisset , perpetua virginitate spem partus adimit. Sed debebatur , vt opinor , fatis tantæ origo vrbs , maximique secundum Deorum opes imperii principium. Vi compressa Vestalis , quum geminum partum edidisset , seu ita rata seu quia Deus autor culpæ honestior erat , Martem incertæ stirpis patrem nuncupat. Mos erat antiquis omnia sua ad Deos referre : suæ gentis autorem Martem Romani in nummo signauere quem ad comprimendam Rheam quasi è cœlo descendisse finxerunt.

*Mars videt hanc , visamque cupit , potiturque cupita ,
Et sua diuina furtiva fefellit ope.*

Ouid. lib. 3
Fastor.

*Somnus abijt : iacet ipsa grauis : iam scilicet intra
Viscera Romane conditor vrbs erat , &c.*

3. Tertius nummus expositos exhibet geminos fratres Romulum & Remum ad quorum puerilem vagitum fama est lupam sitientem ex montibus qui circa sunt cursum flexisse : eam summissas infantibus adeo mitem præbuisse mammas , vt lingua lambentem pueros magister regii pecoris inuenerit. T. Liuius lib. 1.

4. Anciliorum historiam quorum figuram quartus nummus exhibet sic scribit Plutarchus : Annum iam octauum regnante Numa , morbus pestifer Italiam occupans , Romam quoque inuaserat. Mœrentibus verò cunctis traditur peltam æneam è cœlo delapsam , in Numæ manus decidisse. De ea autem mirabilia quædam ferunt Regem ex Ægeria Musisque audiuisse. Peltam enim in vrbs salutem missam , oportereque eam asseruari , aliis vndecim ad illius figuram magnitudinemque & formam effictis , quo minus ob similitudinem , cœlestis illa inueniri possit , &c. His igitur testimonium attulisse dicunt pestem ipsam , quæ continuò cessauerit. Peltam autem ex eius autoritate atque imperio effingere artifices cum certassent , differentibus desperantibusque cæteris , Veturium Mamurium ex summis vnum opificibus vsque adeo similitudinem effinxisse , struxisseque omnes similes , vt neque Numa iam ipse dignosceret. Harum autem custodes ac ministros constituisse dicitur Salios sacerdotes , &c. Eas autem peltas Ancilia propter figuram vocant. Circulus enim non est , neque veluti pelta circumferentiam reddit , sed excisuram habet lineæ helicoidis , cuius apices curuaturam habentes , & densitate in se conuersæ figuram recuruam faciunt , aut propter ancona , id est cubitum ad quem circunferuntur. In vita Numæ.

5. Tiberis iacet in quinto nummo solemnium fluminum more. Illum fortassis Antonino dicauit S. P. Q. R. ob expurgatum alueum aut ripam reparatam , aut potius ob pacatum fluuii Genium eius temporibus , *Illis enim fuit & inundatio Tiberis* , inquit Capitolinus. In Antonino.
Tantus

Pausan. in
Arcad. l. 8.

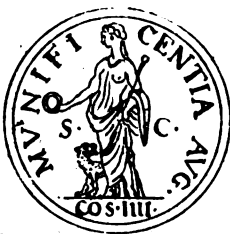
Tantus autem erat Antonini erga Romam Romanosque fauor, ut Pallantienses Arcades quod eorum maiores ad Tiberim Coloniam olim miserant, summis affecerit beneficiis. *urbem ex pago fecit, incolis libertatem & à tributis immunitatem dedit.*

In vita
Hadriani.

Capitol. in
Anton.

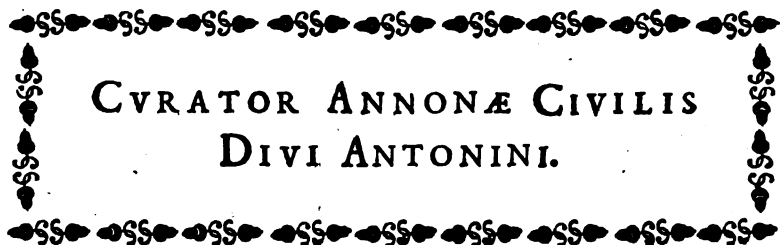
Cum primùm Antoninus ad imperium euectus est, hanc suæ adoptionis tesseram hoc nummo publicauit, quo se Augustum palam faceret, idque Hadriani autoritate. *Hic enim mortuo Aelio, ingruente tristissima valetudine adoptauit Antoninum, ea demùm lege ut ille sibi duos adoptaret, Verum & M. Aurelium, qui postea duo pariter Augusti primi Rempublicam gubernauerunt: hæc Spartianus. Adoptatus est quinto Kalendas Martias in Senatu gratias agens, quod de se ita sensisset Hadrianus, factusque est patri & in imperio proconsulari & in tribunicia potestate collega.*

In vita
Antonini.

Capitol.

Edita munera in quibus elephantos & crocutas & crocodilos etiam 1. *exhibuit Antoninus, inquit Capitolinus. Hinc elephas & tigris 2. MVNIFICENTIAM Augusti designant, hinc variæ LIBERALITA-3. TES quæ in sequentibus nummis videntur, celebrantur. Congia-4. rium militibus ac populo de proprio dedit, & ea quæ promiserat, & ad opera Hadriani plurimum contulit, & aurum coronarium quod adoptionis suæ causa oblatum fuerat, Italicis totum, medium provincialibus reddidit. Vini, olei, & tritici penuriam per ararii sui damna emendo & gratis populo dando sedauit, vnde inscriptiones antiquæ,*

Quoniam congiarii in hoc opere frequens est mentio, non erit inutile pauca de eo differere. Nomen habet à congio mensura rerum liquidarum ut est modius solidarum, unde congiarium commune nomen est liberalitatis atque mensuræ: sed semper aut oleum aut pecunia aut granum in eo distribuebatur & hoc frequentissime. Triplicis istius liberalitatis formulæ plures exstant in antiquis libris. *Ædilitia largitio hæc fuit, inquit Liuius, Ludi Romani pro temporis illius copiis magnificè facti, & diem vnum instaurati, & congi olei in vicos singulos dati.* Augustus congiaria populo frequenter dedit, sed diuersæ ferme summæ, modo quadragenos, modo tricenos, nonnunquam ducenos, quinquagenosque nummos. Ac ne minores quidem pueros præterit, quamuis non nisi ab vndecimo ætatis anno accipere consueuissent. Frumentum quoque in annonæ difficultatibus, sæpè leuissimo, interdum nullo precio viritim admensus est, tesseræque nummarias duplicauit.

Quintilian.

Lib. XXXV.

Sueton. in Aug. c. XL.

5. Quintus nummus restitutionem indicat templi in honorem Augusti, cuius tamen in libris nullum legi vestigium. Nonne potius ad Hadriani templum refertur, sic enim Capitolinus, *Opera eius Antonini hæc exstant, Romæ templum Hadriani, honori patris dictum &c.*

1. Non minus bello quam pace clarum fuisse Antoninum hi nummi demonstrant. VICTORIA quæ in primo legitur eius esse comitem perpetuam demonstrat, quamuis nullius omnino belli gerendi Romanis voluntarius autor fuerit.
2. *Brigantibus qui in Britannia sunt, quod Genunios P. R. socios armis laceßuerant, magnam agri partem ademit. Per legatos suos plurima bella gessit, nam & Britannos per Lollium Urbicum Legatum vicit, alio muro cespitatio submotis barbaris ducto,* inquit Capitolinus.
3. Hinc lugens cernitur in nummo BRITANNIA rupibus insidens armis circum dispositis. hinc Victoria gradiens clypeum tenet in quo BRITANNIA legitur, Imperatori nimirum victori seruiens.
4. SICILIA quæ in sequenti nummo legitur, nihil opinor significat præter insulæ erga Antoninum reuerentiam: ille enim tanta diligentia subiectos sibi populos rexit, ut omnia & omnes quasi sua essent curaret. Prouinciæ sub eo cunctæ floruerunt. Coronam

Pausanias in Arcad. lib. 8.

In Antonino.

quam præfert Sicilia, veluti imponendam Imperatoris capiti cernere est. Spicæ quibus decoratur, fertilitatem eius indicant, Italiæ & Hispaniæ nutriculam.

Titulum insolitum quintus nummus exhibet. Pio Principi se
OBSEQUENTEM in omnibus proficitur Fortuna: temo & prora
navis superiores victorias, legionumque felicem reditum videtur
denotare. Cæterum obseruanda est hæc quæ in nummo cernitur
ὀρθηγεφία OPSEQUENS pro OBSEQUENS legitur, pro huius æui
scribendi more. hunc testantur antiquæ inscriptiones, quarum vna
Comi legitur in sacello D. Mariæ Milatinæ,

Gruter. in-
script. pag.
LXXV.

FORTVNÆ OPSEQUENTI &c.

Mira meo iudicio exhibet hic nummus. Innuendæ temporum
felicitati quatuor hic sunt appositi pueri, securè viuentes suam
quique anni partem designantes. Primus quidem calathum capite
sustinet fructibus & floribus plenum: alter falcem quasi fruges se-
caturus videtur: sequens racemos sinistrâ tenens cum cane venatico
ludere videtur: postremus denique vestitus est quò se à frigore
tutet. Quid ingeniosius describendis tempestatibus? Ver siquidem
florum parens dictus est, vt æstas frugum. Venationibus opportu-
num esse autumnum nemo non nouit. Vestes denique ita hyemem
denotant vt absque foco clariùs demonstrari non queat.

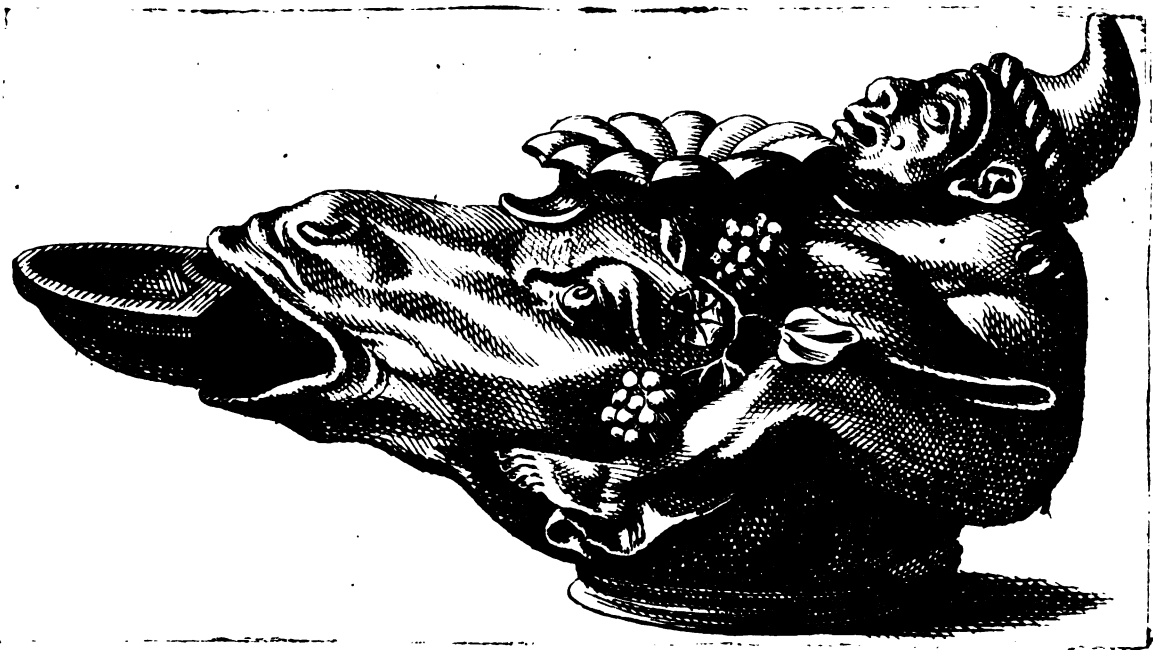
1. s. Digest. de
Censibus.
§. Diuus.

Quod arserat Antiochense oppidum tempore Antonini, vt narrat
Capitolinus, restitutum & auctum ab eodem docet Paulus IC.
his verbis: *Diuus Antoninus Antiocheneses colonos fecit saluis tributis*;
quod inscriptionem nummi explicat. Typus vero stantem Lunum
exhibet: vt Venus interdum Mascula & Barbata dicebatur, sic anti
quos Lunam & Lunum dixisse certum est: ἡλὺ τε καὶ ἄρσεν, *fœmina & mas*
ab Orpheo nominatur. Sciendum doctissimis, inquit Spartianus,

Hymno. 8.

quibusque id memoriæ traditum ut qui Lunam foemineo genere & nomine putaret nuncupandam, is addictus mulieribus semper inferuiret; qui vero marem Deum esse crederet, is dominaretur uxori, neque ullas muliebres pateretur insidias. Hinc licet Græci vel Ægyptii eo genere quo fæminam hominem, etiam Lunam Deum dicebant, mysticè tamen Deam intelligebant. Irridens Paganorum Deos Tertullianus, masculi Lunæ meminit. Certe cornua veluti Lunæ crescentis pone humeros, huius Dei signa sunt. *Latona gallum gallinaceum in deliciis fuisse, ait Ælianus, quod ei parturienti affuerit, & quod etiam nunc parturientibus adsit, eisque faciles partus efficiat:* Dianæ eius filia eundem fortassis hac de causa apposuerunt, quæ & Lunus dicebatur. Galerius qualem gestant qui Mesopotamiam & Armeniam etiam nunc accolunt, indicat locum in quo Deus ille Strabo lib. 16. Lunus adorabatur. Superbum illi templum erexerant Carrheni Mesopotamiæ populi à quibus Antiochenes vicini suam hanc religionem deduxere. *Ad Apollinis & Diana fanum Antiochenes aliosque finitimos ad festa celebranda de more convenire* scribit Strabo. Dissimulandum non est in hoc alioquin integerrimo nummo abundare litteram M. sic enim scriptum est COL. CAES. ANTIOCHMENSIS, quæ fortassis error sculptoris est: Fortassis etiam Dei Luni nomen significat; cum enim Luna à Græcis dicatur *σελήνη*, Strabo qui Luni mentionem fecit, non *σελήνη* nomine sed MENIS usus est, quod quodammodo inscriptioni congruit. Videat lector num M aut S ex utraque suspitione redundans ad certius quid possit reuocari. Cœterum agit de Antiochia Pisidiæ Strabo, nummus vero Antiochiam Syriæ exhibet.

Galerum Armeniacum ei quo Deus Lunus in nummo insignitus est similem illustrant antiquæ lucernæ duæ varietate sua insignes, quarum una apud me est, altera Neostadii in Seroniss. Ducis Wirtembergici Friderici cimeliarchio: Vtramque incidi & hic apponi curavi.

COLONIAM PRIMAM FLAVIAM AVGVSTAM CAESARIENSEM lego
Lib. 5. c. 13. quæ in Palæstina olim Pyrgos vel Turris Stratonis à Ptolemæo,
 Apollonia à Plinio nuncupatur. Cæsarea ab Herode conditore dicta
 est, deinde colonia prima Flavia à Vespasiano Imperatore destructa.
Lib. 15. c. 10. Hanc quidem primum non condiderat Herodes, sed *lapide albo pa-*
latiusque pretiosissimis ornauerat, inquit Iosephus, Portum quoque
 tranquillum magnitudine similem Pireæo tutaque confugia nauibus
 præbentem constituerat. *Diuus Vespasianus Cæsarienses colonos fecit,*
l. 8. Dig. de Censibus §. Diuus. *non adiecto ut ex Iuris Italici essent, sed tributum his remisit capitis,*
D. Titus etiam solum immune factum interpretatus est. Serapis
 modio capiti imposito in auersa parte expressus est. Hæc colonia
 Deos Ægyptios sibi ob viciniam adsciverat, qui iam per totum fere
 orbem terrarum erant recepti. De Serapide vide Titi num-
 mum pag. 154.

Plin. lib. 5. cap. 14. COLONIA AELIA CAPITOLINA in altero nummo legitur quæ
 Hierosolymam significat. Longè clarissimam urbium Orientis, non
 Iudææ modo: hæc à Tito primum destructa, deinde ab Hadriano, ab
 eodem colonia facta est, dictaque AELIA. Mouerant ea tempestate
 Iudæi bellum, inquit Spartianus, quod vetabantur mutilare genita-
 lia; abrogatum esse id Hadriani rescriptum per Antoninum docet
Leg. circumcid. ff. ad legem Corneliæ. Modestinus, his verbis, Circumcidere Iudæis filios suos tantum re-
 scripto Diui Pii permittitur, in non eiusdem religionis qui hoc fece-
 rit, castrantis poena irrogatur. Coniectura est Bacchum cum thyrsō,
 vrceolo & tygride expressum esse, de quo supra.

Troias à Troo Dardani nepotē huius regionis rege primū, deinde Antigoniam ab Antigono, tandem Alexandria à Paride dicta est: quamvis has vicinas quidem sed diuersas faciat Strabo, ὅτι ὁ πόπος ἐστὶ τῇ ^{Lib. 12.} Ἰδῇ τῇ τρωικῇ Αλεξάνδρεια λεγόμενος ἐστὶ ὃ φασι τὸν Πάριον ἀγχεῖναι τὰς παῖς, hoc est, ^{Stephanus.} Locus est prope Idam in Troade nominatus Alexandria, in quo fertur Paridem iudicasse Deas. Hanc Augustum fecisse coloniam, & Augustæ nomen sumpsisse facit Strabonis locus, qui eandem hanc gratiam Ilio collatam esse asserit. Plinius eam Coloniam Romanam ^{Lib. 3, c. 30.} nuncupat. Id probat lex VII. *Dig. de Censib.* his verbis, *Iuris Italici sunt* Τρωαὶς Βήρυτος, Δυρεάχιον, & lex VIII. eiusdem tituli. Aquila volitans caput bouis vnguibus tenet cuius historiam legisse non memini: scio equidem capita bouum cum anteriore illorum parte templis appendi solita, cuius antiquum exstat apud me huius magnitudinis exemplum.

Ec iiij

ANTONINOC KAICAP *Caput Antonini* ΡΟΔΙΩΝ. Rhodiorum.
Caput solis.

In Antoni-
no.

In Arcad.
Lib. 8.

Philo Byz.

Plin. l. 2.
cap. 61.

Aduersa temporibus Antonini hæc prouenerunt : *Fames , circi
Aruiua , terra motus , quo Rhodiorum & Asia oppida conciderunt ,*
inquit Capitolinus, *qua omnia mirificè instaurauit. Cum Lyciorum &
Carum vrbes Coon etiam & Rhodum terra uehemens motus euertisset,*
eas Antoninus infinitis prope sumptibus & summa in coloniis deducen-
dis diligentia restituit , vt loquitur Pausanias: cuius beneficii gratiarum
actiones publicas & æternas Rhodii per hunc nummum instituisse
videntur. Solis caput repræsentauerunt qui in eius honorem colof-
sum erexerant altitudinis LXX. cubitorum, qui post LVI. annos euer-
sus est tempore Antiochi. DCCCLXXVII. ab hinc annis, Madias Sara-
cenorum Dux hunc Judæo vendidit cuius fragmentis nongentos
currus impleuit : huic fabricando æris talenta D. ferri CCC. impensa
fuere , vnde inter septem orbis miracula numeratur. Ideo fortassis
Solem vt Deum supremum venerantur, quod Rhodi nunquam tanta
nubila obduci constet, vt non aliqua hora Sol cernatur. In anthologia
græca vt omnium insularum felicissima Rhodus celebratur, quæ tali
Sole illuminatur.

L. 4 c. 1.

μακαρτάτη ἐς ἄρα τήσων
Καὶ Ρόδος ἡ τίω λαμπρεταὶ ἡελίω.

Olymp. 7.

Cur Solem Rhodii peculiariter coluerint, aperit Pindarus. Quo tem-
pore Iupiter & cœteri Dii vniuersum orbem inter se diuiderent ,
Rhodus sub aquis tecta latebat , Sole autem absente , cursumque
suum conficiente , cum in diuisione ab omnibus præterita esset ,
Iupiter re cognita voluit nouam diuisionem inire, sed sol hoc recu-
sauit & Rhodum cœteris Diis occultam sibi vero perspectam elegit,
quod à Ioue cœterisque Diis illi concessum fuit.

Zeugma trans Euphratem est imperii Romani vrbs finitima prope Parthiam.

Alter Achamenium secludit Zeugmate Persen.

Nomen habet à riparum Euphratis coniunctione, quam ponte prope Thapsacum structo fecit Alexander Macedo, vnde Zeugma Pellaum dictum est, Pap. Stat. lib. 5. Strabo l. 16.

— — — — *nunc Parthia raptis*
Excedat claustris vetitam per secula ripam
Zeugmaque Pellaum.

Lucan. l. 8.
vers. 237.

Aliud erat Zeugma eidem riparum iunctioni nomen suum debens. Bacchus enim Indias petens prope Comagenem, pontem fieri curauit vnde *Zeugma LXXII. millia passuum à Samosatis transitu Euphratis nobile*, inquit Plinius. Coniicit Tristanus templum illud Zeugmatense quod in vertice montis cernitur consecratum esse à Vespasiano sub Pacis latinæ titulo, cui etiam magnificentissimum Romæ dicauerat, de quo in eius nummis & apud authores passim. Pausan. lib. 2. Lib. 5. c. 24. Lib. 9.

Quod id autemet faciunt versus Statii ad Domitianum,

Tu rapidum Euphratem, & regia Bactra, sacrosque
Antiquæ Babylonis opes, & Zeugma latina
Pacis iter — — —

Religionis ergo peregrinari solebant Romani: inde tot institutæ peregrinationes quarum vnā ad Latinæ Pacis templum fortassis Statius intelligit. Hunc morem seruauere posterī, in hac enim regione celebres sunt peregrinationum termini, Mecca, Medina, Damascus, Babylon, Hierosolyma, &c. Quamuis potius hic locus intelligatur de præsidio Romanorum quod tutum iter viatoribus præstabat.

ΑΥΤ. ΚΑΙCΑΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. *Caput Antonini.* ΑΒΩΝΟ-
ΤΕΙΧΕΙΤΩΝ, Abonotichitarum. *Pallas cum tygride, thyrsō & vrceolo.*

Ptolemæus.

In Pseudo-
mante.

In Hippoli-
to.

Αβών τεῖχος Aboni murus nunc *Bolli* dicitur, Paphlagoniæ in ora
Amaris Euxini vrbs est. Eius meminit Lucianus scribens impo-
storem Alexandrum ab Imperatore Romano postulasse vt illa Iono-
polis nominaretur. Pallas in nummo scalpta est sub habitu Bacchi,
thyrsū enim tenet sinistra, carchesium dextra, tigride iuxta pedes
cubante, qualem pingit Seneca,

*Et tu thyrsifera Liber ab India
Intonsa iuuenis perpetuum coma
Tigres pampinea cuspide territans
Ac mitra cohibens cornigerum caput
Non vinctes rigidas Hippoliti comas.*

Cynegetic.3.

versu 78.

Lib. 8.

Epig. 26.

Bacchum à trigide educatum fuisse tradit Oppianus, quam ideo per-
petuam sibi asciuit comitem, vnde Martialis,

*Nam cum captiuos ageret sub curribus Indos
Contentus gemina trigide Bachus erat.*

Et alibi,

Lib. 14.

Epig. 97.

*Nos Satyrus nos Bacchus amat, nos ebria tigris
Perfusus domini lambere docta pedes.*

Parens Æsculapius & filia Hygeia in his nummis cernuntur. Ser-
pens quem vterque præfert hæc in patera, ille circum baculum,
prudentiam demonstrat. Medicina enim est ars captandæ ad sanan-
dum occasionis, quæ cum sit velocissima acutum & prudentem
virum desiderat. *Morborum malignitatem deferunt agrotantes ope Medi-
ci, ut suam veterem pellem serpentes,* inquit Theodoretus. Quamvis
fabulatrix ars poetica hæc invenerit, suspicio tamen est et Græcos &
Aegyptios

Sermon. 7.

Ægyptios id didicisse ab Hebræis, neque enim sacras litteras ignorabant, & in his legerant infidæ & seditiosæ Hebræorum genti plagas à Deo O.M. inflictas fuisse, seditionis vlciscendæ causa, cuius remedium his verbis diuinus Æsculapius Moyfi præscripsit, *Fac serpentem aneum & pone eum pro signo, qui percussus aspexerit eum, viuet; Fecit ergo Moyses serpentem aneum & posuit eum pro signo, quem cum percussi aspicerent, sanabantur*: quæ mysticè crucem Christi saluatoris denotant. Ipse Christus Nicodemum docens dixit, *Et sicut Moyses exaltauit serpentem, ita exaltari oportet filium hominis.* &c.

Numer. c. 21.

Euang. Ioannis cap. 3. v. 14.

Vota facta fuisse à Pergamenis & Nicænsibus pro Antonino dum ægrotaret non tantum hi nummi docent, verum & hæc inscriptio in columna Messinæ inventa,

<p> ΑΣΚΛΗΠΙΩ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΩΤΗΡΙCΙΝ ΠΟΛΙΟΥΧΟΙC. </p>	<p>In auersa parte.</p>	<p> ΑΙΛΙΩ ΑΔΡΙΑΝΩ ΑΝΤΩΝΕΙΝΩ CΕΒΑCΤΩ ΕΥCΕΒΕΙ Π. Π. </p>
---	---------------------------------	---

Hoc est, ÆSCVLAPIO ET HYGEIÆ SERVATORIBVS, VRBIS CVSTODIBVS, PRO ÆLIO HADRIANO ANTONINO PIO AVGVSTO PATRE PATRIÆ.

Epidauriâ cultus Æsculapii Pergamum traductus fuit; in quo Æsculapius officinam condiderat, *Εν Περγάμῳ γὰρ τὸ ἰατρεῖον ὁ Ἀσκληπίος κατεστήσατο*, inquit Lucianus. Acceptam à Pergamenis religionem deinde Smyrnæi templo consecrauerunt, quod nostra ætate, inquit Pausanias, Æsculapii nomine ad mare est. Idem etiam meminit ædis Æsculapio & Hygeiæ dicatæ his verbis, *Quæ vero opera Antoninus vir senatorius ætate nostra fecit, hæc sunt, Æsculapii balneæ &c. dicauit præterea ædem Hygeiæ, Æsculapio &c.* Cumque Epidaurii fani accolæ ægerrimè ferrent quod & fæminæ sub tecto non parerent, & ægri sub dio animam agerent, Antoninus domo ædificata, incommodum remouit; fuit itaque in posterum & ad moriendum ægris & ad pariendum mulieribus consecratus religione locus.

In Icarome-
nippo.

Lib. 2.
Corinth.

Νικαία πόλις Βιθυνίας βοτῆλαιών ἀποικίς. ἐκαλεῖτο γὰρ πρότερον ἀγκώρη: εἶτα Ἀντιγόνη. ὕστερον δὲ διὰ τῆς Λυσιμάχου γυναικὸς Νίκαια, ἐκλήθη. Hoc est Nicæa vrbs Bithyniæ, vocabatur primum Anchore, deinde Antigononia, denique ab vxore Lyfimachi Nicæa.

Stephan.
de urb.
Strabo.

Elicius.

Iouis cognomen nos docet primus hic nummus. Iupiter inter-
 dum Catēbatus dictus est, quod est Elicius, illum interpretatur
 Ill. Tristanus cum Libanio, fulminis deiectorem quemadmodum
 Icesius & Milichius hoc est bonus & fauens dicebatur: Καὶ μὴν καὶ
 Ζεὺς οὐ καταιβάτης ἀλλὰ καὶ Ικεσιος καὶ Μειλιχιος &c. Giraldu rectius descen-
 forem: Καταβαίνειν enim apud Græcos significat descendere, vnde
 καταιβάται dicuntur signa quæ cœlitus ad terram demissa sunt. siue
 propter amores potiundos siue propter fulmina sæpiissime Iupiter in
 terram descendisse dictus est. Huic explicationi fauet Plutarchi locus
 his verbis; *Demetrius cui Alexandrea potentia paruum fortuna porti-*
unculam contulerat, passus est se Catēbatem, tanquam Deum qui in
terras descendisset, appellari &c. Hunc sub eo cognomine colebant
 Athenienses: eidem Sicyonii aram erexerant, vt refert Pausanias, τῷ
 θεῷ Καταβάτῃ Διὸς περιβέβληταί με πανταχόθεν πρὸς τὸ βωμῷ τραῦμα. De Cyre-
 stensibus dictum est in nummo Traiani pag. 184.

De fortun.
vel virt.
Alex. or. 2.In Æliacis,
Lib. 5.In Com-
ment. pag.
41.

Aper exhibetur in secundo pro quo leonem rugientem quidem 2.
 & quasi venatori infensum describit Tristanus. Narrat Capitolinus
 Plures imperatores venationi incubuisse præcipuè Antoninum.
Piscando, inquit, et venando oblectatus est. Celebris alicuius vena-
 tionis fortassis hoc est symbolum quod Ephesii venatricis Deæ clien-
 tes Imperatori & posteris dicaere.

De Nicomedia vide quæ dicta sunt in Domitiani nummo & 3.
 Traiani. Quis sit ille Demetrius in tertio nummo signatus & quid
 agat hæc figura non satis scio.

L. 3. c. 5.

Teanum cognomine Sidicinum Campaniæ oppidum à Plinio 4.
 Colonia Romana dicitur. Tianum apud Pompon. Melam legitur
 in Apulia, quod Cicero & lapis antiquus inscriptus Theanum

L. 3. c. XI.

L. 6. c. 3.

Apulum vocant, & Plinius Teanum Apulorum. Tyanam nomi-
 nat idem Plinius Cappadociæ oppidum prope Euphratem. Sæpe au-
 tem Tianum illud in numismatibus antiquis occurrit semper scri-
 ptum per i. Optarem scire quid typus significet siue sit flos vt qui-
 busdam placet, siue fax, quod mihi.

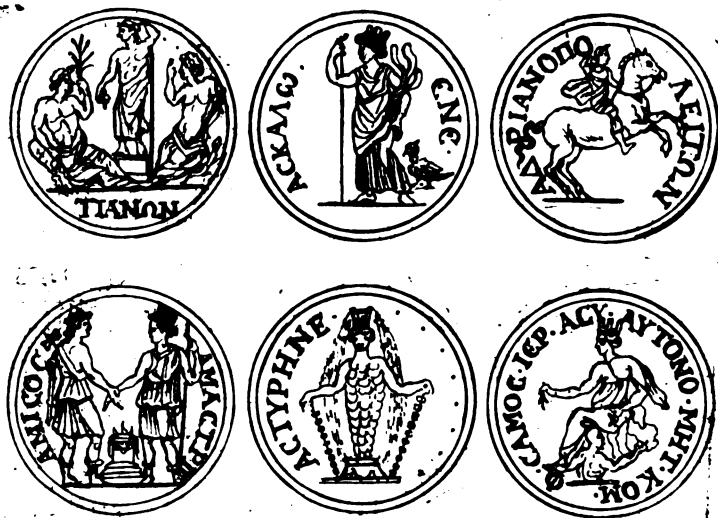
L. 6. c. 3.
Strabo.

Mons Argæus in hoc nummo exprimitur cuius similitudinem in 5.
 aliis nummis etiam cernimus. *Iuxta eum sita erat Mazaca qua*
nunc Cesareia nominatur, inquit Plinius. Sita est ad Argæum montem
 omnium

omnium excelsissimum, cuiusque vertex nunquam sine niue conspicitur. Ea quoque tempestate, inquit Cassiodorus, Cæsaream Cappadociæ maximam ac felicissimam ciuitatem ita vocari prohibuit Iulianus Imperator, eique appellationem antiquam Cæsaris abrogauit quam à Claudio Cæsare promeruerat. Solinus nummum propius attingit his verbis; *Qui Argæus mons nivalibus iugis arduus, ne æstiuo quidem torrente pruinis caret, quemque indigenæ populi habitari Deo credunt*, quapropter Ζεύς πολὺςχος, Iupiter vrbis patronus censebatur. Inde religiosa quædam cognatio vrbis & montis: quorum monumentum in honorem Antonini nummus in æternum traducere conatur.

Lib. 6. hist.
trip. c. 4.

Nicephorus
l. 10. c. 4.
trist. Eccles.

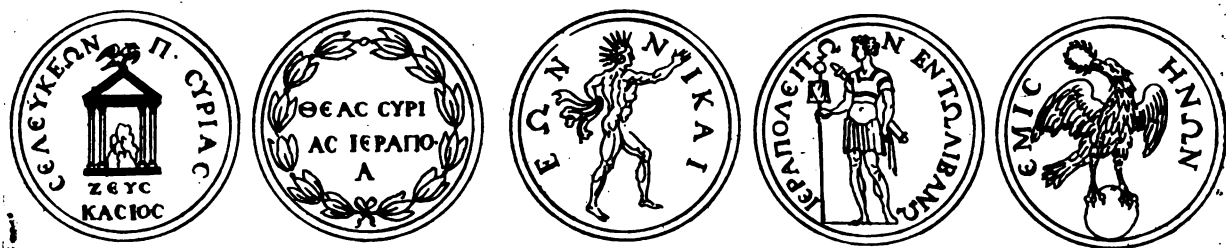
1. **A**lter recurrit nummus priorem illustrans in quo TIANON scriptum est. Bacchi statua videtur basi imposita, ex thyrso, & vua racemi is dignoscitur: Accumbunt duæ figuræ muliebres quas terram & aquam interpretor: illa cornucopiæ & flores, hæc arundines tenet: fortassis duos fluuios referunt, quod ex aliis nummis eodem fere typo signatis coniici potest. Detriti characteres in superiori nummi parte egregium quid & fortassis eorum nomina nobis eripiunt, sed certe nummus est insignis & raritate & typo.
2. Eundem typum Ascalonitarum hic habes quam in Augusti & Titi nummis: explicatus est pag. 46.
3. Adrianopolitani quales fuerint dictum est in Hadriano, pag. 203. de iis cum Antonino coniunctionem nullam scio.
4. Societatem vides Amisi & Amastris: duæ ciuitates Galatiæ in Asia minori & characteribus appositis & turritis capitibus dignoscuntur. Hanc Coloniam Smyrnæorum fuisse dictum est in Homeri nummis pag. 9. illam ex bipenni Smyrnæorum ornamento Smyrnam quoque facile iudicarem. Ara interposita non communitatem

F f ij

tantum seu vt nummi solent OMONOIAN indicare videtur sed foedus aliquod, cuius nihil me legisse memini.

Quintus nummus Dianam quidem Ephesiam polymammam s. exhibet, de qua supra diximus, sed populi qui nummum cudit nomen in nummo alioquin satis integro non legitur: coniectura est in Asia minore fabricatum esse, sed ΑΣΤΥΡΙΑΝ qualis scripta est assignare tuto non possum.

Flauia Samosate Comagenes Metropolis hic sacra & Asylus nominatur, & suis vtens legibus, quod priscis temporibus summa erat vrbium dignitas. De ea dictum est in Hadriano pag. 201.

De monte Casio & Seleucia in Pieria Syriae dictum est in Traiani 1. nummis, pag. 181. Vt de Dea Syria Hierapolitanorum pag. 6. 2.

Nicænses Solem in suo Antonini nummo cudi fecerunt qui 3. illum veluti rerum omnium autorem venerabantur. Is mos etiam est Orientalibus populis, qui etiam nunc Solem adorant, omnium animalium conseruatorem & thesaurorum qui è terra eruuntur parentem.

Ptolom.

Si epitheta vrbium in omnibus nummis & in quarto huius 4. tabellæ occurrerent, nullus esset vbi frequens est dubitandi locus. Tanta enim est locorum eiusdem nominis diuersitas, ut ferè sit impossibile illum certò indicare, qui in nummis scriptus est. Nonnulli sunt tamen nummi qui omnem dubitationem eleuant. Sic nummus noster Hierapolim designat quæ ad Libanum sita est, in Phœnicia Cyrresticæ regionis. Hodie vocatur *Alep*. Typus militem aut Imperatorem sub habitu Martis aut militis exhibet paludatum, scipione humeris appenso, signum militare dextra humi figentem quasi sedato bello tutam pacem Hieropolitanis promittentem, quam auidè cupiebant.

In vitis
SS. MM. Ga-
lactionis &
Epithemis.
L. r. ff. de
Censib.

Iis vicina est Emessa vel Emisa quæ est in quinto nummo, à Stephano Εμίσιον πόλις nominatur. Vrbs erat Syro-Phœnicicæ ad Libanum. In Phœnicia quæ ad montem Libanum est, multæ quidem sunt aliæ ciuitates, sed *aliarum omnium præstantissima & ad partes boreales sita Emesa*, inquit Simeon Metaphr. Hanc Latii iure donatam, factamque fuisse coloniam à Caracalla autor est Vlpianus, sed *Emisena ciuitati*, inquit, *Imperator noster ius colonie dedit, iurisque Italici fecit*. A Balista tandem euerfa est, Quieto Macriani filio ibi necato. Emessam celebrem facit illustris Aureliani ad eam victoria,

quam sic describit Trebellius Pollio: *Pugnatum est post hac de summa rerum contra Zenobiam & Zabam eius socium apud Emessam, magno certamine, fugata est Zenobia cum Zaba & plenissime parta victoria. Recepto igitur Orientis statu, Emessam victor Aurelianus ingressus est, ac statim ad templum Heliogabali tetendit, quasi communi officio vota soluturus.* Aquila quæ in nummo globo imposita est, rostro coronam gerens, summam imperii Romani potestatem indicat.

Omnes provincias nummos cudisse in honorem Antonini verisimile est, cum *eius temporibus cuncta floruerint*, ut ait Capitolinus. Specimina sunt qui hic apponuntur. Delphin circa tridentem maris quietem demonstrat, seu securam commercii tranquillitatem. De Serapide dictum est pag. 154.

Serpens cum flore super caput siue Deus sit Ægyptius, siue ille sit iubatus anguis, de quo idem Capitolinus scribit maiorem solitis qui se à cauda medium comedit in Arabia visum, magnitudinem Antonini resque mirandas celebrat. Flos quidem ille Deum esse denotat, de quo aliàs. Aquila potentiam Iouis, ut Iustitia sedens virtutes Imperatoris declarant: huius peculiariter meminit In Antonin. Herodianus, his verbis: *Quin etiam Indi, Bactri, Hircani, legatos misere iustitia tanti Imperatoris comperta, quam ornabat vultu sereno &c.* Urbes quæ hos nummos percussere, ignorantur.

Iulieneses vna cum Laodicensibus primum huius tabellæ nummum Iudere: iuncti populi similem in nummis erga suum Imperatorem reuerentiam profitebantur eandem prius erga Traianum testati. Ex tot eiusdem nominis urbibus licet ex vicinia illas coniecere quæ in Coele-Syria sitæ sunt. Caput turratum solemne urbium ornamentum est. Iouem ubique terrarum adorari testantur nummi veteres, veteres statuae, & veterum religio.

Suidas
Stephanus.
Cafaub. in
Strabo. l. 16.
Eunapius
in vita
Iamblichi.

Illis vicina est Gadera vrbs Cæle-Syriæ , quæ & Antiochia & 3.
Seleucia dicitur frequenter occurrit in veterum libris. Gazara soli
Straboni Gadara & Gazara , quamuis vna & eadem sit. Thermæ ibi
sunt, post Baias Campaniæ totius imperii Romani optimæ. Palladis
caput in nummo cernitur sed quo consilio mihi est ignotum.

Liberalitatem Antonini celebrat quartus nummus, quam in ali- 4.
qua vrbe Græca factam fuisse verisimile est.

Aquila rostro coronam gerens, orbi insistens, summum Antonini 5.
imperium testatur.

Moca oppidum est Arabiæ Petrææ , cuius mentionem facit
Ptolemæus. Epitheta in numismate adiecta indicant eam sacram
fuisse, asylum, & suis legibus vtentem, quorum nullum vestigium
apud antiquos reperi. An ad aliquid aliud referrentur, sed certè
MOKA cæterique characteres in nummo obseruantur. Templum
et Dea in templo quid commune habeant cum Antonino fateor
me nescire. Hanc Fortunam esse ex temone & copiæ cornu satis
declaratur.

Sequens nummus Communitatem indicat Iulienſium &
Laodicensium, capite turrato designatam sicuti in nummo supra
scalpto pag. 229.

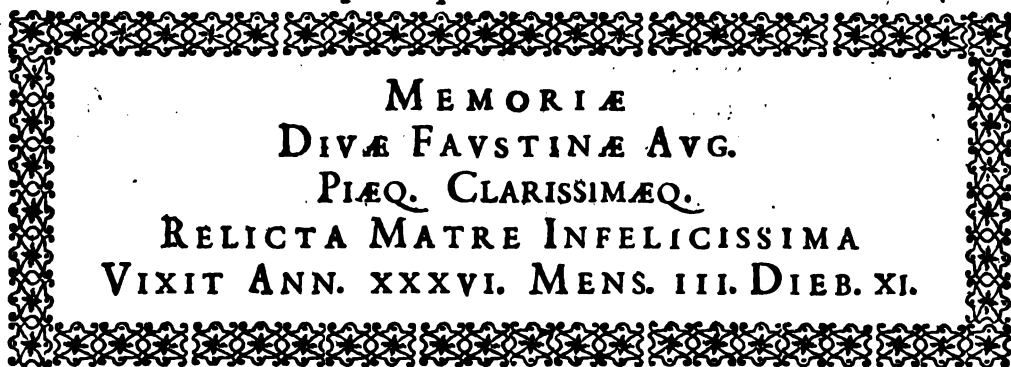
Tertium nummum sic interpretarer, Publius ÆLIUS DIONYSIUS
LAODICENSIVM Prætor hac laurea Antoninum donauit. Coniectu-
ram tamen ex veterum lectione non firmo.

Hanc canopi egregiam repræsentationem prætermittere non pos-
sum quam Antonino suis in nummis dicauerunt Ægyptii. Egre-
gius ille Deus qualis fuerit satis exponunt Veteres. Excerptimus
quæ ad rem nostram faciunt, dum Othonis nummum supra expli-
cauimus pag. 135.

Faustina Annii Veri filia fuit, soror Aelii Cæsaris: nupsit Antonino ante adeptum per Hadriani adeptionem imperium. De ea multa dicta sunt ob nimiam libertatem & viuendi facilitatem, quæ vir cum animi dolore compressit, inquit Capitolinus. Illam tamen à In Anton. senatu Augustam appellari permisit. Tertio anno imperii sui illam perdidit quæ à senatu consecrata est, dedicatis Circensibus atque templo & flaminicis & statuis aureis atque argenteis, cum etiam ipse hoc concesserit, ut imago eius cunctis Circensibus poneretur. Eius ætatem docet hæc inscriptio quæ Romæ exstat,

Gruter.
pag. 261.

Quod in Faustinae nummo caput Antonini signatum sit rarissimum nummum efficit: cum enim viri & uxoris capita occurrunt in eodem nummo & eorum potestatem summam & concordiam indicant, pretiumque plurimum adaugent.

Sunt hæc monumenta honorum Faustinae delatorum. Elephantum in vno nummo, leones in altero currui iuncti sunt AETERNITATEM indicantes. Faustina cum inter Diuos relata est, æterna habitata est. Elephas autem ideo æternitatem designare videtur quod nullum aliud animal homine viuacius est. Leones matris Deum currui iunctos esse palam est. Testatur nummus Iuliae Domnae ex argento quem hic apponi curavi. Faustinae autem Aurelii

Aristoteles.

In Eliogab.

matrem veluti alteram Cybelem Deum matrem à Romanis existimatam fuisse verisimile est. Notabile est quod Lampridius scribit de Elagabalo, *Iunxit sibi & leones Matrem magnam se appellans, iunxit & tygres Liberum sese vocans.* Alter Augustam repræsentat à Pauone ad cœlos delatam. quemadmodum enim aquilæ à Ioue in terras demissæ fingeantur quæ Imperatorum animas inter Deos deferret, sic Iunonis auum idem officium erga Augustas commissum erat, quod ex aliis nummis etiam patet, vt Paulinæ & Marinianæ.

In vita
Anton.

Ludorum Pythiorum in honorem Appollinis frequens est apud veteres mentio, præcipue apud Pausaniam: sed quid illi cum Faustina, certe non video. Huic quidem inter consecrationis notas circenses ludi delati sunt. Ara quidem, corona, vrceus, simpulum & pullus ludos, sacrificia & auguratum denotant, quæ omnia Apollini conueniunt. Urbis nomen quæ nummum cudit nulli characteres declarant.

Rarissimus hic nummus Deam Faustina celebrat, & eius filium Marcum Annum Galerium Antoninum, cuius in nullo alio monumento, aut effigiem, aut titulos offendi. Ill. Tristanus illum prior vulgavit. Hunc Antonini Imperatoris filium fuisse inscriptio nummi demonstrat, quem ante adolescentiam mortuum esse ex historicorum silentio verisimile est. Commemorat quidem Capitolinus *Antonino fuisse filios duos mares, duas feminas.*

arcus Aurelius Annii Veri è Domitia Caluilla filius, ab Antonino Pio adoptatus est decimo octauo ætatis anno. Is propinquum suum L. Annium Verum ad imperii partem nouo beneuolentiæ genere asciuit. Homo æger toto fere principatus sui tempore, in plurimos morbos incidit, vsus opera Galeni Pergameni Medici suo tempore clarissimi. Sanctitate vitæ omnibus Principibus antecelluit: dabat se totum philosophiæ, amorem ciuium affectans vnde Philosophus cognominatus est. Tandem omnium hominum qui vnquam principatum tenuerunt optimus, mortuus est ætatis anno LVIII. imperii XVIII.

Gal. lib.
αὐτὸν τὸν αὐτὸν
ἡμεῖς.

Gg

Capitol.

In Arcad.
lib. 8.

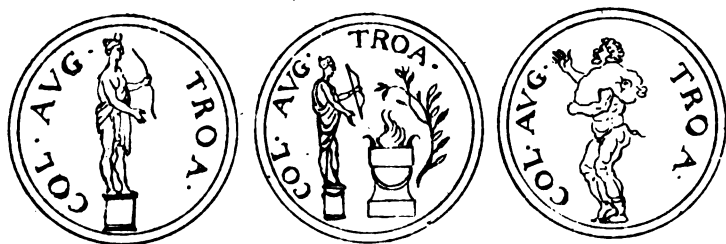
Contra Germanos res feliciter gessit Aurelius, specialiter ipse bellum Marcommanicum, sed quantum nulla unquam memoria fuit, tum virtute tum etiam felicitate transexit: & eo quidem tempore quo pestilentia grauis multa millia & popularium & militum interemerat. Pannonias ergo Marcommanis, Sarmatis, Wandalis, simul etiam Quadis extinctis seruitio liberauit, & Roma triumphauit. Ferocissimos Germania populos, inquit Pausanias, & plurimas Barbarorum in Europa nationes & in his Sauromatarum gentem, armis domuit. Hæc probant hi quinque nummi; lugentes captiui, trophæa, corona, Rhénus decumbens, Germaniæ symbolum Germanos subactos exhibent.

Lib. 7.
in Achaicis.

In Aurelio.

Quid sit VALENTIA, & cur COLONIA IULIA dicta sit in nummis Iulii 1. fuit explicatum pag. 18. vt & de Beritho pag. 93. de Colonia Aroë 2. Augusta Patrensi pag. 38. Dianam in nummo signatam sic explicat Pausanias: *Est Patrensis in arce Laphria, Diana fanum, peregrinum Dea cognomen & ipsum Dea signum aliunde huc deportatum: praefert id Venatricis habitum, ex ebore & auro fabricatum est. Laphria Diana anniuersarium sacrum patrio ritu Patrenses faciunt &c.* De Antiocheni colonia pag. 219. Huius cum Aurelio coniunctionem 3. explicat Capitolinus his verbis: *Ignouit & ciuitatibus quæ Cassio 4. consenserant, ignouit & Antiochenis qui multa in Marcum pro Cassio dixerant, quibus & spectacula & conuentus publicos tulerat & omnium concionum genus, contra quos edictum grauissimum misit. Denique noluit Antiochiam videre quum Syriam peteret, postea tamen Antiochiam vidit, cui & spectacula & alia ciuitatis ornamenta reddidit.*

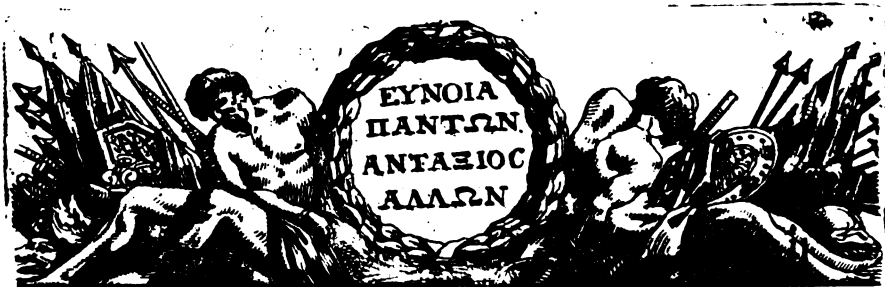
Quintus eandem Coloniam Patrensem designat vt currus à 5. ceruis vectus Dianam.

1. De Troade abunde dictum est in nummo Antonini pag. 221. Diana
2. In primo & secundo nummo non ipsa Dea, sed Deæ statua per basim dignoscitur, cui imposita est. Solebant Veteres suos Deos ex ære & marmore repræsentare quos populus sibi semper præsentis arbitrabantur. Hinc tot quæ hodie etiamnum supersunt: illa præsertim elegantissima Dianæ statua, quam Ephesi olim oracula tradidisse dicunt, in Christianissimi Regis opulentissimo cimeliarchio. Ignis & laurus sacrificium & ludos indicant ipsi Dianæ & fortassis fratri Apollini sacros.
3. Ænigma obscurius est quod in tertio nummo latet: nummus antiquitate quodammodo detritus rusticum, ut videtur, repræsentat sacrum humeris gestantem: an ille sit Satyrus aut quidpiam aliud lubenter scirem, nullum alium eiusdem typi me vidisse contigit.

COLONIA AELIA CAPITOLIA siue CAPITOLINA in utroque nummo legitur, quæ Iudææ caput Hierosolyma ante Hadrianum vocabatur. De illa dictum est in Hadriano pag. 195. & Antonino pag. 221. Num quidpiam peculiare habuerit cum Diuis fratribus præter omnem gentium erga Romanos Imperatores cultum, non satis scio. quale sit trophæum illud, ignoro. Verisimile est Serapidem in altero nummo repræsentatum fuisse ob eius peculiarem reuerentiam, quam ei palam Ægyptii & ob viciniam Syri testabantur: de quo dictum est in Tito pag. 154.

Corinthe pulcherrima symbola hic exhibentur. Mirum quantum 1.
 Cvrbs hæc & Aurelio & Vero fuerit blandita. Quinque primos 2.
 In Corinth. nummos explicat Pausanias, his verbis : *Fuit hoc ipso in loco 3.*
Melicerta ara. Eo enim à delphine euectum puerum memorant : 4.
quem cum offendisset expositum Sisyphus 5. humarit in isthmo 6. isthmi- 5.
cos in eius honorem ludos instituerit. In Corinthiaco Neptuni tem-
 plo plurima fuisse dedicata ab Herode Atheniensi narrat idem Pau-
 sanias, inter quæ rectus delphini insistit Palemon puer, ebore &
 auro ex politus. Alibi delphino insistentem Portunum narrat.
 Sextus nummus Herculem exhibet. fortassis signi imaginem cuius 6.
 In Corinth. meminit Pausanias, his verbis, *Prope templum Minervæ Frenatricis,*
Herculis nudo corpore ligneum signum, quod à Dadalo factum tradunt.
 Ei & frequentia signa ex ære, saxo & ligno Corinthii fecerant, tan-
 quam Heroi parentabant : Festorum vero dierum quos in Herculis
 honorem agitant, priorem Onomatam, Herculeum alterum
 vocant.

De cæteris dictum est in nummis Iulii & Neronis. Chara- 7.
 cteres C. L. I. C O R. facile explicantur Colonia Latina Iulia 8.
 Corinthus. 9.
 10.

Audacem me fateor qui hos nummos M. Aurelio tribuam quorum aliquos Triftanus L. Vero assignat, Aurelii in imperio collegæ, aliquos etiam Sexto Vero Aurelii & Faustinae filio, Commodi fratri. Illius opinioni fauet inscriptio, etenim circum capita legitur ΟΥΗΡΟC ΚΑΙΣΑΡ. Quod tamen illam reiiciendam arbitrer, faciunt Veri huius qui in hisce nummis cernitur, & Aurelii faciei conformitas; aqua enim aquæ non est similior. Deinde neutri Verorum possunt assignari, Sextum enim Verum Cæsarem execto sub aure ^{Capitol. in Marc.} tubere, septennem amisit Aurelius, quem non plus quinque diebus luxit, consolatusque etiam medicos actibus publicis se reddidit. Cur septennem Amastriani repræsentassent? forte propter parentis cultum: at Verus in nummo expressus non tantum vii. sed xx. annorum est. Huius Galenus frequenter meminit, seque illum à febre seruasse testatur, cum nullam auulsionis tuberis mentionem faciat, vir alioquin ^{Lib. de præcognit ad Post. c. 10.} optimus, quod innuit illum operi non interfuisse. Lucius Verus nonnisi post trigesimum tertium ætatis annum imperauit, at in nummis adolescens tantum cernitur, absque barba cæterisque prouectiorem ætatem designantibus. Et quod rem totam meo iudicio conficit inscriptionisque soluit difficultatem, facit textus Capitolini, his verbis; *M. Antoninus principio aui sui nomen habuit, is erat Annius Verus item Consul & Præfectus urbi, adscitus in patritios à Principibus Vespasiano & Tito Censoribus. Post excessum patris ab Hadriano Annius Verissimus vocatus est. Post virilem autem togam Annius Verus patre mortuo ab auo paterno adoptatus est & educatus. Quem quidem textum alter eiusdem Capitolini confirmat his verbis, Dato igitur imperio & indulta tribunitia potestate, proconsulatus etiam honore delato, Verum vocari præcepit, suum in eum transferens nomen, quum ante Commodus vocaretur.* ^{In vero.}

Auerfarum partium typi Amastrianorum solertiam & doctrinam indicant. Æsculapius & Hygeia frequenter in nummis Aurelii occurrunt, fortè propter eius valetudinem. Baccho & Herculi tanquam primi æui heroibus comparatur Aurelius in sequentibus. Quid bos indicet, ignoro, præter peculiare quoddam sacrificium aut statuam.

De Deo Luno iam dictum est in Antonini nummo pag. 22. Hunc Nysæi colebant ut Carrheni in Mesopotamia; falcatum astrum humeris gestat ut solet, Phrygio pileolo caput tegente. Obscura mihi est inscriptio quamvis integerrima, legitur KAMAPEITHO NYCAION, sed ex tot Nisis quamnam eligerem? Alia enim est in Armenia minore, alio in Arabia, alia in Thracia, alia in Aegypto, alia in India &c. Primam ex galero Armeniaco supra ceteras esse conicio.

Plut. in Lucullo.

Cyzicus urbs præcipua insula eiusdem nominis in Mysia, bino¹ ponte continenti iuncta est; à Rege Cyzico ædificata est qui ab Argonautis ad vellus aureum pergentibus incautè occisus est. Hanc à Ioue in dotem Proserpinæ datam asserit Appianus Alex. quemadmodum & fabulantur Poëtæ Siciliam in Plutonis & eiusdem Proserpinæ nuptiis novæ nuptæ ab eodem Ioue donatam pro anaclyptis quæ sunt exhibita sponsæ munera, cum resecta primùm facie in virorum conspectum prodit. Hinc serpentes, hinc tædæ, quæ Cyzicorum nummos ornant. In tædæ locum quidam putant columnam esse, sed qua ducti ratione, ignoro.

Vaccam in altero nummo sculptam eam esse verisimile est quæ² nigra publicis asseruabatur stipendiis, in honorem Proserpinæ Cyzici servatricis victima futura.

In Antonino.

Narrat Xiphilinus Antonini temporibus horribilem terræ motum plurimas ciuitates Bithyniæ & Hellesponti corruisse, ac præcipue Cyzicum funditus concidisse, eiusque urbis templum maximum omnium atque pulcherrimum, quod Aurelio & Vero restitutum asserit, cuius fortassis beneficii signum æternum reddere voluerunt Cyziceni hisce numismatibus.

Labyrinthi artificium peculiari more hic exhibetur, non enim continuum ut Cretenſe, ſed quadripartitum eſt. Memphiticum illum eſſe probat crocodilus iuxta caput Aurelii, Aegyptiorum numen; probat etiam nummus Auguſti ſupra expoſitus pag. 40. Cur Caduceum pacis tranquillitatisque ſymbolum retro caput Aurelio tribuerint Aegyptii exponit Capitolinus, qui Aurelium apud Aegyptios ciuem ſe egiſſe & Philoſophum in omnibus ſtudiis, templis, locis ſcribit, cumque multa Alexandrini in Caſſium tyrannum dixiſſent fauſta, tamen omnibus ignouit, & filiam ſuam apud eos reliquit.

Tanta erat apud exteras gentes Aurelii fama, ut illum ſæpe tanquam Deum venerarentur. Exempla ſunto hæc numiſmata, quorum prius fulgur exprimit. Iupiter interdum Fulminator Κεραύνιος & Fulgur dicebatur, inquit Feſtus, qui ſcilicet interdum caderet, ut qui noctu Summanus. Fortitudinem Imperatoris hic nummus celebrat, qui fulguris inſtar Populi Romani hoſtes Marcomannos mira celeritate penitus deleuerat; iuxta illud Cælii carmen.

Perfringit, penetrat, cremat omnia fulmen adaſtum.

Ad id fortassis referendus eſt nummus quod ſcribit Capitolinus *Fulmen inquit de cælo precibus ſuis contra hoſtium machinamentum extorſit.* Macedones forte id etiam in nummo expreſſerunt quod ii auxilium Imperatori tulerant in eius expeditionibus, ſequæ fulminibus comparabant, inter quorum genera, ut ait Seneca, *auxiliaria quedam dicta à Cæcinnæ quæ Aduocata dicuntur, ſed adiucantium bono veniunt.* Deinde fulmina victoriæ ſunt ſymbola, inquit Nonnus, ut Baccho Indos debellanti. Inſcriptio ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ In Aurelio. quæ etiam in ſequentibus nummis legitur, docet Macedonas hos in honorem Aurelii cuſiſſe, cuius auos Macedonia imperaſſe ſcribit Quæſt. natur. lib. 2. c. 49. L. 4. Dionyſ.

Proem. 4.
Stratagem.

Polyænus, Aurelium & Verum alloquens, his verbis Τὸ μὲν δὴ καὶ ἰδίον τῶν ἄλλων συγγράψας ἐν ᾧ καταμάθοιτ' αἱ τὰς ἀρεταὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων, οἱ τῆς Μακεδονίας ἐβασίλευσαν: hoc est, *Hunc vero librum separatim ab aliis conscripsi, in quo vestrorum parentum ac maiorum virtutes conspiceretis qui Macedonia imperium tenuerunt.* De clypeo Macedonum dictum est pag. 120.

Caput Alexandri Magni idem Macedonum officium testatur, 3. illo enim nihil charius nihil superbius offerre Imperatori poterant.

L. 1. c. 13.
hist. Eccles.

Math. c. 10.

De Præp. E-
uang. lib. 6.

Lib. 12.

Capitol.

Abgari caput Persica tiara & diademate ornatum in hoc nummo exprimitur. Abgari nomen illis Principibus in eodem erat usu quam Antonini Romanis, Ptolemæi Ægyptiis, Darii Persis, &c. Abgarum nominat Sextus Rufus eum qui Crassum in Parthia prodidit. Abgarum alterum nominat Eusebius qui Christo Syriacè scripserat, prosperam implorans valetudinem, ad quem vicissim Christus scripsit per Thadæum Apostolum, inquit D. Hieronymus: Recuperata inde sanitate sacrosanctæ fidei sese addixit, eiusque mentionem facit Eusebius his verbis: *In Syria quondam ex Osrhoene plerosque Opis in honorem abscindi mos erat. Verum cum repente iussisset Rex Abgarus, ut quibus abscissa verenda essent, iis etiam manus abscinderentur, nemo se deinceps in tota Osrhoene abscidit.* Alterius Abgari Arabum Regis, Edessæque Domini, meminit Tacitus sub Claudio Imperatore. Abgarum nominant Xiphilinus & Suidas qui Traianum muneribus placavit per filium Arbandum, qui Rex exinde factus, nominatusq. Abgarus iuxta patriæ mores, is est fortasse quem Regem ex Orientis partibus sola autoritate deduxit Antoninus. Hos omnes Phylarchorum & Arabum regioni præfuisse Osrhoëniis & Edessenis asserit Strabo. Quod autem Imperatori Romano Rex barbarus coniunctus sit, frequenter accidit: Cotys, Rhemetalces, Rhascypolis, Thraciæ Reges sic se Augusto iunxerant, de quibus, vide supra pag. 49 Sic se Aureliano Vabalathus postea coniunxit.

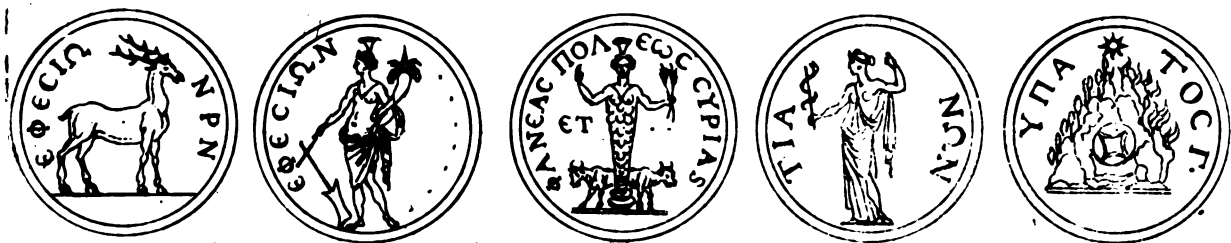

Nicomedienses quemadmodum ceteri Græciæ populi, Imperatoribus quantum poterant gratulabantur : Marco Aurelio Cæsari tunc, ut in nummo legitur, nominato Vero per viuentem patrem Antoninum in primo, postea eidem Aurelio per L. Verum imperii consortem & L. Vero per Aurelium in secundo. Hac arte sibi præsententes habebant Imperatores, quorum vultus perpetuo in monetis signati erant. De Nicomediensibus supra dictum est, pag. 164.

Idem Diui fratres sed latine expressi in hoc nummo sculpti sunt. COLONIA BERYTHUS eum fieri fecit quo & ab Imperatoribus accepta beneficia & eorum concordiam palam faceret. Vterque Augustus nominatur, quod notandum: quamvis enim Verus ad societatem imperii cum Aurelio peruenerit, hic solus Augustus censebatur, Vero tantum dicto Cæsare. Dignitati conuenit ornamentum, vterque enim laurea cinctus est. De Berytho quidem dictum est pag. 39. Sed cur bina aquila? an vtramque imperii partem designet, Orientem & Occidentem? an ad louis maiestatem, cuius in terris vterque personam sustinebat.

1. Ephesus Ioniæ caput Dianæ templo clara, in superioribus frequen-
2. ter suos exposuit nummos: ceruum Dianæ symbolum & Dianam ipsam sub habitu Fortunæ Aurelio offerunt Ephesii in prioribus nummis. *Amauit pugillatum, luctamina & aucupatus est, &* In Aurel. Hh

Γαλιαν.
lib. 6.

Ptolom.

Orpheus
hymn. 25.

ἔῃ *pila lusit apprimè, ἔῃ venatus est*, inquit Capitolinus: vnde fortassis exercitiorum venationisque Deam in eius nummis signauere. Autor est Galenus noster Antoninum curandi corporis fuisse admodum studiosum, certamque vitæ rationem constantissimè tenuisse. Phaneas vrbs Syriæ Cæsarea etiam nominatur, interdum in nummis 3. ΠΑΛΑΙΟΤΙΝΗC adiectum est, ad expressius designandum situm. Diana hic vt Ephesi adorabatur, sculpta est in naturæ modum pluribus ornata mammis quibus alendis viuientibus indigebat: Ops Diana, Cibeles, Natura, Tellus idem sunt, quod omnia nutrant,

Γαῖα θεὰ, μήτηρ μακαρῶν θνητῶν τ' ἀνθρώπων
Πάτερροφε.

Verubus suis vt rerum omnium principiis firmissimisque fundamentis innititur: tauros habet ad pedes, quos agriculturæ exercendæ omnis ætas designauit.

De Tianensibus dictum est pag. 226.

4.
Lib. 66. In quinto nummo stella vertici montis imposita est quem, cum Clariss. Tristano Vesuium esse placet, flammis hinc, illinc frondibus onustum, de quo sic Dio; *Vesuius mons mare spectat ad Neapolim, habetque fontes ignis maximos ἔῃ perennes. Ac olim quidem ex omni parte pariter excelsus erat, ἔῃ tunc ex medio eius exstitit, nam ea parte tantum flammam concepit, extrinsecus vero intactus ab igne permanet, ex quo fit vt quum ignis externas partes non exurat, eaque quæ sunt in medio consumantur igni, rediganturque in cineres: Vertices qui circum sunt usque adhuc veterem altitudinem habeant, vt quidquid ignem concepit diuturnitate temporis absumptum, concavum subsidendo factum sit, ita vt totus mons, si licet parua cum magnis conferre, formam habeat amphitheatri. Culmina montis eius multas arbores habent vitesque, sed ambitus igni expositus est, ἔῃ interdiu fumum, nocte flammam sic emittit, vt in eo suffimenta cuiusvis generis fieri semper videantur, &c. hæc Dio. Vertici figuram impositam in nummo Veri, Iouem montanum interpretatur Tristanus, ἐπάκριον, vel Iouem Seruatorem sub habitu Imperatoris, regionem ab ignibus fædaque tempestate vindicantem. Cur eodem sensu Aurelius per solem aut stellam non exprimeretur?*

1. **E**amdem Palladem Theſſalonicenſium communitas Aurelio conſecrat quam Hadriano olim Theſſali, de quo vide pag. 202. Eo habitu in primo nummo ſculpta eſt quem deſcribit Apuleius, *capite inquit, galeam gerens contextam oleaginea corona, clypeum attollens, haſtam quatiens.* Vnam fuiſſe ex Tritonidibus inſcriptio docet. Triplicem enim fuiſſe Palladem notant Apollonii interpretes, vnam in Bœotia, alteram in Theſſalia, tertiam in Lybia, quam ideo Tritonidem antiqui appellauere, quod hæc tria mortalibus fuerit elargita,

Lib. X.

In Lib. 1.
Argonaut.

Βελέειν χαλῶς, κρίνειν ὀρθῶς καὶ πράττειν δικαίως,

Democritus.

hoc eſt, *Benè conſulere, rectè iudicare & iuſtè facere.* Hanc etiam in nummo ſculptam ad Itoniam Mineruam referre placet, cui Bœotii qui venerant ex Theſſalia, expugnata Coronæa templum in plano condiderunt, eodem quo Theſſalicum nomine. Itone autem ciuitas Bœotiæ Mineruæ ſacrata, inquit Palladius.

2. Thera quam *ἱερὰν νῆσον* nominat Pindarus inſulam ſacram, vna eſt ex Sporadibus iuxta Cretam, Caliſte cum primùm emerſit vocata, à Therate Thebano nomen habet. Colonia fuit Lacedæmoniorum, è qua Battus qui Cyrenem condidit. Terminum à cœteris diuerſum exponit hic nummus, cum femoribus & tibiis, capiti impoſita eſt corona radiata. Triſtanus ſimilem nummum Veroaſſignat, fortaiſſis Diuis fratribus iidem nummi ſunt oblati. Ioui Terminali ſeu Contermino templum dicauerant Crotoniatæ, Sybaritæ & Coloniæ, propter finita inter ſe iurgia ob terminorum difficultatem.

Ode. 4.
Pythion.
Pauſan.
Lib. 3. & 7.
Herodot.
lib. 4.
Strabo. l. 10.

Tom. 1.

Polyb.

3. De Mileſiis ſupra dictum eſt in Caligulæ nummis pag. 94. Optarem lubens quis fuerit Themistoꝅes ille in nummo ſcriptus exponere. Figura quidem muliebris ſtans dextra Centaurum tenet, ſiniſtra forcipes, aut quid ſimile: cuius quidem inſoliti typi explicationem tradit Pauſanias ſcribens Thetin inter plurimas alias arcæ ſcalpturas à Vulcano arma accipere ſequente famula forcipem tenente, & adſtante Centauro quem Chironem eſſe dictitant, qui iam vitæ muneribus perfunꝅtus, ac in Deorum numerum receptus præſto Achilli eſt, eius luꝅtum leuaturus. Hæc omnia in nummo quaſi coacta viſuntur: ſed cur à Mileſiis in M. Aurelii honorem ſculpta ſint, ignoro.

4. Sphingem & Harpyiam repræſentauerunt in his nummis

Hh ij

Stromat.
lib. 5.

Anast. Sinaita in Hexæmeron.
Lib. 10.
Lib. 1.

In Eusebii.

In Lausiacis.

lib. 2.
Strabo
lib. 10.
L. 4. c. 12.

Gabaleenses dum prudentiam & fortitudinem bellicam M. Aurelii designare voluerunt, illi enim astutia ab Ægyptiis, huic fortitudo dicatur. Nummum refert Tristanus in quo impositus est Sphingi M. Aurelius, hocque typo Barbarorum quos vicit artes præuidisse declaratur. Sphingi πανουργίαν tribuit Clemens Alexandrinus, summam videlicet industriam ad omnia: his enim animantibus humanæ naturæ fere nihil deest nisi solum oratio, quare *galea Palladis Sphingem ornatam fuisse* notat Pausanias, & suis in porticibus Sphinges pingebant & sculpebant Ægyptii supra ceteros homines πανουργοι, hi enim artem bellicam, nauticam, rusticam ceterasque primi didicerunt, ut Philosophiam, Theologiam &c. *Οθεν ἐν ἀργυρίῳ λέγεται τὸ ὑπολαβεῖν* fecit proverbium ægyptisare, quasi omnia industriè facere. Sphinges absque alis ab Ægyptiis fingi asserit Scaliger, cuius tamen contrarium frequentes exhibent nummi. Hic inter alios prope Ægyptum cusus, nomen enim inscriptum ΓΑΒΑΛΕΩΝ, Gabalam designat urbem Syriæ caux in Cassiotide regione: *Parua quidem erat sed elegans*, inquit Palladius, prope quam templum erat dedicatum dæmonibus, & quod ab iis qui iam erant antiquitus impii multis honorabatur sacrificiis. Quidni suos dæmonas per Sphingem & Harpyiam in nummo signauerit? *Apud Doros in Gabalis sanctissimum est templum*, inquit Pausanias.

Quintus nummus Zacynthiorum est. Zacynthus est vrbs & insula iuxta Echinadas in mari Ionico: *Hanc liberam* scribit Plinius *cum oppido magnificam & fertilitate præcipuam*.

Lib. 4. & 12.

In Vespas.
cap. 8.

Hanc ipsam inscriptionem vidimus in Hadriani nummo, si epigrapheta excipias, quam in primo huius tabellæ. Flauia Samosate sacrum asylum suis vtens legibus Comagenes metropolis dicitur; quibus numismata amplius & accuratius rerum antiquarum historiam tradere supra libros probatur: Quis enim author horum priuilegiorum meminit? Samosatam quidem amplam ciuitatem & Comagenes caput nominat Marcellinus: Flauiam ideo dictam fuisse suspicor quod Comagenem ditionis regiæ vsque ad id tempus in prouinciæ formam redegit Flavius Vespasianus, inquit Suetonius, à quo credibile est & sacrum eam fuisse asylum, & propriis legibus vti potestatem habuisse, quod per αὐτόνομον Græci intelligebant. *Figura sedens*

sedens turrita Genium vr̄bis repr̄sentat, insidet rupi, situm suum indicans. Genium etiam Euphratis ad cuius ripam sita est, per hominem veluti natantem repr̄sentatum fuisse videtur, vnde Comagene Augustophraten̄sis dicta est. Eundem typum repr̄sen- Aur. Victor.
tauimus in Antonini nummo pag. 227.

2. De Lacedæmoniis & Dioscurorum pileis & stellis dictum est in
3. Hadriani nummo pag. 203. vt de Tripolitanis eosdem fratres repr̄sentantibus pag. 45.
4. Calchadonii vt dictum est in Traiano pag. 186. suum semper
5. venerabantur Apollinem, qui ex tripode satis abunde coniicitur. De Zeugmate in Antonino pag. 223. dictum est.

Tabellam vides Diis Aegyptiis plenam, quos singulari religione venerabatur Aurelius. Scribit Capitolinus illum apud Aegyptios

1. ciuem se egisse & philosophum in omnibus studiis, templis, locis;
2. templumque Romæ struxisse in honorem Serapidis quem peculiari-
ter adorabat, cum inscriptione cuius superest fragmentum in mar-
more,

SERAPIDI DEO .....
M. AVRELIUS ANTONINVS. ....
IFEX MAX. TRIBVNIC. POT. X. ....
AEDem. ....

Grut. p. 85.

Sacra Serapidis à vulgaritate Pelusia submouit, inquit Capitolinus, non quod hæc Pelusiotis abstulerit, sed ab eis exclusit vulgus promiscuum, cura eorum demandata sacerdotibus tantum ac viris primariis. Hinc Serapidis caput in nummis Aurelio oblatum est, quasi gra- In Aurel. cap. 23.
tias agentis se in posterum nobilius adoratum iri. De Serapide dictum est in superioribus pag. 154. & de Iside quæ in tertio nummo repr̄sentatur, pag. 128. Gruter.

4. Quartus nummus Deum refert diademate cinctum coram cornucopiæ: Hunc Iouem ἐπιτέραςπιον nominat Tristanus in nummo Veri quem Hesichius adoratum fuisse in Eubœa tradit, ἐπιτέραςπιος Ζεὺς ἐν

H h iij

Εὐβοία inquit. Fortassis Genium refert alicuius fluiui, barba promissa & opaca id subindicat, cur Nilo non tribuerem? cuius aquæ Aegypto tribuunt fertilitatem per fructus & fruges in cornucopiæ designatam.

In Aurel. Quintus nummus Fortunam exhibet iacentem in lectisternio, s. de quo sic Capitolinus? Tanta autem terror belli Marcomannici fuit, ut vndique sacerdotes Antoninus acciuerit, peregrinos ritus impleuerit, Romam omni genere lustrauerit, celebrauit & Romano ritu lectisternia per septem dies. Ad rem nostram faciunt hæc Lib. 7. Arnobii verba, *Lectisternium Cereris erit idibus proximis. Habent enim Dii lectos, atque ut stratis possint mollioribus incubare puluinorum tollitur atque excitatur impressio.* Eius ceremoniæ rationem reddit Lib. 5. T. Liuius his verbis, *Tristem hyemem pestilens omnibus animalibus æstas excepit, annum notat v.c. CCC LVI., cuius insanabili perniciæ quando nec causa nec finis inueniebatur: Libri Sybillini ex senatus consulto aditi sunt. Duumviri sacris faciundis Lectisternio tunc primum in urbe Romana facta per dies octo, Apollinem, Latonamque & Dianam, Herculem, Mercurium atque Neptunum tribus quam amplissimè tum apparari poterat, stratis lectis placauere.* Eius religionis monumentum fortassis hoc nummo posteris Aegyptii dicauere.

Imperatoribus Aurelio & Vero suam contulerunt obsequii tesseram 1. Aradii, fortassis in Orientem properantibus. De Arado dictum est pag. 165. in Domitiani nummo.

Flauiopoliæ quales sint qui secundum cudere nummum non 2. facile est coniicere. Flauiopolis enim altera Bithyniæ ciuitas *Κελεύα* quondam nominata, de qua in Conciliorum opere: altera Thraciæ vrbs & Colonia; altera Ciliciæ vrbs mediterranea quæ in concilio Antiocheno Flauias nuncupatur. Quædam erat etiam *Φλαυιόπολις Σαμαείτων*, quam suspicor hunc cudisse nummum ob viciniam populorum Aegypti, nempe Serapidem & Isidem peculiari ritu colentium.

Gaza quæ tertium cudit nummum vrbs est Syriæ inferioris 3. Palæstinæ nuncupatæ: cur taurum iuxta pedes habeat, non satis scio, vel felicitatem soli, vel aliquod sacrificium indicat.

Insolitum typum exhibet quartum numisma. Veneris equestris 4. meminit Strabo, *ἑφιππον* nominat, quæ forte in eo repræsentatur, in honorem

honorem Faustinae. Ex sexdecim eiusdem nominis vrbibus difficile est illam Antiochiam declarare quæ nummum percusserit, quamuis se sacrum asylum ΙΕΡΑCYΛΟΝ prædicet.

Quamuis monumentorum integerrimorum plenus sit hic liber, ea tamen non censui negligenda, quæ rei nostræ quamdam possint afferre lucem, seu typorum varietate seu coniecturis quas certiores ex minus detritis nummis, si vnquam occurrant, inferre licebit.

1. Videtur quidem in primo nummo populus aliquis Græciæ cuius nomen non legitur, caput Veri & Faustinae retro Aurelium posuisse quibus veluti per gentilitia numina eius sibi conciliare gratiam cupiebat. Verisimile enim est tunc Verum & Faustinam obiisse, & in Deorum numerum iam iam relatos esse.
2. Caput quale cernitur in secundo nummo corona veluti murali cinctum vrbis alicuius Genium repræsentat, eius nomen ex integriori scire cuperem.
3. Caput Iouis frequenter occurrit in Impp. Romanorum nummis & præcipue M. Aurelii.
4. Quid sit typus quarti nummi penitus ignoro: aut duplex cornucopiæ, aut duplicem facem in manibus figuræ stantis quæ muliebris videtur, licet interpretari.
5. Quintus templum exhibet à Nicomediensibus cusum. Cæteri characteres detriti cœteram eius cognitionem eripiunt.

1. Duos primos nummos ad Tianenses pertinere inscriptio docet, sed in primo veluti nomen conditoris apparet, foelicior declarabit. Bacchus cum cantharo & thyrso conspicitur, vt in secundo Mercurius cum crumena & caduceo. De Tiano dictum est pag. 226.
2. Tertius

In Select.
Numism.

Tertius nummus Iouem repræsentat, sed Ægyptium insignitum 3. nominibus Ammonis, Serapidis, Osiridis, Solis, Plutonis, Æsculapii & Nili, quæ calathos, corona, cornu, & serpente baculo intorto indicantur: Nummum ex ære maximi moduli vulgavit Illustr. Seguinus, in quo Antoninus Pius anticam partem occupat & similis Iupiter posticam, quem pro more elegantissimè explicat.

Quartus & quintus in Græcia cusi sunt, sed à quibus populis, & 4. qua ratione, characterum erosio nobis eripit. 5.

Xiphil.

In Aurel.

Anniæ Galerix Faustinx nummos exhibet hæc tabella, Antonini ex Faustina filia fuit, Aurelii vxor. Huius vitia ita vir tulit vt nec ea curiosius investigaret nec puniret: Dicitur Commodum ex gladiatore genuisse, tandem podagra correptam obiisse. Narrat Capitolinus Faustinam in radicibus montis Tauri in vico Halalæ exanimatam subito morbo, Aurelium amisisse: deinde petiisse à Senatu vt honores Faustinx ædemque decernerent, laudata eadem, quum tamen impudicitix fama grauitè laborasset, quæ Aurelius vel nesciuit vel dissimulauit. Diuam etiam Faustinam à Senatu appellatam gratulatus est, quam secum & in æstiuis habuerat vt matrem castrorum appellaret: Fecit & coloniam vicum in quo obiit & ædem illi extruxit, &c. hæc Capitolinus,

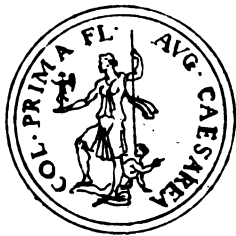
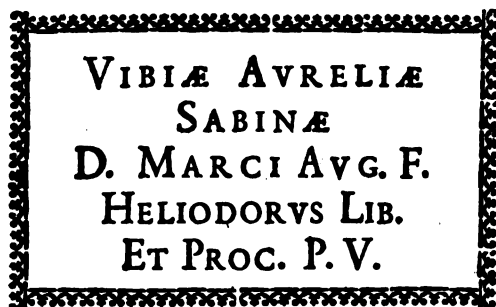
Venus stat in primo nummo cuius habitum induisse videtur 1. Faustina sui temporis mulieres formâ antecellens: Pomum Veneri sacrum fuisse ex antiquis palam est, hinc pulchritudinem, amoris etiam & lasciuiæ symbolum. Læua tenet inuersum temonem instar Fortunæ cuius moderamini omnes populi parebant, & ipse Imperator.

Eandem Venerem sed minus pudicam exhibet alter nummus. 2. Nuda fere nudum maritum retinere videtur ad bellum properantem sub Martis specie: Victrici autem Veneri ædem constructam fuisse

fuisse in theatro Pompeii constat ; *Pompeii*, inquit Plinius, *altero* Lib. 8. c. 7. *consulatu*, *dedicatione templi Veneris Victricis pugnauere in Circo viginti Elephantes*. Plurimæ exstant inscriptiones VENERI VICTRICI quas & ad victoriam supra lunonem & Palladem per Paridem reportatam, & ad victoriam libidinis supra cœteras hominis passiones reuocare placet : Quidni etiam Faustina victorias Aurelii effecisse prædicetur quæ in altero nummo MATER CASTRORVM legitur.

3. Tres nummi sequentes FECVNDITATEM AVGVSTÆ indicant quam interdum SÆCVLI interdum TEMPORVM FELICITATEM effice-
4. re declarant. His duos primum deinde quatuor, sex denique liberos
5. procreasse dicitur. Res satis obscure legitur apud authores qui tres masculos, totidem numerant fœminas, L. Verum Cæsarem, Herodian. Spart. Antonium Geminum & Commodum, Lucillam Fadillam & Faustina, quidam addunt Vibiam Aureliam Sabinam. L. Verus Capitol. Cæsar & Antoninus Geminus infantes mortui sunt; Commodus post patrem Aurelium imperauit; Lucilla Vxor fuit Veri, Fadillam occidit Caracalla; Faustina Burrho iugata est quem Commodus necari iussit; Vibia Aurelia Sabinæ hæc exstat inscriptio.

De COLONIA PRIMA FLAVIA AVGVSTA CÆSARE A Palæstinæ vrbe dictum est in superioribus pag. 220. & alibi. An figura stans Imperatorem repræsentat qui gentem vicerit nempe Iudæorum? id mihi videntur indicare, tum victoria in eius manibus, tum captiuus ad eius pedes.

Amarianum Smyrnæorum colonia quale fuerit, dictum est in Nummo Homeri pag. 9. Horum nummorum partes auersæ Deas exhibent quarum laudes Faustinae Græci tribuebant, hoc est Isidis solertiam, Salutis felicitatem, Apollinis scientiam, Iustitiæ decus & Victoriæ gloriam, prout eos adulationis vertigo circumagebat: nullam enim, quod quidem sciam, veram his laudibus occasionem Faustina dederat.

pag. 312.

Gal. de alimēnt. facultat.

Duos hosce nummos Amarianorum in eiusdem Faustinae honorem cusos addidi, qui & Isidem repræsentant & Iustitiam, hanc quidem sine rota & serpente, quod potius ad Nemesein referretur vlttricem impiorum facinorum. Isidem verò velum expansum præ manibus habentem, hæc enim nauigationi apud Ægyptios præerat, quare PELASGIA dicta est, vt patet ex inscriptione antiqua apud Gruterum. Florem impositum capiti alii Abrotanum, alii Eruium, alii Perseam interpretantur, quæ cum fuerit venenum in Perside natali solo, si in Aegypto colatur, alimentum est suauissimum, inquit Dioscorides & Galenus.

Lib. 4. de Edific.

Lib. 3. c. 2.

Pαυταλία vocat Procopius, dum illius muros à Iustiniano restauratos & munitos esse scribit: refragantibus omnibus nummis perpetuo Παυταλία indicantibus. Hæc Pautaliotarum regiunculæ in Thracia caput, inquit Ptolemæus. Traianopoli & Plotinopoli vicina

VLPIÆ cognomen ideo sibi assumpsit, quo Traianum priuilegio-
rum suorum largitorem celebraret, quemadmodum in nummis
legitur ΟΥΛΠΙΑ ΣΕΡΔΙΚΗ. Illa fortassis Aurelio & Faustinae
suos nummos dicauit ob partam sibi quietem post deuictos ab ipsis
Barbaros.

Salutem, quæ frequenter stat in Græcorum & Latinorum num-
mis, sic explicat Ælianus, Lanuuii, vrbe Latii, sacer est lucus magnus
& opacus, iuxtaque ipsum ædes Iunonis Argolidis. In
eodem luco latibulum est amplum ac profundum, draconis cubile:
lucum quotannis virgines certis diebus ingrediuntur, quæ mazam
gestant manibus, oculos fasciis deuinctæ. Eas recta ad latibulum
diuinus quidam spiritus deducit: progrediuntur illæ sensim ac pede-
dentim sine offensione ac si detectis oculis viderent. Quod si virgi-
nes fuerint, cibos tanquam puros & Deo gratos animanti conue-
nientes admittit Draco; sin minus, non attingit, corruptas esse intel-
ligens & diuinans; formicæ vero hanc relictam ab illo mazam mi-
nutatim contrafactam, vt leuius ferant, è luco exportant, expurgandi gra-
tia loci &c.

L. I. c. 18.
De Animal.

1. Nummos Aegyptios hic habes. Serpens florem Isidis capite
2. Ngestans Deam refert: Faustina autem Isidem indigitabant.
3. Nilus ex Crocodilo comite dignoscitur in altero. Spes in sequenti
4. florem vt solet manu tenet. Cornucopiæ deinde quasi abundan-
5. tiam à Faustina ortam declarat. Grifus denique seu Draco in quin-
to signatus est, ne alicuius erga Augustam cultus species deesset.

De Adrianopolitanis dictum est in Hadriano pag. 205. de quorum 1. coniunctione cum Fauftina, quæ huic cudendo nummo occasionem dedisse videtur, nihil me legisse memini.

Elegantissimum typum quem exhibet alter nummus difficile 2. mihi est explicare. statua quædam basi imposita est, coram sese erigit asinus, cuius dorso insidet figura quædam: pauci characteres sed detriti inscripti sunt, ex quibus nihil probabilis coniecturæ elicere potui: potero fortassis si mihi vnquam integrior nummus occurrat. hæc tamen ad Priapum pertinere suspicor.

Quod ad tertium nummum attinet, Aesculapius serpentem 3. intorrum baculo tenet veluti sanaturus. Iam dictum est cur Antonini & Aurelii familia tot Aesculapio & Saluti monumenta erexerit: Nam illi Imperatores nihil sine sanitate faustum existimabant, quod tum dictis tum scriptis præ se ferebant, identidem optantes mentem sanam in corpore sano. Quod viros imitatæ fuerint vxores, fortassis Pergameni apud quos Aesculapii summa erat veneratio, earum vultus in suis nummis publicauere.

Militem stantem & veluti sacrificantem ad aram exhibet quar- 4. tus nummus, sed eius significationem ignoro.

De Cyzicenis dictum est in Aurelio pag. 238. Ceres tædas accen- 5. sas tenet quærendæ Proserpinæ à Plutone raptæ.

Philippopolitani Thraciæ populi *interdum etiam dicti sunt Adrianopolitani*, ut ait Ptolemæus. Illorum urbem Poneropolim vocant Plinius & Suidas. Strabo quidem docet Bostram in Arabia Lib. 16. Petræa restitutam ab Imperatore Philippo, à quo Philippopolis nominata fuit. Hanc certe nihil ad rem nostram facere docet temporum series. Dea instar Cereris frugum abundantiam seu soli fertilitatem videtur demonstrare, quod conuenit nummis Seueri infra sculptis in quibus Bacchus & vuae vinorum copiam & præstantiam indicant. Diana Ephesia in sequentibus nummis repræsentatur. Hanc supra cæteras Græci præcipue Asiatici colebant: quam rem ne alias auctoritates quæram abunde testatur templum illud quod inter orbis miracula in eius honorem Ephesii condidere. Phaneenses & Ancyрани eandem veluti tutelarem asciuerant, de his dictum est pag. 4. de illis pag. 241. Perinthiorum obsequium exhibet alter nummus. Quintus aquilam quidem repræsentat, sed cur & à quibus, nescio.

1. **P**rimum nummum à Plotinopolitanis cūsum esse inscriptio docet. Ii in Thraciæ Plotinæ Traiani vxori originem debebant, quemadmodum Traiano Traianopolitani, Marcianæ Marcianopolitani in illius honorem nummos suos eius simulachro ornarunt. De
2. Magnetensibus iam dictum est pag. 169. typos quidem explicare est
3. difficile. Tertius Victoriam refert in quadriga vectam, quin referatur ad M. Aurelii victorias nullum est dubium: innuit L. Γ. characteribus Græcis qui annum tertium designant.

i iij

urelius Verus L. Aëlii filius ex Domitia Lucilla Nigrini filia à Marco ad imperium ascitus. Is ad Parthicum bellum à Vologeso gestum profectus, reuersus Romam cum Marco triumphauit, & cognomen Armeniaci Parthici Maximi meruit. Inde cum eodem aduersus Germanos profecturus, inter Altinum & Concordiam emensis Alpibus in vehiculo sedens cum fratre Marco, apoplexia correptus interiit, ætatis anno XLII. imperii XI.

Galen.
ἐπὶ αὐτοῦ
ἱστῶν.

Fuit decorus corpore, vultu genatus, barba prope barbarice demissa, procerus, & fronte in supercilia adductiore venerabilis. Dicitur sane tantam habuisse curam flauentium capillorum, ut capiti auri ramenta respergeret, quo magis coma illuminata flauesceret. Lingua impeditior fuit, alexæ cupidissimus, vitæ semper luxuriosæ, atque in pluribus Nero, præter crudelitatem & ludibria. Neque inter bonos, neque inter malos Principes ponitur, quem constat non inhoruisse vitiis, nec abundasse virtutibus. Tantæ sanctitatis fuit Marcus ut Veri vitia & celauerit & defenderit, quum ei vehementissimè displicerent, mortuumque eum Diuum appellauerit.

Capitol. in
Veo.

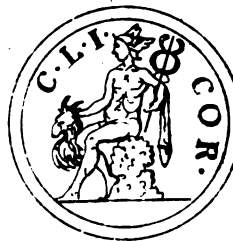

1. **A**d Parthicum Bellum Verus à Marco missus est, ne vel in urbe ante omnium oculos peccaret, vel ut parsimoniam peregrinatione addiceret, vel ut timore bellico emendatior rediret, vel ut se Imperatorem esse cognosceret. Proficiscentis ad expeditionem typus in primo nummo cernitur: Per se nihil penitus, per legatos Parthicum bellum confecit. Etenim Statii Prisci opera & Auidii Cassii post quadriennium deuicta est ipsa Babylon, & tota Media, & tota Armenia: qua & Vero & Marco tunc Roma degenti, Armeniaci, Parthici, Capitol. in Vero.
2. Medici nomina pepererunt. Victoris habitu captiuum prosterbens
3. in secundo exhibetur. Post partas per Legatos victorias Armeniaci, Parthici, Medici nomen illi delatum est, inquit Capitolinus, quod innuit trophæum triplex in tertio nummo. Armenia decumbit in
4. quarto sub habitu captiui, quasi lugens. Rex Armeniis datur in
5. quinto cuius quidem sic meminit Capitolinus, confecto sane bello, regna regibus, prouincias vero comitibus suis regendas dedit, quamuis coetera taceat; quibus nummus supplet. Coniecturam autores Photius. Iamblicus in Babylonicis. tradunt Regem istum Soæmum fuisse, Achæmenis filium Arsacis nepotem. Quum à Vologeso spoliatus fuisset, Romam aduectus Senator, ac inde consul creatus, demum post Veri victoriam Armeniæ Rex est denuntiatus.

1. **D**e Colonia PRIMA FLauia AVGusta CÆSAREÆ dictum est in Antonino pag. 220. quod repetere superfluum.
2. Ad explicationem alterius nummi id sufficit quod scribit in Vero. Capitolinus, *Amauit venatus, palastras, & omnia exercitia iuuentutis.* Ad Isthmicos enim ludos refertur in quibus lauream in nummo signatam reportasse verisimile est. Colonia AVGusta TROAS qualis sit supra dictum est, pag. 122.

In Corin-
thiacus.

In Vro.

Nulla fortassis Colonia tot nummos in honorem Imperatorum Romanorum signavit quam Corinthus, an quod à Iulio eorum primo instituta sit? an quod ab Augusto firmata? an quod Italiæ vicina, aut quod diuitiis supra cæteras abundans? Sane hæc omnia eam Romæ deuotam subindicant. De ea iam dictum est pag. 18. Ad nummorum explicationem notandum id quod scribit Pausanias, *Ipsi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione descendisse: Disceptatorem inter eos Briareum fuisse: qui cum isthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adiudicauisset, ex eo isthmum Neptuni fuisse.* Sed quod propius nummos nostros attingit docet Capitolinus, *Multa in eius, Veri, vita ignaua & sordida belli tempore deteguntur: Nam quum interfecto Legato, caesis legionibus, Syriis defectionem cogitantibus Oriens vastaretur, ille in Apuleia venabatur & apud Corinthum & Athenas inter symphonias & cantica nauigabat, & per singulas maritimas ciuitates Asia, Pamphiliæque, Ciliciæque clariores voluptatibus immorabatur.*

Quinque Græcas vrbes exponit hæc tabella. Primus nummus 1. egregium templum exhibet, in cuius medio Diana Ephesia mammis & vberibus ornata. Hanc in tota fere Asia coli Historici & nummi palam docent. Quisnam in eius honorem templum extruxerit in Abydo ciuitate, ignoro: Ea est Phrygiæ vrbs maritima iuxta Seston, de qua sic Ouidius,

Lib. 1. Trist.

*Quaque per angustas male vecta virginis undas,
Seston Abydena separat vrbe fretum.*

Ibi castella muniuit Turcarum Imperator, *Dardanellos* vocant, Constantinopoli tuendæ aduersus Christianorum conatus. Alter 2. nummus Anazarbum designat secundæ Ciliciæ metropolim, Dioscoridis patriam, quæ hoc honore Verum excepit dum is ad

Parthicum bellum proficisceretur. Cæsar-Augusta dicta est ab instauratore Augusto. *Intus autem dicendi Anazarbeni*, inquit Plinius, ^{Lib. 5. cap. 26.} *qui nunc Cæsar-Augustani vocantur.* Fluius decumbens Pyramus est qui à Tauro monte Anazarbum præterfluens in mare prope Mopsuestiam sese exonerat. De Ioue Catebate Cyrrestensium qui in tertio nummo legitur, dictum est pag. 226. vt de Zeugmatensibus pag. 223. & Dea Syria Ieropolitanorum, pag. 6.

In honorem Diuorum Fratrum hi nummi scalpti sunt. Difficile est conicere à quibus Græciæ populis, quamuis primus ab aliqua metropoli signatus esse videatur. ΠΑΡ initium videtur esse prouinciæ quam indicabit nummus integrior, si vnquam occurrat. Alter characteribus quidem insignitus est, sed detritis, qui rem nobis eripiunt.

Armenia lugens ad trophæum, brachiis à tergo vinctis in modum captiui, clarissimum nummum efficit: Eum cusum esse cum Verus ARMENIACVS dictus est, verisimile est. Annus enim conuenit, quintus nempe imperii, quo Armenia deuicta est.

1. Primus nummus societatem celebrat Nicomediensium, tunc Neocororum, quamuis sociorum nulla facta sit mentio. De iis dictum est pag. 164.

Kk

Nicæenses vicini eodem officio erga Verum functi sunt, iis 2. procul dubio temporibus quibus Orientem perlustravit, & à Marco aduersus Parthos missus est.

Abgarus Rex vt Marco Aurelio suum nummum dicauerat sic 3. Vero eundem honorem tribuit.

Prusiensium ad Hypium est quartus nummus. Bos vel ad sacri- 4. ficiū spectat, vel ad alicuius statuæ erectionem, sicut tunc temporis frequens mos erat.

Quintus nummus alicuius prouinciæ metropolim celebrat, 5. quæ sacra erat & asylus; sed qualis fuerit eripit nummi detrimentum.

Xiphil.

Lucilla Marci Aurelii & Faustinae filia, vxor L. Veri matre nihilo 6. melior, fratre Commodus nihilo continentior fuit. A Marco patre mittitur ad Verum maritum in Syriam; ad quam suscipiendam Ephesum venit Verus, ne Marcus cum ea in Syriam veniret, & flagitia sua cognosceret. Vero mortuo M. Aurelius eam in vxorem dedit Claudio Pompeiano. Tandem à fratre Commodus quia ei infidias per Quadratum adulterum struxerat occisa, & filius eius Lætus Pompeianus à Caracalla.

Primus nummus Lucillam refert sub imagine Fortunæ: sic illam suam esse fortunam celebrabant Adrannenses Siciliae populi, ob collatum fortassis aliquod beneficium, quod mihi obscurum est.

Alter Palladem refert circum quam detriti characteres ciuitatem à qua percussus fuit nummus, eripiunt.

Tertius Isidem in lectisternio decumbentem etiam sub Fortunæ habitu. Vtinam populi qui nummum cudit nomen in eo legeremus. ad Aegyptum spectare videtur, ex sculpturae modo.

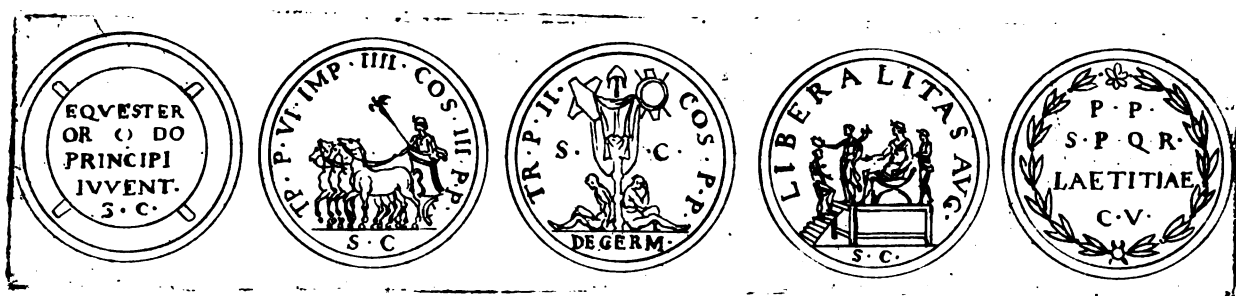

Aurelius Commodus M. Aurelii filius, ex adulterio natus credebatur. Congruensei corporis modus præter ætatis florem, pulchra virilisque facies, tranquillæ faces atque micantes, flava & crispa cæsaries, ut in sole ambulanti velut igne quodam rutilaret. Sed pater spe filii, quem optime quoad eius fieri potuit educari atque institui curauerat, frustratus est. Natus erat annos decem & nouem cum pater eius moritur, & à prima statim pueritia turpis, crudelis, impius, improbus, libidinosus, scurram & gladiatorem magis quam Imperatorem egit, & primis imperii initiis, multos clarissimos viros occidit. Sæuiit in Senatum & matrem Faustina, quam & in exilium egit. Sororem Lucillam occidit, matronas & meretrices sine delectu constuprauit. Tandem post sæuissimam tyrannidem, cum urbem etiam tanquam coloniam suam incendi iussisset, sed prohibitus à Læto præfecto prætorii, facta ab eo & Electo in ipsum conspiratione, adiuuante Marcia concubina Commodi dilectissima veneno inefficaci ei prius exhibito tandem strangulatur æt. xxxii. Imp. xiii. Cadauer Pertinacis iussu translatum in molem Hadriani. Triduo post eius mortem deiectæ sunt eiusdem statuæ, aliaque monumenta quæ passim in vrbe Romana magnifica sibi posuerat. Capitol.

K k ij

In primo cudendo nummo Commodus Neronem videtur imita-
tus : hunc sic explicat Lampridius : *Commodus XIV. etatis anno in collegium sacerdotum ascitus est ; cooptatus inter troffulos principes iuventutis quum togam sumpsit.* Troffulos autem pro equitibus usurpavit Capitolinus. Retro clypeum decussatim positæ lanceæ seu hastæ equestrem dignitatem indicant. Has enim ut & clypeum iuuenibus Principibus offerre solebant Romani.

Salmasius.

In Commodo.

Sequens triumphum exhibet de quo sic Lampridius : *Profectus 2. in Germaniam XIV. calendas Ælias, ut postea nominavit, iisdem Coss. togam virilem accepit, cum patre appellatus est Imperator v. calendas Exuperatorias : Pollione iterum & Apro Coss. Triumphavit x. calendas Amazonias.*

Tertium sic explicat idem Lampridius, *Victi sunt sub eo per Legatos Mauri, victi Daci, Pannonia quoque composita in Britannia in Germania & in Dacia, imperium eius recusantibus provincialibus : Quæ omnia ista per Duces sedata sunt.*

Lamprid.

Congiaria frequentia fuisse sub Commodo docet Xiphilinus his verbis, *Erat is liberalis, nam & populo saepe aureos v. denarios xv. viritim dedit. Adhuc in prætecta puerili congiarium dedit atque ipse in basilica Traiani præsedet. Congiarium dedit populo, singulis denarios septingentos vicenos quinos : circa alios omnes parcissimus fuit, quod luxuria sumptibus ararium minuerat.* Hanc summam quæ unicuique pendebatur ad LXX. ducatos aureos Erizzus æstimat.

Xiphil.
Lamprid.

Vesani Imperatorem sub Dei habitu exhibent huius tabellæ
nummi. *Hercules Romanus dici voluit propter feras occisas & 2. elephantum conto & origem hasta transfixum.* Menses omnes ex 3, se sic nominari voluit ; Amazonius, Inuietus, Felix, Pius, Lucius, Ælius,

Ælius, Aurelius, Commodus, Augustus, Hercules, Romanus, Superans. Accepit statuas in Herculis habitu, eique immolatum est ut Deo, quod in nummis perspicitur. Pellis quidem leonis clauaque gestabantur ante eum quum iter faceret, cuius etiam facit mentionem Athenæus his verbis, *Quid igitur mirum si Commodus Imperator* Lib. 12. *apud nos in curru appositam habuit clauam Herculeam substrata ipsi Leonis pelle, & Herculem se vocari voluit.* Clauâ non solum leones in veste muliebri & pelle leonis, sed etiam multos homines afflixit. Commodum Seuerus imperator amantissimus nominis sui, odio ut videtur senatus, inter Deos retulit, Flamine addito quem ipse viuus sibi parauerat HERCVLANEO COMMODIANO.

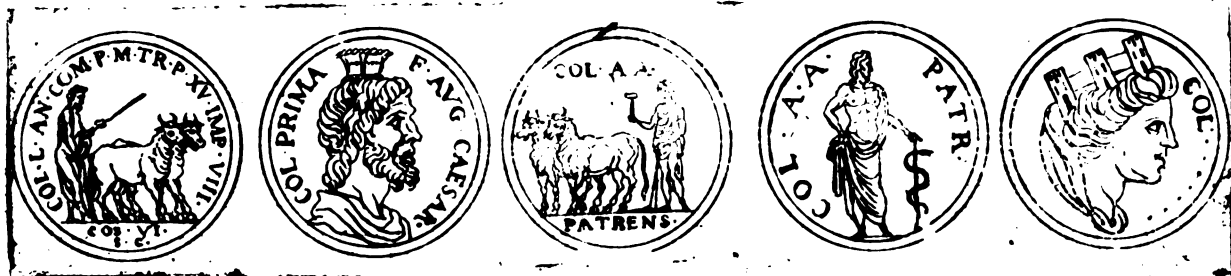
4. Quartus nummus Apollinem refert Palatinum, qui Cæsarum domibus præerat, quas palatia appellabant; quo sensu Palatinas domos Cæsarum repletas esse signis probatissimis testatur Plinius. Sucton. Templum Apollinis in Palatio struxit Augustus cum porticu & bibliotheca post Actiacam pugnam, qua de re erudita exstat Propertii elegia, cuius initium est,

Musa Palatini referamus Apollinis adem &c.

Variis in locis eius meminit Horatius

Scripta Palatinus quacunq̃ue recepit Apollo &c.

In Epist.
In od. l. l.

1. **T**anta erat ambitio Commodi ut Romam ipsam Commodianam, Xiphilin. immortalam, fortunatam, coloniam, orbem terrarum appellauerit, volebat enim omnino urbem suam coloniam videri. Et eo quidem Lamprid. tempore quo ad Senatum retulit de Commodiana facienda Roma, non solum senatus hoc libenter accepit per irrisionem, quantum intelligitur, sed etiam seipsum Commodianum vocauit, Commodum Herculem & Deum appellans. Urbem incendi iusserat ut pote coloniam suam, quod factum esset, nisi Lætus Præfectus prætorio Commodum deteruisset. Illam primus nummus refert quemadmodum exteræ coloniarum per iugum bouum à colono agitatum.
2. Colonia Prima Flauia Cæsariensis quæ fuerit iam fuit explicatum pag. 296. & pag. 220. fortassis hunc nummum vulgavit Commodus post victos per legatos Mauros, ut tradit Lampridius.

In Corinth.
lib. 2.

Sequentes duo nummi Coloniam Aroem Augustam PATrensem³ designant, de qua dictum est in Augusto p. 38. *Æsculapii autem cultum⁴ ab Epidaurio ad Pergamenos, Smyrneos, Cretenses, Cyrenaicos, omnesque fere Græcia populos translatum* fuisse scribit Pausanias; cum in Patrensiū nummis celebratum minus mirandum est.

Quam coloniam quintus indicet, ignoro. Capita enim muliebria turrita omnibus conueniunt.

De Colonia Augusta Troade pag. 221. Equus pascitur in primo nummo qui soli fertilitatem & equorum velocissimorum prouentum indicat.

Aquila suis unguibus victimæ caput gerit in sequenti quod fortassis refertur ad id quod dictum est in Antonino pag. 221.

Tom. I.
p. 733.

Tertii nummi typum, qui etiam similis videtur in Crispinæ nummo, tribuit Trifanum Herophilæ Sibyllæ in petra exstante siue cippo vaticinari solitæ, ut docet Pausanias. Ramum lauri dextra tenet, quæ arbor multum facit ad furorem vaticinantium, ut ait Hesiodi Scholiastes. Hæc in Alexandria Troadis multum vixit & in luco Apollini Sminthio sacro sepulta est. Sminthum autem municipium quoddam erat non longè ab Alexandria Troade. Non ergo mirum quod iure vicinitatis & proprio Alexandrini Herophilæ figuram cuius memoriam colebant, & sibi putabant honorificam in suis nummis exhibuerint.

Phurnutus.

Ideo serpentes Æsculapio consecrantur, quod hi qui medicina luvuntur non dissimile quidpiam à serpentum natura patiuntur. Renouantur enim exactis morbis & quasi senectutem exuunt. simul etiam attentionem & diligentiam qua plurimum opus est Medico in curationibus serpentes designant. Quidni Æsculapio suo Cl. Galeno Pergameno Medicorum Principi, suam gratitudinis

testificationem per nummum Commodus dicauerit; ab illo enim curatus est dum faucium tumore vexaretur, ut ait ipse Galenus.

Lib. de Præ-
cog. ad Post.
humum.

2. Lampſacus quæ secundum nummum cudit civitas erat clara & nobilis Myſiæ ad Hellespontum. Eius typum non satis noui: certum est quidem Lampſaci coli Priapum, de quo exſtat vetus illud epigramma quod res antiquas & nummos huius operis illustrat.

*Dodona eſt tibi Iuppiter ſacrata
Iunoni Samos & Mycena Diti,
Vnda Tanaros aquorisque Regi,
Pallas Cecropias tuetur arces,
Delphos Pythius orbis umbilicum,
Creten Delia, Cynthioſque colleis,
Faunus Manalon Arcadumque ſiluas;
Eſt tutela Rhodos beata Solis,
Gades Herculis, humidumque Tibur.
Cyllene celeri Deo niuosa,
Tardo gratior æſtuosa Lemnos.
Ennae Cererem nurus frequentant,
Raptam Cyzicos oſtreoſa diuam,
Formoſam Venerem Cnidos, Paphoſque.
Mortales tibi Lampſacum ſacrarunt.*

3. In tertio nummo mulier equo infidet, quod in quibusdam aliis obſeruauimus, fortè equeſtrem Mineruam repræſentat de qua Pauſanias. Litteræ quamuis aliquantulum detritæ Heliopolitanos fortassis indicant, qui aut Ægyptum aut Cæle-Syriam incolunt, in vtraque enim Heliopolis.

Lib. 1. in
Attica.

- 4-5. De Cyzicenis dictum est pag. 238. & Nicomediensibus pag. 164.

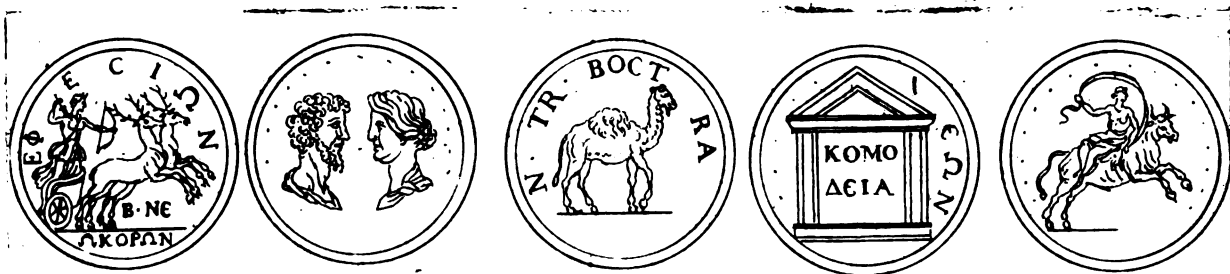

1. Iterum prodit nummus à Nicomediensibus cusus in alicuius Templi memoriam quod fortassis ipsi Comodo sacrum fuit; cuius tamen nihil me legisse memini.
2. Sequens eundem typum exhibet quem supra vulgauimus; dum Senatus nummos edidimus pag. 5. Phocæenses frequenter hisce iisdem Diis suos nummos signauere.

Pautalia quæ Vlpia in nummo nuncupatur, suæ adulationis³. tesseram in hoc tertio nummo edit, quemadmodum olim Faustinae matri Commodi. De ea dictum est pag. 250. Commodum Herculis personam affectasse supra dictum est ex Lampridio; quare non mirum est si astuti populi hanc sibi artem conciliandi Imperatoris non neglexerunt. Vnum addam eundem esse Herculis habitum in nummo quam in celeberrima illa statua quæ etiamnum hodie visitur in ædibus Farnesianis.

Metropolis Cæsarea inscribitur quarto nummo sed plures sunt⁴. eiusdem nominis & epitheti. Ex ara & spicis veluti ex ea nascentibus nullam certo possum assignare. Annus quidem decimus aræ inscriptus est, qui aliquam feliciori & ingeniosiori poterit suppeditare coniecturam.

Iam idem typus prodiit & eadem inscriptio quare vltiorem⁵. interpretationem non aggrediar.

Primus nummus Dianam in curru venantem exhibet: velocita-¹. tem animi quæ in venatione requiritur, & summam voluptatem qua per venationem Commodus oblectabatur, indicant cerui curru iuncti. Quintum suum librum, qui totus est de venatione, Iulius Pollux Commodio dicauit, Ἐπεὶ ὁ κυνηγιὸν σοι παροσέχει μέλειν, ὅπῃ τῶν πετῆδευμα ἥρωικόν καὶ βασιλικόν, καὶ πρὸς εὐσπλαγίαν ἅμα καὶ εὐφορίαν ἀσκήσῃ καὶ τλ.

Capita Aurelii & Faustinae sequens repræsentat. Vtrumque parentem fuisse Commodi, nemo non nouit, vt de Athleta taceam.² Detrimentum nummi populi nomen eripit qui nummum cudit.

Ptol. lib. 5.
cap. 17.

Bostra vrbs erat Arabiae Petrae quam Nouam Traianam nummus nuncupat. Arabia, inquit Ammianus, ciuitates habet inter³. oppida quadam ingentes, Bostram, Gerasam & Philadelphiam, murorum firmitate cautissimas. situm indicat typus, camelus enim Arabiam designat, vt supra dictum est in Traiano pag. 175. Hanc restaurauit Traianus subacta Arabia, coloniam fecit, nomenque suum indidit, quod postea ab instauratore Philippo in Philippopolim mutatum est.

4. Templum quod in quarto nummo repræsentatur procul dubio in honorem Commodi constructum est, vbi non liquet; reliquos characteres quibus vetustas pepercit, Nicæenses indicare suspicor. de quibus dictum est pag. 225. Certamina fuisse Commodalia dicta docet marmor Arundellianum à Doct. Seldeno explicatum, in quo victoriæ cuiusdam Athletæ recensentur: ea fortè à Severo Imperatore instituta sunt, Commodum in diuos referente.
5. Mulier insidens tauro currenti similis videtur in superioribus pag. 181. Europam referre probabilis est suspicio, quam integrior nummus patefaciet.

1. Byzantinos dictos fuisse Herculeos quemadmodum Romæos docet hic nummus. Illa fuit Commodi vesania se ipsum Herculem alterum prædicasse, populos suos Herculeos nuncupasse. De Romæis vide pag. 118. in Nerone.
2. Aliam Commodi laudem exhibet alter nummus, dum à Pallade coronari videtur: urbis quæ nummum cuderit nullum exstat vestigium.
3. Adhuc Herculem repræsentant Nicæenses in suis nummis dum Commodio gratulantur, quasi post tot partos labores quiescentem.
4. Trapezuntini Deum Lunum referunt, de quo dictum est pag. 219. Trapezus vrbs erat Cappadociæ seu Colchorum regionis, quæ Stephan. hodie *Trebiſonda* dicitur.
5. Sebastenenses quintum nummum cudere, qui è græco in latinum mutato sermone Augustopolitani dicti sunt, vt patet ex Geographis qui eundem tradunt situm Sebastenes & Augustopoleos. Eius nominis vrbs erat in Armenia, nummus tamen Syriam indicat hac syllaba CYP. vnde Sebasten in Syria, quæ Portus-Cæsaridis dicta est, facile est coniicere.

In Com-
mode.

De Adriane Tarfi dicitur in Crispinae nummo Pallade insignito. ^{1.}
Quemadmodum Herculem agebat Commodus, hoc est ^{2.}
violentum & dominatorem, ita etiam Mercurium hoc est astutum:
Ferebat enim caducaum quale Mercurius solet, & habitu Mercurii
introibat in theatrum, inquit Lampridius.

Curram triumphalem tertius nummus exhibet, similem iis ^{3.}
qui frequenter occurrunt in nummis inferioris sæculi, circa tempora
Constantini, sed qualem nullus alter superioris saltem quem viderim
repræsentat.

Hercules in quarto videtur Diomedem domans Thraciæ Regem ^{4.}
qui cum equos suos humana carne aleret, ab Hercule equis iisdem
de vorandis obiectus est.

Ouid. 9.
metam.

Quid quum Thracis equos humano sanguine pingues.
Adrianopolitani Imperatorem Commodum quasi alterum Herculem
venerantes, tyrannos & monstra debellantem in his duobus num-
mis referunt; li autem in Thracia.

Philippopolis in Thracia à Ptolomæo etiam Adrianopolis nomi- ^{5.}
natur, quare suspicamur eandem urbem etiam diuersis nominibus
Commodi beneuolentiam ambiisse. De ea supra dictum est.

Nummos litterales aut potius numerales exhibet hæc tabella : Primus & alter primum imperii annum indicant : tertius sextum : quartus decimum quintum , quintus decimum septimum. Eorum typus supra fuit explicatus, scilicet Spes, Roma, Victoria in quadriga, Iupiter. Dea quæ in primo nummo cernitur Lunam licet suspicari ob appositum dimidium circulum. Fortassis ipsa est Crispina quæ aliquam cum luna coniunctionem sic indicat. Luna enim fecunditatis parens dicitur, quare in alio nummo Iuno dicitur Luna Samiensium MHNH ΣΑΜΙΩΝ. Tacere nolo quod me docuit L. 2. c. 38. Cl. Tristanus ex Artemidoro, *Coniugibus progeniem portendi, si de Luna somniauerint, præcipuè si in illa quasi in speculo se inspexerint* : quod ad nummum facere potest : Potuit enim Crispina ita somnare aut somnum fingere, ob proles desiderium.

Crispinam Brutii Præsentis, qui bis Consul fuerat, filiam Marcus Aurelius filio Commodi celerius quam vellet in uxorem dedit propter bellum Scythicum. Eam Commodus iratus adulterii causa Capreas relegavit, post occidit.

Ll ij

Pelamides Euxini maris pisces præcipuos habes in primo num-1. mo, quos veluti quodam fato Byzantini Imperatorum Romanorum vxoribus offerre solebant. Eosdem Plotinæ Traiani prius obtulerant, de quibus abundè dictum est, pag. 188. Inscriptionem ad Byzantinorum Prætorem referri verisimile est, AELIUM PONTICVM.

Magnetenses suos nummos obtulerunt Crispinæ sicut Domitiæ 2. obtulerant. Idem Sipylus idem indicat, de quo vide pag. 169. Cible hîc indicatur ex adstantibus leonibus, quamvis ex cœtero habitu Diana subintelligi possit.

Tarsum dictam fuisse Adrianem inscriptio docet, quam Bithyniæ 3. metropolim fuisse verisimile est: sed cur Palladem coluerit, aut sub eius habitu Crispinam, non satis scio: certum quidem est eandem urbem pari honore Commodum esse prosequutam vt patet ex nummo in præcedenti pagina Commodio dicato.

Ephesiorum Deam Dianam exhibet quartus nummus, quam 4. ab Græciæ omnibus populis coli nemo nescit. Urbis nomen, quæ nummum cudi iussit, legere detritio characterum non patitur. Ephesum urbem Asiæ celeberrimam suis vsam esse legibus, asylum & liberam fuisse palam testatur antiquitas, quod nummus etiam comprobatur.

Germia Hadrianopolews in Thracia contigua quintum num-5. mum cudi curauit. Γερμη πόλις Ἑλλησπόντια πλησίον Κουσικῆς ἢ Ἡρωδία-
νος Ἀσίας φήσιν, ὁ πολὺ τῆς Γέρμης καὶ Γέρμης. Eius typum explicare mihi difficillimum est. Mulieres duæ globulum imponunt columnæ, in quarum medio est vas quod asseruandis tesseris ob aliquos ludos ibi positum, verisimile est. Idem typus in aliis etiam nummis occurrit.

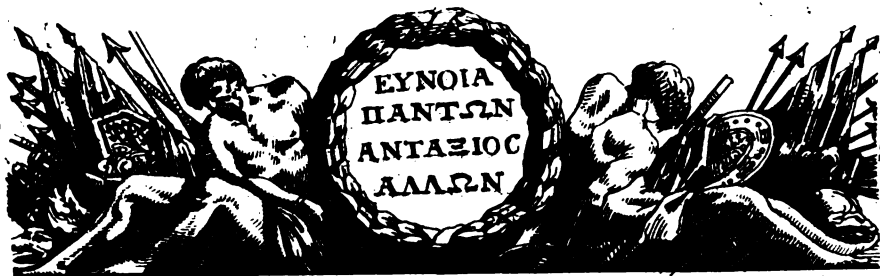
Smyrnæi insignem aliquam Commodi venationem in num-6. mo notasse videntur. Insidet is equo iaculum in leonem vibrans. Quod cur à Smyrnæis celebratum fuerit non satis scio, nisi cùm intelligerent Imperatorem venationi dare operam tanquam præcipuæ voluptati, populus per eam ei gratulari voluerit, quem illam deperire nouerat.

Plin. lib. 5.
cap. 30.

Miletopolitani septimum nummum cudi curauere. Hos inter 7. Bithyniam & Cyzicum collocat Strabo. Erizzus nummum illorum vulgavit quo Commodum celebrabant: noster Fortunam in auersa parte exhibet, quæ vt alibi solet, temonem dextrâ, & cornucopiæ sinistrâ tenet. Num aliquo beneficio illos affecerit Crispina, vt ob id illa ab iis Fortuna dicta sit, ignoro. Certum est quidem Græcos sæpè Imperatorum liberalitatem per vxores, liberos aut chariora capita prouocasse. Felicis facit mentionem Commodi nummus ΕΥΤΥΧΟΥC nomine, qui fortassis in hoc nummo occurrit, nisi ad sacram Fortunam id referre magis placeat.

Imperator appellatus est HELVIVS PERTINAX post Commodum interfectum, sexagenario maior. Erat vir bonus, statura imperatoria, eloquentia mediocri, optimo ingenio & robusto corpore præditus. Imperium adeptus Princeps senatus vetere consuetudine vocatus est, tum vero corrigere omnia cœpit quæ fierent sine ordine & modo: humanitas enim & probitas & optima administratio rei familiaris ac prudentia in publicis rebus gerendis, cuncta pari diligentia in hoc Imperatore cernebantur. Is dum conatur omnia emendare, breui temporis spatio à Læto Præfecto qui eum Imperatorem fecerat, est confossus in Palatio, Didio Iuliano conscio. Neque nouerat homo multarum rerum peritus, multa simul tuto corrigi non posse, sed si quid aliud in rebus humanis, tum in primis ciuilem statum tempore egere & consilio: hic doctrinæ omnis ac moribus antiquissimis, immodicè parcus, Curios æquauerat Fabriciosve. Vixit annos LXVII. *Aur. Victor.* Regnauit menses iv. à Seuero inter Diuos relatus est.

Providentiam Deorum exhibet primus nummus, quam sibi imperium detulisse testatur Pertinax. *Providentia est voluntas Dei*, inquit Gregorius Nazianzenus, *huic quidquid agimus, debemus*. Globum quo regimen orbis significatur ipsi delatum esse Diis volentibus nummus indicat. 1.

Orat. 1.

Lib. 1.
Epist. 20.

Latitia temporum beatitudo populorum est, inquit Cassiodorus, vtrumque secundus nummus indicat, Pertinace summa rerum potente post mortem Commodi, omnium ordinum consensu. Narrat Zonaras *tantam tunc fuisse populi Romani latitiam, ut vicos urbis coronis strauerit*, quod nummum illustrat. Dea etenim iuuenis & gratiosa coronam tenet floribus & frondibus refertam. 2.

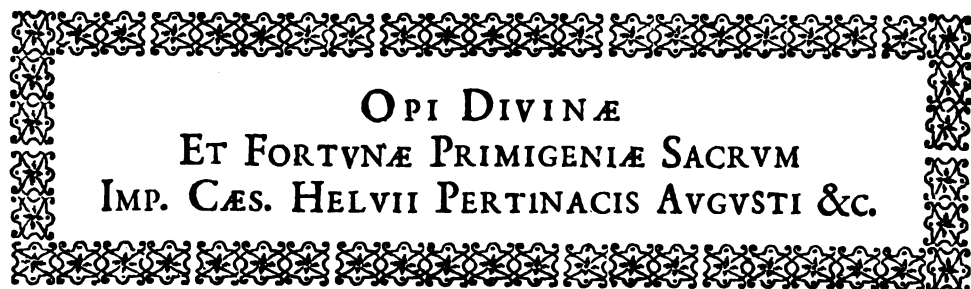
In Pert.

Tertius nummus Imperatoris virtutem celebrat qui semper æquissimus fuit: *mitissimum & humanissimum* nominat Capitolinus: *Sanctius est*, inquit Pertinax, *inopem rempublicam obtinere, quam ad diuitiarum cumulum per discrimina atque dedecoris vestigia peruenire*. 3.

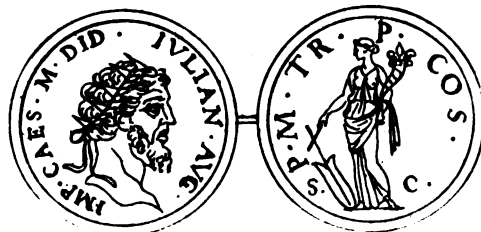
Solebant Imperatores Romani vota suscipere & exacto tempore illa soluere: Vota suscipit Imperator Pontificis habitu quibus soluendis obstitit imperii breuitas, quamquam Capitolinus illum soluisse in Capitolio autor sit, sed fortassis alia de causa. 4.

Pag. 26.

Quintum nummum illustrat inscriptio apud Gruterum, 5.

Gratias agit Imperator OPI DIVINÆ quod eam & Fortunam prosperas semper habuerit, qui gente vilis ad Imperatoriam dignitatem fuerit euectus. Qualis fuerit Ops siue Cybele supra dictum est. Plura si cupis adi Gregorium Gyraldum de Diis gentium.

NARCUS DIDIVS SEVERVS IVLIANVS vir senex, gulosus, alcator, superbus, & armis gladiatoriiis exercitus, imperium à militibus mercatus, quibus fidem non præstitit, quam ob causam contemptui habitus militibus infensus à populo contemnebatur. Autoritate Senatus ei imperium abrogatur, missique à senatu qui eum occiderent: à quodam gregario milite inter foedissimas complorationes ab omnibus amicis destitutus, trucidatus est imperii sui mense secundo, die quinto post interfectum à se Per- tinacem, æt. LX. Corpus eius vxori traditum est ad sepeliendum.

Multa passim de Fortuna supra dicta sunt, quæ frustra repetere- rem. Hanc sibi prosperam optabat Iulianus quam à militibus pre- tio conduxerat. Erat is pecuniosissimus, inquit Dio, & præsentibus *In Iulian.* nummis imperium à militibus prætorianis venundatum soluerat. Breuitas imperii raros effecit eius nummos aureos & argenteos; fre- quentiores sunt ærei maiores, rarissimi mediocres, de quibus hic agitur.

Lib. 1.
Æneid.

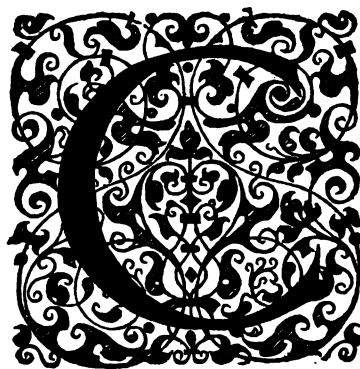
MANLIA SCANTILLA Didii Iuliani Imperatoris vxor fuit: ab hac persuasus imperium suscepit: hæc postea à Senatu Augusta est appellata, cum filia Didia Clara. Iunonem auersus nummus exhibet, quæ quod esset omnium Deorum mater, vt ait Seruius, ideo Regina nuncupabatur, sic Virgilius,

*Æst ego qua Diuum incedo Regina, Iouisque
Et soror & coniux.*

Hæc imperatoria dignitate non contenta Augustæ cognomen præter cœteras & Reginæ Iunonis gloriam auide optauerat, quam indicat pauo in nummo sculptus quemadmodum aquila potestatem Imperatorum & Iouis maiestatem.

CAIVS PESCENNIVS NIGER IVSTVS, Equestris ordinis homo, statura fuit procera, forma decorus, ore verecundo ac semper rubido, ceruice adeo nigra vt ab ea Nigri nomen accepit, cetera corporis parte candidus, pinguis, capillo ad gratiam in verticem reflexo. Miles optimus, Tribunus singularis, Dux præcipuus, Legatus seuerissimus, Consul insignis, domi forisque conspicuus, Imperator infoelix, ita appellatus ab exercitu Syriaco post Iulianum necatum. Eius exercitus Æmiliano Duce ad Cizycum à Seuerò fusus fugatusque, deinde apud Issicum sinum, vbi quondam debellatus erat Darius ab Alexandro Magno, insignis strages edita. Niger fuga dilapsus, Antiochiam peruenit, qua capta ad Euphratem confugit; quem infecuti Seueriani in suburbano quodam latitantem equites reppererunt, & caput eius amputatum piloque affixum Byzantium miserunt cruci affigendum. Filii eius cum matre in exilium acti & paulo post occisi, omnesque illius amici supplicio affecti. Obiit æt. anno LVIII. Illum calumniosè vocauit Victor, virum omnium turpitudinum: Cuius contrarium vulgauit Apollinis oraculum de Nigro, Seuerò & Albino consultum, qualis foret optimus Imperator,

Optimus est Fuscus, bonus Afer, pessimus Albus.

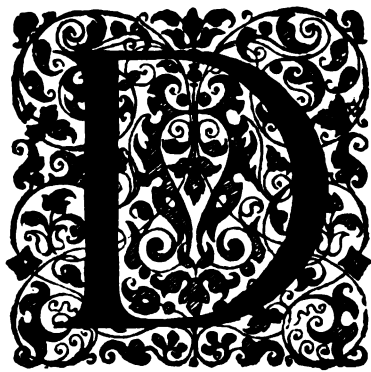
Lib. de ur-
bibus.

Quam sint rari huiusce Imperatoris nummi norunt omnes qui nummos tractant, ex quocumque sint metallo: at æreos supra argenteos raros esse, certum est, cum in cimeliarchiis asseruatos compererim supra viginti ex argento, & vnus tantum aut alter occurrat in ære. Rationem suppeditat imperii breuitas, & quod in Oriente regnauerit. Cæsarea Germanica, Comagenes vrbs erat non ignobilis, de qua Ptolemæus: Γερμανικαία, inquit Stephanus, πόλις Ευφρατησίδας, *Germanicia vrbs est in Syria Euphratensi.* Hæc fortassis ideo nummum cudit quod victoriam aliquam contra Seueri legiones in hac regione reportauerit; quamuis enim nulli Authores quod sciam eius mentionem faciant, arguit & probat is quem possideo ex argento nummus Pescennii Nigri; quem tum propter inscriptionem tum propter eximiam raritatem hic scalpi & apponi curauit.

Priorem nummum sequens illustrat, in quo legitur Cæsaream esse caput prouinciæ, Metropolim vocabant. Stat Fortuna coram figura sedente cuius caput turratum est: videtur hæc Cæsarea quam iubet Fortuna bene sperare pro Pescennio, cui fauebant omnes Orientis vrbes. Coniecturam firmat alter nummus quem possideo ex argento, in quo Fortuna eodem planè habitu cernitur, quem ideo hic vulgaui. Conueniunt & aliorum Pescennii nummorum inscriptiones in quibus SPEI BONÆ. aut BONVS EVENTVS cernuntur. Spei tamen euentus defuit, victus enim fuit Pescennius, & interfectus. Dissimulandum non est hos duos quos hic vulgauimus Pescennii nummos ex ære, paulò maiores & grauiores esse quam soleat æs mediocre, quare ad æs magnum referri non debere non contenderem.

DECIMVS CLODIVS SEPTIMIVS ALBINVS nobilis Romanus, Adrumeti in Africa natus, statura fuit procera, capillo crispo, fronte lata, admirabili candore, voce muliebri, ad sonum eunuchorum. Cum Seuerus aduersus Pescennium exercitum duceret, metuens ne Albinus qui tum exercitui Britannico præerat, cum exercitu Romam conueniret, eum Cæsarem prius, postea imperii consortem fecit. Victo Pescennio primum insidiis est petitus, quibus detectis, manifestè contra eum exercitum duxit, multisque præliis vario Marte acerrimè pugnatum, ultimo prælio Lugduni commisso fusæ sunt Albini copiæ. Ipse sauciatus à militibus captus, semiuiuus ad Seuerum ductus, cuius abscessum caput pilo prius circumlatum, Romam missum publico patibulo affixum est. Corpus eius ante prætorium ad foetorem iacuit, laceratumque à canibus, & in profluentem coniectum.

Lib. 1. Satur.
cap. 19.

Quem cernis Deum in primo nummo Mercurius erat in Galliis 1. præcipue cultus, ut summus mundi Genius, fecunditatis omnis generis parens, quare Frugifer cognominabatur. Is tridentem coniungit caduceo, qui piscium abundantiam, maris diuitias & commercii securitatem designant. *In Mercurio solem etiam coli ex caduceo claret, inquit Macrobius, quod Ægyptii in specie draconum maris & femina coniunctorum figurauerunt Mercurio consecrandum.* Per caduceum autem concordiam, & harmoniam rerum omnium terrestrium repræsentabat antiquitas; Infra dicetur circa caduceum in Postumi nummo qui etiam in Galliis regnavit, eandem legi inscriptionem, SÆCVLO FRVGIFERO.

FELICITAS quæ in secundo nummo legitur, lætitiæ Romano- 2. rum designat, qui felicia omnia Albino precabantur. Is enim ob morum facilitatem & summa merita Senatui populoque Romano erat gratissimus, exoso per omnia Severo quem crudelissimum arbitrabantur: testantur eius nummi nota S. C. insigniti.

Æsculapium frequenter exhibent Imperatorum Romanorum 3. nummi, quod eiusmodi cultu Deum sibi prosperum conciliare putarent, sanitatem optimum Naturæ donum tuendo aut restituendo. Deinde, ut ait Spartianus, Albinus erat voracitatis maximæ, quam obstructionum, intemperiei & morborum parentem esse passim docet Hippocrates, quibus vitandis Æsculapio litabatur.

FORTVNÆ REDVCI quam exhibet quartus nummus gratias agere 4. solebant Romani, dum Imperatorem suum ex distantibus provinciis reducem salutabant: id probant Augusti, Vespasiani, Traiani, Hadriani Antonini, Aurelii, Veri, Commodi numismata. Sed quod ad hos attinet hæc inscriptio, gratiarum est actio; quod vero pertinet ad Albinum votum est: nam & hunc Romam ex Galliis peruenire peroptabant, nec vnquam ab eo die quo Imperator salutatus est, Romam peruenire potuit.

SEPTIMIUS SEVERVS vir fuit decorus , promissa barba, cano capite & crispo, vultu venerando, canorus voce, bellicosus, liberalis, litteratus, ac insignis Mathematicus. Iuliano interfecto Romam armatus mirifico apparatu ingreditur, amicos Iuliani neci dat, eos qui Pertinacem occiderant morte mulctat, prætorianos vrbe eiicit, decreuit & iuravit de non interficiendis Senatoribus, quod non præstitit. Nigro bellum intulit, contra eum Antiochiæ tunc degentem exercitum educit, eundem bis prælio victum interficit. Eo occiso Byzantium triennio obsessum vastat & agrum Perinthiis adiudicat. Albinum Cæsarem in Galliis post varia prælia profligat. Romam redit, & maiorem suum filium Cæsarem declarat, cui cum Parthos, Arabes, Adiabenosque vicisset triumphum concessit. Orta in Britannia dissensione ad eam sedandam cum ambobus filiis expeditionem suscepit, sed decrepitus & articulari morbo vexatus, Eboraci è vita discessit. Antequam moreretur fertur hæc dixisse filiis, Facite vt conueniat inter vos, locupletate milites, ceteros omnes contemnite. Vixit annos LXV. regnavit XVII. Ossa in urna Romam perlata sunt, & in Antoniano reposita sunt. Ad eam urnam paulo ante obitum dixerat, Tu virum capies, quem totus terrarum orbis non cepit.

Πάντα ἐγρόμην καὶ ὅσ' ἐν ἐμοὶ λυσσεύει.

Omnia fui & nihil expedit.

Priusquam Seuerus in Asiam properaret, primum hunc nummum 1. cudi curauit, Herculem & Bacchum repræsentantem; Illum ut tyrannorum domitorem, hunc ut Indiarum triumphatorem coluerant veteres. Vtriusque auspiciis & Pescennium Nigrum & Parthorum Regem, aliosque Nigro fauentes, victurum se non dubitabat, quod eleganter demonstrat typus. Seuerus enim promissa barba & in Herculis modum clauam dextra tenet, sinistra exuias ferens. Bacchus iuuenis qui per cantharum, pantheram & thyrsum innotescit, Seueri maiorem natu filium Bassianum Caracallam exhibet, quorum fortitudine bellica veluti DIS AVSPICIBVS omnia prospere cessura significabantur.

Coniectura est in Ludis sæcularibus, quos post aliquot annos 2. Seuerus celebrauit, Deorum suorum auspiciis meminisse, in quorum memoriam & venerationem templa erexerat, sacrificia instituerat, nummos cuderat. Narrat quippe Xiphilinus, *Seuerum quamuis in sumptu parcissimum Herculi & Baccho templum maximum adificasse.* De ludis sæcularibus abunde dictum est pag. 158. *Seuerus cum anni cx. adpetiissent, cum filiis Antonino & Geta ludos eosdem ordinauit,* inquit Zosimus; Quamquam popularis esse in primis volebat edendis omnifariam magnificentissimis spectaculis, centenis etiam sæpe numero occisis belluis, quas omnibus regionibus nostris, barbarisque conquirebat. Sed & congiaria dedit vberima, & certamen proposuit, vndique accitis ludionibus atque athletic. Vidimus item sub illo quosdam omnis generis ludos, cunctis editos theatris, simulque supplicationes & peruigilia ad formam Cereris initiorum. Sæculares hi tunc appellabantur, celebrati ut aiunt decurso trium spatio ætatum. Siquidem vrbe tota atque Italia præcones itabant conuocatum omnes ad ludos quos nec vidissent hactenus, nec visuri postmodo forent: itaque scilicet interuallum præteritæ futuræque celebritatis supra omnem esse hominum ætatem significantes. Hæc Herodianus. Octauum itaque Seuerus ludos sæculares celebrauit, anno Urbis DCCCCLVII.

Eius templi formam fortassis repræsentat tertius nummus in 3. quo Hercules inter duos angues victor stat.

In Seucro.

Herodian.
lib. 3.

Dio.

4. Quartus Foelicitatem sæculi per Seuerum, Iuliam, Caracallam & Getam exhibet, illos concomitante Liberalitate, quæ populum semper allicit, foelicemque videtur efficere.
5. Occiso Pertinace Legiones Illyrici imperium Seuerio detulerunt quæ fidelissimæ ipsi perpetuo fuerunt, acriterque pro eo in Pescennium & Albinum pugnaverunt. Earum fides per hunc nummum celebratur.

1. **V**ictoriarum Seueri hæc sint monumenta. Victoria Britannica clypeo arbori appenso suam scribit symbolam. Seuerus Heraclitum ad obtinendas Britannias misit, inquit Spartianus. deinde ipse post aliquot annos, quod maximum eius imperii decus est, muro per transversam insulam ducto, vtrunque ad finem Oceani muniuit, vnde etiam Britannici nomen accepit. In Seuer.
2. Circa Arabiam plura gessit, Parthis etiam in ditionem reductis, Spartian. nec non etiam Adiabenis, qui quidem omnes cum Pescennio senserant, atque ob hoc reuersus triumpho delato appellatus est Arabicus, Adiabenicus, Parthicus: quod indicat VICTORIA PARTHICA MAXIMA quæ expressis verbis in argenteo eius nummo legitur, cæteræque quas alii exhibent nummi.
3. Tertium nummum illustrat locus Taciti, *In vestibulo Capitolii* Lib. 1. hist. omisas habenas biga cui Victoria institerat.

1. **T**estes sint hi nummi amoris S. P. Q. R. in Seuerum. Primus Spartian. cusus est postquam Seuerus restituit omnes fere ædes publicas quæ temporum vitio labeantur. *Noua enim adificia extruxit, vetera restituit*, inquit Xiphilinus, *inter quæ Septizonium & thermas Seuerianas.* Ob ea Seuerus appellatus est RESTITVTOR VRBIS. Typus vrbis Genium repræsentat, vt solet, victricis habitu.

Cartha-

Carthaginiensibus plurima indulgit, inquit Spartianus, quod² secundum nummum explicat. Indulgentia autem apud antiquos remissio erat tributorum ex annonis, quam Seuerus Carthaginiensibus fecit. Ita D. Ambrosius his verbis, *Nihil gloriosius exitus tanti Principis habuit*, (de Theodosio loquitur) *qui cum omnia iam filiis tradidisset, regnum, potestatem, nomen Augusti, nihil inquam speciosius ei in mortem seruatum est, quam quod immane quantis promissa annonarum exigendarum relaxatio, dum moratur, facta est successio eius* INDULGENTIARVM hereditas. Trium Principum erga Vitellium indulgentiam commemorat Suetonius. Numeretur hic Seueri beneficium quod legitur in Digestis, *In Africa Carthago à Diuis Seuero & Antonino, iuris Italici facta est*. Coeterum in inscriptionibus antiquis frequenter Principes dicti sunt Indulgentissimi, sic Antoninus in marmore antiquo.

Baron.
lib. V.

In Vitell.
cap. 5.
De Censib.
Lib. I.
Tit. XV.
Gruter.
pag. 254.

Gaudium publicum testatur tertius nummus, quem sic explicat³. Dionis abbreviator. *Occiso Iuliano Seuerus in urbem venit, quumque sedisset in equo usque ad portas urbis amictus veste equestri, inde urbana indutus, pedibus introiit. Comitabatur eum omnis exercitus, pedites equitesque armati consequebantur; fuitque illud spectaculum omnium quæ vidi vnquam magnificentissimum, &c.*

Xiphil.

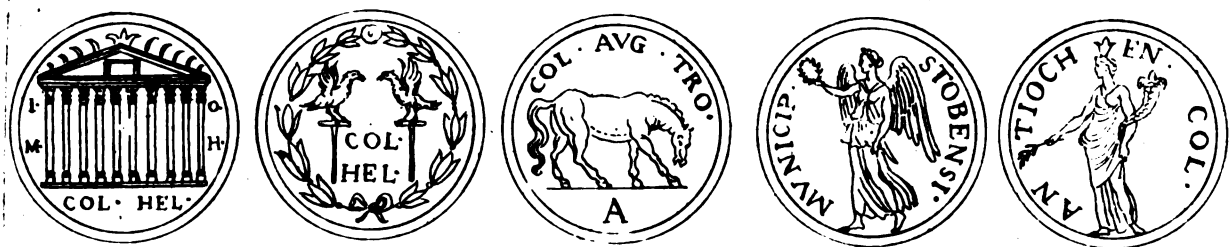
Portum habes in quarto turribus magnificis ornatum: portum⁴ autem esse non pontem, vt multi putant, indicio est nummus in Traiano expositus pag. 177. specie persimili, tum & agger in semicirculum ductus qui portui quam ponti longe similior est: nam amplas futuras fuisse fauces fluminis credibile est, in cuius vtraque ripa turris gemina ædificata fuerit: at his ripis ponte coniungendis non est verisimile pontem vnus arcus ædificatum fuisse & stare potuisse. Eum vltro indicat nauicula cum rectore, tutum esse tum nauibus asylum quem Seuero debere demonstrat: qualis ille sit, nummus non docet: Suspicio est illum esse quem Seuerus restituit apud Cæsarienses in Palestina.

Onirocrit.
cap. 79.

Nauis designat Salutem quæ tranquillitatem maris, benignitatem Imperatoris & securitatem populorum inducit.

1. Ioui Optimo Maximo Heluio Colonia Heluia legitur in primo
2. Inummo, quem coloni gratias agentes suæ coloniae fundatoribus Pertinaci & Seuero obtulerunt. Ea erat in Piceno: quamvis eius origo obscura sit, coniectura est hoc illi nomen inditum fuisse à Seuero in honorem Heluii Pertinacis, cuius memoriae alios etiam detulerat. *Funus enim censorium*, inquit Spartianus, *Pertinacis im-*^{In Seuero.}*gini duxit, eumque inter Divos sacrauit, addito Flamine & sodalibus Heluianis qui Marciani fuerant, se quoque Pertinacem vocari iussit &c.* quod ex nummis patet.
3. Quæ fuerit Colonia Augusta Troas dictum est in superioribus pag. 221. Verisimile est obesso aut capto Byzantio vicinas ciuitates & præcipuè Romanorum colonias victoris animum sibi conciliare conatas, à quo suam expectabant conseruationem, & fortassis diruti Byzantii campos, quod Perinthis contigit.
4. Municipium Stobensium explicatum fuit pag. 143. quid illi cum Seuero, non satis scio. Ei tamen, Iuliae vxori, & filiis Caracallæ & Getæ suos nummos dicauerunt, eodem typo nempe Victoriâ insignitos, vt suo loco dicitur.
5. *Antiochiensibus iratior fuit Seuerus, quod & administrantem se in Oriente riserant, & Nigrum etiam victu iuuerant*, inquit Spartianus. Placando Seuero, aut illi pro venia concessa gratias agendo, nummum fuisse conditum, probabile est.

Colonia Latina Iulia Corinthus hic significatur, cuius iam multa supra vulgauimus numismata. Ad typorum explicationem faciunt quæ dicta sunt in M. Aurelio pag. 236.

Æsculapius in nummo Acrafiotarum videtur qualis apud Roma 1. nos & Græcos colebatur, serpentem intortum baculo dextrâ tenens, togam sinistrâ subleuans. Mos erat populis illum precari pro suo Imperatore. Quinam fuerint Acrafiotæ hi qui nummum cuderunt, difficile est coniicere propter varias vrbes eiusdem nominis. Acra quidem est in Sarmatiæ isthmo paludi Mœotidi vicina, atque hanc fuisse suspicor, ob vicinam Pannoniam cui Seuerus præfuerat: Hanc autem prouinciam vicinasque vrbes Seuerum præter cæteras coluisse patet ex nummis. Plautillæ etiam Seueri nurui eiusdem vrbs nummus oblatus est cum Dianæ Ephesiæ typo, quæ Asiæ viciniam indicare videtur.

Tres nummos sequentes cudi curauere Philippopolitani in 2. Thracia, de quibus dictum est pag. 253. Bacchus cum pardo, vua & 3. bos, soli fertilitatem & vinorum abundantiam denotant. Notandum 4. porro est quod hæc vrbs à quibusdam autoribus Botrus dicta est; quare suspicio esset vuam racemi hac de causa in nummo signatam esse, quæ Græcis *Βότρυς* dicitur.

5. Idem Bachus nummum Marcianopolitanorum illustrat, quos Philippopolitanis proximos iuxta Pontum Euxinum nemo nescit : *Dein Mysia*, inquit Ammianus Marcellinus, *ubi Marcianopolis* Lib. 27. *est à sorore Traiani Principis cognominata.* Hanc ferunt Traianum ad honorem suæ sororis Marrianæ condidisse, cum didicisset ex ipsius manibus in præterfluentem amnem auream peluim excidisse, & rursus se dolenti Dominæ ex profundo sponte reddidisse : Itaque Traianus numini loci gratificaturus eam condidit ciuitatem. Quis fuerit Gentianus sub cuius nomine prodiit nummus, ignoro ; nec multum interest.
6. Tomi, Mœsiæ inferioris oppidum plus claruit exilio illustri poetæ Ouidii quam alia commendatione, quamuis Ponti vocetur Metropolis : Hic illam Miletidam nominat, quod Milesiorum esset colonia. Kiouiam urbem celebrem hodie nuncupari autumant quidam recentiores ex lacu vicino Ouidii nomen ferente.
7. Vlpia Pautaliæ mentio facta est in superioribus, pag. 251. Aquila globo insistens coronam rostro gerens, summam orbis potestatem denotat, quam suis victoriis acquisiuerat Seuerus.
8. Toties de Thessalonicensibus & Seleucia Pieriæ diximus, ut iis
9. aliquid addere superfluum sit.
10. Occo primum, Tristanus deinde Augustæ Traianæ meminere : vterque Cybelem leoni insidentem exponit. Occo quidem nihil explicat, Tristanus autumat Traianopolim eam fuisse quæ Augusta Traiana à posteris dicta est. Eius coniecturæ fauet nummus noster, ex quo inuersis characteribus Hebræorum & Arabum more à dextra ad sinistram insignito, licet suspicari in remota aliqua ciuitate nummum fuisse conditum. Traianopolis autem in Phrygia superiori, de qua Ptolemæus, seu Salutari ut tradit quinta synodus Constantinopolitana. Diana venatrix in tota fere Asia colebatur. Lib. 5. c. 2.
- Horum autem nummorum coniunctionem cum Severo vix video, præter quod Illyricum & Pannonias rexerat, quarum ciuitates & vicina loca gratum illi animum per suos nummos testatas esse verisimile est.

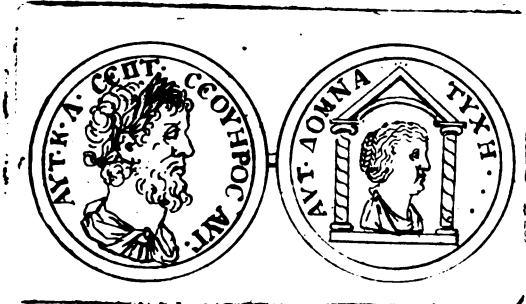

Nn ij

Herodian.
lib. 3.

Fœdus Imperatoris Romani & Edeffenorum Regis duo primi nummi demonstrant, quo Parthorum Regem simul aggredientes percusserant. Abgarus Seuerio filios suos obsides dederat; sagittarios plurimos & exercitum Romanis iunxerat, quibus usque ad Ctesiphontem gloriosè peruentum est. Cum Romam inde venisset non dissimili pompa ac Neronis temporibus Tiridates, REX MAGNVS à Seuerio dictus est BACIAEYC MEΓAC, quod in nummo legitur. Hunc autem cum Seuerio copias coniunxisse mirum videri potest, cum à Seuerio victum fuisse Spartianus, & Aur. Victor affirmant; sed fieri potest vt vel ante hanc coniunctionem bello confecto Abgarus cum victore Seuerio fœdus inierit, vel post fœdus & belli aduersus Parthos societatem dissociatis animis, vt sæpe fit, inter Seuerum & Abgarum bellum exarserit; prior coniectura videtur verisimilior. De Abgaris vide quæ dicta sunt pag. 240.

Comment.
historic.
tom. 2.

Caput Iuliæ in medio templo videtur, non tantum vt Imperatoris vxor, verum vt Dea FORTVNA cuius nutu res humanæ voluntur. Sic alterum nummum Cl. Trifanum dum Iuliam in templo cum titulo Seruatricis vulgavit: Quamuis enim in neutro vrbis nomen legatur quæ nummum cuderit, probabile est aliquam Syriæ ciuitatem è qua Iulia orta erat, salutem suam & fortunam suam eius coniugio acceptam retulisse. Cum enim omnes fere Orientis ciuitates Pescennio fauissent, nonnisi euersionem & ruinam illo victo expectare debuerant, nisi Fortuna quædam illas seruasset, quod Iuliæ tribuunt. Crispina etiam dicta est Fortuna à Miletopolitanis, cum temone & cornucopiæ; sculpturam vulgauimus supra pag. 267. Alterius nummi Iuliæ meminerunt Goltzius & Occo cum hac epigrapha ΤΥΧΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ, quod ad rem nostram facit. Vt alter iste

iste à Tristano commemoratus quem scalpi & hîc apponi curavi: in eo caput Iuliæ conspicitur in medio templo, quod circundat hæc inscriptio KOINON ΣΥΡΙΑC & ea rem dirimit; quid enim indicaret, nisi hoc templum cum illa Iuliæ statua colossica à communitate Syriæ in eius honorem ædificatum fuisse. De Iulia, plura suo loco dicentur.

Pathmos Icarîi maris insula, Diui Ioannis exilio clara fuit, in qua Apocalypsin conscripsit, cùm ab Imper. Domitiano eò pulsus est. Populorum qui in nummis antiquis signati sunt nomina fere omnia in genituo casu leguntur, hîc res aliter se gerit, cùm legatur meo quidem iudicio EN PATHMO. Certè rarissimus est nummus, quem in honorem Seueri cûsum esse inscriptio docet. Auidè cuperem eius typi explicationem nosse. Miles stat super aram, ensẽm dextrâ tenens, sinistra clypeum & lanceam, aras habet, hinc inde duas. Hunc militem opinantur plures esse Martem, militum Ducem & belli Deum: sed id non satis placet, mallem ad Iouem referre, quamvis sic armatus esse non soleat. Ad eius coniecturæ illustrationem statuam incidi curavi, quam quidem in priuatis ædibus cultam fuisse suspicor: nec enim publicos tantum Deos, sed priuatos etiam & familiares & suos tunc temporis colebant.

Plinius
Strabo.

Signum est antiquum ex marmore albo, in portu Massiliensi repertum. Coniectura est à Græcis Phocænsibus deportatum fuisse, quorum Massilia nostra colonia est, quod vel naufragio vel aliquo alio infortunio submersum est. Asseruatur hodie in eo nobilissimo cimeliarchio Stutgardienti, quod Serenissimus EBERHARDUS Dux Wirtembergensis &c. nummis antiquis & recentioribus, libris, gemmis, statuis, operibus antiquis & vno verbo omni cimeliorum genere adornari curauit. Princeps in tantum laudandus, in quantum probitas potest, humanitas & magnificentia. Id olim mihi accesserat dono Illustrissimi Lomenii Briennæ Comitæ, Regi Christianissimo à consiliis, actis & epistolis: Ad signum redeo; Id Iouem celebrat Dolichenium penè ignotum, nisi eius mentionem facerent aliquot aliæ inscriptiones antiquæ à Grutero commemoratæ, è quibus hanc selegimus, quæ ad rem nostram plurimum facit:

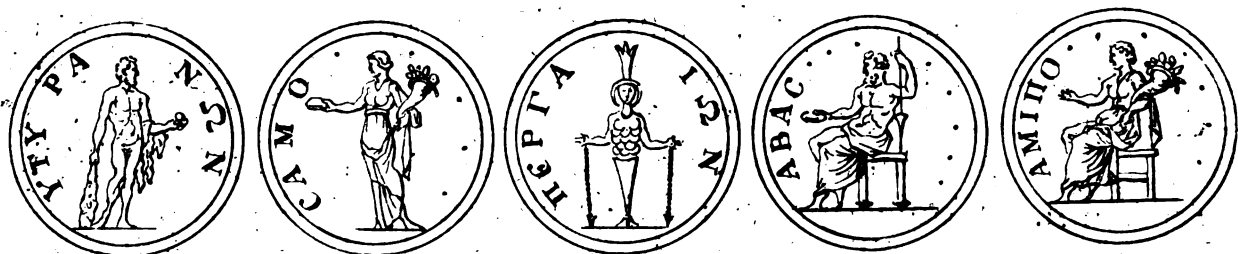
Pag. 20.
& 22.

Nn iij

ΚΑΤΑ ΚΕΛΕΥΣΙΝ ΘΕΟΥ ΔΟΛΙΧΗΝΟΥ
ΑΝΕΣΤΗΣΑ ΚΑΤΑ ΘΗΝΕΟΥ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ

ΜΑΡΚΟΣ ΟΥΛΠΙΟΣ ΚΑΙ ΟΥΙΟΣ ΜΑΡΚΟΣ ΟΥΛΠΙΟΣ ΑΡΤΕΜΩΝ.

Fragmentum visitur Romæ in vinea Episcopi Neapolitani, *in quo taurus est super quo quidam, nescio an ipse Deus*, inquit Smetius, *soccatus barbare* &c. Soccos autem quæ in marmore nostro signatæ sunt, pro ocreis vsurpatos fuisse docent, qui rem vestiariam antiquorum tractauere. Noster insuper Iupiter Dolichenus galeam habet in capite, gladium expansum è latere pendentem, spatham vocabant, quæ fortassis nomen gallicum indidit, *Espadon*; Paludamento & vestitus & ornatus est Græcorum more, in cuius medio cernitur caput Medusæ; quod frequenter eodem loci sibi apposuerunt Imperatores Romani, ut probant antiqui nummi, præsertim ejusdem Seueri & Caracallæ. Taurus adest Ioui immolari solitus, aquila inter eius pedes alis expansis, ne quid desit quod Iouem potuerit indicare. Cæteris tamen pretiosior est inscriptio quam DEO DOLICHENIO OCTAUIUS PATERNVS fieri curauerat EX IVSSV EIVS PRO SALVTE SVA ET SVORVM. Eum religionis morem adhuc hodie plures imitantur Christiani, cum frequenter imaginibus vel Deo vel ejus Sanctis dicatis id adscribunt Ex Voto. Doliche autem est vrbs Comagenes regionis, in Asia. Aliquot huic addidi signa antiqua in agris nostris Gallicis reperta, eaque elegantissimæ sculpturæ. Primum videtur Floram repræsentare. Alterum caput galeatum Martis vel militis, in cuius cauitate duodecim priorum Cæsarum nummi ex argento reperti sunt. 3. Genium alicuius vrbs repræsentat: Quartum fortassis ministrum Sacrorum.

Græcorum adhuc populorum nummos exponit hæc tabella. In primo stat Hercules dextrâ clauam, sinistrâ poma tenens, sed à quibus cusus fuerit non satis liquet, nihil enim apud antiquos Geographos de VTIRANIS repperi. Inter nummos quidem Iuliæ Seueri vnum vulgabimus in quo TYPANON scriptum est, num id vtrumque explicat; sed certè diuersi characteres in vtroque sunt integerrimi.

An secundus Samosâtam Comagenes urbem denotet, non audeo affirmare, ob postremorum characterum erosionem.

Pergæ siue Perga quæ tertium nummum cudit vrbs est Pamphiliæ mediterranea. Diana vbique terrarum fere colebatur, at in Asia minore præcipuè. Nummum argenteum ex maximo modulo cis paucos menses vulgabimus in THESAURO nostro, in quo templum DIANÆ PERGÆ consecratum cernitur.

*Nota hancce statuem duplo ampliorem
esse hac coelatura.*

Ross 2.

Aman f.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1711 EAST 5TH AVENUE
CHICAGO, ILL. 60607

F.Ch. 2.

I. Am. Sc.

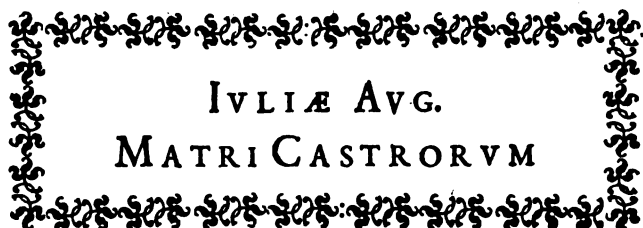

4. Quartus videtur in dissitissimis regionibus cusus ob sculpturæ modum: suspicor Abasinos Arabiæ gentem, cuius meminit Stephanus. Coniecturam firmat Iupiter sedens qui in Ægypto & Arabia supra cæteros Deos colebatur.
5. Difficilius est quinti explicationem attingere, cuius tamen typum in ære incidi curauimus, quo alterum etiam detritum citius possemus inuestigare & certius explicare. Seuerum qui diu imperauit ad fines vsque terrarum à populis cultum fuisse tot nummi demonstrant, vt eos gratam eius recordationem posteris suppeditare voluisse verisimile sit.

1. Honores Iuliæ delatos exhibet hæc tabella. In primis quidem
2. Nummis sacrificium pingitur iuxta fores templi. Quatuor figuræ muliebres vel interdum sex illud celebrare videntur, quod in cæteris nummis vix occurrit. Fortassis Vestales ignem æternum seruant.
3. MATER CASTRORVM nominatur in tertio, non eâ ratione qua olim eodem titulo Faustina nuncupata fuerat, *Eam enim*, inquit Capitolinus, *Diuam Marcus à Senatu appellatam gratulatus est, quam secum in æstiuis habuerat, ut Matrem castrorum appellaret*; sed quod S. P. Q. R. ei tanquam Faustinae filiæ eosdem honores deferret. Cùm enim Seuerus, Aurelii filius appellari voluerit, hunc probabile est vt sibi paternum, ita mulieri maternum nomen affectasse: istius tituli mentio frequens est in inscriptionibus antiquis, ex quibus hanc vnam selegimus.

Gruter.
inscript.
pag. 266.

Bassus.

Sequentem nummum illustrat Luna in curru quem interdum 4. equi trahunt, interdum tauri: Ideo bigis Luna vehi dicitur, siue ob velocitatem siue quod die ac nocte apparet, quod equo albo & equo nigro significatur. Lunam apud inferos Proserpinam vocauerunt, seu quod nocte luceat, siue quod humilior currat & terris præsit, vnde boues ad currum eius iunctos fuisse aiunt. Iuliam Lunæ comparabant Romani, vt Soli Seuerum & Orienti Caracallam, quorum typi exstant in nummis antiquis. Lunæ Luciferæ quæ eadem est cum Diana titulum illustrat hæc inscriptio antiqua.

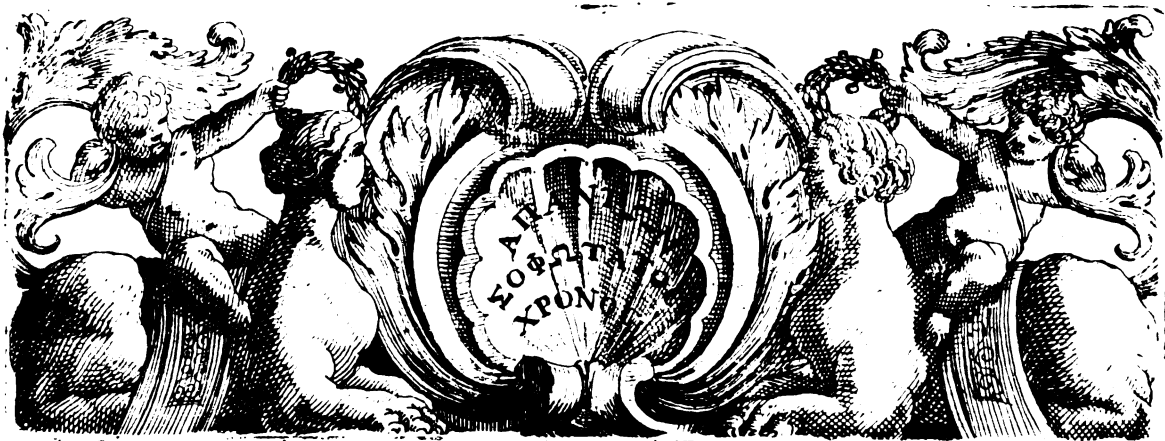
Gruter.
inscript.
pag. 39.

DIANÆ
PRO SALVTE
IMP. L. SEPTIM. SEVERI
ET M. AVR. ANTONINI AVGG.
ET IVLIAE AVG. MATR. CASTRORVM.

Elegantissimam comparisonem cernis in postremo nummo. 5. Iulia sub habitu Telluris sedens humi iacet sinistram imponens calathum frugum & florum pleno; Dextra globum tenet Zodiaco stellisque insignitum, quem circumstant quatuor puellæ. Terra enim rerum omnium parens sua FECVNDITATE diuitias dat vbique, & tunc Ceres nominatur.

Ἡ μήτηρ Δήμητηρ πλατύνει.

Fruges & flores id indicant. Orbis stellatus mundum, quatuor puellæ anni tempestates designant. Iuliæ omnia deberi existimant adulatorum Romani, ideo Piam nominabant. Mundum quem cum Seuerio regebat, orbis indicat stellatus, cuius regimini duos suos filios Caracallam & Getam, totidem puellas designabat suæ fecunditatis indices.

Equus pascens absque fræno libertatem fortassis indicat, qua fruebantur coloni Alexandria Troadis in Phrygia : fortassis etiam equorum feracitatem de quibus sic Claudianus,

Delectus equorum

*Quos Phrygia matres, Argeaque gramina pasta
Semine, Cappadocum sacris præsepibus edunt.*

De Troade dictum est in superioribus pag. 221. Hæc autem Severo Iuliæ & Caracallæ suos nummos dicavit, ut Colonia Latina Iulia Corinthus & MvNICIPIVM STOBENSIVM quæ in sequentibus designantur. Hic notanda inscriptionis ὀρθογραφία cum STOBESIVM legatur in nummo non STOBENSIVM. De quibus supra dictum est.

1. **E**legantissimos nummos hic habes. Primus Bacchi triumphum designat quem iam vulgavit & commentariis ornauit Illustris Seguinus. In Select.
numisma.
pag. 157.
2. Alter pertinet ad Ephesios quorum Diana ita per orbem erat celebris. An alia figura Genium Ephesi representet cum tauro sacrificando, non satis mihi liquet.

O o

Plures populos Iuliam veneratos esse quantum poterant hi nummi demonstrant : quamvis illorum peculiaris coniunctio apud historicos à nobis sedulo inuestigantibus reperta non fuerit ; felicius fortassis erit cui paucas has nostras coniecturas doctius eliminandas lubenter dabimus.

Thessalonicenses primum hunc nummum cudisse inscriptio docet & typus. Hic enim Cabirum in templo exprimit ex Vulcano & Cabira genitum , quem cum fratribus eiusdem nominis ministrum Deorum fuisse antiqua testatur Paganorum religio : is seminudus malleum sinistra tenet , dextra vero aliquid incudi simile : quod satis explicat Cabiros ignis usum & ferri ærisque fabricam primum docuisse. Vulgò traditur exstitisse Vulcani officinam in insula Lemno, vicinamque Thessalonicam sibi Cabiros quasi protectores sumpsisse, fortassis ne terræ motibus vrbs illa euerteretur , quibus tota illa regio erat admodum obnoxia.

Cabirorum religiones qui violassent,

violassent, inexpressibilis sceleris pœnam effugere non potuisse, certissimis rerum euentibus sapius compertum est.

inquit Pausanias, quod exemplis comprobatur. Nummum hunc explicat alter ex nostris, in quo KABEIPOC legitur circa similem figuram, ΘΕCCAΛΟ-NEIKH vero circa caput turratum, Thessalonicae Genium. De ea dictum est pag. 59.

In Boeotia
lib. 9.

Vetus alter vetustissimæ urbis nummus figuram exhibet sacrificantem coram Isidis statua super basim collocata. Verisimile est post dirutum Byzantium Ilienses Iuliæ veluti Isidi sacrificasse, quâ

2. Seuerum sibi conciliare sperabant. De Iliensibus dictum est pag. 96.

Pallas in sequenti eodem habitu cernitur quo apud Troianos colebatur: li Palladium veluti urbis suæ sacrarium custodiebant, quo sublato à Græcis diruta est. Huius regionis populos Iuliæ suos Deos

3. dicasse verisimile est.

De Pautalia dictum est pag. 250. De Perinthis pag. 163. & de Ephesiis pag. 20. Hos omnes Iuliam coluisse ex his nummis certum est, qui in Seuerum eisdem honores congefferant.

4. Plures fuisse Flauii urbes supra dictum est in Aurelio; hanc quæ
5. in nummo legitur Cratiam esse inscriptio docet, quæ est Bithyniæ
6. ciuitas. Typus Fortunam refert cum Isidis calathos quæ in tota fere
7. Asia colebatur; sub cuius habitu verisimile est Iuliam à Cratiensibus
8. Flauio politanis coli.

Proh.

Lyra in sequenti nummo cælata est solempne Apollinis ornamentum, quem supra omnes Deos populus Chalcedonensis venerabatur: De iis dictum est pag. 187. Eius ὀρθογραφίαν commemorat Illustr.

9. Seguinus in eo libro quem eruditè & perpolitè scripsit, de selectis suis numismatis.

Ερμιονέων nummi facit mentionem Ortelius in suo Thesouro Geographico, cum Ερμιονέων describit in Peloponneso, urbem ad Argolicum sinum. Mercurius in eo sculptus est dextra aliquid tenens
10. ranæ simile, quod ex integriori probare cuperem. Verisimile est hanc urbem summè veneratam esse Mercurium à quo nomen etiam deduxisse videtur. Mercurius enim Græcis dicitur Ερμῆς. Tristanus Tom. 2. nummum vulgavit Ερμιονέων Seueri & Iuliæ facibus insignitum, cum typo Mercurii & Veneris.

Ex pluribus urbibus quæ Prusæ dictæ sunt eam esse arbitror quæ Bithyniæ urbs est ad Olympum montem sita. Hæc ut fere omnes

O o ij

Asiæ minoris Dianam Ephesiam colebant, quæ mammosa inter cer- 11.
uos cernitur.

De Mileto dictum est pag. 94. Typum nummi Solem esse ex 12.
capite radiato non dubito. Huius simulachrum nobilissimum fuisse
In Arcadicis. Mileti ex Pausania constat, quod primum sustulerat Xerxes, Milesios
criminatus quod cum aduersus Græcos pugnaret, propensiores ii in
Athenienses fuissent : id deinde à Seleuco redditum. Apollinem
dextra ceruum tenentem repræsentat hic nummus, qui symbolum
Solis ob velocitatem dicitur.

Typum Phocænsibus solitum exhibet hic nummus. Duas enim 13.
Deas repræsentat quarum vnam Cybelem esse indicant Leones hinc
inde positi. Alteri nulla est peculiaris nota si turritum capitis ornatum
excipias, qui in omnibus fere urbium Geniis cernitur. Præfecti no-
men sub quo cusus fuit nummus vix legitur : huic similem refert
Tom. 2. Tristanus in quo ΑΦΦΙΑΝΟΝ esse asserit. Idem typus in sacri Sena-
tus nummis sculptus est pag. 7. & in Commodo pag. 263.

De Emisa seu Emessa dictum est in Antonini nummis. Ex ea 14.
natam esse Iuliam Domnam scribunt Herodianus & Dio : quare non
mirum si ea ipsi suum nummum dicauerit.

Eucarpia quidem est Phrygiæ vrbs quam tamen Eucarpeam 15.
nummus nominat. Eandem tamen fuisse facit vt credam typus
Dea insignitus quam Cybelem esse ex Leone comite arbitror, quæ
in tota Phrygia colebatur : De illa passim.

Elaitarum meminit Pausanias. An qui Æsculapium in num- 16.
mo signarunt in Æolide sint, an in Palaestina, ex qua orta erat Iulia,
in hac enim erat Elaïs.

Elegantissimum nummum Smyrnæi cudere, in quo figura 17.
galeata sedens dextra templum tenet, sinistra hastam : Hi primatum
inter vrbes Asiæ obtinuerant, quem nummo inscriptum cernimus.
De isto certamine à Tacito commemorato, facta fuit mentio in supe-
rioribus pag. 56. Coniectura est templum aliquod in honorem Iuliæ
extructum fuisse, quod me legisse non memini.

Iidem Smyrnæi sequentem nummum Iuliæ dicauerunt, quam 18.
velut Fortunam suam & suam Nemefidem indigitabant : de quibus
dictum est pag. 7.

Difficile est populos designare qui decimum nummum cude- 19.
runt. ΤΥΡΑΣ quidem est Mœsiæ inferioris vrbs ad Tyram fluuium
de qua Strabo & Ptolemæus. Tyritas eius accolæ vocat Herodotus,
qui fortassis Tyrani etiam dicti sunt. Cybele sedens in nummo repræ-
sentata videtur quæ non in Phrygia tantum summo cultu colebatur
sed & vicinis regionibus, Mœsiâ præcipuè.

Vigesimus

20. Vigessimus nummus Hypæpenos celebrat. Ii erant Lydiæ populi non ignobiles, ad Hermum fluuium, de quibus Geographi passim: Ouidius paruas Hypæpas bis commemorat,

— — — *Lydas tamen illa per urbes*

Quasierat studio nomen memorabile, quamuis

Orta domo parua, paruis habitabat Hypæpis.

— — — — *Illinc paruis finitur Hypæpis.*

Metam.
Lib. 6.

Templum aliquod celebre exponit hic nummus: Illud est fortassis de quo Pausanias mentionem facit, totque miraculis clarum esse probat cineribus coloris insoliti & igne vatis cuiusdam incantamentis sponte accenso. *In eius templo cella sunt cum aris, super his cinis alio longe colore à vulgari cinere. Huc ingressus Magus ubi foco aridis lignis impositis tiara caput velauit, inuocat Deum nescio quem &c.* Ille est fortassis qui in templo cernitur. Istud templum potest etiam referri ad id quod Petronius Priapo sacrum esse scribit,

Lib. II.
In Æliacis
Lib. 5.

Cui Lesbos, viridisque Thasos quem Lydus adorat

Vestifluus, templumque tuis imponit Hypæpis,

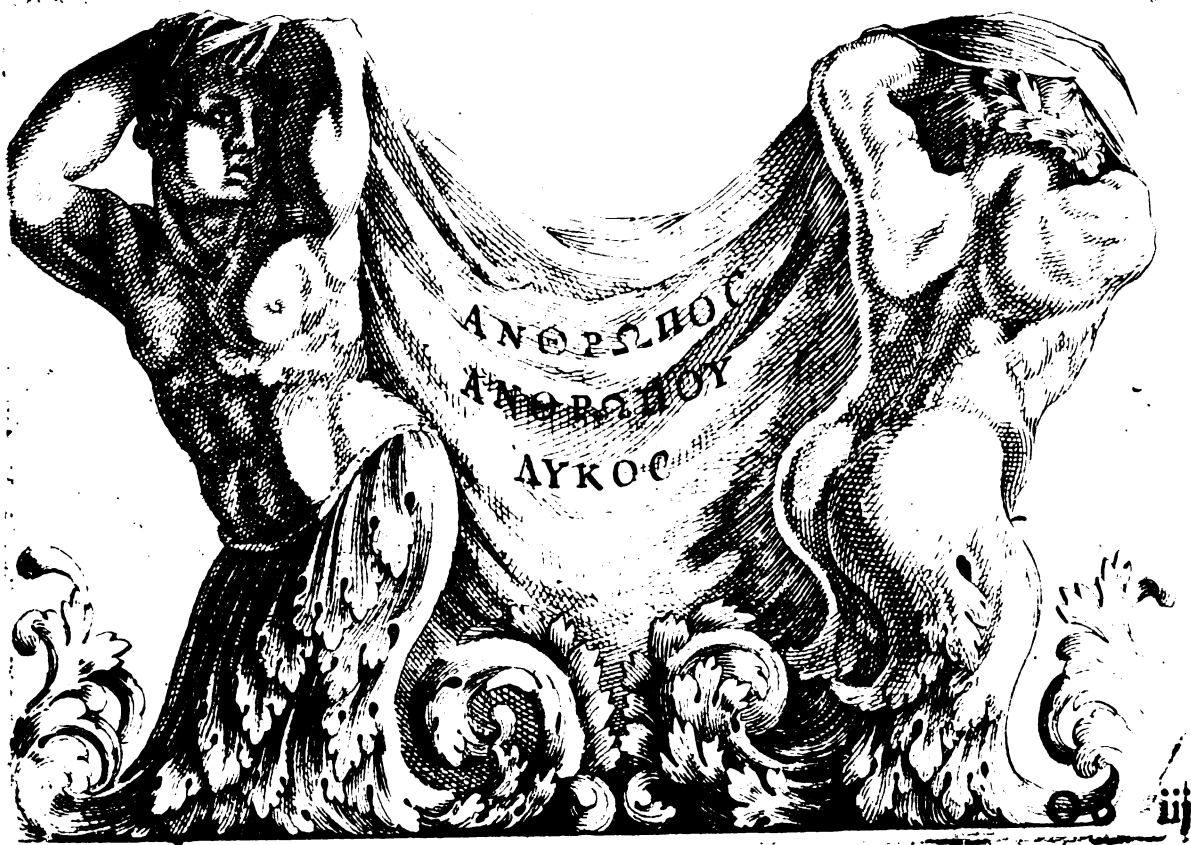
Huc ades, ô Bacchi tutor, Dryadumque voluptas

Et timidas admitte preces, &c.

In Satyrica.

Ad quod potest referri Stephani locus, pulcherrimas Hypæpis esse mulieres, Veneris dono; *Καμίσας ἔχον γυναῖκας τὴν πόλιν, δῶρον Ἀφροδίτης.*

De Urbibus.

Herodian.
Dio.

AVR. ANTONINVS CARACALLA patrem habuit Seuerum: Matrem fuisse Marciam tradunt quidam, plures Iuliam. Eius pueritia blanda, ingeniosa, parentibus affectabilis, amicis iucunda populo accepta fuit: eam egressus mores mutauit, grauior, sauior, & truculentior factus, superbus, arrogans. Fratrem Getam occidit, deinde eius domesticos & amicos, nec infantium ætati pepercit. Romam, Senatum, terrarum orbem cædibus repleuit contra ius fasque. In Mesopotamia inter Carras & Edeßam, insidiis à Macrino positis, per Centurionem pugione traiectus est, dum subligacula deduceret ventrisque oneri leuando intenderet. Macrinus mortem eius deplorans, corpus cremari iussit; reliquias in urna nouerca aut matri Iuliæ ad sepulturam misit, quas in sepulchro Antoninorum condidit. Vixit XLIII. imperauit VI.

IMP. CAESAR. M. AVRELIO
DIVI SEPTIMI SEVERI PII PERTINACIS AVG.
PARTHICI ARABICI ADIABENICI
PACATORIS ORBIS
ET FVNDATORIS IMPERII ROMANI
RESPUBLICA MALAC. D. D.

1. Cum Seuerus in Britanniam contendit ambos filios secum deduxit, quos etiam suæ gloriæ participes fieri iussit. *Britannis enim terra marique victis & ad imperium Romanum coactis, Caracalla cum Patre omnibus honoribus potitus est. Nec omisit agnomen Spartian. Britannici qui etiam se Lucanicum nominasset si Lucanos vicisset. Victoriæ in clypeo scribentem sæpè nummi Romanorum repræsentant.*

2. Quadriga Imperatorem triumphantem exhibet, sceptrum tenens eburneum, in cuius vertice aquila, de quibus sic Iuuenalis:

Da nunc & volucrem scepro qua surgit eburno.

Sat. X.

3. Tertium nummum explicat Dio his verbis, *Dicebat se in agitando curribus Solem imitari, eaque in re maximè gloriabatur,*

*Hoc sidus currum, rapidasque agitare quadrigas
Commenti, & capitis radios, & verbera dextra
Et frenos, phalerasque, & equorum pectora anhela
Æris inaurati, vel marmoris aut orichalci
Iusserunt nitido fulgere polita metallo.*

Prudent. in
Symm. lib. I.

4. Leonem qui Alexandri Magni signum fuerat in annulo figuratum gerebat, ut eundem propius imitaretur sicuti *truci fronte ad lauum humerum depressa ceruice.* Illum fortassis fulgur ore tenentem quartus exhibet nummus, qui improvisò de monte descendit in Parthos & pro Caracalla pugnavit. *Per Cadusios fines & Babylonios ingressus, tumultuarie cum Partharum Satrapis manum contulit,* inquit Plutarchus, *feris etiam bestiis in hostes immisis.* Leonem quem Acinacem vocabat, in suam mensam recipiebat & lectum, huncque publicè sæpe deosculabatur. Aur. Victor. Epit. 21. In Caracalla, Dio.

5. Quintus trophæum refert cum captiuo, quod frequenter occurrit in Romanorum nummis. Illustrat hunc eiusdem Caracallæ nummus argenteus in quo Imperator hos captiuos prosternit cum hac epigraphæ VIRTUS AVG.

Caracallæ munificentiam designat primus nummus per elephantem ¹.
 Quam forte in ludis sæcularibus à Seuerō celebratis præsentibus
 filiis publicam factam esse testatur. Forte etiam refertur ad id quod
 In Caracalla. tradit Dionis abbreviator, his verbis; *Ex his cadibus animum ad ludos
 applicat, in quibus itidem multas cades fecit; Nam ut omittam ele-
 phantum, rhinocerotem, tigrim, hippotigrim, casos in amphitreatro, &c.*

In altero, eosdem Deos patrios sibi prosperos fore optabat aut ².
 optare fingeat Caracalla, quos Seuerus sibi exempla proposuerat,
 Bacchum nempe & Herculem, de quibus in Seuerō dictum est.
 Istius gloriæ quæ propter ludorum sæcularium celebrationem Impe-
 ratoribus deferebatur, participem factum fuisse Caracallam hic num-
 mus demonstrat, adeo illum Parens Romanis commendare
 studebat.

Æsculapium cum Telesphoro de quo dictum est pag. 201. vene- ³.
 rabantur tum Græci tum Romani, ut autorem suæ salutis & familiæ
 Augustæ; quare ita sæpe in nummis occurrit. Caracallam Perga-
 mum adiisse scribit Herodianus, ut Æsculapii curationibus uteretur. ⁴

Quartus exhibet signa Pontificalia, lituum nempe, secespitam,
 pateram, vrceolum, capedinem & aspergillum: His utebantur
 Romani peragendis sacrificiis. Lituus quidem Auguris nota formam
 præbuit pædo pastorali & episcopali. Secespitam & securim quibus
 aut Flamines, Flaminicæ virgines & ipsi Pontifices in sacrificiis ute-
 bantur, aut Popæ victimas mactabant, Christiana nescit religio,
 quia nescit sanguinem. Patera aurea quæ victimarum præcordia
 sustinebat, in religione nostra Patenæ nomen retinet, Eucharistico
 Christi saluatoris corpori sustinendo. Vrceolus quem cum amplus
 erat, vrceum vocabant, oleo, vino, lacti, melli continendo dicatus erat
 Vasis huic similibus sacerdotes nostri aquæ & vino seruando vtuntur
 dum sacrosanctum missæ sacrificium peragunt. Antiquissima
 & integerrima exemplaria quæ possideo publici iuris lubens facio.

Capeduncula quæ parum à Simpulo differt, à capiendo thure dicta est; hac utebatur summus Pontifex libationis causa. Aspergillum quo aqua lustrali populus aspergebatur & lustrabatur, ut prioris æui sic nostri temporis mores retinent. De illo sic Virgilius,

*Idem ter socios pura circumtulit unda,
Spargens rore leui, & ramo felicitis oliuæ
Lustrauitque viros &c.*

*Æneid.
lib. 6.*

Ramo lauri interdum, interdum etiam equinæ caudæ pilis constabat. His omnibus summam sacerdotii dignitatem, vna cum imperio Caracallæ collatam esse quemadmodum cæteris Imperatoribus nummus indicat: indicat etiam non Romanos modo sed vniuersas gentes plerosque ritus sacraque organa à ludæis desumpsisse, quemadmodum etiam mythologiæ suæ partem aliquam ex initio Genesios.

5. In quinto sculptus est Iupiter Sospitator, qui eo sensu dictus est quo Iuno Sospita, cum salutaris & seruatrix erat.

Sospita delubris dicitur aucta nouis.

*Ouid. lib.
2. Fastor.*

Hanc frequenter nummi celebrant & Consulum & Imperatorum Romanorum. Caracalla & Geta Iouem Sospitatorem in nummo vulgaunt quibus templum condidisse probabile est, ob partem ab eo salutem. Docet Dio Caracallam Ioui sacrasse gladium quo Getam interfecerat. Ο Καὶ τὸ ξίφος δι' ἃ τὸν ἀδελφὸν ἀπεκτόνῃ ἀνέθηκε τῷ Θεῷ: Cur etiam eidem templum non dicauerit?

In Carac.

6. De Dea in curru dictum est, cum similis Iuliæ nummus fuit
7. supra explicatus ut de INDVLGENTIA AVGG. IN CARTH. Seueri nempe & Caracallæ qui gloriæ paternæ particeps factus est, propter beneficia ab utroque in eos collata, de quibus vide pag. 281.
8. Salutem, ut dictum est, ut omnis naui indicat. Hæc quæ octaui nummi typum facit, Fortunam reducem celebrat quæ in nummis Caracallæ videtur: is enim Occidentem Orientemque petagrauerat, finesque posuerat imperio, in Britannia videlicet & Parthia.
9. Nonus demonstrat à Principum liberalitate oriri populorum felicitatem. Sedet Seuerus inter Caracallam & Getam, quos his artibus Senatui Populoque Romano commendare voluerat; cuius recordationem gratam sibi suisque fore, Caracalla existimabat.
10. Postremus Iouem & sub eius habitu Imperatorem repræsentat, orbem dextra tenentem, quem sibi commissum & regendum ultro prædicabat vefanus Caracalla.

P p

L. 1. Dig.
de Cenſibus.

Supra decem Laodiceas numerant Geographi: hanc quæ nummos
Scudit in Coele-Syria fuiſſe facit vt credam Vlpianus his verbis,
*Est & Laodicensis colonia in Syria-Coele, cui Diuus Seuerus ius Italicum
ob belli civilis merita conceſſit. Laodicea enim in Syria, inquit, & Berytos
in Phœnicia iuris Italici ſunt & ſolum earum.* Cuius quidem bene-
ficii à Seuero collati Laodicenſes gratias agebant filio Caracallæ per
ſuos nummos.

Lib. 5.
cap. 29.

Primus quidem aquilam repræſentat in templo, quæ Iouis ales i.
eſt. Seuerum fortaiſſis benefactorem ſub Iouis habitu colebant,
Laodicæam Cariæ Plinius vocat *Dioſpolim*, ſiue Iouis urbem, quam
etiam *celeberrimam* nominat.

Alter duas luſtantes figuras exhibet, cuius conſilium non noui. 2.

Tertius caput turritum in templo: an illud ſit Dianæ aut Palla- 3.
dis, quæ reſte Pauſania Laodicææ celebrantur: an Iuliæ quæ eodem
habitu cernitur: certè Seueri nummus ſupra vulgatus poſtremam
hanc coniecturam ſtabilire videtur.

In quarto equum fræno retinere videtur figura quædam, quam 4.
interpretari mihi eſt difficile.

Quæ prioribus Imperatoribus ſui obſequii teſſeram obtulerant,
eædem coloniæ Caracallam ſuis in nummis celebrant.

Corinthus qualis fuerit dictum eſt abundè pag. 18. & Colonia i.
Anguſta Aroe Patrenſis, pag. 38.

Figuram 2.

3. Figuram templi Ioui Optimo Maximo Heluio dicati tertius nummus refert, quod Seuerus post Pertinacem ædificauerat, se ipsum etiam gratitudinis ergo Heluium nominans. Idem coloni eius filio Caracallæ denuo offerunt.
4. Inscriptionem quarti legere non patiuntur detrimenti characteres. certum est capite illo turrato indicari alicuius prouinciæ metropolim.
5. Municipium Stobense explicatum est in Vespasiano, pag. 143. obseruandum hoc ipsum Seueri & Iulii & Caracallæ & Getæ suos nummos fere simili typo dicauisse.
6. Infolitum typum sextus refert. Rusticus enim aut Satyrus videtur, sacculum humero gestans, sed quo fine aut à quo populo, nescio: aliquid simile supra sculptum est pag. 235.
7. Sidonis metropoleus & currus Cybeles mentio facta est in superioribus pag. 202.
8. De Colonia Alexandria Augusta Troade iam dictum est. Equus
9. pascens explicatus est pag. 223. & Sibylla laurum dextra tenens tripodi
10. pedem imponens pag. 262. Romulus & Remus lactentes lupam, suam demonstrant originem quam ab Ænea Troiano deducunt, quo Caracallæ gratulantes Troiani typum in nummo expresserunt.

Alias colonias addidi prioribus quæ suam symbolam pariter suo offerunt Imperatori.

1. Prior quidem Tyrum exhibet, quam munitissimam vocant sacræ litteræ, & claritate & magnitudine ante omnes vrbes Syriæ Iosue 19, 29. Phœnicesque memorabilem: *Colonia certe eius pene orbe toto diffusa sunt: Carthago in Africa, in Bœotia Theba, Gades ad Oceanum,* inquit Curtius; præter quas etiam Tyros, Leptis, Vtica memorantur à Tertulliano. Typum non satis noui, nisi fortè victoria columnæ imposita coronam imponat Herculi Tyrio summo vrbis Deo, cui *magnificum fuisse templum* narrat Curtius, aut *Apollini quem* Lib. 4. cap. 2. & 4. c. 4. Herodot. lib. 2. c. 44. *cines catenis aureis vinxerant, ne ab vrbe discederet.* Eum, quod Alexandri M. amicus fuerat Phil-Alexandrum ipse vocauit. Quod ad concham in infima nummi area positam pertinet, dubitari non potest, quin exhibeat conchylium purpuræ vel muricis Tyrii, ex cuius cruore fiebat purpureus ille color, toto orbe celeberrimus,

Dig. de
Censibus
Lib. I. tit. 15.

Magnatum & virorum principum vestibis intingendis. Inscriptio-
nem quidem abundè probant antiqui autores : Colonia Septimia
primùm dicitur, quod explicat Vlpianus, his verbis : *Sciendum est
esse quasdam colonias iuris Italici, ut est in Syria Phœnice splendidissima
Tyriorum urbs, unde mihi origo est, nobilis regionibus, serè saculorum
antiquissima, armipotens, fœderisque, quod cum Romanus percussit
tenacissima. Huic enim Diuus Seuerus & Imperator noster ob egre-
giam in Rempublicam Imperiumque Romanum insignem fidem
Italicum ius dedit, quod ad Caracallam refertur, cui coæuus fuerat
Vlpianus. Dicitur demum Metropolis Phœniciæ, cum honorem
istum esset consequuta supra Sidonem, per Imperatorem Hadrianum
qui hac gratia donauerat Paulum Rhetorem Tyrium.*

Dig. de
Censibus

Berytum dictam fuisse Iuliam & Augustam supra explicatum 2.
fuit pag. 39. Herculi lunonem infensam fuisse & ideo serpentes mi-
sisse, quos heros fortissimus manibus comprehensos suffocauit, pa-
lam testatur antiquitas. Eius facti memoriam denuò suppeditat
Beryti nummus.

Sequens templum repræsentat in quo figura coronatur à Victo-3
ria columnæ imposita, quod aliquid egregium mihi ignotum sub-
indicat. Inscriptio eandem Coloniam Iuliam Felicem
Berytum declarat.

Diodor.
Sicul.

Dig. de
Censibus.

Sinope quæ quartum nummum cudit vrbs est & Colonia Asiæ 4.
minoris in Paphlagonia quam ad Pontum Euxinum condidere
Milesii. *Est in Ponto colonia Sinopensis*, inquit Vlpianus. Iupiter
Ægyptius cubat in lectulo seu Serapis, cuius capiti pro more impo-
situs est modius.

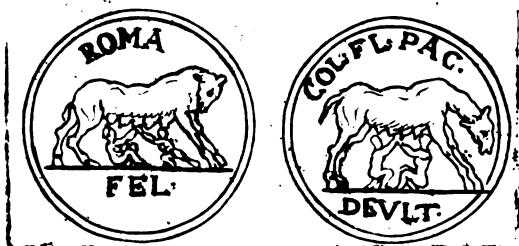
Celeberrima erat Ptolemæis Phœniciæ quæ quintum nummum 5.
cudit : hæc vulgo à D. Ioanne Acrensi nomen habet, quod anti-
quitus à Ptolemæo Rege deduxerat, cum fossam inchoasset ab ostio
Pelusiaco ductam ad urbem Arsinoem, nisi aliam in Arabia consti-
tutam velis eiusdem nominis.

Antiochensis colonia duos hos nummos in honorem Caracallæ acudi curauit, in qua per hyemem deliciis fruebatur, inquit Dio. Herodianus tradit eum illo decedente Asiaque omni & Bithynia, gentibusque reliquis pertransitis, atque ubique rebus compositis deuenisse Antiochiam, ibique exceptum honorificentissimè atque aliquamdiu moratum. Magnificentiae autem eius temporis pars numismatum fabricatio & publicatio. Deinde Antiochensibus & Byzantiis interuentu suo iura vetusta restituit, quibus iratus fuit Severus, quod Nigrum iuuerant, inquit Spartianus. De Antiochia dictum est pag. 143. & de In Caracalla. Deo Luno qui in primo nummo signatus est, pag. 219. Prætermittendus tamen non est Spartiani locus quo constat Caracallam cum Herod. hybernaret Edessa Carrhas Luni Dei gratia venisse, quod Imperatoris erga eum religionem innuit, aut potius hypocrisin. Notatu dignus est alter typus qui non coloniam exprimit sed Genium Coloniae.

1. **E**iusem Imperatoris similes typos exponit hæc tabella. Lupam nempe Romulum & Remum lactantem; quod ad primordia Urbis refertur. ROMA FELIX scripta est in primo nummo, sed meo iudicio à quibusdam populis etiam gloriam & felicitatem celebrantibus. Rudes characteres videntur quidem in prouinciis ab Vrbe longe diffitis scalpiti.

COLONIA FLAUIA PACIFICA DEVLTVM in sequenti legitur: Hanc à Vespasiano Flauiam dictam esse verisimile est & Pacificam ob istius Imperatoris summum erga Deam Pacem cultum, cui Romæ templum superbissimum condiderat. Nummo debemus eius rectam ὀρθογραφίαν, cum apud antiquos ferè semper corrupta sit. Urbem bellis dirutam instaurauit supra centum annos Baiazethus Turcarum Imperator, Amurathis Pater, vt narrat Chalcondylas: lib. 2. dictaque est Zagora.

P p iij

Aquilam imperii Romani symbolum fuisse palam testatur antiquitas : has ideo vexillis legionum impositas fuisse nummi, marmora, libri satis probant, quas ut Deos Romani primum venerantur & barbaris adorandas proponebant, cultum etiam vi exigentes. Has variis modis exhibet hæc tabella: interdum innititur fulguri quod indicat summam rerum potestatem: stella inter eius pedes posita Orientem designat, in cuius regionibus verisimile est hos nummos cufos esse. Quidni caput corona cinctum, Caracallam repræsentaret, qui foueretur à Ioue cuius aquila ales est perpetua & symbolum.

Tantus erat populorum erga Severum amor ut in eius filium etiam immeritum tot testimonia congererint quot ulli alteri Imperatori. Huius quidem pueritia blanda, ingeniosa, parentibus affabilis, amicis parentum iucunda, populo accepta, grata Senatui, ipsi etiam ad amorem conciliandum salutaris fuit, inquit Spartianus. Hinc à tot populis amoris tesserae quas exhibet hæc tabella, de quibus seorsim suo loco dictum est.

In Carac.

1. De Perinthiiis pag. 164. Antiochenſibus pag. 143. hanc hic nomi-
2. nari coloniam & metropolim notandum eſt.
3. Quales fuerunt Adrianopolitani dictum eſt in ſuperioribus
4. pag. 253. Arcus quidem & ſerpens plurimis gyris implicatus nihil
5. aliud declarant præter Apollinem.
6. Ephesiorum nummi ſupra frequentes fuerunt, quapropter con-
7. ſulantur, præcipuè pag. 20. De Epheso & eius templo Dianæ ſacro
ſic Solinus, *Ephesus in Asia minore urbs clarissima eſt. Epheso decus
templum Diana Amazonum fabrica, adeo magnificum ut Xerxes cum
omnia Aſiatica templa igni daret, huic uni pepercerit. Sed hac Xerxis
clementia ſacras ades non diu à malo vindicauit. Namque Heroſtra-
tus ut nomen memoria ſcleris extenderet, incendium nobilis fabricæ manu
ſua ſtruxit, ſicut ipſe faſſus eſt, voto adipiſcenda fama latioris. Notatur
ergo eadem die conſtagrauiſſe templum Ephesi, quo Alexander magnus
Pella natus eſt, poſt Romam conditam anno cccclxxxv. hæc Solinus. cap. 58.*
Hoc templum tam celebre & excellens fuit ut inter ſeptem orbis
miracula annumerari meruerit. Vnde Plinius, *Græca magnificentia* L. 36. c. 14.
*vera admiratio exſtat templum Ephesia Diana, cccxx. annis factum à
tota Asia. In ſolo id paluſtri fecere, ne fundamenta tanta molis locaren-
tur, ante calcatis ea ſubſtrauere carbonibus, dein velleribus lana. Vniuer-
ſo templo longitudo eſt cccclxxxv. pedum, latitudo cccxx. Columna
ccxvii. à ſingulis Regibus facta, lx. pedum latitudine, ex iis xxxvi.
cælata. Conuenit eſt inter auctores templi eius tectum fuiſſe è cedrinis
trabibus, valuas è cupreſſo.*
8. De Tomis Metropoli Ponti dictum eſt pag. 283. Octauus labor
fuit Herculis taurus enectus :
Octauo domuit magno luctamine taurum.
9. Byzantii vuam racemi obtulerunt ſuo Imperatori indicandæ
ſuæ telluris fecunditati & præſtantia; ſeu quod ipſe vini appetens erat,
teſte Spartiano, quod eximium prodit ex Byzantino ſolo. Thraces
omnes Bacchum fuiſſe veneratos palam teſtatur antiquitas, quod illi
vinoſi maxime eſſent & οἰνοφλυγες, quare fortassis *Byzantii delubrum
Bacchi adificauerant*, ut narrat Herodotus. Seuerò eamdem racemi In Melpom.
vuam pro ſui nummi typo exhibuerunt vicini Philippopolitani, quem
ſcalptum vulgauimus ſupra pag. 282.
10. De Smyrnæis abunde ſupra dictum eſt & Cyzicenis pag. 238. &
11. Philippopolitanis pag. 253. Vinam è qua palmæ quam in medio ſuo
12. nummo poſuerunt, eam eſſe quæ ludos Apollinares ſignificabat veri-
ſimile eſt. ΠΥΘΙΑ enim, ſupple certamina, id indicat,
*Neue operis famam poſſet delere vetuſtas
Inſtituit ſacros celebri certamine ludos
Pythia perdomiti ſerpentis nomine dictos.*

Ovid. met.
Lib. I.

Exercitationes autem ludorum Pythiorum sic descriptæ sunt.

*Hic iuuenum quicumque manu, pedibusue rotæue
Uicerat, Herculeæ capiebat frondis honorem.*

Suidas. Actia autem certamina ludi erant in Actio Epiri promontorio, quinto quoque anno celebrari soliti, in honorem Apollinis qui & ipse Actius cognominabatur. Hos ludos vetustissimos fuisse constat, sum-

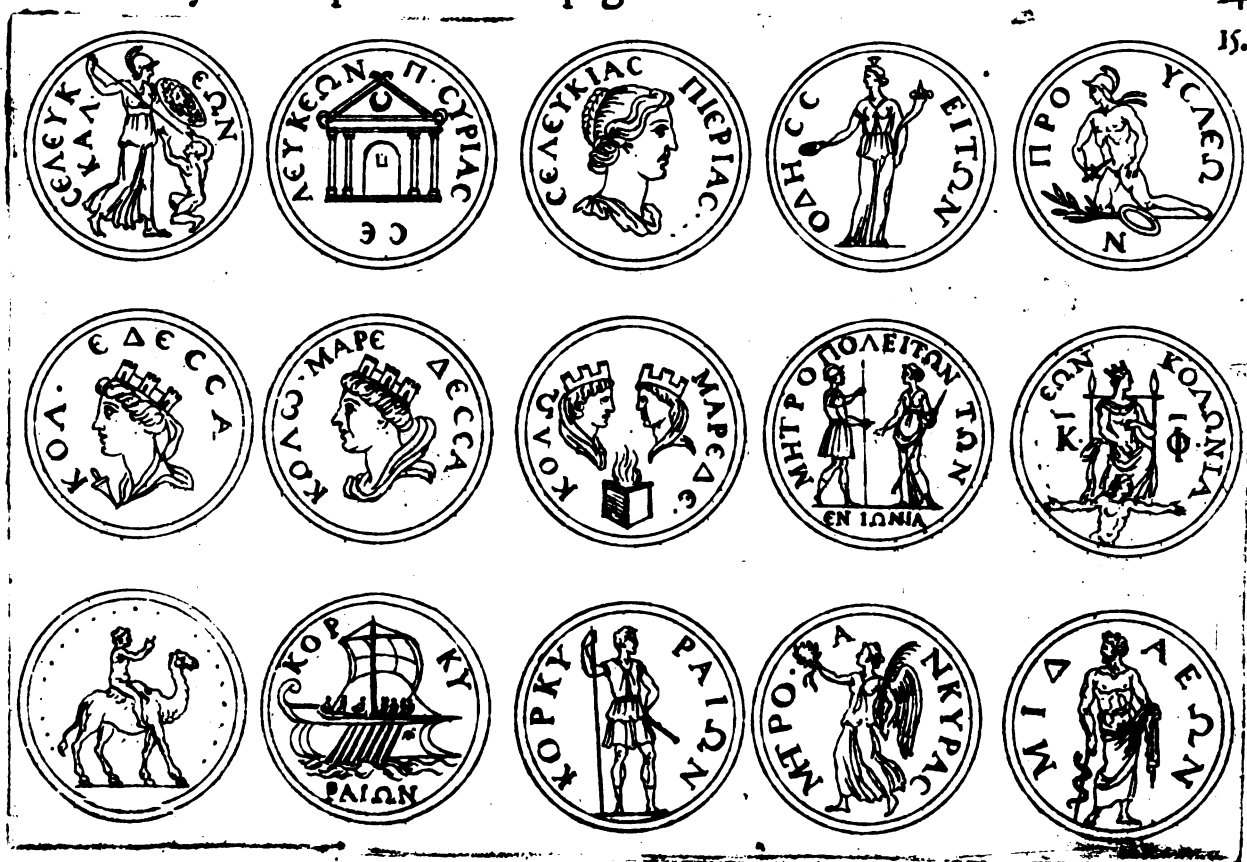
mo tamen apparatu ab Augusto instaurati fuerunt, postquam Antonium & Cleopatram nauali prælio iuxta Actium superasset.

Stephan. Tertio deinde quoque anno celebrantur, tribusque certaminibus insignes erant, gymnico, equestri & nauali.

Virgil.
3. Æncid.

Actiaque Iliacis celebramus littora ludis.

De Chalcedonensibus dictum est pag. 187. De Cæsarea pag. 50. 13.
& Dea Syria Ierapolitanorum pag. 6.

Varios Græciæ populos Caracallam venerantes exhibet hæc tabella. 1.

Strabo lib. 14.
Marcell. l. 14.

Plin. lib. 5.
cap. 17.

Lib. 14.

Primus nummus Seleucienses quidem celebrat, quos quod nomen sint vrbes à Seleuco Rege conditæ eodem nomine donatæ, vix possemus coniiicere quales fuerint, nisi tres litteræ ΚΑΛ. nodum soluerent. Cilicia enim urbem habet Seleuciam ad Calicadnum fluuium qui in nummo scribitur, quasi CEΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΛΥΚΑΔΝΟΥ. Eius mentionem facit Amm. Marcellinus, his verbis, *præterito Calicadni fluminis ponte, cuius undarum magnitudo, murorum Seleucia alluit turres, &c.*

Pallas captiuum sternit, neque enim semper artibus dat operam, sed ^{Plin. l. 5. c. 17.} etiam aliquando bello, quapropter interdum *σπαρτα* & *Αρσα* hoc est bellatrix & Martia dicitur.

2. Alter nummus templum exhibet, in quo ut in Iouis Cassii templo lapis cernitur, aut conus Veneris Paphiæ simulachrum ex Tacito supra commemoratum pag. 80. Hanc Seleuciam Syriæ fuisse inscriptio docet, ut quæ in tertio nummo legitur. Seleucia enim quæ in Syria iuxta mare est mediterraneum primaria dicebatur, quod exprimit Π. hoc est Πρωτή.
3. Tertius nummus rem clarius dilucidat, cum in illo Seleucia Πρωτή dicatur, quod soli Seleuciæ quæ in Syria est, conuenit. Hanc illustrat caput Iuliæ Domnæ ex Syria ortæ, quam ut Deam suam Seleucienses colere simulabant.
4. Odesseenses celebrat quartus nummus qui Pontum accolebant, de quibus Stephanus.
5. Infolitum typum quintus refert, militem nimirum sibi manus inferentem ex cuius vulnere sanguis in flores mutari videtur. Id ad Aiace[m] pertinere coniectura est, de quo Ouidius. Prusa autem vrbs ^{De Urbibus. Metamorph. l. 19.} est Bithyniæ celebris, de qua supra dictum est, pag. 292. cum Iuliæ nummos vulgauimus.
6. De Edeffenis supra dictum est pag. 77. Edeffam à Caracalla aut coloniam factam aut instauratam verisimile est. *Edeffam in Osröena, in prouincia formam redegit, amico Rege Abgaro non victo sed victo perfidissime*: iuxta illam iter faciens necatus est. ^{Spartian.}
7. De ΜΑΡΕΔΕΚΚΑ quæ in septimo & octauo legitur præter
8. Edeffam nihil ausim affirmare.
9. Nonus Metropolim designat quæ est in Ionia ut distinguatur ab aliis tredecim eiusdem nominis: hanc Ptolomæus inter Colophonem & Caystrum collocat in Lydia, quæ etiam in Ionia continetur. Dea stans Caracallam videtur excipere & prosperum in Parthos ad quos properabat euentum, promittere; siue illa sit prouinciæ Genius siue Cibeles Ioniæ patrona.
10. Dea sedet in decimo ad cuius pedes fluuius natere videtur, eodem prorsus modo quo in Antiochenis nummis.
11. Camelus Arabiæ symbolum est, in qua nummum cuspum fuisse verisimile est: quamuis omnes characteres sint erosi.
12. Nauem Corcyræi suis nummis frequenter præfixere, aut illarum copiarum innuendæ, aut quod, ut ait Pausanias, *Neptunus Corcyram cognouit*: illos cxx. armasse aduersus Corinthios narrat Thucydides. ^{Lib. 5. in Eliacia. Lib. 1. Lib. 50.} Triplicem in illorum insula collocat Dio portum, ex quibus vnus dulcis nominabatur, à fluuiio eo se exonerante. Quod Corcyra

libera dicta fuerit à Romanis & suis vſa fuerit legibus, prouerbio locum dedit, ἐλευθέρῃ Κέρκυρα χεῖρ ὅπου θέλει *Corcyra libera est, caca ubi libet.* Dictærium illud Corinthii hostes perpetui in Corcyraos caneant. Corcyra hodie *Corfu* Venetorum Reipublicæ paret.

Quæ iam Seuero suos nummos dicauerat, Caracallam in sequenti celebrat Imperatoris habitu paludatum, hastam dextra sinistra tenentem scipionem. Togata effigie antiquitus statuæ dicabantur, placuere & nudæ tenentes hastam ab Epheborum gymnics exemplaribus quas Achilleas vocant. *Græca res est nihil velare, at è contra Romana ac militaris thoracas addere*, inquit Plinius.

Ancyram sequens nummus celebrat: hanc Galatiæ metropolim fuisse testantur plurimæ inscriptiones antiquæ. De illa dictum est pag. 4.

Midæum collocat Ptolemæus in Phrygia iuxta Ancyram nec procul à Synnada. Ex nomine suspicio est Midam quem fabulæ prædicant Phrygiæ Regem illud condidisse. Æsculapius signatus est in nummo, qualis in tota fere Græcia colebatur.

Eodem habitu Theſſali pinxerunt, Palladem in ſuis nummis dum Hadrianum aut Caracallam ſunt venerati, de quo dictum eſt ſupra pag. 202.

Quod ad Alexandrum magnum ſpectat qui Bucephalum antea indomitum conſcendit, dictum eſt pag. 13. Quæ Caracallam ſpectant hic dicenda ſunt. *Is egreſſus pueritiam*, inquit Spartianus, ſeu patris

patrîs monitis seu calliditate ingenii, siue quod se Alexandro magno Macedoni aquandum putaret, restrictior, grauior vultu etiam truculentior factus est, prorsus ut eum quem puerum scirent, multi esse non crederent. Alexandrum Magnum eiusque gesta in ore semper habuit. Confirmat id Dio, his verbis, *Erga Alexandrum ita erat affectus* In Caracal. ut armis poculisque similibus iis quibus ille usus fuerat, uteretur; eique complures statuas in castris atque adeo in vrbe collocauit, comparauitque phalangem ex solis Macedonibus, in qua erant hominum sedecim millia, eamque phalangem Alexandri cognominauit. Hi utebantur eodem armorum genere quo viuo Alexandro armati fuerant. Se se Alexandrum Orientalem Augustum appellauit, scripsitque aliquando ad Senatum, animum Alexandri in corpus Augusti introisse, ut quoniam illi fuerat vita brevis, in hoc viueret diutius. Alexandrum & ipsos Macedones tanto amore prosequabatur, &c. hæc Dio; Quibus inter Alexandrum & Caracallam coniunctio manifesta est, quæ hunc etiam in nummis alterius acta imitatum fuisse declarat.

3. Tertium nummum quodammodo explicare videtur Dionis Xiphilin. abbreviator. Cum Caracalla hybernaret Nicomedia, exercuit phalangem Macedonicam, ibique ludos gladiatorios fecit suo natali die, ne illo quidem abstinuit à cadibus. De Nicomedensibus dictum est pag. 215. dum eorum originem ad anguem spectantem explicauimus. Tripus quidem & lauri ramus & corona mysterium quoddam designant, quod Apollinitribuendum videtur.
4. Anthedonis symbolum exhibet quartus nummus, sub habitu fortassis Astartis Veneris, quæ Dea in Syria summo cultu colebatur. Anthedon in Palæstina, Agrippias deinde dicta est. De templo nihil memorabile suppetit.
5. Optarem quinti ampliolem inscriptionem suppeditare, & templum quale fuerit interpretari, id nobis eripit nummi detrimentum.
6. De Nicæensibus dictum est pag. 225. Templum in nummo sculptum illud forte ipsum est, quod pridem Iuliæ dicauerant.
7. Septimus ad Nyzeanos pertinet, sed ad quos ex Nizeanis, difficile esset coniicere, ob vrbium eius nominis multitudinem. Niza Plin. Stephan. Solin. Diodor. l. 3. & 4. enim in Armenia, in Helicone, in Thracia, in Caria, in Arabia, in Ægypto, in Naxo, in India, in Libya, in Eubœa, in Bœotia, in Syria & in Arabia. Verisimile tamen est hanc quæ nummum cudit in limite Syriæ & Ægypti sitam fuisse in qua Bacchi templum fuisse magnificentissimum memorat Philostratus, ob id fortassis culti quod ibi natus fuerit, vnde Nyzæus dictus est, & vinum & hederam asportauerit. Satyrus quippe seu potius *Pan Deus Bacchi comes perpetuus* In vita Apoll. l. 2. c. 4. censebatur, τῷ Διονύσῳ θεράποντον τὸν βακχικώτατον vocat Lucianus. Quid In Dialog. In his accusat.
8. trahat nisi aut capram aut capræ pellem non satis noui. Nummum

hunc sequens illustrat, in quo dilucidè tygris & Satyrus Bacchum comitantur; De Sileno quidem res est vulgaris, sed quid illi cum Satyris? Docet Pausanias his verbis, *Μαξίμος νάτι Σατύρων Σίλενος νυνεύαντι*. Cæsareenses quidem Agenenses ubi fuerint, ignoro.

Carrhenorum coloniam eamque primariam dictam fuisse⁹. docet nonus nummus. Agrum celebrem facit Crassi legionumque Romanarum strages temporibus Augusti. Nummum tunc temporis cūsum fuisse verisimile est, cū *Caracalla Edeßā Carrhas Dei Luni gratia venisset*, ut ait Spartianus.

Eundem fere typum seruat decimus, sed diuersam inscriptionem, quam integrior aliquando fortassis docebit.

Strabo.
Stephan.
Ptol.

Mastaura vrbs est in Lydia, cuius meminit Synodus sexta¹¹. Constantinopolitana & concilium Ephesinum: idem fere nomen adhuc hodie seruat. Quid dextra teneat Dea stans in nummo non satis noui.

Duodecimum nummum non satis explicat inscriptio: Gadaram¹² enim Cœle-Syriæ triremis innuere videtur, de qua dictum est pag. 229.

Ludorum symbola exhibent tres postremi nummi, prioresquidem¹³ Apollinem celebrant, vltimus Neptunum. Vnam, laurum &¹⁴ coronam illos indicare certum est. de iis abunde dictum est in superioribus pag. 159. I... ΛΙΑ ΠΥΘΙΑ & ΙΣΤΗΜΙΑ quæ scripta sunt certamina denotant esse supplenda: Quæ quoniam in proximis Romæ regionibus celebrantur, ideo etiam caput Imperatoris, Romanis hoc est latinis characteribus circumscribitur.

Epist. 24.

Primum huius tabellæ nummum vulgavit Trifstanus, exceptis Damasci epithetis, quam Metropolim & Coloniam nominat, cū in nostro nummo *sacra & Asylus* indigitetur: De ea iam dictum est pag. 47. addendum videtur quod Iulianus scribit: *Διὸς πόλις καὶ τῆς ἐώας ἀπάσης ὀφθαλμὸν, τὴν ἱερὰν καὶ μεγίστην Δάμασκον*, hoc est, *Damascum esse Iouis urbem & totius Orientis ocellum, sacram & Asylum*. Coniecturam suppeditat Cl. Trifstanus CEBAC MIA quæ in medio nummo leguntur ad certamina referri debere quæ fortassis à Damascenensibus in honorem Caracallæ celebrata sunt, quæ prius ΑΥΤΟΥΚΤΑΛΙΑ & CEBACTA in gloriam Augusti erant instituta: firmat

firmat coniecturam corona quam vt Augusto sic Caracallæ tributam fuisse nummi testantur, in quarum vtraque legitur OB CIVES SERVATOS probabile est. Tot à Syris monumenta perhonorifica Caracallæ dicata fuisse, facit matris patria, etenim Iulia Domna è Syria orta erat, & quòd *Sacra Isidis Romam deportauerit & templa ubique* Spartian. in Carac. *magnifica eidem Dea fecerit.*

Sequens Tomos celebrat urbem ad Pontum Euxinum exilio Ouidii claram. de ea dictum est pag. 283. sed quid typus exhibet: certè infans ille alatus prope pyramidem? mihi videtur Cupido: an illum Tomitæ signauerint in honorem eius Præceptoris Ouidii.

Tertius quin pertineat ad fretum Abydum inter & Seston nullum est dubium. Celebris est historia ab Ouidio commemorata Leandri & Heronis. Hæc in excelsa turri cernitur, illo inter procillas luctante, Deosque itaque rogante,

Parcite dum propero, mergite cum redeo.

Quartus ad Philippopolitanos pertinet de quibus dictum est pag. 266. Corona videtur ea fuisse quæ in ludis istis Alexandrinis Pythiis Victoribus donabatur. De Pythiis quidem supra dictum est. Ludi Alexandrini obscuriores sunt. Ad eorum tamen elucidationem facere videtur Spartiani locus vbi Caracalla se Alexandro Magno Macedoni æquandum putabat; illum & eius gesta in ore semper habens. Fortassis ludi qui primum Pythii erant instituti Alexandrini etiam dicti sunt in honorem Caracallæ, quem Alexandri imitorem Græci iactabant, & præcipuè Macedones, quibus vicini erant Philippopolitani, nummi percussores.

In quinto ΠΡΥΜΝΗC manifestè legitur: an sit pars alicuius nominis nescio, subsunt enim alii characteres? an ad Prymnesiam debeat reuocari, Phrygiæ urbem. Alia est eius nominis in Caria. Prymnesiensis Episcopi Phrygiæ Salutaris meminit Concilium Constantinopolitanum primum. Caput turratum certe urbem indicat: sed quid hæc cum Caracalla, sane non video, præter generalem populorum erga Romanos Imperatores adulationem.

1. Duo serpentes in primis nummis signati sunt, quorum primum
2. signauerunt Pautaliatæ, alterum Nicæenses: de his dictum est pag. 225. de illis pag. 251.

Ad quid referri debeat tertius nummus certe vix possum definire: Imperator quidem ad aliquam expeditionem properare videtur, quam quod eques sit & quod lanceam teneat hostibus veluti feriundis, intelligere est. Characteres detriti locum ubi cusus est, ni fallor, indicant. 3.

Quartus templum repræsentat in quo caput turritum quod vel Genium alicuius vrbs vel Fortunam refert. 4.

Quinti quidem inscriptio omnimode legitur, non tamen magis constat cui suam debeat originem, siquidem ΠΥΛΙΩΝ nil nisi Pylum indicat. Tres autem huius nominis in sola Messenia Peloponesi regione enumerat Strabo. Pylus quidem est in Macedonia prope Illyridem: At Æsculapius: qui per vniuersam Græciam colebatur, priores subindicat. 5.

Priores duos nummos Tarfi nomine inscriptos difficile est interpretari. corona primum occupare videtur in qua ΔΗΜΙ legitur: an ad plebeiam aliquam coronam, an plebi concessam pertinere videatur, an quid aliud non satis liquet.

In secundo quidem Tarsus dicitur Libera quod figura muliebri sedente innuitur suffragii tesseram in vas mittente, id enim summam libertatem indicare videtur. Cur eius beneficii à Caracalla accepti gratum animum Tarsus testata non fuerit cum se Antoninianam & Seueram dici voluerit, quod patet ex nummis? Tarsus vrbs erat Ciliciæ metropolis, in qua D. Paulus educatus fuerat.

Liberam aliquam urbem exhibet tertius nummus, cum Dianæ Ephesiæ typo inter tauros erecto, quale in aliis cernitur: nomen vrbs eripit erosio nummi.

De Samosata Comagenes metropoli supra dictum est pag. 201. 3.

Nicopolim quintus exhibet, quam ex pluribus eiusdem nominis sacræ nomen indicat eam esse quæ in Mysia iuxta Iatri & Danubii confluentiam est constituta, notissima quoniam deuictis Sarmatis Traianus eam ædificauit, & appellauit *Victoria ciuitatem*. Hanc liberam fuisse probat id solenne Nicopolitanorum sacramentum, *Ita nos fortuna Caesaris*, Hadrianum intelligebant, adiunget, *liberi sumus*, ἔγω καὶ Νικοπολίται ἐπιβοᾶν ἐκώθασι, καὶ τὴν Καίσαρος τύχην ἐλεύθεροὶ εἶσμεν.

Amm. Marcell. lib. 31.

Epiſtet. l. 4. cap. 1.

Vlpia Serdica Thraciæ vrbs à Traiano suum agnomen accepit quemadmodum Pautalia, de quo supra pag. 251.

1. Ceres cernitur in primo nummo Proserpinam quærens, indicant id angues currum vehentes.
2. Æsculapius stat in altero, quem Pergami primum deinde in vicinis regionibus cultum fuisse tradit Pausanias.
3. Tertius seu Deum seu Imperatorem sedentem repræsentat, quem vulgavit Cl. Tristanus.

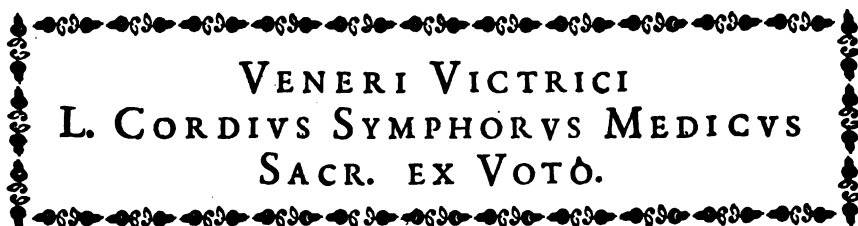

Plautilla Fulvii Plautiani viri ditissimi filia vxor fuit Caracallæ: *illam impudentissimam fuisse docet Dio, ἀναδεσμένην*. In Siciliam pri- Lib. 75. mum fuit relegata: vixit in Lipara cum fratre Plauro calamitissimè in maximo metu & inopia rerum necessariarum, donec tandem ambo iussu Caracallæ interfecti fuerint.

1. **VENVS VICTRIX** in primo eius nummo cernitur: eam pri- dem Faustinae filiae nummi celebrauerant, sed diuerso habitu. Plautilla vt Venus altera pomum tenet & palmam, orbis & victoriæ indicia. Per præeuntem Cupidinem demonstrare videtur eximia sua forma Caracallam sibi devinxisse. Amorem hoc simulacro indicari docet primum ætas, tum alæ, quamquam eius oculos vt solet nulla vitta cingit, fortasse ne cæcus Cæsaris amor in Plautillam existimaretur, & subindicaretur tam iudicio quam affectu hanc sibi vxorem cooptrasse. Clipeus in quo leo sculptus est victum
Cara-

Caracallam demonstrat : is enim quàm auidè leonis symbolum suscepit, in eius commentariis dictum est. Illam Venerem celebrat hæc inscriptio.

Gruter.
pag. 70.

Notatu etiam dignum est illud epigramma quod Veneris victorias celebrat,

*Sol calet igne meo, flagrat Neptunus in undis,
Pensa dedi Alcida, Bacchum servire cœgi
Quamuis liber erat, feci servire Tonantem.
Quamuis liber erat, Martem sine Marte subegi.*

2.

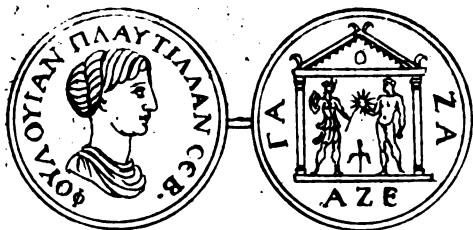
Concordiam Augustorum exponit alter sub habitu Deæ sedentis pateram & cornucopiæ tenentis. Primis coniugii annis verisimile est hunc nummum fuisse cûsum, non procul enim dissociatis animis vir uxorem in perpetuum relegavit.

3.

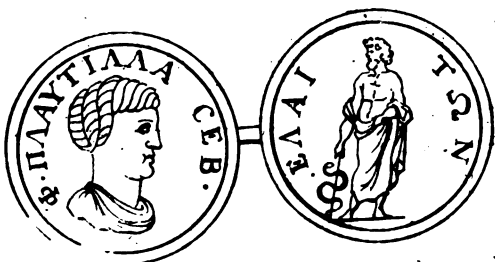
Pietatem exprimebant Romani Deâ puellum fouente : sic in hoc nummo Plautillam venerantur quæ filium suum Antoninum aut filiam, utrosque enim ex Caracalla suscepit, sanguine primum deinde amore materno quo nullus maior, fouere videtur.

Coloniam Latinam Iuliam Corinthum suos nummos frequenter Romanis Imperatoribus obtulisse supra dictum est. Exempla sunt nummi Iulii, Augusti, Caligulæ, Neronis, Galbæ, Hadriani, Sabinæ, M. Aurelii, Veri, Commodi, & Seueri, quos supra suo loco vulgauimus. Quid in illam beneficii congesserit Plautilla quod hoc redhonestamentum merita fuerit, non noui, nisi propter virum Caracallam.

Perrarus hic nummus nomine & cognomine Fulviæ Plautillæ inscriptus est, quæ Fulvii Plautiani filia fuerat, de quo Spartianus. In Sever. & Caracal. Aversam partem explicat Tristanus, Gazam Azeorum. Gasa enim in illa Syriæ parte sita est quæ Aza dicitur, ob montem eius nominis. Diana & Iupiter in templo cernuntur qui præcipuè Gasæ colebantur.

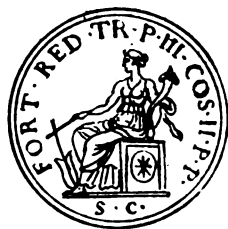
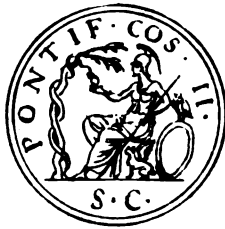
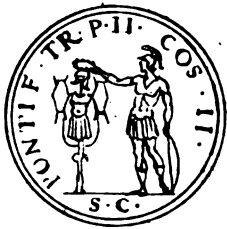
Eundem Æsculapium Plautillæ offerunt Elaitæ quo pridem Iulia eius socrus condecorata fuerat. Is nummum indicat potius in Aeolide cūsum, quam in Palæstina, ob Pergami viciniam, ibi enim cultus Æsculapii originem. de qua sic Stephanus, *Ελαία πόλις τῆς Ἀσίας* *Αιολικῇ Περγαμηνῶν ἐπὶ τὴν*. De Viribus.

Herod.

SEPTIMIUS GETA patre Seuero, matre Iulia genitus, adolescens asperis moribus non tamen impiis, natura decorus, gulosus, ciborum cupidus & vini conditi, vestitus nitidi cupidissimus, probus, moderatus & lenis, litteris & honestis studiis deditus, disciplinarum gloria viros celebres amauit, & in palæstra exercitatos, placidus, humanus in optimos quosque, matri amabilior quam frater, cui semper erat inuisus. Post Parthicum bellum cum ingenti gloria floreret, Bassiano Principe imperii appellato, Geta quoque Cæsaris & Antonini nomen accepit. Mortuo patre à fratre petitus est insidiis, quos Seueri amici & Consiliarii reconciliare studebant, diuiso vtrisque consentientibus Romano imperio, ut Europa cum partibus meridionalibus Bassiano cederet, Asia & Orientis imperium Getæ. At Iulia mater illos alloquens, Terram quidem & mare, ô filij, iam inuenistis quo pacto diuidatis, matrem vero quonam modo diuidetis? quonam modo infelix ergo destituar inter vtrumque vestrum, aut dissecabor? &c. Sed odium fraternum in dies gliscebatur, & Antoninus fratri infensus quia cum maior pars ob probitatem sectabatur, primum parauit insidias veneno, quibus non procedentibus, nihil tale expectante Getæ, in eius irrumpit cubiculum & supra matris pectus obtruncat. Mortuus in Septizonium quod Seueri sepulchrum erat, in via Appia illatus est. Vixit annis xxii. mens. ix. Obseruandum in nummis Getæ & Lucii & Publii nomen exstare; Interdum etiam aut Cæsarem aut Augustum nuncupari,

1. **R**em sanè illustrem exhibet primus nummus, cum hoc titulo NOBILITAS. Figura muliebris sinistra tenet exiguum victoriæ simulachrum, nisi mauis imaginem quod ad id referri potest, quod nobiles apud Romanos demum ii dicebantur qui magistratum curulem gesserant, quorum primus erat ædilitas curulis, quâ ius imaginis ponendæ habebant, vt & passim se adeptum gloriatur Cicero, postquam Aedilis curulis factus est. Fortassis imaginem teneret Nobilitas tanquam propriam honoris notam.

2. In altero miles stat dextra coronam imponens trophæo qui virtutem Getæ bellicam celebrat: *Is enim in Parthico & Britanico bello ingenti gloria floruerat*, inquit Spartianus. Notandum autem in hoc nummo Getam Augusti nomen sumpsisse quod ex auctoribus non patet. In Getæ.

3. Tertiū templum exhibet in quo Hercules stat inter duos angues. Similem typum sibi prius vindicauerant Seuerus & Caracalla, quod Herculem tanquam suum & proprium Deum venerabantur. Verisimile est ambos fratres Herculem sibi propitium ambiisse, qui Seuero semper fauisse videbatur; Is enim à Tripolitanis colebatur apud quos Seuerus natus erat, hinc Deus patrius dicebatur. *Θεὸς πατριῶν* vocabat antiquitas,

Dii patrii seruate domum, seruate nepotem.

Virgil.

— — — — — *patriosque penates.*

4. Quartum sic interpretatur Tristantus. *Roma sedet*, inquit, *felicio habitu: serpens oliua intortus felicitatem & pacem indicat, cornix clypeo insidens fratrum concordiam.* Coniecturam destruit nummus noster integrior; noctuam enim exhibet non cornicem. Quamobrem Palladem non Romam sedere certum est, quæ serpentem pascit prudentiæ symbolum. Ei enim oliuam sacram esse palam testatur antiquitas.

Oleaque Minerva—Inuentrix.

Minervam celebrant Getæ nummi ex argento, cum hoc lemmate, MINERVA, aut MINERVÆ SANCTÆ, aut MINERVA VICTRIX.

5. Fortunam indicabant Antiqui figura muliebri temonem & cornucopiæ tenente; dum illam vt reducem venerabantur rotam superaddebant, qua iter significabatur: sic via Traiana in superioribus muliebri figura rotam moderante scalptra est. Rotam quæ Fortunæ apposita est illustrat Boëtius, ipsam Fortunam sic loquentem fingens. De consol. philosoph. lib. II.
Rotam volubili orbe versamus infima summis, summa infimis mutare gaudemus.

R r ij

Rariores & illustriores Getæ nummos exhibet hæc tabella. Pri-
mus quidem FELICITATEM SÆCVLI demonstrat sub typo
Imperatoris Seueri sedentis in theatro congiarium Populo Romano
largientis coram filiis Caracalla & Geta. Cum enim imperium
Romanum summa frueretur pace, Seuerus Caracallam iterum, Getam
primùm Consules fecit, in cuius honoris memoriam & liberaliter
egisse & nummum cudisse verisimile est. Mulieriis assidens videtur
esse Iulia sub Liberalitatis habitu.

Geta in secundo nummo gaudet equis, cum duobus aliis Prin-
cipem iuuentutis comitantibus.

Virgil.
Æneid. 5.

*Hunc morem hos cursus, atque hæc certamina primus
Ascanius longam muris cum cingeret Albam
Rettulit, & priscos docuit celebrare Latinos.
Quo puer ipse modo, secum quo Troia pubes
Albani docuere suos: hinc maxima porro
Accepit Roma, & patrium seruauit honorem,
Troiaque nunc pueri Troianum dicitur agmen.*

In Aug.
In Ner.
Alex. ab
Alex. l. 6.
Lib. 51.

Vnde eiusmodi lusus Troia dicebatur, ab Iulo Troiano inuentore:
sic Festus, *Troia lusus puerorum equestris dicitur*. Eius fre-
quenter meminit Suetonius. Illius frequens est mentio apud anti-
quos autores. pro omnibus sit locus ille Dionis, *Porro in sacrarii
consecratione, ludi omnis generis facti sunt*, de templo Iulio Cæsari
dicato loquitur, *Patricique pueri Troiam luserunt, virique simili
ratione equis celeribus bigis & quadrigis certauerunt*. Celare non debeo
in meas manus incidisse nummum Seueri indubitata antiquitatis
cum eodem typo: an Monetarii errorem commiserint, patris faciem
nummo filii applicantes: nusquam enim Seuerus dictus est PRIN-
CEPS IVVENTVTIS.

De Sæcularibus ludis dictum est abunde pag. 158. Hos celebra-
uit Seuerus, cuius honoris participes filios fecit: cernitur ideo inter
vtrosque sacrificans super ara in illorum medio posita. Typus similis
exstat in nummis patris & filiorum.

An Parthicam an Britannicam victoriam celebret hic nummus
incertum est, posteriorem tamen arbitror. Victoria trophæo impo-
sita coronat Caracallam togatum & Getam paludatum; infra iacet
captiuus: Res ita clara est vt vberiori explicatione non indigeat.

5. Dexteritatem Getæ in regendis equis postremus nummus docet, dum illum Castori comparat. Hic generosissimum equum Cyllarum à Iunone muneri acceperat, quem Deæ Neptunus dederat. De eo sic Propertius,

*Quod si Romana comitarent castra puella,
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.*

Lib. 2.
eleg. 6.

1. Colonias plurimas Getæ gratulatas esse testis sit hæc tabella, quas
2. siue ob claram eius indolem siue ob patrem Seuerum id fecisse verisimile est. Quæ fuerit Colonia Latina Iulia Corinthus in superioribus frequenter dictum est.
3. Coloniam HELViam Ricinam eisdem honores in Getam contulisse quam in Caracallam & instauratorem Seuerum hic nummus demonstrat: de ea dictum est pag. 282.
4. Quartus Coloniam PTOLEMAIDEM refert iugo bouum à colono acto: sed qualis fuerit hæc Ptolemais in tanto urbium eiusdem nominis numero non nobis constat.
5. Piscis in medio nummo cernitur cum inscriptione Sinopes: hæc Asiæ minoris vrbs est & colonia in Paphlagonia ad Pontum Euxinum: cur Pelamidem esse dubitarem cum iis piscibus Pontus Euxinus abundaret, de quibus dictum est in Plotinæ nummo pag. 188. Præcedentes litteras C. I. F. non intelligo, C. quidem coloniam indicat.
6. STABOV in sexto scriptum est quod interpretari difficillimum fuisset, nisi typus, vacca nempe rem nostram elucidare & illustrare videretur. Docet Galenus noster lac Stabianum Phthisicis esse salubre: hæc sunt Symmachi verba ad Nicomachi filios, *Stabias ire desiderant ut reliquias longæ agritudinis armentali lacte depellant.* An Stabiæ legendum an Tabii? vtrumque enim apud Autores, hoc tamen mendosè. Locus est Campaniæ in imo sinu qui inter Neapolim & Surrentum conspicitur: hodie vocari *Monte de la Torre*

Lib. 3. meth.
medendi.

De Thermis. scribit Andr. Baccius: quare eundem esse locum suspicor quem *lacteum montem* vocat Procopius circa Veseuum ad Draconis fluminis ripam. Cum igitur lacte vaccino locus ille commendaretur, ideo vaccam in nummo coelatum esse existimamus, quemadmodum coeteri populi id quod aut soli, aut quod pretiosius habebant suis nummis insculpebant, sic Perinthii vuam, Damasceni pruna, Byzantii pelamides, Carthaginenses equum in nummis scalpsisse supra exposuimus.

Occurrit iterum Municipium Stobensium, eadem Victoria insignitum quam Seuero patri, Iuliae matri, Caracallae fratri iam pridem Municipales obtulerant. De iis dictum est pag. 143. Coniectura est eos sibi conciliandae Imperatoris benevolentiae gratia tum ipsi tum familiae dilectissimae suos nummos dicauisse, eodem typo insignitos.

De Laodicea dictum est pag. 229.... Templum & Dea in templo ad quid referri debeant incertum. certe characteres partim latini partim graeci utriusque populi & viciniam & concordiam innuunt, qui & Seuero & Caracallae suos nummos iam pridem dicauerant.

Eandem Ponti metropolim celebrat primus hic nummus: hanc iam pridem suos nummos Seuero & Caracallae dicaerat. Tomenenses de quibus dictum est pag. 282. Getae etiam gloriae & victoriae honores tribuerunt, dum aquilam arae impositam quasi Iovis alitem triumphantem inter duo signa militaria in nummis eius signarunt. De Adrianopolitanis dictum est pag. 203. Hercules leonem suffocans pro typo est, cui Getam comparabant,

Ex Catal. & Virgili.

Compressit Nemea primum virtute leonem.

1. **Q**uæ primum Stratonice ab vxore Antiochi dicta est, Hadriano-
polis ab instauratore Hadriano demum est nominata. Fertilita-
tem soli indicat typus: Ceres ambabus manibus faces tenet quibus
filiam Proserpinam quæsiisse fabula est: iuxta pedes cernitur eius
currus à serpentibus vectus. De Cerere abunde dictum in nostris
FAMILIIS ROMANIS. In gente
Vibia.
2. Corcyræos suos nummos dicasse Caracallæ supra dictum est,
3. eisdem Getam simili honore affecisse probant hi nummi. Quamob-
rem verisimile videtur eos populos qui Seuero gratulati sunt, etiam
4. Caracallæ & Getæ suos nummos eodem consilio obtulisse: Patet id
5. ex sequentibus, Nicæenses enim, Chalcedonenses, Perinthii, Pautaliatæ,
6. Ephesii, quorum nummos qui ad Getam pertinent hic subiecimus
7. aut Seuero aut Iuliæ aut Caracallæ nummos iampridem cuderant,
8. quod populorum mentem beneuolam erga istam familiam satis
9. demonstrat. Strabo
Steph.
10. Diana quam omnes fere Asiatici summa religione colebant
cernitur in decimo nummo venatricis vt solet, habitu.
Anchialam autem Tarsum ipsam Ciliciæ fuisse aut ei vicinam satis
constat ex Autoribus quos legi, quamuis vtra sit harum non ausim
affirmare.
11. Viginti quatuor vrbes fuisse Apolloniæ nomine memo-
rat Stephanus, septem alias Ortelius, quæ an ad nummum
ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΑΝ pertineant nec ne, dubito: *Apollonias quidem* Plin.
vrbs est metropolis maioris Phrygiæ, inquit Strabo; hæc tamen quæ
propius ad nummum nostrum accedit videtur esse Apollonia
Corinthorum colonia in Illyria prope Epidamnum, in finibus

Macedoniæ, quod multi vicinarum huic urbium nummi supersint. Interpretatio typi non liquet quamvis elegantis. Navis maritimam urbem denotat : id confirmat nummus Seueri ex magno ære quem possideo, in quo Neptunus pro typo est, ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΑΝ pro inscriptione. Porro iterum notandum & Getam in hoc nummo Augustum ΣΕΒΑΣΤΟΝ nominari.

Sicyonensium typus exstat in duodecimo : Salus pateram tenet¹². eius collo serpens inuoluitur. Sicyon urbs est Peloponnesi, quæ apud Suidam Ελλάς, Stephano Τελχινία & Μήκων, Straboni Αιγιάλα quasi litoralis & Ιωνία. Supra dictum est Sicyoniis mandatam fuisse ludorum Isthmiorum curam vastata Corintho apud quam fieri solebant, restituta Corinthiis commissam, quod proximitatem locorum arguit.

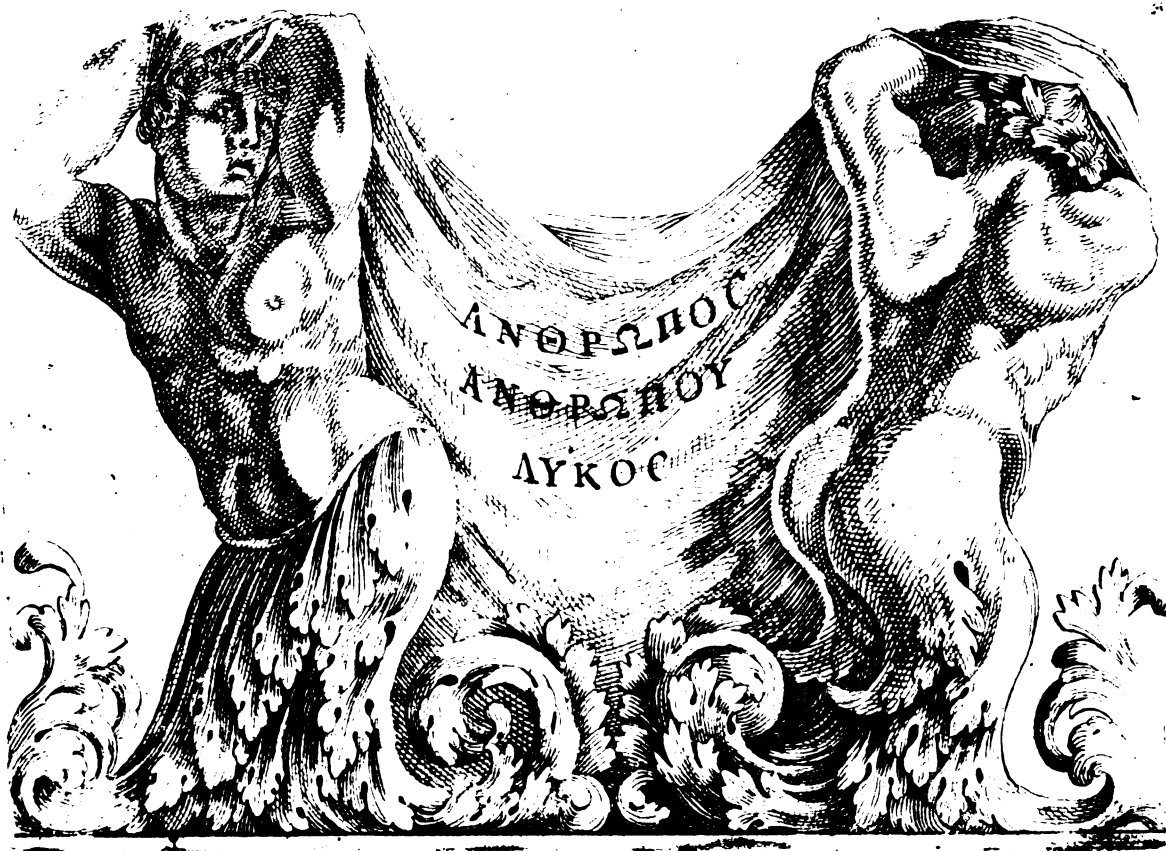
Paulan.

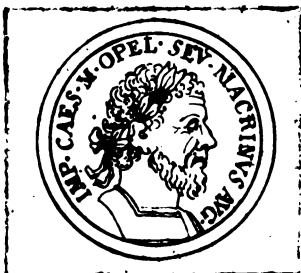
Decimus tertius Heracleam in Ponto denotat expressis verbis¹³. quibus à viginti duabus aliis eiusdem nominis urbibus differret. *Oppidum Heraclea Lyco flumini appositum*, inquit Plinius, *abest à Ponti ore milliarius ducentis, Portus Acone veneno aconito dirus*, Palladem ibi cultam fuisse testatur nummus noster, etsi Iouem & Bacchum ut in Thracia etiam adorari ex aliis nummis certum sit.

L. G. C. I.

Postremos nummos à quibus fuerint cusi, alii integrior, si¹⁴. aliquando occurrunt, docebunt.

15.

M. OPELIVS SEVERVS MACRINVS natione Maurus, obscuro genere natus, probitate & æquitate sua obscurabat ignobilitatem generis, neque enim æquum bonumque tam diligenter didicerat, quam tractabat fideliter. Prætorio Præfectus magistratum iustissimè administravit. Quarto post interfectum Caracallam die, à militibus Imperator creatur, homo animi atque oris impudentis. Imperium assecutus nunc Seuerum, nunc Antoninum se vocavit, militibus promittens se liberaturum eos bello quò maximè defatigabantur. Magistratus indignis hominibus dedit; ratus hoc modo contegere ignobilitatem generis. Cum Artabano Magno Rege duobus diebus conflixit, cum quo tandem fœdus percussit. Interea factionibus Soëmiadis Elagabalus Imperator est designatus, cuius ætatem ac mores Macrinus ad Senatum per litteras notat & Diadumenianum filium Elegabalo multo iuniorem Imperatorem designat: sed legiones ad Antoninum deficiunt, qui magna celeritate cum Macrino confliat in vico Antiochenorum, eumque in fugam vertit. Hic misso ad Artabanum filio Antiochiam venit, mox Ægas Ciliciæ, tandem Chalcedonem navigavit, ubi à militibus Elagabali cum filio comprehensus occisus est, abscissumque vtriusque caput ad Elagabalum perlatum. Regnavit mensibus XIV. homo fastuosus, arrogans, & sanguinarius.

Non modo boni Imperatores sed etiam qui malis artibus ad summam imperandi potestatem erant euecti, solebant omnia tuta Senatui Populoque Romano promittere; idque non modo priuatim sed & publicè per suos nummos patefaciebant: sic Macrinus plurima promisit quorum duo testimonia hic exprimi curauimus.

SECVRITAS TEMPORVM Deâ columnæ innixâ repræsentatur & 1.
FELICITAS Deâ caduceum tenente. 2.

Tertius nummus Iouem esse Imperatorum patronum testatur, 3.
dum Macrinum exhibet quem tuetur Iupiter conseruator, simili habitu in priorum Imperatorum nummis repræsentatus.

5. millones
aureor. gal-
licor.

In Macrin.

Herodian.

Sequentes duo Victoriâ de Parthis reportatam celebrant, quamvis Macrinus copias Artabani vix fuderit, sed pacem ingenti pecunia mercatus fuerit, nimirum ad bis milles H-S. Hic tamen 5. ad Senatum epistolis laureatis ut victor, scripsit. Et reuera de ea re sic est apud Spartianum, *Pugnaui tamen & contra Parthos & contra Armenios & contra Arabas, quos Eudæmonas vocant, non minus fortiter quam feliciter.* Alter triumphum exhibet Macrini in quadrigis à victoriâ coronati. Nummum hunc describit Occo, medicæ artis & nummariæ peritissimus, se tamen illum non vidisse testatur. Eius autem triumphi nullum apud Autores vestigium superest. Quomodo triumphasset qui ab eo tempore quo factus est Imperator nunquam in Urbem introiit.

Xiphilin.

Duplicem de Cæsarea in Macrini nummis sententiam aperit 1.
Tristanus. Ea est fortassis in Mauretania ex qua Macrinum ortum esse arbitrabantur, ὁ μὲν γένος Μαῦρος ἀπὸ Σικελίας Καρταρείας, quod tamen ita corrigi potest ὁ μὲν γένος Μαῦρος ἀπὸ Κιλικίας Καρταρείας. Rem dirimere nobis videtur Cedrenus, his verbis, Μετὰ Ἀντωνῖνον ἐβασίλευσε Μακρίνος ὃς ἦν τὸ γένος Μαῦρος Καππαδόκης, hoc est, *Post Caracallam regnavit Macrinus genere*

genere Maurus Cappadox. Strabo Cappadociam Ponticam diuidit ^{Lib. 12.} in quinque præfecturas, Maurimenam, Cammanenam, Sargaricenam, Sargusenam & Lauinosenam. Quibus cum Tristano Cæsaream illam quæ nummum cudit illi tribuendam esse existimamus, quæ est in Cappadocia ex qua ortus erat Macrinus. Hanc Mazacam prius dictam à Claudio Imperatore Cæsareæ nomen sumpsisse supra dictum est. Colonus agit bouem in nummo, quod restitutam coloniam indicat.

2. Bos etiam in secundo coloniam esse SEPFYRVM indicaret, nisi colonia in eodem nominaretur, vt & Metropolis. De ea iam dictum est. Vexillum militare in quo LEGIO XII. scripta est, coniecturam facit legionem duodecimam hac in vrbe hyemasse : concha in ima nummi parti posita ex earum genere quæ purpuram fundere solent, viciniam Tyri indicat, de qua dictum est pag. 299.
3. Quid indicet tertius nummus incertum est. Ælium municipium videtur designare Hierosolymam : De ea appellatione dictum est pag. 196. Sed ad quid prora navis? Hierosolyma enim vrbs est mediterranea.

1. Phaneam in Palæstina supra explicauimus pag. 241. Aquilæ alis expansis mons est impositus, in cuius vertice templum conspicitur. Nummum nostrum & si integerrimum illustrat ille ex maiori modulo, quem in amplissimo suo nummario penu possidet vir bono publico natus Illustrissimus Galliarum Senatus Princeps LAMONIUS.
2. Nicæenses secundum nummum cudere, in quo Macrinus stat sub habitu Iouis urbis Custodis : Is enim Πολιεύς à Nicæensibus vocabatur & summa veneratione colebatur. De eo sic Dio Chrysostomus, 'Ευχομαι δὲ πρὸς τὴν Διόνυσον πρὸς Περσέως τῆς τε τῆς πόλεως καὶ Ἡρακλῆς τῆς κτίσαντι τὴν τε τὴν πόλιν καὶ Δία Πολιέα καὶ Ἀθηνᾶν ; hoc est, *Precor Bacchum primum authorem huius urbis, Herculem conditorem, Iouem protectorem ex Minervam.* Statuam fortassis eo habitu Macrino dicauerant, qui eos à Parthorum bello liberauerat.
3. Effigies Diadumeniani tertium nummum illustrat de quo suo loco dicetur.

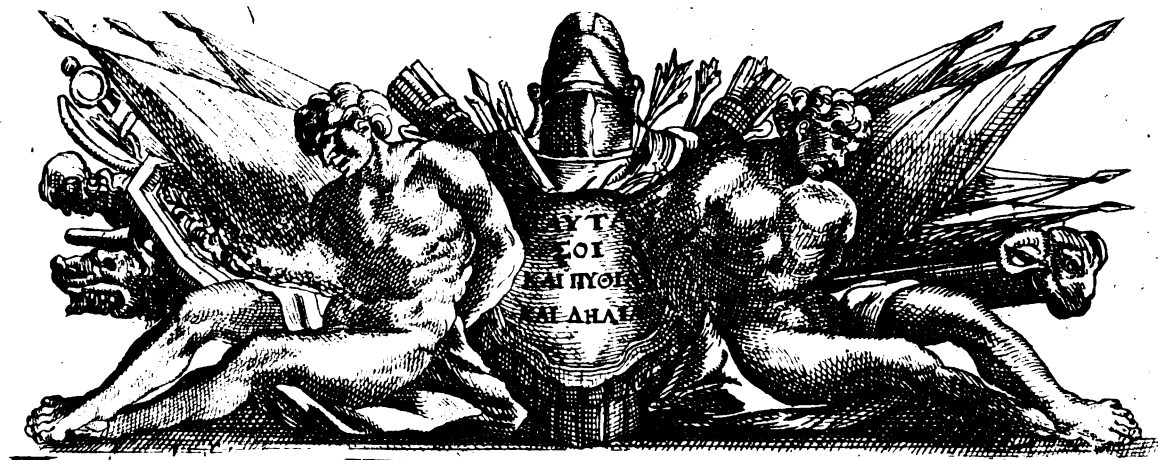
Diana venatrix arcu & pharetra ornata cum cane venatico frequenter occurrit in nummis Ephesiorum. De illa frequenter dictum est in superioribus.

Gabalitanorum Fortunam sedentem exhibet postremus nummus. Gabala in Cæle-Syria sita est, de qua dictum est pag. 243.

Plures eiusdem nominis vrbes à Geographis perhibentur, quarum confusionem omnimodè dirimit epithetum cùm appositum est, vt in hoc nummo in quo NICOPOLIS AD ISTRVM, scriptum est: Id diuitias numismatum supra libros arguit: sic nomina fluuiorum vel montium vel prouinciarum, vrbes in numismatibus frequenter illustrent. Legitur ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΚΥΠΙΑΟΥ in nummo Domitiæ, ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΠΡΟΣ ΕΥΦΡΑΤΗΝ in nummo Seueri, ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΛΙΚΑΔΝΟΥ in nummo Caracallæ, ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ ΕΝ ΠΟΝΤΩ & ΜΗΤΡ. ΠΡΟΥΓΙΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΠΙΩ in nummis eiusdem Macrini: plura alia sunt in hoc libro similia exempla, quæ breuitatis causâ tacebo. Celeberrima erat illa Nicopolis prope Actium, iuxta quam Augustus vicit Antonium & Cleopatram; altera etiam in Thracia, vt cœteras taceam, ad Nessum fluuium, sed hæc ad nummum nostrum non pertinent. Nicopolis enim ad Istrum vrbs erat Mysiæ quam indicium victoriæ contra Dacos Traianus condiderat. Ister autem apud antiquos idem erat quam nunc Danubius. Æsculapius & filia Hygiæa hic sculpti sunt, vt in Antonini nummo supra vulgato & explicato pag. 225.

Amm. Mar-
cel. lib. 31.

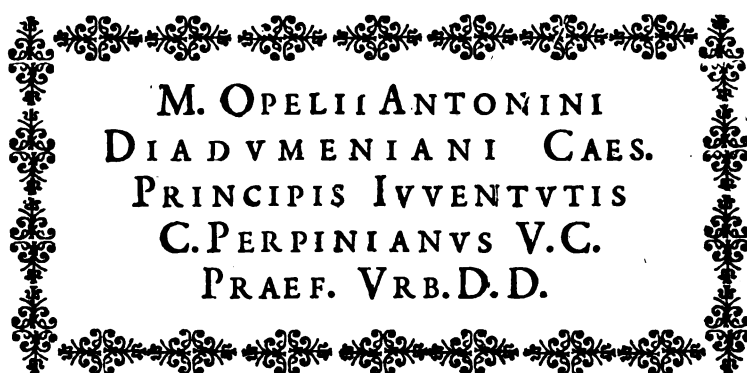

. AVR. ANTON. DIADVMENIANVS puer fuit omnium speciosissimus, statura longiuscula, crine flauo, nigris oculis, naso diducto, ad omnem decorem mento composito, ore ad oscula parato, fortis naturaliter, exercitio delicatior, Macrini, & Noniæ Celsæ filius fuit. Hunc cum Patre Imperatorem dixit exercitus. Stupenda ei facta erant omina imperii, sed non diuturni, vt euenit. Eius verba ad milites commemorat Lampridius cum ad Imperium euectus est. *Gratias ago vobis, Commilitones, quod me imperio donastis & nomine*, nempe Antonini quod nummum explicat, *siquidem dignos & me & patrem meum duxistis quos Imperatores Romanos diceretis, & quibus committeretis Rempublicam. Et pater quidem meus curabit ne desit imperio: Ego autem elaborabo ne desim nomini Antoninorum. Scio enim me Pii, me Marci, me Veri suscepisse nomen, quibus satisfacere difficile est. Interim tamen causa imperii, causa nominis, id omne quod pater & tantumdem promitto, honoribus vt venerandus Macrinus pater praesens promisit, duplicatis.* Macrinus tandem ob incluilem atque asperum principatum ab exercitu interfectus est: Plures tunc Diadumenum seruare voluerunt; sed exstitit cubicularius, qui eius epistolas concioni legit quibus illum vltra ætatem sæuissimè compertum est. quare cum patre interfectus est. Amborum capita pilo affixa sunt. Vixit annis sedecim: Duodecim tantum scribit Lampridius.

Pag. 271.

Hos nummos hic apponi curauimus ob eximiam pulchritudinem. 1. Inscriptio nihil nos docet præter honores Cæsari Diadumeniano 2. delatos. PRINCEPS IVENTVTIS dictus est quemadmodum antea plures Augustorum filii. Inscriptam dignitatem suppeditat Gruterus.

Scriuius.

Spem publicam in eo florere indicat tertius nummus, quæ 3. sæpe in puerorum & adolescentium nummis visitur, quia in illis *non res laudanda est sed spes*, inquit Cicero.

De Tyro quæ legitur in duobus hisce nummis dictum est pag. 166. & 299. typum interpretari lubet. Palma quæ Φοίνιξ à Græcis appellatur Phœnicia nomen dedit ob copiam, eiusque perpetuum est symbolum: patet id ex nummis. Herculis Tyrii facta est mentio pag. 299.

1. **R**aritatem horum nummorum illustriorem facit illorum typus & inscriptio. Quæ Phana vrbs Palæstinæ nummos Macrino dicauerat, eadem Diadumeniano etiam obtulit. Dea medium templi occupat, quam Palladem esse ex habitu suspicor.
2. Byzantini Victoriæ Diadumeniano offerunt, quæ coronâ & palmâ nil nisi faustum præbere videtur.

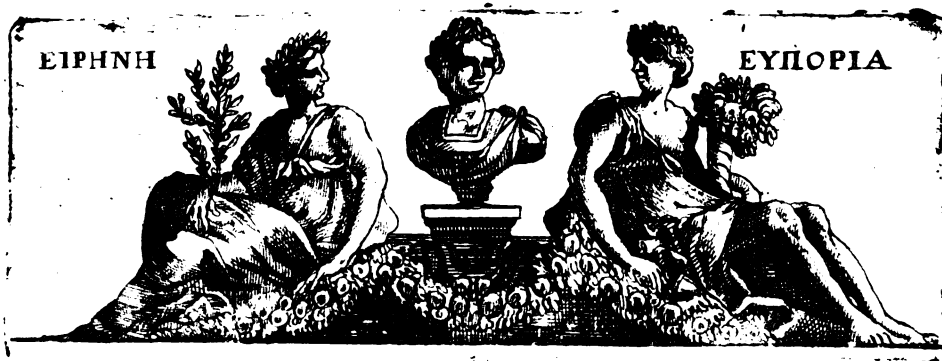
Primus hic nummus à Corcyreensibus videtur cusus; nauem enim propemodum similem supra vulgauimus in Caracallæ nummo, qui vix occurrit in aliorum populorum nummis. Rationem diximus pag. 305.

Alterum nummum explicasse videtur Lampridius, dum Diadu- ta Diadum:
meniani habitam ad milites concionem refert, gratias agentis quod illi imperium & Antonini nomen donauerint: *Hac enim habita concione, statim apud Antiochiam moneta Antonini Diadumeni nomine percussa est*: Aquila & corona ex laurea frequenter occurrunt in aliis Antiochiensium nummis.

Quomodo autem S. C. hic Senatus consultum significet, sane non video, nec enim Senatus de moneta Antonini cudenda decreuerat aut decernere potuerat, tanta erat populorum distantia, tanta imperii breuitas. Coniectura est Antiocheneses id placitum Senatui quod exercitui placebat arbitratos esse, nec Antonini electionem irritam fore, quare Senatus rati habitionem suis votis designare voluerunt, ad id fortassis coactos fuisse verisimile est.

AVREL. ANTONINVS ELAGABALVS Varii Marcelli Sacerdotis Solis, simulatus est Bassiani Caracallæ ex Soëmiade filius. A primis incubulis in summo enutritus luxu & tantum matri deditus, vt cum ipsa meretricis more omnia turpia exerceret. Cum templi Elagabali Sacerdos esset, à militibus Imperator creatur; homo omnium impûrissimus qui fato quodam Romanum deformauit imperium. Morte mulctauit homines sibi amicissimos quod ipsum hortarentur modestè & temperanter viuere: Tandem omnibus inuisus à militibus interfectus est & cum eo mater quæ eum mordicus tenebat. Vtriusque capita abscissa, denudataque cadauera, primùm per Circum & totam urbem trahuntur, deinde mulieris corpus aliò, istius cadauer in Tiberim pondere annexo præcipitatur, ne vnquam sepeliri posset. Vitæ & regni anni incerti sunt, varios enim tradunt autores: certum est non supra viginti vixisse, nec quinque regnasse.

Impurissimum sacerdotem si vnquam fuerit habes in prioribus Inummis : fuit enim hic Imperator Alagabali vel Iouis vel Solis sacerdos. *Cum primum Varius à patre dictus esset, Antonini nomen sibi ascivit, post Heliogabalus dictus est, à sacerdotio Dei Alagabali cui templum Roma constituit quem è Syria secum aduexit ; deinde Alagabalum in Palatino monte iuxta ades imperatorias consecrauit, studens & Matris typum & Vesta ignem & Palladium & ancilia & omnia Romanis veneranda in illud transferre templum, & id agens ne quis Roma Deus nisi Alagabalus coleretur. Dicebat præterea Iudeorum & Samaritanorum religiones & Christianam deuotionem illuc transferendam, ut omnium culturarum secretum Alagabali sacerdotium teneret.* Hæc Lampridius. *Inter eius scelera illud est de Eliogabalo, non solum quod Deum peregrinum introduxit in urbem, aut quod cum nouis & magnis honoribus affecit, sed quod Ioui eum anteposuit, seque Sacerdotem eius fieri decreto senatus iussit : itaque indutus veste barbara quali Syri sacerdotes utuntur, saepe publicè visus est, ex quo potissimum Assyrii cognomen cepit. Dubitatum à Capitolino & Lampridio de hoc Syrorum idolo, Solne esset an Iupiter, sed tollunt omnem dubitationem lapides in quibus coniunctim SOL ALAGABALVS nominatur, & hi nummi quorum tertius Solem capite radiato exprimit. Dio deinde & Herodianus Ηλιον Solem sine vlla dubitatione interpretantur. Plerasque gentes orientis præcipuo cultu Solem veneratas esse cum alia multa testantur, tum etiam ex hoc nomine potest colligi ; ut enim Athenienses τὸν Θεόν simpliciter cùm dicerent Mineruam intelligebant, sic isti Solem communi nomine Deum dixerunt : notanda veniunt hæc Herodiani verba. Φήσας δὲ ἀπαρέσχεσθαι, hoc est, Negans autem cordi esse suo Deo belligeram uxorem atque armatam, Palladem subintelligebat, simulacrum Vrania iussit afferri, quod scilicet Carthaginiensibus omnique Africa incredibilem in modum venerabile positum fuisse à Phœnissa Didone creditur, quo tempore antiquam Carthaginem dissecto corio adificauit. Hanc Afri Vraniam vocant, Phœnices Astroarchen, Lunam esse affirmantes : Congruere igitur aiebat Elagabalus matrimonium Solis & Luna. Frequenter occurrunt nummi ex argento, in quibus circum Imperatorem sacrificantem legitur SACERDOS DEI SOLIS ELAGABALVS. Prætermittendum non est*

T t

Lamprid.
in Eliog.Xiphil.
lib. 24.

Cassaubon.

in singulis Elagabali nummis latinis sydus cerni in stellæ modum cum sex aut 7. aut 8. radiis, quod procul dubio Solem repræsentat, Imperatoris numen præcipuum. Autumant quidam hoc perpetuò in eius nummis reperiri, ex quo Bassiani Caracallæ nummos ab Eliogabali differre arbitrantur, cum vtriusque similia sint nomina, similes tituli: verum quamuis hæc notâ signatos prorsus ad Eliogabalum referam, alteri tamen adscribendos omnino non censeo qui hac nota carent. Præterea Caracallæ facies longior est, Eliogabali eminet & veluti pendet labrum inferius.

Eliogabalo eosdem delatos esse honores ac bonis Imperatoribus ^{1.} denotat hæc tabella. Eques cernitur in primo nummo cum Romam venit è Syria post deuictum Macrinum. In seiuge vehitur triumphantium more quamuis nullâ victoriâ potitus fuerit, nullum bellum gesserit: si illud excipias quo Macrinus fugatus est, deinde occisus. Quis tamen de Macrino illum triumphasse dicere audeat, cum veteres omnes tacuerint? Verisimilius est superbum Imperatorem etiam in aurigandi certamine quo summoperè oblectabatur triumphos sibi decreuisse; *nam eo processit vesania, ut testatur Lampridius, ut gemmata vehicula & aurata habuerit, contemptis argentatis & eboratis & eratis.*

^{2.} Scribit Lampridius, *Elagabalum una die ad omnes circi & theatri & amphitheatri & omnium urbis locorum meretrices, tectum cuculione mulionico ne agnosceretur, ingressum, quum tamen omnibus meretricibus sine effectu libidinis aureos donaret addens, Nemo sciat, Antoninus hæc donat.* Hæc tamen minùs ad nummum spectare videntur cum priuata ea cenferi debeat prodigalitas potius quam liberalitas publica, cui laudandæ nummi fabricabantur. Herodianus propius rem attingit his verbis, *Diuiso igitur congiario in populum, ut mos est imperium susipientibus, spectacula omnifariam edebat magnificentissima, &c.*

Tres hos nummos quos Eliogabalo tribuo etiam Caracallæ posse adscribi non inficior, cum ex facie, titulis, aut auersis typis vix quidquam certi conicere possim, omnia enim vtrique conveniunt.

1. Coniectura est ex facie Eliogabalum in his signatum esse. De
2. Stobensium municipio dictum est pag. 143. & de Tyro pag. 299. quam & ex inscriptione & ex concha muricis & rustico & palmâ eam esse certum est.

3. Quamvis de Laodicea iam facta fuerit mentio pag. 117. quid illam intersit & Eliogabalum aperiendum videtur. Supra dictum est hunc res sacras coëgisse in templum quod Alagabalo sacrauerat, *Lapides qui Diui dicuntur*, inquit Lampridius, *ex proprio templo abstulit, & Diana Laodicea simulachrum ex adyto suo in quo id Orestes posuerat, auferre voluit: Et Orestem quidem ferunt non unum simulachrum Diana nec uno in loco posuisse sed multa in multis.* Horum autem lapidum diuinorum historia sic perhibetur: *Est Pharis aqua Mercurio sacra. Prope ipsum Dei signum lapides fere triginta erecti sunt quadrangula figura; singulos certis Deorum nominibus appellantes venerantur.* Et sane Græcis olim omnibus patrium fuit rudes lapides pro Diis perinde ac simulachra ipsa colere. Ex iis constat hanc Laodiceam Achaïæ fuisse quam Pausanias *Orestidem* ideo vocat, *Λαοδικα τῆς Ορεσίδος*. Siue Dianam in templo siue Genium vrbis, ex eo quod eius caput turritum sit intellexeris, sculpturam nummi intelleges.

Interdum nummi annos imperii designant. Hi tres Herodiano Ifaurent qui Elagabalum sex annis imperasse asserit, cum Dio, Lampridius, & Victor tribus tantum scripto reliquerint. Δ porro &

Tt ij

E annum quartum & quintum significant. Quod Serapidem ille coluerit Deum patrium, Deum Syrum & Ægyptium, si quemquam coluerit, verisimile est. Testantur etiam inscriptiones antiquæ,

Gruterus
pag. 85.

SERAPI SACR.
IMP. CÆS. M.
AVREL. ANTONINVS
AVG. PIVS FELIX
COS. IIIII.
P. P.

PRO SALVTE IMP. CÆS.
M. AVR. ANTONINI AVG.
PII FEL. P. P.
VOTO SVSCEPTO
DEI MAGNI SERAPIDIS
TEMPLVM COLUMNIS &c.

Ab Antiochensibus cufos esse duos posteriores nummos vbi ouis & aquila cernuntur, ex iis quæ supra dicta sunt pag. 143. probabile est. Postremus quidem ab iis certo cufus est ex inscriptione & typo solito. In eo lubet obseruare numerum Græco more positum & notam senatus-consulti Romanis characteribus.

Comm. hist.
Tom. 2.
In Eliogab.

Rarissimi huius nummi inscriptionem vix essem assequutus, nisi præuium haberem *πολυμαθῆσαι* Tristanum. ΑΔΗΡ, inquit ille, Lingua Syriaca solem significat quod capiti radiato Solis & Elagabali conuenit: BHNOC non plurimum à Belo distat quem Iouem fuisse constat. Illorum dotes Elagabalo tribuuntur ab Hierapolitanis in auerso nummo signatis: hi Salutem sedentem expriment quàm eam fuisse denotant serpens è patera comedens & Telesphorus de quibus supra pag. 201. dictum est. Illam etiam suspicatur Adargatim Deam in iis regionibus cultam, quo nomine Iuno, Cybele, Venus, Isis, Terra, Ceres, Hygieia, Salus designabantur, quod mirè nummo nostro conuenit. Edeffæ enim quæ Hierapolis nominatur, Adirgatis colebatur. Serapidem ab iis cultum fuisse testantur duo nummi quorum alter Serapidem ipsum, alter Isidem in auersa parte denotat, & nummum nostrum illustrant. Faciem Imperatoris cum facie Solis in nummo coniunxerunt Hierapolitani, quo suam erga vtrumque venerationem illustrius testarentur: quippe Sol à Syris supra cæteros Deos colebatur: Elagabalus SUMMVS EIVS SACERDOS & INVICTVS dictus est, quod patet ex nummis.

Strabo
lib. 16.

1. **N**icopolis epithetum illud quod in his duobus nummis scriptum est, facit, ut ab aliis eiusdem nominis urbibus secernatur. De illa iam dictum est in Macrino pag. 322. Sub NOBIO RVFO cufos esse nummos inscriptio docet, quem Romanum fuisse Magistratum ex nomine coniectura est. Turris & moenia fortassis urbis instaurationem indicant, ut Imperator paludatus sacrificans adeptam aliquam victoriam.
3. Sequens nummus in vicina vrbe AVGVSTA TRAIANA cufus est. De ea dictum est pag. 283. ANNIVS MARCVS eius Prætor in inscriptione indicatur. CYBELE sedens ex leonibus, capite turrato & tympano demonstratur.

1. **D**uos priores huius tabellæ nummos illustrat Marcianopolitanorum nomen quod à Marciana Traiani sorore deducebant. Ii in Mysia ad Pontum Euxinum inter Odyssum & Anchialam. De ea passim. IVLIVS ANTONIVS aut ANTONINVS SELEVCVS, & SERGIVS Am. Marcell. TATIANVS quales fuerint non est facile asserere, nisi Magistratus urbis coniicias: Cæterum monendus est lector me alium vidisse nummum fere primò similem, in quo non Fortuna sed Dea pateram tenens iuxta aram sacrificat.
3. Urbes Apolloniæ nomine tres & triginta fuisse constat, quare difficile esset eam designare quæ tertium nummum cudit. Mercurius rupi insidet, caduceum tenens; qui in nummis rarus est.
4. Quarti typus perrarus est & nisi me fallat coniectura, Saturnum Deorum Parentem exhibet, quem in nullo alio nummo vidisse memini. Herculis suæ urbis conditoris auum fortassis Heracleotæ hoc monumento celebrauerunt. Heracleæ autem vrbes non minus fuere quam quinquaginta, quare difficillimum est certò nummum hunc alicui assignare: coniectura est ex superioribus nummis eam esse quæ in Mysia prope Marcianopolim & Nicopolim. T r iij

Asiæ populos exhibet hæc tabella. Gadaraenses primum cuderunt. Sunt ii Coele Syriae populi, de quibus dictum est pag. 229. Quod superest in detrimento & rarissimo nummo, quanquam non satis est ad eius intelligentiam, sufficit tamen ad accendendum desiderium, reliqua si vnquam datur occasio cognoscendi.

Quales fuerint hi tres qui in Tripolitanorum nummo sculpti sunt, non satis scio: An alludent ad tres populos Tripolim habitantes, Tyrios, Sydonios, Aradios.

Dianam in tota fere Asia cultam esse ut priores sic tertius nummus docet: gradiens è pharetra sagittam carpit post explosum arcum, eam sequitur canis siluaticus innuendæ venationis studio. Thyatiram urbem fuisse Lydiae supra dictum est pag. 155.

Sardiani Asiae propriæ populi fortassis leonem in suis nummis expressere quo Eliogabalum sibi celerius demererentur, symbolum exprimendo illius quem patrem designauerat. Impurus enim Imperator cum Macrini mortem audiisset, non amplius Varium Marcellum sed Caracallam citra veritatem sibi in patrem asciuerat. De coniunctione Leonis cum Caracalla dictum est in superioribus pag. 295 Sydus appositum Solem designat cuius sub Alagabali nomine summus erat Pontifex Eliogabalus.

De Nizæa supra dictum est pag. 225. Signa militaria videntur designare summam imperii per exercitus delatam fuisse Eliogabalo post Macrini necem.

Ludos exhibent hi nummi aut potius ludorum præmia. Primus quidem Augustales, quos Damasci ab Augusto institutos esse licet conicere tum ex nomine, tum ex corona quercea quam sibi palam adscripsit in nummis cum hoc titulo OB CIVES SERVATOS. Similem nummum

ELAGABALI.

335

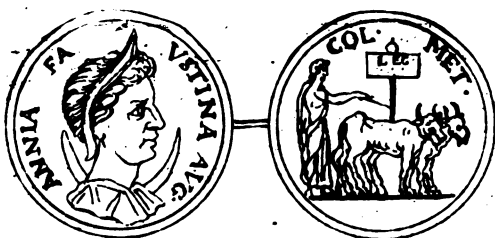
nummum Caracallæ tribuit Trifanuf ob eius matrem Syram; Comm. hift. tom. 2. Epift. 24.
Eliogabalo propius accedit qui ipfe Syrus erat.

2. Herculeos Olympienfes alter designat & typo & infcriptione : Palma è medio vafe prodiit, quod videtur oleis ornatum. Horum enim ludorum præmium erat corona ex oleaftro, velut grande virtutis præmium : funt in ifthmiis ex pinu, pythiis ex lauro, in nemeis verò ex apio : Bene herculè cum pofteritate actum quod Græcis in mentem venerit hoc ludicrum fumma religione quinto quoque anno celebrare ; nam eius beneficio, temporum exacta fuit pofttea notitia obferuata, & hiftoriæ res gefas per olympiadas diftinguunt. Curru primo certatum, mox varia certamina fuere addita, præcipua verò fuere iactus difci, ftadii curfus, lucta, faltus & iaculatio, vnde & *πένταθλον* Græcis, Latinis *Quinquertium* dictum. Obferuare oportet in hoc numimo & nomen & titulos Imperatoris. Etenim circum caput vifuntur Romani charaâeres, cum vas Græcis ornetur : quæ circum illud fcripta funt ex integriore fi vnquam appareat fcire expecto.

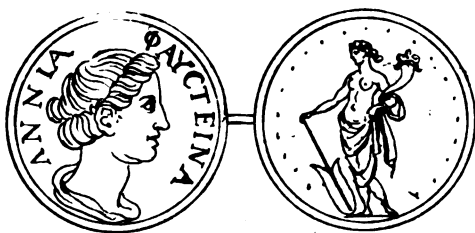

ANNIAM FAVSTINAM primam Elagabali vxorem celebrat perrarus hic nummus, quæ iampridem Pomponio Baffo nupferat ob id ab Elagabalo necato. Auum habuerat Marcum Aurelium per patrem Claudium Seuerum qui vxorem duxerat Vibiam Aureliam Sabinam Aurelii & Fauftinæ quartam filiam. Herodianus illam, fed mendosè, nuncupat tertiam Elagabali vxorem. Auerfam partem Triftanus vulgavit, ex cimeliarchio viri fuo æuo in antiquitatis peritia primas tenentis illuftris Peirefcii. Charaâeres Græci vix leguntur. Dexteras iungunt vir & vxor quemadmodum in Caracallæ & Plautillæ nummis vifitur, cum eadem infcriptione, innuendæ coniugum *CONCORDIÆ*. Aftum etiã appofitum eft Solis fignum, quod frequenter in nummis Elagabali occurrit.

Eandem Anniam Faustina repræsentat rarissimus hic nummus. Doleo plurimùm quod urbem in eo legere nequeam quæ Colonia & Metropolis indicatur: Colonus agens iugum boum, & vexillum in quo Legionis alicuius nomen scriptum est, denotant certe instauratam vel ornatam fuisse aliquam coloniam, cui firmandæ aliqua legio constituta est; integrior cœtera docebit. Attendendum ad Faustinae ornatum, caput cuius in Luna falcata collocatum est.

Gracos nummos ut solemus, post latinos & colonias adiicimus. Urbem in qua cusus est hic nummus non facile est scribere: Coniectura est aliquem esse ex iisdem locis ubi tot eius viro Elagabalo fuerunt cusi, nempe aut in Thracia aut in Macedonia. Fortuna temonem & cornucopiæ tenens stat in auersa facie, quasi eius habitum induisset hic Faustina. Sic olim Liuiæ Augusti Cnidenses nummum percusserant, quem ob conformitatem typi & raritatem apponi curavi. Vtrumque illustrat rarus ille Annia Faustinae nummus, quem possidet in superbissimo suo cimeliarchio Serenissima Suecorum &c. Regina CHRISTINA ALEXANDRA, in quo circum stantem Fortunam legitur ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ ΝΙΚΑΙΕΩΝ quasi illa Augusta diceretur BONA FORTVNA NICAËNSIVM. Ingeniosorem adulandi formulam vix reperires.

IVLIAM CORNELIAM PAVLLAM illustrissimam feminam duxit Elagabalus quo fieret pater celerius, qui ne vir quidem esse poterat. Hanc etiam Augustam appellavit, cum eâ tamen haud ita multo post, eo quod maculam haberet in corpore, sicut dicebat, diuortium fecit; ademptisque honoribus priuatam vitam agere iussit. Illam arbitror filiam fuisse Iulii Pauli insignis Jurisconsulti, qui Præfectus prætorio in exilium actus est, deinde ab Alexandro Severo patriæ Aug. Victor. redditus.

Concordiam coniugum exhibent hi nummi & cum ipsa sedet, & cum vtrumque coniugem ita iungit ut vix vnquam separari dubium esse possit. Vetus erat mos Concordiæ sacra facere ut concordesset inter se coniuges in perpetuum essent, quare in eorum medio appositæ est ara.

Rarissimum hunc nummum fusè explicat Tristanus. Anazarbus vrbs est metropolis Amanicæ Ciliciæ, è qua Dioscorides: nomen habuit à conditore, deinde ab instauratore Augusto Cæsar-Augusta dicta est. *Intus autem dicendi Anazarbeni qui nunc Cæsar-Augustani vocantur*, inquit Plinius. Dio-Cæsarea est nuncupata fortassis propter Diuum Iulium quemadmodum legitur apud Ptolomæum Lib. 5. cap. 26. Καρσίπεια καὶ Ἀναζάρβη. Quartum motu terra concussam & pœne deletam quod frequenter accidit in his regionibus, Iustinus è suo condidit

V v

In Anecd-
tis.

nomenque indidit Iustinopolim, Illam Procopius *illustrissimam* vocat
 ἑπιφανεστάτῳ Ἀναζάρβον. Typum nouit qui lemma Augusti non igno-
 rat, capricornum orbi moderantem, de quo dictum est pag. 32.
 Anazarbenos illud in suis nummis seruasse ad maiorem Instauro-
 ris gloriam arbitror. Quid illi cum Paula, ignoro. Inscriptionem
 sic lego cum Tristano ANAZAPBEΩN ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΜΑΝΙΚΗΣ Κιλικίας,
 ANAZARBENSIVM METROPOLITANORVM AMANICÆ
 CILICIAE. Hi vltimi characteres etiam in aliis nummis occurrunt.
 F. & B. etiam in nummis Gordiani leguntur qui Tarsi cufint sunt,
 eorum interpretatio me latet.

Xiphilin.

IULIAM AQVILIAM SEVERAM Elagabalus duxit apertè, contra ius
 fasque: eam enim habuit, cum probro & dedecore cum esset vir-
 go Vestalis, idque se fecisse ausus est dicere, vt ex ipso Pontifice & ex
 sacerdote Vestali liberi diuini nascerentur. Illam paulo post remisit,
 quarta ducta, quæ referre suum genus ad Commodum dicebatur,
 deinde aliam atque aliam, postea iterum ad Seueram rediit.

Nonnus lib.
4. Dionys.

Pars auersa antiquæ Tyriorum religionis insigne monu-
 mentum exhibet. Astrochiton Hercules, cui cognomen à veste
 astris ornata, Tyrios docuit nauem fabricare & tandiu navigare
 quandiu occurrerint fluctantes Petræ Ambrosiæ inter quas oliuæ
 ramus esset enatus, cui insideret aquila iuxta quam crater. Oli-
 uam esse circumdatam flammæ intortam serpente, vtramque inno-
 xiè. Cumque id offenderint, præcepit vt aquilam sacrificarent
 Neptuno, sanguinem eius Ioui cæterisque Diis libarent: subitò has
 Petras forè stabiles super quas urbem condere iussit: inter nauigan-
 dum illis occurrisse nautilum qui concha sua artem naues regendi
 & illos docuit; tandem hæc facta esse & Tyrum conditam. Quæ
 ferè omnia perrarus nummus noster exhibet, Ambrosias
 Petras, oliuam cui serpens est implicitus, & concham quæ vocatur
 nautilus. Credibile est canem qui iuxta concham scalptus est eum
 esse qui purpuram primus detexit cum post comestas ostreas ad
 herum rediit ore purpurato quod ad Tyrum pertinet. De ea dictum
 est pag. 165. Sacrum Herculi templum opulentissimum Tyri fuisse

In Euterpe.

memorat Herodotus, in quo columna ex auro, altera ex smaragdo
 spectantium oculos abripiebant, καὶ ἐν αὐτῇ ἦσαν ἑλαι δύο, ἡ μὲν χρυσοῦ
 ἀπέφθε, ἡ δὲ σμαραγδα λίθη &c. huius meminit Plinius his verbis, se

L. 37. 65.

scribente

scribente esse in templo stantem pilam è smaragdo, quæ ipsissima verba
 è Theophrasto desumpta esse videntur. Cultum Herculis ex his Tyri
 denotari patet. Macrobiani verba hac de re clara sunt, *Deus Hercules*
religiosè quidem & apud Tyrum colitur. Aras Herculis apud Tyrios
 fuisse, cuius numini urbem dicauerant narrat Q. Curtius. Ei sacrifi-
 care voluisse Alexandrum Magnum idem testatur.

Lib. de La-
 pidibus.
 Saturnal. l. 1.
 cap. 20.
 Lib. 4. cap. 3.
 Cicero de
 Nat. Deor. 3.
 16.

COLONIAM ALEXANDRIAM Troadem Phrygiæ urbem sæpe vidimus
 in superioribus nummis: De ea abundè dictum est pag. 221. Ra-
 rum efficit nummum cum Aquiliam Seueram celebrat.

IVLIA MAESA Soror Iuliæ Domnæ vxoris Seueri Imp. mater fuit
 Soæmiadis, auia Eliogabali, ab Emesa vrbe oriunda. Hæc vitente
 sorore multos annos in aula vixit Seuero & Antonino Principibus;
 sed post mortem Bassiani ex aulica domo per superbiam Macrini ex-
 pulsa. Huius astu ad imperium peruenit Elagabalus, militibus enim
 persuasit eum esse Bassiani filium: Plurimam pecuniam largita est,
 vt legiones à Macrino abduceret, quod factum est. Hæc frequenter
 in Senatum deducta est ab Eliogabalo: cognitis tandem prauis eius
 moribus ita prudenter cum eo egit, vt Alexandrum ex sorore Mammæa
 nepotem designaret Cæsarem. Obiit sexagenaria femina fortis, pru-
 dens & bellicosa. Quoniam *adepta erat honores imperatorios, vt mos*
Romanis est, inter Diuas relata est, inquit Herodianus. Auersæ num-
 morum partes PVDICITIAM & FECVNDITATEM AVGVSTÆ celebrant,
 quas frequenter in feminarum nummis vsurpabat antiquitas.

Lib. 6.

Vv .ij

COLONIAM AVRELIAM METROPOLIM SIDONEM celebrat hic nummus, de qua iam dictum est pag. 182. Tria signa militaria indicare videntur legionum quæ tum in Syria erant benevolentiam erga Mæsam nepotemque Eliogabalum post necatum Macrinum,

Sagaci foeminae etiam Græcæ vrbes suum obsequium testatae sunt. Amastriani qui primum nummum cudere quales fuerint dictum est pag. 9. Typus profectò eximius. Deus & Dea stant hastam gerentes præ manibus duodecim signis cœlestibus in circulo rite dispositis: cernuntur etenim Aries, taurus, gemini, cancer, leo, virgo, libra, scorpius, sagittarius, capricornus, aquarius, pisces. Puto figuras illas & Deis posse tribui orbem regentibus, aut Mæsa & Alexandro quorum prudentia imperium Romanum florebat. Auget coniecturam Mæsa nomen quod Syro-Phœnico idiómate solem significat orbis moderatorem.

De Nicænsibus & serpente qui illorum typus est dictum pag. 225. vt de Laodicensibus pag. 229. & Philadelphensibus pag. 8.

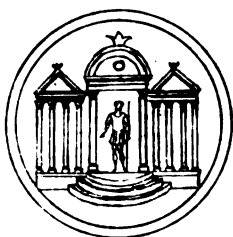
Officio solito non defuere Perinthii favorem fui Imperatoris ambientes, quam per aviam sollicitabant. Hos ex nummis comperi supra cæteros Græcos adulantes. Idem typus etiam in aliis nummis occurrit: at hic rarissimus est, quem nec in libris editum nec in cimeliarchiis latentem observavi.

IULIA SOÆMIAS filia fuit Mæfæ, mater Elagabali ex Vario Marcello, quem tamen filium Caracallæ afferuit. Non parum contulit cum Mæfâ ad promouendum Elagabalum, legiones omnibus artibus sibi deuinxit; cum filio Senatum ingressa est, quamuis iuris priuati publicique ignara. Senatum muliebrem constituit in quo decernebantur ridicula de legibus matronalibus, quæ quo vestitu incederent, quæ cui cederet, quæ ad cuius osculum cederet, quæ pilento, quæ equo sagmario, quæ asino veheretur, & vtrum pellicea an ossea, an eborata, argentata & quæ aurum vel gemmas in calceamentis haberent. Tandem omnibus infensâ, femina impurissima cum filio à militibus necatur; post mortem vnco trahitur & in cloacam præceps data est.

Veneris cœlestis typi in vtroque nummo cernuntur: pomum Augusta tenet, quod ad Paridem refertur, qui neglectâ Iunonis & Palladis formâ, pomum aureum pulcherrimæ munus Veneri detulit. Duplex autem Venus, alia cœlestis quæ *ὁυεραίν* conjugalem amicitiam fouebat & liberos donabat; altera popularis *παίδημος* quæ scortatorum Dea.

Templum istud eo auidius dignoscere cuperem quo simile cernitur in Elagabali nummis, circum quod characteres ita sunt detriti vt quale fuerit intelligere non potuerim: ex integriori si vnquam occurrat, edocebor. Coeterum cum vel Semiamira vel Symia, vel Semiramis vel Socemis vel Socemias à variis dicta sit, variam hanc nomenclaturam nummorum inscriptionibus emendare debemus, in quibus & græcè & latinè legitur SOÆMIAS.

V v iij

Bysantii hunc nummum cudere in honorem Soæmiadis ; arbitror primis imperii mensibus post deuictum Macrinum: hæc enim suas & filii copias à Macrino in fugam versas intuens, militibus sese interficiendam obiecit, ni vellent in hostes iterum impetum facere & vincere : Pudore ii perculsi & fortassis metu in Macrini copias viêtrices irruunt, illasque deleuerunt. Quo facto vicinas ciuitates facinoris memoriam posteris consignare voluisse hoc nummo verisimile est. De Nemefide hic apposita dictum est pag. 5.

IVLIA MAMMÆA filia Iulii Auiti Lupi & Iuliæ, oror Soæmiadis, primùm Marciano nupsit viro Consulari, è quo Alexandrum peperit, deinde Claudio Iuliano. Pia erat mulier & moribus castis modestisque. *Ἡ γὰρ ἡ γυνὴ θεοσεβὴς μᾶλλον καὶ τὸν τετάρτον εἶπερ τις μάλιστα εὐλαβὴς*, inquit Lib. 5. cap. 17. Nicephorus Calistus. Dicitur ad se Origenem acciuisse, ab eoque religionem Christianam edocta esse. Matris consilio & artibus Alexander factus est Imperator, qui ad nutum matris omnia peragebat. Cum ipso necata est à Maximini militibus. Pars auersa nummi typum exhibet elegantissimum, sculptura quippe in tam paruo opere eam refert Mamææ similitudinem, vt aqua aquæ non sit similior. Sedet ipsa vt Augusta & Domina. Retro Mæsam habet quæ caduceo pacem in orbe vt in familia imperatoria fundasse videtur. Coram duæ figuræ muliebres Theocliam filiam & Memmiam Alexandri vxorem significare coniectura est, quod inter eas & Mamæam tanta esset concordia vt FELICITAS PERPETVA per illas designari videatur.

Omnibus fere Imperatorum vxoribus aut matribus nummi sunt dicati etiam ab vltimis & remotissimis imperii Romani vrbibus. Coniectura est sic has ab Imperatoribus gratias aut expetere aut agere. Id DEVLTVM seu Deueltum colonia Thraciæ videtur fecisse, quæ Flauia & Pacifica à Vespasiano dicta est. Is enim cum Flavius esset origine, suum nomen plerisque dedit vrbibus aut à se conditis aut restitutis. De illa dictum est in Caracallæ nummo pag. 301. Dianam in hisce regionibus cultam fuisse sæpe dictum est, tametsi Serapidem Mercurium & Charites exhibeant eiusdem coloniae nummi.

Bostra vbi sita & qualis fuerit dictum est pag. 265.

1. **G**raecos nummos Mamææ hic habes. Primus quidem concordiam innuit matris & filii, qui in vtraque nummi parte signantur: Hanc vsque ad inuidiam extollunt veteres, dum Imperatorem accusant quod nihil inconsulta matre fecerit. Illius tamen seueritate & avaritiâ factum est vt milites rebellauerint, Maximinumque ad imperatoriam dignitatem euexerint, necatis Alexandro & Mamæa. Annus quintus in nummo designatur, quod ad imperium Alexandri pertinet. Locus vbi cusus fuerit nummus non designatur, obseruandum est in hoc nummo MAMEAM per E simplex scribi, cum in cæteris scribatur per AI, MAMAIA.
2. A Smyrnæis alter cusus est. Hercules aut Bacchus in eo signatus est, fortassis vterque. De illorum cum Mamæa coniunctione nullum apud Historicos monumentum reperi.
3. Tertium nummum illustrem facit inscriptio ΠΕΡΙ ΟΔΟΣ ΔΕΚΑΤΗ. Nullus enim alter hanc profert numerandi formulam, quamuis certum sit hanc decimum imperii annum designari, siue ad Alexandrum referatur, quod verisimilius est, siue ad Mamæam.

Postre-

Postremus solitis numerandi characteribus signatus est. Annus 4-
decimus tertius in eo designatus est, qui tum matri tum filio impe-
rii vltimus fuit. Ad quid referatur trophæum cum captiuis & pal-
ma non satis scio, certum est tamen ex iis quamdam innui victo-
riam, quam ad Parthicam reuocari placet.

Tres alteros eiusdem *Mamæ* nummos vulgavit Cl. Trifanvs.
Primum quidem *in scriptis* docet ad Magnetes ad Sipylum refer-
ri, de quibus dictum est pag. 169. Alter ad Ægienses de quibus pag. 5.
Alter ad Ephesios de quibus passim. Non mirum si adulatores
populi Imperatoris matrem venerati sunt, cuius nutu omnia in im-
perio dirigebantur.

ALEXANDER SEVERVS Marciani & Mamæ filius fuit. In pueritia ingenio clarus, dexteritate conspicuus, tam ciuilibus quam militari-
bus artibus institutus, & tantæ assiduitatis, vt ne vllum diem sine exercitio aliquo transire
liceret. Mortuo Macrino, Cæsar à Senatu dictus est; post adoptionem Elagabali, iterum
Cæsar declaratus, postea Imperator, familiarem se omnibus præbuit. Parthos & Persas vicit. Romam reuersus
speciosum egit triumphum. Bello Germanico collecto exercitu in Gallias profectus est, ibique à militibus, quod seuerior esset & mater
auarior, Maximino Duce tracidatus est, Moguntia xxviii Iunii, qui fuit dies mortis Alexandri Magni, ætatis xxix. eodem die quo natus
erat, cum imperasset annis xiii.

S. P. Q. R. ei cenotaphium in Gallia, Romæ deinde amplissi-
mum sepulchrum statuit, & in Deos retulit. Dati sunt & Sodales
qui Alexandrini appellati sunt. Christo templum facere voluit,
eumque inter Diuos recipere, quod & Hadrianus cogitasse fertur,
qui templa in omnibus ciuitatibus sine simulacris iusserat fieri;
quæ hodie idcirco quia non habent numina, dicuntur Hadriani,
quæ ille ad hoc parasse dicebatur. Sed prohibitus est ab iis qui
consulentes sacra repperant omnes Christianos futuros, si id optato
euenisset, & templa aliqua desideranda. Hæc frequenter in ore
habuit optimus Imperator, quæ in peristyllo domus suæ scalpi
curauerat, ALTERI NON FECERIS QVOD TIBI FIERI NON VIS.

Optimi si vnquam fuit Imperatoris perhonorifica testimonia hic 1. habes. Sub Martis Vltoris habitu cernitur Alexander in primo nummo, quem sumpsisse verisimile est cum audiisset Artabanum ab Artaxerxe victum esse, Assyriam Mesopotamiamque occupatam. Cum enim ille Populi Romani amicus esset, oppressus copias petit, quibus sua regna & recipere & tueri posset. Vtrumque præstitit Alexander: magno apparatu in Persas profectus est, quod testatur secundus nummus. Peculiarem istius profectiois mentionem facit 2. Herodianus his verbis, Ο δὲ ἐπιδὲς αὐτοῖς χρήματα, &c. hoc est, Alexander diuiso largiter stipendio iubet ad iter accingi: mox ad eam ferme sententiam loquutus in Senatu diem discessui dixit: qua ubi aduenit, sacris discessus causa de more peractis, deducente Senatu populoque vniuerso Roma proficiscitur, respectans urbem ac lacrymans. Sed neque popularium quisquam fuit qui siccis oculis aspexerit abeuntem &c. Expeditionem bellicam fuse narrat Lampridius è quo hæc excerptimus. Artaxerxem Regem potentissimum vicit, septingentis stipatum elephantis, falcatis mille & octingentis curribus, de quo triumphum egit pulcherrimum: quare Parthicus & Persicus dictus est. Hunc exponit tertius 3. nummus.

Lib. 6.
cap. 4.

In Alex.

Quartus Imperatorem sacrificantem exhibet coram Iouis figura. 4. Retro miles illum coronare videtur FIDEM MILITVM celebrans. Alexandrum septimo quoque die in Capitolium ascendisse Ioui supplicaturum, autor est Lampridius.

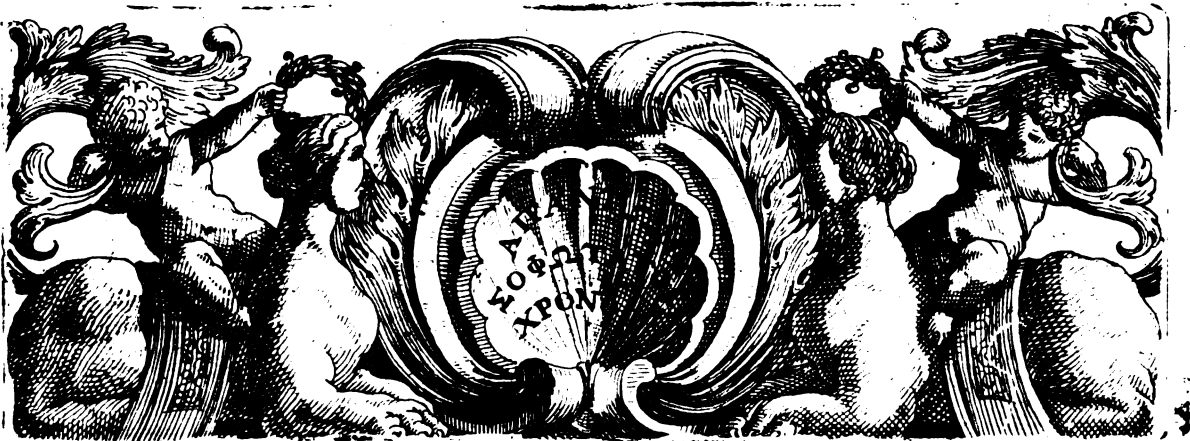
In Alex.

Alexandrum quintus celebrat tanquam RESTITVTOREM 5. MONETÆ, de quo sic Lampridius. Vectigalia publica in id contraxit, ut qui decem aureos sub Heliogabalo præstiterunt, tertiam partem auri præstarent, hoc est tricesimam partem. Tuncque primum semisses aureorum formati sunt: tunc etiam quum ad tertiam partem auri vectigal decidisset,

disset, tremisses dicente Alexandro etiam quartarios futuros, quod minus non posset. Quos quidem iam formatos in moneta detinuit, expectans ut si vectigal contrahere potuisset & eosdem ederet. Sed cum non potuisset per publicas necessitates, conflare eos iussit, & tremisses tantum solidosque formari. Formas binarias ternarias & quaternarias & denarias etiam atque amplius usque ad bilibres quoque & centenarias quas Heliogabalus inuenerat, resolui praecepit, neque in usu cuiusquam versari, atque ex eo his materia nomen indictum est, cum diceret plus largiendi hanc esse Imperatoris causam, si cum multis solidos minores dare possit, dare decem vel amplius unâ formâ, triginta & quinquaginta & centum dare cogeretur. Coeterum nummos ex argento puriori ab eo cufos esse, eius nummi non testantur.

6. Sextus nummus sic explicatur. Opera veterum Principum instauravit; ipse multa nova constituit; in his thermas nominis sui, iuxta eas quae Neronianae fuerunt, aqua inducta quae Alexandrina nunc dicitur, inquit Lampridius. Et paulo post, Vectigal pulcherrimum instituit, ex eoque iussit thermas & quas ipse fundauerat, & superiores populi visibus exhiberi. Alexandrinum opus marmoris de duobus marmoribus, hoc est porphyretico & Lacademonio primus instituit, palatio exornato hoc genere marmorandi. Basilicam Alexandrinam instituerat inter campum Martium & septa Agrippiana in latum pedum centum, in longum pedum mille, ita ut tota columnis penderet, quam efficere non potuit morte praeventus. Pulcherrimum hoc aedificium, Thermas interpretati sunt qui ante me scripserunt, sed cur ad Basilicam non retulerint, sane non video.

7. Congiarium populo ter dedit, donatium militibus ter, carnem
8. populo addidit, deinceps post triumphum Persicum. Quae verba septimum & octauum nummum explicant. Principem fuisse liberalem, nec sordidum nec prodigum testantur infinita eius acta quae passim apud Lampridium, Herodianum & Victorem scripta sunt.

In Alex.

Pulcherrima & integerrima numismata exponit hæc tabella: quorum pars vna Alexandri & Mamææ concordiam denotat. *In matrem Mamaam unicè pius fuit*, inquit Lampridius, *ita ut Rome in palatio faceret diætas nominis Mamaæ. Puellas & pueros quemadmodum Antoninus Faustianas instituerat, Mamaanas & Mamaanos instituit.* Et cum puer ad imperium peruenisset, fecit cuncta cum matre, ut & illa videretur pariter imperare, mulier sancta; Vno verbo egit omnia ex consilio matris, cum quâ occisus est. Sed quoniam res antiquas imitari conantur posteriora sæcula, observandum est priscè personarum situm dispositionemque in nummis parùm curari. Politior ætas omnia ordinavit, dextrum latus nobiliori tribuens, sinistrum alteri. Sic in nummis antiquis Nero Poppææ anteponitur, Titus Domitiano, Traianus Plotinæ, Aurelius Vero, Macrinus Diadumeniano, in his Alexander Mamææ. Hoc ipsum imitati sunt in Hispania, cum Ferdinandum Regem Catholicum Isabellæ vxori anteponunt nummi ex auro, quamvis in auersis partibus regni Castellæ lemmata à dextris collocata sint, Aragoniæ typo sinistras occupante. Castellam enim Reginæ ditionem ideo prætulērunt, quia nobiliorem. Ad nummos nostros reuertamur. FIDEM MILITVM exponit primus: Ab iis tamen proditus & occisus est bonus hic Imperator. Scribit Lampridius: *eum de prada quam Persis diripuit suum ditasse exercitum*: Nouerat ille militum fidem ex lucro pendere quod liberalissimè illis elargiebatur.

In Alex.

Colonias quæ in honorem Alexandri nummos cuderunt, exhibet hæc tabella. Colonia ALEXANDRIA TROAS AVGVSTA toties in nummis repræsentatur, vt quamvis eam quoties occurrit in diuersis Imperatoribus vulgare non tædeat, tamen vltro aut interpretari aut repetere non placet. De illa dictum est pag. 221. Diana venatricis habitu columnæ innixa & stans in medio templo, ea est quæ in tota fere Asiâ colebatur. Troiani fortassis suam cum Imperatore coniunctionem celebrant; cum enim Troia Alexandria ab Alexandro Paride diceretur, cur etiam in verbo non luserint, cognomen ad Alexandrum suum Imperatorem deferentes.

De Tyro supra dictum est pag. 166. & 299. Typus vtrumque Alexandrum celebrat Macedonem, & Romanum, inter quos maxima erat conformitas. Hic enim elaborabat vt dignus illo nomine videretur, imo vt Macedonem vinceret, dicebatque *inter Romanum Alexandrum* Lamprid. & *Macedonem multum interesse debere. Illum tamen præcipue imitatus est & inter Diuos & optimos in larario maiore consecrauit.* Victoria columnæ imposita Imperatorem coronare videtur, manu trophæum attingentem ad cuius basim Satyrus vel Silenus cernitur; Lib. 1. in Atticis. *Maximos enim Satyrorum Silenos nuncupant,* inquit Pausanias. Ad id fortassis refertur quod narrat Plutarchus, *Dormienti Alexandro* In Alex. *Tyrum obsidenti euenit insomnium. videre se Satyrum existimabat qui procul ei iocabundus applauderet, cumque ipsum capere vellet, fugiebat. Postremo cum multa versatus orasset, in manus venit. Consulti vates partito nomine longe credenda dixerunt: SA hoc est tua TYRVS est.* Nonne suspicio est eosdem honores Alexandro Romano in hisce nummis tribui quos olim Macedo sibi parauerat. De concha quæ Tyriorum nummos semper illustrat dictum est pag. 299. *Purpuram claram dictam fuisse Alexandrinam,* docet Lampridius, *quamvis eius grauissimus & fastidiosus exactor exstitisset Alexander.*

COLONIA FLAVIA PACIFICA DEVLTVM & COLONIA AVGVSTA PIA METROPOLIS SIDON supra explicatae fuerunt, hæc pag. 182. & 301. illa pag. Currus Cibeles in postremo notandus est, etenim Alexandrum coluisse matrem Deum certum est, cum *eius die qui HILARIA nominabatur phasianum sua mensa adhibuisse* scribit Lampridius, qui quidem celebrabatur VIII Kal. April.

Macrob.
Cassaubon.

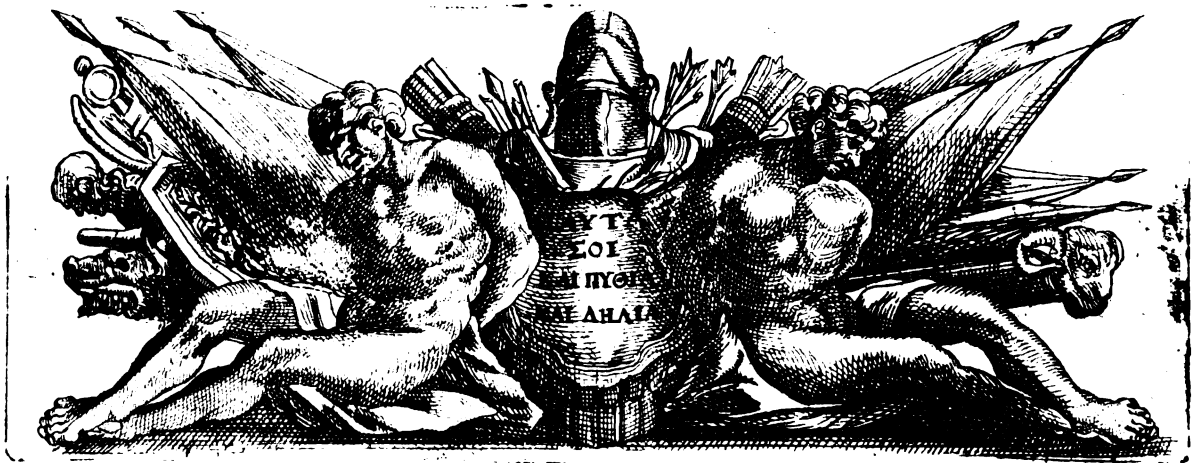
In Alex.

Ad horum nummorum explicationem satisfaciunt hæc Lampridii verba, *Isium & Serapium templum decenter ornavit, additis signis & deliacis & omnibus mysticis.* Sux enim gratitudinis monumenta Aegyptios hisce nummis dedicasse verisimile est. Anni in nummis scripti designant annos imperii.

Lamprid.

Romam etiam illas veneratos esse sequentes demonstrant, edocti Alexandrum noluisse existimari Syrum sed à maioribus Romanum, in odium fortè Elagabali. *Stemma depinxerat quo ostendebatur genus eius à Metellis descendere.*

Effigiem galeatam ad Alexandrum Magnum refert Cl. Trifanum, id tamen, pace eius dixerim, minus congruum videtur: Quamvis enim Alexander Romanus Macedonem summopere dilexerit, ut supra diximus, hunc nummum ad eum non pertinere indicat facies venusta quidem & iuuenilis sed muliebris, qualis aut Palladis aut Romæ esse solet. Characteres certo explicare non possum, quamvis nummus cœtera sit integerrimus.

1. Græcos nummos Alexandri Seueri exhibet hæc tabella. Seleucia
2. **G**ad Calycadnum quam referunt duo priores supra fuit exposita pag. 304.
3. Laodiceses Bacchum signauere in tertio quem in iis regionibus summopere cultum fuisse testantur nummi antiqui, libri & marmora.
4. Marcianopolitani quartum cuderunt, quorum Magistratus videtur fuisse TIBIVS RAPHISTVS. De eorum vrbe dictum est, pag. 333. in nummis Heliogabali.
5. Typus quinti qualis Ephesiorum esse solet, Dianam exponit venatricem, cane filuatico quasi ad captandam prædam sagitta confixam currente. Ephesios quartum tunc Neocoros indicat illud appositum ΤΕΤΡΑΚΙΣ. Eundem fere nummum habemus, in quo circum eandem Dianam legitur Ephesios primos esse Asiæ, hoc est primatu gaudere; de quo magna inter eos, Smyrnæos & Pergamenos disceptatio fuerat.
6. Smyrnæis frequens mos fuit in Romanorum Principum honorem templa extruere: verisimile est sextum hunc nummum aliquod repræsentare quod propter Alexandrum ædificatum fuerit, cuius tamen nihil apud Autores repperi.
7. Nicæenses septimum & octauum nummum cudere: Hos
8. victoriam à quâ nomen habent, vt suam Deam coluisse, supra dictum est. Eam autem cum Nemefide vnam esse iam explicauimus. Rota & perpendiculum huius veluti sunt indicia. Signa legionum quæ prius

prius Elagabalo dicata erant, ideo fortassis Alexandro offeruntur à Nicæensibus, quo suam erga pessimum Imperatorem obseruantiam delerent, optimo sese committentes.

Figuram illam quam Nicomedienses signauerunt non satis 9. noui.

Decimus & sequens ad Metropolim Cæsaream pertinent, de 10. qua supra dictum est pag. 50. Fertilitatem soli indicant spicæ. 11.

Nummus hic non minus integritate quam typo & inscriptione est conspicuus. Vrna medium nummum occupat è qua palmæ prodeunt, victoriæ præmia. Byzantinos eum cudisse inscriptio docet, reliqua ad ludos refertur Antoninianos, quos ad Caracallam referri certum est. ΑΝΤΩΝΕΙΝΙΑ enim scriptum est, & in media urna, ni me fallant oculi, ΣΕΒΑΚΤ. *Augusta*, quibus si ΑΓΩΝΕΣ certamina superaddas, rem claram reperiēs. Illustrat hunc nummum alter Imperatoris Caracallæ ex ære maximi moduli, quem nobis benignissimè communicauit Sere- niss. FRIDERICVS Marchio Badensis-Durlacensis. Eius ut multorum Principum Germanorum summa est delectatio Romanorum monu- menta penes se habere & intelligere. In hoc cuius cælaturam hic habes, ludorum Pythiorum Alexandrinorum facta est mentio. Caracalla autem & Alexander Seuerus Alexandrum Magnum quantum potuerunt sunt imitati, ut dictum est in superioribus. Mentionem istius nummi facit eruditorum superioris sæculi facile princeps Ioseph Scaliger: Seldenus eum doctissimè explicat, cum marmora Arundelliana aggressus est.

De emend.
tempor. V.

Pag. 159.

Nummmum hunc efficit rarissimum ytraque facies. Mæsa suo nepoti Alexandro Seuerio coniuncta est, quemadmodum Mæsam vidimus in superioribus. Tam gratus erat istius Imperatoris animus, ut omnis generis honoribus suos affecerit benefactores. Certum est imperium Romanum in eius manus deuenisse ope ac industriâ sagacissimarum foeminarum auix & matris. Vtraque artibus pene infinitis Alexandrum ab Elagabali sæuitiâ seruauerat, studiisque & moribus egregiis condecorauerat: quare non mirum est si & hanc & illam in eius numismatibus signatam videamus. De iis dictum est supra. BONA FORTVNA in auerso nummo representata est ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ, ad quam alludebant Tuccitæ Terebentinorum Carthagenensium propè Carthaginem, qui fortassis ob nominis similitudinem eam ut Deam sibi assumpserant. Tuccæ Terebentinorum facit mentionem Antonini Itinerarium.

- T**emnus prodit in primo nummo vrbs Æolidis in Asia minore, Strabo. lib. 13. lib. 14.
 1. *parua quidem, ut ait Xenophon, sed munita & antiqua & propriis utens legibus*, αὐτόνομον vocabant: Concussam terræ motu cum quatuordecim aliis restituisse Tiberium Imperatorem docent Tacitus & Lib. 2. Annal. L. 1. c. 17. Nicephorus. Docet etiam nummus ex ære magno in quo legitur CIVITATIBVS ASIÆ RESTITVTIS: Cuius facinoris memoriam posteris commendare voluit Imp. Titus cùm similem nummum vulgavit propriis restitutionis notis. Quem ob egregium factum hic apponi curauimus. Minerua Victrix subindicat hanc urbem Atheniensium fuisse coloniam, quorum præcipua Dea Minerua Ἀθήνη, quemadmodum in eorum monetis cernitur.

Yy

Lectisternium alter exhibet, de quo abundè dictum est².

Aristides. pag. 246.

Desseni hunc nummum signauerunt: hi prope Nili catarractas³ siti sunt in Ægypto prope Æthiopiam. Eorum vrbs & Deæ idem est nomen Dessa, quæ prouinciæ caput ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ in inscriptione indigetatur. Isis sistrum tenens in hisce regionibus colebatur: Astrum retro positum Solem seu Osiridem indicat.

Quartus nummus ad Tenienses pertinet. Tenos vrbs & insula ex Cycladibus non ignobilis, quam etiam supra Delum extollunt. Tridens Neptunum indicat, cui sacra vrbs erat: serpens ei intortus ad copiam referri potest aut potius ad Æsculapium, qui vbicunque terrarum hoc lemmate significabatur.

Nummus hic ab Ephesiis se primos Asiæ nuncupantibus cusus est Carpentum Dianæ appositum est, quasi donum pretiosissimum Imperatori futurum. Similem typum infra vulgabimus inter Valeriani nummos.

AXIMINVS in prima pueritia pastor & opilio in montibus Thraciæ vbi & natus erat, occiso per fraudem Alexandro Severo sine senatus consulto Augustus à militibus dictus est, filio sibi in imperii administratione particeps adscito. Cruclis in omnes, præsertim nobiles, quò fortassis ignobilitatem tegere conabatur. Virili formâ decorus, moribus agrestibus, proteruus atque superbus, corpore adeo procerus vt & proceritate & candore atque oculorum magnitudine omnes excelleret. Pedum octo & prope semis longitudine, calceamentum eius pede maius hominis vestigio atque mensura, tantæ voracitatis vt vno die LX. carnis libras ederet, amphoram Capitolinam vini biberet. A Senatu propter immanitatem hostis iudicatus est. Gordiani Africani à militibus Africæ Augusti erant appellati. Post eorum necem Pupienus & Balbinus Senatores à Senatu dicti sunt Augusti, contra quos Maximinus è Germaniâ venit cum instructissimo exercitu. Hic tamen iuxta Aquileiam quam obsidebat, in castris quiescens in tentorio trucidatur. Filius Maximus etiam necatus est. Capita hastis suffixa Romam transmissa sunt: cadauera in profluentem abiecta. Vixit annos LXV.

Y y ij

Herodianus. **M**aximinus illustrem exercitum secum in Germaniam duxerat & Mauros & Osdroënos & Parthos & omnes quos secum Alexander ducebat ad bellum : horum virtute magnam sibi gloriam comparauit, *Ingressus Germaniam Trans-Rhenanam per ccc vel cccc millia barbarici soli vicos incendit, greges abegit, pradas sustulit, barbarorum plurimos interemit, militem diuitem reduxit, cepit innumeros. Et nisi Germani per amnes & paludes & silvas confugissent, omnem Germaniam in Romanam ditionem rede-gisset.* Hæc satis huius tabellæ nummos explicant.

Ptolom.
Pausan.
Arrian.
Plin.

Lib. 14.

Græcos Maximini nummos hic habes. Primus quidem à Side-1. tensibus cusus est. *Perge & Side vrbes sunt præcipue Pamphiliæ.* Παμφυλία ἔχει δὲ δύο πόλεις ἐπιφανείς Πέργην καὶ Σίδην. Hanc Cumæorum ex Aeolia coloniam fuisse constat. Vrna mensæ imposita, vrceolus, rami, indicant sacros quosdam ludos. Mineruam à Sidetanis cultam fuisse docet Strabo, cui templum condiderant. Rami videntur esse ex oliuis, siue in honorem Mineruæ cui sacræ erant, siue ad indicandam copiam : *Sidetsium enim campos oliuis refertos esse scribit idem Strabo.*

Capitol.

Nicæenses forte Maximini fortitudinem per leonis typum ex-2. primere voluerunt, animalium fortissimi. *Maximinus quippe cum erat iuuenis xvi. lixas uno sudore deuicit ; hamaxas manibus attrahēbat, rhedam onustam solus mouebat, equo si pugnum dedisset dentes soluebat, si calcem Aura frangebatur, lapides tophicios friabat, arbores teneriores scindebat.* Quare vir sui temporis fortissimus dictus est, & Crotoniates Milo & Antæus & Hercules & Ajax. De Nicæensibus di-3. ctum est passim in superioribus, vt de Diana Ephesiorum.

Elegantes videntur postremi nummi, in quorum primo Iupiter 4. cernitur aquilæ volitanti insidens, in altero vero fluuius decumbens, 5. quem ob victorias Germanicas Rhenum suspicantur : At characteres numerales Græci Nilum potius videntur indicare, qui in superioribus nummis eodem habitu signatus est.

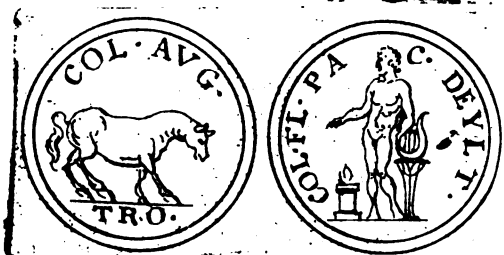
MAXIMVS Maximini & Paulinae filius fuit : adolescens insolentissimae superbiae, ita ut etiam cum pater suus homo crudelissimus, plerisque honoratis assurgeret, ille resideret. Tantae erat pulchritudinis ut passim amatus sit à procacioribus feminis : & ut etiam caput eius mortui iam nigrum, iam sordens, iam maceratum, defluente tabo, velut umbra pulcherrima videretur. Vitae fuit laetioris, vini parcissimus, cibi avidus, maxime filuestris, ita ut nonnisi aprugnam, anates, grues, & omnia captiua ederet. Vestibus tam accuratus fuit, ut nulla mulier nitidior esset in mundo. Vfus est idem adolescens & aurea lorica exemplo Ptolemaeorum : vfus est argentea, vfus & clipeo gemmato inaurato & hasta inaurata, Fecit & spathas argenteas, fecit etiam aureas, & omnino quidquid eius pulchritudinem posset iuuare. Anno ætatis xviii. aut ut scribit Capitolinus xxi. cum patre in tentorio necatus est, conclamantibus cunctis militari ioco, ex pessimo genere ne catulum habendum.

Yy iij

Maximus PRINCEPS IVVENTVTIS dicitur in primo nummo quem-
admodum plures alii Imperatorum filii sequens nihil peculiare
indicat, quod prius non dictum fuerit.

Colonias duas tantum vidi signatas in Maximi nummis: Troadem
& Deultum, de hac dictum est pag. 301. de illa pag. 221. Earum
cum hoc Cæsare coniunctionem nullam apud antiquos repperi.

Quò breuius fuit Maximo imperii tempus eo rariores eius cen-
sendi sunt nummi: Græcos designat hæc tabella cum typis
non vulgaribus. Primus quidem à Sardianis cusus est, sed qua ratio-
ne non intelligo, nisi gens adulationis auida cum aliquem Cæsarem
persentisceret, statim nummis suis vulgabat. Spica & malum Gra-
natum quid indicent non facile est coniicere. Fortassis serpens in
vase ad illud refertur quod scribit Capitolinus, *Omen sane imperii
illud fuit: Serpens dormienti Maximo caput circumdedit.*

Lib. 9.

Strabo,
lib. 10.

RHENE insula est maris Ægæi, Delo proxima. Vtramque
catena ligatam à Polycrate dicatam fuisse Apollini docet Thucydi-
des. *In Rhenum deportabantur & mortui & moribundi, ne Delum
quodammodo profanarent, inquit Strabo.* Quemadmodum nulli
lepores Itacæ, apri aut cerui in Africa, serpentes Astypalææ, sic in
insula Rhene nulli feles occurrebant, ὅςτις ἐν Ρηνείᾳ τῇ πρὸς Δῆλον γαλῆ.
Desertam suo æuo scribit Strabo: floruisse Alexandri Seueri tem-
poribus testatur nummus à Golzio commemoratus, illam *metropolim*
nominans, PHNION ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ.

De Nicomedia dictum est pag. 164. Nauis aut vires maritimas
indicat aut magnum quid quod me latet. Tempia explicare non
minoris est operis.

. ANTONINVS GORDIANVS AFRICANVS
 Africæ Proconsul ab Africana iuuentute octo-
 genarius Imperator est creatus, in Maximini
 odium. Vir erat longitudine Romana, canitie
 decora & pompali vultu barbatus, ruber magis
 quam candidus, facie bene lata, oculis, ore,
 fronte verendus, corporis qualitate crassiuscu-
 lus, moribus ita moderatus, vt nihil possis di-
 cere quod ille aut cupidè, aut immodestè aut nimie fecerit. Aiunt
 eum Augusti vultum sic repræsentasse vt & vocem & mores & sta-
 turam eius exprimeret. Scripserat ille poemata, ac inter ea versibus
 disertissimis, vitam, bella & priuatim publiceque gesta Antonini Pii &
 Marci Aurelii, Antoniniadæ inscripserat, quemadmodum Virgilius
 Æneidæ, Statius Achilleidæ & multi alii Iliadæ. Imperium qui-
 dem vir bonus recusauerat, inuitus accepit. Paulo post Capeliano
 Maximini partes tuente Gordianum filium aduersus eum misit, qui
 victus & interemptus est. Pater, vt vincula hostium effugeret, laqueo
 sibi vitam finit. Vixit annos LXXX. Imperauit menses VI. Eum
 Senatus Augustum primùm appellauit, deinde inter Deos retulit.

Imaginem sedentis Romæ exprimit hic nummulus, quam vbique gentium adoratam fuisse constat. *Æternam* dictam fuisse ex omni eius æuo docent Scriptores. Interdum hoc epitheto à cæteris vrbibus dignoscebatur, Vrbs enim *Æterna* Romam designabat. Cum populi suos Imperatores salutabant *Æternitatem* vt dignitatis nomen frequenter habebant in ore, qua illos demereri conabantur. In Codice sæpe repetitur ore Principum *ÆTERNITAS NOSTRA* quo modo posterioribus temporibus, claritas, maiestas, serenitas.

Hypæpæ vrbs est Lydiæ inter Tmolus & Caystrum. De ea sic Plinius: *Ephesum vero alterum lumen Asia remotiores conveniunt Casarienses, Metropolitæ, Cylibiani, inferiores & superiores Myso-Macedones, Mastauenses, Brullitæ, Hypapæni, &c.* De his dictum est pag. 293. Ephesiæ Dianæ cultum denotat ipsa Diana velata templi medium occupans. Inscriptionem non ita tamen detritam assequi & interpretari non potui. Dissimulandum non est circum caput, *AFRICANI* cognomen inscriptum non esse, quare Gordiano tertio posset etiam tribui, faciei tamen similitudo facit vt Gordiano seniori adscribam.

M. ANTONINVS GORDIANVS AFRICANVS patrem habuit eiusdem nominis, quare secundus dictus est. Erat corpore vasto, in studiis grauis, formâ conspicuus, memoriæ singularis, bonitate insignis, & iuris peritus. Pompeio fuit simillimus quamuis obesus non fuerit. Fuit vini cupidior, semper tamen vndecunque conditi, nunc rosa, nunc mastiche, nunc absintio, cæterisque rebus quibus gula maxime delectatur. Cum Parente Africæ præfuit & Augustus est appellatus: tandem à Capeliano Mauretaniæ rectore & Maximini partium, cui in vita priuata semper aduersus fuerat, victus & interemptus est, ætatis anno XLVI. A Senatu Augustus appellatus est, & inter Diuos cum patre relatus. Quod plurimas habuerit concubinas, præsertim vero sibi decretas viginti & duas, & ex omnibus ternos aut quaternos filios, Priamus dictus est, ab aliis per iocum Priapus. Vixerat in deliciis, in hortis, in balneis, in amoenissimis nemoribus, &c.

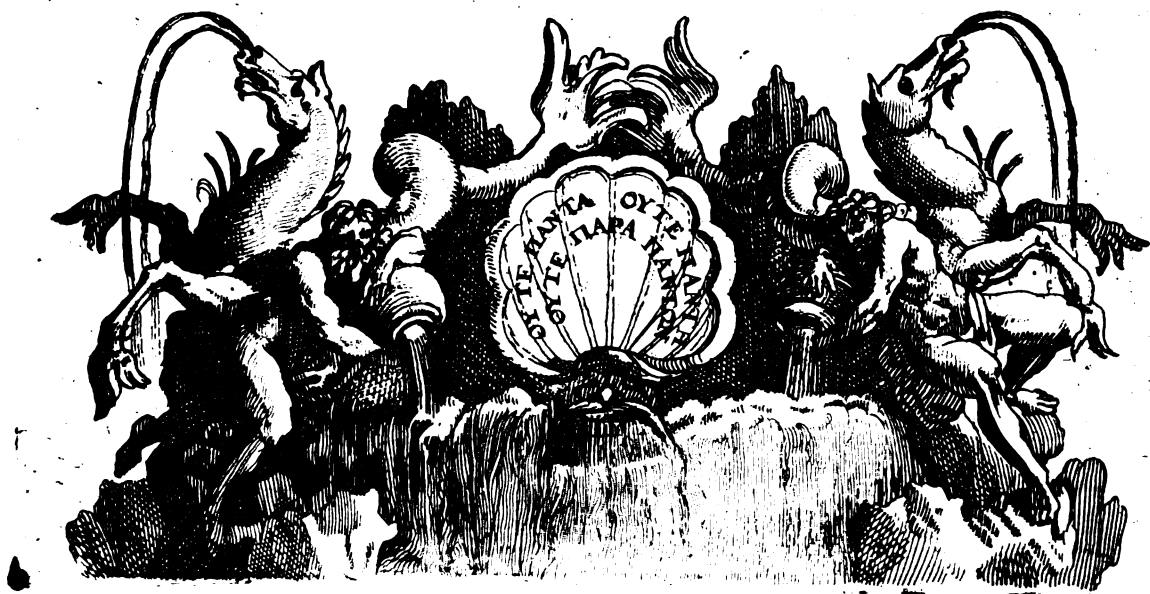
Zz

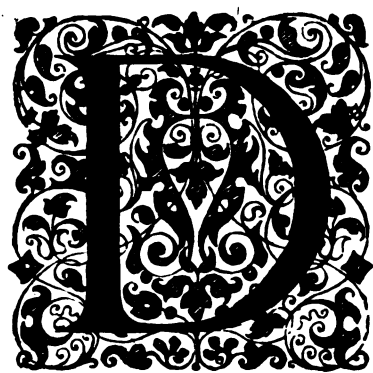

P IETAS AVGusti & lemmate & typo designatur. Illam exprimunt signa pontificalia & auguralia quæ ad res diuinas pertinebant. De illis dictum est in Caracallæ nummis, pag. 296. Obseruandum autem Romanos etsi non ita religiosos, religionis tamen tantam habuisse rationem ut quotiescumque occasio occurreret eius ornamenta suis monumentis non omisisse testantur innummeri lapides, innummeri nummi.

Cui tribuendus sit hic nummus, non satis video: inscriptio enim Gordianum tantum designat illumque Cæsarem, quod Africano filio & etiam Gordiano tertio competit, vterque enim Cæsar dictus est. Annus primus imperii per L.A. designatus est. Aquila imperii ut & Iouis symbolum coronam rostro tenet quam Imperatoris capiti imponere parata videtur. Cæterum nummus est & antiquissimus & integerrimus.

DECIMVS COELIVS BALBINVS familiæ vetustissimæ, bonitate, sanctitate & verecundiâ ingentem sibi amorem conciliauit. Staturâ procerus, corporis qualitate conspicuus, eloquentiâ clarus, voluptatibus deditus, quas adiuuabat diuitiarum abundantia. Iterum Consul fuerat, rector prouinciarum infinitarum: nam & Asiam & Africam & Bithyniam & Galatiam & Pontum & Thracias & Gallias ciuilibus administrationibus rexerat, ducto nonnunquam exercitu, sed rebus bellicis minor fuerat quam ciuilibus. Eo Romæ imperium contra Maximinum administrante, maxima fit seditio inter Prætorianos & populum, ita vt potissima pars vrbis incenderetur & conflagraret, templâ fœdarentur, plateæ omnes cruore polluerentur: nec sedaretur donec Balbinus Gordianum purpuratum ad populum produxisset longissimi hominis collo superimpositum: quo viso illius amore in concordiam rediere. Pupienus ad bella pronior contra Maximinum iuit, Balbino Romæ res publicas moderante. Eo truncato Imperatores clam inter se dissentientes seditioni militari locum dedere, in qua vterque occubuit, ante adeptum imperii biennium. Vixit Balbinus annos LX.

Balbinus his in nummis Deos precari videtur. Primus quidem 1. illum exhibet ramum oleæ dextra tenentem, sinistram scipionem. Hic pacem optare videtur, qui tamen, si cogatur arma capere, paratus est: quod Balbini mores explicat.

Vota suscipiebat in secundo quibus sibi per S. P. Q. R. felicitas 2. perpetua denunciabatur. Iouem in tertio sollicitat quem suum pro- 3. fitetur Conseruatorem.

Notandum porrò Balbini nummos ex ære mediocri ita raros esse, ut pauci occurrant in cimeliarchiis.

Nummos Balbini paucos Romæ cufos fuisse ex ære mediocri dictum est, pauciores adhuc in Græcia. Hic vnus illustrat illud cimeliarchium quod in hoc opere describitur. Fortunam is refert sub Isidis imagine. Nullum nomen scriptum est quod aut urbem, aut regionem designet. Ex characteribus L. A. patet nummum primo Balbini imperii anno cufum esse.

Alium nummum Græcum Balbini exhibet hæc tabella cum templo Solis Didymæi qui Mileti colebatur: De Didymæo & de Mileto abunde dictum est supra pag. 94. De ceruo quem habet præ manibus adi Illustriss. Seguinum à quo hunc accepimus nummum.

In Select.
Numism.

M. CLOD. PVPIENVS MAXIMVS domi forisque
semper feuerus, ita vt & Tristis cognomen ac-
ceperit, vultu grāuissimus & verecundus, statu-
rā procerus, corporis qualitate sanissimus, iustus,
amplissimæ virtutis. Pater ei fuerat vnus è
plebe, vt nonnulli dicunt, faber ferrarius, vt
alii, rhedarius, vehicularius, fabricator. Ope-
ram Grammatico, Rhetori non multam dedit,
siquidem semper virtuti & militari feueritati stūduit. Militaris Tri-
bunus fuit, Prætor, Proconsul Bithyniæ & deinceps Græciæ ac tertio
Narbonæ. Missus præterea Legatus Sarmatas in Illyrico contudit,
atque inde translatus ad Rhenum, rem contra Germanos satis feli-
citer gessit. Posthæc Præfectus vrbis prudentissimus, ingeniosissi-
mus & feuerissimus approbatus est. Quare veluti Senatus ei homi-
ni, quod non licebat nouæ familiæ, imperium tamen detulit, confes-
sus omnibus eo tempore in Senatu aptiorem non esse qui deberet
Principis nomen accipere. A Senatu vnâ cum Balbino Augustus dictus
est & cum ingenti exercitu missus contra Maximinum : qui cū ad
Rauennam bellum pararet maximo apparatu, eō perferuntur capita
Maximini & filii Maximi, quæ à Pupieno Romam transmissa sunt :
Paulo post tamen per seditionem à militibus Maximini vna cum
Balbino interemptus est. Imperauit ferme annos duos : Vixit LXXIV.

Z z iij

In Maximo
& Balbino.

Nummi antiqui Concordiam frequenter exhibent, Deam sedentem cornucopiæ tenentem. Concordiâ res parvæ crescunt, discordiâ maximæ dilabuntur : utriusque dicterii exemplis non immorabor. Balbinum & Pupienum in regendo terrarum orbe concordēs fuisse testantur plures nummi ex argento cum his titulis utriusque Imperatori dicatis, AMOR MVTVVS AVGG. CHARITAS MVTVA AVGG. FIDES MVTVA AVGG. PIETAS MVTVA AVGG. Capitolinus tamen utriusque discordias commemorat, sed tacitas, & quæ intelligerentur potius quam viderentur. Victoria stans quæ tum inscriptione tum alis & palmâ & coronâ dignoscitur, Pupienum & Balbinum coronare videtur, ea enim in utriusque nummis sculpta est, ob devictum & necatum iuxta Aquileam Maximinum. Quamvis Balbinus ad pacis munera Pupienus ad bella pronior fuerit, utriusque tamen honores omnis generis in solidum deferebantur.

. ANT. GORDIANVS senioris Africani aut ex filio aut ex filia nepos, iuuenis lætus, pulcher, amabilis, gratus omnibus, in vita iucundus, in litteris nobilis, prorsus vt nihil præter ætatem deesset imperio. Anno æt. xv. Cæsar factus eligitur cum Balbino & Pupieno contra Maximinum, quibus cum biennio imperassent, militari seditione interemptis, solus imperio successit. Contra Persas profectus Saporem vincit, Antiochiam, Carras & Nisibin recipit, atque hæc omnia auxilio Misi thei soceri Præfecti prætorio, viri doctissimi quem eloquentiæ causa dignum parentela sua putauit. Is à Senatu tutor Reipublicæ ob merita in Rempublicam est appellatus & Parens principum populi Romani. Quo per fraudem à Philippo sublato tandem & ipse Gordianus eiusdem insidiis interficitur, ætatis anno xxii. imperii vi. Inter Deos à Senatu relatus est: Eius sepulchrum in finibus Persidis positum erat cum hac inscriptione, Græcis & Latinis & Persicis & Iudaicis & Ægyptiacis litteris, vt ab omnibus legeretur.

DIVO GORDIANO
VICTORI PERSARVM VICTORI GOTHORVM VICTORI SARMATARVM
DEPVLSORI ROMANARVM SEDITIONVM, VICTORI GERMANORVM
SED NON VICTORI PHILIPPORVM.

Tantam quæ adhuc hodie superest nummorum Gordiani copiam ad id reuocare placet quod narrat Capitolinus, his verbis, *Philippum cum eum interfecisset, neque eius imagines tollere, neque statuas deponere, neque nomen abradere, &c.*

Spectant hi nummi ad bellum Persicum, de quo sic Capitolinus, *Gordianus aperto Iano gemino, quod signum erat indicti belli, profectus est contra Persas cum exercitu ingenti, & tanto auro, ut vel auxiliis vel militibus facile Persas vincere posset. Fecit iter in Mæsiam atque in ipso procinctu quidquid hostium in Thraciis fuit, deleuit, fugauit, expulit atque submouit. Inde per Syriam & Antiochiam recepit & Carras & Nisibin, quæ omnia sub Persarum imperio erant. Rex sane Persarum tantum Gordianum Principem timuit &c. Effectum denique est ut Persæ qui iam in Italia timebantur in regnum suum pugnante Gordiano redirent, totumque Orientem Romana Respublica detineret. Quas ob causas quadriga elephantorum Gordiano decreta sunt a Senatu utpote qui Persas vicisset, ut triumpho Persico triumpharet. Misitheo autem Imperatoris socero quadriga equorum & triumphalis currus & titulus huiusmodi,*

MISITHEO
EMINENTI VIRO PARENTI PRINCIPVM
PRÆTORII PRÆFECTO ET TOTIVS VRBIS
TVTORI REIPUBLICÆ
S. P. Q. R.
VICEM REDDIDIT.

Triumphî imaginem repræsentat primus nummus, quem ideo cûsum esse arbitror ne debita gloriâ fraudaretur victor Gordianus qui Romam nunquam reuersus est, sed nefarie oppressus est & occisus à Philippo.

Alter Romam clipeo insidentem exhibet, galeatam ut solet, orbem Gordiano tradentem, sed habitu consulari, quod pacem indicat post victos tot hostes imperii Romani.

Tertii nummi typus non minus est illustris. Imperatorem spoliis insidentem coronat Victoria, milite coram ei palmam tradente; quæ omnia ut & inscriptio *VIRTVTEM* Gordiani celebrant. In quarto etiam coronatur Imperator: Pons scaphis impositus expeditionem trans Euphratem denotat. Quintus iterum Imperatorem coronatum exponit à Victoria juxta templum, præ cuius foribus mactatur victima. Triplici illo loco fortassis significare voluerunt Romani suum Imperatorem coronam in solo, in falo, & in cælo meritum esse.

Colonias exhibet hæc tabella quæ nummos cuderunt in honorem Gordiani, qui adolescens à militibus & populo & Senatu & omnibus gentibus ingenti amore ingenti studio & gratia Augustus est appellatus. Amabatur autem merito aui & auunculi siue patris qui ambo pro Senatu & pro populo Romano contra Maximinum arma sumpserunt & militari vel morte vel necessitate perierunt. hæc Capitolinus. Ad colonias redeamus.

1. Colonia Iulia Augusta Felix Berytus in duobus primis tabellæ nummis repræsentatur: ea frequens occurrit in nummis antiquis quos supra vulgauimus. Qualis fuerit, dictum est pag. 39. Aquilæ legionariæ à Berytensibus iam Imperatoribus Romanis dicatæ fuerunt, quod probat nummus Traiani supra expositus, pag. 179. Id verisimiliter arguebat legionem quamdam Beryti statua agere solitam, quæ se urbemque sibi commissam Imperatoribus Romanis fidelem & deuotam esse profitebatur. Dea in templo quin ad Venerem Astartem referatur, nullum est dubium. Videntur adhuc in templo sed subobscurè duæ aquilæ legionariæ quæ idem quam superius dictum est indicant.

3. Sequentis coloniae inscriptionem satis difficilem aperuit & interpretatus est Cl. Trifanum, Prouinciæ Myfiæ Superioris Colonia Viminacium. Locum enodationi dederat Ptolemæus, Viminacium collocans ad Danubium in Myfia superiori, & Procopius scribens eam in Dacia constitutam vetustate collapsam à Iustiniano nouam & validam restauratam esse. Myfia etenim pars erat Daciæ. Illius in Seuerio urbis plura apud antiquos reperiuntur, Et quum Seuerus iret contra Albinum, inquit Capitolinus, in itinere apud Viminacium filium suum maiorem Bassianum, appposito Aur. Antonini nomine Casarem appellauit, ut fratrem suum Getam ab spe imperii quam ille conceperat, submoueret. Eò loci Carus Carini filius à militibus Diocletiano fauentibus derelictus & interemptus est, inter Viminacium &

Aureum montem, inquit Victor. Legionis nomen legitur in inscriptione antiqua à Grutero commemorata quæ illam VICTRICEM

FRUMENTARIAM nominat. Obscuri sunt characteres in ima nummi parte signati AN. XII. Ad Annonam refert Trifanum, certè illi assentior cum id annos significare non arbitratur. Taurus &

Aaa

Leo appositus quomodo convenient difficile est soluere: ille quidem coloniarum erat symbolum, hic fortitudinis. Eos exprimunt versus sancti Paulini quos in honorem Nicetæ Dacorum Episcopi fecerat,
Pascitur concors vitulus Leoni &c.

Alias colonias exhibet hæc tabella. Colonia TYRUS METROPOLIS 1. in primo nummo signata est, quam & typus & inscriptio demonstrant. Concha purpuræ seu nautilus nonnisi in Tyrriorum nummis expressa est, de qua dictum est pag. 299. Ambrosiæ Petræ supra fuerunt explicatæ pag. 338.

Pella Alexandri Magni patria in nummo Hadriani iam supra 2. scripta est pag. 195.

Tertii nummi characteres mihi sunt admodum obscuri. 3. Capricorni globum moderantis typus ad Octaviū Augustum refertur, qui in eius nummis similiter occurrit. Vide pag. 32.

Diximus raros esse eos omnes antiquos nummos qui plures facies exhibent. Serapis Deus & Gordianus Imperator hîc cernuntur; alter suam habet lauream caput cingentem, alter impositum modium cum appposito retro copiæ cornu, indicendæ rerum omnium vbertati, quam Serapidem procurasse dicebant.

ODYSSVS vel ODESSA quemadmodum in nummo legitur vrbs 1. est Mæsiæ inferioris non procul à Ponto, quæ hodie *Varna* nuncupatur.

patur. Illius provinciæ vrbes in nummis Gordiani frequenter occurrunt: procul dubio ii cusi sunt cum *is per Mysiam iter fecit*, ut narrat Capitolinus. Imperator sacrificare videtur pro felici sui itineris successu, quem euentus non fefellit, *Parthos enim vicit* &c.

2. Vicini Marcianopolitani eundem typum in Gordiani nummis usurpaverunt, Serapidem nempe & ipsum Imperatorem sese in vicem respicientes. Imperatorem stantem in secundo nummo designatum esse nullum est dubium.

3. In tertio Bacchum suspicor, attamen non satis novi. Menophilus in utroque nummo scriptus est qui certe magistratum indicat, de quo nihil legisse memini. Quod illi à Marciana Traiani sorore nomen habuerint & cur, dictum est pag. 333. Nummum illustrat hæc inscriptio, quam de aula Principis Transilvaniæ refert Gruterus,

Pag. 272.

IMP. CÆS. M. ANTONIO GORDIANO
 PIO FELICI AVG. PONTIF. MAX. TRIB. POT. II. COS. PP.
 COL. VLPIA TRAI. AVG. DACIC. SARMIZ.
 METROP. DICATISSIMA NVMINI MAIESTATIQUE EIVS.

4. Dionysopolitani plures fuerunt, in India intra Gangem, quos nummi nostri certè non designant, cum ii nimis essent ab Vrbe remoti. Alii sunt in Libya, quos ex Serapide in suspensionem trahere meritò possent Antiquarii: meo tamen iudicio ad hoc pertinere non arbitror. Si enim attendatur ad id quod sculptum est in duobus prioribus nummis, nempe eundem Serapidis & Gordiani habitum Odesæ & Marcianopoli signatum, certè ii ritus designabuntur qui illis vicini sunt. ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΛΙΣ autem vrbs est in Mysia inferiori ad Pontum Euxinum, Odesæ fere contigua & non procul à Marcianopoli: *Crunos* antea vocabatur. Augent coniecturam tot antiqui nummi quos in honorem eiusdem Gordiani cudi curauerunt aliæ inferioris Mœsiæ vrbes, quemadmodum in sequentibus demonstrabitur.

Plinius.
Ptolem.
Strabo.

Aaa ij

ODESSA iterum occurrit, de qua dictum est in superiori pagina. Palmæ ex vrna prodeuntes ludos ibi celebratos demonstrant qui ei inscripti sunt : ex detritis characteribus libet hoc suspicari ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ. De ludis Antoninianis Alexandrinis dictum est supra pag. 351.

Graecos populos iterum exhibet hæc tabella, qui Gordiano suo Imperatori iter ad bellum Persicum facienti suas dedicavere monetas. CALLATIANI primi occurrunt, prope Tomos siti sunt in Mysia inferiori ad Pontum : Serpens quid significet in hoc nummo cuperem scire : ΚΑΛΛΑΤΙΑ nominatur à Ptol. ΚΑΛΛΑΤΙC, à Strab. quam primùm ACERVETIM appellatam fuisse scribit Plinius.

Nicopolis sequentem vulgavit, quam dignoscere inter tot eiusdem nominis non facile est : eam suspicor quæ ad Danubium sita est ad confluentiam Iatri, in Mysia inferiori, non procul à Traiani ponte. Huic interdum nummi antiqui epithetum addiderunt, ut diximus pag. 333. in qua scalpti sunt nummi ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟΟΙΚΤΡΟΝ. Cybele sedet, ex tympano & cubantibus leonibus dignoscitur : Ea occurrit frequenter hoc habitu in antiquis nummis & marmoribus, ex quorum numero hoc seligemus ex Grutero cum hac inscriptione:

DEÆ SYRIÆ SACR.
VOTO SUSCEPTO PRO SALVTE &C.

Vix potest sciri quisnam fuerit ille Magistratus qui in nummo legitur sic se habent Characteres : ΕΠ. ΟΥΡ. ΑΥΡ. ΔΙΟΓΕΝΟΥC ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ. hoc est, *sub Pratore Aurelio Diogene, Nicopolitanorum.*

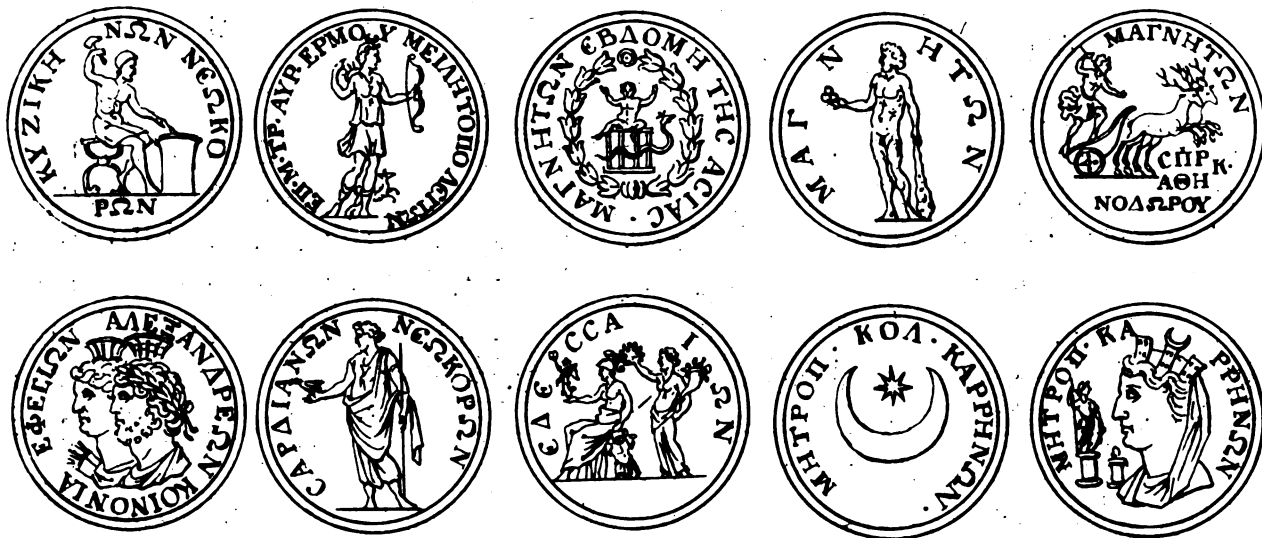

1. **A**b eâ provinciâ non prius ad alias pergemus quin vrbes celebra-
verimus quæ nummos tunc temporis cuderunt in honorem
Gordiani. Eo sunt illustriores quo eius faciei coniuncta est etiam
uxoris Tranquillinæ facies: de hac suo loco dicetur.

TOMIS vrbs est Mysiæ inferioris ad Pontum quam nobilitavit
suo exilio Ovidius, eius nummos iam frequenter in superioribus
vulgauimus. Dea Salus nihil peculiare demonstrat.

2. ANCHIALVS etiam in Ponto collocata est quæ procul dubio à
3. Traiano VLPIA dicta est. Serapidem in nummo auerso satis illu-
strant superiores in quibus Serapis ipse Gordiano coniunctus est.
De eo abundè supra dictum est pag. 154. De figura muliebri stante
quæ in tertio nummo sculpta est nihil ausim coniicere.

1. **A**siaticos populos hic habes qui etiam suis nummis Gordianum
sunt venerati. Cyziceni priores occurrunt, de quibus iam dictum
est pag. 239. Vulcanus sæpe occurrit arma fabricans, interdum coram

Iliad. lib. 18. Pallade aut Venere, sed præcipuè in nummis ex maximo modulo. Typus attinet ad id quod describit Homerus, in gratiam Palladis Vulcanum Achilli fabricasse, de quo in THESAURO dicemus.

Miletopolitanis alterum nummum tribuit Cl. Tristanus, quam-2. uis ab illa voce parùm differant characteres. Ii in Mysia Asiatica non procul à Cyzico. Eos Dianam coluisse vt plures alios Græciæ populos typus demonstrat : de his dictum est pag. 268.

Magnetenses in tribus sequentibus celebrantur : quorum lon-3. ge est illustrior ille qui locum inter Asiaticas vrbes Magnesiæ tribuit; 4. hæc enim nona in nummo declaratur, quod rarissimum est. Illam 5. disceptationem non minus politè quam eruditè vulgavit Ezechiel Spanhemius Serenissimi Electoris Palatini ab intimis consiliis, in suo quem edidit libro DE VSV ET PRÆSTANTIA NVMISMATVM ANTIQVO- RVM. De Magnesia dictum est pag. 170. De typo nihil ausim affir- mare.

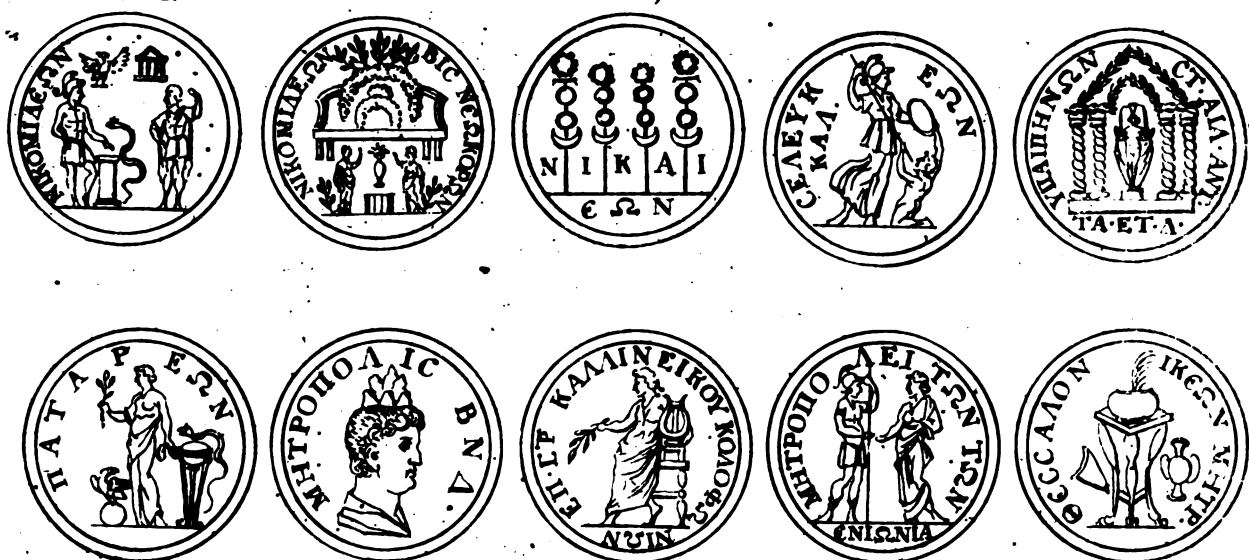
Sextus nummus Ephesios celebrat Alexandrinos dictos, siue 6. quòd, vt inquit Tristanus, Troas quæ Alexandria dicta est cum Epheso communitatem inierit, siue quod Ephesii à Seuerò dicti fuerint Alexan- drini, siue quod in Alexandria Ægypti, Ephesiorum multitudo com- mercia agens vtriusque populi societatem in nummo celebret : Et- enim inter vtramque urbem maxima erat necessitudo.

Sardiani septimum cuderunt de quibus satis supra dictum est, 7. Iupiter sedens nihil peculiare denotat.

Edeffa vrbs est Mesopotamiæ non longe ab Euphrate, Metro- 8. polis Osrhoenicæ regionis & Abgarorum Regum domicilium. Videtur hæc, caput enim turritum quid aliud indicaret, Romam insi- dentem clypeo coronare propter partam à Gordiano victoriam qua Parthos superauerat : tunc enim suæ ditioni redditus & restitutus est Abgarus.

Amm. Mar- cell. lib. 23. Postremis duobus nummis Carrheni inscripti sunt. Carrha vel 9. Carrhæ vrbs est Mesopotamiæ, *oppidum antiquum Crassorum* 10. *Romani exercitus arumnis insigne.* Eamdem Lunam iam vidimus in Caracallæ nummis pag. 306. Quæ tum sceminino tum masculino habitu religiosè per hos tractus colitur. Columna & ara indicant Gordiano ab hac vrbe sacrificia oblata fuisse vt Deo Marti, qui illam ab hostibus vicinis liberauerat. Parthi enim temporibus Maximini has regiones inuaserant.

1. Iterum Græcos nummos populorum Asiæ exhibet hæc tabella.
2. Nicomedienses duos primos cuderunt. De illorum origine iam scripsimus ex Libanio quod ad rem nostram facit, cum inter Domitiani nummos anguis veniebat explicandus, pag. 164. Orat. 6. Aquila & ara accuratius adhuc illorum originem demonstrant. Duæ figuræ stantes ad templi seu vrbis fores Gordianum & Tranquillinam fortassis exhibent cum palmis hinc inde, victoriæ nempe præmiis, quam ille contra Parthos adeptus erat.
3. Nicæenses vicini legionum signa suo Imperatori exhibent, quemadmodum & Caracallæ & Alexandro Magno fecerant.
4. Pallas quæ in quarto nummo repræsentata est sic se habet in Caracallæ nummo supra exposito pag. 304. Quo loci diximus de Seleucia ad Calycadnum.
5. De Hypæpis dictum est pag. 292. ad quod refertur Dea nuda in medio templo quam Venerem interpretor, cuius dono, vt inquit Stephanus, *mulieres Hypapenenses supra cæteras erant formosissimæ.* De Urbibus. Miror Cl. Tristantum hanc Dianam esse asseruisse, cum neque vbera, neque quæ ad venationem pertinent hic exhibeantur.
6. PATARA quæ sextum nummum cudit vrbs est Lyciæ maritima in Asia prope Pamphiliam & Cariam: Arsinoë dicta est ab Ptolemæi Philadelphii vxore. Celebris erat ob oraculum Apollinis. *Pataram*, inquit Pomponius Mela, *nobilem facit delubrum Apollinis quondam opibus* Lib. 1. cap. 15. *& oraculi fide Delphico simile.* Quare non mirum est si nummus Apollinem repræsentet, eumque vt vatem, Musarum habitu quem etiam induit dum Activs dicitur in Augusti nummo. Laurus & tripus ad ipsum pertinet & serpens ei implicitus. Coruus frequenter Apollini dicatus est diciturque à Statio *comes obscurus tripodum.* Lib. 3. Thebaid. Hunc Batto apud Callimachum muneri dedit qui vram ostenderet locum quærenti Cyrenæ condendæ,

Και λιβύην ἐσιόντι χέραξ ἠγήσατο λαῶ

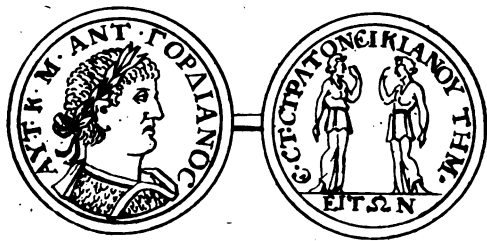
Egregium typum exhibet septimus. Gordianus vt Genius montem gerit in capite, quo Argæus significatur, cui imposita erat Cæsarea Cappadociæ metropolis. Non inusitatum erat antiquis Deos pro montium Geniis vsurpare, imò pro ipsis montibus: sic Iupiter Casius pro Deo Casii montis in nummo Traiani supra expositus est: sic Argæus mons in nummis argenteis quos possidemus Pii Antonini & Seueri & Iuliæ, quos publici iuris facere cum reliquis nostri The-
sauri in animo est.

In Achaic.
lib. 7.

COLOPHON quæ octauum nummum cudit vrbs erat Ioniæ in 8. Asia minori, quæ se cum sex aliis Homeri natalitiis iactitabat. Apollo sedens pro typo est, ex cithara & lauro ei sacra dignoscitur. *Apud Colophonios lucus visitur Apollinis, fraxinis condensus*, inquit Pausanias. *Habebant etiam templum & oraculum Apollinis Clarii, ipsa antiquitate sanctissimum.* Quis fuerit ille Callinicus Colophonien-
sis Prætor, nihil nisi ex hoc nummo didici.

Vicina METROPOLIS vt Colophon Gordiano suum nummum di-9. cauit de illa dictum est pag. 305. cum nummum vulgauimus eodem prorsus typo & inscriptione. Verisimile est eundem eius fuisse animum cum & Caracallæ & Gordiano ad bellum Parthicum pro-
perantibus hos honores congefserunt.

Decimi nummi typus egregius est. Tripodi vrna est imposita è 10. qua prodit palma. Vas à sinistris collocatum est, à dextris quidem aliquid quod vetustas eripuit: hæc omnia ad ludos pertinent fortassis Apollinis. THESSALONICHE ad ostium sinus maris Ægæi in Macedonia.

Hunc nummum Cl. Trifan-
us ad Temnitas refert Ioniæ populos
Hquamuis in eius nummo, vt etiam in meo, THMEITON legatur,
non THMNEITON. Mallem vtriusque originem quærere apud
Timum seu Temum Asiæ propriæ urbem quæ temporibus Tiberii
terræ motu concussa & euerfa fuerat, deinde resecta. Sed aliud est
in hoc nummo quod res nostras antiquas summopere illustrat.
Duarum Nympharum quæ pro typo sunt, habitus similis conspicitur
in nummis Sacro Senatui oblatis, cum hac inscriptione IEPA CYN-
KAHTOC. Duodecim huic dicatos scalpi supra curauimus pag. 4.
inter quos hic vndecimum locum obtinet, eadem inscriptione con-
spicuum

spicuum nempe ΕΠ. CT. ΑΥ. CTPATONIKIANOY THMEITΩN; *Sub Pratore Aurelio Stratoniciano.* Hæc omnia locum dedere coniecturæ, quam hic eruditorum censuræ lubens exhibeo, nempe hos omnes nummos Senatui dicatos temporibus Gordiani huius cufos fuisse: conueniunt typus & inscriptio vtriusque nummos illustrantes: conueniunt & facies, nec enim plurimum mihi differre videtur Gordiani effigies ab ea quam finxerunt Senatui. Et quod rem mihi dirimere videtur, id est quod pleræque vrbes quæ vni nummos obtulerunt, alii etiam dicauerunt, Gordianum vt ipsum Senatum venerantes.

Ex quatuor huius tabellæ nummis vnus est, quem quantum potuit Cl. Tristanus interpretatus est, GRIFS inquit id fortassis indicat *Gordianus Romanorum Imperator Filius Serapidis*: laudo quidem solertiam, sed ea non sufficit: quamuis ampliorem superaddere nequeam. - Anni in nummo signati CCCVIII. ænigma penes se habent cuius solutionem non noui.

Cæteri vel annos imperii vel tribuniciæ potestatis exhibent. Captiui iuxta trophæum victorias Gordiani demonstrant, quas è Parthis reportauit.

Nummus hic ab Illustri Seguino iam vulgatus fuit. Iunonem ^{In Select. Numism.} pronubam interpretatur stantem in templo tetrastylo habitu nubentis. Eius sacra anniuersaria nuptiarum ritu à Samiis celebrabantur quia apud eos adoleuerat, & Ioui nupserat. Nummum in eius honorem cufum ab iisdem Samiensibus inscriptio docet, illam Imperatori suo dicantibus, pro more Græcorum.

De Abgaris Edeffenorum Dominis Regibus & Phylarcis dictum est pag. 240. At iste qui hic signatus est tripliciter suam erga Romanum Imperatorem gratitudinem testatur, tūm eques, tūm pedes, tūm ad *αετοπιάς* sculptus, quod Galli vocant *en demy buste*. Triplex ille habitus denotat Abgarum omni officiorum genere Gordiano deuinctum, omnibus modis aut in pace aut in bello gratias acturum. Interpretatur Cl. Tristanus eum ab Artaxerxe fugatum à Gordiano restitutum fuisse, in cuius rei recordationem tot nummi cusi fuerunt. De Tiara seu Cydaride, tunica manicata quam de græca latinam fecerunt chiridotam, vt & de cœteris Magnorum Regum ornamentis, dixit abunde Theophylactus Simocatta, & post eum Brissonius, cū egit *De regno Persico*. Quæ ad nummos antiquos spectant excerptimus, ad illustrandum nummum Persicum quem volente Deo cis paucos menses in THESAURO nostro vulgare propositum habemus.

Lib. 4.
cap. 3.

Tranquillina Misitheï filia fuit, vxor Gordiani. Plures exstant apud Gruterum inscriptiones illam celebrantes, in quibus interdum FLAVIA, interdum VALERIA, interdum FVRIA SABINA nominatur, certè in omnibus eius nummis quos vidi sic legitur *ΦΡΟΥΕΙΑ ΣΑΒΕΛ* *TPANKYAAEINA*. Tristano non placet lectio. *scribitur*, inquit, *ΦΟΥΕΙΑ*: Fortassis quòd Furia fuerit nomen à Romanis sæpe vsurpatum, sed

sed omnes vt iam dixi conclamant nummi. De eiūs moribus & liberis penes Autores altum est silentium: SANCTISSIMAM nominant frequentes inscriptiones, quare illam tanto patre & tanto coniuge dignam facile crediderim. Sanctitas priscè pro castitate vsurpatur, quam præcipuè viri laudant in mulieribus. Plinius Plotinam nuncupauit sanctissimam sæminam, quod de paucis dictum est. Ad auersas nummorum typos procedamus.

Illi certè tales sunt quales nulli alii in tota nummorum serie: ad Ephesios quidem pertinent, sed cum diuersissimo Dianæ habitu. Ea enim vel in curru stat à ceruis velociter currentibus vecto, vel vni ceruo infidet, vel pedes cernitur cum adstante cane venatico. Vbique Ephesii significantur Primi Asiæ, quod Antoninus comprobat Ephesum nominans *Primam Metropolitanam* πρώτων καὶ μητροπόλεων Εφεσόν. Stephanus *Illustrissimam* illam nominat ἐπιφανεστάτην.

Eidem Tranquillinæ hi tres nummi dicati sunt, quam non Sabinam sed ΣΑΒΕΙΝΙΑΜ nuncupant. De Chalcedonensibus dictum est pag. 186. Vt de Apolline à cygno in cœlos delato.

Alter à Nicomediensibus cusus est de quibus etiam dictum est pag. 165. Serpens ille tot gyris circumuolutus eorum originem certè denotat quam suprâ declarauimus. Sed cur caput humanum ei est impositum mihi obscurum est, nisi morem suspicer Ægyptiorum ad Nicomedienses etiam translatum esse, qui suas belluas cum capitibus humanis adorabant Διο εἰς τὴν θεοποίησιν παρέλαβον πᾶν ζῶον καὶ ὁμοίως πῶς καὶ ἀνέμιξαν θηρία καὶ ἀνθρώπους καὶ πάλιν ὀρνέων σώματα καὶ ἀνθρώπων &c. inquit Porphyrius. Cernitur etiam idem caput humanum anguino corpori impositum in Caracallæ nummo.

Perinthii frequenter Romanis Imperatoribus & eorum vxoribus suas dicauerunt monetas, exstant plura exempla in superioribus, præcipuè pag. 164. 185. & 188.

Bbb ij

M. IULIVS PHILIPPVS Arabs, humillimo ortus loco fuit, patre nobilissimo latronum ductore, virtute rei militaris clarus, ordinis comes, dux & Præfectus prætorio creatus, cum Gordiano contra Persas profectus, Misitheum fraude necavit: post eius mortem à Gordiano tanquam parens dilectus, eundem tandem interfecit, sibi que imperium arripuit, Senatui scribens Gordianum morbo extinctum, se Imperatorem creatum ab exercitu. Deceptus Senatus credit, ipsumque Augustum appellat. Superbus erat qui se in nouitate atque enormitate fortunæ non tenuit: Oppidum à se nominatum Philippopolim in Arabia condidit sacramentis interuenientibus, amicitia cum Sapore constituta, belloque sopito Romam proficiscitur contra Decium tandem educens exercitum mente turbatus ac veluti furore percitus Veronæ cadit pulso amissoque exercitu. Tradunt illum à militibus interfectum medio capite supra ordines dentium præciso. Imperauit annis quinque, deinde inter Diuos cum filio relatus est. Christianum eum fuisse tradunt Eusebius & alii. Inscriptionem Veronæ existentem ex annalibus Baronii excerpsit Zozimus. Gruterus:

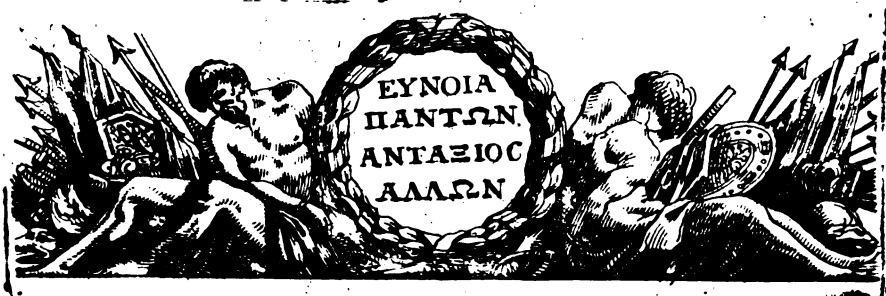
ANNO CHRISTI CCLIII.
IMP. DIVS PHILIPPVS SENIOR
VERONÆ ET ROMÆ IUNIOR
A SATELLIBVS INTERFICIUNTUR

Sibi prospiciant qui antiquam arbitrantur: sane cum Scaligero
In Euseb. supposititiam puto, non is erat tunc temporis mos scribendi.

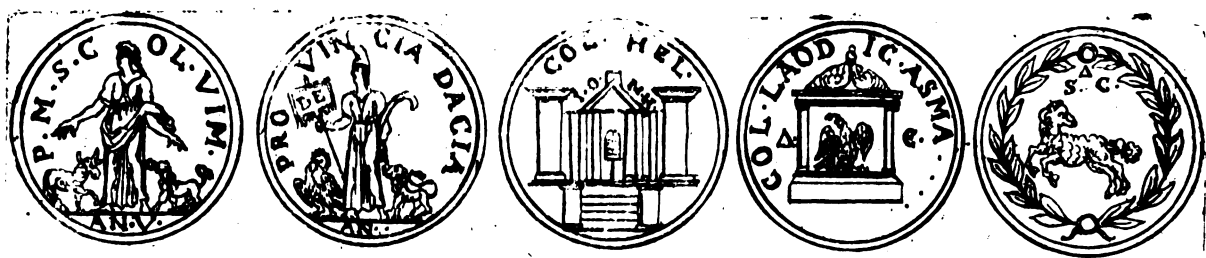

Duos Philippi nummos vulgabimus rem illustrem demonstrantes. Ludos nempe sæculares & Imperatoris liberalitatem. De his supra diximus pag. 158. Eorum quos Philippus celebravit magnificentiam quodammodo describit Capitolinus his verbis, *Fuerunt* In Gordiano.
*sub Gordiano Roma elephantis triginta & duo, quorum ipse duodecim miserat, Alexander decem; alceos decem, tigres decem, leones mansueti sexaginta, leopardi mansueti triginta, belbi id est hyæna decem: gladiatorum fiscalium paria mille: hippopotamus & rhinoceros unus: archoleontes decem, camelopardali decem, onagri viginti, equi feri quadraginta & cætera eiusmodi, animalia innumera & diversa; quæ omnia Philippus ludis sæcularibus vel dedit vel occidit. Has autem omnes feras mansuetas & præterea efferas, Gordianus parabat ad triumphum Persicum; sed votum publicum nihil valuit, nam omnia hæc Philippus exhibuit sæcularibus ludis & muneribus atque Circensibus, cum millesimum ab urbe condita annum in consulatu suo & filii celebravit. Ea ad utriusque nummi interpretationem referantur, quam adhuc illustranto alii quos penes me habeo in quibus legitur SÆCVLARES AVGG. I. II. III. IV. V. VI. cum variis animalibus tunc temporis productis, ET SÆCVLVM NOVVM, ET MILLIARIVM SÆCVLVM quamvis apud Occonem & alios MILLENARIVM non MILLIARIVM legatur. Eos autem ludos exhibuit Philippus secundo imperii anno vel tertio, per tres dies continuos noctesque, quibus natum est incendium. Locus Cassiodori hac de re spectabilis: *Æmiliano & Aquilino Cos.* In Chronico.
*inquit, millesimus annus urbis Roma expletus est: ob quam solennitatem innumerabiles Philippus cum filio suo bestias in Circo magno interfecit: ludosque in Campo Martio theatrales, tribus diebus ac noctibus populo peruvigilante celebravit &c.**

Bbb iij

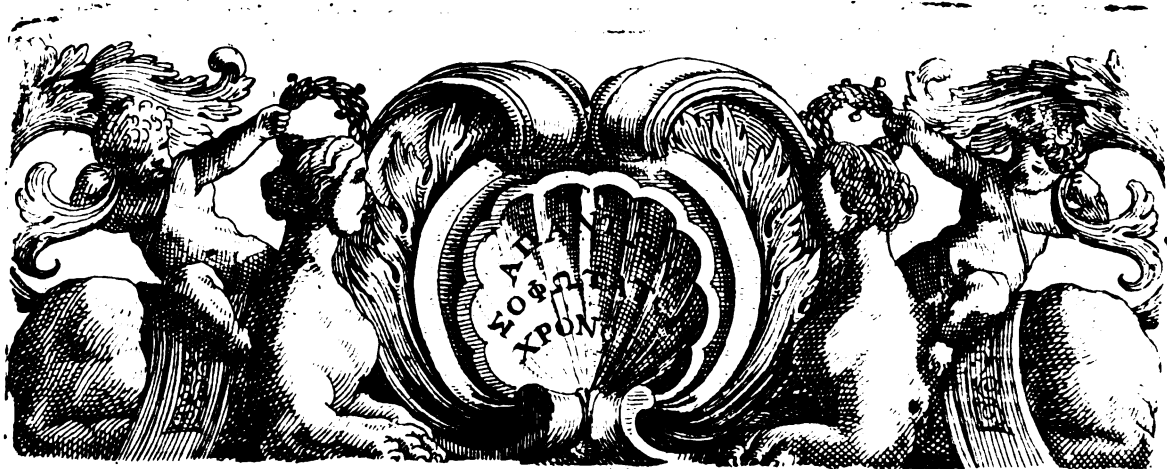

Philippi nummos hic habes quos Coloniae in eius honorem cuderunt. VIMINACIVM in Moesia iam pridem Gordiano suum ^{1.} nummum dicauerat, quem supra vulgauimus pag. 369. Idem typus occurrit, mulier nempe inter taurum & leonem de quibus ibidem dictum est.

Alter ab vniuersa Dacia videtur cusus absque vllius vrbs designatione. ^{2.} Obseruandum eundem typum etiam repraesentari in nummis Otaciliae Seuerae, & eius filii Philippi iunioris. Galerius quo mulieris caput ornatum est, Dacis erat vsitatus: id probant plures nummi Decebalum Daciae Regem sic exprimentes, & plures figurae in columna Traiana, quae bellum Dacicum à Traiano confectum egregie repraesentat. An aquila & leo vtriusque animalis in illis regionibus prouentum significet, incertum est, sed certè ibi frequentes occurrunt. Leones & aquilas in Austria vidi è Transilvania abductas, quae olim Dacia nuncupabatur. Vexillum illud meo iudicio aliquam legionem indicat, firmandae contra barbarorum impetum prouinciae in Dacia degentem. Characteres in eo conspici DE assequi non possum.

Tertius nummus templum exhibet quod Colonia HELVIA ^{3.} Ioui Optimo Maximo Heluio dicauerat. Illud in nummis Seueri Caracallae & Getae supra vulgauimus. De ea dictum est pag. 281.

De Colonia LAODICEA METROPOLI supra dictum est pag. 229. & de Colonia DAMASCO pag. 47. cur aries in eius nummo sit expressus non satis noui. ^{4.}

1. **P**rimus tabellæ nummus ad Zeugmatenses pertinet de quibus dictum est pag. 223. Cur in ima nummi parte appositus sit caduceus non facile est coniecere. Non me latet Clariss. Occonem & Tristanum Philippo filio hunc nummum tribuisse qui forte utrique dicatus est, sed certè meus faciem exhibet sexagenariam, & ideo soli patri competit, cum Philippus iunior anno ætatis duodecimo sit necatus.

2. Alter ad Cyrrhestenses. Iupiter in suo templo sedet fulgur tenens quasi missurus: de eo dictum est pag. 226. Hunc sicut priorem assignavit Cl. Tristanus Philippo filio, fortassis utrique dicati sunt, sed certè mei Philipppum patrem referunt.

3. Thessalonicensenses tertium cudere, in quo Apollo nudus lauream tenens & vrna è qua palma certè ludos Pythios indicant. Figuram coram ipso stantem refert Cl. Tristanus ad Philipppum; sed cur orbem ab Apolline reciperet & id quod humeris gestat: mallem eum Cabirum esse vel Philipppum sub Cabiri specie, cui præcipuus istius regionis cultus deferebatur: Cabiros enim malleum, ubique similem humeris gestantes repræsentavit antiquitas & præcipuè nummi: De iis vide pag. 291.

4. Phoceenses quartum signauerunt: plures eorundem nummos supra vulgauimus: vide pag. 292.

5. De Coiensibus dictum est pag. 43. Victoria gradiens lauream & palmam gerens Philippo gratulari videtur *ob pacatum Orientem & compositum*, vt loquitur Aur. Victor.

De Cesarib.

6. Hyrcanos demonstrat quintus nummus: an ii sint qui mari Caspio nomen dedere, verisimile est. Cl. Tristanus arbitratur mulierem cum cane esse pro typo: pace eius dixerim Bacchus stat cantharum dextrâ tenens sinistrâ thyrsus, pedes eius lambente tygride, similem typum

typum vulgauimus inter Aurelii nummos quem explicat inscriptio ΔΙΟΝΥΣΟΣ ΚΤΙΣΤΗΣ ΤΙΑΝΩΝ *Bachus conditor Tiansium*. vide pag. 247. Eum illustrant quæ dicta sunt pag. 224,

Septimus nummus triremem exhibet quam nondum in Ephesiorum nummis videram. Is quantumvis integer in vna parte corruptus nomen eripit spectabile quod felicius quispiam coniiciet: certè pars superior Ephesiorum primatum significat. Dissimulandum non est hunc nummum posse tribui iuniori Philippo, nomina enim conueniunt deinde facies in eo expressa quæ iuuenilis videtur: at malui cum Occone errare, si quid sit erroris, quam in re incerta virum tam doctum reprehendere,

Octauus ad Pergam pertinet Pamphiliæ urbem. Perga vel Pergæ dicebatur, Asylum fuisse inscriptio docet, & ibi cultam Dianam, sicuti nummus supra vulgatus pag. 286. Quod hic ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ legatur fortassis ad exemplum factum est alterius nummi in Iulia in qua legitur ΕΦΕΣΙΩΝ ΤΡΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ.

De Antiochia supra diximus. Senatus consulti notam hic latinis characteribus appositam esse notabile est, fortassis ob populorum erga eum reverentiam à quo etiam dialectum mutuabantur.

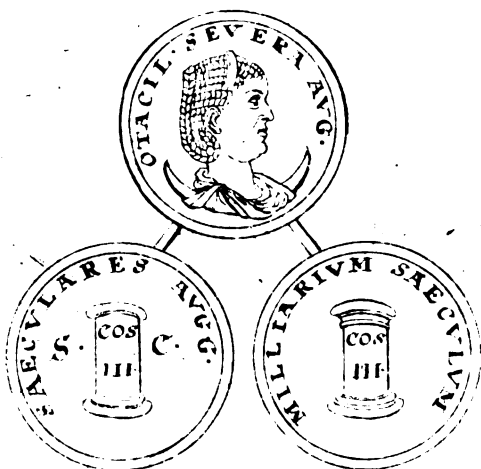
De Fortuna in Lectisternio cubante diximus in nummis M. Aurelii pag. 246. Eadem occurrit etiam in Lucilla pag. 258. Coetera annos imperii designant, qui in nummis frequenter notantur, Aquila & Iupiter summam Imperii Maiestatem designant.

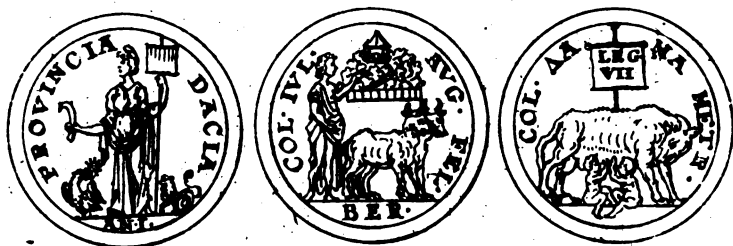
Strabo.
Plinius.
Stephanus.
Ptolem.

Mesambria vrbs est Moesiæ ad Pontum Euxinum de qua passim apud antiquos. MECAMBPIANΩΝ in his nummis legitur non MHCAMBPIANΩΝ vt scribunt quidam: Coloniam fuisse Byzantinorum & Chalcedonensium docet Herodotus, repugnantibus Stephano

Stephano & Strabone alium conditorem assignantibus. Postremus ^{Lib. 6.} hic nomen ad vetus Thracicum idioma reuocat, quo BRIA vrbs significatur. De Genio in auersa primi parte nihil suppetit, de Serapide vbique terrarum ferè culto dictum est pag. 154. Cœterum illustres faciunt nummos coniugum facies, Philippi & Otaciliæ Severæ. De hac nunc dicere ordo noster postulat.

MARCIA OTACILIA SEVERA vxor fuit Philippi patris, mater Miunioris. Hæc Christum coluisse fertur, & cum marito ac filio baptisinate insignita, ab Origene edocta. Pauca de ea sciuntur, Scriptorum incuriâ. Primus nummus LVDOS SÆCVLARES celebrat quos edidit Philippus de quibus supra pag. 381. Ad id etiam refertur alter in quo scriptum est MILLIARIVM SÆCVLVM. alium plurimi notant autores in quo scriptum MILLENARIVM, at illum non vidimus.

1. Sicuti PROVINCIA DACIA suos nummos Philippo dicauerat, eundem etiam honorem in Otaciliam Severam eius vxorem congestit eodem planè typo, qui supra explicatus est. Coniectura est hanc ei fuisse patriam.
2. Nummus alter egregius quidem est, tum propter falcata[m] Lunam cui imposita est Augustæ effigies, tum propter templum illud rupi impositum in auersa parte. Tota inscriptio non legitur quæ tamen Berytum subindicat. Templum prorsus simile cernitur in

Ccc

Macrini nummo supra descripto pag. 323. Quod ad Phanæam pertinet, Colonus agens boues aut coloniæ instaurationem aut restaurationem demonstrat, quod Otaciliæ Seueræ deberi docet nummus. Notanda venit inscriptio circum caput, M. OT. SEVERÆ AVG. M. C. quam ita interpretor Marcia Otaciliæ SEVERÆ AVGVSTÆ Matri Cæsaris.

COLONIA DAMASCUS METROPOLIS in tertio nummo signata est. 3. Romanis eam paruisse indicant Romulus & Remus cum lupa lactante. LEGIO VII. vexillo inscripta procul dubio Damasci commorabatur, suæque fidelitatis hoc perhibet testimonium, cuius etiam per alios nummos quos vidi, Philippum certiozem fecerant.

Photius.

Strabo.
lib. 13.

Hæc tabella nummos Græcos exhibet eiusdem Augustæ in quibus 1. Hobseruandum eam non OTACILLAM vocari sed OTACILIAM. Primum quidem iam explicauit Cl. Tristanus Apollinem ad Ierapolitanos Phrygiæ referens, quod apud eos coleretur & antrum haberet præstigiis ac miraculis clarum: sic antiqui.

Hierapolitanis vicini Magnetenses suam etiam Cybelem Otaciliæ Seueræ obtulerunt: de illis dictum est pag. 170.

Tertius nummus à Nicomediensibus cusus est bis Neocoris. 3. Serapis & Isis illum summoperè illustant, de quibus abundè supra dictum est.

Antiochienses quemadmodum solebant tum Imperatoribus 4. tum eorum vxoribus & filiis suos nummos offerebant: De iis supra dictum est. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ interpretoz Metropolitaz Coloniaz.

Temnitenses quintum nummum percussere: De iis dictum 5. est pag. 253. Verisimile est hunc fluuium decumbentem esse eum qui Temnum alluit, Hermum scilicet, in Asia propria satis celebrem.

N. IVLIVS PHILIPPVS filius fuit Philippi Imperatoris & Otaciliæ Seueræ. A patre in consortium imperii adscitus est, & Romam adductus. Adeo seueri & tristis animi fuit vt iam tum à quinquenni ætate nullo prorsus cuiusquam commento ad ridendum solui potuerit, patremque ludis sæcularibus petulantius cachinnantem, quamquam adhuc tener, vultu notauerit auersato; quare *αἰνῆτος* dictus est. Patre aduersus Decium profecto, hic Vrbi relictus est, vbi audita Philippi morte à Prætorianis militibus interficitur, annum agens duodecimum. Obseruandum eius nummos nullo discrimine à Parentis nummis differre, nisi illis interdum CÆSARIS dignitas apposita sit, his AVGVSTI: Cæteri eodem prænomine nomine & agnomine, interdum etiam faciebus, quamuis parens eo profectus fuerit ætatis quæ senem illum faceret, Filius verò nondum adolescens necatus fuerit.

Philippo filio non defuit PROVINCIA DACIA; eundemque typum illi obtulit quem pridem patri Philippo & matri Otaciliæ Seueræ dicauerat.

Ccc ij

In Select.
Numism.

Lib. 4.
Geogr.

In Famil.
Roman.

Valer.
Maxim.

Eiusdem Philippi iunioris nummos aliquot Græcos hic exposuimus. 1. Primus ab illust. Seguino vulgarus & explicatus est. Typus sanè ut insolitus sic est elegantissimus. Tres Furias exhibet, sorores sceleris vltrices Deas; Alecto, Tisiphone, Megæra ab antiquis vocabantur: *Tunicis ad talos demissis cingulo pectus incinctis* illas describit Strabo, quas insuper nummus terribiliores demonstrat, serpentibus, tædis, flagellis, & stimulis quos habent præ manibus. Cur eæ ab Antiochenis in nummo signatæ, aut cur Philippo dicatæ, mihi quidem obscurum est. Mos erat antiquis etiam iratis Diis templa dicare, aras erigere, victimas sacrificare. Testes sunt nummi Ve-louis, Pauoris, Palloris, quos post Fulv. Ursinum publici iuris fecimus. Febri etiam aras & templa erexerunt Romani, quò minus noceret. Sic recentiores Indi Orientales Dæmones non honoris causa sed timoris adorant: At de his satis.

Aram inter serpentes Cyziceni in suo nummo expresserunt: an 2. ij Asiam voluerint indicare quemadmodum Augustus fecerat eodem fere typo cum hac epigraphe ASIA RECEPTA: an aliquid aliud difficile est coniicere: li quippe ad littoris Propontidis oram quasi Asiæ limen occupant. De iis dictum est pag. 238. & 302. In qua nummum Caracallæ dicatum similem vulgauimus.

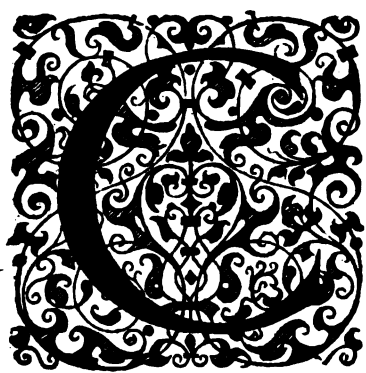
De Hyrcanis supra dictum est pag. 383. Verisimile est eos patri 3. & filio eodem animo suos nummos dicauisse.

De Magnetensibus etiam dictum est pag. 170. Typus binas 4. aquilas exhibens, imperium orientale & occidentale non exhibuisse constat, cum ante Theodosium illius partitionis nullum exstet vestigium: nisi potentia imperii Romani ad vtrumque extensa significetur. Caracallæ quidem & Geta inter se dissentientes illam orbis diuisionem tentauere, at precibus Iuliæ neutrum deferere volentis, res infecta est.

Herodian.

Quid de Ephesiis dicendum est aut de Diana, quod prius nondictum fuerit? breuitati semper operam dedimus, quæ aut repetitione aut locis communibus offenderetur.

NEVS MESSIVS QVINTVS TRAIANVS DECIVS Sirmiensium vico ortus Budalia quæ nunc Buda dicitur in Pannonia inferiori militia gradu ad imperium conspirauerat. Vir erat artibus cunctis & virtutibus instructus, placidus & communis domi, in armis promptissimus: quare Traiano adæquatus est, & nomen optimi Principis iudicio Senatus meruit. A militibus Illyricianis contra Philippos Imperator factus est, deuicto & occiso patre, à Senatu Augustus appellatus. Filium ETRVSCVM nomine Cæsarem fecit, quem paulo post aduersus Barbaros trans Danubium misit: Sequutus & ipse in acie cum filio necatus est, copiar omnes prostratæ imperiumque Romanum Scythis & Getis despectui habitum corpusque paludis voragine absorptum, nec vsquam repertum est. Dicunt illum à Treboniano Gallo Duce limitis Mœsiæ proditum. Vixit annos L. imperauit biennio: In Christianos acriter sæuierat. Eius temporibus oppressi sunt duo imperium ambientes, Iotapianus seu Papianus & Priscus, quorum nulli exstant nummi. Decii hæc exstat inscriptio Tarracone in Hispania citeriori.

Gruter.
pag. 273.

PIO ATQVE INCLITO DN. TRAIANO
NOBILISSIMO AC FORTISSIMO ET
FELICISSIMO CAESARI &C.

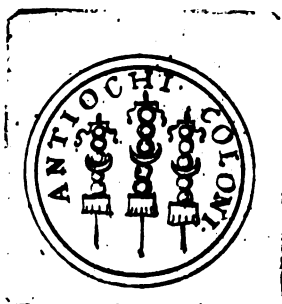
Liberalitatem exponit primus hic nummus, quam Tr. Decium erga ¹populum Romanum exercuisse verisimile est, cum imperium consentiente Senatu adeptus est. Plurima eiusmodi exempla supra vidimus.

Epitet.
lib. i. c. 18.
Lib. ii.
Iliad.
Genes.
cap. 42.

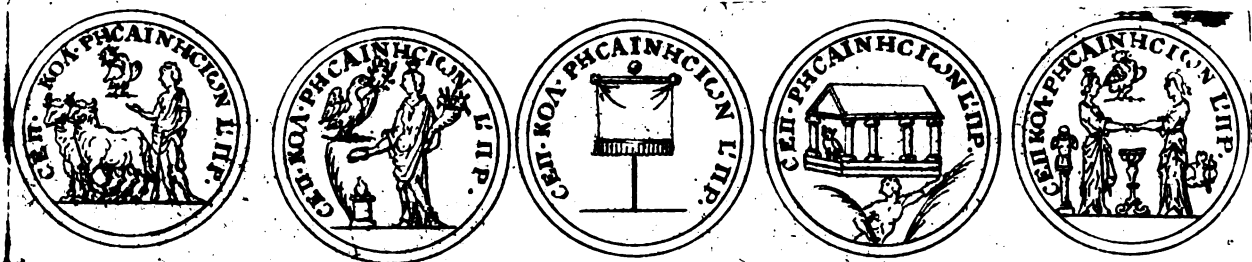
Alterum typum in quo DACIA baculum seu vexillum tenet cuius ²vertici impositum est asini caput perdoctè explicauit Cl. Tristanus. Asinus ³animal ab antiquis vocabatur, quod Homero locum dedit Aiace inter praeliandum asino comparare. Sic liber diuinus Iacobi & Liæ filium nominat Issachar seu asinum fortem, quod constans esset firmus & intrepidus. Daci idè fortassis dicti Asini quòd asinos haberent in vexillis: Illa autem in nummis Romanis repræsentatur in honorem Decii, qui Dacus erat: Dacia enim Transiluaniam Moldauiam, Valachiam, Hungariam & Pannoniam continet: Dicta est FELIX in nummo argenteo quemadmodum CARTHAGO, RAVENNA. Huius postremæ num-
mum hic scalpi curauimus vrbis Genium ræpræsentantem. Optarem quidem, cæterarum similia monu-
menta nobis superesse quæ aut histo-
riam aut geographiam possent illu-
strare.

Tertius nummus Traianum Decium repræsentat sub habitu Genii exercitum Illyricianum tuentis, quemadmodum in alio num-
mo dicitur GENIVS ILLYRICI. Apud Romanos omnia suum habebant Genium, qui Angelo custodi Christianorum non malè conuenit. In nummis legitur GENIVS CÆSARIS, GENIVS SENATVS, GENIVS POPVLI ROMANI, GENIVS EXERCITVS &c. Illyricum autem ea est prouincia quæ ab Alpibus & mari supero ad Danubium extenditur; Ideo Decium celebrat in hoc nummo, & quod illius sit patria, & quod suorum militum virtute, ii enim fortissimi censebantur, Philippi exer-
citus fugatus fuerit & Decius Imperator factus.

Novus typus prodit ab Antiochenfibus, tria nempe figna militaria, quæ haud dubiè legiones indicant Antiochiæ commorantes. Interdum etiam earum leguntur nomina. Antiochias fupra quadraginta commemorant Veteres; Earum nulli fortaffis hic nummus conuenit propter appofitum COLONIÆ nomen, de qua nihil penitus in libris reperi. Characteres latini tum nummi fcalptura illam deductam effe circa Danubii ripam fubinducant, in Illyrico aut Dacia quòd fatis Decio cœterifque eius nummis conueniret.

Præuium habui Cl. Trifanum in horumce nummorum explicatio-
ne, quare hæc gloria illi per me relicta fit: SEPTIMIAM COLONIAM
RESÆNESIORVM exhibent, quam vbi collocata fit nemo aut Hiftorico-
rum aut Geographorum declarat. PECAINA legitur apud Ptolemæum, Lib. 5. c. 28.
PECINA apud Stephanum, quam reftauratam effe & coloniam factam
ab Imperatore Seuero indicant eius nummi, quare dicta eft SEPTIMIA.
Sita eft ad Tigris ripam in Mefopotamia prope Euphratis confluen-
tiam: Locus ille eft fpectabilis tum propter deuictos Perfæ per
Gordianum, tum propter ipfius Gordiani cædem à Philippo patra-
tam, cuius adhuc fepulchrum ftat, inquit Ammianus Marcellinus. Lib. 24.

1. Aueros typos breuiter exponam. Primus indicat coloniæ in-
2. ftauratorem cui aquila bouum iugo fuperimpofita imperium Roma-
num demonftrat. Eadem aquila occurrit in altero coronans figu-
3. ram facrificantem, quam coloniæ Genium effe verifimile eft. Vexil-
lùm quod in tertio expreffum eft, legionem denotat coloniam aduer-
4. fus Parthorum impetum firmantem. Quartus templum demonftrat
cuius ianuam occupat noctua, indicando Mineræ cultui. figura
virilis palmam tenens Tigrim repræfentat qui urbem alluit. Quintus
figuras duas exhibet facrificantes, quas Palladem & Genium
Refainæ poffumus arbitrari. Ara concordiam, trophæum victorias
denotat, quod limitibus vtriusque imperii conuenit Romani &
Perfici. Cur Centaurus ad Perfæ referatur fane nefcio.

Easdem figuras sacrificantes, exhibet hic nummus, sed hic prioribus longe est illustrior : Facies enim habet coniunctas Traiani Decii & eius filii de quo suo loco dicetur.

Nullus occurrit in hac tabella nummus quorum typus in superioribus non vulgauerimus, quare ab vberiori interpretatione abstinemus.

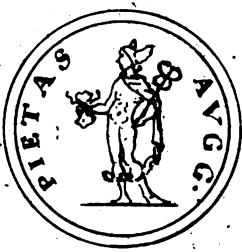
SALLUSTIA BARBIA ORBIANA vxor fuit Traiani Decii & mater S. Q. Herennii Etrusci. De ea altum est apud Historicos silentium : Inscriptionem commemorat Gruterus eius nomina celebrans.

GNAE SEIÆ HERENNIAE
 SALLVSTIAE BARBIAE ORBIANÆ
 AVG. CONIVGI DOMINI NOSTRI AVG. &c.

CONCORDIA sedens in auerso nummo nihil peculiare indicat, præter domesticam tranquillitatem, cuius monumenta vxores Imperatorum posteris significare conabantur.

Decii filius fuit QVINTVS HERENNIVS ETRVSCVS MESSIVS DECIVS & Barbiæ Orbianæ. A patre primùm Cæsar dictus est deinde Augustus, cùm ad expeditionem Gothicam properaret : nummos habeo vtramque dignitatem seorsim indicantes. Obiit in primo conflictu fortiter pugnando contra Gothos, anno imperii secundo. Deciorum mortem plerique illustrem ferunt, namque filium audaciùs congregientem cecidisse in acie, patrem autem cùm perculsi milites ad solandum Imperatorem multa præfarentur, strenuè dixisse, *Detrimentum unius* ^{Victor.} *militis parùm videri sibi* : ita resecto bello cùm impigrè decertaret, interiisse pari modo.

Imperatorum Augustorum filios frequenter dictos esse PRINCIPES IVVENTVTIS declarant plures nummi, vnum adhuc exemplum tradit primus tabellæ nummus.

Nummus alter Mercurium exponit caduceo conspicuum & crumena : De caduceo trita res est. Crumenam ideo Mercurius tenet quòd ipse aurum seu auri commercium & vsum primus inuenit, quare ab Ægyptiis *Aureus Deus* dictus est. *Mercurium Deum* *lucris dicunt, unde et cum sacculo pingitur* : Τὸ κέρδ' ἄϊον λέγουσι καὶ τὸ ἐμπόριον τὸν Ἑρμῆν : ὅθεν καὶ τὸ ἄγαλμα αὐτοῦ ἰσῶσι βασάνον μαύροπιν. ^{Codinus in Cōstātinop.}

Ddd

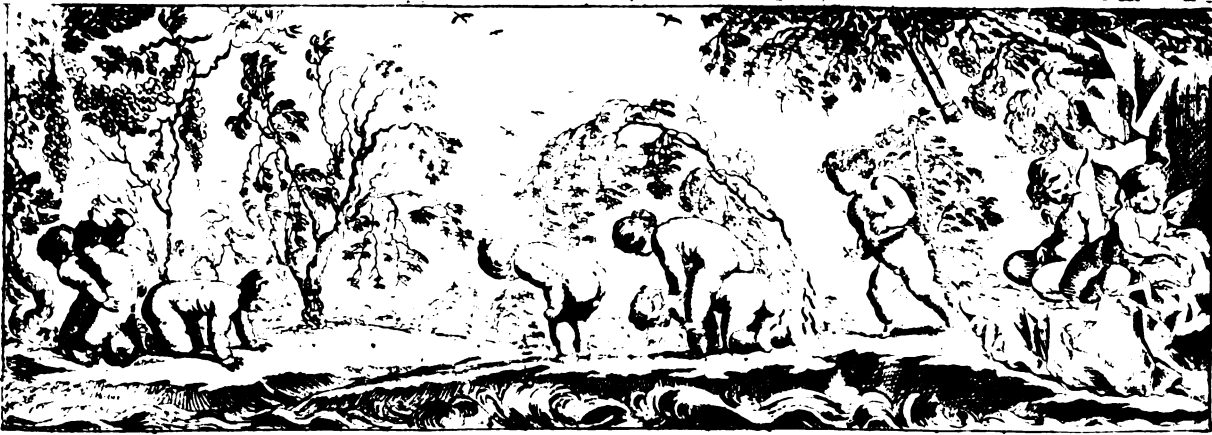

De Prouinciæ Mœsiæ superioris Colonia Viminacio supra dictum est, pag. 369. At quo tempore Etrusco oblatus est nummus? certè nummos vidi in quibus seorsim ab eadem colonia Viminacio aut Cæsar aut Augustus nominatur: ergo postremis temporibus.

Vnus est ex his nummis qui explicationem mereatur, coeteris typis supra declaratis. Cl. Tristanus post Ptolemæum, Salem urbem collocat in mediterranea parte Hyrcaniæ. Decius iunior sacrificare videtur, manu quidpiam ex patera in aram fundens. Arbor quæ hic est apposita, vel filuas istius regionis indicat, vel ad Deum referenda est, cui sacrificabatur: quem Apollinem possumus suspicari ob vicinam laurum. Coetera sunt obscura, præcipuè de DORILAO in nummo scripto.

AIVS VAL. HOSTILIANVS MESS. QVINTVS Traiani Decii certè filius fuit, sed an à natura, an naturæ vicesupplente adoptione, incertum est & obscurum, propter dissentientes hac de re Autores, Victorem præcipuè, Zosimum, Iordanem, Cassiodorum, Zonaram & alios. Dicunt illum Barbiam Orbianam Decii filiam in uxorem duxisse, eumque generum factum adoptatum fuisse.

Nummum habemus ad hanc rem plurimùm facientem, in quo tum Etruscus tum ipse Hostilianus faciebus iugatis primam partem occupant, ambobus in eo dictis Cæsaribus, eum infra scalpi curabimus. Leguntur apud Gruterum inscriptiones Valentianæ Pag. 274. in Hispania repertæ, quæ eorum dignitatem denotant.

*****	*****	*****	*****
Q. HERENNIO ETRUSCO		C. VALENTI HOSTILIANO	
MESSIO DECIO		MESSIO QVINTO	
NOBILISSIMO CÆS.		NOBILISSIMO CÆS.	
PRINCIPI IVVENTVTIS		PRINCIPI IVVENTVT.	
VALENTINI VETER. ET VETERES.		VALENTINI VETERANI ET VETERES.	
*****	*****	*****	*****

Postquam Patres, hoc est Senatus, Traianorum exitium compere-runt, GALLO & HOSTILIANO augusta imperia decernunt: at hic paulò post pestilentia atrocius sæuiente, Romæ interiit. Rari sunt eius nummi ex quolibet metallo.

Hostiliano suum obseruantiae testimonium obtulit Colonia Viminacium : de ea dictum est pag. 369. Obseruandum hunc typum similem occurrere in Traiani Decii & Etrusci nummis iisdem temporibus expressum; Hostilianus enim in eo tantum CAESAR indigitatur, quare trium illorum Principum non modo concordia sed & affinitas suspicitur, & quodammodo probatur. Quid significet AN. XII. in nummo signatum non satis video, id enim ad annum duodecimum referri nequit: nec etiam ad Annonam, ut quibusdam placet.

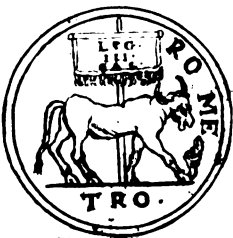
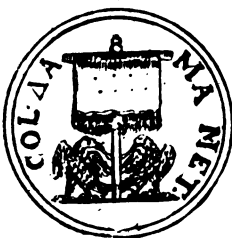
Hic nummus affinitatem Etrusci & Hostiliani arguit ut supra dictum est. COL. AEL. K. designat ut arbitror COLONIAM AELIAM Capitolinam, quae Hierosolyma est. De ea dictum est pag. 196. Coetera non satis liquent ob nummi detrimentum.

C VIB. TREBONIANVS GALLVS patritia familia ortus, Dux limitis Moesia à Decio factus, post eius mortem à legione quæ à Scytharum prælio residua erat, Imperator est electus & à Senatu Augustus nominatus est. Dicitur proditione imperium arripuisse, & fœdere cum Scythis victoribus factò eis ducentarum drachmarum aurearum tributum persoluisse : quo tamen insolentiores facti in Thraciam, Macedoniam, Græciam & Asiam imperum fecerunt, sed repressi ab Aemiliano Moesia limitis Duce, non sine magna cæde in solitudines suas redire coacti sunt. Is re feliciter gesta, Imperator ab exercitu appellatur, contra quem Gallus Volusiano suo filio in consortium imperii adscito & secum ducto profectus est. Vterque cæsus est à propriis militibus Aemiliano fauentibus, apud Interamnam. Vixit an. XLVII. regnavit II.

1. **P**ROVINCIA DACIA & Colonia Viminacium omnibus Imperato-
2. **P**ribus à Gordiano, suos nummos dicauere, eos quos in honorem Galli cuderunt hic habes: De iis supra dictum est. Annos infrapositos non intelligo, cum Gallus biennio tantum regnauerit, & in nummo tredecim notati sint.

Ddd iij

Tertius nummus COLONIAM DAMASCUM METROPOLIM SYRIÆ³. demonstrat : sed quid significet illud animal cum iacente puerulo & fortassis lactante, non satis video, felicius adipiscetur.

Quartus ab eadem Colonia Damasco cusus est. Vexillum stat⁴. cum binis aquilis, quod securitatem imperii Romani demonstrat, valentibus Imperatoribus, valente exercitu. Obseruandum tunc temporis Damascum Volusiano nummum suum dicasse eodem prorsus typo: illum habemus & suo loco vulgabimus.

Quintus à vicina TYRO percussus est : illam non modo charac-
In thesauro. teres signati indicant, verum & conchile purpuræ, quod in Tyrien-
 sibus nummis perpetuò occurrit. Bos coloniæ symbolum esse nemo
 non nouit, vt vexillum legionis alicuius indicium. Characteres
 apppositi III. tertiam indicant, quæ in honorem Gallorum Gallica dici-
 tur; quid enim aliud GAL. significaret. Deinde tertiam Gallicam
 legionem ex inscriptione antiqua commemorat Goltzius.

Nummus hic vtriusque Imperatoris effigies præ se fert, patris Treboniani Galli & Volusiani filii. Ab Antiochenis cusum esse inscriptio docet, de quibus supra dictum est. Orontes fluuius qui Antiochiam alluit, Cybeles pedibus subiectus videtur.

Aspendium vrbs est Pamphyliae ad Eurimedontem fluuium, non aprocul à mari Pamphylia dicto. Cur luctantes in suo nummo Treb. Gallo dicato signauerit, mihi obscurum est.

Nicæensium & Byzantinorum communitatem hic habes, sed quales fuere isti Nicæenses? coniectura est de Bithynis, ob viciniam. Pisces hos pelamides esse verisimile est, de quibus dictum est in Plotinae nummo, pag. 183.

Aquila nihil significat præter imperium Romanum & eius potentiam: eum typum qui frequenter occurrit in nummis frequenter etiam prætermitto.

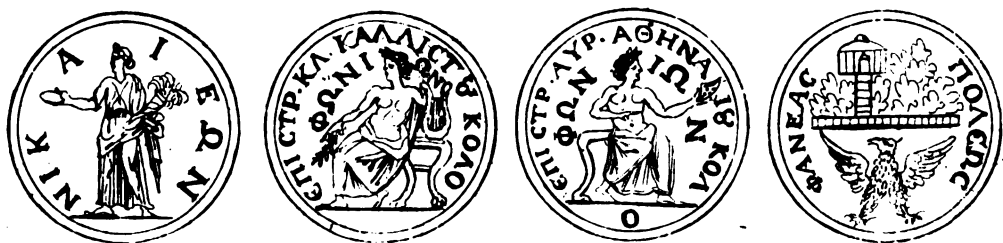

CAIVS VIBIVS VOLVSIANVS Treboniani Galli filius vulgò perhibetur; A patre Augustus secum vnà dictus est: & contra Æmilianum ductus. Ambo ciuile bellum molientes, vt inquit P. Diaconus, ab exercitu suo cæduntur. Isti nihil omnino clarum gesserunt; solâ pestilentia & morbis atque ægreditudinibus noti, quòd nulla fere prouincia Romana, nulla ciuitas, nulla domus fuit, quæ non illâ generali pestilentia correpta atque vastata sit. Ambo in Christianos sæuere.

Nummos Latinos Volusiani lubens omittam, quòd eorum typi in Naliis Imperatoribus sæpe occurrant. Colonias duas hic apponi curauì quemadmodum iam scalpæ sunt inter eius parentis Treb. Galli nummos, nimirum COLONIA VIMINACIUM & COLONIA DAMASCUS METROPOLIS, de quibus dictum est pag 369. Obseruandum hunc postremum nummum ita circum caput inscriptum esse, IMP. GALLO VOLOSSIANO AVG. Hic lubet aliquid scribere de tot nummis qui similes occurrunt in diuersis Imperatoribus eodem tempore regnantibus: Verisimile est prouincias vtrosque sic suos Dominos & suos Augustos

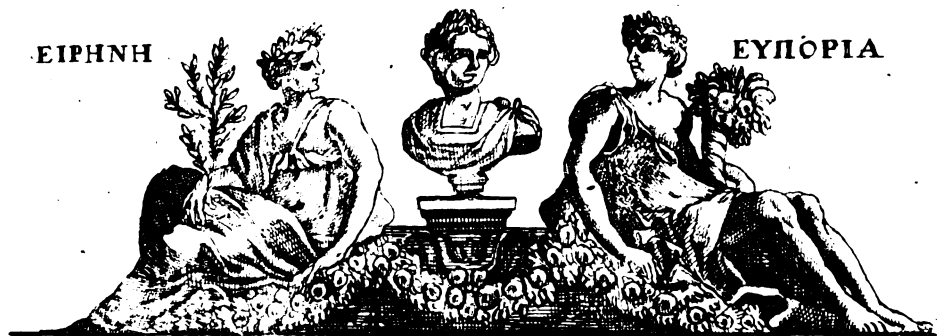
Augustos appellasse, eosdem honores illis congerendo. Plurima edidimus exempla paris venerationis indices, Aurelio & Vero, Balbino & Pupieno, Caracallæ & Getæ, quod nunc etiam confirmatur ex Treboniani Galli & Volusiani nummis. Quod si istius generis omnes nummos producere non possim, nemo me opinor ideo accusabit, cum eorum iacturam sola temporum iniuria efficere potuerit; Deinde quis eos tandem publicos esse futuros negare audebit? Sane plures reperi quorum nulli libri nulli Autores mentionem fecere. quare neminem fore arbitror qui meam in hisce rebus quantulumcumque felicitatem, meamque erga Rempublicam litterariam obseruantiam damnare possit, quique laudem aliquam deneget: maiorem iis referam qui plures vulgabunt.

Nicænsium nummus Volusianum celebrans idem probat argumentum. Ipsi enim supra vulgato nummo quamuis dissimilis typi Treb. Gallum iisdem temporibus sunt venerati. De iis supra dictum est.

Colophonii duos egregios sequentes nummos percusserunt: 2. De iis vt de Apolline qui pro typo est, dictum est in Gordiani nummis pag. 376. Quinam fuerint Claudius ille CALLISTVS & AVRELIUS ATHENIENSIS, non facile est dicere. Spectanda venit illa scribendi formula quæ non frequenter occurrit in nummis antiquis, nempe o & y coniunctos esse ita vt ex vtroque caractere euadat diphthongus & vno tantum signata.

Phanæ Palæstinæ vrbis plures nummos supra declarauimus. de ea diximus pag. 242. At typum huic similem vulgauimus inter Maçrini nummos pag. 323.

HERENNIA ETRVSCILLA filia fuit Traiani Decii, vxor Volufiani: de eius moribus silent Autores. Eius PVDICITIAM & Fœcunditatem celebrant nummi antiqui: at inter illos eminet quem hic scalpi curauimus. Sedet Augusta sub habitu Deæ Pudicitiae inter duas Deas stantes, quibus ex caduceo & serpente Pacem & Salutem significari arbitror. Eundem typum habeo in nummo cuius moles, pondus & integritas pretium adaugent.

COLONIA Viminacium nulli fere hisce temporibus defuit: non mirum si filiae & vxori Imperatorum suos nummos dicauerit, ei præcipuè quæ Traianum Decium patrem habuerat quem genuisse & educasse Dacia gloriabatur. In ea autem Viminacium, vt supra dictum est.

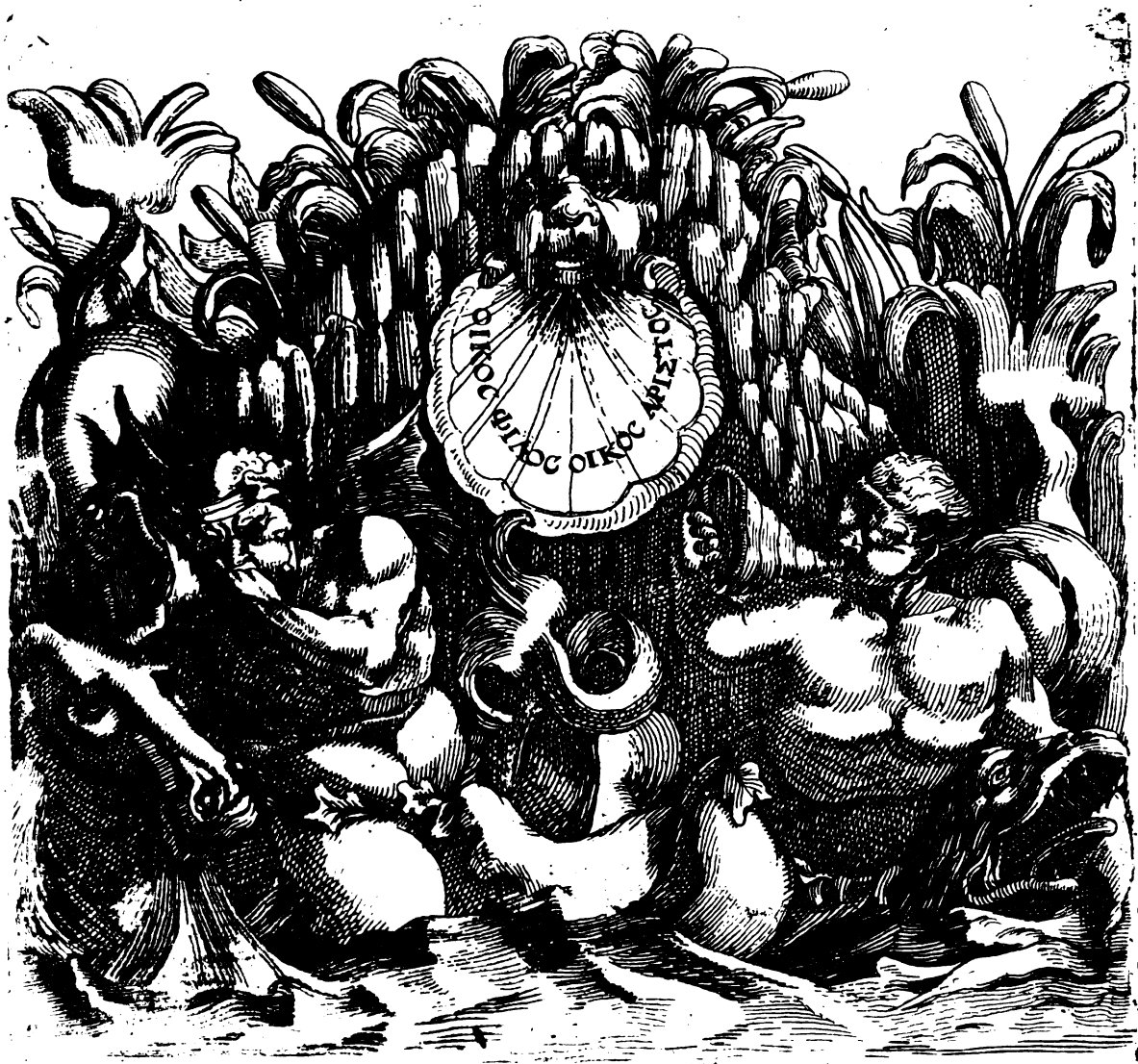
Ecc

Tres nummos Græcos in honorem Herenniae Etruscillae cusos exhibet hæc tabella. Primus ad Resanenses pertinet Tigrim accolentes, de quibus dictum est pag. 391.

Alter Dianam celebrat, sed nomen populi qui nummum percussit ex detrito nummo non licet asserere.

Aquila quæ est in tertio, seu fulgure seu coronâ nonnisi summam potentiam demonstrat. Duo adhuc occurrunt in hoc nummo notatu digna, primum est quod duplici dialecto insignitus sit, S.C. Romanè Senatus consultum indicat, cœtera Græca sunt : alterum quod Tribunicia potestas in nummo Augustæ signata sit; id certè rarum est cum honos iste non nisi viris concessus fuerit.

. IVLIVS ÆMILIANVS in Mauritania ortus
 coepit à pueris stipendia mereri: Dux limiti
 Sarmatico in Mœsia à Decio præpositus & à
 Treb. Gallo non submotus. Scythas non modo
 fugauit sed & magna ex parte profligauit. Post
 victoriam præmiis persolutis Imperator ab ex-
 exercitu appellatus est. Ad hos motus oppri-
 mēdos Gallus cum filio Volusiano profectus
 est, sed vterque cæsus est. Aemilianus Senatui scribens docet se
 Imperatorem lectum, promittit liberaturum Thracias & Mesopota-
 miam atque Armeniam recuperaturum: sed interea Alpini milites
 Valerianum eligunt Imperatorem. Hoc nuncio accepto, Aemilia-
 num milites, ne ciuili bello se conficerent, occidunt ad Spoletum,
 Valeriano censorio se tradentes. Imperauit mensibus III. Vixit
 annos XLVI.

*****
 D. N. C. AEMILIANO
 FORTISSIMO PRINCIPI
 HERCVLI CONSERVATORI
 L. VIRIVS PAVLLINVS V. C.
 COMES DOMESTICORVM.
 PRÆFAT. VRB. D. N. M.
 Q. EIVS.
 *****

Ad illum attinet hæc inscriptio quæ nummum eius argenteum ex-
 plicat, in quo HERC. CONSERVATORI.

Eee ij

Hos nummos non ita commendant typi, sed raritas. Aemilianus Henim, ex breuitate imperii id coniiicitur, rarus est in nummis antiquis, quem ideo frequentissime supposititium habent in cimeliar-chiis. Hi sunt autem tum antiquitate tum integritate conspicui, de quorum auersis partibus nihil est quod dicendum habeam supra id quod iam dictum est, aut cuiusque coniecturam.

De PROVINCIA DACIA & de COLONIA VIMINACIO nihil suppetit 1. quod prius non dictum fuerit. Vnum dicam, Coloniarium 2. nummos penes Romanos Imperatores longè rarius habendos esse si eorumdem latini & soliti nummi rari sunt: id in Aemiliano occurrit.

Tertius longè rarior qui characteribus rudioribus scriptus & 3. scalptus Damascum indicat, cum designatione ludorum ibi celebrari solitorum in honorem Apollinis: vrna è qua palmæ prodeunt nihil aliud designat: Senatus-Consulti notam appositam esse notabile est, cum ea rarissimè scalpta sit in Coloniarium nummis. Dissimulare non possum hunc nummum ad Aemilianum fortassis non pertinere, characteres enim circum caput positi, quamuis satis integri, quodammodo confusi videntur. Deinde caput ornatum est coronâ radiatâ, quæ in cæteris eius nummis æneis non occurrit. At in re incerta, conieci: feliciùs alter rem indicet: sed certè nummus est illustris. Narrat

In Gallien.

Treb. Pollio temporibus Gallieni AEMILIANVM apud Ægyptum sumpsisse imperium occupatis horreis multa oppida malo famis pressisse sed tandem victum, ad Gallienum missum esse. In eius honorem fortassis Damascus nummum cudit; locorum enim vicinia aliquod beneficium illiusque gratam testificationem potuit efficere.

LMP. LCINIVS VALERIANVS stolidus & iners, à Victore dictus est, neque ad vsum aliquem publicum officio, seu consilio, seu gestis commodus. At cœteri scriptores eum nobili progenie ortum asserunt, vita & moribus laudatis doctrinâ clarum, exemplum antiquitatis, ad omnes dignitatum gradus peruenisse & per LXX. annos vitæ probitatem in eo fuisse conspicuam. Censoriam potestatem ab vniuerso Senatu delatam per Tr. Decium accepit. Cum Imperator factus esset maximam de eo spem Fortuna fefellit: nam in Persidem profectus, in potestatem hostium devenit, fraude captus à Sapore Rege, ignobili miserâque ac perpetuâ seruitute apud ipsum consenuit: nam quoad vixit Rex Sapor pedem ceruicibus eius imponens equum ascendere solitus pro scabello eo vsus est. Tandem quod Odenatus pro Imperatoris Romani libertate feliciter pugnaret, Sapor Valerianum crudelissima morte, à ceruicibus cute ad imos pedes detracta, necauit. Anno æt. LXXVI.

Ecc ij

Plures coloniae nummos Valeriano dicauerunt, vel mores suos 1. seruantes, vel beneficiorum à Valeriano acceptorum gratias agentes, vel ei vota offerentes. VIMINACIVM cum solito typo in primo cernitur, quemadmodum in omnibus ferè Imperatoribus à Gordiano. De eo dictum est pag. 369.

COLONIA IVLIA AVGVSTA FELIX BERYTUS in secundo significatur, de 2. qua abundè dictum est pag. 39. Verisimile est percussum fuisse nummum cum Valerianus ad Persas tenderet. Typus egregius est & & nummus integerrimus. Inter nummos Caracallae vnum eiusdem Beryti coloniae vulgauimus pag. 299. in quo similis fere typus sed in medio templo exhibetur.

Lib. 18.

Sequentes duo ad Tyrum pertineht, de qua multoties supra dictum est præcipuè pag. 166. Quarti, typum ad historiam Stratonis 4. reuocat Cl. Tristanus quam ex Iustino desumpsit, *Cum ille velut occisos alienasset, seruisque de statu Reipublica deliberantibus placuisset regem ex suo corpore creari, eumque potissimum quasi acceptissimum Diis qui Solem Orientem primus vidisset, rem ad Stratonem, hoc enim ei nomen erat, dominum occultè latentem detulit. Ab eo formatus cum medio noctis omnes in unum campum processissent, cæteris in orientem spectantibus, solus occidentis regionem intuebatur. Id primum aliis videri furor, in occidente Solis ortum querere: ubi vero dies aduentare cepit, editissimisque culminibus urbis oriens splendere expectantibus aliis ut ipsi Solem adspicerent, hic primus omnium fulgorem Solis in summo fastigio ciuitatis ostendit. Non seruilis ingenii ratio visa, requirentibusque autorem, de domino confitetur. Tunc intellectum est quantum ingenua seruilibus ingenia præstarent, malitiæque seruos non sapientiâ vincere. Igitur venia seni filioque data est, & velut numine quodam reseruos arbitantes, regem Stratonem creauerunt &c.* Caput enim radiis ornatum Solem esse Cl. Tristanus arbitratur, qui cum oritur sic in demissa orbis parte ut in imo nummo cernitur: ædificium seu portam Tyrum repræsentare cui insidens Strato Genium urbis muliebri figura personatum alloquitur, seque primum Solem orientem vidisse prædicat, quare consentiente Tyriorum plebe, Rex illis creatus est. Rusticus terram fodiens & copiae cornu fertilitatem indicant. Si non placeat ænigmatis solutio, felicius soluat quispiam. Conchile in tertio expressum ad purpuram, ut sæpe diximus, refertur. Cætera in rarissimo nummo expressa iam vulgauimus inter Alexandri Seueri numismata, pag. 349.

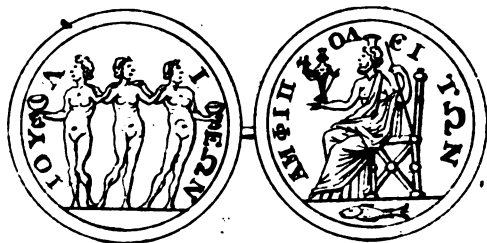

1. **C**OLONIA AVGUSTA TROAS hos duos nummos percussit. Primus quidem indicat Romæ originem eo typo quem etiam sibi sumpsit Roma, fratribus Romulo & Remo lupam lactantibus; quem vulgauimus pagina huius Operis secunda.
2. Typus sequentis admodum est insolitus. Victoria orbi innixa ambabus manibus tenere & firmare videtur aliquid capiti impositum clypeo simile. Certe res est egregia sed quam interpretari non valeo.

7. **H**os omnes typos ad Ephesios referri ex Diana & inscriptione certum est. De iis frequenter supra diximus. Septimus & octavus nummus docent Dianam interdum Fortunam dictam fuisse, quemadmodum culta fuerat sub habitu Iunonis, Naturæ, Isidis, Veneris, & Cybeles. Græci pro placito Theologiam suam mutabant, suis Diis quaslibet dotes tribuentes, cum iis indigerent. Venerem fingebant pudicam cum lasciuam neglexerant. Iouem adorabant iratum, si beneficiis non afficerentur. Solem & Neptunum colebant cum vbertatem & diuitias eis debere simulabant. Valeriano militanti & contra Persas proficiscenti suam Dianam non venatricem obtulerunt sed Dianam Fortunam, quæ prosperum belli euentum portenderet. Conspicius est postremus nummus in quo **TYXH** vtriusque habitum explicat.

Gregor.
Gyrard.

De Diis
Gentium.

In Politiis.

Typum profecto eximium exponit primus hic nummus, siue 1. Charites siue Nymphæ censeantur. Eæ sunt quæ quidquid apprehendunt venustant, quare nudæ pinguntur. De iis adi doctissimum Gyraldum. A Iulienſibus colebantur & Valeriano offeruntur, fortassis cum contra Persas pugnaturus proficisceretur. Iulis autem vrbs insulæ Cæ in mari Aegæo. *Ιουλὺς πόλις ἐν Κέα τῇ μέσῃ, ἀπὸ Ἰουλίδος κρήνης*, inquit Stephanus: *Iulis vrbs in Cea insula ab Iulia fonte dicta.* Iulienſes posset quis reuocare ad Byzantinos qui Romani dicti sunt, & adhuc hodie *Romeli*, deducto nomine ab Iulo gentis conditore. Controuersiam dirimit Heraclides illam Hydrussam nominans, ex qua Nymphas quæ eam tenebant à leone terrefactas in Carystum quæ in Eubœa est traiecisse scribit. Quid nummo proximius, id enim situm loci demonstrat & typum quem occupant Nymphæ.

Nummus alter ab Amphipolitanis cusus est: Eos autem Syriacos 2. fuisse arbitror ex nummi sculptura & ex Diana polymamma quam Serapis tenet præmanibus. Deum sedentem Serapidem interpretor ex modio caput ornante. Amphipolis erat etiam in Macedonia propè Strymonicum sinum.

MARINIANA Valeriani fuit vxor altera, ex quo Valerianum genuit qui cum Gallieno imperauit: ea fortassis Marini filia fuit qui Philipporum temporibus degustauerat imperium. De eius moribus nihil apud antiquos Autores reperi. Puto qui auersam nummi partem occupat Augustarum animas in coelos deferre simulabatur, quemadmodum Aquila Imperatorum: quod frequenter in nummis antiquis occurrit.

IMP. LICINIUS GALLIENUS Valeriani filius fuit, primum à Patre Cæsar, deinde Augustus est appellatus : præclara plurima gessit; Erat enim in eo subitæ virtutis audacia, nam aliquando iniuriis grauitè mouebatur. Oratione, poëmate, atque omnibus artibus clarus fuit, & ingeniosissimus. Patre capto cùm reliqui mœerent, ipse lætatus est; excusso ceruicibus iugo paterno, vino, mulierculis, popinis, lenonibus se totum dedit. Eius temporibus triginta propè tyranni in oriente & in occidente imperium adipisci conati sunt, quorum nummos plerosque vulgabimus: Exosus tandem fere omnibus à propriis Ducibus & militibus prope Mediolanum interemptus est, ætatis anno L. imperii decimo quinto. Ingens tum exorta militum seditio, Imperatorem sibi vtilem, necessarium fortem, efficacem dicentium, raptum; pecuniarum largitione Claudius illos sedauit. Natum abdomini & voluptatibus dies & noctes vino ac stupris dicunt perdidisse orbem terrarum. In eius arcu adhuc exstat Romæ hæc inscriptio à Grutero commemorata.

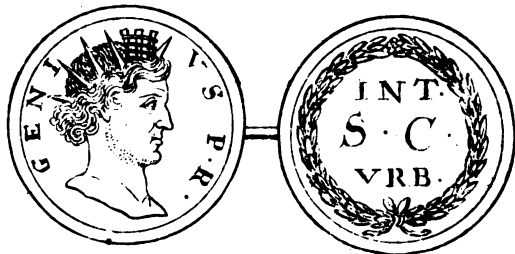
GALLIENO CLEMENTISSIMO PRINCIPI
CVIVS INVICTA VIRTUS SOLA PIETATE SVPERATA EST
ET SALONINÆ SANCTISSIMÆ AVG.
M. AVRELIVS VICTOR DEDICATISSIMVS
NVMINI MAIESTATIQUE EORVM.

Fff

Zosim.
lib. 1.
In Gallien.

Secundum hunc nummum ad Gordianos Africanos reuocauit Cl. Tristanus, procul dubio ex detriti alicuius inscriptione quam coniecere non valuit. Noster etenim CONCORDIAM AVGVSTORVM declarat & aperte vultum Valeriani patris Gallieno oppositum exhibet. Augustum hunc ille declarauerat, antequam ad Persas proficisceretur: Liberalitatis quæ vel Deâ vel figuris demonstratur, mentio frequens est apud antiquos; sed eam esse arbitror quam ante discessum Patris exercuit. *Congiaris populum molliuit*, inquit Treb. Pollio, quod ad nummum nostrum referri potest.

Cum Cl. Tristano hunc nummum ad Gallienum pertinere arbitror quamuis alii, Octauio Augusto tribuerint: conuenit enim facies tametsi radiis Solis ornata & in Genii modum aliquid gerat in capite. Gallienum ut Solem videri voluisse exponit Treb. Pollio his verbis: *Statuam sibi maiorem colosso fieri precepit Solis habitu: sed ea imperfecta periit: tam magna denique cœperat fieri ut duplex ad colossum videretur*. Cur eum etiam in nummis non esset imitatus. GENIUS Populi Romani hic censetur tum inscriptione tum turri capiti eius imposito quæ mole sua maximam urbem denotat, Romam scilicet. Aversa facies coronam suppeditat ipsi fortassis delatam quasi Genio Urbis cum in illam magnificè intraret, quod videntur innuere hi characteres INT. VRB. Geniis frequenter comparatos fuisse Romanos Imperatores probant infiniti posteriorum temporum nummi.

Illustris est in hoc numismate vtriusque faciei inscriptio. GALLIENVM Augustum compellat in accusatiuo casu Populus Romanus, quasi post erectam illi statuam. Illustrior Dea Hygiæ quæ aeternum typum occupat OB RESTITVTIONEM SALVTIS. Scribunt Historici postremis illis temporibus pestem per totum terrarum orbem ita sæuissæ, vt nulla ferè prouincia Romana, nulla ciuitas, nulla domus fuerit, quæ non illâ generali pestilentia correpta atque vastata sit. ^{Orosius. l. 7. c. 21.} At Gallieno imperante *Tanta pestilentia exstiterat vt vel Roma vel in Achaicis urbibus, vno die quinque millia hominum pari morbo perirent*, inquit Treb. Pollio. Eam tamen minus paulò post desæuissæ docet Orosius his verbis: *Roma autem à Senatu Gallienus Caesar creatus mansit in regno annis quindecim, respirante paulisper ab illâ supra solitum ingi & graui pestilentia humano genere.* Posset etiam hic nummus reuocari ad aliquam ægritudinis restitutionem à Gallieno perceptam sicuti in superioribus nummis vidimus præcipuè Antonini, Aurelii & Commodi. Eodem typo iam vsi erant Romani, quemadmodum videmus in gente ACILIA in cuius tertio nummo Manius ACILIUS signatus est, qui tunc temporis III. VIR erat VALETVDINARIUS: de quo vide Familias nostras Romanas pag. 4. Tanti autem æstimabant Veteres prosperam valetudinem, vt eam optimum naturæ donum sæpe vocauerint, absque quo cætera veluti languerent. Amicis sibi inuicem scribentibus pro votis solitum erat YTHAINEIN, quod vnum solum à Pyrrho Deos precante, omissis victoriis & triumphis flagitabatur. ^{In Gallien. lib. 7. c. 28.}

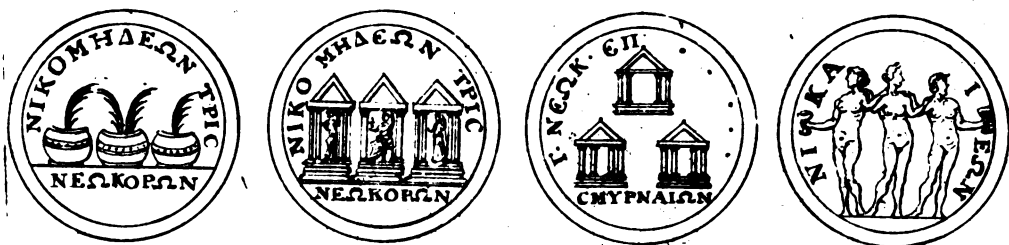
1. Colonias quæ in honorem Gallieni nummos percusserunt exponit hæc tabella. Primus nummus à Dacia vniuersa quemadmodum prioribus Imperatoribus Gallieno dicatus est de qua satis in superioribus.

Sequentes duo pertinent ad COLONIAM IVLIAM AVGVSTAM 2. FELICEM HELVIAM de qua dictum est pag. 281. & alibi. Spectandæ 3. veniunt Gallieni & Saloninæ facies sese inuicem respicientes: hanc sub habitu Genii exprimit caput turritum, illum quasi Mercurium indigitat caduceus retro positus: qui typum prioris etiam occupat. Nummus alter Gallieni sed græcus Mercurium exhibet propter quem obseruandum nullum fortassis fuisse Romanum Principem qui pluribus Diis suam religionem nummis testatus sit. Habemus enim Gallieni nummos quorum partem posticam occupant Iupiter, Neptunus, Mars, Mercurius, Diana, Minerva, Sol, Vulcanus, Hercules, Victoria, Bacchus, Deus Augustus, at super cæteros Apollo quem diuersis agnominibus & diuerso habitu exprimunt nummi. Verisimile est istum Deum ut summum Medicum, Oratorem, Poëtam, Vatem, Musicum, Sagittarium coli, quorum exercitationibus lubens Imperator ille dabat operam.

Postremi duo ad COL. AVG. TROADEM referuntur, de qua 4. abunde dictum est: quarti typus iam sculptus est, pag. 235. 5.

Hæc tabella ad Ephesios pertinet diuerso habitu suam Dianam fingentes. Supra cæteros spectabilis venit secundus nummus carpentum exprimens quemadmodum videmus in Iuliæ & Agrippinæ nummis: doleo quod superioris partis inscriptionem assequi non possim, nummus enim est elegantissimus & cætera integerrimus.

Nicomedienses duos priores nummos cuderunt in quibus palmæ 1. in urnis nil nisi ludos significant, quorum erant præmia: fortassis ij in honorem Gallieni erant celebrati ut temporibus Valeriani alios celebrauerant, quorum memoriam refricat nummus ille in indice postremo positus cum tribus capitibus Valeriani patris, Gallieni & Valeriani iunioris.

iunioris. Gallieni beneuolentiam in Nicomedienses testatur Treb. Pollio scribens *Scythas Astacum qua postea Nicomedia dicta est, incensam grauius vastauisse, in Gallieni contemptum.* Eundem possideo typum in nummo ex ære maximo Caracallæ dicato quem si Deus faueat post aliquot menses in Thesauro nostro vulgabimus.

2. Tria templa quid indicent præter Nicomediensium reuerentiam erga suos Imperatores patrem Valerianum & filios, Gallienum & Valerianum non satis video.
3. Idem fere occurrit in Smyrnæensium nummis, quorum simile puto fuisse consilium.
4. Tres figuræ quæ in quarto nummo stant Charitum instar, eadem occurrunt ut arbitror, ac in Valeriani nummo supra vulgato quem Iulienſes cuderunt.

Nummum istum vulgauit Cl. Tristanus: cum illustrem reddunt Probinii facies, cœtera incogniti. Suspiciatur ille non Prætorem tantum fuisse apud Prusienses qui nummum percussisse, sed & Bithyniæ Præfectum, & fortassis Gallieni affinem. Ruunt funditus istæ coniecturæ, si nummus aliquid aliud designet: at id certum est; non enim ei inscriptum est ΠΡΟΒΕΙΝΩ ut asserit Cl. Tristanus, sed ΠΡΟΣ ΥΠΙΩ, quod Prusam designat ad Hypium fluuium sitam, ab ea diuersam quæ est ad Olympum sita est. Cognomen deinde Gallieni obseruandum venit, quod non nisi in hoc & in alio nummo legitur, nempe IGNATVIS.

1. Ludos adhuc aliquot exhibet hæc tabella, quos ab vris & palmis præcipuè nouimus. Duo primi cusi sunt Metropoli, sed incertum an Ioniæ aut Phrygiæ. In primo indicantur ludi Augusti Cæsarei ab Augusto nomen deducentes, qui ut verisimile est in honorem Gallieni iterum celebrati sunt. Eorum mentionem faciunt marmora Arundelliana de quibus Seldenus doctissimè disseruit.

Fff iij

Alter Cybelem exhibet dextrâ tenentem Gallieni statuam : 2.
Idem est eius habitus in nummo Gallieni cui id inscriptum est
VIRTVS AVG.

Certum est à Samiensibus cūsum esse tertium nummum, at 3.
qualis sit illa Dea, incertum. Coniicit Cl. Trifanum illam esse lunonem
Martialem cuius nomen habemus in Treb. Galli nummo : id autem
mat præcipue quod in insula Samo Iuno præ cæteris Diis colebatur :
laudo quidem coniecturam, at aliam præfero, Dianam scilicet hîc
esse sculptam : firmat hanc opinionem alter noster nummus in quo
circum Dianam Ephesiâ legitur idem populorum nomen
ΣΑΜΙΩΝ : Diana deinde ubique, at præsertim in Græcia colebatur.

Sequentes duo ad Magnesium referri ex inscriptione patet.
Prioris typus nauem exhibet cum superbissima inscriptione ΑΡΓΩ
ΜΑΓΝΗΤΩΝ. Quare arbitror eos designari Magnetes qui non iuxta
montem Syphilum siti sunt, sed ad Mæandri oram in Asia propria
non longe à Metropoli & Epheso : Illam etiam indicat postremus
nummus in quo prodeunt palmæ ab vrna, ludorum præmia. Verisimile
est vicinas istas vrbes ludos celebrasse, quorum memoriam tum
Gallieno tum posteris gratam fore sunt arbitrati hoc fortassis consilio
illos in nummis suis signauerunt.

Nummos absque vlla inscriptione hic habes, qui tamen ferè
Nomnes annos imperii designant. Plures potueram vulgare, at
ii in indice postremo occurrent. Primus nummus cognomen
habet iterum Gallieni, qui in eo ΙΓΝΑΤΙΟΣ nuncupatur. Cætera reli-
gionem Imperatoris designant erga Urbem æternam, Mineruam,
Iouem habitu sub aquila Orientem & Iouem Serapidem, omissis
pluribus aliis aliis Deos indicantibus.

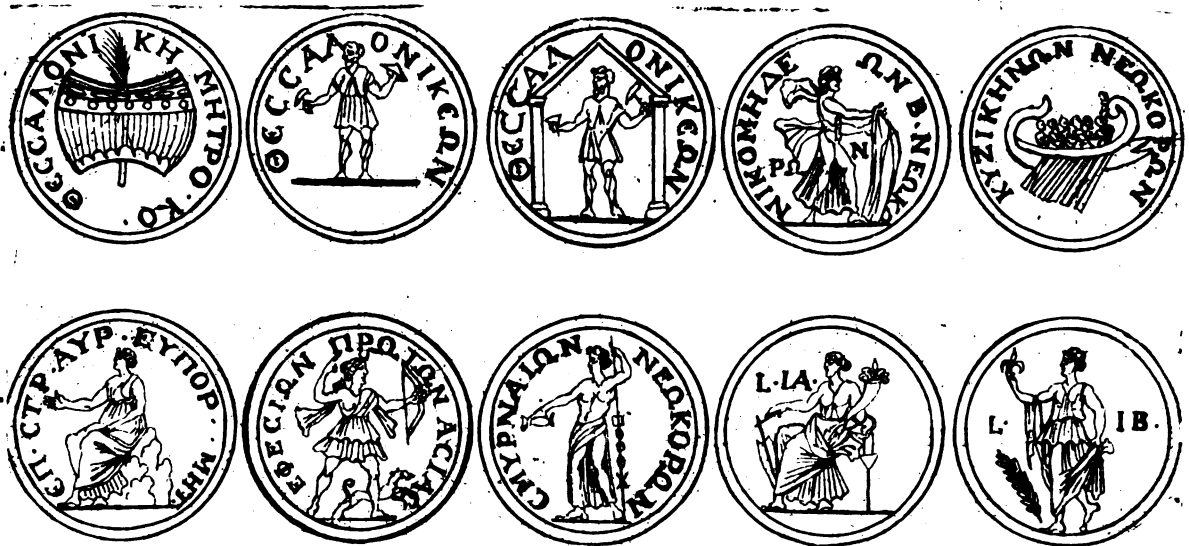

CORNELIA SALONINA origine Græca, nomine ΧΡΥΣΟΓΟΝΗ, formâ Cegregiâ, moribus sanctis, & erga eruditos propensâ. Malè illam tum Occo tum alii Pipam aut Piparam nuncupant, Marcomanorum Regis filiam, cui per pactionem Gallienus pro concessa vxore superioris Pannoniæ partem concessit. Hæc concubina tantum fuit, Salonina vxor, vtraque Gallieno dilectissima. Dignitatis vxor nomen est, concubina voluptatis. Plurimæ supersunt inscriptiones illam celebrâtes. Auerſi nummi typum VENVS GENETRIX facit: ea pomum tenet, alludente coram puerulo: quod vt arbitror Treb. Pollionis dubium tollit, imo corrigit, cum ipse Gallieni filium ideo *Saloninum* cognominatum scribat *quòd apud Salonas natus esset*: cur id à matris nomine non sumpsisset, & nomen Patris & matris in se non coniunxisset: vocabatur enim LICINIVS GALLIENVS SALONINVS. Ex nummo arguitur Saloninam filium habuisse Venerique Genetrici gratias egisse, quòd filium pepererit, sicuti videtur in aliarum Augustarum nummis.

1. **E**iſdem Saloninæ nummos duos exhibet hæc tabella, ſed cum appoſito cognomine, vel nomine græco. Eam enim à natalibus ΧΡΥΣΟΓΟΝΗΝ dictam illam fuiſſe demonſtrant. Primus Ephesios celebrat, eo protinus modo, quo illi Gallienum in ſuis nummis etiam celebrauerant; per Dianam nempe venatricem, ſagittam è pharetra mittentem, cane iuxta pedes ad prædam currente.
2. Alterum vulgavit Cl. Triſtanus quem ad Sardonios reuocat vtrumque pretioſum facit & rariffimum ΧΡΥΣΟΓΟΝΗΣ nomen. Id poſſum aſſerere, primum nempe nummum ex fabri ærarii auari manibus feliciter euafiſſe, qui proximè fundendus in ignem immittebatur: de quo mihi etiam gratulor.

Thessalonicam ludos etiam fecisse in honorem Gallieni & Saloninæ^{1.} ex vrna verisimile est, in qua ΑΚΤΙΑ legitur hoc est propter Apollinem. De Thessalonicensibus dictum est pag. 290. Vnum restat eam quæ ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΣ in nummo indicatur, dictam etiam fuisse totius Macedoniae matrem.

Anthol.
Græc.
cap. 26.

Σοί μὲν θρησκίης σκυλιφόρε Θεσσαλονίκη
Μήτηρ ἡ πάσης πέμψε Μακεδονίης.

Cabiros ibi cultos fuisse docent secundus & tertius nummus : sed^{2.} iam de iis vt & de Thessalonicensibus dictum est, pag. 290.

Nicomedienses quartum cuderê, eodem prorsus consilio quo^{3.} Gallieno nummos suos obtulerant. Isis in eo velum extendit sicuti in Amastrianorum nummis supra videre est, pag. 250.

Cyziceni quintum cum naui, indicandæ maritimæ potentiae aut nauium copiae. De iis dictum est pag. 238.

Metropolitani in sexto signati sunt, quos Ionios suspicor : Dea^{5.} sedens vrbis Genium significat.

Ephesii nihil peculiare hic habent : Primi Asiæ dicuntur seu^{7.} primatum habentes, de quo supra dictum est.

Octauus à Smyrnæis cusus est, Bacchum thyrsū & cantharum^{8.} tenentem signauêre : sed eum cur Saloninæ dicauerint, ignoro.

Postremi duo annos imperii designant vndecimum & duode-^{9.} cimum, duarum Dearum Fortunæ & Spei imaginibus.^{10.}

P. LICIN. CORN. SALONINVS VALERIANVS filius fuit Gallieni & Saloninæ, Valeriani nepos. *Valerianus filium suum Gallienum Augustum fecit, Gallienique filium CORNELIVM VALERIANVM Cæsarem.* Victor Epit. 33. An id congruat cum Victore hæc scribente? *His prosperè ac supra vota cedentibus, more hominum secundis solutior Gallienus rem Romanam quasi naufragio dedit, cum Salonino filio cui honorem Cæsaris contulerat.* cap. 33. Is nobiliter natus, educatus regiè, à Patre Coloniam missus qui Duce Postumo Gothorum barbarorumque impetum coerceret: Postumus iis deuietis se Imperatorem nuncupari patitur, Coloniam obsidet, in qua Saloninus occisus est, non sua sed patris causa. Huius hæc exstat inscriptio Romæ à Grutero commemorata.

Inscript.
antiq.
pag. 275.

P. LICINIO SALONINO VALERIANO
NOB. CÆS. PRIN. IVVEN.
VALERIANI AVG. NEPOTI
GALLIENI ET SALONINÆ AVG. FILIO
MATER PIENTISSIMA.

1. Eum fuisse PRINCEM IVVENTVTIS docet tum ille nummus tum etiam inscriptio supra posita. Eadem etiam occurrit in alio nummo in quo captivus iacet ad pedes stantis Principis: Id sane huius aliquam victoriam demonstrat.

2. CONSECRATIO quæ in altero legitur, nummum ad Gallieni filium pertinere demonstrat: hic enim à Patre in Deorum numerum relatus est, cum Valerianus iunior Gallieni frater vna cum fratre necatus sit, nec à Claudio successore Deus sit factus. Aquilam Cæsarem ad cœlos euehere typus docet.

Ggg

Consecrationem eius iterum exponit hic nummus, quem rarissimum iure merito Cl. Occo arbitratus est. Illum utrique Valeriano adscripsit, fratri Gallieni & eius filio: At ad hunc pertinere tum ipsa declarat consecratio, tum nomina & prænomen, cum frater Gallienus non fuerit dictus SALONINVS, qui tamen legitur in nummo. Aquilam autem caput istius Cæsaris gerentem iam ita sculptam vidimus in antiquis nummis: Marinum Deum ita pictum vulgavit Illustris Seguinus. Qua mente ducti Pergenses hunc percusserunt, non satis noui: videntur ii ludos in eius honorem celebrasse, quorum nomen meo quidem iudicio mensæ inscriptum erat, at malo quodam fato ista periit epigraphe, quamuis cœtera nummus sit integerrimus. De Perga dictum est pag. 286.

P. LICINIVS VALERIANVS filius fuit Valeriani, Gallieni verò frater. matris nomen ignoratur, at aliam fuisse à Mariniana constat. Adolescens fuit formâ conspicuus, verecundia laudabilis, eruditione pro ætate clarus, moribus iucundus, à fratris dissolutione seiunctus, à patre absente Cæsar, à fratre Augustus est appellatus. Cum fratre prope Mediolanum à militibus Claudio fauentibus *interemptus est, quem multi Augustum, multi Cæsarem, multi neutrum fuisse dicunt, quod verisimile non est*, inquit Treb. Pollio: *siquidem capto iam Valeriano scriptum inuenimus in fastis* VALERIANO IMPERATORE CONSVLE. Eius sepulchro iussu Claudii id sculptum est, VALERIANVS IMPERATOR.

In Gallien.

Pausan.
lib. 7.
Strabo.

Auersus typus Deam Clazomenem repræsentat seu Genium vrbis, qui turribus capiti impositis dignoscitur. Clazomene vrbs est Ioniæ prope Smyrnam, olim insulam: Peninsulam fecit Alexander Magnus quemadmodum Tyrum. Dea indigitatur, sic quemadmodum Roma frequenter Dea dicta est. Iunonem pronubam præ manibus tenere asserit Trifanum non Victoriam, quod indicium est, inquit, Valerianum aliquam vxorem duxisse ex istis regionibus, quemadmodum frater Gallienus Saloninam Chrysogonem. Fortassis est Diana Ephesia, polymamma &c.

N · CASSIVS LATIENVS POSTVMVS obscuro genere natus est, arbitror, in Galliis. Vir in bello fortissimus, in pace constantissimus, in omni vita grauis, vsque adeo vt Saloninum filium suum eidem Gallienus in Gallia positum crederet, quasi custodi vitæ & morum, & actuum imperialium institutori. Cum Galli vehementissimè Gallienum odissent, puerum autem apud se imperare ferre non possent, eum qui commissum regebat imperium, Imperatorem appellarunt, missisque militibus adolescentem interfecerunt. Erga hunc magnus amor Gallicæ gentis, quod submotis Germanis, Romanum in pristinam securitatem reuocauit imperium. Eius elogium scripsit Valerianus Imp. in epistola quam ille ad Gallos misit. Trans-Rhenani limitis ducem & Galliæ Præsidem Postumium fecimus, virum dignissimum seueritate Gallorum, præsentem quo non miles in castris, non iura in foro, non in tribunali lites, non in curia dignitas pereat, qui vnicuique proprium & suum seruet, virum quem ego præ cæteris stupeo, & qui locum principis mereatur iure, de quo spero quod mihi gratias ageris. &c. Tandem à militibus nouarum rerum cupidus interemptus est, æt. LX. imperii anno VII.

Ggg ij

Primum hunc nummum cur Cl. Tristanus filio Postumo tribuerit 1. sane non video, cum non minus patri quam filio conveniat senilis illa & barbata facies. EXERCITVS ISCANICVS fortassis hic representatur ut RÆTICVS, DACICVS, BRITANNICVS, IYDAICVS, MAVRETANICVS in nummis Hadriani. ISCAM dicunt in Magna Britannia positam in Monumethensi comitatu, hodie dictam *Kærléon-ar Usk* seu *urbs Legionis ad Iscam* fluuium. De illa doctè disseruit idem Tristanus. Verisimile est istius exercitus operâ aliquam Postumo partam esse victoriam.

Cuius quidem victoriæ vel fortassis alterius, plures enim adeptus 2. est, illustria supersunt monumenta in duobus sequentibus nummis, 3. quorum alter egregiam habet inscriptionem & typum perrarum, gaudet equis victor Postumus præeunte COMITE VICTORIA.

FELICITAS inscripta arcui triumphali indicat se victoriis origi- 4. nem debere, nec ullam esse posse tranquillitatem nisi victis hostibus, præcipuè si potentes fuerint.

Postumus dicitur PACATOR ORBIS in quinto nummo, quod 5. plus erat in spe quam in re. Rempublicam omnimodè turbatam aut potius orbem terrarum ciuilibus armis, & hostibus vndecunque in imperium ruentibus, facile putabant Galli suum Imperatorem virtutibus suis, prudentia & fortitudine pacaturum.

Treb.
Pollio.

Postumus talem se praeuit per annos septem ut Gallias instaurauerit 1. & hoc primum nummum explicat. Solus Postumus cum Hadriano dictus est Galliarum Restitutor, quod ei non minimam peperit gloriam. Gallia autem in genua Postumi procumbens coronam habet radiis ornatam, quod in prouinciarum typis non occurrit, dignitas eius supra ceteras hoc ornamento indicatur.

Quam-

2. Quamuis de Deufone non constet, eam tamen esse in Franco-
3. rum regione scribit D. Hieronymus, *Duiz*, prope Coloniam arbitran-
4. tur. Ab eius incolis Postumus vt alter Hercules dictus est, sed qua-
5. lem ipsi sibi proprium fingeant. Eadem adulationis specie vsi sunt illi qui quartum nummum percussere, Postumum suum Herculem Macusanum nominantes: sed vbi illa Macusa vel Macusum: apud Geographos non reperitur: Ortelius ad Scaldis ostium fingit, quibus ductus testimoniis nescitur: Ad Moguntiam referri posse coniicit Cl. Tristanus.
5. Postumi fortitudinem adhuc explicat quintus hic nummus illum exhibens quasi alterum Herculem taurum domantem: an id ad toties fractos Germanos & barbaros debeat referri, verisimile est.

Spectabilis est hic nummus qui Postumi vtriusque faciem exhibet, Patrem quidem sub Herculis Deufoniensis imagine, de quo superiori pagina dictum est. Filium à Patre Cæsarem dictum deinde Augustum ac cùm illo interemptum scribunt historici: sic apud Pol- lionem, cuius non meminit Cl. Tristanus cum scripsit: Postumum filium ante necem patris ad plures transiisse, tacentibus hac de re omnibus veteribus Autoribus. *Fuit autem ita in declamationibus disertus vt eius controuersia Quintiliano dicantur inserta, quem declama-* Trebel. Pollio. *torem Romani generis acutissimum vel vnius capitis lectio, prima statim fronte demonstrat.* Quanti Valerianus Imperator illum magnificerit hæc eius epistolæ verba testes sint, *Huius filio Postumo nomine Tribu- natum Vocontiorum dedi, adolescenti qui se dignum patris moribus reddet.*

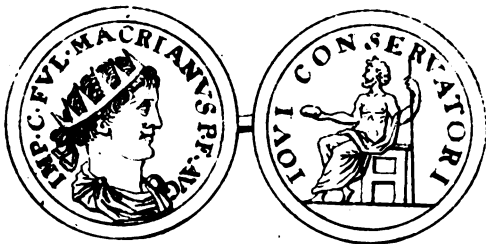
M. FVLVIVS MACRIANVS vir fuit fortis, constans, integer, proba- tus in Republica & diues. Eum S. P. Q. Romano commen- dauerat Valerianus antequam ad Saporem proficisceretur, his verbis, Ego P. C. bellum Persicum gerens, Macriano totam Rempubicam

Ggg iij

credidi quod à parte militari, ille vobis fidelis, ille mihi deuotus, illum amat & timet miles, &c. Auditis quæ de Valeriano facta erant, Augustus est appellatus in Asia, Balistæ consiliis & exercitus vniuerso consensu. Rebus in Oriente quodammodo compositis, contra Gallienum inertem pro tempore Principem proficiscitur, cui obuiam processit Domitianus Aureoli Dux fortissimus, eumque in Illyrico quadraginta quinque militibus stipatum vincit & cum filio interimit, reliquo exercitu in Aureoli potestatem veniente. Imperauit biennio.

Lib. 22.

Auersus nummus Alexandria Genium repræsentat. De ea iam dictum est pag. 22. At illam *omnium ciuitatum verticem nominat* Amm. Marcell. quæ Macriano fauens hunc illi nummum dicauit quum primùm Imperator est renunciatus: indicatur id per L. A. que annum imperii primum significat.

Q. FVLV. MACRIANVS filius à Patre M.F. Macriano Imperator Cæsar Augustus appellatus est, & post biennium cum ipso interfectus in pugna cuius victor exstitit Domitius Aureoli Dux. A Valeriano Tribunus erat constitutus, multum armis potens. IOVI CONSERVATORI dicatus est nummus cuius opem implorabat Cæsar: Alium nummum eiusdem Macriani possideo Apollinem celebrantem, APOLLINI CONSERVATORI. At quia ille nummus est argenteus, huius non est propositi.

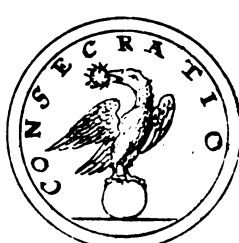

C. FVLV. QVIETVS Macriani senioris filius Balistæ voluntate cum patre & fratre Imperator dictus est; adolescens imperio dignus, ab Odenato qui iam certior factus Macrianum cum filio ab Aureolo victos & occisos, milites quoque in eius potestatem concessisse, quasi Gallieni vindicaret partes, est interfectus, prope Emesam. Iuuenes Imperatores frequenter Soli, seu Orienti suos nummos dicauerant, quem

VICTORINI.

423

INVICTVM nominabant. Iuuentus sibi fauentem habere fortunam dicitur, ideoque fortassis per Solem repræsentatur, quod eius ortui similis ab omnibus appetatur; tot inde aræ, tot inscriptiones, tot nummi Solem celebrantes.

M. PIAVONNIVS VICTORINVS per Postumum in imperii partem venit, quo interfecto & Lolliano, in imperio solus remansit in Gallia, vir fortissimus & præter libidinem optimus Imperator. Sed cum corrupendis militum matrimoniis vacaret, à quodam actuario cuius vxorem constuprauerat, Agrippinæ cum filiolo interfectus est: virtute Traiano, clementia Antonino, grauitate Neruæ, gubernando ærario Vespasiano, censurâ vitæ Pertinaci, & securitate militari Seuero comparatus. Sed omnia hæc libido & cupiditas muliebris voluptatis sic perdidit vt nemo auderet virtutes eius litteris mandare, inquit Trebellius Pollio. Eius sepulchro inscriptum fuerat:

*****
 HIC
 DVO VICTORINI TYRANNI
 SITI SVNT.
 *****

Auersi typi nihil docent quod prius declaratum non fuerit, si tres vltimos excipias: exhibent ii Victorinum in Deorum numerum relatum, sed à quo; certè id Romæ præstitum non fuit, penes quam non Augustus sed Tyrannus habitus est. Verisimile est in Gallia cufos esse nummos cui præfuerat. Auget coniecturam huius Imperatoris nummorum copia quæ in nostris regionibus occurrit, siue in cime-liarchiis siue in terræ visceribus.

M. AVR. MARIVS ex fabro ferrario Imperator, triduo tantum imperavit. Vir fuit strenuus ac militaris. Miræ erat in manibus & digitis fortitudinis. Occisus est à quodam milite operario eius in officina fabili, qui gladio in eum ruens dixit; *hic est gladius quem ipse fecisti.* Cum vno die factus esset Imperator, altero visus est imperare, tertio interemptus. Fabulosa, aut plurimum obscura sunt, quæ de hoc Imperatore scripta sunt: Eius nummi Victorias indicant, at eæ non vno die partæ sunt. SÆCVLI FELICITAS à populis non celebrabatur post triduum etsi felix fuisset. CONCORDIAM MILITVM quis agnoscit momento? neque illa potuisset monetis consignari si Marius tantum triduo regnasset. Arbitror cum Cl. Tristano eum diutius imperium tenuisse, qui tum in Galliis pugnauerat & vicerat, tum etiam in magna Britannia, quæ nobis hodie Anglia dicitur.

L. ÆLIANVS iisdem temporibus imperium arripuit Moguntiæ, post interfectum Lollianum: at paulo post ipse occisus est. Eius gesta ab historicis aut non commemorantur, aut valdè obscure, ita ut etiam cum Lolliano plerumque confundatur. VICTORIA quæ in auerso typo cernitur ei fauisse videtur, at non diu durasse istam gratiam certum est.

. AVR. CLAVDIVS è Dalmatis oriundus, vir integerrimæ vitæ, morum grauitate insignis: staturæ proceræ, oculis ardentibus, vultu lato, digitis adeo robustis vt sæpe equis & mulis ictu pugni dentes excusserit. Inuidit nulli, malos persecutus est, militaribus virtutibus maximè clarus Decii & Valeriani temporibus. Gallieni morientis sententiâ Imperator est designatus: imperium adeptus leges optimas condidit, & ita se gessit vt eius stirpem ad imperium Senatus Principesque eligerent. Sarmatas Gothos, Scythas, Quados vicit: quare Gothicus dictus est. Daciam recuperavit. Gothos & Sarmatas qui prædæ cupiditate in Romanum solum irruperant insigni clade contriuit, interfectis trecentis viginti millibus. Nauali quoque pugna eos oppressit ac submersit cum duobus millibus nauium. Tandem morbo consumptus eo ingrauescente periit, Sirmii, anno ætatis xxxii. imperii tertio. Quidam eum interfectum scribunt. Illum & Senatus & populus ante imperium, in imperio & post sic dilexit, vt satis constet neque Traianum, neque Antoninos nec quemquam alium Principem sic amatum: nam in Capitolio auream statuam & clipeum aureum, expressa vultus eius imagine post mortem collocavit.

Hhh

Primum tabellæ nummum in gloriam fortitudinis Claudii cufum 1.
 esse arbitror. Res est sane egregia Herculem eo quosolet esse
 habitu stantem, clauam dextrâ sinistrâ vero exuias leonis &
 pomum tenentem cernere, cum hac epigraphe IUVENTVS AVG.
 In Claudio. Narrat Trebellius Pollio Claudium *digitis usque adeo forti-*
bus ut saepe equis & mulis ictu pugni dentes excusserit. Fecerat hoc
etiam adolescens in militia, cum ludicro Martiali, in campo luctamen
inter fortissimos quosque monstraret: quibus intelligitur Imperatoris
 huius cum Hercule comparatio. Nummum Claudii vulgavit
 Cl. Tristanus in quo Hercules ita stat circum quem legitur VIRTUTI
 AVGVSTI.

IVNO REGINA vix in nummis Augustorum cernitur: 2.
 hîc prorsus similis est eæ quam supra scalpi curauimus in Manliæ
 Scantillæ nummo, pag. 272. Salonina eandem habet in nummis
 inscriptionem & typum.

Tertius Claudii LIBERALITATEM celebrat, de qua tacent histo- 3.
 rici: at tanti Principis indolem denegantibus libris nummus aperit.

PROVIDENTIA sæpe in nummis occurrit, istis temporibus 4.
 præsertim quibus Imperatores Deorum omnium attributa sibi vin-
 dicabant ut patet ex eorum numismatibus.

Quintus nummus CONSECRATIONEM indicat Claudii, quam 5.
 apud antiquos commemoratam non legi. Scribit tamen Pollio
Adulator igitur Senatus, adulator populus Romanus, adulatrices extera
gentes, adulatrices prouincia. Siquidem omnes ordines, omnis atas, omnis
ciuitas, statuis, vexillis, coronis, fanis, arcubus, bonum Principem aris ac
templis honorauerunt.

Gruter.
 inscript.
 pag. 276.

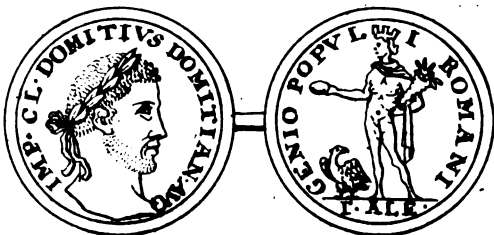
SENATVS ET POPVLVS SAGVNTINORVM
 CLAVDIO INVICTO PIO FELICI
 IMP. CÆS.
 PONT. MAX. TR. POT. P.P PROCOS.

Nummos Græcos in honorem Claudii cufos exponit hæc tabella, quibus demonstratur illum non secundo imperii anno obiisse vt dicunt, at tantum tertio: postremus siquidem nummus annum tertium indicat. Aquila imperii symbolum, Abundantia stans & Iustitia sedens nihil peculiare denotant.

M. AVR. CL. QVINTILLVS frater Claudii, vir sanctus, mortuo fratre delatum sibi imperium omnium iudicio suscepit, à Senatu Cæsar Augustusque est appellatus. Aureliano Imperatore creato, impar illius conatibus, venas sibi soluit, & voluntariè decessit, ante completum mensis imperium. APOLLO CONSERuator frequenter occurrit in nummis Augustorum, siue vatis habitu, siue Solis Orientis.

CL. DOMITIVS DOMITIANVS ab vno Zosimo nominatur Augustus, Cœteris illum tantum Ducem designantibus: at nummus Zosimo fauet, quem etiam illustrat tribus characteribus in ima parte nummi apposis: ALEXandriam enim denotant, in qua verisimile est percussum esse nummum & occupatum imperium. Γ appositum tertium eius imperii annum indicat: Ab Aureliano tandem oppressum fuisse verisimile est.

Auersus nummus GENIO POPVLI ROMANI insignitus est, qualis illis temporibus frequenter in nummis occurrit. Prudentius plurima de Geniis conscripsit sacra, erudita, curiosa.

Hhh ij Lib. 2. in Symmach.

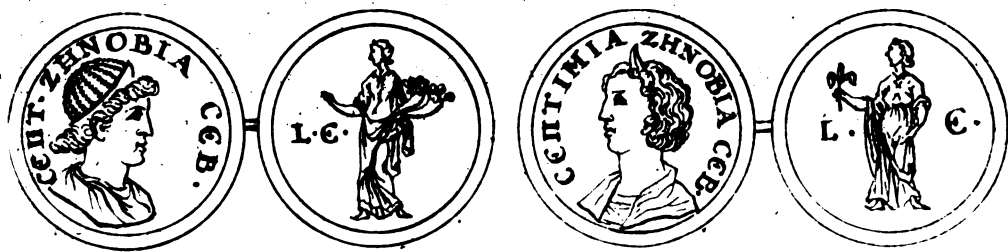

C. PESVIVS TETRICVS Gallia Praefes, Victoriâ suadente imperium suscipit & Augustus appellatur. Cum multa praeclara egisset & militum insolentiam diutius ferre non posset, maluit se Aureliano committere, quam insidiosus imperare. Aurelianus eum cum Zenobia in triumpho duxit, postea vero non solum vivere sed etiam in summa dignitate, commissâ illi totâ Italiâ manere passus est, illum saepe collegam, nonnunquam commilitonem, aliquando Imperatorem appellans. Mortuo nummi cusi sunt consecrationem illius celebrantes, quod mirum in eo qui priuatus mortuus est: duos filios reliquit quorum nomina in nummis leguntur. SPES PVBLICA, FIDES MILITVM, SALVS AVGG. LETITIA AVGG. & CONSECRATIO nihil habent quod in plerisque Imperatoribus non occurrat.

C. PIV. TETRICVS Augustus cum Patre dictus est; an ille fuerit vnicus filius, an fratrem habuerit minorem natu, variant & libri & nummi. Hunc cum Patre ab Aureliano in triumphum ductum, omnibus deinde honoribus Senatoriis functum, illibatum patrimonium ad posteros suos transmisisse historici docent: Tres eius monetas hic apponi curavi, omnes illum Caesarem indigitantes. Typi auersi iuueni Principi conueniunt.

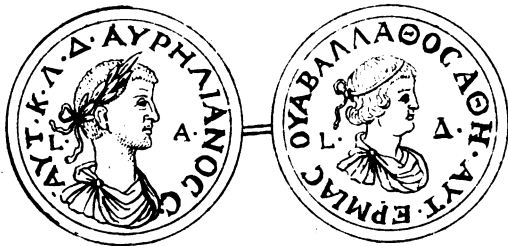

Omnis iam consumptus est pudor, inquit Treb. Pollio, siquidem ^{In xxx.} fatigatâ Republicâ eo usque peruentum est, ut Gallieno nequif- ^{Tyrannis.} simè agente, optimè etiâ mulieres imperarent, & quidem peregrina nomine ZENOBIA quæ se de Cleopatrarum Ptolemæorumque gente iactaret. Post Odenatum maritum imperiali sagulo perfuso per humeros habitu, donis ornata, diademate etiâ accepto, nomine filiorum Herenniani & Timolai diutius quam fæmineus sexus patiebatur, imperavit. Siquidem Gallieno adhuc regente Rempublicam, regale mulier superba munus obtinuit & Claudio bellis Gothicis occupato, vix denique ab Aureliano victa & triumphata concessit in iura Romana. Castitas eius fuit ut ne virum suum quidem sciret, nisi tentatis conceptionibus. Vixit regali pompa, more magis Persico; adorata est more Regum Persarum. Conuiuata est Imperatorum more Romanorum. Ad conciones galeata processit cum limbo purpureo gemmis dependentibus per ultimam fimbriam, brachio sæpe nudo. Fuit vultu subaquilo, fusci coloris, oculis supra modum vigentibus, nigris, spiritus diuini, venustatis incredibilis: tantus candor in dentibus, ut margaritas eam plerique putarent habere, non dentes. vox clara & virilis; seueritas ubi nec necessitas postulabat tyrannorum: bonorum Principum clementia ubi pietas requirebat; larga prudenter, conseruatix thesaurorum ultra femineum modum. Vsa vehiculo carpentario, raro pilento, equo sæpius. Fertur autem vel tria vel quatuor milliaria frequenter cum peditibus ambulasse. Bibit sæpe cum Ducibus, cum esset aliâs sobria: bibit etiam cum Persis atque Armeniis, ut eos vinceret. Vsa est vasis aureis gemmatis ad conuiuia, quibus & Cleopatra usa est. In ministerio Eunuchos grauioris ætatis habuit, puellas nimis raras. Filios latinè loqui iusserat adeo ut græcè vel difficilè vel raro loquerentur. Ipsa latini sermonis non usquequaque ignara, sed ut loqueretur pudore cohibita; loquebatur & ægyptiacè ad perfectum modum. Historiæ Alexandrinæ atque Orientalis ita perita, ut eam epitomasse dicatur: latinam autem græcè legerat. Palmiræ habitabat quam ædificauerat Salomon. Cum ^{3. Reg. 9.} ^{1. Paral. 3.} illam Aurelianus cepisset atque in conspectum suum ductam sic appellasset, *Quid, o Zenobia, ausa es insultare Romanis Imperatoribus?* illa dixisse fertur, *Imperatorem te esse agnosco qui vincis, Gallienum es*
Hhh iiij

Aureolum & cæteros, *Principes non putavi.* Ducta est igitur per triumphum ea specie ut nihil pompabilius populo Romano videretur. Iam primum ornata gemmis ingentibus, ita ut ornamentorum onere laboraret. Fertur enim mulier fortissima sæpissime restitisse, cum diceret se gemmarum onera ferre non posse. Vincti erant præterea pedes auro, manus etiam catenis aureis: nec collo aureum vinculum deerat, quod scurra Persicus præferebat. Huic ab Aureliano vivere concessum est. Fertur vixisse cum liberis, matronæ iam more Romanæ, data sibi possessione in Tiburti, quæ hodieque *Zenobia* dicitur, non longè ab Hadriani palatio, atque ab eo loco, cui nomen est *Concha*.

Eius nummos rarissimos esse norunt omnes Antiquarii: duos hic apposui, tum propter eximiam raritatem, tum propter nomen Augustæ quod Gallienus Zenobiæ impertierat: primum è meo musæo ad Regium cimeliarchium euectum esse cum duobus aliis millibus eximiæ raritatis & integritatis, non parum mihi gratulor.

VABALATHVS cognomine ERMIAS Athenis filius hic legitur; fuit is Odenathi filius ex priori vxore. Diademate cinctus est quemadmodum Abgarum vidimus & Rhœmetalcem, Reges etiam in Romanorum monetis depictos, quod ipsis fauissent & ultro fuissent amici. De Vabalatho plura exstant apud Tristandum quæ mirificè illustrent antiquos qui de eo scripserunt. Aurelianum Imperatorem ab altera parte cernis pro quo Vabalathus pugnaverat, credibile est contra Zenobiam patris alteram vxorem & viduam.

DOMITIUS AVRELIANVS Sirmii Pannoniæ obscura familiâ ortus, matre tamen Sacerdote templi Solis. A prima ætate ingenio vivacissimo, viribus clarus, nullum vnquam diem quin in eo se exerceret intermisit. Adulta ætate staturâ procerus, nervis validissimis, seueritatis immensæ, disciplinæ singularis, gladii exercendi cupidus. Iuuenis erumpentes in Illyrico Sarmatas cum trecentis præsidariis solus attriuit, XLVIII. interfecit. Tandem omnium legionum consensu Imperator factus contra Sueuos & Sarmatas pugnat & splendidissimam victoriam reportat : Marcomannos qui Romanis tantum incusserant terrorem vt de Vrbe desperarent, superat. Quibus peractis in Orientem proficiscitur contra Palmirenos & Zenobiam filiorum nomine imperium Orientale tenentem, Palmiram obsidet & expugnat, Zenobiam ad Persas fugientem capit, & Romam adduxit, vbi superbissimo triumpho de ea cœterisque victis populis triumphauit. In Gallias deinde profectus est, & Vindelicos obsidione barbarica liberauit, & contra Persas pugnaturus cum per Illyricum iter faceret, prope Byzantium fraude notarii sui interfectus est : anno imperii VI. Imperator magis necessarius quam bonus. Eius mortem ægrè tulerunt & milites & S. P. Q. R. à quibus id conciliante successore Tacito, inter Diuos relatus est.

Ex pluribus Aureliani nummis hos selegimus qui historiam sum-
mopere illustrant. In quibus omnibus notanda est eius corona
radiis ornata quæ diademati superimposita videtur: id Victori con-
gruit apud quem de Aureliano legitur, *Primus apud Romanos diadema
capiti imposuit*. Apud Iornandem, *Is, inquit, primus gemmas vestibus cal-
ceamentisque inseruit, diademataque in capite*.

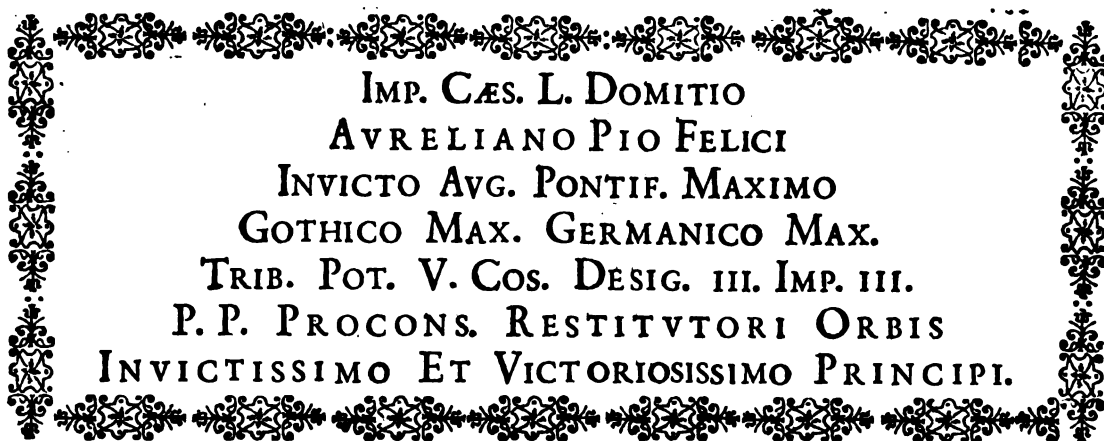
Auersi typi gloriam Aureliani exhibent. Primus enim Orien-
tem seu Solem exhibet cum prostratis hinc inde captiuis, quos vice-
rat: nummum vulgavit Cl. Tristanus in quo se SOLEM DOMINVM
IMPERII ROMANI vocauit Aurelianus: Fingit Iulianus Aurelianum
ideo DOMINVM fuisse appellatum quasi Solem; quare illum iuran-
tem sic scribit οὐ μὰ τὸ ἐμὸν Δεσπότην ἥλιον, *Per Dominum meum Solem*
notat Plutarchus à *Persis Solem Dominum nuncupari*, quod nummos
illustrat, Κύριον γὰρ καλεῖν πέρας τῷ ἥλιον. Alter videtur nummus cum
eodem prorsus typo, quem circumdat hæc inscriptio SOLI INVICTO.

Sol seu Aurelianus sub habitu Solis, & Dea quam Concordiam
suspicio hinc PROVIDENTIAM DEORUM exponunt, quæ Aurelianum ad
comprimendos Scythas, Sarmatas, Gothos, Germanos, Palmyrenos
& Persas impulit: Eodem habitu videtur Dea in altero Aureliani
nummo in quo legitur CONCORDIA MILITVM.

In tertio gratulatur Roma sedens Aureliano stanti, tum ob par-
tas eius virtute victorias, tum ob ampliatos suos muros: Aurelianus
enim *adhibito consilio Senatus, muros Urbis Roma dilatauit*. Idem
narrat Victor, *At ne unquam, inquit, qua per Gallienum euenerant,
acciderent, muris urbem quam validissimis latiore ambitu circumsepsit*.
quod etiam apud alios Authores legitur.

Quartus Aurelianum nominat RESTITVTOREM EXERCITI, quod
rarissimum est in nummis. Exerciti autem prisce in genituo vsur-
pabatur pro Exercitus.

At quintus adhuc est illustrior in eo nominatur RESTITVTOR
ORBIS, idque à Victoria coronam ipsi præbente, ob debellatos scilicet
Romani imperii hostes. Ea ex alis & palma quam gestat, digno-
scitur: Cl. Tristanus Fortunam esse putat sed aut illam vidit in alio
aliquo nummo aut ob nummi detrimentum deceptus est. Rem fir-
mat superbissima hæc inscriptio antiqua Romæ reperta quam com-
memorat Gruterus.

Aureliani faciei coniuncta est Seuerinæ facies, de qua vnus Vopiscus inter tot historicos facit mentionem, qui tamen illam neque vxorem neque filiam indigitat. Libros ornant numismata, ut illi interdum horum breuitati succurrunt. Ex Aureliano filiam suscepit Seuerina, matrem alterius Aureliani viri grauis, Senatoris & Ciliciæ Proconsulis.

Primos tres huius tabellæ nummos populi Seuerinæ dicauerunt quos pridem eius marito Aureliano obtulerant. CONCORDIA MILITVM vtrique gratulatur similibus nummis, vt & PROVIDENTIA DEORVM, quam mariti & vxoris habitu pingi placuit. Aurelianus etiam vt Sol aut Oriens fingebatur. Seuerinam autem ex tot nummis

Concordiam dictam esse verisimile est, quæ præcipua laus est vxorum frugi.

IVNO REGINA maiestatem indicat, VENVS FELIX prolem: quam-3. uis Seuerinam nonnisi filiam genuisse compertum habeamus: Glo-4. riatur tamen illa infantulo quem tenet præ manibus eodem prorsus typo quem sibi plurimæ aliæ Augustæ assumpserant.

Vopiscus.

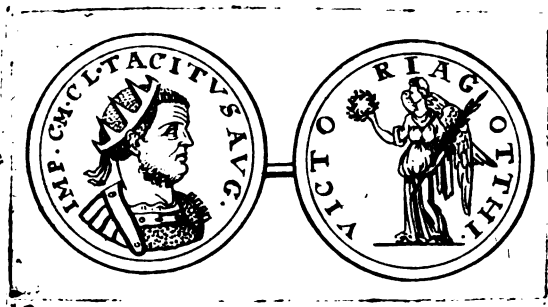
C. M. CLAVDIVS TACITVS à Senatu permittentibus militibus Imperator atque Augustus eligitur, cum post occisum Aurelianum per sex menses interregnum fuisset. Tanta militum concordia, tanta populi quies, ut sub iudicio Senatus militum & populi, totus orbis temperaretur. Cornel. Tacitum Scriptorem historiæ Augustæ, quod parentem suum eundem diceret, in omnibus bibliothecis collocari iussit. Vitæ fuit parcissimæ, tunicis & togis iisdem in Imperio usus quibus priuatus. Validior in senectute, adeo ut & minutas literas ad stuporem legeret. Ob temporis breuitatem nihil præclari gessit. Insidiis enim militaribus sexto Imperii mense est necatus, vel ut alii tradunt febre correptus, Tarsi interiit, ætatis anno LXV. Exstant aliquot eius inscriptiones in Hispania, quas Gruterus in suo thesauro recensuit, pag. 276.

Aristot.
Plutarch.
Plinius.
A. Gellius
l. 3. Noct.
Att. c. 6.

Illustrant Taciti historiam auersi nummi: PROVIDENTIA AVG. SPES PVBLICA. & TEMPORVM FELICITAS, quæ in tribus prioribus leguntur.

Quartus Victoriæ exhibet vincula veluti captiuis parantem, quare fortassis à vinciendo dicta est. Eam frequenter antiqui nummi signant cum corona laurea & palmas. hæc illi tributa, quod ponderi imposito existat, nec premi se patiatur, imo obsistat. Corona laurea vinculum erat quo victi hostes allegari solebant.

Quintus TEMPORVM, CLEMENTIAM celebrat, quasi eam quæ solebant gloriari boni Principes sibi etiam per tantum Imperatorem seneca populi vindicarent: *Clementia enim eorum adauget Maiestatem.*

Explicant hunc nummum hæc Zozimi verba; *Gothi scitè traiecta palude Meotide per Pontum ad Ciliciam usque sita, incursionibus vexarunt. Quos aggressus Tacitus partim ipse debellatos ad internecionem deleuit, partim Floriano designato Pratorii præfecto debellandos tradidit, & in Europam contendit, ubi lapsus in insidias, necatus.* Id explicat nummum & vicissim per nummum explicatur, in quo legitur VICTORIA GOTTHICA. Facetè id perstringit Scaliger scribens de- Ad Eusebiū n. 2291. cantatam esse victoriam antequam parta fuisset, τὸ ἐπινίκιον πρὸς τῆς νίκης αἰδέειν. At nummus indubitata antiquitatis facerías soluit.

Victoriam interdum fuisse alatam plures nummi demonstrant, indicendæ Victoris celeritati. Ob eius alas fulmine percussas & exustas sic lusit Pompeius poëta,

Ρώμη παμβασιλεία πτόν κλέος ἔποτ' ὀλεῖται
Νίκη γὰρ σε φυγεῖν ἀπέρεος ἔδωκεται.

*Roma potens alis cur stat Victoria lapsis?
Urbem ne valeat deseruisse suam.*

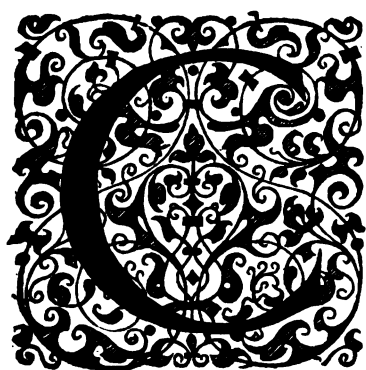
Anthol.
Græca.

M. AN. FLORIANVS Taciti frater, vir imperandi cupidus, suo motu quasi hereditarium arripuit Imperium, illudque duobus tantum mensibus tenuit: nam Probo Imperatore facto solutis venis occubuit, aut vt alii scribunt Tarsi à militibus occisus est.

Ex pluribus eius nummis quos possidemus, vnum scalpi curauimus CONCORDIAM MILITVM exponentem: hæc sub Victorix habitu Florianum coronat. Olim vel symbolo dextræ duplicis, vel Deam hastæ innixâ signabatur, quæ interdum geminum cornucopiæ tener, maioris vbertatis, duplicisque fœcunditatis tesseram, cum hæc per illam ampliari videantur. Illam per OMONOIAM siue communitatem frequenter Græci signauerunt.

Iii ij

. M. AVR. VAL. PROBVS Sirmio Pannoniæ oriundus, tam priuatus quam Imperator nobilissimis virtutibus claruit. Valeriani iudicio puer & imberbis, tribunatum adeptus bello Sarmatico, transmissio Danubio multa fortiter fecit. Valeriani patrem è Quadorum manu liberauit, inde militum amor erga Probum ingens fuit. Marmaridas vicit: Pugnavit contra Palmirenos: Ægyptum & Orientis maximam partem in Aureliani potestatem redegit. Tacito Cæsare ab Orientali exercitu cæso, Imperator est creatus, inuitus & retractans, dicens & obtrectans; *Non vobis expedit, milites, non mecùm bene agitis, vobis enim blandiri non possum*: Tandem à Senatu nomen Cæsaris & Augusti suscepit. Aureliani & Taciti percussores vindicauit. Gallias cum LX. ciuitatibus à Germanis occupatas recepit: Gothos deuicit. In Oriente omnia compescuit. Saturninum diuersis præliis superauit: Proculum & Bonosum Impp. apud Agrippinam oppressit. Romam reuersus triumphauit de Blemis & Germanis. Spectacula edidit magna; item ludos gladiatorios ex deuictis hostibus. Ad bellum Persicum iter parans à militibus quos nimium agitare, nec otiosos pateretur, apud Sirmium occisus est, ætatis anno L. imperii VI. Eius sepulchro à militibus ex aggeribus extructo, id inscriptum est.

HIC PROBVS IMPERATOR VERE PROBVS SITVS EST
VICTOR OMNIUM GENTIVM BARBARARVM
VICTOR ETIAM TYRANNORVM.

1. In honorem optimi Imperatoris hi nummi cusi sunt. Primus SISCIA PROBI AVG. insignitus quæ fortassis eius patria indicatur. Sirmium quidem indicat Vopiscus, at quodammodo nummus refragatur. Vtraque autem Pannoniæ vrbs erat, Sirmium regionis caput ideo fortassis à Vopisco nominatum est. • Siscia quæ hodie *Sisceck* nominatur, ad confluentiam Colapis & Sauī sita est : Eos duobus senibus repræsentatos esse verisimile est. Quid præ manibus teneat illa Dea sedens, quod fortassis vrbs Sisciæ Genius est, non facile est interpretari, an pannos à quibus diceretur Pannonia? certè viliorē arbitror quam par est, etymologiam.
2. In altero Probus eques captivum calcatur cum inscriptione rem demonstrante. Ea non galeata est, quemadmodum solebat in nummis Veterum, sed per galeatum Imperatorem & hostes superantem se exprimit. VIRTUS PROBI AVG. conspicua est in debellandis hostibus. Carthagini signatum esse nummum infima inscriptio docet, quare illum Vopisci verbis explicatum credimus. *Pugnauit In Probo. Probus contra Marmaridas in Africa fortissimè, eos denique vicit, atque ex Libya Carthaginem transiit, eandemque à rebellionibus vindicauit. Pugnauit & singulari certamine contra quemdam Aradionem in Africa, eundemque prostravit : Et quia fortissimum ac pertinacissimum virum viderat, sepulchro ingenti honorauit.*
3. Tertius eandem Probi Virtutem seu fortitudinem demonstrat, quam præterea denotat Victoria. Certè typus est egregius.
4. Quartus ADVENTVM AVG. equitis exhibet, post tot lustratas provincias, tot deuictos hostes, quod captiuo calcato demonstratur. R & A in imo nummo Romam, vt arbitror, denotant, in qua percussus est nummus.
5. Quadriga eminet in quinto Solem vehens : Is tunc temporis frequenter in nummis occurrebat, qui in honorem Aureliani nostri procul dubio scalpturnus est. INVICTI cognomen sæpe apud antiquos ei tributum legimus quod exstat in marmoribus antiquis.

 ΗΑΙΩ ΜΙΘΡΑ ΑΝΙΚΗΤΩ

 SOLI MITRÆ INVICTO.

Iii iij

. AVR. CARVS Narbonæ genitus in Illyricò, Romæ in bonis litteris educatus, per gradus ita creuit vt Proconsul Ciliciæ & prætorio Præfectus à Probo crearetur, atque eo interfecto, militum amore Imperator. Vir morum veterum dictus est. Bellum Persicum quod Probus parauerat consensu militum aggressus est, liberis prius Cæsaribus dictis. Sarmatas Pannoniam vastantes deuicit: Mesopotamiam recepit & Ctesiphontem peruenit. Cumque auidus gloriæ longius esset progressus, fulminis ictu interiit, vel morbo, vel vulnere: varia enim scribunt Autores, anno imperii secundo.

In primo nummo Carus vt RESTITVTOR ORBIS inscriptus est, 1. an aliquid Principi gloriosius potest offerri? In sequenti ÆTERNITAS 2. IMPERII significatur Sole currente, qui vt narrat Diod. Siculus *aternus habebatur & antiquissimus Deorum*. VICTORIA gradiens res à 3. Caro gestas celebrat; easque nobilissimas. Alter Pacem exercitus, 4. eam inscriptionem nusquam videram in antiquis nummis. Quintus 5. CONSECRATIONEM Cari exhibet; in quorum postremo obseruanda venit inscriptio DIVO CARO PARTHICO, ob deuictos scilicet Parthos. Iam diu erat quod Imperatores Romani ab suis Dii vocabantur. Scribonius Largus ad Iul. Calistum scribens sic de Tiberio loquitur, *tradendo scripta mea medicinalia Deo meo Cæsari*: Domitianus se Dominum & Deum appellari iussit. Coetera eius generis exempla omitam.

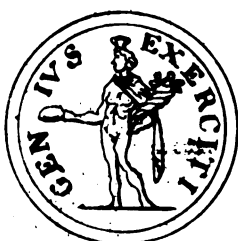
Eius & filiorum exstat adhuc inscriptio Tarracone, à Grutero commemorata.

Bibliot.
hist.

Sueton.
in Domit.

Pag. 278.

VICTORIOSISSIMO PRINCIPI IVVENT. M. AVRELIO CARINO NOBILISS. CÆSARI Cos. PROCOS.	FORTISSIMO ATQVE CLEMENTISSIMO IMP. CÆS M. AVRELIO CARO INVICTO AVG. / P. M. TR. P. II. Cos. II.	VICTORIOSISSIMO PRINCIPI IVVENTVT. M. AVR. NVMERIANO NOBILISS. CÆSARI PROCOS.
M. AVRELIVS VALENTINIANVS V. C. LEG. AVGG. PRO PR. PROVINCIÆ HISPANIÆ CITERIORIS D. N. M. Q. EORVM.		

M. AVREL. CARINVS Cari filius fuit primogenitus, à Patre Cæsar factus est, deinde Augustus. Ei commissum fuit Occidentis imperium, Patre contra Persas proficiscente : qui nisi morte præuentus fuisset, ei Cæsareum nomen cum imperio abrogare decreuerat, ob nimiam libidinem prauamque indolem. Cum audiuit Diocletianum ab exercitu in Perside Imperatorem electum, cum suo exercitu contra eum progressus est : multis tandem præliis in Dacia victus occubuit; ætat. anno xxxvi. Imperii ii. Trucidatus est eius Tribuni dextrâ cuius dicebatur coniugem polluisse.

De auersa nummorum parte nihil est quod occurrat noui : si postremus excipiat. Is ambos fratres exhibet coronatos à Diis, Carinum ab Hercule, quod adeptas eius fortitudine victorias demonstrat, Numerianum ab Oriente, globum quo orbis regimen significabatur, Fratri suo maiori offerentem.

DIOCLETIANVS Salonis Dalmatiæ ortus utroque Parente ignobili, militare à pueris coepit. Gregarius miles in Gallia augurium futuri imperii à Druide accepit. Interfecto Apro, victo Carino, Imperator est appellatus & Augustus, atque à Senatu magno honore exceptus. In quibusdam imperii regionibus tyrannis insurgentibus, vir prudens aduertens imperii consorte opus esse, legit Val. Maximianum: mox Galerium Maximianum, & Constantium Chlorum Cæsares fecit, & adoptauit. In gubernanda Republica tanta fuit inter vtrumque Imperatorem concordia ut alter alteri nunquam repugnauerit, & Maximianus ut filius Patri Diocletiano obtemperabat. In Oriente plurimas nactus victorias triumphus à Senatu decernitur, quem aureo & gemmato curru expleuit. Divinos sibi honores usurpauit & adorari voluit. Senio confectus decreuit se imperio abdicare & priuatus viuere, quod fecit Nicomediæ, quo die & Maximianus Mediolani imperii fasces deposuit, anno Christi. 304. Imperauit annis xx. Post depositum imperium, mansit priuatus Salonis agriculturam exercens annis decem. Cum ab Herculio atque Galerio ad recipiendum imperium rogaretur, tanquam pestem aliquam detestans in hunc modum respondit, *Utinam Salona possetis visere olera nostris manibus instituta, profectò nunquam istud tentandum iudicaretis.* Tandem à Constantino & Licinio vocatus ad nuptias Constantiæ, excusans se per senectutem, sed excusationem minacibus literis reiicientibus, suspectans necem ignominiosam, quod fauisset Maxentio ac Maximino, venenum sumpsisse fertur, atque ita occubuisse, ætatis anno LXXIII. Atrociter in Christianos sæuuisse, declarant historici & inscriptiones.

Kkk

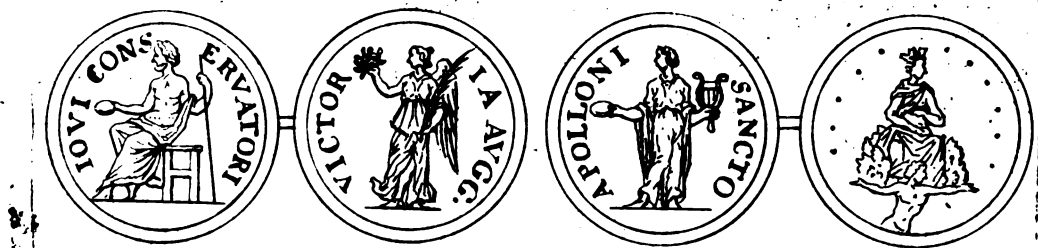

Primus huius tabellæ nummus Solem habet pro typo seu Orientem. Is captivum habet iuxta pedes, Persam scilicet quem victribus armis Diocletianus subiecerat. Inscriptio sanè ut elegans sic insolita, virtutes Imperatoris CLARITATE exprimit: quod fortassis locum dedit posterioris ævi appellationibus. Imperatoribus enim sæpe & dictum & scriptum est, CLARITAS vestra, Æternitas vestra. P. TR. in imo nummo interpretantur de moneta Percussa Treueris. 1.

Sequentes duo quamvis in honorem Iovis signati videantur, 2. 3. tamen planè Diocletianum celebrant qui Iovius dictus est, Maximianumque voluit Herculem aut Herculeum nuncupari. TVTATORIS nomen in nummis, hoc excepto, non occurrit.

Quartus CONCORDIA MILITVM insignitus est, per quam ad 4. imperii fastigium euectus est Diocletianus: hic enim post mortem Apri qui Numerianum interfecerat, vniuersis consentientibus Cæsar Augustus appellatus est.

Quintus typus certè ad Maximianum imperii collegam refertur. 5. At ne aliquis honos vni tantum deferri videretur, ideo qui Maximino oblatus est eundem etiam Diocletiano dicatum esse arbitramur: Testes sunt cæteri nummi eorundem Imperatorum quorum typi fere omnes similes vtrique dicati sunt. Testes ex priori ævo illi quos in imperio collegis similes dicauerant Romani, Aurelio & Vero, Caracallæ & Getæ, Balbino & Pupieno, quorum suo loco mentionem fecimus.

Quamvis hi duo nummi nullius Imperatoris nomen indicent, eos tamen prætermittendos non censui, quos ad Diocletianum reuocari verisimile est. Fortassis ille sub habitu IOVIS CONSERVATORIS depictus est, globum siue orbem moderantis.

Alter APOLLONI SANCTO dicatus est: notandum epithetum, notanda formula, Apolloni pro Apollini. Auersa facies Orontem fluvium exhibet iuxta Deæ pedes veluti natantem, quam Antiochiæ Genium interpretor. Eundem typum supra vulgauimus pag. 304.

AVR. VAL. MAXIMIANVS è Sirmio in Pannonia, vir natura ferus & immitis, ardens libidine, consiliis stolidus, ciuilitatis expers, ortu agresti, à Diocletiano Cæsar factus est, deinde cum Augusti nomine consors imperii. Tyrannos vicit Amandum & Aelianum, Gallias pacauit, & cum Carausio quem vincere non poterat, pacem firmavit. Africanos vicit & ad pacem coëgit. Cùm tandem ingrauescente æuo parùm se idoneum Diocletianus moderando imperio esse sentiret, autor Herculio fuit, id erat Maximiani cognomen, vt in vitam priuatam concederent, Rempubicam iunioribus mandarent, cui ægrè collega obtemperauit. Tamen vterque vna die priuato habitu imperii insignè mutauit, Nicomediæ Diocletianus, Herculus Mediolani, post triumphum inclitum, quem Romæ ex numerosis gentibus egerant. Maxentio filio fauens & Constantio genero insidias struens per Faustam vxorem detectas, profugit Massiliam, vbi oppressus est. Captus pœnas dedit fractis laqueo ceruicibus : cadauer Mediolani sepultum est. Vixit annis LX. imperauit XX. In Christianos vnâ cum Diocletiano atrociter sæuierat, vt patet ex columna Cluniæ in Hispania asseruata, in qua id legitur.

* DIOCLETIANVS IOVIVS ET *
 * MAXIMIANVS HERCVLEVS *
 * CÆS. AVGG. *
 * AMPLIFICATO PER ORIEN *
 * TEM ET OCCIDENTEM *
 * IMP. ROM. *
 * ET *
 * NOMINE CHRISTIANORVM *
 * DELETO QVI REMP. EVER *
 * TEBANT. *

Kkk ij

Herculis labores quidam expressi videntur in Maximiani nummis, 1. Quòd hic alter Hercules dictus fuerit, vel ob domitos tyrannos, 2. vel ob eius cum Hercule faciei & morum similitudinem. Sicut autem vetus Hercules

Compreßit Nemea primùm virtute leonem,
ideo frequenter leones in huius Imperatoris nummis occurrunt, à Maximiano veluti altero Hercule debellati: quare **VIRTVS AVG.** eodem nomine celebratur in duobus prioribus nummis. Alterum Herculis facinus Maximiano dicavit antiquitas cum eadem inscriptione, aprum Herculis humeris impositum signans, quo scriptum est,

Mox Erymanthium vis tertia perculit aprum.

Alterum etiam ex auro percussit, in quo Hercules aut sub eius specie Maximianus ceruum aureis cornibus comprimit.

AETERNITAS in tertio designatur Elephante, animalium 3. omnium longævissimo: An hìc adposita sit vt **CLARITAS** in nummo Diocletiani? facile coniicerem.

Leo in quarto expressus, iterum ad Herculis indicandam simi- 4. litudinem sculptus est, cuius **AETERNAM** fore **MEMORIAM** optabat & confidebat Maximianus. Fortassis ille eius tumulo impositus fuerat, *symbolum scilicet Herculei roboris: unde mos inolevit in reliquorum quoque sepulchris, marmoreos statuere leones.* Narrat Pausanias, proximo urbi loco esse commune Thebanis sepulchrum, iis qui in acie contra Philippum stantes ceciderunt, nulla ei apposita inscriptione: at insigne tumuli leo est, ad eorum virorum animi magnitudinem significandam.

Photius. Obseruandum in hoc nummo eum nuncupari Dium, quod arguit à Cæsaribus per eum factis percussum fuisse: sicuti alium in quo pariter exstat consecrationis argumentum, Aquila. Ita se habet inscriptio circum caput, **DIVO MAXIMIANO SEN. OPTIM. PR.**

De **FELICE ADVENTV** Imperatorum frequens est apud veteres, mentio, præcipuè in nummis: Diem festum tunc celebrabant, quem sacrificiis, epulis, ludis & omnis generis exultationibus passim decorabant populi. Leonem appositum esse puto qui perpetuo Herculem Maximianum demonstret.

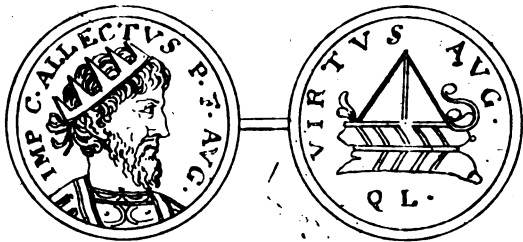
CARAVSIVS ex Hibernia natus, vir militiæ nauali assuetus, in Britannia purpuram sumpsit, imperii indicem. Maximianus bellum ei indixit, at vincere non potuit: quare sancitâ pace, ei Britanniae regnum concessum est. Dolo denique circumuentus, interfectus est ab Allecto eius potentiam ambiente, postquam imperasset annis VII.

PAX, SALVS & PROVIDENTIA frequenter in Imperatorum Romanorum nummis occurrunt.

De ADVENTV AVG. maior esset dissertationis locus, nec enim licet eum interpretari quemadmodum de cœterorum Imperatorum aduentibus, nempe Romam intrantium: Carausium enim in suis ditionibus permansisse certum est; at nummum intelligere possumus de felici aduentu in magnæ Britanniae metropolim: Augustam Trinobantum coniiciat quislibet, aut aliam definiat.

Kkk iij

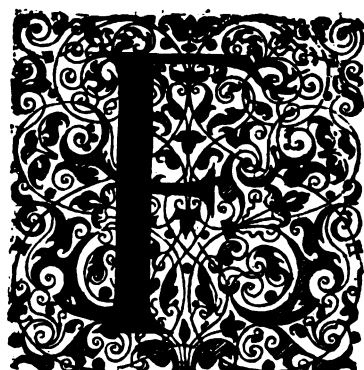

ALLECTVS Carausii familiaris regnandi libidine percitus, suo Principi & benefactori vitam eripuit, imperioque potitus est. De eo admodum pauca leguntur apud antiquos. Certum est eum in Britannia permansisse; tandem ab Asclepiodoto Constantii prætorii Præfecto, post triennium victus & interemptus est.

PAX in nummo designatur quam ambiebat Allectus, sed quam habere non potuit, statim enim oppressus est. Fortassis eundem typum sibi sumpserat qui prius prædecessori Carausio erat inscriptus.

VIRTUS quæ interdum Imperatore, interdum Deâ significatur, hîc per nauim conspicua est: maritimis enim viribus se suumque imperium tueri Allectus confidebat.

L. VAL. CONSTANTIVS cognomento CHLORVS filius Eutropii Rom. gentis nobilissimi & Claudiae Crispi filiae qui frater fuerat Impp. Claudii & Quintilli. In eius vultu videbant omnium signa virtutum, in fronte grauitatis, in oculis lenitatis, in robore verecundiae. Vir fuit pius & Christianus naturâ, mitissimus, diuitiarum spretor, modici cultus, tantæ modestiæ vt facilem se & amabilem cunctis præberet. A Maximiano & Diocletiano cum Gal. Valer. Maximiano in imperium adoptatus est, cui diuiso orbis imperio cedebat Illyricum, Græcia & Oriens; Constantino verò Gallia, Germania, Italia & Hispania cum tota Africa. Allectum per Præfectum vicit, tumque hostes populi Romani ab armis cessauere. *Deiicta Germania & Alemania, inquit Berengarius Abbas, tandem victor omnium, mortuus & sepultus est, Eboraci, in Britannia:* cum imperasset vt Cæsar XII. annos, vt Augustus duos. Et quoniam illis temporibus plures erant Augusti & Cæsares, inscriptionem quæ Romæ visitur, post Gruterum proferam, cum notis rem illustrantibus.

Lib. 3. de invent. sanct. crucis.

DD. NN. DIOCLETIANVS ET
MAXIMIANVS INVICTI 2. SENIORES
AVGVSTI 3. PATRES IMPERATORVM ET
CÆSARVM CONSTANTIVS ET 4. MAXIMIA
NVS INVICTI AVG. ET SEVERVS ET 5. MAXI
MINVS NOBILISS. 6. CÆSARES 7. THERMAS
FELICES DIOCLETIANI AVG. FRATRIS SVI
NOMINE CONSECRAV. COEPTIS AEDI
FICIIS PRO TANTI OPERIS MAGNITV
DINE OMNI CVLTV PERFECTAS
ROMANIS SVIS DEDICAV.

1. Soli Augusti dicebantur Domini nostri.
  2. ratione habita Galer. Maximiani & coeterorum Augustorum & Cæsarum, qui iuniores erant ætate & dignitate, SENIORES sæpe in nummis occurrit.
  3. per adoptionem.
  4. scilicet Galerius Maximianus.
  5. Maximinus non Maximianus, in quo erravit Gruterus & post eum multi alii.
  6. Severus & Maximinus adoptati sunt à Galer. Maximiano, & Cæsares dicti.
  7. Adhuc visuntur Romæ.
- ¶ Horum omnium tum Augustorum tum Cæsarum antiqua numismata in hoc Opere scalpata sunt quod marmoreum illud scriptum illustrat.

Ex pluribus Constantii nummis duos hic habes cum aquila & Leone, quasi AETERNAE eius MEMORIAE sacris. Constantius enim in eo Diuus nominatur, quare nonnisi post eius mortem illos percussos fuisse certum est: Divi enim titulus seu consecrationis nota post mortem tantum tribuebatur: typos refert Cl. Tristanus ad Christianam religionem, autumans quod cum nulla signata sit ara, nullus rogos, id in odium idololatriæ Constantium deseruisse paganismum subindicet, cuius pietatem Constantinus filius & Helena vxor hisce typis exprimi curauerunt. At sibi prospiciat, qui similes typos, simileque titulos obseruare potuit in Diocletiani Maximianique nummis quos habeo, de quorum in religionem Christianam odio nullus dubitare potest. Aquila certe imperii Romani symbolum, Leo fortitudinis, illis tanquam fortissimis Principibus poruit consecrari, nullo religionis habito respectu. Deinde aquila Iouem, leo Herculem significabat quorum symbola, Imp. Diocletianus & Maximianus assumpserant: quod leones Heroum tumulis imponebantur, dictum est in Diocletiani nummo.

Eusebius
lib. III. de
vita Constant.
c. 46.

Erasm. adag.
chil. I. cent. I.

F. L. HELENA Constantii Chlorig vxor fuit adhuc priuati: Ex eo Constantinum Magnum genuit. Repudiata est iubente Maximiano ei Theodoram suæ vxoris Eutropiæ filiam collocante, post quod Cæsarem illum creauit. Helena sagax foemina à Christianis religiosè colitur, tum propter pios eius mores, tum ob repertam quæ iamdiu delitterat sanctissimam Crucem, cui Saluator mundi Christus nefarie affixus fuerat. Inter cœteros eius honores *Constantinus M. matri concessit ut AVGVSTA diceretur & nummus eius imagine signaretur.* Auerfam faciem ad prouerbum refero ΔΑΦΝΙΗΝ ΦΟΡΩΝ ΒΑΚΤΗΡΙΑΝ *Laureum porto baculum.* Suidas tradit ita solere loqui eos qui insidiis petiti feliciter effugissent periculum. *Laurus lustrationibus adhiberi solita,* inquit Plinius, *valetque contra uim fulminis.* Helena ipsa sub habitu

habitu Deæ, SECVRITATEM REIPVBLICÆ lauro promittere videtur quæ per Maxentium omni ex parte turbata fuerat : nisi mauis id ad religionem referre, quam securè & palam profiteri poterant populi, ad exemplum piissimorum Principum sese componentes. Ad rem nostram spectat quod refert Bosius ex M. S. eiusdem Helenæ actis Codd. Later. & S. Petri, his verbis. *Postquam beatissima Helena Romam ad filium (Constantinum) rediit, ibi plena dierum ultra octogesimum ætatis annum, expleto vitæ suæ cursu cum felici latitia, sexto Id. Febr. deposito carnis onere, calo reddidit spiritum & sepulta est honorificè cum aromatibus Via Labicana, ubi dicitur inter duas lauros milliario tertio ab urbe. Et in eodem loco fecit (Constantinus) Basilicam sanctis Martyribus Marcellino & Petro & ibi in mausoleo porphyretico undique pretiosè sculpto, iuxta regiam excellentiam, matrem suam sepeliuit.* Eius inscriptionem quæ Neapoli visitur, hîc apponere cum notis Lectori curioso tædiosum fore non arbitror.

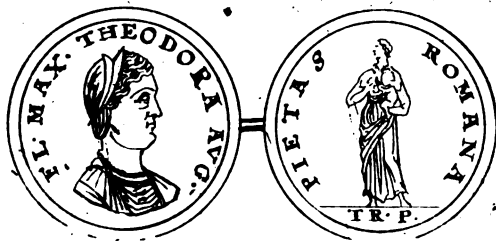
*****
 1. PISSIMÆ ET 2. VENERABILI
 DOMINÆ NOSTRÆ 3. HELENÆ
 AVGVSTÆ MATRI
 DOMINI NOSTRI 4. VICTORIS
 SEMPER AVG. CONSTANTINI ET
 AVIÆ 5. DOMINORVM NOSTRORVM
 6. BEATISSIMORVM CÆSARVM
 ORDO ET POPVLVS NEAPOLITANVS.
 *****

1. Hoc iam Christianismum sapit.
2. sic Gruterus. Trifstanus autem supponit CLEMENTISSIMÆ.
3. Sic Gruterus, & benè. Trifstanus scribit AVGVSTÆ HELENÆ. non enim Augustus Tiberius, aut Augustus Vespasianus aut Augusta Faustina, sed Tiberius Augustus, Vespasianus Augustus, Faustina Augusta.
4. Constantinus Magnus sæpe in antiquis inscriptionibus VICTOR nuncupatur.
5. Sunt illi Constantinus iunior, Constantius & Constans.
6. Obseruandum venit istud *interdum*, quod non nisi posterioribus temporibus vsurpatum est.

Eiusdem Helenæ nummum alterum habemus, cuius auersam partem occupat ipsa Helena sub habitu PACIS PVBLICÆ, sicuti in priori se SECVRITATEM REIPVBLICÆ prædicabat. Spectandus venit capitis ornatus admodum insolitus : Diademate subcincti capilli morem præbuerunt Constantinopolitanis Imperatoribus sua capita sic ornare.

FL. MAXIMIANAM THEODORAM ex prioribus nuptiis suscepit Eutropia, quæ postea Maximiano nupta est. Theodoram filiam volentibus Diocletiano & Maximiano, Constantio Chloro coniunxit statim Cæsari creato. Hâc de causâ Helena Constantini mater repudiata est. Tres illi Theodora peperit filios, totidem filias, Delmatium, Constantium, Hannibalianum, Constantiam vxorem Licinii, Eutropiam matrem Nepotiani, denique Anastasiam vxorem Bassiani Cæsaris. De eius actis & moribus silent Historici.

PIETAS ROMANA hic optimè designatur matre infantem lactante, quod tunc temporis & optimè quidem, moris erat. Sic matrem filiam alloquentem fingit Alcinius Auitus,

Lib. I. de
consolat.
castit. laude.

*Delicia mea gnata mea, charissima matri
Pignora grandæva, per ego has te deprecor vlnas
Per quæ suxisti primævis vbera in annis,
Fac isthinc abeam promisso libera voto.*

MAXIMIANVS hic GALERIUS & VALERIUS dictus est, cognomento Armentarius, ob pecorum commercium: Parentibus agrariis in Dacia ortus est. Militiâ præstans à Diocletiano adoptatus & Augustus factus est. Vtramque fortunam in Persia expertus erat; victus est enim primùm à Narseo, deinde ingenti successu pugnavit, nec minore consilio simul & fortitudine: castra eius diripuit, vxores, sorores, liberos cepit, infinitam Persarum nobilitatem, abduxit gazam Persicam copiosissimam; quare ad Diocletianum in Mesopotamia cum præsidiis tum morantem ouans regressus ingenti honore susceptus est. Duos sibi adoptavit Cæsares, Seuerum & Maximinum sororis suæ filium. Mortuo Seuero consortem imperii Licinium fecit, ac contra Maxentium proficiscitur, sed audita militum defectione, in Illyricum rediit; ibique ob sæuam libidinem & crudelitatem in Christianos vlcere inguinibus innato, consumptis genitalibus defecit, & vermibus vbique erumpentibus foedissimo, sed digno exitu periit. Homo sanguinarius & crudelissimus, simulachrorum cultor, deliciis & luxu ad insaniam diffuens, nullam urbem sine adulteriis & virginum stupris contaminatam relinquens; cum nulla Medicorum ope leuaretur, sibi ipsi manus intulit cum Cæsar fuisset annis tredecim, Augustus septem. Eius ætas ignoratur.

Auersus typus in omnibus fere huius temporis numismatibus occurrit; omnes enim Augusti, omnes Cæsares se GENIVM POPVLI ROMANI iactitabant, cuius ambiebant dominationem.

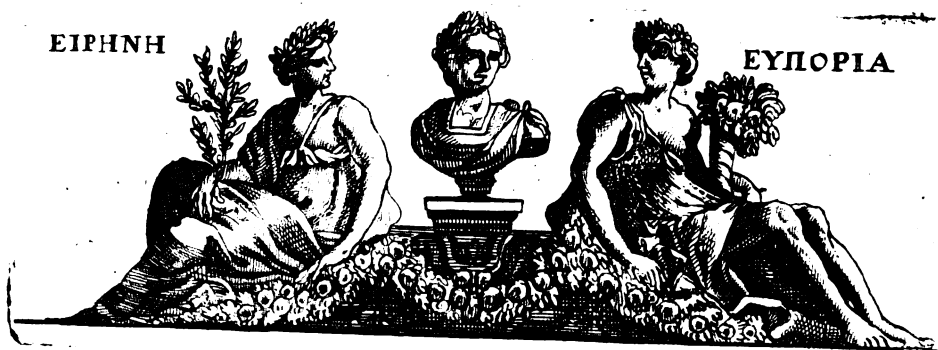
Eius exstat inscriptio antiqua à Grutero commemorata quam tum propter eius nomen, tum Paganorum in Christiano odium hic apponemus.

DIOCLÉTIANO CÆS. AVG.
 GALERIO IN ORIENTE ADOPT.
 SUPERSTITIONE CHRISTI
 VBIQUE DELETA
 ET CULTV DEORVM PROPAGATO.

GAL. VALERIA Diocletiani filia fuit, quam pater post adoptatum sibi Gal. Val. Maximianum, eidem in vxorem tradidit. In eius honorem Stiria pars inter Sauum & Danubium sita *Pannonia Valeria* dicta est.

Venerem in auersa parte cernere est, pomum pro more tenentem quam plures Imperatorum vxores sibi propitiam in nummis optauere. Exempla videantur inter Faustinae numismata & Iuliae. Inscriptionem hic posse explicari arbitror, aut quod Valeria fuerit comes victoriarum Mariti, quas ad Venerem refert, aut quod ipsa maritum velut alterum Martem vicerit. Obseruat Cl. Tristanus in eiusdem Theodoræ nummis interdum lauream eius capillos cingere quod ad viri eius Gal. Maximiani victorias refertur: seque nusquam lauream capita foeminarum ornantem in nummis vidisse: Nummum habeo Helenæ, cuius caput laureâ cinctum est. Alterum cum simili laurea Theodoræ, posterioris Constantii vxoris. Hunc in Thesauro nostro vulgabimus.

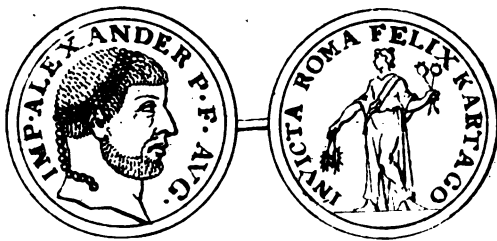

FL. VAL. SEVERVS à Constantio & Gal. Maximiano, addito collega Maximino, Cæsar & Augustus dictus est. Italiæ & Africæ præfectus est, postquam Constantius Galliâ Hispaniâ & Britanniâ contentus, eas abnuisset. Cùm Maxentius in vrbe à prætorianis Imperator creatus esset, contra eum Seuerus profectus est & duxit exercitum, at viribus impar fugere coactus, circa Tres Tabernas captus est & cæsus iussu Maxentii, deinde in Gallieni sepulchro sepultus, non longè ab Appia via, cum imperasset annos duos. Alii scribunt Seuerum circa Rauennam captum & ceruicibus laqueo fractis strangulatum.

1. Primus typus Imperatorem Seuerum repræsentat sub habitu Romuli opima spolia gerentis, aut Martis post superatos hostes: Inscriptio quæ eum tantum vt Cæsarem celebrat, facit etiam mentionem AVGVSTORVM, Constantii scilicet & Maximiani.
2. Alter Seuerum vt GENIVM POPVLI ROMANI celebrat quemadmodum priores Imperatores Diocletianus, Maximianus, Constantius in nummis erant depicti.
3. Sequentes duo frequentissimè occurrunt in nummis eorum
4. qui tunc temporis aut Augusti erant aut Cæsares. Arbitror communi consensu in eorum omnium gloriam percussos esse, quam ambientes alii similibus typis & inscriptionibus expresserunt.
5. Ad quintum spectat quod Plinius scribit, *Præsides custodesque imperii Deos, ego Consul pro rebus humanis, ac Te præcipuè, Capitoline Iupiter, precor, vt beneficiis tuis faueas, tantisque muneribus addas* PERPETVITATEM. Illam veneratus erat Seuerus prior Alexander dictus, in nummo argenteo: ad cuius imitationem fortassis Val. Seuerus nummum percussit, nihil enim de PERPETVITATE videre contigit in aliorum Impp. nummis. Diuersis tamen typis illam finxere, hic vt Romam sedentem, alter vt Deam columnæ innixam baculum sinistrâ tenentem in Prouidentiae modum, dextrâ globum, qui æternitatem designat, cùm vtrique desit & principium & finis. Infimi characteres monetam Sisciæ percussam fuisse demonstrant. Lll iij

Zosim.
l. 11.

ALEXANDER Phryx origine, ingenio timidus, inferior aduersus laborem vitio senecta, inquit S. A. Victor: alter è Pannonia ortum scribit: A Seuerio Præfectus aut Pro-Præfectus, prætorio Africæ factus est, alterutrum enim non constat. Audita Seueri nece Imperator à militibus appellatus est contra Maxentium, at statim oppressus est per Volusianum, quem cum exercitu eò miserat Maxentius. Certamen quidem leue fuit, ex eo fugiens Alexander, Cirtæ apprehensus est & strangulatus. Illum regnasse supra annum constat ex eius nummo Græco, in quo L.B. scriptum est quod secundum indicat.

Lib. 6.

De gubern.
Dei. l. 7.

Auersa pars huius nummi Genium Carthaginis exhibet habitu pacifico, spicas & papauera tenentem, fertilitatis indices. P.K. Pecuniam Karthaginensem denotant vel monetam Percussam Karthagini, quod idem est. Carthaginem autem dictam fuisse FELICEM ex pluribus nummis patet, & Autoribus; *Deinde promontorium Apollinis* inquit Martianus Capella, *et in alio sinu Utica Catonis morte memoranda, flumen Bagrada, ac propinque Carthago, incluta pridem armis nunc FELICITATE reuerenda.* De Carthagine supra diximus. pag. 15. De illa posterioribus temporibus sic loquitur Saluianus, *Carthaginem urbi Romæ quondam aduersariam et in Africano orbe quasi Romam, & paulò post, Romanis arcibus semper amulam, armis quondam et fortitudine post, splendore et dignitate.* Ideo in hoc nummo ut in plurimis aliis INVICTÆ ROMÆ FELIX KARTAGO coniungitur.

In Chronic.

Zosim.
lib. 11.

Exstant nummi Nigriniani, Nigrianum plerique libri nuncupant, quibus minimè fidendum est. At qualis ille fuerit non liquet. Eum cum Sergio Consulem fuisse, cum Constans interfectus est, scribit Cassiodorus. Tradit Cl. Tristanus hunc fortassis Alexandri filium fuisse quem libidinosus Maxentius suæ fidei committi optauerat, *Η γὰρ παῖς τοῦ Ἀλεξάνδρου τινὸς τε ἡλικίας ἀκμάζον καὶ τὴν ὄψιν ὠραίος.* Quibus temporibus & à quo consecratus, penitus ignoro.

MAXIMINVS cognomine DAZA ab auunculo Gal. Val. Maximiano, Galerius Valerius dictus est, cum ab eo adoptatus est & Cæsar creatus. Orienti præfectus, Cæsar quadriennio, Augustus triennio imperauit. In Christianos maximè sæuiit. Cum aduersus Licinium res novas in Oriente moliretur, rupto fœdere, cum filiis quos iam socios imperii assumpserat, oppressus, & ne viuus caperetur se strangulauit Tarfi. Scribit Eusebius eum fœdidissimo morbo ^{Lib. 9.} correptum in atrocissimis doloribus vitam finiisse. Id etiam testa- ^{cap. 8.} tur Diuus Hieronymus his verbis, *Legamus Ecclesiasticas historias, quid Decius, quid Valerianus, quid Diocletianus, quid Maximiani duo, quid sanctissimus omnium Maximinus, & nuper Iulianus passi sunt. Et tunc rebus probabimus etiam iuxta litteram prophetie, veritatem esse completam. Quod computruerint carnes eorum & oculi contabuerunt, & lingua in pedorem & saniem dissoluta sit.* ^{cap. 14. Zachar.}

1. Primus nummus fortitudinem bellicam celebrat Cæsarum & Augustorum eius temporis, quorum nomina in superiori inscriptione leguntur pag. 447. Mars, Romulus, eodem habitu sæpe in nummis depicti sunt opima spolia reportantes, ad quorum exemplum, Imperatores Romani, cum victores erant.
2. Typi secundi & tertii tunc temporis ab omnibus Principibus vsur-
3. pabantur, quia omnes monetam signabant; in quo ius regale confitere nemo inficiatur.
4. Quartus à Carthaginiensibus cusus est in honorem quidem Maximini, sed adiuncta cœterorum Principum autoritate: ita vt illos omnes sibi demereri conati sint ex tot illis dicatis nummis.
5. Quintus legionum Romanarum potentiam demonstrat, earumque affectum erga Seuerum: sed cur OPTIMVS PRINCEPS à S. P. Q. R. dictus est, cum esset pessimus; deinde cum Romæ non esset. Coniectura est sic à suis nominatum esse, & adulationibus id obtinuisse quod Traiani, Antonini, Aurelii, aliorumque Impp. dotibus conueniebat.

M. AVREL. VAL. MAXENTIVS ex cognominibus Maximiani Herculei filius dignoscitur & Eutropiæ: repugnantibus tamen quibusdam Autoribus. Imo etiam aliis dicentibus eum suppositum fuisse arte muliebri, Matremque de eius origine quæsitam, respondisse Syro quodam genitum. A Prætorianis non abnuente Senatu Imperator dictus est, deinde Seuerum qui aduersum se exercitum duxerat, circa Rauennam interfecit. A Constantino Magno qui contra eum in auxilium à Senatu vocatus fuerat, ad pontem Miluium superatus est, & Tiberi absorptus: ipsum enim cum equo & armis insignibus frustra conatum per abrupta ripæ vltioris euadere, idem Tiberis correptum gurgite deuorauit. Cadaueri caput fuit amputatum & per omnes Urbis vias veluti in triumphum deductum; *suberat adhuc ei seuitia, ac horrendæ frontis minas mors ipsa non vicerat*. Periiit ille Tyrannus anno æt. xxx. imperii vi.

Priores duo nummi ad victoriam referuntur quam Maxentius contra Seuerum adeptus est: Vicerat etiam Alexandrum in Africa. Refert ^{1.} Cl. Tristanus alium nummum fere secundo similem, in quo VOTIS MVLTVIS scriptum, in nostro certè VOTA leguntur x. seu decennalia, quæ tamen non soluit, cum ante adeptum imperii annum septimum à Constantino fuerit profligatus: *ne septenarium numerum sacrum & religiosum inchoando violaret*, inquit Panegyrista anonymus.

Tertius refertur ad Castorem & Pollucem quos ita describit ^{3.} Prudentius,

Lib. i.
contra
Symm.

— — — gemini quoque fratres
Corrupta de matre nothi, Ledeia proles
Nocturnique equites, celsa duo numina Roma
Impendent, retinentque veru, magnique triumph
Nuntia suffuso figunt vestigia plumbo.

Nihil aptius ad nummi descriptionem : ideo autem AETERNITATEM Avgusti Nostri designabant, quòd alter alteri æternitatem donauerat: sic Maxentius Romulo suo filio Æternitatem dedisse dicitur, Castoris fatum imitatus. Equos vt solent frænīs retinent, symbolum nempe maiestatis imperii.

Postremi duo Romam in templo designant globum tenentem, quasi orbis dominam. In altero Victoria ei coronam præbet Maxentium celebrans à quo missa fingitur, captiuo ad eius pedes lugente, Seuero nempe cuius profligatione, conseruata censebatur ipsa Vrbs ope Maxentii, qui hac de causâ se CONSERVATOREM VRBIS SVÆ declarat.

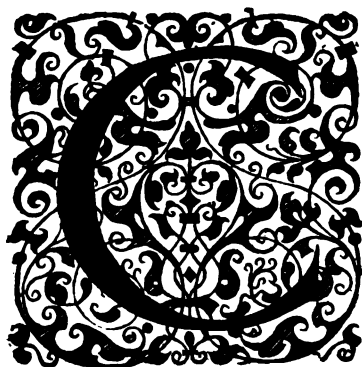

MAGNIA VRBICA filia fuit Gal. Maximiani, Maxentii vxor. De vtroque tamen quidam dubitant. Magnentio nuptam dicunt. At cur VENVS GENETRIX in nummo Christianæ, sane id Paganæ tantum competit, nec amplius videntur eiusmodi inscriptiones à Constantini M. temporibus. Romuli mater perhibetur & alterius qui ante excessum Maxentii obierat, aut qui cum Patre interiit: res enim incerta est. Illius nulla apud antiquos mentio est.

ROMVLVS Maxentii filius fuit & Magniæ Urbicæ. Is Cæsar & Consul à Patre dictus est. Ante obitum Patris interiit, à quo consecratum fuisse probant nummi inscriptiones. Pars enim antica illum DIVVM nominat, postica vero, aquilam exhibet templo insidentem, quod MEMORIÆ ÆTERNÆ Diui Romuli conditum videtur. R. P. vel Romanam Pecuniam, vel Romæ percussum esse nummum indicat, quod mihi idem est. Alterum fere huic similem nummum exhibet Cl. Tristanus, in quo circum Romuli caput legitur IMP. MAXENTIVS DIVO ROMVLO N. V. FILIO. Vltimos characteres sic interpretantur Antiquarii, Nostre Urbis FILIO, is enim natus erat Romæ. Noster nummus illum Nostre VRBIS CONSERVATOREM exprimit, at quidni CONSULEM? Ea sanè sunt obscura, quæ plurimas possunt admittere coniecturas.

Mmm

. VAL. LICINIANVS LICINIVS in Dacia parentibus agricolis natus à Philippis Imperatoribus originem habuisse videri volebat. A Gal. Maximiano *male Maximinum Occo nominat*, mortuo Seuero consors imperii factus est & Augustus appellatus. Constantiam in uxorem Mediolani duxit, quam firmando foederi ei Constantinus concesserat. Res inde Christianorum auctæ pro quibus edicta tum à Constantino vulgata sunt, tum etiam à Licinio. At paulo post dissentientes Imperatores arma mouerunt: atrox pugna in Pannonia commissæ, cuius victor Constantinus exstitit. Pax iterum sancita est, quâ Crispus Constantius iunior & Licinius filius Cæsares creati sunt. Iterum ad arma ventum est, Licinius iterum profligatus est à Constantino M. & Thessalonica cum Martiniano quem Cæsarem creauerat, est interfectus à propriis militibus, anno æt. LX. imperii xv. Hic erat asper & auaritiæ libidinique deditus omnium Christianis infensissimus. Sunt qui scribant, cum filiam Herinam Christianæ religionis cultricem ab equis discerpi vellet, ipsum à suorum vno, morsu interfectum esse. Sigonius scribit illum à Constantino victum, Nicomediam pulsum, ibique obsessum, Imperii insignia deponere & priuatum Thessalonicam migrare coactum.

RESTITVTORI LIBERTATIS
AC FVNDATORI PVBLIGÆ SECVRITATIS
D. VAL. LICINIANO LICINIO
PIO FELICI INVICTO AVG. &c.

1. **P**rimi nummi typus frequens est illis temporibus. Eundem cum alia inscriptione vulgavit Cl. Tristanus, scilicet GENIO AVGVSTI: subintelligebant nimirum eundem esse Deum qui Augustum & populum tutaretur.
2. Duo sequentes IOVI CONSERVATORI dicati sunt. Peculiaris est
3. ille habitus Imperatoris ab aquila portati fulgur gerentis. Aliquod militare facinus id indicat, fortassis victoriam quam contra Maximinum adeptus erat.
4. Quartus vexillum militare exhibet cum hinc inde prostratis captiuis. VOT. XX. non suscipiebantur neque signabantur nisi decennialibus solutis: ergo circa postremos Licinii annos nummus cusus est. Captiui ad victorias referuntur quas plures adeptus erat Licinius. P. in ima nummi parte vel Pecuniam refert vel Percussam monetam, perinde est. TR. ad Treuiros referunt, sed non satis mihi constat. Cl. Tristanus eundem nummum vulgavit cum cruce in summa vexilli parte quod labarum esse contendit in Constantini gratiam, at nummus noster cuius integritati nihil deest, crucem non designat, sed tres veluti globulos superiorem pali partem ornantes in cuspidis figuram. Deinde plura eiusmodi vexilla absque cruce in nummis signata sunt.
5. Quintum illustrat Iupiter globum Licinio tradens & victoriam veluti perpetuam comitem fore spondens: Ritus paganos in singulis observabat Licinius quibus milites & populum contineret, Constantinumque tanquam nouæ religionis cultorem exosum haberet. Ii enim ei duorum Augustorum mores; fortassis ab inuidia ducti, ut si vnus aliquas partes tueretur, statim alter in contrarias descenderet.

Mmm ij

LICINIVS iunior Licinii filius erat & Constantiæ. mensibus Lxxviii natus Imperatorem & Cæsarem fecit Constantinus M. pace cum patre sancitâ. Egregius erat Iuuenis & optimæ indolis. Duodecimo ætatis anno Faustæ insidiis interfectus est, eodem quo Crispus. Nomina eius variant in nummis. Secundus enim sic inscriptus est D. N. VAL. LICIN. LICINIVS NOB. C. tertius LICINIVS IVN. NOB. CÆS. omnes autem sunt integerrimi.

Typi auersi filio dicati sunt quos prius inter nummos Licinii patris vulgauimus. ROMAE AETERNAE primus dicatus est clypeo inscribenti Vota quinquennalia, quæ Cæsaribus frequenter offerebantur. P. & R. siue Populi Romani exprimant siue Pecuniam Romæ percussam aut Romanam, nummum illustrent. Vota autem vicennalia hisce characteribus xx. designata ridicula sunt in altero huius Principis nummo, cum ille ætatis anno duodecimo interfectus fuerit, Monetarii fortassis auersas partes Patris, filii nummis impresserunt. S. P. TR. fortassis indicant signatam fuisse hanc pecuniam seu monetam Treueris. IVPITER CONSERVATOR nil designat præter idololatricam, cui eò pertinacius inhærebant Licinii quò gratiores forent iis omnibus qui aut Constantino non fauebant, aut ab idolorum cultu semoueri nondum potuerant.

DELMATIVS Hannibaliani filius à patruo Constantino M. Cæsar dictus est & Consul. In Mesopotamiam admodum iuuenis missus est, qui cum exercitu Persas coerceret & à Romanarum regionum ditone arceret. In Cyprum deinde iussu Constantini nauigavit, qui Calocerum tyrannum expugnaret, quem deinde captum Tarsi Ciliciæ Constantino M. obtulit. Thraciam deinde, Macedoniam, Achaiam, ripamque Gothicam regendas habuit. Hoc mortuo imperavit aliquot menses cum Constantino, Constante & Constantio, ^{Victor.} deinde *interfectus est, incertum quo suatore.* Rem sic narrat Eutropius, *Dalmatius prosperrima indole neque patruo absimilis, is erat Constantinus Magnus, non multo post oppressus est, factione militari ex Constantio patruo suo sinente potius quam iubente.* Necis reum Eusebius ^{In Chronic.} Constantium facit. Illam autem cum patruo similitudinem non modo ex moribus consideres sed ex vultu: sola enim inscriptionis diuersitas Constantini nummos ac Delmatii discrepare facit; si ætatem excipias: hic enim magnos oculos, nasum aduncum, virilemque ac prorsus martialem faciem exhibet. Primus nummus post adeptam de Calocero victoriam in Cypro cusus est. Sit ne labarum inter duos milites, aut vexillum solitum militare, incertum: nulla enim neque crucis neque Christi designatio: at in superiori parte velata est, inquit Clariss. Tristanus: suspicetur cum illo quislibet; Rei testæ & incertæ velum non detraham.

De gestis
Constant.

FL. CL. HANNIBALLIANVS Delmatii frater, Delmatii Hannibaliani filius erat. *Constantinus cum fratris sui Delmatii filium fecit Caesarem, eius fratrem Hannibalianum datâ ei Constantinâ filiâ sua Regem Regum & Ponticarum gentium constituit*, inquit Autor anonymus Cappadociæ scilicet & Armeniæ. Ei plures regulos subiecerat minuendæ Persicorum Regum gloriæ, qui se Reges Regum nominari iubebant: cuius exemplum subministrat Cleopatrz nummus, tum ille Persicus quem proximè in THESAVRO publici iuris faciam. Constantii artibus interfectum fuisse Hannibalianum vt fratrem Delmatium verisimile est.

Fluvius iacens videtur Euphrates, quod sit ille maximus in illis regionibus Hannibaliano subiectis. Characteres in infima nummuli parte designant Constantinopoli. Ob signatam esse monetam autem debet intelligi per consensum Augusti tunc temporis imperantis, nimirum Constantis.

L. VALER. CONSTANTINVS filius fuit vnicus Constantii Chlōri & Iul. Helenæ. Puer optimis imbutus litteris, militare cepit in Oriente cum Gal. Maximiano. Adolescens contra Sarmatas missus ducem ipsorum catenatum Galerio adduxit; quare Galerio suspectus insidias fugiens ad patrem peruenit. Eo mortuo regnum Galliarum, Hispaniarum & Cottiarum Alpiū sibi testamento relictum accepit: Cæsar annis tribus in Galliis summa cum laude imperauit. Italiam à tyrannide Maxentii liberauit; eamque biennio cum vrbe pristinæ maiestati asseruit, inde primus Magni cognomen meruit & arcum triumphalem à Senatu. Ante Licinii cædem cum priuatus adhuc viueret, tres Cæsares fecit Crispum, Constantinum filium & Licinium iuniorem sororis suæ filium. Post bella ciuilia vicit Sarmatas & cum Gothis omnem Scythicam gentem. Byzantium instaurauit, illi Nouæ-Romæ & Constantinopoleos nomen tradens, ac illuc imperium transtulit. Lauacrum baptismatis in extremum tempus distulit, cupiens in Iordane baptisari. Senex Persis Mesopotamiam diripientibus bellum indixit: copiis coactis Sotiropolim petiit vt aquis calidis senile corpus foueret: pharmaco dato ministri venenum admiscuerunt, quod intrepidus hausit; paulo post in morbum incidit, quo tandem extinctus. Corpus Constantinopolim regiâ pompâ à filio Constantino deductum, & ibidem in templo XII. Apostolorum cum matre sepultum, anno ætatis LXVI. imperii XXXII. relictis filiis Constantino Constante & Constantio à quibus consecratus & in Diuorum numerum relatus.

Photius.

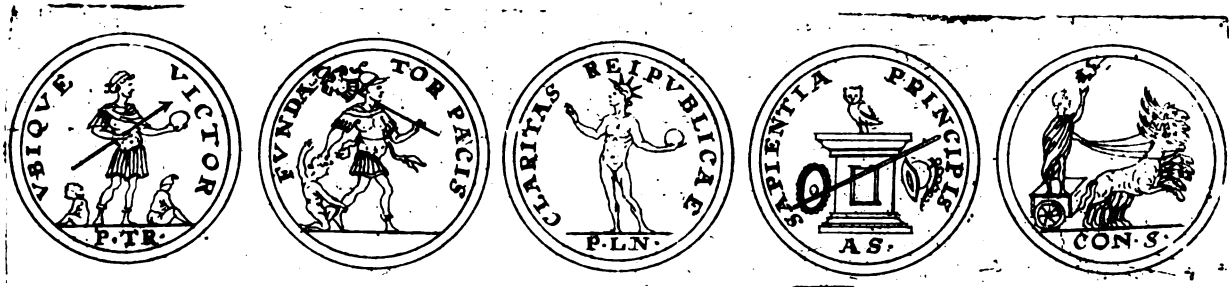
Mirum videri possit Constantinum primum Imperatorem Christianum Herculem sui conseruatorem primo nummo agnoscere : at cum cusus est nondum erat Christianus : inscriptio circum caput docet, hunc tantum Nobilem aut Nobilissimum Cæsarem demonstrat. Deinde Hercules dictus erat ob adoptatum patrem suum Constantium à Maximiano cognomine Herculeo : at Cl. Tristanus ex Praxagora rem propius attigisse videtur his verbis : Παρόν δέ φησι Μαξιμιανός ὁ τῆς κάτω Ἀσίας βασιλεύων εἰς ὀπιθελάς ὤρμησε τὸ νέεσθαι, καὶ πρὸς μάχην λέοντι ἀγρίῳ καθίστησι τὸν νεανίαν. Ὁ δὲ τὸ μὲν θηρίον κρατήσας ἀνέλε τῆς δὲ ὀπιθελάς αἰσθόμενος φεύγει πρὸς τὸν πατέρα. Hoc est, *Dicunt Maximianum inferioris Asiae Dominum, iuueni (Constantino) ob inuidiam insidias struxisse, illumque ad debellandum leonem impulisse: quod ille fecit, bellumque occidit, at cognita inuidia ad patrem fugit* Constantium in patrum regnum reducto populi gratulantes hoc fortitudinis & generositatis facinus suis nummis consignauerunt. Moneta deinde quam etiam ex auro alii viderunt, Treueris percussa inferioribus characteribus indicatur.

Secundus Iouem celebrat, aut sub habitu Iouis Diocletianum². qui Iouis dictus erat : Infimi characteres id indicant, signata Moneta Alexandriae.

Tertius Martis effigie insignitus est quæ eadem est ac Constantini.³ fortassis quod vterque in Thracia natus erat, ac semper victor.

Quartus Constantinum Soli similem reddit: an quia ille Imperator⁴ lætus erat & pulcherrimus? an quia victoriarum celeritate ipsius Solis cursum æquauerit: Interdum enim in nummis non capitis modo similitudine pingitur, sed toto corpore globum tenente, nempe quem irradiat.

Quintus Isidem stantem exhibet suo more sistrum tenentem :⁵ VOTA PVBLICA Aegyptiorum hic demonstrantur quibus sua sacra aut non immutari aut planè sibi reddi sperabant. omnes autem illi lentam designant religionis Christianæ propagationem quam non nisi paulatim receperunt gentes, Imperatore suo iam facto Christiano. Idolorum & Deorum suorum imagines adhuc Constantino offerentes quemadmodum prioribus Principibus quibus ob Paganismum grata censebatur hæc significatio.

1. **E**gregii sunt hi nummi, siue inscriptiones spectes siue typos. **VBIQUE VICTOR** cernitur Constantinus stans inter duos captiuos. Eius victorias nemo nescit. quare interpretatio nulla desideratur.
2. In sequenti procedit opima spolia ferens post debellatum hostem sub calcati captiui repræsentatione. Nummum mirificè illustrat hæc inscriptio antiqua, quam ex pluribus eiusdem fermè autoritatis selegimus. Exstat adhuc integra in arcu Constantini qui est in capite viæ Appiæ ad Amphitheatrum.

<p>*****</p> <p>In eodem arcu sub sacrificiis insculptis.</p> <p>VOTIS X.</p> <p>Item</p> <p>VOTIS XX.</p>	<p>IMP. CAES. FL. CONSTANTINO MAXIMO P. F. AVGVSTO S. P. Q. R.</p> <p>QVOD INSTINCTV DIVINITATIS MENTIS MAGNITVDINE CVM EXERCITV SVO TAM DE TYRANNO QVAM DE OMNI EIVS FACTIONE VNO TEMPORE IVSTIS REMPVBLICAM VLTVS EST ARMIS ARCVM TRIVMPHIS INSIGNEM DICAVIT.</p> <p>*****</p> <p>Intra fornicem maiorem eiusdem arcus legitur.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>LIBERATORI VRBIS. FVNDATORI QVIETIS.</p> </div>	<p>In eodem arcu sub sacrificiis sculptis.</p> <p>SIC. X.</p> <p>Item</p> <p>SIC. XX.</p>
--	---	---

3. De CLARITATE iam dictum est in nummo Diocletiani pag. 442. At hic Constantinus censetur ipse Claritas Reipublicæ: ad quod alludit Theodoretus cùm illum appellat *Maximum astrum* Μέγαν Φωσῆρα. Proprius Eusebius his verbis, *Porro impiis hominibus è medio sublati est potestate tyrannica deleta* Maxentii nimirum & Licinii, *mundus de reliquo velut Solis claritate collustratus fuit.* Occurrit hæc eadem inscriptio in pluribus aliis Imp. Rom. nummis. Gloria autem à Claritate in eo differt *Quòd gloria multorum iudiciis constat, Claritas bonorum,* inquit Seneca. Epist. 102.
4. Quarti nummi typum implet ara, cui noctua infidet, clypeo à dextris, à sinistris galeâ, sceptro transuersim posito, cum inscriptione pretiosissima, SAPIENTIA PRINCIPIS. Ad pietatem illa referuntur quæ summa inerat Constantino. Cœteras eius virtutes quæ ad Sapientiam

Nnn

tiam reuocantur, sic commemorat Panegyrista, *Neque enim forma tantum in Te patris, Constantine, sed etiam continentia, fortitudo, iustitia, prudentia, sese votis gentium presentant &c.* Nummum vidi aureum simili fere typo insignitum cum hac inscriptione SAPIENTIA PRINCIPIS PROVIDENTISSIMI. S. ARL. hoc est Signata Arelate in Gallia Narbonensi: iuxta id quod legitur in *Notitia Imperii* PROVINCATOR MONETÆ ARELATENSIS.

Quintus Nummus apotheosin refert Constantini in cœlum, rapti. An id paganismum non redoleat, non definiuit Baronius: Rudes adhuc isthic temporibus Christiani Imperatorem piissimum summis etiam honoribus venerabantur quem orbis pacatorem, pacis fundatorem, religionis assertorem nouerant. Coniectura est filios hunc sibi quæsiuisse honorem per Parentis gloriam.

Alteros Constantini M. nummos exhibet hæc tabella. **VOTA** 1. Populi Romani decennalia cernuntur in primo nummo ob VICTORIAM LAETAM PRINCIPIS PERPETUI; supra Maxentium partam.

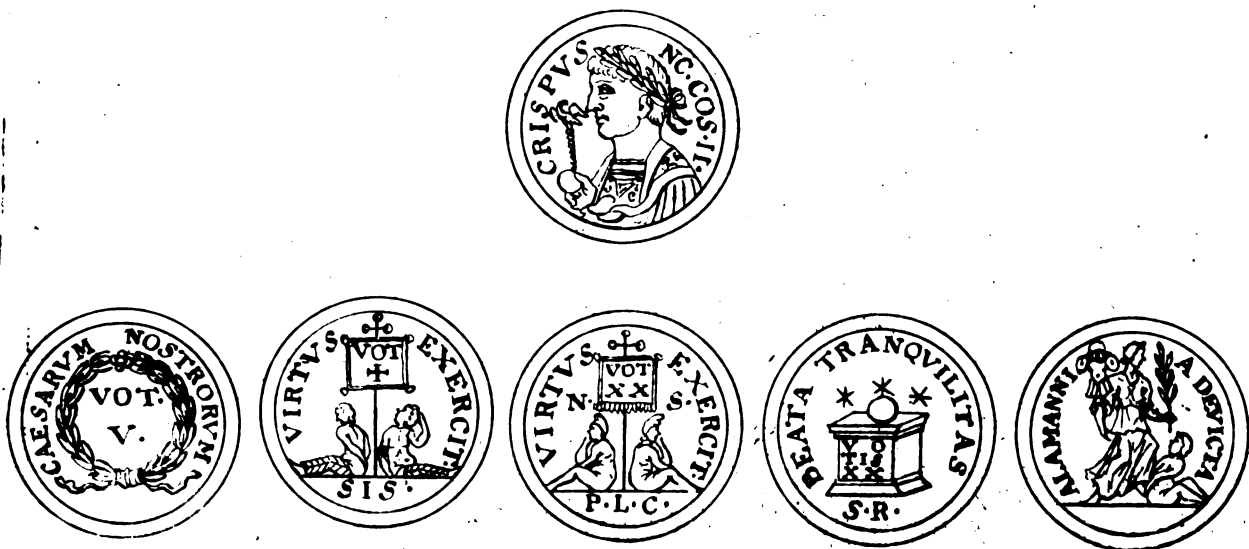
*Omnibus hac sit lata dies, tua gaudia, Princeps,
Nullus agat tristis.*

Trophæum cum captiuis ad eandem refertur, sed cum epigraphe 2. militum virtutem bellicam celebrante. Interdum loco trophæi sculptum est Labarum cum votorum vicennialium designatione. De hoc in nummo Constantii dicitur. Constantinus autem nullam testandæ suæ erga sanctissimam crucem pietatis occasionem prætermittebat quam frequenter militaribus signis imposuit, victoriæ partæ symbolum & futuræ indicium.

Nouam inscriptionem profert tertius nummus; & inauditam 3. SARMATIAM nempe DEVICTAM. Commodus quidem in nummo suo triumphum erexit DE SARMATIS. Illorum autem regio vix illis temporibus erat cognita, quare nummus hic priori est illustrior. Autor anonymus scribit *Galerium pluribus periculis obiecisse Constantinum: nam & in Sarmatia, cum hic iuuenis esset, ferocem Barbarum capillis tentis raptum ante pedes supplicem Galerii Imperatoris adduxerat.* Id ad nummum potest reuocari: Sed propius accedit illa memorabilis victoria quâ *Gothos atque Sarmatas, Thraciam diripientes profligauit,* XII. Kal. Mai. A. V. MLXXXIV.

De gestis
Constant.

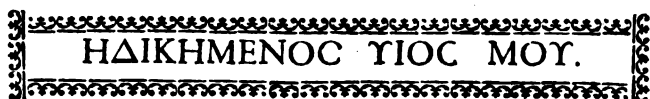
4. PROVIDENTIAM AVGG. in muniendis ciuitatibus aut condendis thesauris, quartus nummus innuit: ad quid enim turris hæc seu quiduis aliud ædificium? De Constantinopoli quidam interpretantur tum à Constantino tum à Constantio ornatam. Suspikor nummum à filiis in Constantini parentis memoriam percussum: Augusti plures duplici GG. designantur. Stella super imposita apotheosin eius denotat: siue Constantinopolim cuius adhuc stemma est ab antiquis desumptum. Cernitur enim in nummo gentis PETRONIÆ, Famil. Roman. quod sibi etiamnum habent Turcæ. Hi quamuis barbari, antiquitatis & historiæ ignari, eruditionis vt & religionis Christianæ hostes illud retinuerunt indicandis victoriis, & imperii orientalis possessioni. Signatam Monetam Alexandriae indicant imi characteres.
5. Quintus nummus indiget Oedipo. Victoria sedet lauream tenens captiuum calcans iuxta trophæum; res satis nota. sed quid indicant hæc verba CONSTANTINIANA DAFNE; an hæc pro laurea quæ se totam esse Constantini asserat? nummus absque dubio percussus est Constantinopoli.

FL. IUL. CRISPVS Constantini M. ex Mineruina filius, à Patre adhuc priuato Cæsar dictus est, cum Patre baptizatus est: optimæ indolis adolescens à Lactantio Firmiano instructus fuit; bellicis deinde artibus operam dedit: Francos & Germanos superauit: deinde felicissimè Licinii exercitum nauali prælio profligauit. Tandem à Fausta nouerca delatus, quasi vim ei inferre tentasset, iussu Patris interfectus est, in Istria: *Frigore veneni sublatum* scribit Sidonius, æt. xxiv. Constantinus demum cognitâ Faustæ fraude & libidine, eam calore balnei extingui iussit, filioque Crispo statuam erexit ex argento inaurato, quasi reparandæ iniuriæ & proprio leniendo dolori, cum hac inscriptione.

Nicephorus
l. 7.
Cedrenus.

Collectanea
antiqua
Constant.

Nnn ij

In Panegyr.
Constantini.

Vota v. siue quinquennalia CÆSARVM NOSTRORVM leguntur¹. in primo nummo, quorum frequenter mentionem facit Nazarius; hunc locum selegimus, *Quinquenniis igitur feliciter inchoatis, decennia Caesarum nobilissimorum, Crispi nempe & Constantini iunioris, ultra posteros nostros extendenda, quam impensè rogare & orare nos conueniat, ipsis bonis temporum & Reipublicæ utilitatibus admonemur.*

Alter vota decennalia designat & VIRTUTEM EXERCITI cuius ope Gallicum & Germanicum bellum imperante Crispo confectum est.²

Tertius & quartus VOTIS XX. siue Vicennalibus inscripti sunt. eminet quartus ob Crispi appositum secundum consulatum his³ characteribus, CRISPVS Nobilis. Cæsar COS.II. ⁴.

De Vita
Constantini
In Panegyr.
Constantini.

ALAMANNIA DEVICTA legitur in quinto nummo, quæ vt ex⁵ superioribus nummis patet, Germania dicebatur. Alamanniam putarem Germaniæ partem. Illam repræsentat captiuus ad pedes Victoriæ vinctus, trophæum & palmam gerentis. *Gallos & Germanos in suam potestatem redegit Constantium scribit Praxagoras, quos expressè nominat Nazarius his verbis, Quid memorem Bructeros, quid Chamaros, quid Cheruscos, Vangionas, Alamannos, Tubantes? innumera simul gentes ad bellum coactæ, sed uno impetu tuo fusæ, dum collatiuam vim comparant, compendiosam Victoriæ præstiterunt.* Honos etiam Victoriæ datus est Crispo Constantinoque iuniori tunc Cæsaribus: *quorum alter iam obterendis hostibus grauis, terrorem paternum, quo semper barbaria omnis, Gallia & Germania intelligitur, intremuit, deriuare ad suum nomen cæpit.*

Id. ibid.

Porphyrus.

— — — Sed Crispi in fortia vires
Non dubia ripas, Rhenum Rhodanumque tueri
Ulteriora parant, & Francis tristia iura.

FL. MAXIMIANA FAVSTA Gal. Maximiani ex Eutropia filia fuit vxor altera Constantini M. hac impellente veterum opinionibus hæsit, & Diis sacrificauit aliquando Constantinus, erat enim ethnica. Eius fraude Crispus priuignus interfectus est, sed post aliquot annos cognita causa à Constantino quem Helena mater dolore nimio nepotis increparat, in balneas ardentes coniecta necata est. Sex liberos suscepit tres filios totidem filias: de his infra.

SPES REIPUBLICÆ indicatur ex Constantini Faustæque liberis, imperii hæredibus. Infimi characteres fortassis id indicant, Sacra Moneta Treueris Percussa.

L. CL. CONSTANTINVS in nummis vt in inscriptionibus IUNIOR dictus, filius erat primogenitus Constantini M. & Faustæ, Arelate natus. Decimo ætatis anno Cæsar à Patre dictus est. Augustus cum fratribus, appellatus mortuo Constantino: diuisum tunc inter illos imperium fuit; Constantino obtigit Gallia, Hispania, Alpes Cotticæ, Britannia, Hibernia, Thule; vno verbo omnia trans alpes: Constantio à freto Propontidis, Asia atque Oriens. Constanti Illyricum, Italia, Africa, Dalmatia, Thracia, Macedonia, Achaia: Sublatis æmulis & inimicis Delmatio, Hannibaliano & aliis, Constantinus ditionibus suis non contentus, ob Italiæ Africæque ius cum fratre Constante dissentire cœpit, exercitumque duxit in Italiam sed victus & interemptus est: cadauer in fluuium Alsam proiectum, non procul ab Aquileia. Vixit annis xxv. regnavit iii. Princeps fuit piissimus, qui S. Athanasium Treueris quo exulatus fuerat Alexandriam cuius erat Episcopus, remisit.

DD. NN.
CONSTANTINO ET
CONSTANTIO
BB. BEATISSIMIS
QVE CAES.
R.P. EP.

Nnn iij

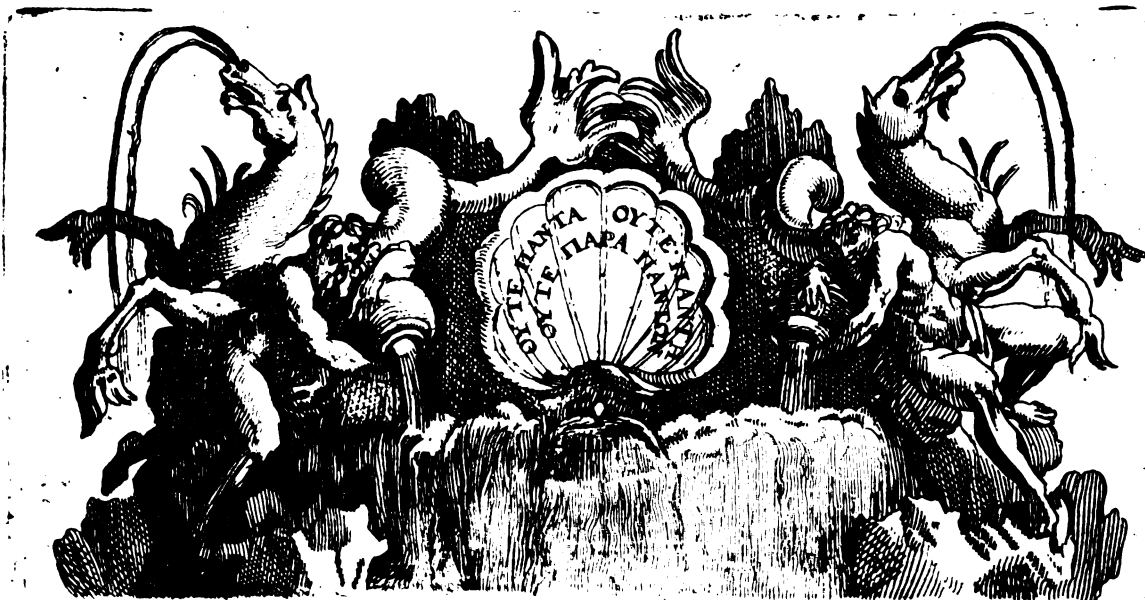

In Panegy.

Lib. 5.
Tusculan.

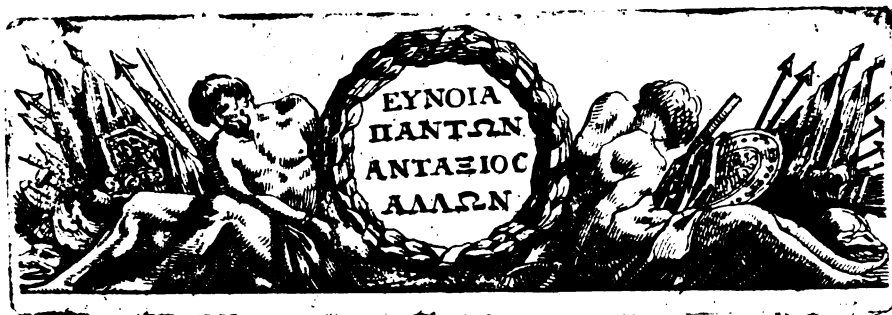
Plures exponit nummos hæc tabella quos pares iam vidimus Crispo dicatos. Ambo filii Constantini Magni, ambo Cæsares simul dicti, similibus gaudebant honoribus. Certum est iisdem temporibus cufos, in iisdem vrbibus, ne dicam ab iisdem artificibus. Excepta enim facie & nominum diuersitate, auersæ partes vtrique conueniunt: quæ iam explicatæ fuerunt cum de Crispo egimus. BEATA TRANQVILLITAS quæ in quarto nummo legitur, summam in terris pacem denotat, summumque post tot bella totque labores quietem, Reuocari potest ad æternam illam beatitudinem quam iam in hac vita degustare videbatur Constantinus tanta præditus pietate, tantis virtutibus ornatus. *Hos existimo beatos, inquit Cicero, qui sunt in bonis nullo adiuncto malo*: quod cœlo receptis tantum contingit. Illa autem firma in Cebetis tabula & lapidi quadrato, imposita non rotundo, quo tutius staret. Ἐστὶν, ὃν οὐκ ἐπὶ τρογγύλῳ λίθῳ, ἀλλ' ἐπὶ τετραγώνῳ. Porphyrius sic laudat Constantinum hunc iuniorem:

*Constantinus item, laus orbis, gloria sacri,
Romuleum sidus, lux clemens, inclita fratrum
Nobilitas, proavis verum & memorabile fama
Restituit victor Cæsar, nomenque decusque.*

L. IVL. CONSTANS tertius Constantini Magni filius & Faustæ, à Patre Cæsar nuncupatus est, ætatis an. XIV. Post tres annos Augustus dictus imperavit cum fratribus: huic Italia, Africa, Illyricum, Dalmatia, Macedonia, Achaia, Peloponnesus & Græcia cessit. Cæso fratre Constantino occupat eius hæreditatem, Galliam Alpibus superatis intra biennium redegit. Dolo tandem Magnentii imperium ambientis circumuentus dormiens intra tentorium occisus est Elnæ propè Pyrenæos montes: Rem aliter narrat Aur. Victor. *Constans, inquit, venandi cupidine ductus dum per silvas saltusque erraret, conspirauere aliquanti milites in eius necem autoribus Chressio, & Marcellino simulque Magnentio, qui ubi patrandi negotii dies placuit Marcellinus natalem filii simulans, plerosque ad cœnam rogat, itaque in multam noctem celebrato conuiuio, Magnentius quasi ad ventris secreta secedens habitum venerabilem capit; ea re cognita Constans fugere conatus apud Helenam interficitur.* Vixit annos xxx. regnauit xiii. Fortunatus ille fuit cœli temperie, fructuum prouentu, nulla à Barbaris formidine.

GLORIA EXERCITVS quæ in primo tabellæ nummo picta est, ad^{1.} militum fortitudinem refertur, aut at diuinum Christi nomen in Labaro signatum, vtrique enim conuenire potest, post deuictos Barbaros & præcipuè Francos: cuius hoc est monumentum.

Sequentes quatuor eandem habent inscriptionem sed typos^{2.} diuersos. FELIX TEMPORUM REPARATIO Phœnice repræsentatur se^{3.} ipsum post mortem reparante. De ea sic Orus Apollo, quòd ad rem nostram facit, *Instaurationem quæ post multa fiat sacula, volentes indicare, Phœnicem auem pingunt.* Plura leguntur de hac fabula apud Antiquos.

*Hic quæ donari mentitur fama Sabæis
Cinnama nascuntur, vinax quæ colligit ales,
Natali cum fine perit, nidoque perusto
Succedens, sibi met quæ sita morte resurgit.*

Auitus de
Origine
mundi.
lib. 1.

Quartus iterum Phœnicem exhibet orbi impositum quem^{4.} dextrâ tenet Imperator stans in naui, labarum sinistrâ tenens, Victoriâ in puppi sedente temonem gubernante, quæ omnia referri videntur ad immortalitatem Flauix Gentis seu Constantinianæ, & ad religionem Christianam quam Constantinus M. propagauerat, filii que omni cultu prosequiebantur. Posset etiam reuocari ad expeditionem Britannicam quam Constans felicissime suscepit. Illius facit mentionem Iul. Firmicus Maternus sic Constantium Constantemque alloquens, *Vicistis hostes; propagastis imperium, & ut virtutibus vestris maior gloria accederet, mutato temporum ordine, hieme (quod nec factum est aliquando nec fiet) tumentes ac saeuientes undas calcastis Oceani Britannici sub remis vestris incogniti, iam nobis penè maris unda contremuit, & insperatam Imperatoris faciem Britannus expauit. Quid amplius vultis? virtutibus vestris victa elementa cesserunt.*

De mysteriis
& err. pro-
fan. religion.

Quintus eandem celebrat FELICEM TEMPORUM REPARATIONEM^{5.} sed typo, admodum obscuro. Videtur Imperator armatus puerum ex antro ducere, siue tranquillitati temporum indicandæ, siue fortassis Christianum libertati designandæ, qui superioribus temporibus Diocletiani scilicet & Maximiani, solitudines sibi securiores arbitrabantur. Ii fortassis reducti videntur ope Christiani & optimi Imperatoris, sicque tempora feliciter reparata.

MAGNENTIVS

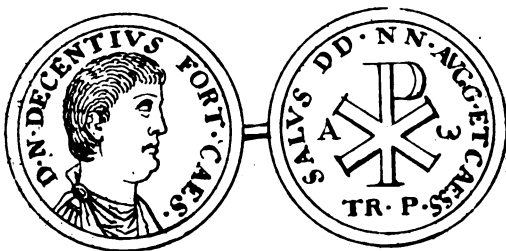

MAGNENTIVS à Magno patre nomen ducens, ex Gallia ortus fuit, barbaris parentibus scilicet Britannis, militiae peritus. Barbaros saepe vicerat, praeerat enim Iouianae & Herculianae legionibus quas instituerant Imp. Diocletianus & Herculanus. Constans eximius coetera Princeps venationibus ut plurimum intentus, occasionem illi dedit arripere imperium. Purpuram post conuiuium Augustodani sumpsit statimque sicarios misit qui Constantem interficerent; quo facto ei omnes cessere provinciae Constanti pridem parentes, Gallia, Britannia, Hispania, Africa, Sicilia, ipsa denique Roma. Post plures cum Constantio pugnas, ab eo superatus est & ne viuis in hostium potestatem traderetur, matre & charis suis necatis seipsum transosso latere interfecit, anno æt. L. imperii v. Illi post profligatum Nepotianum columna Romae erecta est cum hoc scripto.

LIBERATORI VRBIS ET ORBIS ROMANI
 RESTITVTORI LIBERTATIS
 ET REIPVBLICAE CONSERVATORI MILITVM
 PROVINCIALIVM
 D. N. MAGNENTIO INVICTO PRINCIPI.

Verisimile est iisdem temporibus hunc nummum signatum fuisse, cum Victoriae mentionem faciat, ob quam supra VOTA quinquennialia etiam multiplicata erant decennialia.

Ooo

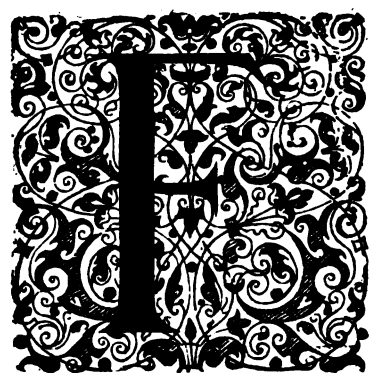

DECENTIVS frater erat Magnentii à quo Cæsar Mediolani dictus est : Fortissimus appellatus est vt ex nummorum inscriptione patet. Missus trans Alpes ad tuendas Gallias , audito fratris casu , sibi metuens laqueo apud Senonas vitam finiit. nonne hoc est mori propter mortis metum.

Auersus nummus insigne Christianorum symbolum refert, de quo in Constantii nummo dicitur : Arguit id Decentium fuisse Christianum vt & Magnentium, in cuius nummis pariter signatum est. Alpha & Omega eiusdem sunt argumenti. *Ego sum*, inquit Christus α & ω . *principium & finis, primus & novissimus*. Inscriptio satis per se nota est, SALVS Dominorum Nostorum AVGVSTORVM ET CAESARVM in signo crucis posita esse censetur. Nummus Treueris Percussus est. In illis regionibus Decentius nomine fratris Magnentii summæ rerum præpositus erat.

Apocal.
cap. I. v. 22.

L. IVL. CONSTANTIVS Constantini Magni & Faustæ secundus erat filius, malè tertium Occa scribit. Orientem, diuiso inter fratres imperio, sortitus est. Morte Constantis intellectâ, eam ulturus Gallum patrualem Cæsarem fecit & Orienti præfecit. Magnentium memorabili prælio fudit ad Mürciam, quò Romani imperii vires pene concidère, desideratis vtrique LIII. millibus. Illum circa Lugdunum bellum reparantem iterum vicit. Gallum Cæsarem ferocientem & insolentem interfecit, tyrannos vbique oppressit: Contra Persas infeliciter conflixisse scribunt multi, plures feliciter. Romam cum Ormisda Regis Persarum filio rediit. Julianum Galli fratrem Cæsarem fecit, sorore suâ Helenâ ei in matrimonium traditâ, qui Imperator ab exercitu appellatus est. Constantius aduersus Julianum exercitum mittit, sed febre ardente ex impatientia & indignatione contractâ Mopsuestiæ decessit, anno æt. XLI. imperii xxv. Placidus erat, clemensque pro negotio: litterarum ad elegantiam prudens, atque orandi genere leni iucundoque; laboris patiens ac destinandi sagittas mirè promptus: cibi, omnis libidinis, atque omnium cupidinum victor: gnarus vitâ bonorum Principum Reipublicæ quietem regi.

GLORIAM EXERCITVS sibi quisque ex tribus Constantini Magni filiis vindicabat, vt constat ex eorum nummis pari typo, pari inscriptione signatis. FELICEM etiam TEMPORUM REPARATIONEM tum ob profligatos hostes tum etiam ob Christianam religionem promulgatam. Eius indicium est X. & P. vnum veluti characterem efficientes in labaro signati. De eo in sequentis tabellæ interpretatione dicemus. SIS. quod frequenter occurrit in istius temporis numismatibus, ad Sisciam reuocatur Pannoniæ urbem in qua erat officina monetaria: quare in Notitia Imperii mentio facta est *Procuratoria moneta Sisciana*.

CONSTANTIVS Constantini M. filius hunc nummum fieri fecit, in quo Victoriæ quæ Imperatorem coronat comitatur superbissima epigraphe, & quæ ad religionis Christianæ fundamenta illustranda plurimum confert. Tenet ille Labarum seu vexillum militare, de quo nunc dicendum est. Characteres ✠ in eius medio erant collocati, vt qui prius vel aquilas vel Imperatorum imagines adorare non dedignabantur, etiam flexis genibus ii diuinum Christi nomen quod illis significabatur, omni honore & reuerentia prosequerentur. Percipiuntur etiam isti in Paganorum nummis, veluti Ptolemæi Ægypti Regis, at hoc nihil ad rem nostram facit; Ægyptii enim & deinde Iudæi suos Reges, Χριστός nominauere, quasi vnctos oleo, nec prius illi renuntiabantur Reges, quam oleo ipsa prophetarum manu perfusi essent: quod etiam sacræ litteræ confirmant, *Faciens misericordiam Christo suo David*, & alibi, *non mittam manum in Christum Domini*, hoc est, vnctum. Id ab antiquis Christianis obseruatum est. *Iesus inter homines nominatur, nam Christus non proprium nomen est, sed nuncupatio potestatis & regni: sic enim Iudæi suos Reges appellabant.*

Psal. 15.
1. Reg. 24.

Lactantius
de vera sap.
14. c. 7.

Quamuis

Quamuis autem characteres illi ante Constantinum Magnum à Christianis fuerint vsurpati in sigillandis epistolis & monumentis, certum est eos in vsum non venisse frequentissimum nisi ab eius temporibus, quibus fuit excogitatum Labarum. Nam cum ille Maxentium aggressurus esset, *ambigenti & animo anxio ob ista, figura ei crucis media die stellis effecta apparuit in cælo, cum scriptura circa eam Romanis litteris IN HOC VINCE.* Igitur ex auro statim subitario opere efformans crucem, juxta speciem qua apparuisset, & hanc jubens prægredi exercitum, cum Maxentianis prælium commisit & superavit. In quibus notandum Zonaram Græcum Historicum scripsisse EN ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ quod siue in hoc, siue in hoc signo potest traduci. hæc sunt eius verba: Ἀγωνιῶντι δὲ τῷ βασιλεὺς αὐτοῦ, τὸν φανέντα τύπον αὐτοῦ, καὶ τὸν κελεύσαντα γραπτὰς αὐτῷ παρὰ τοῦ οὐρανοῦ, τοῖς τῷ Μαξεντίου συρρήγνυται καὶ ὑποτρέφει. Rem fusius sic declarat Eusebius: *Ille, Constantinus scilicet, simul atque dies illuxit surgens primum arcanum illud visum amicis exponit: deinde artificibus qui aurum & lapides preciosos affabrè scalpere norant, auditis, medio inter illos loco assidet; verbis signi describit effigiem, eam auro & lapidibus imitatione adumbrari mandat: quam quidem effigiem contigit ut nos olim oculis contemplaremur: Ipse enim Imperator, Deo illud largiente, eam nobis ostendere dignatus est, erat autem tali figura fabricata: Hastile oblongum, erectumque auro undique obductum fuit, quod cornu habuit transuersum ad formam Crucis constructum, supra in fastigio eius operis corona affixa lapidibus pretiosis, & auro polito circumtectæ. In ea salutaris appellationis Saluatoris nota inscripta, duobus solum expressa elementis, id est è duabus primis litteris nominis Christi erat P. in medio littera X, curiosè & subtiliter nomen perspicuè significarent, ceps semper Imperator in galea longum vero & erectum hastæ pars inferior versus basim ipsum Crucis insigne ad textum auream Imperatoris pariter ac liberorum suorum effigiem ad pectus usque concinnè descriptam continuit. Isto igitur salutari signo Imperator tanquam hostilis cuiusque & infesta violentia propugnaculo semper usus est, cuius expressæ similitudinis mandauit, ut uniuersum exercitum perpetuò antecederent, &c.*

Zonaras in
Constant.

In vita
Constantin.
l. i. c. 24, 25.
26.

inserta, quæ totum Christi quas quidem litteras deingestare consuevit &c. Ob-
le in sublime appensum, cu-
longius ducta fuit, sub
ra discurrentis fimbrias,

Frequenter eius mentionem facit primus Poeta Christianus:

Christus purpureum gemmato textus in auro
Signabat Labarum, clypeorum insignia Christus
Scripserat, ardebat summis crux addita cristis.
— — — — — prima hasta Draconis
Præcurrit, quæ Christi apicem sublimiter effert.

& alibi:

Prudentius
lib. I. contra
Symmachum

Lib. 2.

Ooo iij

Tom. 3.
ann. 312.
c. 23.

in vita
Constant.
lib. 33.

In hoc autem illud observandum, inquit Batonius, mira concinnitate iisdem elementis exprimi simul Christi nomen & crucis signum, ut crux in Christo & Christus in cruce monstratur: Per X. enim Crux licet transversa notatur, quam in rectam lineam alii deducebant. Sed ne ab antiquis recedamus in re tanti momenti, Eusebium iterum dicentem audiamus. At Constantinus, inquit, utpote pietate in Deum, tanquam naturaliter menti insita imbutus, non applausu illo populari, & strepitu insolenter se iactans, non laudum elatus praconio, sed praesidii à Deo allati admodum conscius, extemplo preces cum gratiarum actione auctori victoriae impertit, atque illustribus inscriptionibus, columellisque erectis omnibus hominibus salutaris Christi signi virtutem promulgavit. Inque urbe media qua praeceteris principem locum facile obtinet, ingens istud trophaeum contra hostes erexit, & hoc salutare signum characteribus qui nullo modo deleri poterant, in eo insculptis, Romanorum aliorumque eiusdem Imperio subiectorum propugnaculum esse demonstravit, palamque omnibus proposuit, ad intuendum. At statim ubi erectum hastile ad formam Crucis in manum propriae imaginis in statua expressa insertum Romae in loco celebri ac multum à populo frequentato locatum fuit, hanc inscriptionem latino sermone eò mandat incidere.

HOC SALVTARI SIGNO
VERO FORTITVDINIS INDICIO
CIVITATEM VESTRAM
TYRANNIDIS IVGO LIBERAVI
ET S. P. Q. R. IN LIBERTATEM
VINDICANS PRISTINÆ
AMPLITVDINI ET SPLENDORI
RESTITVI.

In homil.
De Cruce.

Cedrenus
Imp. Leo
De apparatu
bellico cap.
12.

Posterioribus temporibus tantus fuit erga illius crucis signum cultus ut omni religione illud omnes sint venerati, crucem etiam cui affixus fuerat Salvator mundi Christus, adorauerint: Illam nominat Callistus *Angelorum gloriam, Regum victoriam & Martyrum inuictum clipeum*: Ἀγγέλων δόξα ὁ σταυρὸς, βασιλέων νίκη, μάρτυρων ἀνίκητον ὄπλον: quod plurimos nummos explicat, in quibus crux typum obtinet cum hac inscriptione VICTORIA AVGG. Ad id refertur clamor ille militaris ante pugnam effundi solitus: σταυρὸς νενίκηκε, *Crux vicit*, & Νικητήριον τῷ σταυρῷ, *victoria Crucis*. Quare Theodosius ad pugnam contra Eugenium Tyrannum

sc

se accingens, sciens se esse non solum signo crucis tuendum sed *et* victoriam adepturum, signo crucis se muniens, signum victoria dedit, ac signo crucis signum praelio dedit, ac se in bellum etiamsi nemo sequeretur, victor futurus, immisit. Vetatur in Justiniano Codice signum Salvatoris Christi humi vel in silice insculpi. Idque summæ venerationis ergo.

Orosius lib. 7. c. 35.

Nunc ad id quod Constantium attinet deueniamus. Is fortissimus Imperator fuit, Tyrannorum debellator VICTOR OMNIUM GENTIUM & GAUDIVM POPULI ROMANI, quod ex eius nummis argenteis probatur. Is summè Parentem dilexit,

Themist. Orat. 13. Julian. Orat. 2.

propter eum & Constantinopolim variè ornavit: Symbolum eius semper sibi habuit: Constantinus enim in *figurationibus solidorum et imaginibus propriis signum crucis iussit inscribi.* Quod

Hist. Tripart.

Sozomenus quoque asserit his verbis: πλαττομένω τε ἐν νομίμοις, καὶ εἰχέσι γεγραμμένω, ἐκέλευεν αἰεὶ συγγεγραφεῖς καὶ σιωπηρὰς τῶτο τὸ θεῖον σύμβολον καὶ μνηστῆρας εἰς ἑταῖρον εἰχόνες αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἐσθῶν ἔχειν ὡς χήματος: hoc est, *Impresso autem sibi in nummis aut picto in imaginibus, iussit semper adpingi istud divinum symbolum,* & testantur etiamnum quæ in eo schemate exstant.

Id præstitit eius filius hic noster Constantius. Quamvis enim inscriptionem illam alteram fuisse fere omnes censent EN TOYTΩ NIKΑ, compertum habeo tum ex Philostorgo, tum ex hoc nummo, eam latinam fuisse: Sed qualem, alii enim sic sunt interpretati, Hoc SIGNO VICTOR ERIS, alii IN HOC VINCE: At nummus is quidem integerrimus, certè ita legitur IN HOC SIGNO VICTOR ERIS.

L. 1. c. 6.

Paul. Diac. lib. XI.

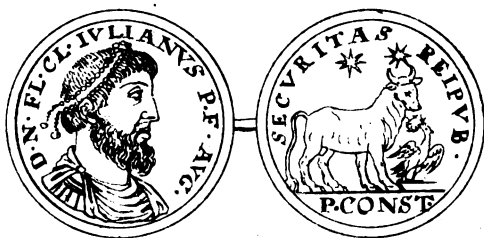
Ant. August. dialog. 1.

Id autem tanti fecit ut tum in galea tum in pectore semper habuerit, sicuti testantur eius imagines & in nummis & in lapidibus sculptæ, *Vetus deinde veterrimumque supplicium patibulorum et cruribus suffringendis primus remouit.* Idem Cassiodorus scripsit, *supplicium crucis quod primitus apud Romanos erat in usu, lege prohibuit.*

Victor. Hist. tripart. l. c. 9.

Quis itaque nunc audebit rem adeo illustrem in dubium reuocare, quam tot Authores ita præcisè affirmant, & describunt nummusque procul dubio antiquus & primis illis temporibus cusus? Sane id nonnisi à Christianæ veritatis hostibus & ignarissimis hominibus negari potest.

LAVIVS CLAVDIVS IVLIANVS Constantinopoli natus est patre Constantio Constantini Magni fratre, matre Basilina nobilissima foemina. Formâ fuit liberali ingenioque & ad litteras & ad arma capeffenda fatis accômmodato. Vir erat ftaturâ exiguâ & gracili, maieftate conſpicuus, fimilis exiftimatus Tito, belli ſucceſſibus Traiano, moderatione M. Aurelio, litterarum ſtudio magnis Philoſophis. Noctibus vigilans conſcribebat libros & deſcendens in Senatu publicè recitabat: Solus enim Imperatorum à Julio Cæſare in curia Senatus recitavit orationes. Honorabat diſciplinæ cultores, maximè philoſophantes. Habebat autem plurimum vanæ gloriæ vitium & in oratione quam *de Cæſaribus* ſcripſerat, cunctos ante ſe Principes laceravit. Ab Euſebio Epifcopo Nicomediæ in Chriſtiana doctrina inſtitutus palam Chriſtum confeſſus eſt, deinde eius fidem deſeruit & idolis ſeruiit. A Constantio Constantini M. filio Cæſar factus eſt. Is Galliis præpoſitus in campis Argentoratenſibus cum paucis militibus infinitas hoſtium copias delepit, Regesque cepit Chonodomarium & Badoſmarium. Re benè geſta, hoſtibus ſæpe proſtigatis, vltraque Rhenum coactis, à militibus Pariſiis Imperator & Auguſtus ſalutatus eſt. Chriſtianos impio odio infectatus eſt; ab eorum tamen ſanguine abſtinuit. Constantio mortuo, adeptoque toto imperio, Perſis bellum indixit, traiectoque Euphrate & ponte reuulſo ne militibus redeundi via daretur, ad hoſtes peruenit, commiſſâ pugnâ acceptoque vulnere lethali, manu cruore repletâ in ærem ſanguinem proiiciens, *Viciſti, inquit, tandem Galilea, viciſti:*
Sanguine

sanguine vacuus epotâ frigidâ interiit, anno ætatis XLII. cùm imperasset solus annum vnum & septem menses, & Cæsar fuisset annis septem. Cadaver Tarsum perductum in suburbana villa sepultum est.

Auersum typum bos facit, cum duplici astro Orientem & Occidentem indicante: Etenim post Constantii mortem Julianus vtriusque imperio potitus est. Constantinopoli percussum esse nummum docet inferior inscriptio. Ad bouis interpretationem faciunt Amm. Marcellini verba, *Hostias sanguine plurimo, aras crebri-* Lib. 22.
tate nimia perfundebat, tauros aliquoties immolando centenos: quod illum Christianam pietatem deseruisse satis probat. Inscriptionem illustrat textus Victoris, *Audax erat plus quam Imperatorem decet:* In Epitom.
cui salus propria, cùm semper ad SECVRITATEM omnium, tum maximè in bello conseruanda est.

Nummos hic habes quos Ægyptii cudi curauerunt in honorem Juliani. Eum suæ superstitionis & idolorum cultus restitutorem censebant, quem Christianam religionem odisse & spernere satis cognouerant. Pingitur is in Serapidis modum quem supra cæteros Deos venerabatur, capite interdum radiato, quo magis Solem demonstraret, ei interdum modio super imposito, ne alienis à more notis careret. Iunctus est interdum Isidi, quod concordiam coniugum innuit. Helena enim Juliani vxor in numismatibus antiquis sub habitu Isidis cernitur, vt mox dicemus. Se fortassis Deum sub hac imagine pingebat, vxoremque Deam. *Cælum enim & Terra iidem sunt* Lib. de ling. lat.
Dii qui Ægyptiis sunt Serapis & Isis, inquit Varro. Auersæ facies Nilum denotant circa cuius ripas præcipua erga Serapidem erat religio,
Ppp

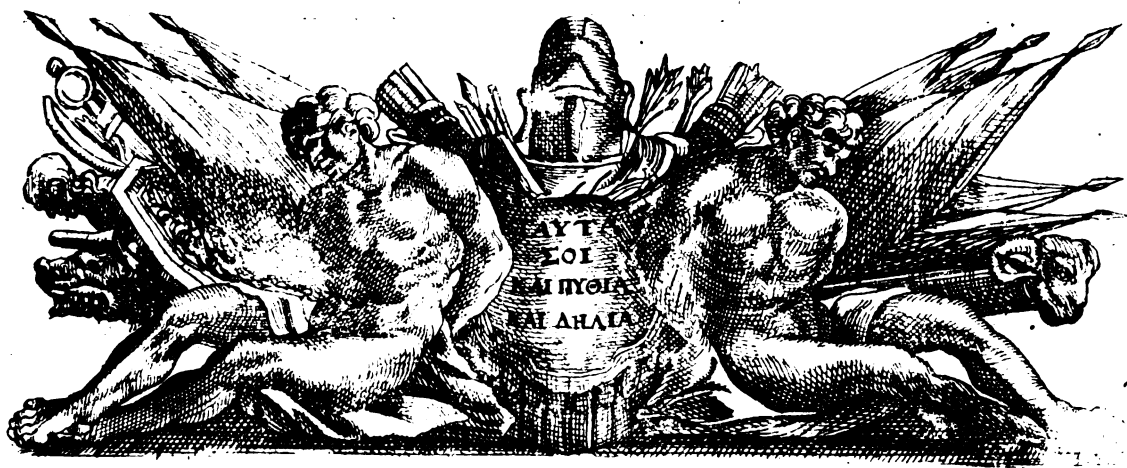
Lib. II. meta-
morph.

vel Isidem, vel Anubida. Caduceum ille tenet & sistrum quo se indicaret Mercurio coniunctum. Commemoratur à Plutarcho EPM-ANOYBIS quasi & Mercurius & Anubis. Sic Apuleius de Anubi, *Ibat tertius attollens palmam auro subtiliter foliatam, Mercurialem etiam caduceum.* Illorum dotibus Julianum pollere palam dicebant, cum is esset pius, doctus, eloquens, ingeniosus; sagax & astutus supra priores Principes. VOTA PUBLICA in omnibus his nummis signata populorum odium erga Christianam religionem testantur, seque felices testantium hunc Apostatam habere Imperatorem. De Iside velo & naui, dicetur in nummo Helenæ.

Currus ille à monstris vectus ænigma nobis est, quod feliciorẽ Oedipum requirit. Certè nummum vtrò commendant raritas & integritas.

Cæterum non mirum est Julianum interdum in nummis barbatus occurrere, interdum sine barba. Qui enim Constantio sese similem fingeret, eius mores & consuetudines servabat in rebus etiam leuissimis: Et deinde quò se inter veteres Heroas & Philosophos annumerandum censeret, promissam aluit barbam, qualis in nummo scalpita est. Obseruari debet quod globo quem Julianus tenet præ manibus non crux sit imposita, cum tamen id moris esset, sed Victòria; cuius id esse argumentum verisimile est quòd is à Christi fide recesserit, & idolorum cultui addictus vnum ex illis semper secum habuerit, cuius fauorem ambiebat.

FL. MAXIMINIANA HELENA Constantini M. filia fuit & Faustæ. Juliano à Constantio fratre in vxorem data est, Cæsari tum dicto. Christianam eam fuisse probabile est: Ex partu mortua nullos reliquit liberos. Corpus eius Romam perlatum est & sepultum.

Hi nummi Helenæ ab idololatriis dicati fuerunt sub Isidishabitu, quemadmodum Julianum instar sui Serapidis agnoscebant, qui stans in primo cernitur & Herm-Anubide capite canino significatur. De sistro & flore capiti imposito supra dictum est. FARIA inscribitur lenita voce quæ Paria dici debuit, sicuti Philippus pro Pilippus, & triumphus pro triumphus. Farrea à Tertulliano dicta est, *quod fortassis far aut farris usum inuenerit*. Ab Iside Pharia Pharos Alexandrinum dictum est, quod prius Paros dicebatur, sicuti ea Illyrici insula in mari Hadriatico à Parisiensibus Gallis ita nominata, qui Illyricum olim & Macedoniam domuerant. inde πόλις Παρισίων Λακεδαιμόνια apud antiquos legitur, Strabonem, Ptolemæum, Julianum Imperatorem. Hos ab Iside Paria nomen deduxisse verisimile est, cum hæc apud eos præcipue colebatur: docente etiam Zozimo Lutetiam in Germania collocans. Eam dictam fuisse *Farisiam ciuitatem* probat fragmentum D. Hilarii *lib. 9. de Ariminensi Synodo*, idque ob Isidem Fariam seu Cererem cuius per multas vidimus statuas antiquas & signa. Vna est etiamnum hodie templo D. Mariæ *de campis* imposita in Parisiensi suburbio, spicas tenens *lib. 2. cap. 2.* Cereris instar. Ad cuius habitus explicationem facit ille Eusebii textus: *Φασὶ τοίνυν Αἰγύπτῳ τὸ μὲν Οσίριον εἶναι τὸ Διόνυσον, τὸ δὲ Ἴσιν τὸν Δημήτρεα.* hoc est, *Aiunt Aegyptij Osirim esse Bacchum, Isidem verò Cererem.* Confirmat id Herodotus his verbis, *Ceres autem Isis est.* Δημήτηρ δὲ Ἴσις. At supra ceteros Apuleius, apud quem ita de se Isis loquitur, *Me primigenii Phryges Pessinuntiam matrem nominant, me Eleusini vetustam Deam Cererem.* Lapideam alteram eiusdem Isidis statuam Abbas sancti Germani è muro in quo antiquitus erat collocata dimoueri curauit, ne in posterum mulierculæ & infimæ fortis homunciones ei genua flecterent, superstitioneque colerent. Cl. Tristani illas coniecturas firmat illa navis quam pro clipeo & scuto sibi habet Parisiensis ciuitas. In ea enim Isidis nauigium repræsentatum arbitror, quod Aegyptii & Romani venerabantur, gratiam Isidi rependentes, quod vel nauibus ducendis prima vsa fuerit.

VL. VALENTINIANVS ex oppido Pannoniæ natus, post Joviani mortem Niceæ ab exercitu Imperator appellatus est. Ipse magnanimus & rei militaris peritus, pius, iustus, robustus, egregio vultu, animo graui, ingenio solertissimus, sermone cultissimus. Sed auaritia notatus & quandoque immanis, trux & sanguinarius. Orthodoxus fuit, vim tamen nulli faciebat qui dissentiret in religione. Thraciâ expulit Gothos, Saxones ad officium redegit, Germaniam Theodosii auspiciis pacauit. Quadorum legationem latrocinia excusantem audiens subitâ irâ accensus, in morbum incidit, ex nimia scilicet vocis contentione arteriam rumpens & sanguinem effundens. Obiit ætatis anno LV. imperii XI.

Tres eius nummi interpretatione non indigent: ad Victorias referuntur quas contra Thraces, Sarmatas, Gothos & Saxones reportauit, VIRTVS EXERCITI in primo celebratur, per quem ad imperium euectus fuerat. Secundus trium Augustorum characteres habet, Valentiniani nimirum, Valentis eius fratris, & Gratiani filii, quos postremos ille imperii consortes fecerat.

GLORIA ROMANORVM indicatur frequenter Imperatore captiuo supplici manum imponente. Vt spectandum semper venit Labarum diuino characterē insignitum qui veram Romanorum gloriam efficiebat, deductis ad sacrosanctam religionem Paganorum mentibus.

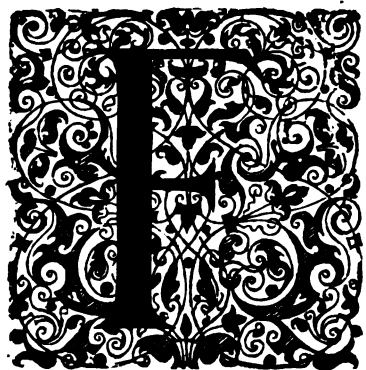

L. VALENS Valentiniani frater, ab eo collega imperii & Augustus designatus, bella gessit in Oriente. Procopium vicit & occidit, Christianus primum, mox coniugis suasu Arrianus, gravissimam contra Orthodoxos persecutionem excitavit. Contra Scythas & Gothos pugnans ferocius quam cautiùs in fuga vulneratus, atque in vile tugurium deportatus circa Hadrianopolim, igne à Gothis iniecto, etiam ignaris quid facerent, flamma absumptus est, anno ætatis L. Imperavit cum fratre annis XIV. solus III.

Typos nummorum similes habuit cum fratre, ex quibus vnum hîc exhibemus qui probet eum fuisse Christianum, cùm GLORIA ROMANORVM non tam ex Imperatore captivum ducente exurgat quam ex Labaro in quo Salvatoris Christi symbolum pro temporum more impressum est.

ppp II

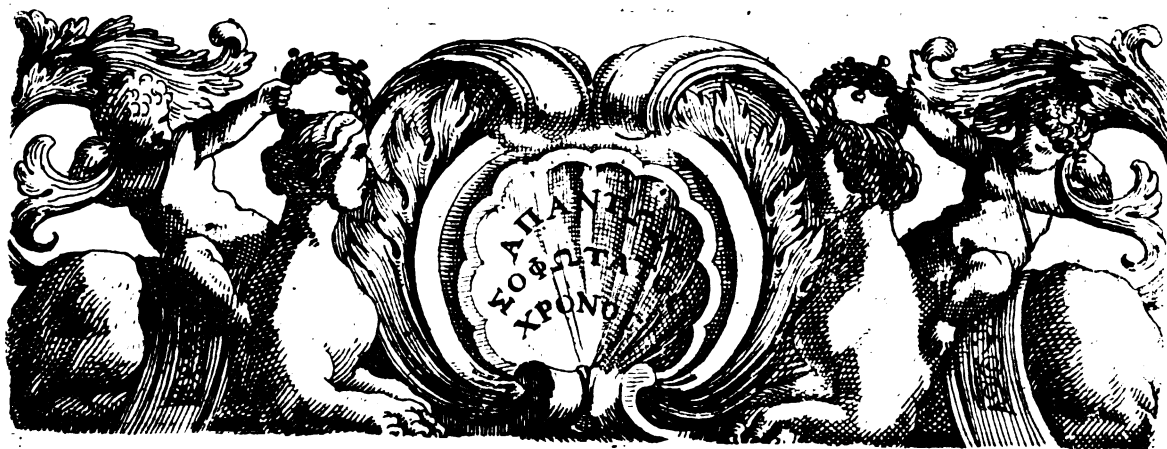
L. GRATIANVS Valentiniani ex Seuera filius Sirmii natus, litteris bene institutus, Princeps religiosus & pius, patruo Valente defuncto, Asiæ Libyæque regna suscepit. Treueris Valentinianum iuniorem fratrem, Cæsarem & participem imperii declarat. Admodum iuuenis Alemannorum triginta millia in Gallias irrum-pentium circa Argentoratum fudit. Theodosium contra Gothos in Thraciam misit, & re feliciter gesta, imperii consortem fecit, tradito Oriente cum imperio Thraciæ. Dum otiosus exercitum suum negligens & Alanos fouens, Maximi insidiis, qui ab exercitu Imperator factus est, circumuentus periit, circa Lugdunum ad Rhodanum, cum imperasset annos xv. nimirum cum Patre viii. cum patruo Valente iii. & cum Theodosio iv. ætatis anno xxix.

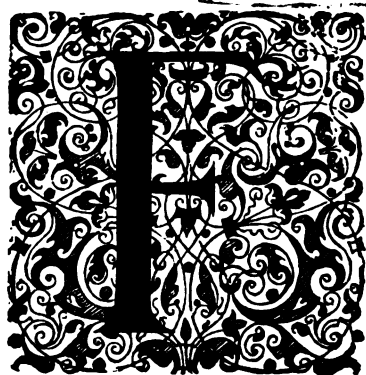
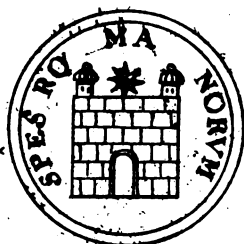
Verisimile est ei nummos similes dicatos esse sicuti Valentiniano & Valenti: plures quippe nobis videre contigit similes, etiam ex omni metallo. Duos hîc tantum apposuimus quorum alter Christianam religionem ab eo summopere cultam fuisse probat, alter Reipublicæ REPARATIONEM, quam laudabiliter quidem tunc temporis ambiebant Principes.

L. VALENTINIANVS Iunior Valentiniani ex Iustina filius, frater Gratiani, ab eo post obitum patris consors imperii factus est & in Italiam missus. Fratre dolo Maximi interfecto, in Illyrium confugit, inde in Orientem ad Theodosium. Tandem restitutus cū ex Italia in Gallias profectus dum Viennæ Allobrogum negligentius moraretur, fraude Arbogasti Alanorum Præfecti, quem ad nimiam potentiam euexerat, nocte in cubiculo strangulatus obiit. Vixit annos xxvi. imperauit xvi. Eius cadauer à fororibus Arbogastis mercede redemptum, Mediolanum transmissum est & sepulturæ mandatum.

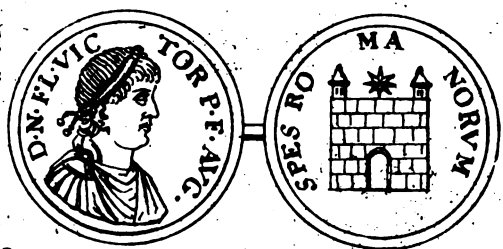
Nummi typus idem est quem in Valentiniano patre & Valente & Gratiano vidimus. Labarum eorum cultum indicat, Christianosque fuisse satis declarat. De eo dictum est in Constantii nummo.

L. MAGNVS MAXIMVS Britannus se de Constantini stemmate oriundum ferebat. Vir in militari expeditione aduersus Francos, Germanos, Gothos, aliosque Barbaros habita, fortis & strenuus, quos terrore sui tantum nominis domuit & ad præbenda vectigalia coëgit. Cæca dominandi libidine percitus, Gratianum optimum Principem per Andragatium interfici curauit, imperii titulos, maiestatemque vsurpauit. Legatos ad Theodosium misit, qui illum compellerent ad pacem, ut potius collegam in imperio reciperet, quam res suas aleæ belli committeret. Officiis non succedentibus, & se morâ detrimentum passurum cogitans, in Italiam migravit in qua amplissimam reportauit victoriam: Bis deinde à Theodosio victus est & Aquileiæ obsessus, tandem à propriis militibus Theodosio victus deditus est. Cum ille veniam daturus esse videretur, eum rursus milites abstraxerunt & necauerunt.

Hi nummi cusi videntur post adeptam in Italia victoriam, quæ tertio nummo designatur. Respublica ab Imperatore gerente subleuata ac reparata videtur in altero. Tertius ad imitationem illius cusus censetur quem Constantinus M. vulgauerat quò sibi Magnus Maximus animos conciliaret renouatâ Constantini Magni memoriâ, ex cuius prosapia se genitum prædicabat.

L. VICTOR Magni Maximi filius adhuc puer à Patre Cæsar factus est, & Galliis præpositus, Eum Augustum fuisse testantur nummi ex auro & argento quos vidimus. Cognita patris nece, à militibus Romanis & eorum Præfecto Arbogaste interfectus est.

Eius nummi typus similis sculptus est inter Parentis nummos, quem ideo cūsum suspicamur prosapiæ à Constantino Magno indicandæ, per quem maximam vterque sibi deducebat gloriam.

TH. THEODOSIVS genere Hispanus Patre Theodosio Magistro militum, ab Imp. Traiano ducebat originem; cui moribus, vultu & successu rerum similis fuit. Huic enim eminens fuit statura, caesaries magna, ingentes oculi, summa clementia, incredibilis pietas, rei militaris disciplina: quibus, ut alter, Optimus Princeps dictus est. Ex Duce Moesiae, Magister militum à Gratiano, ac mox Augustus creatus est. Ingentibus praeliis Gothos superavit illosque Thraciam expulit, quare triumphans Constantinopolim ingressus est. Subactis vndique Tyrannis, Maximo, Victore, Eugenio, Arbogaste, Reipublicae administrationi animum adiecit, filiosque imperii consortes faciens, Arcadium Orienti, Honorium Occidenti praefecit cum Consulum nomine. Ex Galliis Constantinopolim remeans confectus senio, & fatigatus mole imperii, decessit Mediolani, ætatis anno LX. imperii XVII. Corpus eius Constantinopolim translatus, ibi sepultus est cum cæteris Romanis Imperatoribus.

Vnum hîc tantum Theodosii nummum scalpi curauimus, cum illis temporibus pauci noui typi prodirent: Elegantiores in auro cudebantur qui ad nostrum propositum non faciunt.

REPARATIO REIPUBLICAE tunc temporis prædicari poterat, cum extinctis Tyrannis tota imperii Maiestas in vnum Theodosium translata est, Principem, pium, beneficium, victorem, pacificum, optimum, vno verbo verè Christianum.

AELIA FLACCILLA fuit Theodosii prima vxor. Fæmina religiosissima, quæ multa pietatis exempla egenis exhibuit: Maritum admonebat ne benefactori ingratus foret. Huius matronæ castitas, pietas & beneficentia erga pauperes valde prædicantur, & inprimis hæc memoranda sententia: *Imperio conuenit vt aurum id largiatur, ego vero manuum mearum opus pro imperio ipso, ei qui id semel contulit, offero.* Deum significabat quem omni cultu est semper prosequuta. Filios habuit Arcadium & Honorium, de quibus mox dicitur. Hos tamen alii dicunt ex Theodosio & Placidia natos.

Scaliger.

Auersam nummi partem reuocari posse ad Paganorum religionem non inficior: Salsus enim stans Deam repræsentat, quæ tum à sanis tum ab ægrotantibus celebrabatur: ab his quidem valetudinis recuperandæ gratia, ab illis conservandæ. Illam Christianissimæ Augustæ mentem non fuisse censemus, nisi quæ voluerit veterem errorem pharmaco mederi, quod in nummo cernitur, Cruce nimirum Christum symbolicè designante per X. & P. vt in Constantii nummo dictum est pag. 477. Sanè id piissimæ fæminæ conuenit, Paganorum religionem ad veram & salutiferam vnam ducenti. Abest serpens perpetuus Salutis comes, at Christi nomen est substitutum, qui Saluatoris vices obiuit in vtroque Testamento; in veteri quidem sub serpentis habitu populum qui inspexisset sanantis: in novo, cum pro salute generis humani cruci adfixus est.

Euang. S.
Ioan. c. 3.

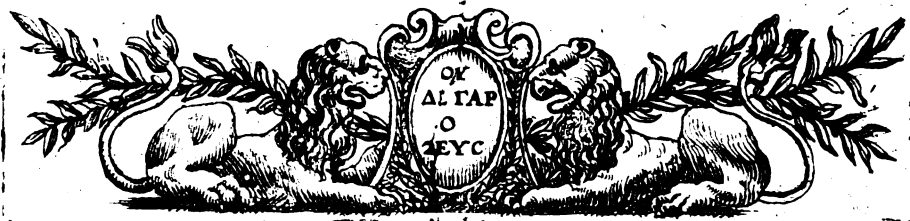
Qq9 ij

L. ARCADIVS Theodosii filius à patre consors imperii factus Orienti præficitur, quem post Theodosii obitum, pro hæreditate sibi habuit; Tutor ei datus est Rufinus, qui spe potiundi imperii missis muneribus Alaricum Regem Gothorum contra Arcadium sollicitat, qui ad mare Hadriaticum venere, & Constantinopolim obsidere ausi sunt, sed comperta proditione ab Italicis militibus ab expeditione redeuntibus interficitur, & in frustra secatus est. Gainas deinde civile bellum mouit, & Arcadii res ad deplorationem usque pepulit: tandem victus interemptus est. Arcadius pius erat Princeps & ex multis insidiis divinâ veluti providentiâ liberatus. Obiit Byzantii, annos natus xxxi. cum Imperaasset xiii. anno V.C. 1160. à Christo nato 408. Filium habebat Theodosium ex Licinia Eudoxia, quem in cunis vagientem Augustum appellavit, & quatuor filias, Placidiam, Pulcheriam uxorem Marciani Imper. Arcadium & Marinam.

Aversus nummus Vota Quinquennalia designat, quæ solebant suscipi in uniuscuiusque Principis imperio. Hunc Paganorum morem, ut & plures alios, servavit Christiani.

L. HONORIUS Theodosii filius Arcadii frater
 confors imperii Occidenti præficitur, tutore
 Stilicone. Princeps religiosissimus diu impe-
 rauit ancipiti fortuna: Gildonem qui Africae
 regnum inuaserat, oppressit. Sveuos, Vandalos
 & Alemannos clam à Stilicone accersitos donis
 pecuniisque allectos vicit: eorum Regem <sup>Oros. lib. 7.
cap. 37.</sup> Rhadagaifum, qui cum ducentis Gothorum
 millibus in Italiam irruperat, cepit & strangulari iussit. Ei successus
 Athalaricus, imperio potitus est, concessa suis Galliâ ab Honorio,
 ad habitandum. A Stilicone vocatus est, qui omnem facinorum
 laudem perfidia crimine obliterauit: ille quamuis aliquando victus,
 in Italiam venit, Romam cepit & diripuit, Placidiam abduxit, quam
 Ataulfo propinquo suo in vxorem dedit. Spoliis onusti Gothi ad
 suos Lares reuerterunt: sic Roma vrbium Regina capta primùm
 vastata est, anno V.C. 1162. Vandali Hispaniam diripuerunt Regemque
 in ea constituerunt Gundericum. Honorius Constantium Magistrum
 militiæ consortem imperii accepit: is ingentis animi vir & in rebus
 gerendis clarissimus, tyrannos Gratianum in Britannia, Constantinum
 cum filio Constante in Galliis sustulit, Barbarorum impetus qui
 Gallias, Hispanias & Britanniam infestabant domuit, at immaturâ
 morte sublatus est. Et paulo post Honorius aquâ inter cutem laborans,
 nulla superstitie prole, ætatis anno XLIII. imperii XXXI.

Signata est hæc moneta Constantinopoli, vt indicant infimi
 characteres. GLORIA ROMANORVM in eo stat, quæ paulo post
 iacuit, captâ à Gothis & vastatâ Româ.

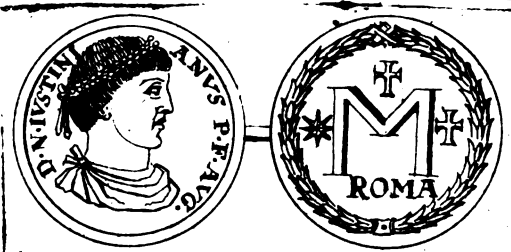
Qqq iij

IL. ANICIVS IVSTINVS Thrax à Senatu Imperator est electus qui labantem Rempubli- cam restitueret. Dicunt Anastasium Impera- torem cùm Deum de reuelatione successoris sui rogasset, hoc tulisse responsum; *Is qui die crastino primus adesse nominatus fuerit, Tibi succedat*, factum esse vt Anastasio nondum cubiculum egresso primus adesse Iustinus nunciaretur. Inuidiatores tres sustulit. Vir veræ pietatis studiosus, Chalcedonense concilium instituit; ex Oriente Arrianos expulit, Orthodoxos Episcopos ab Anastasio eiectos recepit. Cùm novem annis magna virtute imperium administrasset, Iustinianum ex sorore nepotem adoptavit, & paulò post obiit, recrudescente vlcere quod in pugna quondam acceperat, æt. an. LXXVII. imperii IX. Princeps fuit ἀναλφάβητος, quod malè quidam tradunt de Iustiniano.

Egregius typus & insolita inscriptio cernuntur in nummo exiguo: Crux vice labari ab Imperatore tenetur, qui hîc per crucem ad religionis Christianæ decus VICTOR dicitur.

IVSTINIANVS Justini sororis filius fuit, à Justino imperium accepit anno æt. XLIV. adiecitque animum vt illud repararet: Orientem pacauit. Persas opere Belisarii fudit fugauitque & trans Euphratem abire coëgit: veteres firmavit limites. Romam à Gothorum seruitute asseruit, Africam pulsus Vandalis Imperio restituit, Regem eorum Gilimerem cepit & vinctum catenis Constantinopolim duxit; de Persis & Vandalis triumphauit. Narsete Duce Totilam Gothorum Regem vltra decem annos in Italia regnantem qui & Romam spoliauerat, incenderat & cultoribus vacuam reliquerat, interfecit, & Gothorum nomen in Italia deleuit. Italia, Africa & Perside subacta, domi forisque gloriosus templum Sophiæ condidit. Leges reformauit. atque *ius ciuile* quod ante ipsum Julio Cæsari propositum fuerat, *ad* Suet. in Cæs. cap. 44. *certum modum redegit & ex immensa diffusaque legum copia, optima quæque & necessaria in paucos libros contulit.* Romanamque sanctionem ab Vrbe condita vsque ad sui imperii tempora penè mille & quadringentis annis confusam, in vnam reduxit consonantiam. *Omnes sua desideria & querelas ad ipsum deferentes, viros, fæminas, pueros, senes, subleuauit atque confirmauit: maiestatis ac purpure splendore velut attonitos: nullius humilitatem aut inopiam non modo tribunali, sed ne domo quidem exclusam.* hæc Zonaras, quæ pro Christianissimo Rege Ludouico XIV, adeo illi conueniunt, scripta esse videntur. Vir iustus fuit & maximus Princeps. Morbo ex senio affectus, captus mente decessit, æt. an. LXXXIII. imperii XXXIX.

M in auerso nummo quid significet non facile est assequi. Cruces appositæ denotant Principis religionem, ROMA locum indicat vbi nummus signatus est. Qqq iij

De Athalarico Gothorum Rege pauca iam diximus in Honorii nummo. INVICTAM ROMAM per nummum celebrat, fortassis quô eam nonnisi à se victam probaret. Imperatorum Romanorum titulos hisce characteribus imitatus est D.N. scilicet, cum se Dominum Nostrum quemadmodum illi solebant, assereret.

Histor.
miscell.
lib. 16.

Suum hîc habebit locum Gothorum Rex THEODAHATVS, cuius nummi satis frequenter occurrunt in cimeliarchiis. Optarem cœteros habere qui historiam Gothicam ab Historicis aut spretam aut non intellectam, illustrarent. Ille, Athalarico Rege Gothorum immatura morte præuento, ab eius matre Amalasunta in regnum adscitus est: at collati sibi immemor beneficii, eam post dies aliquot in balneo strangulari præcepit. Et quia ipsa dum adhuc viueret, se suumque filium commendarat Principi, Justinianus Augustus audita eius morte, graui mox aduersus Theodahatum iracundia exarsit. Sentiens se Theodahatus infensum habere Principem, Papam Agapatum Constantinopolim misit, quatenus ei apud Justinianum facti impunitatem impetraret: Obtinuerat ille quidem, sed Constantinopoli ante reditum obiit, quare Justinianus Belisarium patricium multis iam præliis gloriosum aduersus Theodahatum dirigit, vt etiam Italiam à Gothorum seruitio liberaret. Eo in Sicilia morante Rex Gothorum Theodahatus extinctus est: Aiunt tumultu militari interfectum: anno regni 11. Dicunt, tres tunc temporis fuisse in terrarum orbe Reges philosophos, doctos & eloquentes, Justinianum Constantinopoli, Chosroem in Persia & Theodahatum Romæ.

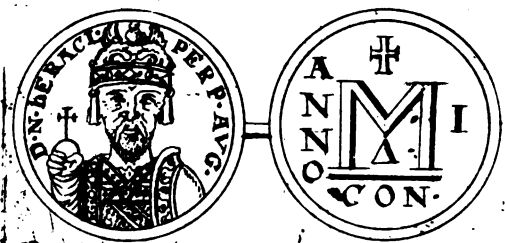
IUSTINVS ē Justiniani sorore Vigilantia natus ei successit, qui in ciuilibus laudabilis, leges ac iustitiam amauit; in bellicis primū infelix cū accepta à Persis insigni clade, pudore ac mœrore percitus in phrenesin incidit: quā commotus Chosroës petenti Sophiæ triennales inducias concessit. Redintegrato tamen bello, tam feliciter pugnatum est, vt Ghosroes, lege perpetua sanxerit, ne contra Romanos Rex Persarum copias ipse duceret. Eius temporibus Narses eunuchus qui iam pridem Italiam à Gothis vindicarat, Longobardos eo tempore militiā formidabiles à Pannonia aduocat, quorum Regi Alboino Italiam prædam spondet, promissisque stetit; idque in odium Sophiæ Justini vxoris à qua contumeliosè habitus erat. Imperauit Justinus annis XIII. relicto filio Tiberio Constantino quem in imperii consortium ante quatuor annos adsciuerat. Vterque cernitur in solio sedens, at Justinus globum tenet cruce conspicuum solemne tum temporis Augustorum ornamentum. Duos nummos eiusdem generis profert doctissimus Alemannus, cū *ἀνέκδοτα* Procopii notis illustrauit, quos ad Justinum & Justinianum retulit, sed certe mendosè: debent enim referri ad Justinum nomine secundum & Tiberium. Rem demonstrant characteres numerales appositi ANNO IX. ANNO X. & in hoc ANNO XI. Justinus enim nomine primus, non nisi nouem annis imperauit, secundus vero supra tredecim. Istius nummi tria possidemus exempla, quorum qui supra scalptus est Constantinopolim designat, alter Nikomediam, fortè etiam Nikopolim, tertius Kyzicum.

LAVIVS PHOCAS Præfectus Scythiæ per Mauritiæ cædem à scelerato exercitu Imperator electus & Augustus appellatus est. Cùm pro more recepto quinto mense post initum imperium litteras ad Chosroem mitteret, indicans se imperii dignitatem assecutum esse, Rex ille indignè ferens Mauritiæ amici sui tam crudelem internecionem, Phocæ bellum indicit, Syriam, Palæstinam, Phœniciam subegit, Hierosolymam cepit, templa Christianorum spoliauit, & vexillum Dominicæ Crucis Hierosolymâ abduxit; sed gentes tandem cum Imperatore pacem sanxere. Auarissimus & ipse charissimos habebat eos qui inexplebili rapacitate populos vexabant; Cœtera focors & ignauus Αιμοποτης dictus est seu *sanguinarius*. Narsetem nobilissimum Ducem, qui rebellarat, per fas & nefas iteratis iuramentis interpositis ad se pellectum, viuum comburi iussit. Conspiratione in eum facta, à coniuratoribus captus, manibus pedibusque truncatis & genitalibus ob insignem eius libidinem & capite amputatis interficitur, omnibus fratribus & necessariis vnâ sublati. Sic dignum perfidia sua in Mauritium exitum habuit, cùm imperasset annis VIII.

Cedrenus.

Constantinopoli percussum fuisse nummum indicant characteres infimi, at cur non græcè scripti sunt? An linguam latinam Constantinopoli colebant Imperatores & eam cum imperii sede Româ cò deduxerint? Puto artificum incuria nihil pretiosius in typo expressum esse, quod illis temporibus ferè semper contigit.

LAVIVS HERACLIVS patricii & prætoris Africæ filius fuit, *ἑρᾱκλῆς ὁ ἀφρικανὸς*, ut ait Zonaras, post interfectum Phocam Imperator fit à militibus. Persis qui Africam sibi subicerant, bellum indixit: ingentibus copiis in Chosroëm ductis qui Lxxxx millia Christianorum interfecerat. Eo profligato, victis eius Ducibus, Persideque in vltionem ferro & flamma vastata, crucem Domini recepit, quam Hierosolymam transtulit. Cum Siroe Chosrois filio à quo fuit interfectus pater, pacem firmavit. Eius temporibus vixit Mahomet Turcarum imperii fundator, ad perniciem Christianorum an. DCxxx. In senectute deditus fuit auspiciis & dæmonum præstigiis & hæresi Monothelitarum, cui incestum adiunxit, fratris sui filiâ ductâ in vxorem. Nouo mortis genere occubuit, testium folliculo sursum vulso, cum priapismo, adeo vt quoties meieret, nisi obiecta tabula id prohiberet, vultum lotio spargeret: alii hydrope obiisse tradunt, anno imperii xxxi. æt. LXVI. Obseruandum Heraclium postremum fuisse Imperatorem ab exercitu Romano electum; & post eum Imperatores imperii dignitatem quasi hæreditariam accepisse.

Nihil indicat auersus nummus præter annum primum imperii, & locum vbi signatus fuerit nempe Constantinopolim, si crucem excipias, quam & auita pietate & motu proprio pro sua tessera sibi habuit præstantissimus Imperator. Illa autem globo est imposita quem habet ille præ manibus, cuius rationem sic Suidas docet. *Iustinianus imaginem suam posuit supra columnam in equo. Ea sinistra manu*

manu fert globum, cruce in eo infixâ: significante quod per fidem in crucem terra Dominus sit factus. Globus enim terra est, ob hanc eius rotundam formam: fides autem crux, ob Deum qui carne in ea affixus. Nec tamen Justinianus inuenti eius autor: exstant Theodosii aliorumque nummi sic insigniti *diu ante illum*, inquit Lipsius: ut ego ipse comperi. Plures etiam principes Byzantini in progressibus publicis crucem hanc prætulērunt suapte manu. *Από μὲν οἷου τῶν τοιούτων φορημάτων φορεῖ ὁ βασιλεὺς οἷα ἀν βάλαιτο, τὸ γὰρ σταυρὸν ἐν δεξιᾷ φερὲν αἰεὶ. E reliquis gestaminibus gestat Imperator quacunque voluerit; crucem autem dexterâ semper gestat.* Ab hoc ritu etiam nunc crucifer ille globus inter Sacri ROMANI Imperii insignia, quod Tu, LEOPOLDE AVGVSTE per tot inclitos maiores ad Te missum tenes, tenebisque diu, ita voueo bono Christiani orbis.

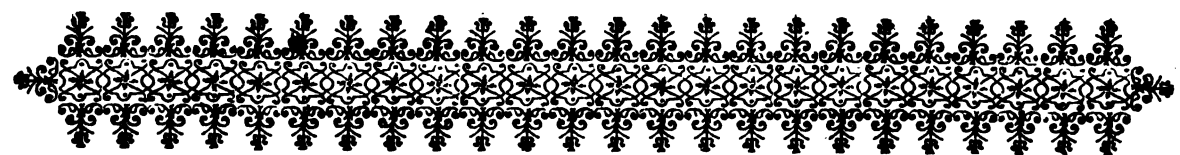
Joannes
Curopalates
lib. de off.
aulæ Con-
stant.

uemadmodum Heraclii Numismata series finiunt in cimelarchiis, sic finem imponent Operi nostro. Illud vlteriùs poteramus extendere, Constantinopolitanorum enim Imperatorum monetæ nobis non deerant, at illæ tam rudes sunt tamque barbaræ, ut lubenter abstinuerimus. Si tamen hæc scalpturas breuib. nostris commentariis adornatas Reipublicæ curiosæ placuisse cognouero, id quod ad posteriorum Imperatorum historiam spectat, indagare & publici iuris facere non intermittam.

INDEX NUMISMATVM ANTIQVORVM,

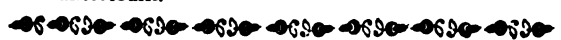
Ex ære mediocri & paruo.

Hoc signo * notantur quæ in hoc opere sculpta sunt.

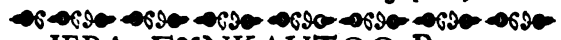
INVICTA ROMA Pag. 2.

- * XL. L. Lupa lactans Romulum & Remum.
  - * XX. Arbor inter duas aquilas.
  - * X. Aquila.
- Jouis ales summi erat symbolum imperii, quod Romani à Diis sibi promissum etiam primis temporibus ambiebant.

ΘΕΑ ΡΩΜΗ. Pag. 3.

- * ΣΥΝΝΑΔΕΩΝ. *Figura stans.*
- * ΤΗΜΕΝΟΘΥΡΕΤΩΝ ΝΕΙΚΟΜΑΧΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΩ. *Dua figura.*
- * ΑΜΟΡΙΑΝΩΝ. *Manus junctæ.*
- * ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ ΕΠΙ ΜΗΤΡΟΥ. *Jupiter stans.*

ΙΕΡΑ ΣΥΝΚΛΗΤΟΣ. Pag. 5.

- * ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΕΠΙ ΠΟΛΛΙΑΝΟΥ. *Isis & Nemesis.*
- * ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Isis & Nemesis.*
- * ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Dea stans.*
- * ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ *Salus sedens, cum Telephoro.*
- * ΑΙΓΑΕΩΝ. *Dea stans.*
- * ΦΩΚΑΙΩΝ ΕΠΙ ΣΤΕΓΤΗΣ ΑΤΡΗΛΗΣ ΕΥΤΥΚΟΥΣ Τ. Β. *Prora navis cum pileis stellatis Castoris & Pollucis.*
- * ΦΩΚΑΙΩΝ. ΣΤΡΑΤΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΔΟΥ Castor ACK. & Pollux stantes.
- * ΚΥΜΑΙΩΝ ΞΑΝΘΟΣ. *Fluvius decumbens.*
- * ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ. *Roma sedens.*
- * ΣΙΠΤΛΑ ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΕΠΙ ΣΤΡΑΤΗΣ ΑΤΡΗΛΗΣ ΘΕΟΛΟΓΟΥ *Cibele in templo.*
- * ΤΗΜΕΙΤΩΝ ΕΠΙ ΣΤΕΓΤΗΣ ΑΥΡΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΟΝΕΙΚΙΑΝΟΥ *Dua figura stantes.*
- * ΑΗΤΩ ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Dea sedens.*

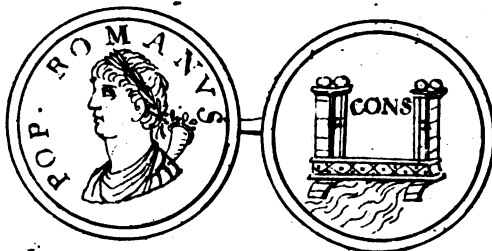
Latona hic sculpta est à Tripolitanis, de quibus aliàs: Ea raro occurrit in nummis antiquis. Obseruandum

est quod in omnibus nummis quos vidi Sacro Senatui dicatis, ΣΥΝΚΛΗΤΟΣ semper scriptum sit per ΝΚ nunquam per ΓΚ quod tamen apud recentiores Grammaticos fieri solet, cum talis sonus indicatur.

ΔΗΜΟΣ. Pag. 7.

- * ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana Venatrix.*
- * ΑΤΤΑΙΤΩΝ *Aesculapius.*
- * ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ *Fluvius decumbens.*
- * { Pop. Romanus. *Caput cum cornucopia.*
Cons. X. *Aedificium, forte pons.*

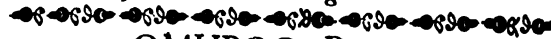

Nummulus hicce videtur temporibus Constantini Magni cusus, qui cum tanquam Genium POPULI ROMANI representat.

ΤΡΙΥΜ. Ιο Ιο. Pag. 8.

- * *Calces equorum inter duos angues.*

ΟΜΗΡΟΣ Pag. 9.

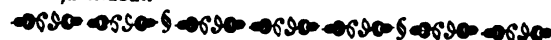
- * ΑΜΑΚΤΡΙΑΝΩΝ ΜΕΛΗC. *Fluvius decumbens.*
- * ΑΜΑΚΤΡΙΑΝΩΝ *Jupiter sedens.*
- * ΑΜΑΚΤΡΙΑΝΩΝ *Victoria.*

ΦΙΛΙΠΠΟΣ.

ΒΑΣΙΛΕΥC ΦΙΛΙΠΠΟΥ *Fulgur.*

Is clarior fuit per filium scilicet Alexandrum Magnum, quam per suum Macedoniæ & Græciæ partis imperium. Fulgure se Diis potentia & celeritate parem jactitabat.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Pag. 10.

- * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΝΕΟΚΟ, *Leo, clava.*
- * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. Β. ΝΕ. *Clava, Pharetra, Arcus.*
- * ΒΑΣΙΛΕΥC, *Clava, Pharetra, etc.*

A

- * [ΟΠΥΡΟΣ ΕΡΥ. *Clava, pharetra.*
 * ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Arcus, clava, pharetra.*
 * ΒΑΣΙΛΕΩΣ. *Arcus, clava, pharetra.*
 * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ Β. ΝΕΩΧΟΡΩΝ. *Dua urna, ara, seu mensa imposita, cujus basi inscriptum est ΟΛΥΜΠΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΑ.*
 * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ Β. Ν. *Idem fere.*
 * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ Β. ΝΕ. *Alexander Bucephalum domans.*
 * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ Β. ΝΕ. *Alexander eques.*
 * ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Bucephalus solutus currens.*
 * ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Bucephalus pascens.*
 * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΔΙΟ ΝΕΩΚΟΡΩΝ *Victoria in bigis.*
 * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΔΙΟ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Anguis è cista repens.*
 * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ Β. ΝΕΩ. *Imp. flans.*
 * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ Β. ΔΙΟ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Pallas sedens.*

ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΕ.

{ *Caput cum pelle leonina.*{ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΥ. *Leo.*

KARTHAGO Pag. 15.

* XII. *Caput acris equi.*

NUMA POMPIIVS & ANCVS MARCVS Pag. 16.

* C. Censo. Roma *Victoria cum arcu triumphali & proa navis.*

JVLIVS CÆSAR Pag. 17.

* Colonia Iulia Corinthus. *Julius sedens, angvis.** { Laus Iuli. Corinth. *Caput Iulii.*{ L. Ato -- Iulio II. Vir. *Bellerophon domans chimaeram.** Valentia S. *Duplex cornucopia.** Colonia Iulia Berithus ex Senatus Consulto. *Colonus agens jugum bovm.*Germanus Induti. *Bos.*Germanus Induti. III. *Fluvius decumbens juxta montes, scaphe manuum imponens.*

Hunc Typum refert Cl. Trifanous ad Coloniam institutionem de qua Plinius Lib. III. c. 5. & 16, illam non INDUTIAM sed INDUSTRIAM nominans, fortassis mendosè. Germanos eam fundasse nomen declarat, auctoritate Cæsaris. Sita est ad Apenninum juxta Padum.

TRIUMVIRI R.P.C. Pag. 19.

* { *Tria capita, Marci Antonii, Lepidi & Augusti.*{ . . . . . APXIEP. . . . . *Diana Ephesia.*

MARCVS ANTONIVS Pag. 21.

* { M. Ant. Imp. Cos. Des. Cleopatr. . . . . *Duo capita jugata.*{ Præf. Clafs. *Navis.** { M. Ant. Imp. it. Cos. III. Vir. R.P.C. *Duo capita adversa.*{ Præf. Clafs. F.C.B. *Navis.** M. Ant. Barbarus. *Caput Augusti.*Imp. Ant. *Capricornus.** { *Caput M. Antonii cum clava Herculis.*{ L. A. ΡΩΜΗΣ. *Proa navis.*

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ Pag. 22.

* ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ Κ. *duplex cornucopia.** ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. *Aquila fulminis innixa cum cornucopia.*

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ Pag. 24.

* ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ *Jupiter sedens.*

LEPIDVS Pag. 25.

* { Col. *Caput Lepidi armatum.*{ Cabe. *Caput Muliebre in laurea.*{ Ex - - - *Caput Lepidi Labyrinthus.*{ M. Aimil. T. Fufio. *Caput Augusti.*

ATIVS BALBVVS Pag. 25.

* Sard. *Caput rusticum, sceptrum.*

AVGVSTVS Pag. 27.

* Vota P. Sufc. pro sal. & red. I. O. M. Sacr. *Miles vexillum tenens.** { Vic. Aug. *Victoria insistent globo.*{ Cho. Præ. Phil. *tria signa militaria.*Augustus. *Aquila.*Augustus. *in laurea.*III. *in laurea.*III. *Bigæ.*VIII. *in laurea.*XIII. *in laurea.*X. *in laurea.*XV. *in laurea.*XVI. *in laurea.** P. Stolo III. Vir *in medio A.A.A.F.F.S.C.*T. Crispinus III. Vir *A.A.A.F.F.S.C.*C. Añinius Gallus III. Vir *A.A.A.F.F.S.C.*C. Plotius Rufus III. Vir *A.A.A.F.F.S.C.*Gallius Luperus III. Vir *A.A.A.F.F.S.C.*M. Mæcilius Tullus III. Vir *A.A.A.F.F.S.C.*M. Mæcilius Tullus III. Vir *A.A.A.F.F.S.C.*M. Salvius Otho III. Vir *A.A.A.F.F.S.C.*L. Surdinus. III. Vir *AAA.F.F.S.C.*P. Lurius Agrippa III. Vir *A.A.A.F.F.S.C.*

S.C. Pont. Maxim. trib. pot. XXXIII.

* Romæ & Augusto. *Ara.*Romæ & Augusto. *Idem fere.*Romæ & Augusto *in are minuto.** Jovi Deo. S. C. *Templum.** Augustus. *Capricornus cum cornucopia.** P. Æbutio C. Julio Herac. II. Vir. qui. iter. *in laurea.** M. Postum. Albin. L. Porc. Capit. II. Vir. q. *Sacerdos.** C. Var. Ruf. Sex. Iul. Pol. II. Vir. q. *Instrumenta Pontificalia.** Q. Terentio Culleone II. Vir. . . . . *Caput Juvenile.** Cæsar Augusta Q. Lutat. M. II. Vir. *jugum bovm.*

Cæsar Augusta L. Cassio. C. Valer. Fe. II. Vir. *Jugum Boum.*

Cæsar Augusta Cn. Dom. . . . . II. Vir. *Jugum Boum.*

* C. A. in corona rostris ornata.

* C. A. in laurea.

* Cæsar Augusta M. Porci. Cn. Fad. II. Vir. *Ara, Vexillum.*

Cæsar Augusta M. Porci. Cn. Fad. II. Vir. *Colonus Agens jugum Boum.*

* { Augustus C. V. I. Celsa *Caput Augusti in laurea.*

{ L. Cor. Terr. M. Iun. Hisp. II. Vir. *Bos.*

* C. V. I. Cel. L. Baccio. MV. Festo II. Vir. *Bos.*

{ Col. V. I. Celf. II. Vir. *Caput Augusti.*

{ L. Pomp.

* { MV. CAL. Iulia, Augustus. *Caput Augusti.*

{ L. Bæ. Prisco C. Gra v. Broc. II. Vir. *Bos.*

* L. Prisco C. Brocchio II. Vir. *Caput Bovis.*

* Mun. Ergavica. *Bos.*

* Mun. Ilerda. *Lupa.*

* MV. Augusta Bilbilis M. Semp. Tiberi L. Lici

Varo. II. Vir. *in corona.*

MV. Augusta Bilbilis L. Cor. Caldo L. Semp.

RV Tilo II. Vir.

* { Augustus *Caput Augusti.*

{ Bilbilis *Eques.*

* { Bilbilis *Caput Augusti.*

{ Italica *Eques.*

* Turiaso *Caput muliebre.*

Turiaso, Severo . . . . . II. Vir.

* C. V. T. Ti. Cæsar. *Caput Tiberii.*

* V. V. Osca. Composto et Martullo. II. Vir. *Eques.*

* { Vrbs Viæ. *Caput Augusti.*

{ Osca, *Eques.*

* Emerita *Jugum Boum.*

{ Divus Augustus Cæsar.

{ Col. Augusta Emerita. *Castra.*

Hic Nummus non nisi post mortem Augusti cufus est: apparet ex DIVI Titulo appposito. Conjectura est, eodem tempore factum, quo Emeritani similem typum Tiberio obtulerunt.

* Nem. Col. *Dea stans arreptos pascens colubres.*

* Nem. Col. *Olea rami, vas inversum, in laurea.*

Col. Nem. S. C. *Crocodylus palma appensus.*

Col. Nem. *incusus nummus.*

* Col. A. A. Patrens. *Jugum Boum.*

* Col. Iul. Aug. Fel. Ber. *Jugum Boum.*

* Ber. *Neptunus stans.*

* *Labyrinthus.*

Victoria Aug. *Cytheronte.*

. . . . . Colon.

{ Augustus ex D. D. *Caput Augusti.*

{ Roma . . . . . *figura Victoriæ gestans.*

Victoria gradiens.

Jugum Boum.

M. Cal.

L. Valentino. L. Novo. II. Vir. *Bos.*

{ C. I. XXXVI. *Caput Augusti.*

{ Ex D. D. *Caput.*

* Cor. Bellio Proc. . . . . II. Vir. *Pegasus.*

Cor. . . . . II. Vir. *Templum.*

C. Domit. L. Pom. II. Vir. *Bos.*

Cossus Cn. F. Lentulus. . . . . *figura Equestris*

* Sapius II. V. Q. *in Corona. Rex Ptol.*

* Col. Iul. *Colonus agens jugum boum.*

ΚΑΙΣΑΡ *Caput Augusti.*

* ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΚΩΙΩΝ. *Clava, Serpens.*

* ΚΩΙΩΝ ΝΙΚ. ΟΡΑ . . . . . *Caput Herculi.*

ΝΙΚΟΜΑΧΟΣ *Caput Herculi Jun.*

* ΣΕΒΑΣΤΟΣ *Luna falcata cum cometa.*

{ ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ *Caput Augusti apollinis habitu.*

{ ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ . . . ΚΑΙΣΑΡΙΟ *Characteres incogniti, Graeci male scalpti.*

* { ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΠΛΟΤΣΙΑΣ ΤΗ ΠΑΤ. *Caput.*

{ ΛΑΠΟΛΛΑΣ ΦΑΝΙΟΥ. ΑΜΕ . . . . . *Pallas.*

* ΑΣΚΑΛ. *Dea stans.*

* ΔΑΜΑΣΚΗΝΩΝ. *Dea sedens.*

* { ΕΓΗΣΤΑΙΩΝ. *Caput Augusti.*

{ *Aeneas portans Anchisen.*

* ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΣ *Portus.*

* { ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ *Capita Augusti & Livia jugata.*

{ ΡΟΙΜΗΤΑΛΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ *Capita jugata.*

* { ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ. *Caput Augusti solum.*

{ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΟΙΜΗΤΑΛΚΟΥ *Caput Regis cum Uxoris.*

* { ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ *Caput Augusti, Capricornus.*

{ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΟΙΜΗΤΑΛΚΟΥ *Caput Regis.*

* { ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ *Caput Augusti.*

{ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΟΙΜΗΤΑΛΚΟΥ *Caput Regis.*

ΚΝΟΣΙΕΩΝ ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ *Labyrinthus.*

Gnosus urbs insulae Cretæ in qua Minois jussu à Dædale labyrinthus constructus ad Egyptiaci formam. Corruptum scribit Diod. Siculus suis temporibus: fortassis ab Augusto restitutus est, post Victoriæ Actiacam: inde nummus cufus.

* ΚΑΙΣΑΡΕΙΣ *Aquila in vertice montis.*

* ΚΥΔΟΝΙΑΤΩΝ, *Lupa lactans puerum.*

ΤΙΦΟΥΛΕΩΝ *Mulier inter duo equorum capita.*

Fortassis ΤΙΦΟΥΛΕΩΝ debet legi, & ad urbem eius nominis referri, quæ in Dacia est, teste Ptolemaeo. Dacos & Sarmatas equis abundare scribit Strabo Lib. VII. ideo in nummo signati sunt.

* { KAICAPOC *Spica.*
L. A. Palma.

* ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ *in laurea.*

Thessalonicensis hac arte sunt usi qua Principem demerentur et Liviam ei charissimam suis in nummis signarent. Id etiam sunt imitati Edeffeni quorum nummum pag. 77. vulgauimus.

{ ΠΑΤΗΡ ΠΑΤΡΗΔΟΣ *Caput Augusti.*
ΣΕΒΑΣΤΟΣ *Sex Spica.*

S. C. Fulgur.

* S. C. Templum cum vitulo & agno.

* Augustus Divi F. Bos.

* Consensu Senat. & Eq. ordin. P. Q. R. *Sedens Imperator.*

Provident. S. C. Ara.

* Provident. Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. Ara. S. C. *Aquila globo insistent.*

* Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. *Aquila fulguri insistent.*

* Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. *Aquila, globo insistent.*

S. P. Q. R. S. C. *Victoria clipeum ferens.*

* S. P. Q. R. S. C. Imp. T. Vesp. Aug. Rest. *Victoria.*

* Imp. D. Cæsar Aug. Restituit. S. C. *Aquila globo insistent.*

* Imp. Nerva Cæsar Aug. Rest. S. C. *Fulgur.*

* Imp. Nerva Cæsar Aug. Rest. S. C. *Ara.*

* Imp. Nerva Cæsar Aug. Rest. S. C. *Orbis.*

* Imp. Nerva Cæsar Aug. Rest. S. C. *Aquila orbi insistent.*

S. C. *Dea sedens.*

Diva Augusta. *Dea sedens.*

S. C. *in corona quercea.*

Augusti nummus incusus.

* { ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΔΗΜΟΦΩΝ *Templum.*

ΠΕΡΓΑΜΗΩΝ ΚΑΙ ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ. *Dua figura.*

ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΚΕΦΑΛΙΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΩΝ.

Templum.

* { ΠΕΡΓΑΜΗΩΝ ΚΑΙ ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ. *Dua figura.*

IVLIA AVGVSTI Pag. 54.

* { Augusta ..... *Caput Julia.*

..... *Caput Augusti.*

* { ΛΙΟΥΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Julia.*

ΠΑΤΡΟΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ. *Duplex cornucopia.*

{ CYNKAHTOC ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΗΡΟΝΤΜΟΤ
ΣΕΒΑΣΤΗ. *Capita Livia & Senatus, adversa.*

* { ΤΙΒΕΡΙΩ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΠΙ ΠΙΕΤΡΟΝΙΟΥ.
Templum quatuor columnarum &c.

* { ΣΜΥΡΝΑΙΟΙ ΣΕΒΑΣΤΟΙΣ. *Capita jugata Augusti & Livia.*

ΔΙΟΝΤΣΙΟΣ ΚΟΛΛΥΒΑΣΙΟΣ. *figura stans.*

* { *Capita Augusti & Livia jugata.*

ΕΦΕΣΙΩΝ ..... Δ. *Cervus.*

* { *Capita jugata Augusti & Livia.*

..... ΑΡΧΙΕΡ. ΑΣ ..... ΕΦΕΣΙΩΝ

ΣΜΥΡ. ΠΑΡΑΛΕΣ. *Cervus.*

* { ΜΗΝΗ ΣΑΜΙΩΝ. *Caput Livia.*

ΘΕΟΝ CYNKAHTON. *Caput Augusti.*

* { ΘΕΑΝ ΡΩΜΗΝ. *Caput Livia.*

ΘΕΟΝ CYNKAHTON. *Caput Augusti.*

* ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Livia.*

AGRIPPA Pag. 59.

* S. C. *Neptunus dextra delphinum tenens.*

* Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. *Idem.*

* Idem. D. Aug. Rest. S. C. *Idem.*

Cæsar Augustus. *Caput Augusti.*

CAIVS CÆSAR.

{ Augustus Pont. Max. *Caput Augusti.*

C. Cæsar. Pont. Col. *Caput Caii.*

* { ΓΑΙΩΝ ΚΑΙCΑΡΑ. *Caput Caii radiatum cum astro.*

ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ. *Cancer.*

Nummus iste iam à Cl. Tristano vulgatus est.

LVCIVS CÆSAR Pag. 61.

* { C. L. Cæsar Aug. F. C. V. T. *Capita adversa Caii & Lucii.*

Cæsar Augus. &c. *Caput Augusti.*

* { Cæsar Augustus C. V. T. *Caput Augusti.*

C. L. .... *Dua Capita.*

* ΓΑΙΩΝ *Caput Caii.*

* ΛΕΤΙΩΝ *Caput Lucii.*

TIBERIVS Pag. 63.

Pont. etc. S. C.

Rom. et Aug. *Ara.*

Rom. et Aug. *sepe idem.*

Rom. et Aug. *in are minuto.*

* { Augustus Ti. Cæsar. *Caput Tiberii, cum aquila & lauro.*

* { *Characteres incogniti .... ΤΟΛΥ .... cum capite Apollinis & hyra, in laurea.*

Pontif. Maxim. etc. S. C. *Dea Sedens.*

Pontif. Maxim. etc. *Caduceus.*

Pontif. Maxim. etc. *Caduceus inter duo cornucopia.*

Pontif. Maxim. etc. *Orbis cum temone.*

* Clementiæ S. C. *Clipeus, in medio effigies Dea.*

* Moderationi S. C. *Clipeus in cuius medio effigies Dea.*

* Iustitia

ANTIQUORVM.

5

- * Iustitia *Caput Dea.*
- * Iustitia. *idem nummus restitutus à Tito.*
- * Salus Augusta. *Caput Dea.*
- * C. Vib. Marso Pr. Cos. Dr. Cæq. Pr. T. C.
Rufus F. C. D. D. P. P. *Dea sedens.*
- * C. Vibio Marso Pr. Cos. III. C. Sallus. Rufius
... M. M. I. V. *Dea Sedens.*
- * Divus Augustus Mun. Tur. *Caput Augusti.*
- * L. Cæc. Aquin. M. Cel. Palv. D. II. Vir. Mv.
TVR. Bos.
- * M. Caro L. Vetticus II. Vir. C. C. A. *Fugum
Bos.*
- * C. C. A. Bos.
- * C. C. A. . . . . II. Vir. *tria signa
militaria.*
- * Perm. Divi Aug. Munic. Italic. *Ara in qua scri-
ptum. Providentiæ Augusti.*
- * Munic. CASCANTUM. Bos.
- * Munic. GRACCURIS. Bos.
- * Mv. Augusta Bilbilis, Ti. Cæsare V. L. Ælio
Seiano *in laurea.* CoS.
- * Sag. L. Semp. Gemino L. VAL. Sura II. Vir. Navis.
- * Col. Augusta Emerita. *Castris figura.*
- * C. V. I. Cels. Bagg. Front. Cn. Bucco. II. Vir Bos.
- * Mun. Oficerda Bos.
- * M. C. I. TVL. Sparso L. Saturnino II. Vir. Bos.
- * Segobriga *in corona.*
- * Clunia Cn. POMP. M. Ao. T. ANT. M. Iul.
Seran. III. Vir. Bos.
- * C. I. I. A. M. Iulius Sertal. L. Sesti. Celer. II. Vir.
Ara à qua palma in ea scriptum est, Sal. Aug.
- * C. V. T. Tar. Divus Augustus Pater. *Caput
Augusti radiatum.*
- * C. V. T. Iulia Augusta Drusus Cæf. Trib. Pot.
Capita adversa Iulia & Drusi.
- * V. V. Osca. *Eques.*
- * C. A. I. Æternitati Augustæ. *Templum.*
- * Abdera. *Templum quinque columnarum.*
- * Iunctio. Q. Cn. A. L. Ter. Lon. . . . . II. Vir.
Dua figura manus jungentes supra aram.
- * { Col. Rom. Perm. Divi Aug. *Caput Tiberii.*
Drusus Cæsar Germanicus Cæsar. *Capita
adversa.*
- * { ΠΑΤΗΡ ΠΑΔΡΗΔΟΣ. *Caput Tiberii.*
ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Sex spica.*
- * { ΤΙΒ. ΚΑΙΣΑΡ. *in laurea.*
... . *Palma.*
- * ΕΠΙ ΦΛΑΚΚΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. . . . . *in
laurea.*
- * ΕΛΕΥΣΣΑΙΩΝ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Iulia.*
- * ΕΠΙ ΑΡΑΔ. . . . . *instar corona.*
- * Nero & Drusus C. . . . . Q. C. Vinc.
capita adversa.
- * Imp. T. Cæf. Divi Vesp. F. Aug. Rest. *in medio.*
S. C.
- * Imp. T. Cæf. Divi Vesp. F. Aug. P. M. Tr. P. P. P.
Cof. VIII. Restitu. *in medio.* S. C.
- * Imp. D. Cæf. Divi Vesp. F. Aug. Rest. *in medio.*
S. C.

DRVSVS Tib. Filius. Pag. 78.

Pontif. etc. S. C.

- * { Pietas. *Caput velatum.*
Drusus Cæsar Ti. Augusti F. Tr. Pot. Iter. *in
medio.* S. C.
- * { Pietas. *Caput velatum.*
Imp. T. Cæf. Divi Vesp. Aug. Rest. *in medio.*
S. C.
- * L. Rusti. Celius Cordus II. Vir. Quinq. D. D.
- * Templum Veneris Paphia cum area.
- * ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. *Caput Germanici.*
- * Imp. T. Cæf. Divi Vesp. F. Aug. restituit *in me-
dio.* S. C.
- * Imp. T. Cæf. Divi Vesp. F. Aug. Tr. P. P. P. Cof.
VIII. restituit. *in medio.* S. C.
- * Imp. D. Cæf. Divi Vesp. F. Aug. Rest. *in medio.*
S. C.

ANTONIA Pag. 81.

- * Ti. Claudius Cæsar Aug. P. M. Tr. P. Imp. S. C.
Figura velata.

GERMANICVS Pag. 82.

- C. Cæsar Divi etc. S. C.
- C. Cæsar. Aug. etc. S. C.
- Ti. Claudius etc. S. C.
- { Germanicus Cæsar. *Quadriga.*
Signis devictis. Receptis Germanis. S. C. *Im-
perator stans in habitu militari.*
- * Scipione & Montano II. Vir. *in medio.* C. C. A.
- * Munic. Italic. M. D. *tria signa militaria.*
- * C. Hejo Pollione II. Vir. C. Muffid. Prisco.
II. Vir. *in corona.*
- { ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ.
Caput Germanici laureatum.
ΓΑΙΩΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΣΕΒΑ-
ΣΤΟΝ. *Caput Caligula laureatum.*
- * { ΣΕΒΑΣΤΟΣ. . . . . *Imperator stans.*
... . *Europa à Iove sub bovis specie rapta.*
- * ΙΟΥΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΙΚΑΙΩΝ.
Caput turratum.
- I. A. N. A.
- * Imp. D. Cæf. Divi Vesp. F. Aug. Rest. *in medio.*
S. C.

AGRIPPINA Pag. 87.

- * { ... . ΜΙΑΗΣΙΩΝ. *Caput Agrippina.*
ΓΑΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΣΕΒΑ-
ΣΤΟΣ. *Caput Caii, Stella.*
ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ. *Caput Agrippina.*
... . *Pallas stans.*

NERO et DRVSVS. Pag. 88.

- * { C. Cæsar Divi Aug. Prou. P. M. Tr. P. III.
P. P. S. C.
Nero & Drusus Cæsares. *Equites.*

B

CALIGVLA, Pag. 89.

- Vesta S.C. *Dea sedens.*
 S.C. *Neptunus stans.*
 * C. Cn. At. El. Flac. Cn. Pom. Flac. II. Vir.
 ..... Sal. Aug. *Caput Dea.*
 * Agrippina, Drusilla, Julia. S.C. *tres figura.*
 R. C. C. &c.
 * Germ. Cæsar Pulchro III. Vario. II. Vir. *Caput Germanici.*
 * Germ. Cæsar Dosseno Pulchro II. Vir. *Caput Germanici.*
 * Liciniano & Germano II. Vir. *in medio.* C. C. A
 * Liciniano & Germano II. Vir. *Iugum boum.*
 * M V Aug. Bilbil. C. Corn. Refec. M. Helu.
 Front. *in Corona laurea.* II. Vir.
 * Segobrica. *in corona quercea.*
 * Cor. .... Lo. II. Vir. *Pegasus.*
 * ΜΙΛΗΣΙΩΝ ΔΙΑΤΜΕΤΣ. *Apollo citharadus.*
 * ΚΩΙΩΝ. .... ΠΟΠ. .... *Serpens.*
 * { ΓΑΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΘΕΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ CE-
 BACTOI Duo capita aduersa cippi imposita
Augusti & Caii.
 * { ΘΕΑ ΡΩΜΗ ΙΕΡΑ ΣΥΝΚΑΗΤΟΣ ΙΑΙΩΝ.
Adversa capita Roma & Senatus Pallade inter-
media.

CLAVDIVS, Pag. 97.

- S.C. *Pallas.*
 Constantia Augusti S. C. *miles stans.*
 Libertas Augusta. *stans.*
 Ceres Augusta S. C. *sedens.*
 * ..... VII. *Aquila legionaria.*
 { Ti. Claudius Cæsar. Aug. *Congium.*
 { S. C. &c. *absq. typo.*
 Idem *Manus & bilancem tenens.*
 Rom. & Aug. *Ara.*
 * Col. A. A. Patr. XXII. *Signa legionum, Aquila vo-*
litans fulguri imposita.
 * Liberis Aug. Col. A. A. P. *Duplex cornucopia cui*
imposita sunt duo capita muliebria Antonia scilicet
& Octavia, & intermedium Britannici.
 * Col. Aug. Iul. Philip. Divus Aug. *Dua figura*
stantes in cippo.
 * C. Cib. D. D. Publ. *in Corona.*
 * C. Cib. D. D. *Palma.*
 * Col. Cl. *Iugum boum cum quinque vexillis militari-*
bus.
 * ..... *Neptunus.*
 * ΑΡΟΧΕΩΝ ΜΥΩΝΟΣ ΣΥΝ ΑΓΧΙΑΛ. *Victoria*
gradiens Victoriam gerens.
 * ΚΟΙΝΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ. *in Corona.*
 ΚΥΠΡΙΩΝ *in medio, ΕΠΙ ΚΟΜΙΝΙΟΥ ΠΡΟ-*
 ΚΛΟΥΤΑΝΟΥ ΤΥΠΑΤΟΣ.
 * ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ ΑΜΑΖΕΑΣ. *Pallas stans.*
 * ΝΙΚΑΙΕΩΝ ..... ΟΣ ΑΝΘΥΠΙΑΤΟΣ. *Aedi-*
ficium.
 * ΕΠΙ ΣΩΚΡΑΤΟΥ ..... ΛΟΥ ΑΙΖΑΝΕΙ. *figura*
stans.
 * ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ ... ΜΙΟΥ ... ΚΙΑΣΟΥ. *figura*
stans.

- * { ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ ... ΥΔΙΟΣ. *Caput Claudii.*
 ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Ε. *in*
laurea.
 * ΔΙΟΣ .... *Caput Iovis, Stella.*
 * ΑΥΤΟΚΡΑ. *Nili caput cum Cornucopia duplici, &*
quorum uno prodit infans.
 * ΑΥΤΟΚΡΑ. *Africa caput.*
 * ΑΥΤΟΚΡΑ. L. II. *Aquila fulguri infistens.*

- * ΑΥΤΟΚΡΑ *Caduceus inter spicas.*
 Hic typus frequenter in nummis occurrit, qui per-
 petuo pacem atque fertilitatem indicat.
 * ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ *Manus juncta.*
 * ΑΥΤΟΚΡΑ. *Hippopotamus.*
 * L. B. *Taurus.*
 * L. B. *Sex spica.*
 * ΘΕΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput Livia.*
 * ANTONIA, ΑΡΟΥΣΟΣ ΓΕΡ. *capita Ant. & Drusi.*
 * Valeria Messalina Augusta. *Caput Messalina.*
 * ΟΥΔΑΛΕΡΙΑ ΜΕΣΣΑΛΙΝΑ. ΣΕΒΑΣΤΗ. *Caput*
Messalina.
 * { ΤΙ ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΓΕΡΜ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput*
Claudii.
 ΚΛΑΥΔΙΩΝ ΣΕΒΑΣΤΩΝ ΑΓΡΙΠΠΙΑΝ
 ΣΕΒΑΣΤΗΝ. *Capita aduersa.*
 * { ΖΜΤΣ. ΨΙΛΩΠΑΤΡΙΣ ΕΠΙ ΧΡΕΣΧΙΟΥ
Victoria.
 * { ΚΛΑΥΔΙΩΝ ΣΕΒΑΣΤΩΝ ΑΓΡΙΠΠΙΑΝ
 ΣΕΒΑΣΤΗΝ. *Capita aduersa.*
 * Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. *Pallas stans.*
 * Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. *Spes stans.*
 * Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. *Miles stans.*
 * Imp. T. Vesp. Aug. Rest. S. C. *Ceres sedens.*

AGRIPPINA Pag. 109.

- * { ΑΓΡΙΠΠΙΑ. *Caput Agrippina.*
 ΕΤΘΗΝΙΑ L. IB. *Caput Cereris.*
 * { Agrippina caput absque inscriptione.
 ΕΤΘΗΝΙΑ LIAN. *Caput Cereris.*
 * { ΣΕΒΑΣΤΗΝ ΑΓΡΙΠΠΙΑΝ. *Caput Agrippina*
cum pappavere inter duas spicas.
 * { ΑΚΜΟΝΕΩΝ ΕΠΙ ΣΕΡΟΤΗΝΙΟΥ ΚΑΠΙ-
 ΤΩΝΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΑΣ ΣΕΟΤΗΡΑΣ.
Diana venatrix cum Nympha cornu gerente.
 ΚΟΤΙΑΕΩΝ ΕΠ. ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΙΟΥ. *Cybele.*

NERO, Pag. III.

- S. P. Q. R. *in clipeo gestato à Victoria.*
 Pontif. Max. Tr. Pot. Imp. P. P. S. C. *Nero Apollo.*
 Nero *cytharam pulsans.*
 Genio Augusti. *Nero stans.*
 Ara Pacis. S. C. *Ara.*

- Roma S.C. *sedens*.
 Securitas Augusti S.C. *sedens*.
 Victoria Augusti S.C. *gradiens*.
 * S.C. *in laurea*.
 * Mac. Aug. S.C. *adificium*.
 Idem *ferè idem*.
 * Por. Ost. Augusti S.C. *Portus*.
 * Pace P. R. Terra marique Parta Ianum clu-
 sit S. C. *Templum Faus*.
 * Pace P. R. Ubiq. parta Ianum clusit. *Templum*
Iani.
 Iuppiter Liberator. C.P. *stans*.
 Adventus Augusti. C. P. *Triremis*.
 Cer. Quinq. Rom. Co. S.C. *Ara*.
 P.M. Tr. P. Imp. P.P.S.C. *Ramus lauri*.
 P.M. Tr. P. Imp. P.P.S.C. *Columna, galea, &c.*
 Max. Trib. Pot. P.P.S.C. *Miles stans*.
Nummus incusus.
 { Nero Clau. Cæf. Aug. Imp. V. rino Volumnio
Caput Neronis.
 * { Nero Clau. Cæf. Aug. Imp. Octavia Aug.
Capita adversa Neronis & Octavia sub habitu
Solis & Luna.
 Nero Claud. .... *Capita adversa Neronis &*
Octavia.
 * Col. Iul. Aug. Cassandren .... *Caput Iovis*
Ammonis.
 Idem *Idem fere*.
 * C. Cib. ex consensu. *Bos*.
 * ..... ΤΑΕΝΟ II. Vir. Cor. *Pegasus cum*
Bellerophonæ.
 * ..... ΕΝΟ II. Vir. Cor. *in corona apii*
Isthmia.
 * C. .... II. Vir. Adve. Aug. Cor. *Triremis*.
 * ΓΑΙΟΣ ΠΟΣΤΥΜ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ. *figura palu-*
dulata iuxta columnam, super qua corona, in qua
B. &c.
 Idem *Idem fere*.
 * ΔΗΜΟΣ ΡΩΜΑΙΩΝ. *Dea stans*.
 * ΕΡΕΙΤΩΝ ΑΠΟΛΛΩΝΙ.
 * Τ. ΑΤ. ΓΑΙΟΥ ΗΡΗΣΙΠΠΟΥ. *figura stans*.
 * { ΝΕΡΩΝΙ ΑΠΟΛΛΩΝΙ. *Nero citharedus*.
 { ΝΕΡΩΝΟΣ. *Victoria*.
 * { ΚΑΙΣΑΡΟΣ. *Palmam*.
 { ΝΕΡΩΝΟΣ. *In corona*.
 * ΣΜΤΡ. ΕΠΙ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥΣ ΚΛΑΡΟΣ. *Fluvii*
decumbentis typus.
 * ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Chrysus*.
 * ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. *in corona*.
 * ΑΥΤΟΚΡΑ. *Cerui Nili*.
 * ΑΥΤΟΚΡΑ. L. IB. *Aquila*.
 ΑΥΤΟΚΡΑ. L. IB. *Caput Serapidis*.
 ΑΥΤΟΚΡΑ. L. IB. *Caput ornatum proboscide ve-*
luti Africa.
 * ΑΓΡΙΠΠΕΙΝΗ ΣΕΒΑΣΤ. *sedens*.
 ΣΕΒΑΣΤΟ ..... *figura turrata stans, dextrâ*
caput tenes, sinistra bastam.
 { ΝΕΡΩΝΙ ΑΠΟΛΛΩΝΙ.
 { ΝΕΡΩΝΟΣ. *Victoria*.
 ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. *Caput Tiberii laureatum*.
 ΔΙΟΣ ..... ΙΟΥ. *Caput Jovis*.

ΖΕΥΣ. .... *Caput Jovis*.
 ΑΚΤΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ. *Phaetram gestans*.

- * { ΙΕΡΑ ΣΤΗΝΚΛΗΤΟΣ. *Caput Neronis laureati*.
 { ΛΗΤΩ ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Latrona sedens*.
 Conjectura est illius Deæ habitu expressam fuisse Ne-
 ronem uxorem Poppeam, quam ille violentissime ad-
 amavit.
 ΘΕΑΣ ΣΙΔΩΝΟΣ. *Europa à Jove sub specie lauri*
raptæ.
 ΕΠΙ Τ. ΔΑΜΑ. *Salus nuda etiam serpenti præ-*
bens.
 Ad Damascenos iste nummus refertur.

OCTAVIA, Pag. 122.

- * { ΟΥΚΤΑΟΤΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ L. *Caput Uxoris*.
 { ΝΕΡ. ΚΛΑΥ. ΚΑΙΓ. ΓΕΒ. ΑΤΤ. *Caput Neronis*.

POPPEA, Pag. 123.

- * { ΠΟΠΠΑΙΑΣ ΣΕΒΑΣΤΗΣ. *Caput Poppeæ*.
 { ΝΕΡΩΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ. *Caput Neronis lau-*
reati.
 * { ΠΟΠΠΑΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. L. I. *Caput Poppeæ*.
 { *Caput Neronis radiati*.
 * ΝΕΡΩΝΑ ΠΟΠΠΑΙΑΝ ΣΕΒΑΣΤΟΥΣ. *Cap-*
ita jugata Neronis & Poppeæ.
 * ΘΕΑΝ ΡΩΜΗΝ. *Caput turratum*.
 { ΝΕΡΩΝ ΠΟΠΠΑΙΑ. *Capita Neronis & Poppeæ*
advers.
 * ..... ΡΩΜΗ. *Caput incognitum*.
 { ΣΑΒΙΝΗΣ ΠΟΠΠΗΣ ΣΕΒΑΣΤΗΣ ΗΡΑΣ. *Ca-*
put Poppeæ.
 ΝΕΡΩΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ. *Caput*
Neronis.

Poppeæ cognomen scilicet Sabina hic spectandum
 venit, deinde illam Iunonem dici; quemadmodum
 Imperatores frequenter nominabantur Ioves.

CLODIVS MACER, Pag. 124.

- * { Clodius Macer. S.C. *Caput Clodii*.
 { Pro Præ. Afric. *Triremis*.

GALBA, Pag. 125.

S.P.Q.R. Ob cives servatos. *in corona quercææ*.
 Vesta S. C. *sedens*.
 Pax Augusti. S. C. *stans*.
 Libertas Publica. S. C. *stans*.
 S. C. *Tria signa militaria*.
 Securitas Romana. *sedens*.
 Ceres Augusta. S. C.

- * Quadragenf. remiffæ. SC. Arcus pulcherrimus, in quo duo equites, infra quatuor captivi gradiuntur.
- * L. Can. Agrippæ II. Vir. Templum.
- * Col. A. A. Patr. XXII. Tria figna militaria &c.
- * L. A. Caput Ifidis.
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ. Juvenis palmam, five coronam tenens, quafi Galba capiti impositum.
- Nummus hic refertur ad omina Imperii Galbæ faventia, quæ narrat Suetonius (in Galba cap. 10.) Alexandrina navis Deretam appulit armis onufta, sine gubernatore, sine nauta ac vectore ullo, ut nemini dubium effet, iuftum piumque & faventibus Diis bellum fufcipi.

ΟΘΟ Pag. 129.

- * ΚΑΙΣΑΡΕΑΣ ET ..... Mons.
- * { Imp. M. Oto Ca. .... Caput Othonis.
- { S. C. in laurea.
- * { ..... Τ. Ρ. Κ. .... ΟΘΩΝΟΣ Κ. .... Caput.
- { L. A. Canopus, Deus Aegyptiorum.
- * L. A. Caput Dea.
- * ΕΤΟΥΣ Α. Aquila roftro coronam tenens.

VITELLIVS. Pag. 137.

- * Fides Exercituum S. C. Manus junctæ.
- * Confenfus Exercituum. S. C. Imp. Martis habitu.
- * Victoria Augufti. S. C. Victoria clypeum tenens in quo. S. P. Q. R.
- * Victor. Augufti. S. C. infcribens clypeo trophæo appenfo.
- * Pax Augufti S. C. Imperator paludatus Minerva dextram porrigens.
- * Concordia Augufti S. C. Sedens.
- * Ceres Aug. S. C. Sedens.
- * Securitas P. Romani. S. C. Sedens.
- * Æquitas Augufti S. C. ftans.
- * Provident. S. C. Ara.
- Col. Aug. Colonus agens jugum Boum.
- ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Clypeus.

VESPASIANVS. Pag. 140.

- S. C. in laurea.
- Pax Augufti. ftans.
- * Iudæa Capta S. C. fedens fub palma.
- * Iudæa Capta S. C. etiam fub palma fedens fed diverfa.
- * Vicifti Cæf. S. C. Iudæa lugens fub palma.
- Victoria Navalis gradiens in prora.
- Victoria Augufti. gradiens in prora.
- Roma. fedens.
- S. P. Q. R. in clypeo. Victoria.
- Æquitas Augufti. ftans.
- Vefta. templum.
- Idem. Idem fere.
- Pont. Max. Tr. Pot. P. P. Cof. V. Cenf. Caduceus, cornucopia.
- Felicitas publica. ftans.
- S. C. Aquila globo infiftens.
- Ceres Augufta. ftans.
- Fides Publica ftans.
- Provident. Ara.
- Fortunæ Reduca. Dea ftans.
- Nota quòd Reduca pro REDVCI.
- Vefp. Pon. Tr. P. Caduceus.

Vefta. ftans.

- { Imp. Vefpafian. Aug. trophæum.
- { P. M. Tr. P. P. P. Col. III. Aquila legionaria.
- { Imp. Vefpafian. Aug. Orbis cum remone.
- { P. M. Tr. P. P. P. Cos. VI. Caduceus.
- Cos. VIII. Jugum Boum.
- Pax Aug. ftans.
- * Antiochia. Caput turritum.
- * Municipi Stobenfium. Templum.
- Juppiter fedens fulgar tenens.
- * ΚΟΙΝΟΝ ΚΤΙΡΙΟΝ ΕΤΟΥΣ Η. Templum Veneris Paphia.

* ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. Aquila in corona.

- * ..... ΚΟΥ ΠΛΑΝΚΙΟΥ ΟΥΑΡΟΥ. Leana vas custodiens.
- ..... Diana arcitenens.
- L. B. Victoria gradiens.
- L. Δ. Aquila
- ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ Laurea in qua Aquila roftro Coronam, pedibus palmam gerens.
- ΚΩΠΙΩΝ, Ceres faces tenens.

Id interpretantur quali Proferpinæ quærendæ. Copæ urbs eft Beotiæ in qua Cereris, Bachi & Serapidis templa fuiſſe, ſcribit Pauſanias Lib. IX.

- * Tutela Augufti S. C. Dea fedens utraque manu tevens Titum & Domit.
- * Imp. T. Vef. Cos. D. Cæſar Aug. F. Cos. Deſig. Capita adverſa.
- * T. & Domitian. Cæſares Prin. Juvent. S. C. Duo Equites jugati.

DOMITILLA, Pag. 145.

- * { ΦΛΑΟΥΙΑ ΔΟΜΙΤΙΛΙΑ. Caput Domitilla.
- { L. S. Draco infiftens equo currenti.

TITVS, Pag. 146.

- S. C. tria figna militaria.
- S. C. templum.
- S. C. Spes.
- * Iudæa capta S. C. lugens fub palma.
- * Iud. cap. S. C. Idem fere.
- * S. C. Imperator ftans in quadriga triumphali.
- * Victoria Navalis S. C. infiftens prora.
- Victoria Augufti. infiftens prora.
- * S. C. Meta.
- Felicitas Publica. ftans.
- Concordia Auguft. fedens.
- Æternitas Aug. ftans.
- Salus Aug. fedens.
- Genio P. R. ftans.
- Vefta. fedens.
- Securitas Aug.
- Pax Aug. ftans.
- Ceres Aug. ftans.
- * ΑΝΤΙΟΧΙΑ. Caput turritum.
- * ΙΟΥΔΑΙΑΣ ΕΛΛΟΚΥΙΑΣ. Victoria infcribens clypeo.
- * ΙΟΥΔΑΙΑΣ ΕΛΛΟΚΥΙΑΣ. trophæum.
- * ΦΛΑΟΥ. ΝΕΑΠΟΛΙ. ΣΑΜΑΡΕΙΑΣ. in corona.
- * ΑΣΚΑΛΟ. figura ftans prora infidens.
- * ΦΛΑΥ. ΚΤΡΗΝΗ. Caput muliebre cum proboscide.
- * Victoria cū palma & corona gradiens.

- * ΕΤΟ. ΚΤ. ΒΑ ΑΓΡΙΠΠΙΑΣ. *Victoria gradiens, cum Palma & corona.*
- * ΕΙΡΗΝΗ. *Pax stans.*
- * *Diana Venatrix.*
- * ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑΡ, ΣΑΜΙΩΝ. *Caput Domit. ΠΡΟΝΟΙΑ. sedens.*
- * L. Γ. *Harpya.*
- * L. Β. *Victoria gradiens. [ex Argent.]*
- * L. Δ. *Caput Ifidis.*
- * L. Δ. *Aquila.*
- * L. Σ. *Caput Serapidis.*
- * L. Η. *Serapis stans.*

IVLIA Titi Filia, Pag. 155.

- * *Vesta. S. C. sedens.*
- * *Ceres August. S. C. stans.*
- * *Concordia Augusta S. C. sedens.*
- * *ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ. Tripus.*

DOMITIANVS, Pag. 156.

- Moneta August. stans.*
- Deana Augusta. Diana cum cane.*
- Vesta. sedens.*
- Vesta. templum.*
- * *Imp. Cæf. Vespasian. Aug. P. M. Tr. Pot. Cof. II. Caput Vespasiani.*
- * *S. C. Eques.*
- Princ. Iuvent. Eques.*
- * *Victoriæ Aug. S. C. Victoria coronans trophæum.*
- * *S. C. Victoria gerens clypeum in quo. S. P. Q. R.*
- * *S. C. Victoria gradiens gestans coronam & palmam.*
- * *S. C. trophæum cum captivis.*
- * *S. C. Arma Germanorum.*
- * *S. C. Victoria gerens aquilam legionariam.*
- * *S. C. Triumphalis curvus.*
- S. C. Miles gradiens gestans Victoriæ.*
- S. C. Pallas stans.*
- S. C. Spes.*
- S. C. Templum.*
- S. C. in laurea.*
- Tr. P. Cof. VII. Def. VIII. P. P. Pallas stans.*
- Æternitas August. stans.*
- Æquitas August. stans.*
- Annona Aug. sedens coram puero.*
- Fides Publica. stans.*
- Tr. P. Cof. VII. Def. VIII. P. P. Pallas.*
- Fortunæ Augusti. stans.*
- Virtuti Augusti. figura stans.*
- Iovi conservat. Iupiter stans.*
- Saluti Augusti. Ara.*
- Provident. Ara.*
- S. C. Cornucopia.*
- S. C. Calathus frugum plenus.*
- S. C. Fruges.*
- S. C. Navis.*
- S. C. in laurea.*
- S. C. Aquila.*
- Rhinoceros.*
- S. C. &c.*
- * *Cos. XIII. Lud. Sæc. Fec. S. C. Sacrificium.*
- * *Idem. diversus typus.*
- * *Idem. diversus typus.*

- * *Idem. diversus typus.*
- * *Idem. diversus typus.*
- * *Col. Aug. Philipp. Dua figura basi insistentes, cum inscriptione. Divus Aug.*
- * *Col. Iul. Colonus agens boves.*
- * *Gen. Col. A. .... Figura stans sacrificans.*
- * *Ne. .... Col. Patr. Neptunus.*
- * *Col. A. A. Patr. XII. Tria signa militaria.*
- * *Col. A. A. Patrens. Colonus agens boves.*
- * *ΕΤΟ. ΚΑ. Β. Α. ΑΓΡΙΠΠΙΑ. Victoria gradiens cum palma & corona.*
- * *ΕΤΟ. Κς. ΒΑ. C. ΑΓΡΙΠΠΙΑ. Victoria inscribens clypeo.*
- * *Imp. .... Palma.*
- * *Canopus.*
- * *ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. Bacchus stans ante aram.*
- * *ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. Iupiter sedens.*
- * *ΚΟΙΝΩΝ. ΚΡΗΤΩΝ. Iupiter sedens.*
- ΕΠΙ ΜΑΡΚΟΥ ΡΟΥΦΟΥ ΑΝΤΙΠΑΤΟΥ.*
- Clypeus, Pallas coronans trophæum.*
- * *ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΠΟΛΕΙΤΩΝ. Iupiter sedens fulgur dextra tenens.*
- * *ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ, ΠΥΘΙΟΣ. Apollo stans.*
- * *ΑΡΤΕΜΙΣ ΚΛΑΡΙ. .... Diana Ephesia.*
- * *ΕΠ. ΑΓΑΘΩΝΟΣ. Iupiter sedens.*
- * *ΝΙΚΟΜΗ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ ΒΕΙ-ΘΝΙΑΣ. Anguis supra proram.*
- * *ΚΥΔΟΥΤΑ. .... templum sex columnarum.*
- * *ΚΟΙΝΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. Clypeus.*
- ..... Templum in quo mons.*
- ..... figura stans.*
- * { *Caput Domitiani minutum ante caput Veneris.*
- ΑΡΑΔΙΩΝ ΕΣΤ. Bos currens.*
- * { *ΑΤΤ. ΚΑΙΣ. ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ. CA-put Domitiani.*
- * { *ΑΡΑΔΙΩΝ ΒΜΤ. Fortuna temoni imposta.*
- * *ΖΕΥΣ ΠΑΝΔΗΜΟΣ, ΣΤΥΝΝΑΔΕΩΝ figura sedens.*
- ΕΤΟΥΣ ΝΕΟΥ ΤΡΙΤΟΥ. Templum.*
- ΕΤΟΥΣ ΠΕΜΠΤΟΥ. Caput Serapidis.*
- ΑΥΤΟΚΡΑ. L. IT. Aquila.*
- ..... Diana Venatrix.*
- * { *ΚΑΙΣΑΡ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ. Caput Domitiani.*
- * { *ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΥ ΣΕΒ. Caput Domitia.*
- * { *ΑΤΤ. ΚΑΙΣΑΡ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. L. Caput Domitiani.*
- * { *ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. Caput Domitia.*
- * { *ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. Facies adversa Domitiani & Domitia.*
- * { *ΖΜΥΡ. ΕΠΙ ΔΙΜΟΣΤΡΑΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ. Hercules stans aut Bacchus.*
- * { *ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕΒ. Capita adversa.*
- * { *ΘΕΩΝ ΣΕΒΑΣΤΩΝ. .... Templum.*
- * *ΕΤΟΥΣ ΤΡΙΤΟΥ Caput Serapidis.*
- * *ΕΤΟΥΣ ΤΡΙΤΟΥ. Aquila fulguri innixa.*
- ΕΤΟΥΣ ΝΕΟΥ ΤΡΙΤΟΥ. Templum.*
- * *ΕΤΟΥΣ ΠΕΜΠΤΟΥ. Caput Ifidis.*
- ΕΤΟΥΣ ΠΕΜΠΤΟΥ. Caput Serapidis.*
- L. Α. Harpocrates.*
- * *L. Ζ. Απύ, Deus Aegyptiacus.*

* L. IA. *Draco impositus equo currenti.*

* L. IT. ΑΤΤΟΚΡΑ. *Aquila immixta fulguri.*

DOMITIA, Pag. 169.

* ΟΜΟΝΟΙΑ ΕΦΕ. ΣΜΥΡ. ΑΝΘΥ. ΚΑΙΕΝ ....
ΠΑΙΤΟΥ. *Diana Ephesia.*

* Idem. *Dua figura muliebres stantes aduersa.*

* ΚΑΛΟΗΝΩΝ. *Diana Ephesia.*

* ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΣΙΠΙΛΛ. *Fluvius decumbens.*

NERVA, Pag. 171.

Concordia Exercituum. *Manus juncta.*

Concordia Exercituum. *Manus juncta cum signo militari.*

Libertas Publica. *stans.*

Fortuna Augusti. *stans.*

Aequitas Augusti. *stans.*

S.C. *Caduceus, modius, spica.*

* ΔΙΑ ΠΑΝΔΗΜΟΝ ..... ΣΙΣ. *Iupiter sedens.*

L. A. *fig. stans.* [Nummus Argenteus.]

TRAIANVS, Pag. 173.

Tr. Pot. Col. II. *Figura sedens.*

Nummus incus.

Dac. Parthico. P. M. Tr. Pot. XX. Col. VI. P. P. S.C.

Caput Traiani in aversa facie.

Senatus Populusque Romanus. *Victoria gradient.*

Senatus Populusque Romanus. *Dea stans.*

Idem. *Columna Traiani.*

S.P.Q.R. Optimo Principi S.C. *in Corona.*

Idem. *Captivus lugens ad trophaum.*

Idem. *Fortuna cum semone & cornucopia.*

Idem. *Clypei Dacici.*

Idem. *Trophaum.*

Idem. *Tria signa militaria.*

Idem. *Templum cum utraque portica.*

Idem. *Indumentum thoracis militare Paludamentum.*

Idem. *Clava cum exuvius leonis.*

Idem. *Imperator dextra Victoriā: captivus.*

Idem. *absque captivo.*

Idem. *Victoria coronans Imperatorem.*

Idem. *Quadriga.*

Idem. *Imperator sedens.*

* S.P.Q.R. Optimo Principi: *Alimenta Italiae*
S.C. *Imperator sedens congiaria distribuens.*

* S.P.Q.R. Optimo Principi Arab. *Adqui.* S.C.
stans.

* S.P.Q.R. Dacia Augusti. Provincia. S.C. *Sedens.*

* S.P.Q.R. Optimo Principi S.C. *Eques proster-*
nens captivum.

* Senatus Populusque Romanus. S.C. *Duo tro-*
phaa.

* Idem. *Imperator stans inter duo trophaa.*

* S.P.Q.R. Optimo Principi S.C. *Pax stans.*

* Idem. *Imperator in quadriga triumphali.*

* Idem. *Pons infra quem navicula deducitur.*

* Idem. *Templum sumptuosissimum.*

* S.P.Q.R. Optimo Principi S.C. *Via Trajana.*
Figura muliebris humi decumbens, rotam dextra
tenens.

* S.P.Q.R. Optimo Principi. *Aqua Trajana.*
Figura decumbens quae aquam representat.

* Senatus Populusque Romanus S.C. *Columna*
Traiani superbissima.

Dardanici. *Figura stans.*

S.C. *Porcus.*

S.C. *Mensa cum corona & uricolo.*

S.C. *Columna Hercules.*

* Col. Ber. *Colonus agens jugum boium.*

* Col. Ber. *Dua Aquila in laurea.*

Ister. .... *Eques.*

* ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΔΗΜΑΡΧ. ΕΖΟΤΕ. ΤΥΙΑΤ.
Templum Veneris Paphia.

* ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ Π. ΣΥΡΙΑΣ. ΖΕΤΣ ΚΑΣΙΟΣ.
Mons in templo.

* ΚΟΙΝΟΝ ΚΡΗΤΩΝ. *Europa à Iove rapta.*

* Idem. *Iupiter sedens, Aquilam habens coram pedes.*

* Idem. *Aesculapius & Hygiea stantes.*

Idem. *Diana Venatrix.*

ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Diana Ephesia inter duos cervos.*

* ΣΙΔΩΝΟΣ ΘΕΑΣ. ΖΚ. *Europa à Iove rapta.*

* ΣΙΔΩΝΟΣ ΝΑΥΑΡΧΙΔΟΣ. ΙΖΚΕ. *Mulier stans in*
navi dexteram protendens.

* ΚΟΙΝΟΝ ΣΥΡΙΑΣ. *Caput turritum.*

* ΘΕΑΣ ΣΥΡΙΑΣ ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. Α. *in laurea.*

* ΣΕΠΦΩΡΗΝΩΝ. *Palma.*

ΚΥΡΡΗΤΩΝ ΔΙΟΣ ΚΑΤΕΒΑΤΟΥ. *Iupiter sedens.*

* ΚΥΡΡΗΤΩΝ. Α. *in laurea.*

* ΒΕΡΟΙΑΙΩΝ. Γ. *in laurea.*

* ΦΛ. ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ Κ. Ε. *in laurea.*

* ΚΑΡΤΤΙΣΩΝ. *Caput Iovis.*

* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΖ. ΤΥΙΑΤ. Β. *in laurea.*

Idem. *Laurus, Arcus, clava.*

L. E. *Canopus.*

* L. H. *Caput Africa.*

* L. IA. *Quadriga.*

* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΖ. ΤΥΙΑΤ. .... *Caput Iovis Ammonis.*

L. .... *Hercules stans.*

L. IA. *Quadriga triumphalis.*

* ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. *Fortuna stans.*

* ΝΑΚΡΑΚΙΤΩΝ. *Victoria stans.*

Idem. *Figura nuda.*

* ΙΟΥΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Caput.*

* Η. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΝΙΚΟ ΜΕΝΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ
ΠΟΝΤΟΥ ΚΑΙ ΒΕΙΘΥΝΙΑΣ.

* ΤΙΒΕΡΙΩΝ ΕΠΙ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΕΤ. ΑΠ. *Fortuna*
stans in proa.

* ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ ΕΠΙ ΤΡΑΙΑΝΟΥ. *Galea.*

ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ ΣΩΤΗΡΑ [Byzantinorum Serva-
trix] *Stella in Luna.*

Hunc nummum edidit Trifanum, stemma recentio-
rum Turcarum ad antiquos Byzantinos referens. Lu-
na autem illorum servatrix dicitur, quod ejus splen-
dore vrbs liberata fuerit ab expugnatore Philippo
dri M. Patre.

* ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ. *Cygnus ad caelos deferens Apolli-*
nem.

* ΕΦΕΣΙΩΝ. *Diana.*

* ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Diana inter duos cervos.*

* ΜΙΑΗΣΙΩΝ ΕΠΙ. .... ΦΙΛΟΜΗΤΟΡΟΣ.
Diana stans.

{ ΤΡΙΠΟΛ. *Caput Dea galeatum.*

* ΑΥ. ΚΑΙΣ. ΤΡΑΙΑΝΟΣ. *Imperator juxta tro-*
phaum.

- * ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ. Duo capita iugata: Fortassis Castor & Pollux.
- * ΑΡΑΔΙΩΝ..... ΟΤ. Fortuna gubernaculo insidens.
- * ΦΟ. ΝΕΙΚΑΙΩΝ. Eques.
- * ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ..... Templum.
- ΦΛ. ΧΑΛΚΙΔ..... CEIPOY. Figura stans capite radiato dextra arbuticulum sinistra jaculum, & clypeum.
- ..... Victoria.
- Rhinoceros.
- ΠΗΤΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ. Mulier sedens trophaeum sinistra gerens.
- ΚΟΛΟΦΟΝΙΩΝ ΚΛΑΡΙΩΝ. Diana Ephesia.
- ΚΥΔΟΝ. Capra lactans Iovem.

Ea est quae hodie Canea dicitur in Insula Creta.

PLOTINA, Pag. 188.

- * ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ, ΠΛΩΤΕΙΝΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. Caput Plotinae.
- ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣ..... ΝΕΡ. Caput Traiani.
- * ΠΛΩΤΕΙΝΑΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ. Caput Plotinae.
- ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ ΕΠΙ ΤΡΑΙΑΝΟΥ. tres Pisces.
- ΠΛΩΤΕΙΝΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. Caput Plotinae.
- * ΑΜΑΣΤΡΙΑΝΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. Dea stans.

- * Plotinae Aug. Caput Plotinae.
  - * Matidiae Aug. Caput Matidiae.
- Nummulum eximiae raritatis hic apposui, quo prototypus indigitarer tot adulteratorum in Cimbliarchis servatorum: deinde quo utrique foeminae honores ab Imp. Traiano decreti dignoscerentur: utraque enim AVGVSTA dicta est.

HADRIANVS, Pag. 190.

- Moneta Augusti. Stans.
- Pietas Augusti. Stans.
- Virtuti Augusti. Stans.
- Aeternitas Augusti. Stans.
- Felicitas Publica. Stans.
- Concordia..... dua figura.
- Concordia. sedens.
- Providentia Deorum. Stans.
- Fortuna Redux. Sedens.
- Adventus Aug. Dua figura stans.
- Adventus Aug. Pont. &c. Dua figura.
- Felicitas Aug. Dua figura stans.
- Pont. Max. Tr. Pot. Col. II. Tria signa militaria.

Hadrianus Aug. Col. III. P. P. Caput Imp. Hadriani.

- S. C. In Corona.
- Idem Imp. stans, sub ejus pedibus crocodilus.
- Idem. Pallas.
- S. C. .... Spes gradiens.
- Idem. Dea stans.
- S. C. Annona. Congium.
- Cos. III. Dea Sedens.
- Idem. Janus quadrifrons stans.
- Idem. Navis.
- Idem. Idem diversa.
- Col. III. P. P. Eques.
- Col. III. Pegasus.
- Idem. Idem. sed diversus.
- Idem. Draconis caput seu Pegasi.
- Idem. Capra lactans Iovem.
- Idem. Aquila.
- Idem. Tria signa militaria.
- Idem. Caput Iovis Ammonis.
- Idem. Lira.
- Idem. Figura sedens.

Vt occurrit frequenter in Antiochia Nummia.

- Col. III. P. M. Tr. P. S. C. Fulgur, Aquila.
- ..... Caput Palladis.
- Col. III. Cornucopia gerens bilancem.
- Iustitia Aug. P. P. sedens.
- Annona Aug. Dua figura.
- Clementia Aug. P. P. Col. III. stans.
- Salus Augusti. stans.
- Liberalitas Aug. &c. stans.
- Felicitati Aug. &c. Navis.
- Hilaritas P. R. Stans inter duos puerulos.

- * Adventui Aug. Mauretaniae S. C. dua figura stantes.

- * Mauretania S. C. Maurus firme ducens equum.
- * Idem. Idem & diversus.
- * Aegyptus S. C. Decumbens.
- * Alexandria S. C. Decumbens.
- * Nilus S. C. Decumbens.
- * Africa S. C. Decumbens.
- * Cappadocia S. C. stans.
- Idem. Idem & diversus.
- * Dacia S. C. sedens.
- * Hispania S. C. Decumbens.
- * Britannia S. C. sedens.
- * Roma S. C. stans.
- * Restitutori Hispaniae S. C. Imperator stans &c.
- * Idem. Idem & diversus.
- * Restitutori Africae S. C. Idem & diversus.
- * Restitutori Achajae S. C. Idem & diversus.

Fortunae Reduci.

Tellus stabilita. Sedens.

Met. Nov. in corona quercea.

Difficilis est haec interpretatio: an liceat Noricum metropolim suspicari, Nuremberg.

Laurus in Corona.

- * Col. Iul. Cor. Porticus Templi &c.
- * C. L. I. Cor. Bellerophon debellans Chimeram.
- * Col. Iul. Aug. Cor. Diana stans.
- * Col. Ael. Cap. Templum in quo tres figurae.
- * Col. Ber. inter duas aquilas legionarias in Laureis.
- * Col. Iul. Aug. Pella. Figura nuda virilis, rupi insidens &c.

C ij

- * C. Flav. Cæsar. *Figura Capite turrato, &c.*
- * L. A. Canopus coram ara.
- * L. A. Calathus, etc.
- * L. Δ. Draco cum Caduceo.
- * L. Ennea. Caput, fortassis Nili.
- * L. ΔΕΚΑΤΟΥΤ Serapis stans.
- * L. I. A. Tigris.
- L. I. A. Grippus.
- * L. I. A. Caput radiatum.
- * KANI L. I. A. (aut quid simile) *Figura stans.*
- * L. I. A. Ceres aut Vesta stans.
- * L. ΔΔΕΚ. Ceres stans.
- * L. I. S. Victoria gradiens.
- * L. I. S. Isis cum puerulo in gremio.
- * L. I. S. Serapis sedens, ad cuius pedes parvulus stans.
- * L. I. H. Isis sedens.
- * L. I. H. Serapis sedens, ad cuius pedes puerulus stans.
- * L. I. Z. Turris &c.
- * L. I. Z. Apis, Bellua divina.
- L. ENΔΕΚ. Nilus cum crocodilo, cornucopia, arundine.
- * L. K. Nili Fluvii decumbentis typus. &c.
- * L. K. B. Nilus decumbens.
- * K. B. ΠΡΟΝΟΙΑ, Dea stans.
- * K. K. Ara.
- * L. H. Canopus.
- * L. I. Harpocrates.
- * A. In Corona.
- ΑΥΤ. ΘΕΟΝ ΑΔΡ. ΘΕΣΣΑΛ. Caput Hadriani.
- ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝ CΥΡ. Caput Antinoi instar Dei Bacchi.
- * ΠΕΤΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ Dea sedens.
- * ΓΑΖΑΕΙΩΝ. ΔΕΝΙΓ. Dua figura.
- * ΔΕΛΦΩΝ, Lyræ rupi impositus.
- * ΗΛΕΙΤΩΝ Aquila rostro coronam gerens.
- Idem. Apollo cytharadus.
- * ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ Caput turratum.
- . . . . . Imperator in navi remigante Victrix.
- * ΚΙΑΒΙΑΝΩΝ ΑEsculapius & Hygiea stantes.
- * ΠΕΡΓΑΜΩΝ ΕΠΙ ΚΕΦΑΛΙΩΝΟΣ. ΟΒ. Telephorus.
- * ΦΛΑ. CΑΜΟ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΜ. in Corona.
- * ΣΙΔΩΝΟΣ ΘΕΑΣ. ΗΚΕ. Currus.
- ΘΕCΣΑΛΩΝ ΑΔΡΙΑΝΩΝ ΚΑΙCΑΡΑ. Caput Hadriani.
- ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ . . . ΟΥ. Pallas.
- * ΦΛ. ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ in Corona.
- * ΑΔΡΙΑΝ. . . ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC. Dea trophaum humeris gerens, saxo insidens.
- * ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Duo Equites Castor & Pollux.
- Idem. Duo capita jugata.
- * ΓΩΡΤΥC. ΚΟΙΝΩΝ ΚΡΗΤΩΝ. Minerva equestris.
- ΚΟΙΝΩΝ ΚΡΗΤΩΝ Jupiter.
- * ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ ΗΚΥ. Mulier stans capite turrato pedem prora navis imposito.
- * ΚΟΙΝΩΝ ΒΕΙΘΥΝΙΑΣ Templum.
- ΤΙΒΕΡΙΩΝ Jupiter in templo.
- ΑΩΡ. ΙΕΡΑC . . . . . Caput Jovis.
- ΑΥΤ. ΚΑΙ ΤΡ. ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΣΕΒ. . . . .
- Capita adversa Hadriani & Sabina.
- . . . . . Minerva debellans monstrum.
- ΑΔΡΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. . . ΤΡΑΙΑΝ. Capita Hadriani & Sabina adversa.
- ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ Victoria globum tenens.

* CΑΛΙΤΩΝ. Ceres.

* Hadrianus Aug. Cof. III. P. P.

Amorem conjugalem exponit hic nummus, utriusque conjugis facie. Is mos apud Romanos frequens erat, cuius exempla plurima nummi suppeditant.

SABINA. Pag. 206.

- S. C. Vesta sedens.
- Concordia Aug. Sedens.
- Pudicitia. Sedens.
- Hadrianus Aug. Cof. III. P. P. Caput Adriani.
- * Col. Iul. Cor. Arbor, intra quam puer delphino incumbit.
- * ΦΩΚΑΕΩΝ Prora navis. &c.
- * ΜΕΛΗC CΜΤΡ. Flavii decumbentis typus.
- * ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ Dea stans.
- * Dea stans, fortassis Isis.
- ΚΟΙΝΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ Templum Veneris Paphia.

ANTINOVVS. Pag. 208.

- * CΑΡΔΙΑΝΩΝ. Saturnus stans, puerum sinistra gestans.
- Pest. ΑΔ. . . . . Eques. [in Argento.]
- * L. Θ. Antinorus eques dextra Caduceum gerens.
- * ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC ΝΕΙΚΟΜΗΔΕΙΑ Η. Taurus ....
- Figura columna innixa, forte Mercurius.

ÆLIVS, Pag. 210.

- Tr. Pot. Cof. II. S. C. Spes.
- Idem. Fortuna.
- * Idem. Spes & Fortuna.
- Tr. Pot. Cof. II. Salus. Sedens.
- * Tr. Pot. Cof. II. Pannonia. Stans.

ANTONINVS Pag. 212.

- * S. C. Apollo stans.
- S. C. Pallas stans.
- * Genio Senatus S. C. Imperator stans.
- Tr. Pot. Cof. Manus juncta cum caduceo.
- Tr. Pot. Cof. III. Secespita, aspergillum, vrceolus, lituus, simpulum.
- Idem. Caduceus inter Cornucopia.
- Idem. Mars gradiens.
- Idem. Janus stans.
- Tr. Pot. Cof. III. Pudicitia. Sedens.
- Tr. Pot. Cof. III. Caduceus & Clava.
- Tr. Pot. Cof. III. Victoria. Quadriga.
- Tr. Pot. Cof. III. Aquila coronam gestans.
- Cof. III. Panarium spici & papaveribus repletum.

- Idem. Noctua, aquila, pavo.
- * Imperator II. S. C. *Sus cum porcellis.*
- * Tr. Pot. Cos. III. S. C. *Mars accedens ad Rheam.*
- * Imperator II. S. C. *Lupa lactans Romulum & Remum &c.*
- Idem. *Jupiter sedens.*
- Idem. *Victoria trophaum gestans.*
- * Imperator II. S. C. *Ancilia. Pelta.*
- * Tiberis Tr. Pot. Cos. III. S. C. *more solito jacens.*
- * Hadrianus Augustus. *Caput Hadriani.*
- Cos. III. *Hercules stans.*
- Cos. III. *Vota. &c.*
- Cos. III. *figura in templo.*
- Tr. Pot. Cos. III. *Bellona stans.*
- Libertas. &c. stans.*
- Tr. Pot. XIV. Cos. III. *Imp. eques pacificatoris habitu.*
- Tr. Pot. XX. Cos. III. *fig. stans. &c.*
- Annona sedens.*
- Justitia &c. sedens.*
- Pietas &c. sacrificans.*
- * Munificentia Aug. Cos. III. S. C. *Elephas.*
- * Idem. *Dea cum tigride.*
- * Liberalitas III. *Tres figura.*
- * Liberalitas III. S. C. *Quatuor figura.*
- * Templum Div. Aug. Rest. Cos. III. S. C. *Templum.*
- Bono Eventui, Figura sacrificans.*
- * Vict. Aug. S. C. Tr. Pot. Cos. III. *Triumphus in quadriga.*
- Britannia Cos. III. iugens.*
- Imperator. *Victoria gestans clypeum in quo Britann.*
- * Sicilia Cos. II. S. C. *stans.*
- Fortuna opsequens Cos. III. S. C. stans.*
- Providentia Deorum Fulgur.*
- Annona Aug. stans.*
- S. P. Q. R. Optimo Principi. in laurea.*
- Templum Divi Aug. Restit.*
- Pietati Aug. Figura cum quatuor pueris.*
- Primi Decennales in corona.*
- Pietati Aug. mulier cum tribus pueris.*
- Romæ Aeternæ. Templum.*
- Concordia Exercituum, stans.*
- ..... *Tres Figura stantes veluti tres Moneta.*
- Temporum Felicitas. Duo capita in cornucopia.*
- M. Aurelius. Caput Marci Aurelii.*
- * Cos. IV. *Quatuor anni tempora.*
- * Col. Cæf. Antiochmenis. *Deus Lunus.*
- * Col. Prima Fl. Aug. Cæf. *Caput Serapidis.*
- Idem. *Apollo.*
- * Col. Ælia Cap. *Bacchus cum thyso & tygride.*
- * Col. Aug. Troad. *Aquila volitans bovis caput vnguibz tenens.*
- * ΡΟΔΙΩΝ. *Caput Solis.*
- * ΖΕΥΤΜΑΤΕΩΝ. *Mons & templum.*
- * ΖΕΥΤΜΑΤΕΩΝ. *Mons & templum in laurea.*
- * ΑΒΩΝΟΤΕΙΧΕΙΤΩΝ. *Figura stans, sive Palladii, sive Bachi.*
- * ΠΕΡΤΑΜΗΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΕΠΙ ΣΤΡΑ.....
- .... ΩΛΙΑΣΙ *Hygia & Aesculapius.*

- * ΝΙΚΑΙΕΣ, ΘΕΑ ΤΡΕΙΑ. *Higiaa Stans.*
- * ΚΥΡΡΗΤΩΝ ΔΙΟΣ ΚΑΤΑΒΑΤΟΥ. *Jupiter sedens.*
- * ΕΦΕΣΙΩΝ. *Capra.*
- Idem. *Diana.*
- * ΝΕΙΚΟΜ. .... ΔΗΜΙΤ. *Figura stans.*
- * ΤΙΑΝΩΝ. *Fax.*
- ..... *Mons Argente.*
- * ΤΙΑΝΩΝ. *Tres figura.*
- * ΑΣΚΛΑΔΩ. *CNE. Semiramis.*
- * ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Eques.*
- * ΑΜΙCOC ΑΜΑCΤΡΙC. *Dua figura.*
- * ΑCΤΤΡΗΝΕ. .... *Diana.*
- * CΑΜOC. ΙΕΡ. ΑCΤ. ΑΥΤΟΝΟ. ΜΗΤ. ΚΟΜ. *Dea insidens rupi, ad cuius pedes Oromes fluvium.*
- * CΕΛΕΥΚΕΩΝ Π. CΥΡΙΑC, ΖΕΥC ΚΑCΙOC.
- * ΙΕΡΑΠΟ ΘΕΑC CΥΡΙΑC. Α. *in laurea.*
- * ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Sol gradiens.*
- * ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΛΙΒΑΝΩ. *Imperator stans.*
- * ΕΜΙCΗΝΩΝ. *Aquila orbi insistens rostro coronam gerens.*
- * L. Ζ. *Delphin tridentis intortus.*
- * L. Η. *Caput Serapidis.*
- * L. Η. *Serpens.*
- * L. ΕΝΑΤΟΥ. *Aquila.*
- * L. ΙΤ. *Justitia sedens.*
- * ΙΟΥΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΘΗ. *Caput muliebze turritum.*
- * ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Jupiter stans.*
- * ΓΑΔΑΡΕΩΝ. *Caput Galoatum.*
- * L. Β. *Tres figura &c.*
- * Γ. *Aquila orbi insistens rostro coronam gerens.*
- * ΜΟΚΑ. ΙΕΡ. ΑCΤ. ΑΥΤΟ. *Dea in templo.*
- * ΙΒΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΙΚ. ΚΟ. *Caput turritum.*
- * Π. ΛΙΑΙOC ΔΙΟΝΥCΙOC ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *in rea.*
- ΕΤΟΥC. Β. *Canopus.*
- ΕΦΕCΙΩΝ. ΠΙOC. *Diana Hercules.*
- ΑΤΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙCΑΡ ΟΥΗΡOC. *Cap. M. Aurelii.*
- ΜΗΤ. ΚΑΙ. .... *Figura sedens.*
- S. C. *In laurea. Græcus nummus.*
- ΠΕΡΤΑΜΗΝΩΝ. *Ara &c.*
- * ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. *Fulgur.*

De Macedonibus & fulgure diximus in nummo M. Aurelii eodem typo signato, pag. 239. Frequenter illud Imperatoribus Romanis obtulerunt Macedones gloriæ præteritæ memores.

TPAAAIANQN. *Jupiter sedens.*
De Trallianis dictum est pag. 164.
Divo Pio. Columna Antonini, quæ Roma visitur.

FAVSTINA, Pag. 231.

- * Antoninus Aug. Pius P. M. T. P. P. Cof. Caput Antonini.
- Eternitas. Figura stans.*
- Idem. Templum.*
- * *Idem. S. C. Biga Elephantum.*
- * *Eternitas. Leones trahentes currum.*
- S. C. Septem stella circa lunam.*
- S. C. Figura stans.*
- Eternitas. Figura insidens globo.*
- Antoninus &c. Caput Antonini.*
- Veneri Augustæ. Figura stans.*
- Pietas Aug. Figura stans.*
- Pietas Augst. Ara.*
- Augusta. Figura stans.*
- Idem. cum face in ambabus manibus.*
- Idem. Sedens.*
- Concordia Aug. stans.*
- * *Consecratio. S. C. Pavo gerens animam Augusta.*
- Consecratio. stans.*
- ..... *Templum.*

* ΠΥΘΙΑ. Ara, corona, urceus, simpulum, & pullus.

GALERIUS ANTONINVS, Pag. 232.

- { ΘΕΑ ΦΑΥΣΤΕΙΝΑ. Caput Faustina.
- * { Μ. ΑΝΝΙΟΣ ΓΑΛΕΡΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ, ΑΤ-
ΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ ΤΙΟΣ. Caput
Galerii.

M. AVRELIVS, Pag. 233.

- Pietas Aug. Quinque signa Pontificalia.*
- Pietas Aug. Tr. &c. Parvulus coram muliere.*
- Iuventus. in corona quercæ.*
- Iuventas. stans.*
- Eques. cum signo legionario.*
- Cof. II. Cornucopia.*
- Cof. III. Caput Jovis Ammonis.*
- Tr. P. &c. Mars gradiens.*
- Idem. Pallas stans.*
- Idem. Figura stans columna innixa.*
- Idem. Justitia.*
- Idem. Figura sacrificans.*
- Idem. Idem fere.*
- Idem. Victoria gradiens.*
- Idem. Dua figura.*
- Idem. Lupa lactans Romulum & Remum.*
- Honos. stans.*
- Relig. &c. Mercurius.*
- Idem. Idem fere.*
- Felicitati Aug. P. P. &c. Trirēmis.*
- * *Imp. VII. Cof. III. S. C. De Germ. Trophæum cum captivis.*
- * *Vict. Germa. Imp. VI. Cof. III. S. C. in laurea.*
- * *Germania Subacta. Imp. VI. Cof. III. lugens ad trophæum.*
- * *Germania subacta. Imp. VI. Cof. III. S. C. Decumbens & lugens.*

- * *Imp. VII. Cof. III. S. C. Rhenus decumbens.*
- De Sarmatis. Imp. VII. Cof. III. P. P. Trophæum cum captivis.*
- Vic. Par. in chypeo lato à victoria.*
- Liberalitas. etc. stans.*
- Marti Victori. etc. Figura stans.*
- Vota Publica. Tres Figura.*
- Hilaritas. stans.*
- Concordia. etc. Dua figura jungentes dexteras.*
- Concordia Exercituum. Manus juncta cum signo militari.*
- Virtus etc. sedens.*
- Imp. etc. Jupiter sedens.*
- Pax æterna. etc. stans.*
- Idem. Idem fere.*
- Primi Decennales Cof. III. S. C. in laurea.*
- Profectio Cof. III. Imp. Eques cum tribus militibus.*
- * *Col. Iul. Valentia ..... Bacchus cum pardo.*
- * *Col. Ber. Pallas in templo.*
- * *Col. A. A. Patr. Diana gradiens cum face in dextra.*
- * *Colonia ..... Antioch .... Aquila.*
- * *Col. A. A. Patre. Diana in curru à Cervis vecto.*
- * *Col. Aug. Troa. Diana basi imposita.*
- * *Idem. cum ara & arbore.*
- * *Idem. Rusticus sacco onustus.*
- * *Col. Æl. Cap. Trophæum.*
- * { ..... Antonin. Caput adversa Aurel. & Veri.
- * { C. Æl. Cap. Caput Serapidis.
- * C. L. I. Cor. Puer stans supra delphinum.
- * *Idem. Puer delphino insidens.*
- * *Idem. Puer delphino insidens in templo &c.*
- * *Idem. Templum in vertice montis &c.*
- * *Idem. Arbor in ara.*
- * *Idem. Hercules.*
- * *Idem. Capra insidens in leoni ut Chymera.*
- * *Idem. Bellerophon equo insidens debellans chimæran.*
- * *Idem. Dea stans.*
- * *Idem. Capra ut Chymera insidens leoni.*
- * *ΑΜΑΚΤΡΙΑΝΩΝ. Aesculapius.*
- * *Idem Hygiea.*
- * *Idem. Bos.*
- * *Idem. Figura stans fortassis Herculis.*
- * *Idem. Hercules sedens.*
- * { ΑΥΡΙΑΙΟΣ ΟΥΗΡΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. Caput M. Aurelii.
- * { ΝΥΤΑΕΩΝ. ΚΑΜΑΡΕΙΤΗC. Dens Lunus.
- * *ΚΤΖΙΚΗΝΩΝ. Serpens faci mortuus.*
- * *ΚΤΖΙΚΗΝ. ΝΕΩΚΟΡ. Bos.*
- * { Caput M. Aurelii cum crocodolo & caduceo.
- * { Labyrinthus.
- * *ΚΟΙΝΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. Fulgur.*
- * *Idem. Chypeus.*
- * *ΑΛΕΞΑΝΔΕΡ ΜΕΤΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. Caput Alexandri Magni.*
- * *ΑΒΓΑΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥC. Caput Abgari.*
- * { ΝΙΚΟΜ. Μ. ΑΥΡ. ΟΥΗΡΟΣ ΚΑΙC. Caput Aurelii.
- * { ΑΥΤ. ΚΑΙCΑΡ. ΑΝΤΩΝΙΝΟC. Caput Antonini.
- * { ΑΥΤΟΚΡ. Μ. ΑΥΡ. ΑΝΤΩΝΙΝΟC. Caput Aurelii.
- * { ΑΥΤ. ΚΑΙ. Α. ΑΥΡ. ΟΥΗΡΟΣ ΝΙΚΟΜ. Caput Veri.

- * { M. Aurelius Antoninus Aug. Col. Caput Au-
relis cum ave.
- * Imp. Cæf. L. Aurel. Verus Aug. Ber. Caput
Veri cum ave.
- * ΕΦΕCΙΩΝ ΠΝ. Cervus.
- * ΕΦΕCΙΩΝ. Fortuna stans.
- * ΦΑΝΕΑC ΠΟΛΕΩC CΥΡΙΑC ET..... Diana
stans.
- * ΤΙΑΝΩΝ. Salus stans.
- * ΤΗΑΤΟC Γ. Mons Cafarea.
- * ΚΟΙΝΟΝ ΘΕCΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. Pallas gra-
diens.
- * ΘΗΡΕΩΝ. Terminus capite radiato.
- * ΕΠΙ ΜΙΑΗCΙ. ΘΕΜΙCΤΟΚΛΕΟΥC. Figura
stans &c.
- * ΓΑΒΑΛΕΩΝ ΓΑC. Sphinx.
- * ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ. Figura stans.
- * Φ. CΑΜ. ΙΕΡ. ΑCΥ. ΑΥΤΟΝ. ΜΗΤ. ΚΟΜ.
Mulier capite turrito rupi infidens ad cuius pedes
innatat Oronites.
- * ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Duo pileoli & stella Dioscu-
rorum.
- * ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ ΘΝΥ. Capita iugata Caſtoru &
Polluci.
- * ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ. Tripus.
- * ΦΑΥ. ΤΙΝΑ. CΕΒΑCΘΗ. Caput Fauſtina.
- * ΖΕΤΤΜΑΤΕΩΝ. Α. in laurea corona.
- * ΔΗΜΑΡΧΙΚ. ΕΞΟΥCΙΑC. Caput Jovis.
- * ..... Caput Serapidis.
- * ..... Caput Iſidis.
- * L. I. Caput Dei Diademate cinctum coram cornu-
copie.
- * Leſiſternium in quo Fortuna jacens.
- * { ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC ..... ΟΥΗΡΟC CΕΒΑC-
ΤΟΙ. Duo capita adverſa.
- * { ΑΡΑΔΙΩΝ. Fortuna Gubernaculo infidens.
- * ΦΛΑΟΥΤΙΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. Capita adverſa.
- * ΡΑΖΑ ΔΚΕ. Iſis ſtans &c.
- * ΑΝΤΙΟΧ. ΠΡΙΠ. ΙΕΡ. ΑCΥΛΟC ΘΚC. Figura
mulibꝛu equum manu ducens.
- * { Capita adverſa M. Aurelii & Fauſtina Uxoris.
- * { Figura ſtans coram ara.
- * { Capita adverſa M. Aurelii & Fauſtina Uxoris.
- * { Caput Veri.
- * ..... ΕΩΚ. Caput turritum.
- * Caput Jovis.
- * ..... ΑΤΕΛΕΙΑC. Ceres.
- * ΝΕΙΚΟΜΗΔΕΩΝ. Templum.
- * ΔΙΟΝΥCΟC ΚΤΙΣΙΗC ΤΙΑΝΩΝ. Bacchus cum
cantharo.
- * ΤΙΑΝΩΝ. Mercurius cum crumena.
- * L. Δ. Caput Jovis Ammonis, Serapidis, Solis, &c.
- * L. E. Juſtitia.
- * C. C. Templum.
- * ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. Caput Solis.
- * CΑΜΙΩΝ. Juno.
- * Conſecratio. Aquila in globo.
- * Conſecratio. Aquila in cippo.

FAUSTINA, Pag. 248.

- * Venus S. C. Diana. Stans dextrâ pomum ſiniſtrâ
temonem tenens.
- Idem. abſque temone.
- Iunoni Repinæ. Figura ſtans.
- Saluti Auguſtæ. Figura ſtans.
- Pudicitia. Stans.
- Diana Lucifera. Stans.
- Matri Magnæ. Figura ſedens cum leonibus.
- * Veneri Victricis. S. C. Fauſtina Aurelio gratulans.
- * Sæculi Felicitas S. C. Leſulus in quo infantes duo.
- * Fecund. Auguſtæ S. C. Mulier cum quatuor pue-
rulis.
- * Temporum Felicitas. S. C. Mulier cum ſex pueris.
- Latitia. Stans.
- Ceres. Sedens.
- Auguſti Pii Filia. Stans figura dextra pateram ſi-
niſtra cornucopia.
- Idem. dextra Victoriolam ſiniſtrâ clypeum.
- S. C. Luna inter ſeptem Stellas.
- * Cpl. Prima Fl. Aug. Cæſarea. Figura ſtans Victo-
riam dextrâ tenens &c.

- * { Fauſtina Aug. Pii Aug. Fil. Caput Fauſtina.
- * { Iſis infidens animali.
- Infolitus admodum typus occurrit. Dea infidet ani-
mali, quod definire non audeo, fortaliſſis lupus eſt. Iſis
illa videtur ex ſiſtro quod dextrâ tenet & flore capiti
impoſito. Miror characteres latinor, videtur enim
nummus tùm fabrica tùm typo eſſe ægyptiacus.
- * ΑΜΑΞΤΡΙΑΝΩΝ. Caput Iſidu.
- * Idem. Salus ſtans.
- * Idem. Tripus & Serpens.
- * Idem. Dea Nemefis.
- * Idem. Victoria.
- * Idem. Juſtitia.
- * Idem. Iſis velum extendens.
- * ΟΥΑΠΙΑC ΠΑΥΤΑΛΙΑC. Salus ſtans.
- * Idem. Pallas ſedens.
- Idem. Stans.
- Idem. Fluvius decumbens.
- * L. I. Serpens.
- * L. I. H. Nilus decumbens.
- * ΔΟΔΕΚΑΤΟΤ. Spes.
- * ..... Cornucopia.
- * ..... Gryphus.
- * ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. Dea ſacrificans.
- * ..... ΩΝ. Statua baſi impoſita juxta quam
Vir Aſino impoſitus ſeſe juxta erigit.
- * ..... ΟΚΑ ..... Aſculapius ſtans.
- * ..... Π. Miles ſtans ac ſacrificans.
- * ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΝΕΟΚΟΡΟΝ. Ceres gradiens
cum gemina face.

- * ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Ceres stans.*
 ΦΑΝΕΑΣ ΠΟΛΕΟΣ ΣΥΡΙΑΣ ΠΑΛΕΣΤΙ-
 ΝΗΣ ΕΤ. ΠΘ. *Diana Ephesia inter cervos.*
 * ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ. *Diana Ephesia inter cervos.*
 * ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. *Isis sacrificans.*
 * . . . . . ΝΩΝ *Aquila.*
 * ΠΛΟΤΕΙΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Dea stans.*
 * ΜΑΓΝΗΤΩΝ. *Dea stans.*
 * L. Γ. *Victoria in quadriga.*
 Idem. *Aquila. alis expaufis.*
 ΑΜΑΚΡΙΑΝΩΝ ΣΜΥΡΑΙΩΝ. *Aesculapius stans.*
 ΑΝΤΙΟΧ. ΠΡΙΠ. ΙΕΡ ΑΣΤΑΟΣ ΘΚΕ. *Figura*
stans Isidis equum frano tenentis.
 ΑΣΚΑΛΟΝΙΤΩΝ. *Castor & Pollux stantes.*
 ΣΜΥΡ. . . . . *Aesculapius.*
 ΟΚ . . . . . ΩΝ *Aesculapius.*
 ΑΣΚΑΛ. Β. Σ. C. *Castor & Pollux stantes quorum*
vertici imposta sunt stella, luna intermedia.

Ascalonitenses in Syria hunc nummum percussere; de
 iis dictum est in nummo Augusti & Titi.

VERVS, Pag. 254.

- Prov. Deor. & c. *Stans.*
 Concord. Augustorum. Duo Imp. *Stantes.*
 Saluti Augustorum. *Dea sacrificans.*
 * Profectio Aug. Tr. P. III. S. C. *eques.*
 * Tr. P. III. Imp. II. Cof. III. S. C. *Imperator proster-*
nens captivum.
 Idem. *Victoria gradiens.*
 Idem. *Figura stans inter quatuor signa militaria.*
 Idem. *Mars gradiens.*
 Idem. *Imperator stans coram Pallade sedente.*
 * Tr. P. VII. Imp. II. Cof. II. S. C. *tria trophaa.*
 * Armen. Tr. P. III. Imp. II. Cof. II. S. C. *Lugens*
ad trophaum.
 * Rex Armen. Dat. Tr. P. III. Imp. II. Cof. II.
 S. C. *Imp. sedens cum quatuor figuris.*
 Fort. Red. & c. *Sedens.*
 * Col. Prima Flav. Cæ. *Caput Serapidis.*
 * Isthmia. *in corona apii.*
 Col. Aug. Tro. *Equus pascens.*
 * C. L. I. Cor. *Triumphus Neptuni.*
 * Idem. *Delphin, supra quem puer.*
 * Idem. *Templum in quo Delphin, puer, arbor. & c.*
 * Idem. *Chimera.*
 * Idem. *Mercurius cum capra.*
 Col. Aug. Troas. *Figura stans in basi.*
 * ΑΒΥΔΗΝΩΝ ΕΠ. . . . . *Templum hexapylum in quo*
Diana.

- * ΑΝ ΑΖΑΡΒ. . . . . *Fluvii decumbentis typus.*
 * ΔΙΟΣ ΚΑΤΕΒΑΤΟΥ ΚΥΡΡΗCΤΩΝ. *Jupiter se-*
de ns fulgur tenens.
 * ΖΕΥΤΜΑΤΕΩΝ Δ. *in corona.*
 * ΘΕΑΣ ΣΥΡΙΑΣ ΙΕΡΟΠΟΛΙΤΩΝ Β. *in laurea.*
 { ΑΥΤΟΚΡΑΤ. CΕΒΑCΤ . . . . . *capita adversa*
Aurelii & Veri.
 { . . . . . ΩC ΜΗΤΡΟΠΟΛ. ΠΑΡ. *Victoria.*
 { CΕΒΑCΤΩΝ. *Capita adversa Aurelii & Veri.*
 { . . . . . *Figura stans.*
 * Armenia L. E. *Captivus alligatus trophæo.*
 * ΟΜΟΝΟΙΑ ΝΙΚΟΜ. ΝΕΩΚΟ. *Templum in quo*
Jupiter.
 * ΝΙΚΑΕΩΝ. *Figura stans.*
 * ΑΒΓΑΡΟΣ ΒΑCΙΛΕΥC. *Caput Regis Abgari.*
 * ΠΡΟΤΕΙΩΝ ΠΡΟC ΤΥΠΩ. *Bos.*
 * . . . ΜΗΤΡ. ΙΕΡΑC. ΚΑΙ ΑCΤΑ. . . . . *Mulier*
capite turrito & c.
 L. *Caput.*
 L. Δ. *Caput Orientis.*
 L. I. *Isis decumbens in lectisternio.*
 ΘΗΡΕΩΝ. *Terminus.*

Duplici modo Antiqui Deum Terminum fingeant,
 vel cum pedibus ut in hoc nummo cernitur, vel cubo
 impositum, qualem sibi pro typo elegerat vir in com-
 parabilis Desid. Erasmus Roterodamus. De Thera
 dictum est, p. 243.

Consecratio. *Aquila in Cippo.*

LVCILLA, Pag. 258.

- Venus. *stans.*
 Vesta. *stans.*
 Juno. *stans.*
 Juno Regina. *stans.*
 Fecunditas. *Sedens coram puero.*
 Pudicitia. *sedens.*
 Pudicitia. *stans.*
 * ΤΥΧΗ ΑΔΡΑΝΝΩΝ. *Caput turritum.*
 * . . . . . *Caput Palladis.*
 * L. Z. *Isis in lectisternio.*

COMMODOVS, Pag. 259.

- Princ. Juvent. Imp. *stans ad trophaum.*
 Principi Juventutis. *Manus juncta cum signo.*
 * Equester Ordo Principi Juventutis S. C. *in*
clypeo.
 Libertas Aug. & c. *stans.*
 Hilaritas. *stans.*
 Pietas Aug. *instrumenta Pontificalia.*
 Idem. & *diversus.*
 Spes Publica. *stans.*
 Salus Aug. & c. *Sacrificans.*
 Vot. XX. & c. *Mars gradiens.*
 Idem. *Victoria gradiens.*
 Idem. *Figura in templo.*
 Idem. *Fortuna.*
 Idem. *Pallas.*
 Idem. *Minerva.*
 Idem. & *Diversus.*
 * Tr. P. VI. Imp. III. Cof. III. P. P. S. C. *currus*
triumphalis.

Idem. & diversus.

Virtus &c. Imp. sedens.

* De Germ. TR. P. II. Col. P. P. S. C. Trophæum.

* Liberalitas Aug. S. C. quatuor figura.

* Lætitia C. V. P. P. S. P. Q. R. in laurea.

* Hercul. Romano Aug. S. C. Hercules trophæum.

* Hercul. Roman. Aug. clava in laurea.

* Herculi Romano Augusto. S. C. Arcus, clava, phœbea.

Herculi Cotimodiano. &c. Hercules, ara.

Nobilitas. Figura stans.

Vota Decem. Sufc. &c. Imperator Sacrificans.

Primi Decennales. &c. in laurea.

* Apollini Palat. Imp. VIII. Tr. P. XIII. Col. V.

Apollo lyram tenens columna impositam.

* Apol. Monetæ. P. M. Tr. P. XV. Imp. VIII.

Col. VI. S. C. Apollo columna mixtus.

..... Caput Commodi.

* Col. L. An. Com. P. M. Tr. P. XV. Imp. VIII.

Col. VI. S. C. jugum bovis.

* Col. Prima F. Aug. Cæsar. Caput Serapidis.

* Col. A. A. Patreni. Colonus agens boves.

* Col. A. A. Patr. Aesculapius.

* Col. .... Caput muliebri turratum.

* Col. Aug. Troad. Equus pascens.

* Idem. Aquila tenens caput bovis.

* Idem. Sybilla petra dextrum pedem imponens.

* ..... ΠΑΥΤΑΛΙΑC. Templum inter lauros.

Vlpia Pantalia frequenter est celebrata in nummisan-
tibus: nullum aliud ejus templum vidi præter illud
quod in hoc expressum est. Lauri fortassis Apollin-
em indicant.

* ΜΗΤΡΟΠΟ. ΚΑΙCΑΡΕΙΑC. Ara è qua spica: Ei
inscriptum ET. I.

* ... XII ΠΙΕΡ ΑCΤΑΟ, ... Mulier eques.

* ΕΦΕCΙΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Diana in curru à ce-
rois vecto.

* ..... Capita adversum Aurelii & Faustina.

* Ν. ... Tr. ΒΟΥΤΡΑ, Camelus.

* ... ΙΕΩΝ templum in quo inscriptum est ΚΟ-
ΜΟΔΕΙΑ.

* ..... Ευροπὰ Ἰουεταρία.

* ΡΩΜΑΙΩΝ ΗΡΑΚΛΕΩΝ. Commodus sub habitu
Hercules coronatus à Victoria.

* Commodus à Pallade coronatus.

* ΝΙΚΑΙΩΝ. Hercules.

* ΤΡΑΠΕΖΟΥC. medius Deus Lunus cum medio Pe-
gaso.

* CΕΒΑCΤΗΝΩΝ CIP. IS. Mars gradiens.

* ΑΔΡΙΑΝΗC ΤΑΡCΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC. Pallas.

* ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΠΙ CΤΡ. ΟΥΑ. ΚΑCΤΟΥ.
Mercurius rupi infidens.

* ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΠΙ CΟΥ. ΜΑΚΡΙΑΝΟΥ.
Quadriga.

* ... ΑΝΟΠΟΔΕΙΤΩΝ. Hercules domans equos
Diomedis.

* ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. Templum in quo Hercules.

* L. A. Caput muliebri coram Luna crescente.

* L. A. Spes stans.

* L. A. Aquila fulguri innixa.

* L. S. Roma sedens.

* L. K. E. Victoria triumphans in quadriga.

* L. K. Z. Caput Jovis.

* ..... Aesculapina.

* ΔΙΟC ΚΑΤΕΒΑΤΟΥ ΚΥΡΡΗCΤΩΝ.

CRISPINA, Pag. 267.

Juno stans.

Juno Regina stans.

Ceres sedens.

* ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ ΕΠΙ ΑΙΛΩ ΠΟΝΤΙΚΟΥ. Tres
piscis.

* ... ΜΑΓΝΗΤΩΝ CΙΠΤΑΟΥ. Mater Deum
stans inter duos leones in medio templi.

* ... ΑCΤ. ΑΤΤΟΝΟΜ. ΕΛΕΤΘΕΡΑC. figu-
ra muliebri stans inter duos canes.

* ΑΔΡΙΑΝΗC ΤΑΡCΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC. Mi-
nerva stans.

E

* C. L. I. Cor. Victoria gradiens.

* Idem. Neptunus sedens.

* Idem. Arbor, puer supra Delphinum.

De Colonia Julia Corintho supra frequenter dictum
est: ita ut nulla sit urbs cuius tot extent diversa mo-
numenta: fortassis quod ex Græcis Romæ vicinior
fuerit, armamentarium habuerit celebre, & Duum-
Vironum navalem nobilissimum.

* ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ. Aesculapius.

* ΛΑΜΨΑΚΗΝΩΝ. medius pegasus.

* ... ΛΙΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. mulier eques.

* ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Mulier capite turrato
in clypeo sedens.

* ΝΕΙΚΟΜΗΔΕΩΝ. Aquila.

* ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΔΙΟC. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Templum.

* ΦΩΚΑΙΩΝ CΤΡΑ. ΗΡΑΚΛΕΙΔΟ ΤΑCΚΗΝ. T. B.
Dua figurae.

* ΟΥΑΠΙΛΑC ΠΑΥΤΑΛΙΑC. Hercules.

- * ΓΕΡΜΗΝΩΝ. *Dua figura muliebres globulum columna imponunt, in quarum medio vas possum.*
- * СМЪР. ЕРІ. СТР. МЕССАІОТ. *Imperator eques hasta leonem debellans.*
- * ΜΕΙΛΗΤΟΠΟΛΙ. ΣΤΡΑ. *forte ισα. . . . .* ΤΤΥΧ. *Fortuna stans.*

— — — — —

PERTINAX, Pag. 269.

- * Providentiæ Deorum Col. II. S. C. *Figura stans.*
- * Lætitia Tempor. Col. II. S. C. *stans.*
- * Æquit. Aug. Tr. P. Col. II. *stans.*
- * Vot. Decen. Tr. P. Col. II. S. C. *Imperator sacrificans.*
- * Opi Divin. Tr. P. Col. II. S. C. *figura sedens.*

— — — — —

DIDIVS IVLIANVS. Pag. 271.

- * P. M. Tr. P. Col. S. C. *Fortuna stans.*

— — — — —

MANLIA SCANTILLA P. 272.

- * Iuno Regina S. C. *stans.*

— — — — —

PESCENNIVS NIGER. Pag. 273.

- * ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ. *Diana Venatrix.*
- * ΑΔΡΗ. . . . . ΚΑΙΣΑΡΑΙΩΝ ΜΗΤΡΟ. *Fortuna stans coram figura sedente.*
- Item. *Aesculapius.*

— — — — —

ALBINVS. Pag. 275.

- * Seculo Frugifero. *Mercurius stans.*
- * Felicitas. Col. II. S. C. *stans.*
- * Col. II. S. C. *Aesculapius.*
- * Fortune Reduci. Col. II. *sedens.*
- ΓΑΔΕΙΡΗΤΩΝ. *Hercules in templo.*

Nummus hic à Gaditanis cusus est, ad fretum huius nominis. Tyriorum erat colonia, quæ Herculem colebat suo nomine Gaditanum. vide Tristanum in Albino.

— — — — —

SEVERVS, Pag. 277.

- P. M. &c. *Fortuna stans.*
- Idem. *Trophaeum cum captivis.*
- Idem. *Dea stans.*
- Idem. *Minerva sedens cum puero.*
- Idem. *Victoria cum duobus captivis.*
- Idem. *Genius sacrificans.*
- Idem. *Ceres.*
- * Dis Auspicius. Tr. P. III. Col. II. P. P. *Hercules & Bacchus.*
- * Col. III. Lud. Sæc. Fec. S. C. *in columna inter Herculem & Bacchum.*
- * P. M. Tr. P. XV. Col. III. P. P. *Templum in quo Hercules stat inter duos angues.*
- * Felicitas Sæculi. S. C. *Quinque figura.*
- Felicitas *stans.*
- * Fidei Leg. Tr. P. Col. S. C. *Dea stans.*
- * Victoriæ Britannicæ S. C. *Victoria inscribens clypeo ex arbore pendente.*

- * Vict. Part. Max. *gradiens.*
- * Victoriæ Augg. *Biga Triumphalis.*
- * Restitutor Urbis S. C. *Roma sedens.*
- * Indulgentia Augg. in Carth. S. C. *Fumo insidens leoni.*
- * Adventui Augu. Felicissimo. S. C. *Imperator eques precedente milite.*
- * P. M. Tr. P. XIII. Col. III. P. P. S. C. *Portus turribus magnificis ornatus.*
- * P. M. Tr. P. XII. Col. III. P. P. S. C. *Navis.*
- Apollini Augusto. *Figura stans.*
- * I. O. M. H. Col. Hel. *Templum decapylum.*
- Idem. *Templum diversum.*
- * Col. Hel. *inter duas Aquilas legionarias in laurea.*
- * Col. Aug. Troa. A. *Equus pascens.*
- * Municip. Stobenfi. *Victoria gradiens.*
- Antiochen. Col. *Isis stans.*
- * C. L. I. Cor. *Figura tenens puerum &c.*
- * ΡΟC ΙΓ. C. *inversi characteres, sic leguntur. C. L. I. COR. Delphi portans puerulum sub arbore.*
- * C. L. I. Cor. *Templum, Bos, arbor.*
- * ΑΚΡΑCΙΩΤΩΝ. *Aesculapius.*
- * ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙΤΩΝ. *Bacchus cum pardo.*
- Idem. *Botrus seu uvacemi.*
- * ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ. *Bos.*
- * ΜΑΡΧΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ ΕΠΙ ΓΕΝΤΙΑΝΟΥ. *Bacchus stans.*
- * ΜΙΤΡΟ. ΠΟΝΤΟΥ ΤΟΜΕΩΝ. Δ. *Jupiter sedens.*
- * ΟΥΛΠΙΑC ΠΑΤΤΑΛΙΑC. *Aquila globo insistens rostro coronam gerens.*
- * ΘΕCΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ *Victoria gradiens.*
- * CΕΛΕΤΚΕΩΝ ΠΙΕΡΙΑC. *Fulgur mensa impositum.*
- * ΑΥΤΟΤΕΤΗ ΤΡΑΙΑΝΗ. *Diana venatrix.*
- * ΑΒΓΑΡΟC ΒΑCΙΑ. ΜΕΤ. *Caput Regis.*
- Idem. *& diversus.*
- * ΑΤΓ. ΔΟΜΝΑ ΤΥΧΗ. . . . *Caput Julia Domna in templo.*
- * ΕΝ ΠΑΘΜΩΔΑ. *Figura armata &c. Fortassis Martii.*
- * ΤΥΤΡΑΝΩΝ. *Hercules dextrâ clavam, sinistrâ poma.*
- * CΑΜΟ. . . . . *Dea stans.*
- * ΠΕΡΤΑΙΩΝ. *Diana.*
- * ΑΒΑCΗΝΩ. . . . . *Jupiter sedens.*
- * ΑΜΙΠΟ. . . . . *Dea sedens.*
- ΙΟΥΛΙΑ ΔΟΜΝΑ CΩΤ. *Caput Julia in templo.*
- Observandum Juliam Domnam interdum dictam esse Fortunam, hic servatricis nomine donari, quod populorum erga eam cultum indicat.
- ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Palma.*
- Illâ indicatur Tripolis Syriæ.
- ΑΒΥΔΗΝΩΝ. *Capita Serapidis & Osiridis.*
- ... ΑΙΟΥΠΟΛΙΤΩΝ, *Capita Caracallæ & Geta.*

— — — — —

IVLIA DOMNA, Pag. 287.

- Veneri vict. *columna innixa.*
- Sæculi Felicitas. *stans.*
- Hilaritas *stans.*
- Idem. *Diana stans.*
- Venus Genetrix *sedens.*
- Fortunæ Felici. *Dea sedens coram puero.*

- * Vesta. S.C. *Templum cum quatuor figuris.*
- * Vesta Mater. S.C. *Templum cum sex figuris.*
- * Mater Castrorum. S.C. *Figura stans, ara, tria signa militaria.*
- * Luna Lucifera S.C. *in curru.*
- * Fecunditas. S.C. *sedens, orbem stellarum tenens cum quatuor puerulis.*
- * Fecunditas *sedens.*
- * Juno Regina *stans.*
- * Col. Alex. Aug. Tro. *Equus pascens.*
- * C. L. I. Cor. *Victoria gradiens.*
- * Municip. Stobesium. *Figura stans lanceam tenens cui serpens intortus.*
- * ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Triumphus Bacchi.*
- * ΕΦΕCΙΩΝ ΤΡΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗC ΑΡ-ΤΕΜΙΔΟC. *Diana, genius cum tauro.*
- * ΘΕCΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. *Cabirus in templo.*
- * . . . . . ΔΟC.
- * ΙΔΙΕΩΝ *Figura sacrificans coram Iſidis statua.*
- * ΙΔΙΕΩΝ. *Pallas.*
- * *Sephyrus Metrop. Colonia. Vexillum Bos.*
- * ΠΑΙΤΑΛΙΩΤΩΝ. *Juliusia.*
- * ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Figura Sacrificans.*
- * ΕΦΕCΙΩΝ ΤΡΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana Venatrix.*
- * ΕΦΕCΙΩΝ *in laurea.*
- * ΚΡΗΤΙΕΩΝ. ΦΛΑΤΙΟΠΟΛΙΤΩΝ. *Fortuna.*
- * ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ. *Lyra.*
- * ΕΡΜΙΩΝΕΩΝ. *Mercurius.*
- * ΠΡΟΤCΑΕΩΝ. *Diana inter cervos.*
- * ΜΙΔΗCΙΩΝ ΕΠΙΠΟC . . . ΑΝΔΡΟΤ. *Sol stans.*
- * ΦΩΚΑΕ. ΕΠΙ CΤΡΑ. . . . *Dua figura muliebres cum duobus leonibus.*
- * ΕΜΙCΩΝ ΚΟΛΟΝΙΑC ΣΙΚΦ. *Templum.*
- * ΕΥΚΑΡΠΕΩΝ. *Cybele stans, dextram leoni imponens.*
- * ΕΛΑΙΤΩΝ. *Aesculapius.*
- * CΜΥΡ. ΠΙΡΩ. ΑCΙΑC Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Figura galeata sedens, dextraque templum tenens.*
- * CΜΥΡΝΑΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Dua figura stantes.*
- * ΤΥΡΑΝΩΝ. *Cybele sedens.*
- * ΤΥΡΑΙΠΗΝΩΝ. *Templum.*
- * ΕΠΙ CΤΡ. ΦΛ. . . . . ΤΗΜΝΕΙΤΩΝ. *Flavius decumbens.*

CARACALLA. Pag. 294.

- P.M. &c. *Serapis stans.*
- Idem. *Idem fere.*
- Idem. *Serapis sedens.*
- Idem. *Imp. stans extra rarium.*
- Idem. *Imp. stans dextra victorialem.*
- Idem. *Roma sedens.*
- Idem. *Roma sedens cum puero.*
- Idem. *Victoria gradiens.*
- Idem. *Libertas stans.*
- * Victoriae Britannicae S.C. *Victoria inscribens clypeo.*
- Idem. *ferè idem.*
- * P.M. Tr. P. XVI. Imp. II. Col. IIII. P.P. S.C. *Quadriga triumphalis.*

- * P.M. Tr. P. XX. Col. IIII. P.P.S. C. *Sol in quadriga.*
- * P.M. Tr. P. XVIII. Col. IIII. P.P.S.C. *Leo fulgur tenens.*
- * Pontif. Tr. P. XIII. Col. III. S.C. *Imperator stans juxta trophaeum & captivum.*
- * P.M. Tr. P. XV. Col. III. P.P.S.C. *Elephas.*
- * Cos. Ludos Saecul. Fec. SC. *Hercules & Bacchus.*
- * P.M. Tr. P. XVIII. Col. IIII. P.P.S.C. *Aesculapius cum Telephoro.*
- * Severi Pii Aug. Fil. S.C. *Instrumenta Pontificalia.*
- * Iovi Sospitatori S.C. *Iupiter in templo.*
- * P.M. Tr. P. XX. Col. IIII. P.P. S.C. *Diana in curru à bovis vecto.*
- Idem. *ferè idem.*
- * Indulgentia Aug. In Carth. S.C. *Inno insidens leoni.*
- * Pontif. Tr. Pot. Col. II. S.C. *Navis.*
- * Felicitas Saeculi. *Quinque figura.*
- * Felicitas Aug. *stans.*
- * Rector Orbis. S.C. *Imperator habitu Iovis dextrâ orbem tenens.*
- Providentiae Deorum.
- Fort. Red. &c. *sedens.*
- Isthmia. *in corona.*
- * COL. ΛΑΟΔΙC. ΑCΜΑ. . . . . Δ. Ε. *Aquila in templo.*
- * ΛΑΟΔΙCΕΩΝ *Dua figura lactantes.*
- * ΛΑΟΔΙCΕΩΝ. *Dea in templo.*
- * ΛΑΟΔΙC. ΠΡΟC. . . . *Figura equum freno retinens.*
- * C. L. I. Cor. *Puer incubans delphino, arbor.*
- * Col. A. A. Patr. *Mercurius rupi insidens, agnus.*
- * I. O. M. H. Col. Helv. *Templum.*
- Colonia Helvia. *Caput muliebre turratum, retro laurus.*

Etiam hic nummus Coloniam Helviam. significat quæ Caracallæ jampridem nummum dicaverat, ut videre est pag. 298. de illa dictum est pag. 281.

- * Col. Met. . . . . *Caput turratum.*
- * Municip. Stob. *Victoria gradiens.*
- * Munic. Co. . . . . An. . . . *Rusticus sacco onustus.*
- * Col. Au. Metro. Sid. *Curru.*
- * Col. Aug. Troad. *Equus pascens.*
- * Col. Alexand. Aug. *Sibylla laurum dextra tenens tripodi pedem imponens.*
- * Col. Aug. Troas. *Romulus & Remus lactantes.*
- Col. Alex. Troas. *Templum in quo serpens tripodi implicitus.*
- * Coloni. Sept. Tyrus Met. *Victoria in columna coronans signum. &c.*
- * Col. Iul. Aug. Fel. Ber. *Hercules puer inter angues.*

- PLAVTILLA, Pag. 311.

GETA, Pag. 314.

- * Venus Victrix. S. C. *flans.*
 * Concordia Augg. S. C. *Sedens.*
 * Pietas Augg. *Dea puellum fovens.*
 Idem. *ferè idem.*
 * C. L. I. Cor. *Figura sedens.*
 * ΓΑΖΑ, ΑΖΕ. *Dua figura in templo.*
 * ΕΛΑΙΤΩΝ. *Aesculapius.*
- *—
- GETA, Pag. 314.
- * Nobilitas. *flans.*
 * Pontif. Tr. P. II. Cof. II. S. C. *Imperator coronans trophaum.*
 * Pontifex Cof. S. C. *Hercules in templo.*
 * Pontif. Cof. II. S. C. *Minerua sedens &c.*
 Idem. *Mulier flans cum duobus puerulis.*
 Idem. *ferè idem.*
 * Fort. Red. Tr. P. III. Cof. II. P. P. S. C. *Fortuna sedens.*
 Idem. *ferè idem.*
 * Felicitas Sæculi, *Quinque figura.*

- * Princ. Iuvent. Col. S. C. Tres Equites.
- * Sæcularia Sacra, S. C. Tres figura sacrificantes.
- * Victoriæ Augustorum S. C. Victoria coronans duos fratres, &c.
- * Castor S. C. stans equum frano tenens. Concordia militum. Figura stans inter sex signa militaria.
- Vota Publica.
- * C. L. I. Cor. Biga.
- * Idem. Diana venatrix.
- * Col. Hel. in corona inter duas aquilas. Idem. Caput turritum.
- * Col. Ptolemais. Colonus agens jugum boum cum quatuor signis militariis.
- * C. A. F. Sinopes. Piscis.
- * Stabou. Bos.
- * Munici Stoben. Victoria stans.
- * ΛΑΟΔΙΕΩΝ. Caput in templo.
- * ΜΗΤΡΟΠ. ΠΟΝΤ. ΤΟΜΕΩ. L. Δ. Aquila super aram inter duo signa militaria.
- * ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. Hercules suffocans Leonem.
- * ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΕΩΝ. Ceres ambabus manibus faces tenens, iuxta pedes curruis à serpentibus vectus.
- * ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ. Figura stans.
- * Idem. Imperator stans.
- * ΝΙΚΑΙΕΩΝ. Minerva stans.
- * ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ. Figura stans inter aram & laurum.
- * ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Palma in urna.
- * ΠΑΥΤΑΛΙΩΤΩΝ. Calathus frugibus refertur.
- * ΕΦΕΣΙΩΝ. Aper.
- * Idem. Cervus.
- * ΑΓΧΙΑΛΕΩΝ. Diana venatrix.
- * ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΑΝ. Fluvius decumbens Navis.
- * ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ. Salus pateram tenens, serpens ejus collo involutus.
- * ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ ΕΝ ΠΟΝΤΩ. Caput Palladii.
- * ΟΣΙΚΑ. . . . . Figura stans.
- * . . . . ΝΙΩΝ. Jupiter sedens.
- ΑΤΤΑΙΤΩΝ. Fluvius decumbens.
- ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. Vva racemi.

MACRINVS, Pag. 321.

- Pontif. Max. etc. Jupiter stans.
- Idem. Figura stans columna immixta.
- Iovi conservatori. Jupiter stans.
- Salus publica. Sedens.
- * Securitas Temporum S. C. Columna immixta.
- * Felicitas Temporum, stans & caduceum tenens.
- * Iovi Conservatori. S. C. Fulgur dextra tenens, &c.
- * Vict. Parth. P. M. Tr. P. II. Col. II. P. P. S. C. Sedens inscribens clypeo.
- * Pontif. Max. Tr. P. I. S. C. Currus triumphalis.
- * Col. Augg. Cæsar. Colonus agens jugum boum.
- * ΣΕΡΦΥΡΟ ΜΕΤΡΟ. Colon. Leg. XII. Bos, signum legionis, concha.
- * Æl. Munici. Comm. Prora Navis.
- * ΦΑΝΕΑΣ ΠΟΛΕΩΣ Templum, Mons, Aquila.

- * ΝΙΚΑΙΕΩΝ. Jupiter stans.
- * Μ. Θ. ΠΙ. ΑΝΤ. ΔΙΑΔΟΤΜΕΝΙΑΝΟΣ. Caput Diadumeniani.
- * ΕΦΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΣΙΑΣ. Diana venatrix.
- * ΓΑΒΑΛΕΩΝ. Fortuna sedens.
- * ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟΣ ΙΣΤΡΟΝ. ΤΗ. Hygiea & Aesculapius.
- S. C. Δ. Ε. in laurea.

DIADVMENIANVS, Pag. 325.

- * Princ. Iuventutis. S. C. stans cum duobus signis militariis.
- * Idem. Idem cum tribus militariis.
- Idem. Idem [in ære minuto.]
- * Spes Publica. stans.
- * Tyrus Metro. Coloni. Arbor Phœnicia, Palma.
- * Tyrus Metr. Col. Hercules Tyrius.
- * ΦΑΝΕΑΣ ΠΟΛΕΩΣ. ΣΤΡ. ΠΑΛ. Dea in templo.
- * ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. Victoria stans.
- * . . . . . ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ. Navis.
- * S. C. Δ. C. Aquila in corona laurea.

ELAGABALVS, Pag. 328.

- * Sacerdos Dei Solis Elagab. S. C. Imperator sacrificans.
- * P. M. Tr. P. III. Col. III. P. P. S. C. Imperator sacrificans.
- * P. M. Tr. P. III. Col. III. P. P. S. C. Sol gradiens.
- Idem. Sol stans.
- Pax Augusti. gradiens.
- Pax. . . . . Mars stans.
- * Adventus Augusti S. C. Eques.
- * P. M. Tr. P. Col. II. Col. II. P. P. Imperator triumphans in quadriga.
- * Liberalitas Aug. II. P. M. Tr. P. II. Col. II. P. P. S. C. Sedens in theatro &c.
- Libertas Aug. stans.
- * Munic. Stobensium. Victoria stans.
- * Colo. Tyro. Rusticus fructus è palma decerpens.
- * ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. Caput turritum in templo.
- * L. Δ. Caput Serapidis.
- * S. C. Δ. Ovis in laurea.
- * ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. Col. Δ. Ε. S. C. Dea insidens rupi ad cuius pedes orantes.
- * { ΑΔΙΡΒΗΝΟΣ. Caput radiatum.
- * { ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. Hygiea sedens prope Telephorum.
- * ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟΣ ΙΣΤΡΟΝ ΤΗ. ΝΟΤΒΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ. Castellum.
- * ΝΙΚΟΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟΣ ΙΣΤΡΟΝ ΕΠ. ΝΟΤΒΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ. Imperator sacrificans.
- * ΜΑΡΚΟΥ ΑΥΓ. ΤΡΑΙΑΝΗΣ ΕΠ. ΣΤΡ. ΑΝΝΙΟΥ. Cybele sedens.
- * ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΤΗ. ΙΟΥΛ. ΑΝΤ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. Fortuna stans dextra remonem, sinistra cornucopia.
- * ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗ. ΙΟΥΛ. ΑΝΤ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. Dea stans.

F

- * ΑΠΟΛΛΟΝΙΑΤΩΝ. *Mercurius rupi insidens.*
- * ΗΡΑΚΛΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Saturnus.*
- * ΓΑΔΑΡΕΩΝ . . . . . *Figura inter duos leones sacrificans.*
- * ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. *Tres figura.*
- * ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ. *Diana Venatrix.*
- * ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ Β. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Leo cum stella.*
- * ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Tria signa militaria.*
- * ΔΑΜΑΣΚΟ. . . . . *in Corona. CEBACMIA.*
- * ΤΡΙΟΡΥΜ. *in urna. ΗΡΑΚΛΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ.*
- * ΓΑΒΑΛΙΤΩΝ. *Fortuna stans.*
- * ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. *Fulgur mensa impositum.*
- . . . . . *Templum, aut arcus triumphalis.*
- . . . . . *Tria templa.*

ANNIA FAVSTINA, Pag. 335.

- * Concordia. *Elagabalus & Faustina stantes dextram jungentes.*
- * Col. Met. *Colonus agens boves ac in vexillo legitur.*
- Leg.
- * . . . . . *Fortuna stans.*

JULIA PAVLA, Pag. 337.

- * Concordia S.C. *Sedens.*
- * Concordia Aeterna. S.C. *Tres figura sacrificantes.*
- * ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΝ ΜΗΤΡΟ . . . . AM K. Γ. Β.
- Capricornus cum globo.*

AQVILIA SEVERA, Pag. 338.

- Concordia stans.
- * ΤΡΥ. . . . . *Arbor inter ambrosias petras, canis ad conchyle.*
- * Col. Alexan. *Caput muliebre turratum.*

JULIA MÆSA, Pag. 339.

- * Pudicitia S.C. *Sedens.*
- * Fecunditas Augustæ, *sedens cum puero.*
- * Col. Aur. Metr. Sid. *Tria signa militaria.*
- * Consecratio. *Pavo gerens animam Augusta.*

Hunc nummum sic explicat Herodianus lib. VI. *Adepta est honores imperatorias, ut mos Romanis est, & inter Divos relata est.*

- * ΑΜΑΚΤΡΙΑΝΩΝ. *Sol & Luna stantes cum signis caelestibus.*
- * ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Serpens.*

- * ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Victoria stans.*
- * ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Ceres stans.*
- * ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΥΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Dea sacrificans.*

JULIA SOÆMIAS, Pag. 341.

- * Venus Cœlestis S.C. *stans.*
- * Venus Cœlestis. *sedens.*
- * . . . . . *Templum in quo figura stans.*
- * ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. *Nemesis stans.*

JULIA MAMÆA, Pag. 342.

- Felicitas Publica. *Columnis innixa.*
- Vesta. *stans.*
- * Felicitas Perpetua. *Quatuor figura.*
- * Col. Fl. Pac. Deult. *Diana Venatrix.*
- * Colonia Bostra. *Caput turratum, Cornucopia.*
- * ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥΡ. ΣΕΟΥΤΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
- ΕΥ. ΣΕΒ. *Caput Imp. Severi.*
- * ΣΜΗΡΝΑΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Hercules aut Bacchus stans.*
- * ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΚΑΤΗ *in laurea.*
- * L. ΓΓ. *Trophaum cum captivis.*
- L. ΠΕΜΤΟΥ, ΜΑΜΕΑ ΣΕΒ. *Caput Mamea.*
- * ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΑΠΟ ΣΙΠΥΛΛ. *Caput turratum.*
- * ΑΙΓΙΕΩΝ ΜΕΤΡ. ΘΟC. *Nemesis stans.*
- * ΕΦΕCΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana cervum opprimens.*

ALEXANDER SEVERVS. P. 345.

- P. M. & c. *sol gradiens.*
- Idem ferè. *Imperator stans.*
- Idem ferè. *figura dextra ramum.*
- Idem. *figura muliebris inter duo signa.*
- Spes Publica stans.
- Jovi Propugnatori. *Jupiter stans.*
- * Mars ultor S.C. *gradiens.*
- * Profectio Augusti S. C. *Eques.*
- * P. M. Tr. P. VIII. Col. III. PP. S.C. *Triumphus.*
- * Fides Militum. *Tres figura sacrificantes.*
- * Restitutor Moneta S.C. *Imperator stans sinistra lanceam tenens.*
- * P. M. Tr. P. V. Col. II. P. P. *Aedificium pulcherrimum.*
- * Liberalitas Augusti IIII. S. C. *Dea stans.*
- * Idem. *Quatuor figura.*
- { Imp. Sev. Alexand. Aug. Julia Mamæa. Aug. mater. Aug. *Capita adversa.*
- { Fides militum. *Tres figura sacrificantes.*
- { Imp. Sev. Alexand. Aug. Julia Mamæa Aug. mater. Aug. *Capita adversa.*
- { Felicitas temporum. *Quatuor figura.*
- * Col. Alex. Tro. Aug. *Equus pascens.*
- * Col. Alex. Troa. *Equus pascens.*
- * Col. Al. Au. Tro. *Equus currens ad statuum Diana.*
- * Col. Ale. Aug. Tro. *Templum in quo Diana.*

- * Col. Tyr. Met. Imperator coronans trophaum, coronatur ipse à Victoria statua imposita. Satyrus, conchyle.
- * Col. Fl. Pac. Deultum. Serapius stans, ara.
- * Col. Aug. Pia. Met. Sido. Bacchus cum tygride & cane.
- Col. . . . . Serpentes aquila invidentes.
- Col. Cæf. Antioch. Romulus & Remus lactentes, Arbor.
- * L. ΤΕΤΑΡΤΟΥ. Caput Serapidis.
- * L. ΠΕΜΠΤΟΥ. Serapius stans.
- * L. E. Roma sedens.
- * L. T. Idem.
- * ΣΕΛΕΥΚΟΥ ΚΑΛΥΓΑΔΟΥ. Eques.
- * Idem caput turritum.
- * ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ, Bacchus cum tygride.
- * ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ ΤΙ. ΤΙΒΙΟΥ ΡΑΦΙΣΤΟΥ. Dea stans.
- * ΕΦΕΣΙΩΝ ΤΕΤΡΑΚΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Diana venatrix.
- * ΣΜΗΡΝΑΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Templum in quo Dea.
- * ΝΙΚΑΙΕΩΝ. Nemesis stans, sinistra rhombum, ad eius pedes rota.
- Item. Roma sedens victoriam dextra tenens sinistra hastam.
- * ΝΙΚΑΙΕΩΝ Tria signa militaria.
- * ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Dea stans.
- * ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΣ ΕΤ. Γ.
- * ΜΗΤΡ. ΚΑΙΣΑ. ΕΤ. tria folia planta.
- ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ.
- . . . . . ΝΕΩΚΟΡΟΥ. Vrna è qua serpens.
- * ΑΝΤΩΝΕΙΝΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. Vrna è qua palma.
- { ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. ΙΟΥΛΙΑ
- * ΜΑΙΣΑ. Capita Alexandri & Mæsa.
- { ΑΓ. ΤΕΧΗ ΤΕΡΕΒΕΝΤΙΝΩΝ ΚΑΡΧΕΔΩΝ.
- Dea stans.
- * ΤΗΜΝΕΙΤΩΝ ΕΠ. ΣΤΡ. ΑΥΡ. ΕΡΜ. Pallas victoriam tenens.
- * L. Γ. Fortuna in leclifternio.
- * ΔΕΣΧΗΝΩΝ ΜΗΤΡΟΠ. Dea sedens.
- * ΤΗΝΙΩΝ. Serpens tridentis intortus.
- * ΕΦΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΣΙΑΣ. Serpens curru intortus.
- ΜΑΚΕ. . . . . Currus. Serpens è calatho inter duas faces aut quid simile.

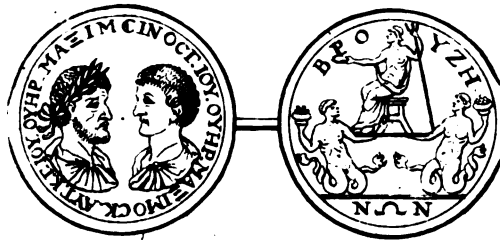

Pulcherrimus est iste nummus, & admodum insolens ejus typus, cujus tamen explicationem aggredi non possum ob nummi detrimentum.

- * { ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΥΡ. ΣΕΟΥ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
- ΣΕΒ. Caput Alexandri Severi.
- { ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. . . . . Caput Palladis.
- Certe nummus iste est rarissimus.

MAXIMINVS. Pag. 355.

- * Victoria Aug. S. C. gradiens.
- Salus Augusti sedens.
- Providentia Aug. stans.
- Votis Decennialibus in laurea.
- * Victoria Germanica S. C. Victoria coronans Imperatorem.
- P. M. & c. Imperator stans inter tria signa.
- P. M. Tr. P. II. Col. P. P. S. C. Imperator triumphans in Quadriga.
- Fides Militum. Stans inter duo signa.
- * ΣΙΑΗΤΩΝ. Vrna è qua palma mensa imposita.
- * ΝΙΚΑΙΕΩΝ. Leo currens.
- Idem. Dea stans dextra pateram, sinistra cornucopia.
- * ΕΦΕΣΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Diana Venatrix.
- * L. B. Jupiter gestatus ab Aquila.
- * L. Γ. Fluvius decumbens.
- { ΑΥΤ. Κ. Γ. ΙΟΥ. ΟΘΗΡ. ΜΑΞΙΜΕΙΝΟΣ Γ. ΙΟΥ.
- ΟΘΗΡ. ΜΑΞΙΜΟΚ. Capita adversa Patrie & Filii.
- * ΒΡΟΤΖΗΝΩΝ. Duo tritones sublevantes sellam cui insidet aliquis Deus.

Hunc nummum in suis SELECTIS NUMISMATIBUS vulgavit, & vt solet, elegantissime explicavit Illustris Seguinus.

MAXIMVS, Pag. 357.

- * Principi Juventutis S. C. Princeps stans cum duobus signis militaribus.
- Idem. in ære minuto.
- * Pietas Aug. Signa Pontificalia.
- * Col. Aug. Tro. Equus.
- * Col. Fl. Pac. Deult. Apollo.
- * ΑΡΑΙΑΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΕΠΙ ΣΕΝ. ΜΕΝΕΣΤΡΑΤΙΑΝΟΥ ΑΡΑ. Serpens è cista prodiens inter spicam & papaveris florem.
- * ΦΗΝΙΩΝ Dea stans dextra victoriam tenens.
- * ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Navis in qua milites, super qua duo templa.

GORDIANVS AFR. Pater, P. 359.

- * Romæ Eternæ. Roma sedens.
- * ΤΥΡΑΙΝΗΝΩΝ ΣΤ. ΑΙΑ. ΑΝΤ. ΤΑΚΤΑ. Templum in quo Diana.

GORDIANVS AFR. Filius, P. 361.

- * Pietas Aug. Signa Pontificalia.

- * M. ANT. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣ. *Caput Gordian.*
 * L.A. *Aquila coronam rostro gerens.*

BALBINVS. Pag. 363.

- * P. M. Tr. P. Cos. II. P. P. *Imperator stans.*
 * Votis Decennalibus S. C. *in laurea.*
 * Jovi Conservatori S. C. *Jupiter stans.*
 * L. A. *Fortuna Isis.*
 * ΜΙΑΗΞΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Sol in templo Cervum tenens. etc.*

PVPIENVS. Pag. 365.

- * Concordia Augg. S. C. *Dea sedens.*
 * Victoria Augg. S. C. *stans.*

GORDIANVS PIVS. Pag. 367.

- Jovi Conservatori. *Jupiter stans.*
 P. M. etc.
 Idem. *Imperator stans dextra hastam.*
 Idem. *Imperator sacrificans.*
 * Pontifex Max. Tr. P. III. Cos. II. P. P. *Imperator in curru coronatus à Victoria.*
 * Pontifex Max. Tr. P. III. Cos. II. *Quatuor figura.*
 * Virtus Augusti. *Imperator sedens coronatus à Victoria coram milite.*
 * Felicitas Aug. *Quinque figura supra pontem.*
 Jovi Statori. *Figura stans.*
 Æternitas Aug.
 * Templum cum figuris.
 Virtuti Augusti. *Hercules.*
 Pax Augusti, *stans.*
 * Col. Ber. *Dua Aquila legionaria.*
 * Col. Jul. Aug. Ber. *Dea in templo.*
 Col. Jul. Aug. Fel. Ber. *Figura stans.*
 * Col. Vin. P. M. S. *Dea stans inter vitulum & leonem.*
 * Idem cum signis militariis LEG. X.
 * CHCT . . . . . *figura stans in cuius dextra avis.*
 * Col. Tyr. Metr. AMBROCIE ΠΕΤΡΕ *Arbor, Concha &c.*
 * Col. Jul. Aug. Pella. *Isis sedens.*
 * c. CIHP. *Capricornus tenens globum.*
 * Col. Aug. Troad. *Jupiter aut Neptuneus stans.*
 Col. Jul. Aug. Fel. Ber. *Bachus cum tigride stans dextra cornucopia tenens.*
 * M. ANT. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΑΤ. *Capita Gordiani & Serapidis, Cornucopia.*
 * ΟΔΗCCEITΩΝ *Imperator sacrificans.*
 * Idem. *Idem excepto cornucopia.*
 * ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΤΠ. ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ. *Imperator stans.*
 * Idem. *Idem.*
 * ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΤΠ. ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ. *Figura stans, fortassis Bacchi. &c.*
 * ΑΤΤ. Κ. Μ. ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. . . . .
 * *Capita Gordiani & Serapidis adversa.*
 * ΔΙΟΝΥCΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Serpens.*

- * ΑΤΤ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΑΤΤ. *Capita Gordiani & Serapidis.*
 * ΟΔΗCCEITΩΝ *Urna è qua palma in qua scriptum est ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ.*
 * ΚΑΛΛΑΤΙΑΝΩΝ. *Serpens.*
 * ΝΙΚΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΠ. CΤΡ. ΑΤΡ. ΔΙΟΓΕΝΟΥC. *Cybele sedens.*
 * ΑΤΤ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΑΝΤ. ΤΡΑΚΤ. ΑΛΕΙΝΑ. *Capita adversa Gordiani & Tranquillina.*
 * ΤΟΜΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΠΟΝΤΟΥ. *Salus stans.*
 * Idem. *Idem.*
 * ΟΥΛΠΙΑΝΩΝ ΑΓΧΙΑΛΕΩΝ. *Serapis stans.*
 * Idem. *Idem.*
 * ΟΥΛΠΙΑΝΩΝ ΑΓΧΙΑΛΕΩΝ. *Dea stans.*
 * ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Vulcanus arma fabricans.*
 * ΜΕΙΛΗΤΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΠ. Μ. ΤΡ. ΑΤΡ. ΕΡΜΟΥ. *Diana.*
 * ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΕΒΔΟΜΗ ΤΗΣ ΑCΙΑC. *Serpens Puer. &c. in corona.*
 * ΜΑΓΝΗΤΩΝ. *Hercules stans.*
 * ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΥ CΠΡΚ. *Curru à cervis velus & in quo figura stans.*
 * ΚΟΙΝΟΝΙΑ ΕΦΕCΙΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ. *Capita jugata Serapidis & Ifidis.*
 ΕΦΕCΙΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ. *Bos.*
 * ΓΑΡΔΙΑΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ *Figura stans aviculam dextra tenens.*
 * ΔΕΕCCAΙΩΝ. *Roma sedens coronata à victoria.*
 * ΜΗΤΡΟΠ. ΚΟΛ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. *Stella in luna.*
 * ΜΗΤΡΟΠ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. *Caput iurium imperatoris cum luna statua, ara.*
 * ΝΙΚΟΜΙΔΕΩΝ . . . . . *Dua figura, serpentes, Aquila. Templum.*
 * ΝΙΚΟΜΙΔΕΩΝ ΒΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Dua figura coram ara & templo. etc.*
 * ΝΙΚΑΙΕΩΝ. *Quatuor signa militaria.*
 * CΕΛΕΤΚΕΩΝ ΚΑΛ. *Pallas &c.*
 * ΥΠΑΙΠΗΝΩΝ CΤ. ΑΙΛ. ΑΝΤ. ΤΑ. ΕΤ. Δ. *Dea in templo.*
 * ΠΑΤΑΡΕΩΝ. *Apollo stans laurum tenens, serpens, tripus, & aquila globo infidens.*
 * ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC. Β. Ν. Δ. *Caput ymnem gerens.*
 * ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ ΕΠ. CΤΡ. ΚΑΛΛΙΝΕΙΚΟΥ. *Apollo sedens.*
 * ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΙΩΝΙΑ. *Dua figura.*
 * ΘΕCCAΛΟΝΙΚΕΩΝ ΜΗΤΡ. *Tripus &c.*
 * ΤΗΜΕΙΤΩΝ Ε. CΤ. ΑΤ. CΤΡΑΤΟΝΙΑΝΟΥ. *Dua figura stantes.*
 * ΝΙΚΟΠΟΛΕΙΤΩΝ *Templum cum figura.*
 * Griffs An. CCC. VIII. *Caput barbatus velus Serapidis.*
 * ΔΗΜΑΡΧ. ΕΖΟΤCΙΑC S. C. *Aquila coronam rostro tenens.*
 * L. Δ. *Trophæum cum captivis.*
 * L. Ε. *Caput Palladis.*
 * ΣΑΜΙΩΝ. *Juno in templo.*
 * ΑΤΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ, ΑΒΓΑΡΟΣ ΒΑCΙΛΕΥC. *Duo principes stantes.*
 * ΑΒΓΑΡΟΣ ΒΑCΙΛΕΥC. *Eques.*
 * Idem. *Caput Regis.*

..... ΤΩΝ. *figura stans.*
ΤΕΡΜΗΝΩΝ. *Fortuna.*

De Germia diximus in Crispinæ nummo. p. 268.

TRANQVILLINA. Pag. 378.

- * ΕΦΕCΙΟΝΑ. ΑCΙΑC. *Diana in curru à cervi vecto.*
 * Idem. *Diana eques.*
 * ΕΦΕCΙΟΝ ΠΡΟΤΩΝ ΑCΙΑC. *Diana Venatrix.*
 * ΚΑΛCΑΔΟΝΙΟΝ. *Apollo à cygno in caelos vectus.*
 * ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΔΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Serpens.*
 * ΠΕΡΙΝΘΙΟΝ ΔΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Ceres.*

PHILIPPVS Pater. Pag. 380.

- Pax æterna *flans*.
- Æternitas Augg. *Elephas*.
- * Sæculares Augg. *Columna in qua legitur. Col III.*
- Fides Militum *flans inter duo signa.*
- Felicitas Temporum *flans.*
- Fides exercitus. *Quatuor signa.*
- * Liberalitas Augg. *Quinque figura.*
- Annona Aug. Dea *flans.*
- * P. M. S. Col. Vim. An. V. Dea *inter leonem & vitulum.*
- * Provincia Dacia. Dea *flans inter aquilam & leonem, vexillum tenens in quo DE.*
- * Col. Hel. I. O. M. H. *templum.*
- * Col. Laodic. Afma. Δ. E. *Aquila in templo.*
- * S. C. Aries *in laurea.*
- Col. Laod. Metropol. *Cybele inter cervos.*
- * ΖΕΥΓΜΑΤΕΩΝ. *Templum in vertice montis.*
- * ΔΙΟΣ ΚΑΤΑΙΒΑΤΟΥ, ΚΤΡΡΙCΤΩΝ. *Jupiter in templo.*
- * ΘΕCΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΠΥΘΙΑ. *Dua figura.*
- * ΦΩΚΑ. ΕΠ. CΤΡ. CΚΡΕΙΒΟΝΙΑΝΟΥ. *Dua figura muliebres.*
- * ΚΩΙΩΝ. *Victoria gradiens.*
- * ΤΡΚΑΝΩΝ. *Bacchus flans &c.*
- * ΕΦΕCΙΩΝ . . . . . *Navis.*
- * ΠΕΡΓΑΙΑC ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟC. *Templum.*
- * ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟΚΟΛΩΝ Δ. Ε. S. C. *Caput tutritum.*
- * ΑΝΤΙΟΧΙΑ. ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΤCΙΑC ΤΠΑΤ. S. C. *Aquila coronam rostro tenens.*
- * L. A. *Caput Jovis laureatum.*
- * L. Γ. *Fortuna in lectisternio.*
- * L. Γ. *Aquila rostro coronam gerens.*
- * L. B. *Caput Jovis.*
- L. Γ. *Fortuna flans.*
- L. Γ. *Victoria sedens.*
- * { ΑΤΤ. Κ. ΙΟΥΛ. ΦΙΛΙΠΠΟC. Μ. ΟΤ. CΕ-
ΟΥΗΡΑ. *Capita adversa viri & vxoris.*
ΜΗCΑΜΒΡΙΑΝΩΝ. *Genii figura flans.*

- * { Idem. *Idem.*
 { Idem. *Serapis stans.*

OTACILIA SEVERA. Pag. 385.

- Pieras Aug. *flans.*
- Concordia Augg. *sedens.*
- * Sæculares Augg. S. C. *Columna, in quo legitur*
Cof. III.
- * Milliarium Seculum. *Columna in qua* Cof. III.
Pudicitia Aug. *flans coram puerulo.*
- * Provincia Dacia. An. I. *Figura cum vexillo inter*
leonem & aquilam.
- * Col. Jul. Aug. Fel. Ber. *Colonus agens boves.*
Templum in monticulo.
- * Col. ΔΑΜΑ. ΜΕΤΡ. *Lupa lactans Romulum &*
Remum. Signum militare in quo Leg. VII.
- * ΓΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Apollo juxta arborem.*
- * ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΣΙΠΥ. *Cybele sedens.*
- * ΝΙΚΟΜΗΝΕΩΝ ΝΙΣ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Capra*
adversa Serapidis & Ifidis.
- * ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟΚΟΛΩΝ. Δ. Ε. Σ. C.
Caput muliebre turritum.
- * ΘΗΜΝΕΙΤΩΝ. *Typus furvii decumbentis.*

PHILIPPVS Filius, Pag. 387.

- Principi Juventutis. *Figura inter duo signa.*
 Sæculares Augg. *Columna.*
 Pax æterna, *flans.*
 * Provincia Dacia. An. I. *flans inter aquilam & leonem &c.*
 * ANTIOXEΩN. *Tres Figura.*
 * ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Ara inter serpentes facibus intortos.*
 * ΤΡΚΑΝΩΝ. *Deus flans, fortè Bacchus.*
 * ΜΑΓΝΗΤΩΝ. *Due aquila adversa.*
 * ΕΦΕΣΙΩΝ ΔΥΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana venatrix.*

TRAIANVS DECIVS, Pag.389.

- * Liberalitas Aug. S. C. *flans.*
- * Dacia. *flans.*
- * Genius Exercitus Illyriciani. *flans &c.*
- * Antiochi Coloni. *Tria signa militaria.*
- * СЕР. КОΛ. ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ Ι' ΠΡ. *Calonus agens boves, Aquila &c.*
- * Idem. *figura sacrificans, aquila &c.*
- * Idem. *Vexillum.*
- * Idem. *Templum in quo noctua, infra Fluvium.*
- * Idem. *Dua figura jungentes dexteras. Aquila, Trophaeum, &c., Sagittarius.*
- * { ATT. K. Γ. ΜΕ. Κ. ΤΡ. ΔΕΚΙΟC. CΕΒ. ΤΡ. Μ.
           ΔΕΚΙΟC ΚΑΙCΑΡ. *Capita adversa patris &*
           fili.
- * { CΕΠ. ΚΟΛ. ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ Ι. *Dua figura jun-*
           gentes dexteras, &c.
- * L. B. *Aquila rostro coronam gerens.*
- * ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΔΥC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Pallas flans.*
- * ΕΦΕCΙΩΝ Α. ΑCΙΑC. *Figura flans cum face.*
- * ΑΠΑΜΕΩΝ ΕΠΙ CΤΡΑΤΟΝΙΚΙΑΝΟΤ ΠΙΑΝΤΓ.
           Aesculapius & Hygiea.

* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ. S.C. Aquila.

* ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΔΗΣ ΝΕΟΚΟΡΩΝ, Pallas.

BARBIA ORBIANA, Pag. 392.

* Concordia Augg. Sedens.

Q.HER. ETRVSCVS MES. DECIVS.

Pag. 393.

* Principi Juventutis. Imperator stans.

* Pietas Augg. Mercurius stans.

* P.M.S. Col. Vimin. An. XII. Dea inter taurum & leonem.

* ΣΑΛΕΙΤΩΝ ΕΠΙ ΔΟΡΥΔΑΟΥ. Imperator sacrificans juxta arborem.

* ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟΚΟΛΩΝ, S.C. Dea in templo.

* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ. S.C. Aquila coronam rostro gerens.

HOSTILIANVS, Pag. 395.

Principi Juventutis. Figura sedens.

Idem. stans.

* P.M.S. Col. Vim. An. XII. Dea inter leonem & taurum.

Idem. ferè.

* {Ætruscus Et Quintus Cæls. Capita jugata.
Col. Æl. K. . . . figura stans.

TREB. GALLVS, Pag. 397.

Libertas Augg.

Salus Aug. stans.

* Provincia Dacia An. . . . Dea inter aquilam & leonem.

Col. Aug. Tro. Grippus.

Æl. Munic. Coel. Lupa cum gemellis.

* P.M.S. Col. vim. An. XIII. Dea inter taurum & leonem.

COL. ΔΑΜΑΣ ΜΕΤΡΟ. Infans sub cerva.

* Col. ΔΑΜΑΣ. MET. dua aquila sub vexillo.

* . . . . Tyro Metro. Bos, concha, vexillum in quo Leg. III. Gal.

* {ΑΥΤ.Κ.Γ.ΟΤΙΒ.ΓΑΛΛΟΣ ΚΑΙ ΟΥΟΛΟΥΣΙΑ-
NOC. CEB. Capita patris & filii.

* {ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΥΤΡΟΚΟΛΩΝ. S.C. Dea
in templo.

* ΑΣΠΕΝΔΙΩΝ, Dua figura luctantes.

* ΟΜΟΝΟΙΑ ΝΙΚΑΙΕΩΝ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙ-
ΩΝ. Duo pisces.

* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΗΙΑΤ. Aquila.

VOLVSIANVS, Pag. 399.

Concordia Augg. stans.

Pietas Augg. stans.

Junoni Martiali. Templum.

Votis Decennalibus. in laurea.

Pax Augg. stans.

Felicitas Publica. Columna immixa.

Mars stans.

* P.M.S. Col. Vim. Dea stans inter vitulum & leonem.

* COL. ΔΑΜΑΣ. MET. Vexillum inter duas aquilas.
Col. Neap.

Col. Figura imposita leoni gradienti.

* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. Figura stans, &c.

* ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ. ΕΠΙ ΣΤΡ. ΚΑ. ΚΑΛΛΙΣΤΗ
Apollo sedens.

* ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ. ΕΠΙ ΣΤΡ. ΑΥΡ. ΑΔΗΝΑΙΣ
Apollo sedens.

* ΦΑΝΕΑΣ ΠΟΛΕΩΣ. Aquila, mons, templum:

HERENNIA ETRVSCILLA, P. 401.

* Pudicitia Augustæ. sedens inter duas Deas stantes.
Pudicitia Aug. Sedens.

Fecund. Aug. Stans cum puerulo.

* P.M.S. Col. Vim. An. . . . Dea stans inter leonem & vitulum.

* ΣΕΠ. ΚΟΛ. ΡΗΚΑΙΝΕΚΙΩΝ. . . . Colonus agens
jugum boum.

* ΕΠΙ ΑΡΤΕΜ. . . . Templum in quo Diana Ephesia.

* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ. S.C. Aquila.

ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΣΙΠΙΛΑΣ ΕΠΙ ΣΤΡ. . . . Jupiter in templo.

ÆMILIANVS, Pag. 403.

* P.M. Tr. Pot. S.C. Imperator sacrificans.

* Votis Decennalibus S.C. in laurea.

* Spes Publica. S.C. stans.

* Paci Aug. Dea stans.

* Provincia Dacia An. VII. stans inter aquilam & leonem.

M.S.C. III. XIV. Figura inter taurum & leonem.

* P.M.S. Col. Vim. Dea stans inter taurum & leonem.

* ΔΑΜΑΚΟ ΚΟΛΟΝΙΑ . . . . ΜΥΤΡΟ. S.C.
Urna è qua palma prodeunt.

VALERIANVS, Pag. 405.

Concordia Exercit. stans.

Liberalitas Aug. stans.

Victoria Augg. stans.

. . . . Conservatori.

Restitut. Orientis. Dea coronans Imperatorem.

* P.M.S. Col. Vim. A. II. Dea stans inter taurum & leonem.

* Col. Iul. Aug. Fel. Ber. Dea capite turrato coronata à Victoria columna imposita.

* Col. Tyro. Met. Dea stans capite turrato coronata à Victoria columna imposita. Trophæum, Satyrus, concha.

* Col. Tyro. Met. Figura muliebris, edificium. Caput radiatum.

Col. Tyro. Metro. . . . .

* Col. Aug. Tro. L. Lupa lactans Romulum & Remum.

* Col. Aug. Tro. Victoria orbi immixa.

{ . . . . Duo capita.

{ . . . . Torcular, aut quid simile.

ΑΥΤ. ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΣ ΓΑΛΛΙΗΝΟΣ
ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΣ ΚΑΙΣΑ. ΣΕΒΑΣΤ.
Tria capita aduersa.
ΝΗΚΟΜΗΔΕΩΝ ΤΡΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ.
Tres urnae in quibus palma.
Idem. ferè.
ΝΙΚΑΙΕΩΝ. Tres figurae stantes.
L.A. Aquila.
ΚΥΜΑΙΩΝ . . . . ΑΠΙ ΔΗΦΟΡΟΥ. Figura
stans capite iurrito &c.
* ΕΦΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΣΙΑΣ. Templum in quo
Diana venatrix.
* ΕΦΕΣΙΩΝ. Diana cervum opprimens.
* ΕΦΕΣΙΩΝ Δ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Diana venatrix.
* ΕΦΕΣΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Diana venatrix
prope arborem.
* ΕΦΕΣΙΩΝ ΤΡΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Currus.
* ΕΦΕΣΙΩΝ ΑΡΤΕΜΙΣ. Diana venatrix inter duas
arbores.
* ΕΦΕΣΙΩΝ. Fortuna stans.
* ΕΦΕΣΙΩΝ ΤΥΧΗ. Fortuna stans.
ΚΟΤΙΑΕΩΝ. Leo gerens figuram.
* ΙΟΥΛΙΑΕΩΝ. Tres Nymphae.
* ΑΜΦΙΠΟΛΕΙΤΩΝ. Serapis sedens dextra
tenens Diana Ephesia simulacrum &c.

MARINIANA, Pag. 408.

* Consecratio. S. C. Pavo.

GALLIENVS, Pag. 409.

Votis Decennalibus. in laurea.
Felicitas Augg. stans.
Victoria Germ. stans cum captivo ad pedes.
Virtus Augg. miles stans.
* Concordia Augustor. Duo capita aduersa.
* Liberalitas Augg. Dea stans.
* Concordia August. Capita aduersa Valeriani
& Gallieni.
* Liberalitas Augg. sex figura.
Concordia. Manus iunctae.
* Concordia Augg. Capita aduersa Gallieni &
Saloninae.
* Liberalitas Augg. Quatuor figura.
* Genius P.R. Caput radiatum.
* S.C. Int. Urb. in corona.
* Ob conservationem Salutis. Dea Salus stans.
* Provincia Dacia. Dea stans inter aquilam &
leonem.
* Col. Jul. Aug. Fel. Hel. Caduceus inter cornucopia.
* Col. . . . Cl. Fel. Hel. Facies aduersa Gallieni &
Saloninae.
* Col. Aug. Troad. Rusticus sacco onustus.
* Idem. Caput muliebre iurritum.
* ΕΦΕΣΙΩΝ Δ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Diana venatrix.
* ΕΦΕΣΙΩΝ ΑΠΗ. Currus à biga vectus.
* ΕΦΕΣΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡ. Diana cervum oppri-
mens.

* ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ΤΡΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Tres urnae
è quibus palma.
* Idem. Tria templa.
* ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚ. ΕΠ. . . . . Tria templa.
* ΝΙΚΑΙΕΩΝ. Tres Nymphae nuda.
* ΣΠΟΥ. ΔΙΚ. ΙΓΝΑ. ΓΑΛΛΙΗΝΟΣ. Caput Gallieni.
* ΠΡΩΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΥΠΩ. Caput incognitum.
* ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΣΕΒΑΣΤΑ ΚΑΙΣΑΡΕΑ. Urna
è qua palma.
* ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΠ. ΣΤΡ. ΟΥΑΛ. ΝΕΙΚΙΑ.
Dea stans &c.
* ΣΑΜΙΩΝ. Dea clypeum tenens.
* ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΑΡΓΩ. Navis.
* ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΕΠΙ ΣΤ. ΑΤΡ. ΦΡΟΝΤΩΝ. Dua
urna è quibus palma.
* Roma sedens vel Minerva.
L. I.A. Fortuna.
* L. I.B. Minerva stans.
L. I.D. Aquila.
* L. ENATΟΥ. Aquila, palma & corona.
L. I.D. Caput radiatum.
L. I.D. Dea cornucopia tenens.
* L. I.E. Caput radiatum.
* L. I.E. Caput Serapidis &c.
L. I.E. Mercurius.
ΠΕΡΙΠΟΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Figura sedens.

SALONINA, Pag. 415.

Pietas Augg. Sedens coram duobus puerulis.
Juno Regina. stans.
* Venus Genetrix. stans cum puerulo.
* ΣΑΛ. ΧΡΥΣΟΓΟΝΗ ΣΕ. Caput Saloninae.
* ΕΦΕΣΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Diana venatrix.
* ΣΑΛΩΝ. ΧΡΥΣΟΓΟΝΗ. Caput Saloninae.
* ΕΠ. ΔΟΜ. ΡΟΥΦΟΥ . . . . ΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ.
Dea sedens.
* ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. . . . ΜΗΤΡΟ. ΚΟ. Urna è qua
palma.
* ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. Cabirus stans.
* ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ Cabirus in templo.
* ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ Β. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Isis velum ex-
tendens.
* ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Navis.
* ΕΠ. ΣΤΡ. ΑΤΡ. ΕΥΠΟΡ. ΜΗΤ. Dea sedens &c.
ΕΦΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΣΙΑΣ. Diana venatrix.
* ΕΦΕΣΙΩΝ Α. ΑΣΙΑΣ. Diana.
* ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Bacchus cantharum
tenens.
* L. I.A. Fortuna sedens.
* L. I.E. Spes stans &c.

VALERIANVS Junior, Pag. 417.

* Principi Juventutis. Figura stans, retro duo signa
militaria.
Pietas Augg. Vasa Pontificalia.
* Consecratio. Aquila portans Imperatorem.
ΜΤΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΣΕΒΑΣΤΑ ΚΑΙΣΑΡΕΑ.
Urna in qua dua palma.
ΤΗΜΕΝΟΘΡΕΤΕΙΝ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ, Hercules,
fortassis Pater Valerianus.
L. Γ. Caput Jovis.

- * ΠΙΟ. ΛΙΚ. ΣΑΛΩΝ. ΟΤΑΛΕΡΙΑΝΟC *Aquila*
Caesaris caput gerens.
 * ΠΕΡΤΑΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Urna mensa imposita*
in qua legitur AT. . . . CA. ΙΕΡΟC.
 ΚΛΑΖΟΜΕΝΗ ΘΕΑ. *Dea capite turrato sedens,*
dextra simulacrum tenens Diana Ephesia.

POSTVMVS, Pag. 419.

- * Exercitus Iscanicus. *Imperator Eques alloquens*
milites.
 * Victoriæ Aug. *Dua victoria tenentes clypeum in*
trophæi modum.
 * Victoria Comes Aug. S.C. *Imperator Eques præ-*
eunte Victoria pedite.
 Sæculo Frugifero. *Caduceus.*
 * Felicitas Aug. S. C. *Arcus triumphalis.*
 * Imp. C. Postum. . . . *Caput Postumi Patris.*
 * Imp. Postumus. *Caput Postumi Filii.*
 Imp. X. Cof. V. *figura stans.*
 Jovi Victori.
 Moneta Aug.
 * Pacator orbis. *Caput radiatum.*
 * Restitutor Galliarum. *Imperator sublevans pro-*
vinciam & calcans captivum.
 Nepruno reduci.
 * Herc. Deufonienfi. *Postumus sub habitu Her-*
culis.
 * Herc. Deufonienfi. *Postumus in templo.*
 * Herc. Maculano. *Postumus stans sub habitu Her-*
culis.
 * Herculi invicto. *Postumus taurum domans.*
 * { Herculi Deufonienfi. *Caput Postumi Patris.*
 Imp. C. Posthumus P. F. Aug. *Caput Post-*
umi filii.

CIRIADES.

. . . . . *Figura stans, ara.*

MACRIANVS Pater. 421.

- Aquila. Nummus græcus.*
 * ΑΤΤ. Κ. Μ. ΦΟΥΛ. ΜΑΚΡΙΑΝΟC. ΑΤΤ. *Ca-*
put Macriani.
 * ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ. *Caput muliebre turratum.*

MACRIANVS Filius. Pag. 422.

- Apollini Conservatori. *Deus stans.*
 * Jovi Conservatori. *Jupiter sedens.*

QVIETVS. Pag. 422.

- * Soli invicto. *Sol stans.*

VICTORINVS Pater. Pag. 423.

- Pietas Aug. *Dea stans, ara.*
 Pax Aug. *stans.*
 Fides Militum *inter duo signa militaria.*
 Leg. XXX. *Victa.*
 * Salus Aug. *stans.*

- * Invictus *sol gradiens.*
 * Consecratio. *Aquila.*
 * Consecratio. *Aquila coronam rostro tenens, ara in-*
fidens.
 * Consecratio. *Aquila insidens globo & coronam*
rostro tenens.

MARIVS. Pag. 424.

- * Victoria Aug. *gradiens.*
 * Sæculi Felicitas *stans &c.*
 * Concordia Militum. *Manus junctæ.*

ÆLIANVS. Pag. 424.

- * Victoria Aug. *gradiens.*

CLAVDIVS. Pag. 425.

- * Juventus Aug. *Hercules stans.*
 Victoria Aug. *stans.*
 * Juno Regina *stans.*
 Æginatis. *Vulcanus.*
 Salus Aug. *stans.*
 Fides Exercit. *cum signo militum.*
 Virtus Aug. *Miles stans.*
 Jovi Statori.
 Mars ultor *gradiens.*
 * Liberalitas Aug. *Dea cum tessera.*
 Annona Aug.
 * Providentia *stans.*
 * Provident. Aug. *stans.*
 Genius Exercit.
 Juventus Aug. *Hercules.*
 Pax Aug. *gradiens.*
 Marti Pacif.
 Spes.
 Diana.
 * Consecratio. *Aquila.*
 Consecratio. *Ara.*
 { Divo Claudio Optimo. *Imperator velatus.*
 { Memoriz æternæ. *Aquila.*
 { Divo Claudio Gothico.
 { Consecratio. *Ara.*
 * L. A. *Aquila coronam rostro tenens.*
 L. B. *Victoria gradiens.*
 * L. B. *Aquila rostro coronam gerens cum palma.*
 * L. B. *Dea stans cornucopia gerens.*
 * L. B. *Iustitia sedens.*
 L. B. *Caput Isidis, spica.*
 * L. F. *Aquila rostro coronam gerens.*

QVINTILLVS. Pag. 427.

- Fides Militum. *inter duo signa militaria.*
 Marti Pacifico.
 Virtus Aug. *Miles stans.*
 Concordia Aug. *Dea stans.*
 * Apollini Conservatori. *Apollo stans.*

DOMITIVS DOMITIANVS. P. 427.

- * Genio Populi Romani F. Ale. *Deus stans.*

- * Spes Publica. *flans.*
- * Fides Militum. *flans inter duo signa militaria.*
- * Salus Augg. *Dea flans cum ara & serpente.*
- Virtus Augg. *Miles flans.*
- Comes Aug. *Victoria flans.*
- * Lætitia Aug. *flans.*
- * Consecratio. *Ara.*

- * Pietas Augg. *vasa Pontificalia.*
- Victoria Aug.
- * Spes Augg. *flans.*
- * Pax Augg. *flans.*
- Confecratio. *Signa Pontificalia.*

* { СЕПТ. ZHNOBIA СЕВ. Caput Zenobie.
L. E. *Figurastans.*

* { СЕПТИМІА ZHNOBIA СЕВ. Caput Zenobie.
L. E. *figurastans.*

Imp. C. Aurelianus Aug.
L. E. spes. Δ. Δ.
* { ΑΥΤ. Κ. Δ. Δ. ΑΥΡΗΛΙΑΝΟΥ. C. L. A. *Caput*
Aurelii laureatum.
ΟΤΑΒΑΛΛΑΘΟΣ ΑΘΗ. ΑΥΤ ΕΡΜΙΑC. L. Δ. *Caput Vabalathi diademate cinctum.*

- Concordiæ Aug. *dua figura caput Solis.*
- Pax Augusti *gradiens.*
- Pietas Augusti. *Dua figura.*
- Idem *inter duos captiuos.*
- * Oriens Aug. XXIV. *sol gradiens inter duos captiuos.*
- * Providen. Deor. P. XXV. *Dea & Sol stantes. &c.*
- * Romæ Æter. Roma *sedens gratulatur Aureliano stanti, etc.*
- * Restitutor Exerciti. XXI. *Dua figura stantes.*
- * Restitutor Orbis. r. XXI. *Dua figura stantes. &c.*
- Concordia Militum. *Dua figura.*
- Concordia Legionum *inter quatuor signa.*
- Virtus Aug. *Miles stans.*
- Oriens Aug. *cum captiuo.*
- Portuna Redux *sedens.*
- Fides militum *stans.*
- Iovi Confer. *Dua figura.*
- Restitutor orbis. *Victoria coronans Imperatorem.*
- Concordia Militum. *Dua figura.*
- Vabalathus Verimpr.
- * Severina Aug. *Caput Augusta.*
- L. B. *Dea tenens caput serapidu.*
- L. Δ. *Aquila inter duo signa.*

- * Concord. Milit. *Dea sedens.*
- * Concordiæ Militum, *inter duo signa militaria.*
- * Providen. Deor. NXXT. *Dua figura. &c.*
- * Iuno Regina *cum pavone & hasta.*
- * Venus Felix. *Figura stans infantulum præ manibus tenens.*

- * Providentia Aug. *stans.*
- * Spes Publica. *Dua figura.*
- * Temporum Felicitas *stans &c.*
- * Victoria Aug. *stans inter clypeos vinculum tenens.*
Idem. *Miles.*
- Vbertas Aug. *stans.*
- Pax Publica *stans.*
- Æquitas Aug. *stans.*
- Salus Aug. *stans.*
- Fides militum, *inter duo signa militaria.*
- * Clementia Temporum. *Dua figura stantes.*
Temporum felicitas *stans.*
- Lætitia fundata *stans.*
- * Victoria Gothi. *stans.*

Virtus Aug. S.C. *Imperator cum hasta.*
 * Concordia Militum T. *Dua figura.*
 Temporum Felicitas *flans.*
 Felicitas Aug. *flans.*
 Indulgentia Aug. *flans.*
 Salus Augusti *flans.*
 Lætitia fundatæ.
 Fides militum *inter duo signa.*

- * Siscia Probi Aug. P. XXI. *Nympha cum duobus fluvii.*
- * Virtus Probi Aug. KAR. *Imperator eques calcans capivum.*
- * Virtus Inviicti Aug. VIXXT. *Imperator Eques capivum calcans, à Victoria coronatus.*
- * Adventus Aug. R. A. *Eques prosterbens capivum.*

Coucordia Aug. *flans.*
 Concordia Milit. *Dua figura.*
 Idem. *flans inter duo signa militaria.*
 P. M. Tr. P. I. P. Col. II. P. P. *Leo.*
 Lætitia Aug. *flans.*
 Salus Aug. *flans.*
 Providentia Aug. *flans.*
 Providenti Deorum. *Dea & Sol flantes.*
 Restitutori Orbis. *Dua figura.*
 Felicitas temporum *flans.*
 Conservat. Aug. *flans.*

Clementia Temp.

- * Soli Inuicto. C. M. XXIS. *Sol in Quadriga.*
- Iovi Conf. Prob. Aug. *Jupiter stans.*
- Soli Inuicto. *Sol in quadriga.*
- Marti Pacifero. *Miles stans.*
- Marti Pacif. *Mars gradiens.*
- Herculi Pacifero. *Hercules.*
- Romæ ætern. *Templum.*
- Oriens Aug. *Sol prosteruens captivum.*
- Virtus Aug. *Miles stans.*
- * { Virtus Probi Aug. *Sol stans.*
- { Conservat. Aug.
- * { Virtus Probi Inuicti Aug. *Caput Imperatoris.*
- { Securit. perp. *Columna innixa.*
- Virtus Probi Aug.
- Abundantia Aug. *stans.*
- Fides Militum, *inter duo signa militaria.*
- Comes Aug. *Pallas stans.*
- Felicitas Aug. *stans.*
- Temporum Felicitas *stans.*
- Securit. perp. *columna innixa.*
- Pax. Aug.
- Lætitia Fundata *stans.*
- Clementia Temporum. *Due figura.*
- Restitutor exercitus. *Due figura.*
- Virtus Probi Aug. *Trophæum cum duobus captivis.*
- Victoria Germanica. *Trophæum cum duobus captivis.*
- Idem, *Quinarius.*
- A. K. M. ATP. ΠΡΟΒΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ.
- L. B. *Aquila.*

***

CARVS. Pag. 438.

- * Restitutor Orbis. *Due figura.*
- * Æternitas Imperi. *Sol gradiens.*
- * Victoria Augg. *gradiens.*
- * Pax Exerciti *stans laureum tenens.*
- * { Divò Caro Parthico. *Caput Imperatoris.*
- { Consecratio SIS. XXII. *Ara.*
- Iovi Victori *Jupiter stans.*
- Virtus Augg. *Miles.*
- Virtus Augg. *Miles Quinarius.*
- Consecratio. *Aquila.*

***

CARINVS. Pag. 439.

- Æternit. Aug. *stans.*
- Principi Iuventut. *Princeps inter duo signa.*
- Pietas Augg. *signa Pontificalia.*
- * Virtus Augg. *Miles stans.*
- * Pietas Aug. *Mercurius stans.*
- * Felicit. Publica. *Columna innixa.*
- * Genius Exerciti *stans.*
- * Virtus Augustor. *Quatuor figura.*
- Aquilus Aug. *stans.*
- Salus Augg. *stans cum serpente.*
- A. K. M. A. KAPINOC ΣΕΒΑΣΤΟΣ.
- ΕΤΟΤΟ Ι. *Victoria gradiens.*
- L. A. *Fortuna stans.*

***

NUMERIANVS. Pag. 440.

- Pax Augg. *stans.*
- Provident. Augg. *stans.*
- Iovi Victori *stans.*
- Virtus Augg. *Due figura.*
- Felicitas Augg. *Columna innixa.*
- Principi Iuventutis *Imperator stans.*
- Pietas Aug. *Mercurius stans.*
- Idem. *Quinarius.*
- * Mars victor. *gradiens.*
- * Fides Exercit. Aug. *figura sedens, tria signa militaria.*
- * Clementia Temporum. *Due figura. &c.*
- Pax Augg. *gradiens.*
- Vndique Victores. *Imperator stans, duo Captivi.*

***

DIOCLETIANVS. Pag. 441.

- * Claritas Augg. D. P. TR. *sol stans prope captivum.*
- Genio Populi Romani. *stans.*
- Salus Augg. & Cæss. Nostr. *stans.*
- M. Sacra Augg. & Cæss. N. N. *monita stans.*
- Quies Augustorum. *stans.*
- Pax Augg. *stans.*
- * Iovi Inuicto Aug. *Imperator stans. &c.*
- * Iovi Tutatori Augg. *Idem ferè.*
- Iovi Conservatori Augg.
- Idem, *cum Aquila.*
- Iovi Conservat. *Jupiter stans. XXIT.*
- Iovi Aug. *stans.*
- Iovi Augg. *sedens.*
- Felicitas Aug. *Columna innixa.*
- Romæ Æternæ.
- * Concordia Militum, *due figura. &c.*
- * Virtuti Augg. *Hercules domans leonem, à victoria coronatus.*
- P. M. Tr. P. VIII. Cof. III. P. P. Leg.
- Genio Populi Romani. S. F. N. TR.
- * { Iovi Conservatori. *Jupiter sedens.*
- { Victoria Augg. *gradiens.*
- * { Apollini Sancto. *Apollo stans.*
- { . . . . . *Mulier rupi insidens, infra fluvium.*
- { ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ.
- { L. H. *Jupiter sedens.*
- L. T. *Fortuna stans.*

***

MAXIMIANVS, Pag. 443.

- Genio Populi Romani. *figura stans.*
- Idem, *cum ara.*
- Sacr. Monet. Augg. & Cæss. NN. *stans.*
- Providentia Deorum Quies Augg. *due figura.*
- Salvis Augg. & Cæss. Fel. Kart. *stans.*
- Fides Militum, *sedens inter duo signa.*
- Quies Aug. *stans.*
- Concordia Militum. *due figura.*
- Concordia Augg. *due figura.*
- Jovi Augg. *stans.*
- Principi Iuvent. *stans, quinarius.*

Imperator Maximilianus Aug. *Caput Imperatoris.*

Imperator Maximilianus Aug. *Caput Imperatoris Quinarius.*

Virtus Aug. *Imperator domans cervain. Quinarius.*

Virtus Augg. *Hercules.*

* Virtuti Augg. *Hercules cum clava domans leonem.*

* Virtuti Augg. *Idem cum Victoria.*

* Aeternit. Augg. *Elephas cui puer insidet.*

* Memoriae Aeternae. P.T. *Leo, Clava.*

* Felix Adventus Augg. N. N. *Dea flans &c.*

Vot. XXX. Augg. *in laurea.*

Memoriae Aeternae. *Leo.*

Pax Aug. *flans dextra Victoriam.*

Salus Augg. *flans.*

Requies optimo Principi.

Clementia Temp. *Dua figura.*

Jovi Conservat. *flans.*

L. A. *figura flans.*

L. I. s. *Victoria gradiens.*

L. B. *Spes.*

L. E. *Figura dextra bilancem, sinistra cornucopia.*

CARAVSIVS. Pag. 445.

* Pax Aug. *flans.*

* Salus Aug. *flans.*

* Providentia Aug. *flans.*

* Adventus Aug. *Equus.*

ALLECTVS. Pag. 446.

* Virtus Aug. Q.L. *Navis.*

CONSTANTIVS CHLORVS. P. 447.

Constantius & Maximianus Augg. *Duo capita jugata.*

Genio Populi Romani. *Caput armatum.*

Genio Populi Romani. *flans cum ara.*

Idem. *Caput laureatum.*

Vot. X. T. K. *in laurea.*

Vot. XX. *in laurea.*

Fides Militum *sedens.*

Salvis Augg. & Cæss. Fel. Kart.

Fortunæ Reduci Cæss. N. N. *flans.*

Felix Advent. Augg. N. N. *flans.*

Oriens Augg. *flans.*

Sacra Moneta Augg. & Cæss. Nostror.

Requies Optimo Principi. *sedens.*

* Memoriae Aeternae. R. S. *Leo.*

* Idem. *Aquila.*

Memoria Felix. *Columna, tres Aquila.*

Idem. *Ara inter aquilas.*

Consecratio. *Aquila.*

HELENA. Pag. 448.

* Securitas Reipublicæ S. M. A. *flans.*

* Pax Publica *flans.*

THEODORA, Pag. 450.

* Pietas Romana Tr. P. *flans puerulum in sinu fovens.*

GAL. MAXIMIANVS, Pag. 451.

Vot. XX. *in laurea.*

§ Divo Gal. Val. Maximiano. *Caput velatum.*

§ Forti Fortunæ.

* Genio Populi Romani. *Deus flans.*

GAL. VALERIA, Pag. 452.

* Veneri Victrici. *Dea flans.*

SEVERVS, Pag. 453.

* Virtus Augg. & Cæss. N. N. *Mars gradiens.*

Idem. *Equus prosterbens captivum.*

* Genio Populi Romani. *Deus flans.*

* Salus Augg. & Cæss. Fel. Kart. *Dea flans.*

* Sacra Mon. Urb. Augg. Cæss. *Dea flans.*

* Perpetuitas Aug. *Roma sedens.*

ALEXANDER, Pag. 454.

* Invieta Roma Felix Kartago. *Dea flans.*

NIGRINIANVS, Pag. 454.

* Consecratio. *Aquila.*

MAXIMINVS, Pag. 454.

* Virtus Augg. & Cæss. N. N. P. T. *Mars gradiens.*

* Genio Cæf. *Deus flans & sacrificans.*

Genio Augusti. *Deus flans.*

Genio Populi Rom. *Deus flans.*

Genio Augusti. *Deus flans cum Aquila.*

* Sacra Mon. Urb. Augg. & Cæf. *Dea flans.*

* Salus Augg. & Cæss. Fel. Kart. *Dea flans.*

* S. P. Q. R. Optimo Principi. *Tria signa militaria.*

MAXENTIVS, Pag. 456.

* Victoriae Aeternae. *Victoria gradiens.*

* Victoria Aeterna. Aug. N. *Victoria inscribens*

clypeo Vot. X. ad ejus pedes. captivus.

* Aeternitas Aug. N. M. OST. P. *Dua figura flans*

res cum equis.

* Conserv. Urb. Suz. *Figura in templo.*

* Idem. *Dua figura in templo.*

§ Sæculi Felici Aug. IV. *Lupa cum Romulo &*

Remo.

Principi Juventutis, *inter duo signa militaria.*

MAGNIA URBICA, Pag. 457.

Venus Venetrix. *flans.*

* Venus Genetrix, *flans ac pomum tenens.*

ROMVLVS, Pag. 457.

- * Memoriae Aeternae R. P. *Templum, avis.*

*****

MARTINIANVS.

Jovi Conservatori. S.M.N.A.

Ille Martinianus Caesar fuerat denunciatus à Licinio, tandem victus & oppressus: ejus nummum vulgavit Cl. Trifanum.

*****

LICINIUS Pater, Pag. 458.

Jovi Conservatori Augg.

Idem, *Caput armatum.*

- * Genio Pop. Rom. B.I.N. *Genius stans.*
 * Jovi Conservatori. *Jupiter victoriam tenens.*
 * Jovi Conservatori Aug. A.A.R.L. *Aquila gerens animam Imperatoris.*
 * Virtus Exercit. P. TR. *Vexillum in quo Vot. XX. cum captivis.*
 * Concordia Militum RII. T. *Dua figura tenentes victoriam.*
 S.P.Q.R. Optimo Principi *Tria signa militaria*
 Dn. Licini Augusti Vot. XX. *laurea.*
 Virt. Exerc. *figura supra, &c.*

*****

LICINIUS Junior, Pag. 460.

Vot. V. Caesarum Nostrorum, *Laurea.*

- * Romae Aeternae P.R.M. Q. *Roma sedens clypeum tenens in quo V. X.*
 * Jovi, Conservatori S. M. R. L. B. *Jupiter stans inter captivum & aquilam.*
 * Virtus Exercit. S.P.T.R. *Vexillum in quo. Vot. XX. cum duobus captivis.*
 Virtus Exercit. *Figura supra &c.*
 Provident. Caes. *Castra.*
 Provident. Caes. *stans.*
 Memoriae Aeternae. *Figura sedens.*
 Vot. X. .... XX. *in laurea.*
 Victoriae Laetae Princ. .... *Ara inter duas victorias.*

*****

DELMATIVS, Pag. 461.

- * Gloria Exercitus PS. IS. *Dua figura intermedio labararo.*
 * Principi Juventutis. TR. *Delmatius stans labarum tenens, cum duobus signis militaribus.*

*****

HANNIBALIANVS, Pag. 462.

- * FL Hannibaliano Regi. *Caput Hannibaliani.*
 * { Securitas Publica, CON. O. Typus fluvii decumbentis.

*****

CONSTANTINVS MAGNVS, P. 463.

- * Herculi Conservatori Caes. S. TR. *Hercules suffocans leonem.*
 * Jovi Conservatori Augg. S. M. AL. *Jupiter stans &c. U. B.*
 * Marti Conservatori. *Caput galeatum.*
 * Soli Inviecto Comiti. *Caput Orientis.*

- * Vota Publica. *Isis stans sistrum tenens.*
 Marti Propugnatori, *miles gradiens.*
 Idem, *Miles stans.*
 Genio Populi Rom. *stans.*
 Genio Augusti. *stans.*
 Principi Juventutis. *Princeps inter duo signa militaria.*
 Soli Inviecto Comiti. *Oriens stans.*
 Idem. *Oriens gradiens.*
 Idem. *Quadriga triumphalis.*
 Comiti Augg. N.N. *Oriens stans.*
 S.P.Q.R. Optimo Principi. *Tria signa.*
 Beata Tranquillitas. *Ara.*
 Idem. *Caput armatum.*
 * Ubique Victor. P. TR. *Princeps stans inter duos captivos.*
 * Fundator Pacis. *Miles opima spolia ferens &c.*
 * Claritas Reipublicae. P.L.N. *Sol stans.*
 * Sapientia Principis A.S. *Ara, Noctua &c.*
 * Con. S. *Quadriga, manus è caelo.*
 * Victoriae Laetae Princ. Per. *Dua figura clypeum tenentes in quo VOT. P.R. item ara in qua X. &c.*
 * Virtus Exercit. S. TR. *Trophaeum cum captivis.*
 * Virtus Exercit. Vot. XX. *Labarum cum duobus captivis.*
 * Virtus Augg. & Caes. N. N. *Eques prosterbens duos captivos.*
 Virtus Augg. *Castra.*
 * Sarmatia devicta PTR. *Victoria gradiens, captivus, &c.*
 * Providentia Augg. S. M. AL. *Turris in modum castrorum.*
 * Constantiniana Dafne Conf. *Dea sedens &c.*
 Constantinus Aug. *sub laurea.*
 Gloria Exercitus. *duo milites & duo signa.*
 Constantinopolis. *Caput.*
 { Urbs Roma. *Caput.*
 { Remus & Romulus *sub lupa.*
 Constantino p. Aug. : . . . *Imp. stans.*
 { Pop. Romanus. *Caput.*
 { Const. *in laurea.*
 { Pop. Romanus. *Caput.*
 { Const. *Pons.*
 Constantini Aug. Votis. XX.
 Saeculi Felicitas Aug.
 VNMR. *figura stans.*

*****

CRISPVS, Pag. 467.

- * Caesarum Nostrorum. *in corona legitur Vot. V.*
 * Virtus Exercit. *Trophaeum, duo captivi, intermedio labaro in quo scriptum. Vot. X. ac infra SIS.*
 Virtus Exercit. N.S. *duo captivi intermedio labaro in quo legitur. Vot. XX. ac infra P.L.C.*
 * Beata tranquillitas S.R. *Ara in qua Votis XX.*
 * Alamannia Devicta. *Victoria prosterbens captivum.*
 Vot. X. *Idem.*
 Idem. *ferè.*
 Principi Juventutis.
 Victoriae Laetae Princ. *perp.*
 Vota publica. *Mercurius.*

FAVSTA, Pag. 468.

- * Spes Reipublicæ. S.M.TSP. *flans cum duobus pueris.*
- Idem. *ferè.*

*****

CONSTANTINVS Junior. Pag. 469.

- * Caesarum Nostrorum. SIS *ac in corona legitur.* Vot. V.
- * Claritas Reipublicæ F. T. *Oriens flans.*
- * Gloria Exercitii SIS. *Dua figura flantes cum signis militaribus.*
- * Beata Tranquillitas S.R. *** *Ara in qua legitur.* Votis XX.
- * Alamannia Devicta. SIRM. *Victoria gradiens prosternens captivum.*
- Principi Juventutis. *flans.*
- Vot. X. Caesarum nostrorum. *Laurea.*
- Vot. XX. virtus Exercit. *Trophaum cum duobus captivis.*
- Idem.
- Victoria Caesarum, *gradiens.*
- Vota vicennalia orbis. *figura sedens.*
- Constantinus Cæsar.
- Providentiz Cæsar. *Castra.*
- Soli InVicto Comiti. *flans.*

*****

CONSTANS, Pag. 471.

- * Gloria exercitus. *Dua figura intermedio Labaro, infra S.M. ANI.*
- * Fel. Temp. Reparatio TRP. *Phoenix supra rupem.*
- * Fel. Temp. Reparatio M.R. *Phoenix supra orbem.*
- * Fel. Temp. Reparatio R. P. *Imperator navigans cum Victoria.*
- * Fel. Temp. Reparatio. R. B. *Imperator educens puerum &c.*
- Incus munitum.*
- * Idem.
- Victoriz Augg. N. N. *dua victoria.*
- Victoria Aug. *flans ambabus manibus laureate-*
- nens.*
- Vot. XXX. Mult. XXX. *laurea.*

*****

NEPOTIANVS.

- Gloria Romanorum. *Imperator eques prosternens captivum.*

*****

VETRANIO.

- Literarum prorsus expertus & ingenio stolidior, è magistro militum Imperator dictus est. Hinc à Constantio imperium abrogatum, sed grandævæ ætati nõ vita modo, sed & voluntarium otium concessum.
- Concordia Militum. *Princeps flans inter signa.*
- In hoc signo. *Victor eris.*

*****

MAGNENTIVS Pag. 473.

- Salus DD. NN. & Cæsar. ✱ ✱

- * Victoria DD. NN. Augg. & Cæsar. *Dua Victoria tenentes chryseum in quo Vot. V. Mul. X.*
- Victoria Aug. lib. Romanor. *Imperator calcans captivum.*
- Felicitas Reipublicæ. Idem.
- Victoria Romanorum. *Eques prosternens captivum.*

*****

DECENTIVS Pag. 474.

- * Salus DD. NN. Aug. & Cæsar. A. N. T. R. in medio ✱
- Victoria DD. Augg. & Cæsar. vot. V. Mult. X.

*****

CONSTANTIVS, Pag. 475.

- * Gloria Exercitus. *Dua figura cum signis militaribus.*
- * Fel. Temp. Reparatio. *Imperator in navi cum Victoria.*
- * Fel. Temp. Reparatio ANT. *Imperator labarum juxta duos captivos, in quo ✱*
- * Fel. Temp. Reparatio. S. M. TS. *Imperator prosternens captivum cum equo.*
- * Providentiz Augg. S. M. TS. *Castra aus simile quid vult stella.*
- Moneta Aug. *Tres moneta.*
- Fel. Temp. Reparatio. *Imperator eques cum captivo.*
- Fel. Temp. Reparatio. *Phoenix.*
- Idem. *Imperator flans, dextra Victoriam.*
- Idem. *Imperator educens puerum Barbarum è filia.*
- In hoc signo Victor eris. *Imperator coronatus à Victoria.*
- Salus Aug. ✱
- Virtus Cæsar. *Castra.*
- Gloria Romanorum. *Imperator eques prosternens captivum.*
- Idem. Idem.
- Constantius Cæsar.

*****

JULIANVS 480.

- Securitas Reipub. P. Const. *Bos, aquila, &c.*
- * { Deo Serapidi. *Caput radiatum.*
- { Vota Publica. *Fluvius, jacens.*
- * Idem. *absque radiis.*
- * { Vota Publica. *Caput Serapidis.*
- { Vota Publica. *Fluvius decumbens.*
- * { Idem. *Caput Juliani.*
- { Idem *Caput Anubidis &c.*
- * { Vota Publica. *duo capita jugata Serapidis scilicet & Isidis.*
- { Vota Publica. *figura cum sistro.*
- * { Deo Serapidi. *duo capita jugata.*
- { Vota Publica. *Isis in navi.*
- * *Currit cum figuris.*
- Virtus Aug. N. *Imperator prosternens captivum.*
- Spes Reipublicæ. *Imperator flans.*
- Votis X. Multis XX. *in laurea.*
- Fel. Temp. Reparatio. *Imperator prosternens captivum.*
- Deo Serapidi. *Caput super quo modius.*
- Vota publica, *Victoria in navi.*

{ Deo Serapidi. *Duo capita.*
 { Vota Publica. *Figura stans cum fistro.*
 { Isis Faria. *Caput Isidis.*
 { Vota Publica. *Isis in navi.*
 { Vota Publica *caput.*
 { Vota Publica. *figura imposita animali f. lupo.*
 Vota Publica. *caput Serapidis radiatum.*
 Vota Publica *figura capite canino.*

HELENA, vxor Juliani, P. 483.

Pax Publica *stans.*
 Idem.
 * { Isis Faria, *fistrum tenens.*
 { Vota Publica. *Serapi stans.*
 * { Idem. *Idem.*
 { Vota Publica. *Anubis, &c.*

JOVIANVS.

Victoriz Romanorum. *Imperator stans ad labarum.*
 Vot. v. in *laurea.*
 Idem *ferre.*

VALENTINIANVS, Pag. 484.

Urbs Roma *sedens.*
 * Virtus Exerciti. *Imperator stans labarum tenens calcans captivum.*
 * Victoria Augg. TR. P. *stans.*
 * Gloria Romanorum * K. P. SIS. *Imperator stans labarum tenens, manum imponens captivo.*
 Salus Reipublicæ.
 Concordia Augg. *sedens.*
 Votis X. Multis XX. in *laurea.*

VALENS, Pag. 485.

Restitutor Reipublicæ *Imperator stans.*
 Securitas Reipublicæ. *Victoria gradiens.*
 Idem.
 * Gloria Romanorum. *Imperator labarum tenens, captivo manum imponens.*
 Virtus Exerciti. *Victoria coronans Imperatorem.*

GRATIANVS. Pag. 486.

* Gloria Romanorum. *Imperator labarum tenens, captivum rapiens.*
 * Reparatio Reipub. *Imperator sinistra Victoriam orbi impositam, dextra sublevans.*
 Concordia Augg. *sedens.*
 Securitas Reipublicæ *stans.*

VALERIANVS Junior. 487.

Reparatio Reipublicæ. *Imp. sinistra Victoriam dextra captivum.*
 * Gloria Romanorum. P. SIS. *Imperator labarum tenens captivum rapiens.*

MAGNVS MAXIMVS. 488.

* Reparatio Reipub. *Imperator sinistra Victoriam, dextra sublevans.*
 * Spes Romanorum. *Castra.*
 * Victoria Augg. *Imperator stans dextra labarum tenens, sinistra Victoriam orbi impositam &c.*

VICTOR. Pag. 489.

* Spes Romanorum. *Castra.*

THEODOSIVS. 490.

* Reparatio Reipub. S.M. *Imperator sublevans Genium reipublicæ, sinistra Victoriam gerens.*
 Gloria Romanorum. *Imperator in navi, Victoria.*
 Idem. *Imperator eques.*
 Idem. *Tres figura stantes, pater cum duobus filiis.*
 Concordia Augg. *sedens.*
 Virtus Exerciti. *Imperator stans prosterbens captivum.*
 Victoria Augg. *Dua Victoria stantes.*
 Salus Reipublicæ *trahens captivum.*
 Salus Militum. *Imperator trahens captivum.*

ÆLIA FLACCILLA. Pag. 491.

* Salus Reipublicæ Con. S. *stans. P.*
 Idem. *Victoria sedens scribens in Chyprian.*
 . . . . . Romanorum *sedens.*

ARCADIVS. Pag. 492.

* Vot. V. in *laurea.*
 Gloria Romanorum *Imperator stans dextra labarum.*
 Idem. *Tres figura.*
 Idem. *diverso typo.*
 Virtus Exerciti. *Imperator calcans captivum.*
 Urbs Roma. *Imperator stans, dextra labarum, sinistra Victoriam.*
 Idem.
 Salus Reipublicæ. *Victoria cum captivo.*

HONORIVS, Pag. 493.

* Gloria Romanorum. *Imperator stans dextra labarum sinistra globum.*
 Concordia Augg. *Roma sedens coronata à Victoria.*
 Virtus exercitus. *Dua figura.*
 Idem.

PRISCVS ATTALVS.

Invieta Roma Æterna. *sedens.*
 . . . . . Romanor. *Victoria.*

PVLCHERIA.

Crux in laurea.

LEO.

Salus Reipublicæ. Imperator calcans captivum, orbem sinistra, dextra labarum tenens.

*****

MAIORIANVS.

Virtus Augg. Victoria gradiens.

*****

ANTHEMIVS.

Salus Reipublicæ. Dua figura stantes.

*****

ZENO.

Victoria, Roma, gradiens.

*****

ANASTASIVS.

M. cum cruce Constantinopoli.

K. cum cruce.

*****

IUSTINVS. Pag. 494.

* Victor, Imperator stans crucem tenens.

I. E.

Dn. Justinus P. F. A. dua figura sedentes.

Anno G. M. NIKO. cum cruce.

*****

IUSTINIANVS. Pag. 495.

* M. ✠. ✠. * Roma in corona.

* { Sedens globum sinistra tenens cruce signatum.

{ M.

K. ✠.

I. ✠. B. Concord.

I. in laurea.

I. ✠. Anno XXIII.

I. ✠. Anno XIII. Carthagini percussa.

Non à re nostra alienum erit dicere Carthaginem à Justiniano dictam fuisse Justinianam. Consul novellam, 131.

E. in corona.

*****

ATHALARICVS AMALVS. P. 496.

* { Invieta Roma. Caput.

{ D. N. Athalaricus Rex. in laurea.

*****

THEODAHATVS. Pag. 496.

* { D. N. Theodahatus Rex. Caput Regis.

{ Victoria Principum S. C. Victoria gradiens.

{ Theodahatus Rex. Caput Regis.

{ Victoria August. S. C. Victoria gradiens.

*****

*****

Invieta Roma.

Dn. Theodahatus Rex, in laurea.

*****

WITIGES.

Invieta Roma. Caput galeatum.

D. N. Witiges Rex. in laurea.

*****

ATALARICVS ROGVS.

Invieta Roma. Caput galeatum.

D. N. Atalaricus. S. C. Imperator stans.

Invieta Roma. caput galeatum.

D. N. Athalaricus. Rex in laurea.

*****

TOTILAS BADVILLA.

Baduilla Rex. Caput.

Luri Arr. X. Miles stans.

*****

ATILA.

{ Athil. Caput.

{ Equus.

*****

IUSTINVS JUNIOR. Pag. 497.

* Anno XI. M. B. Con. +

X. in laurea.

E. ✠. in laurea.

Anno . . . . M. NIKO.

*****

TIBERIVS CONSTANTINVS.

M. ✠. Anno II. I. NIKO.

✠ XX. Rom.

*****

MAVRITIVS.

Anno GI. M. A. Con. ✠.

Anno XX. M. +. Theup.

I + + NTI INDU.

✠. E.

*****

FOCAS. Pag. 498.

* { D. N. Focas Perp. Aug. Caput.

{ XXXX. . . . + ... CONA.

XXXX. Con. Duo capita, Patri & Filii.

*****

HERACLIVS. Pag. 499.

* Anno LM. +. Δ Con.

. . . . Heraclio.

F I N I S

INDICIS NUMISMATVM ANTIQRVORVM.

INDEX

AVGVSTORVM, AVGVSTARVM, CÆSARVM,

Principum & aliorum,

quorum numismata in hoc Opere scalpta sunt.

Hoc signo * notantur loca Indicis Numismatum Antiquorum.

A.

Ælia Flacilla. 491. * 34.
 Ælianus. 424. * 28.
 Ælius. 210. * 12.
 Æmilianus. 403. * 26.
 Agrippa. 59. * 4.
 Agrippina. 87. * 5.
 Agrippina mater Neronis. 109.
 * 6.
 Albinus. 275. * 18.
 Alexander. 454. * 31.
 Alexander filius Ant. & Cleo-
 patr. 24. * 2.
 Alexander Magnus. 10. * 1.
 Alexander Severus. 345. * 22.
 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. 10. * 1.
 Allectus. 446. * 31.
 Anastasius. * 35.
 Ancus Marcius. 16. * 2.
 Annia Faustina. 335. * 22.
 Anthemius. * 35.
 Antinous. 208. * 12.
 Antonia. 81. * 5.
 Antoniaus. 212. * 12.
 Antonius. 21. * 2.
 Aquilia Severa. 338. * 22.
 Arcadius. 492. * 34.
 Atila. * 35.
 Atius Balbus. 25. * 2.
 Attalaricus Amalus. 496. * 2.
 Attalaricus Rogus. * 35.
 Augustus. 27. * 2.
 Aurelianus. 431. * 29.
 M. Aurelius. 233. * 14.

B.

Balbinus. 363. * 24.
 Barbia Orbiana. 392. * 26.

C.

Caius Cæsar. 61. * 4.
 Caligula. 89. * 6.
 Caracalla. 294. * 19.
 Carausius. 445. * 31.
 Carinus. 439. * 30.
 Carthago. 15. * 2.
 Carus Parthicus. 438. * 30.
 Ciriades. * 28.
 Claudius 97. * 6.

Claudius. 425. * 28.
 Cleopatra. 22. * 2.
 Clodius Macer. 124. * 7.
 Commodus. 259. * 16.
 Constans. 471. * 33.
 Constantinus Junior. 469. * 33.
 Constantinus M. 463. * 32.
 Constantius. 475. * 33.
 Constantius Chlorus. 447. * 31.
 Crispina. 267. * 17.
 Crispus. 467. * 32.

D.

Dea Roma. 3. * 1.
 Decentius. 474. * 33.
 Delmarius. 461. * 32.
 ΔΗΜΟΣ. 7. * 1.
 Diadumenianus. 325. * 21.
 Didius Julianus. 271. * 18.
 Diocletianus. 441. * 30.
 Domitia. 169. * 10.
 Domitianus. 156. * 9.
 Domitilla. 145. * 8.
 Domitius Domitian. 427. * 28.
 Drusus. 88. * 5.
 Drusus Tib. Filius. 75. * 5.

E.

Elagabalus. 328. * 21.

F.

Fausta Maximiana. 468. *
 Faustina Annia. 335. *
 Faustina Annia Galeria. 284.
 * 15.
 Faustina Anni, Veri F. 231. * 14.
 Florianus. 435. * 29.
 Focas. 498. * 35.

G.

Galba 125. * 7.
 Galeria Valeria. 452. * 31.
 Galerius Antoninus. 232. * 14.
 Galerius Valer. Maxim. 451. * 31.
 Gallienus. 409. * 27.
 Germanicus. 82. * 5.
 Geta. 314. * 20.
 Gordianus Afr. P. 359. * 23.
 Gordianus Afr. F. 361. * 23.
 Gordianus Pius. 367. * 24.
 Gratianus. 486. * 34.

H.

Hadrianus. 191. * 11.
 Hannibalianus. 462. * 32.
 Helena Const. Chl. U. 448. * 31.
 Helena Uxor Juliani. 483. * 34.
 Heraclius. 499. * 35.
 Herennia Etruscilla. 401. * 26.
 Q. Hennis Etruscus Mel. De-
 cius 393. * 26.
 Homerus. 9. * 1.
 Honorius. 493. * 34.
 Hostilianus. 395. * 26.

I.

IΕΡΑ ΣΤΗΝΚΑΗΤΟΣ. 5. * 1.
 Invieta Roma. 2. * 1.
 Iovianus. * 34.
 Iulia Augusti. 54. * 4.
 Iulia Domna. 287. * 18.
 Iulia Mæsa. 339. * 22.
 Iulia Mammæa. 342. * 22.
 Iulia Paulæ. 337. * 22.
 Iulia Soæmias. 341. * 22.
 Iulia Titi Filia. 155. * 9.
 Iulianus. 480. * 33.
 Iulius Cæsar. 17. * 2.
 Iustinianus. 495. * 35.
 Iustinus 495. * 35.
 Iustinus Iunior. 497. * 35.

K.

Karthago. 15. * 2.
 ΚΑΣΣΑΝΔΡΕ. * 2.
 ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. 22. * 2.

L.

Leo. * 35.
 Lepidus. 25. * 2.
 Licinius P. 458. * 32.
 Licinius Iunior. 460. * 32.
 Licinius Valerianus. 418. * 27.
 Livia. 55. *
 Lucilla. 258. * 16.
 Lucius Cæsar. 61. * 4.

M.

Macrianus P. 421. * 28.
 Macrianus. F. 422. * 28.
 Macrinus. 321. * 21.

INDEX IMPERATORVM.

Magnentius. 473. * 33.
Magna Urbica. 457. * 31.
Magnus Maximus. 488. * 34.
Majorianus. * 35.
Manlia Scantilla. 272. * 18.
Marcus Antonius. 21. * 2.
Mariniana. 408. * 27.
Marius. 424. * 28.
Martinianus. * 31.
Mauritius. * 35.
Maxentius. 465. * 31.
Maximianus. 443. * 30.
Maximinus Pius. 355. * 23.
Maximinus Daza. 455. * 31.
Maximus. 357. * 23.
Messalina. 106. *

N.

Nepotianus. * 33.
Nero & Drusus. 88. * 5.
Nero. 111. * 6.
Nerva. 117. * 10.
Nigrianus. 454. * 31.
Numa Pompilius. 16. * 2.
Numerianus. 440. *

O.

Octavia. 122. * 7
OMHPΩΣ. 9 * 1.
Oracilia Seuera. 355. * 25.
Otho. 129. * 8.

P.

Pertinax. 269. * 18.
Pescennius Niger. 273. * 18.
ΦΙΛΙΠΠΟΣ. * 1.
Philippus. P. 380. * 25.

Philippus. F. 387. * 25.
Phocas. 498. * 35.
Plautilla. 311. * 20.
Plotina. 188. * 11.
Poppæa. 123. * 7.
Populus. 7. * 1.
Postumus. 419. * 28.
ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ. * 2.
Pupienus. 365. * 24.
Priscus Attalus. * 34.
Probus. 436. * 29.
Pulcheria. * 34.

Q.

Quietus. 422. * 28.
Quintillus. 427. * 28.

R.

Romulus Maxent. F. 457. * 32.
Roma. 3. * 1.

S.

Sabina. 206. * 12.
Sacer Senatus. 5. * 1.
Salonina. 415. * 27.
Saloninus Valer. 417. * 27.
Severina. 433. * 29.
Fl. A. Severus. 453. * 31.
A. Severus. 345. * 22.
Sept. Severus. 277. * 18.

T.

Tacitus. 434. * 29.
Tetricus. P. 428. * 29.
Tetricus F. 428. * 29.
Theodahatus. 496. * 35.

Theodosius. 490. * 34.
Theodora. 450. * 31.
Tiberius. 63. * 4.
Tiberius Constantinus. * 35.
Titus. 146. * 8.
Totilas, Baduilla. * 35.
Trajanus. 173. * 10.
Trajanus Decius. 389. * 25.
Tranquillina. 378. * 25.
Trebonianus Gallus. 397. * 26.
Triump. Io. Io. 8. * 1.
Triumviri. 19. * 2.

V.

Vabalathus. 430. * 29.
Valens. 485. * 34.
Valentinianus. 484. * 34.
Valentinianus Junior. 487. * 34.
Valerianus. 405. * 26.
Valerianus Junior. 417. * 27, 34.
A. Verus. 254. * 16.
Vespasianus. 140. * 8.
Verraneo. * 33.
Victor. 489. * 34.
Victorinus P. 423. * 28.
Vitellius. 137. * 8.
Volusianus. 399. * 26.

W.

Witiges. * 35.

Z.

Zeno. * 35.
Zenobia. 429. * 29.

SOLI DEO GLORIA.

